Студентська наукова конференція присвячена 150 річниці університету

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

12-15 травня, 2025
Чернівці

150

Міністерство освіти і науки України

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

студентської наукової конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

12-15 травня 2025 року

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2025

Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича
(Протокол № 6 від 26 травня 2025 р.)

Упорядники:

Тетяна КОЛІСНИЧЕНКО – декан факультету іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент;

Анна КОСЕНКО – заступник декана факультету іноземних мов, з наукової роботи, кандидат філологічних наук, доцент;

Ольга СОЛОВЙОВА – завідувач кафедри англійської мови, кандидат філологічних наук, доцент;

Мирослава КОВАЛЮК – завідувач кафедри лінгвістики та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;

Олена КУДРЯВЦЕВА – завідувач кафедри германської філології та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;

Олена СТЕФУРАК– в.о. завідувача кафедри романської філо-логії та перекладу, кандидат філологічних наук, доцент;

Тези доповідей студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (12-15 травня 2025 року). Факультет іноземних мов/ Т. Колісниченко, А. Косенко, О.Соловйова, М. Ковалюк, О. Кудрявцева, О. Стефурак. **.** Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2025. 580 с.

ISBN 978-966-423-999-5

До збірника увійшли тези доповідей студентів факультету іноземних мов, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

ISBN 978-966-423-999-5 © Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2025

ЗМІСТ

Ангеліна Андрич 31

Комунікативна компетентність як педагогічна категорія та мета навчання іноземної мови 31

Анастасія Абрамчук 33

Лінгвокультурний імпліцитний контекст при перекладі 33

Анастасія Адащук 35

Особливості використання лексико-граматичних трансформацій при перекладі гри „Baldur's Gate 3" 35

Ірина Аксамітовська 36

Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови 37

Марінела Алукі 39

Використання компенсації як перекладацького прийому при перекладі жартів 39

Оксана Амбросій 41

Скопос-теорія у перекладознавстві 41

Олександр Амбросій 43

Прикладні аспекти термінознавства 43

Олексій Андрусик 45

Гіперболізація в англомовних рекламних текстах та особливості їх перекладу 45

Жанна Андрусяк 47

Сатира і гумор у творчості англійських письменників: специфіка рідномовної рецепції у романі Ніла Ґеймана та Террі Пратчета «Добрі Предвісники» 47

Ольга Андрущак 49

Англомовна лексика суперництва 49

Каріна Архипова .....

Принципи і прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах 51

Юлія Б'яс 53

Мовні засоби вираження емоцій в кінодискурсі Desperate Housewives..... 53

Єва Біксей 55

Теоретичне підґрунтя кінодискурсу як об'єкта дослідження сучасної лінгвістики..... 55

Вікторія Бобик..... 57

Навчальні ігри як метод підвищення ефективності навчання на уроках англійської мови у початковій школі 57

Каріна Босовик..... 59

Ефективність використання лексичного підходу..... 59

на уроках англійської для покращення мовних компетенцій учнів 59

Надія Бошган 61

Феномен культурних реалій 61

Валєрія-Марія Бралковська 63

Використання інтернет-ресурсів для розвитку комунікативних навичок при вивченні граматики 63

Анастасія Бузумурга 65

Лексичні особливості портретних характеристик персонажів у романі Донни Тарт «Таємна історія»..... 65

Анна Борисюк 67

Формування міжкультурної комунікативної компетентності на уроках німецької мови за допомогою автентичних пісенних матеріалів 67

Еліна Бабіна 69
Проблема прагматики перекладу 69
Андрій Баланюк 70
Особливості перекладу алюзії у текстах промов американських та британських політиків 2022-2024 рр. 71
Аліна Баранюк 72
Лексичні виклики у перекладі англомовних фільмів 73
Ангеліна Бардієр 75
Професійна компетенція перекладача та її складові 75
Анастасія Баш 77
Лексико-стилістичні та функціональні аспекти перекладу англомовних рекламних текстів 77
Софія Беляк 79
Сучасні неологізми та способи їх перекладу (на основі серіалів і фільмів) 79
Надія Бешега 81
Засоби компресії тексту в англійській та українській мовах та їх роль у перекладі 81
Діана Бірюкова 83
Запозичення з європейських мов у сучасній англійській мові 83
Анастасія Богач 85
Особливості перекладу молодіжного сленгу у сучасній англійській мові 85
Крістіна Боднарашек 87
Проблеми перекладу діалектів і сленгу в художній літературі 87
Моніка Боднарюк 89
Лексичні особливості перекладу англомовних фільмів 89

Олеся Боднарюк 91

Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови (на основні публікацій в соціальних мережах Reddit, TikTok, Twitter) 91

Олександра Бойко 93

Прийоми перекладу назв кінофільмів 93

Алла Борщ 95

Прийоми перекладу назв кінофільмів 95

Тетяна Буджак 97

Граматичні трансформації в тексті роману «Гіпотеза кохання» Алі Гейзелвуд 97

Наталія Будна 99

Особливості молодіжного інтернет-сленгу англійської мови 99

Анна Бужора 101

Типологія англійських пасивних конструкцій та способи їх перекладу українською мовою 101

Кароліна Булезюк 102

Прийоми перекладу назв кінофільмів 103

Анна Бура 104

Відтворення безеквівалентної лексики англомовних текстів українською мовою (на матеріалі гри The Elder Scrolls: Skyrim) 105

Доріана Барбуца 107

Місце та роль наочності у викладанні іноземних мов 107

Глорія Берник 109

Використання наочності у формуванні лексичної компетентності учнів 8 класу 109

Ірина Ванзяк 111

Особливості гумору та засоби його передачі в кіноперекладі 111

Ярослава Ванчуляк 113
Визначення публічної риторики в лінгвістиці 113
Анастасія Величко 115
Стилістичні особливості самопрезентації австралійських lifestyle-блогерів 115
Єлизавета Веренко 117
Засоби творення комічного в англомовних коміксах: стилістичний аналіз 117
Анастасія Вишкурцева 119
Особливості політичного дискурсу 119
Таїсія Вільор 121
Етимологічний аналіз англомовних Fashion-термінів 121
Анастасія Воротняк 123
Лексичні стилістичні засоби в пісенному дискурсі групи Motionless in White 123
Дана Вакалюк 125
Види перекладацьких трансформацій та їх роль у збереженні змісту 125
Діана Василенко 127
Прийоми перекладу назв кінофільмів 127
Ева-Евеліна Волчук 129
Кулінарні реалії в аспекті перекладу: адаптація назв 129
Василь Візітів 131
Створення та передача комічного ефекту у фільмодискурсі 131
Галиць Олеся 133
Формування іншомовної комунікативної компетентності в письмі студентів за допомогою проєктного методу 133

Єлизавета Гордуна 135
Особливості передвиборчих промов Д. Трампа та К. Гарріс 135
Людмила Громей 137
Особливості англомовного рекламного дискурсу 137
Ангеліна Гладюк 139
Особливості перекладу молодіжного сленгу в сучасній англійській мові 139
Владислава Глевич 141
Прийоми перекладу медичної термінології (на основі американського телесеріалу House M.D.) 141
Олександра Гнеда 145
Прагматично-семантичні особливості ідіом у творі Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея» 145
Дар'я Голубнича 147
Стилістичні засоби у пісенній ліриці Тейлор Свіфт 147
Софія Гончарук 149
Особливості перекладу фільмів (на основі матеріалу з фільму «Хенкок») 149
Софія Горпинюк 151
Структурна і семантична конденсація тексту при усному перекладі публічних виступів 151
Аліна Гренік 153
Особливості перекладу назв художніх творів 153
Яна Гринчук 155
Особливості перекладу молодіжного сленгу в сучасній англійській мові (на матеріалі фільмів «Без образ» і «Люблю тебе ненавидіти») 155
Оксана Грицюк 157

Особливості українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks) 157

Софія Грушаник 159

Лексико-семантичні особливості перекладу термінології сфери кіноіндустрії 159

Діана Грябан 161

Соціокультурні аспекти перекладу сучасних британських серіалів з англійської мови на українську 161

Дмитро Гук-Лавренчук 163

Лексичні засоби створення страху в творах американського письменника Стівена Кінга 163

Діана Гуцуляк 165

Англомовні прислів'я, приказки та особливості їх перекладу 165

Ліліана Гуцуляк 167

Антропоцентризм і перекладознавство 167

Наталія Гушувата 169

Використання інтерактивних технологій навчання на уроці французької мови для учнів 7-го класу 169

Наталія Данілова 171

Формування в учнів старших класів комунікативної компетентності в англійському діалогічному мовленні із застосуванням прийомів Growth mindset 171

Ірина Доголич 173

Дієслова “мовленнєвої діяльності” у сучасних художніх англомовних текстах 173

Софія Драпак 175

Використання проєктного навчання для розвитку критичного мислення на уроках англійської мови 175

Марія Дурнас 177
Теоретичні аспекти дослідження пісенного дискурсу 177
Юлія Дученко 179
Формування англомовної компетентності 179
в говорінні з використанням інтерактивних ресурсів 179
Анна Дак 181
Стилістичні особливості перекладу фентезійної літератури на основі «Гра Престолів» Дж. Р. Р. Мартіна 181
Ангеліна Дема 183
Особливості функціонування юридичної термінології в сучасному англомовному кінематографі на основі серіалу «How to Get Away with Murder» 183
Владислава Демчук 185
Особливості кіноперекладу гумору в комедійному телесеріалі «Друзі» 185
Єлизавета Довган 187
Особливості молодіжного інтернет-сленгу англійської мови 187
Іванна Доскалюк 189
Лексико-семантичний аспект вживання метафори у дискурсі мас-медіа 189
Наталія Дутчук 191
Переклад англійських рекламних слоганів: синтаксичний аспект 191
Дар'я Дзюба 193
Специфіка перекладу назв художніх творів 193
Вікторія Жижкун 195
Термінологія сучасної моди як проблема перекладу 195
Габріелла Жосан 197

Особливості перекладу детективного жанру (на матеріалах робіт Агати Крісті) 197
Вікторія Заболотна..... 199
Переклад паронімів: лексичний та функціональний аспекти 199
Юлія Зарічан 201
Проблематика досягнення адекватності у перекладі..... 201
Дар'я Зелінська 202
Реалізація категорії інтертекстуальності в публіцистичному дискурсі 203
Вікторія Зяблікова 205
Переклад української воєнної поезії на прикладі збірки «Перекладати війну» («Den Krieg übersetzen»)..... 205
Таїсія Ілюк 207
Критерії відбору та жанрова різноманітність англомовного пісенного матеріалу для учнів середньої школи 207
Катерина Іванюк 209
Особливості українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks) 209
Анастасія Івасюк..... 211
Відтворення англомовних рекламних слоганів українською мовою 211
Вікторія Івоняк..... 213
Прийоми перекладу медичної термінології (на матеріалі роману Стефані Маєр «Аптекар»)..... 213
Варвара Іонець 215
Лінгвістичні особливості перекладу кулінарних рецептів: термінологія, трансформації та культурні реалії..... 215
Аріна Іщенко..... 216

Словотворення як проблема перекладу (на матеріалі художніх текстів) 217
Анна Іліуц 219
Методика формування в учнів ЗЗСО лексичних навичок французької мови 219
Ірина Катеренчук 221
Роль проєктного методу в розвитку усної мовленнєвої компетентності 221
Вікторія Кириченко 223
Структурно-семантичні аспекти фразеології в національних варіантах англійської мови 223
Олександра Колотило 225
Формування англомовної лексичної компетентності в старшій школі 225
Христина Колотило 227
Мовні засоби вираження згоди в персонажному мовленні 227
Оксана Кондратюк 229
Використання AI-інструментів для створення уроків англійської мови в середній школі 229
Євгенія Костинян 231
Особливості комунікативних стратегій у соціальних мережах 231
Вероніка Костишина 233
Лексичні інновації в сучасному англомовному масмедійному дискурсі: причини виникнення 233
Оксана Кравчук 235
Класифікація засобів ШІ для розвитку комунікативної компетентності учнів старшої школи 235
Богдана Кречуняк 237

Використання мобільних додатків для формування навичок самостійної роботи учнів старших класів 237

Вікторія Круховська 239

Функціональні особливості повтору в сучасній англомовній літературі 239

Александер Кумар 241

Передумови успішного формування лексичної компетентності на уроках англійської мови у учнів початкових класів 241

Ліана Кушнір 243

Формування компетентності в монологічному мовленні за допомогою технології brainstorm 243

Анастасія Коваленко 244

Формування комунікативної компетентності учнів 5-6 класів з використанням навчальних платформ 245

Вікторія Курилішин 247

Образ міста у перекладі твору Ґеорґа Дроздовського «Тоді в Чернівцях і довкола. Спогади старого австрійця» 247

Анна Каранчева 249

Молодіжний інтернет-сленг сучасної англійської мови 249

Аліна Килимник 251

Трансформаційний підхід у перекладі 251

Габріела Кишлар 253

Теоретичні засади дослідження препозитивних атрибутивних сполучень англійської мови 253

Маргарита Киюк 255

Особливості перекладу політичних текстів з англійської мови на українську 255

Анастасія Кіцанюк 257

Вплив контексту на переклад фразеологічних одиниць 257
Ольга Ковалюк 259
Прийоми перекладу назв кінофільмів 259
Анжеліка Козаченко 261
Особливості перекладу військової термінології у контексті війни 2022–2024 рр. в Україні 261
Анастасія Колєснік 263
Лінгвальні засоби відтворення негативних емоцій у перекладі 263
Анастасія Констанчан 265
Засоби забезпечення адекватності та еквівалентності перекладу художнього твору 265
Яна Косменко 267
Прагматика перекладу художнього твору 267
Лілія Косован 269
Роль перекладу в кіноіндустрії 269
Наталія Косован 271
Мовні засоби реалізації модальності у промовах політичних лідерів 271
Юлія Коча 273
Лінгвістичні трансформації при перекладі художніх текстів 273
Ангеліна Кривак 275
Особливості використання фразеологічних одиниць в англомовних піснях 275
Єлизавета Кривицька 277
Кулінарні реалії в аспекті перекладу 277
Ірина Куделько 279
Прийоми перекладу назв кінофільмів 279

Андрій Курлянчик 281
Причини появи комп'ютерних неологізмів..... 281
Яна Кушнір 283
Вплив контексту на точність перекладу різножанровоїлітератури 283
Наталія Конюх 285
Корпусний аналіз висвітлення російсько-української війни у французькій та українській пресі 285
Софія Костенко 287
Структурно-семантичні особливості пісень Stromae 287
Анастасія Куц 289
Передача соціолінгвістичних особливостей французької мови у кінодискурсі 289
Катерина Лалак 291
Синтаксичні стилістичні засоби в художньому дискурсі 291
Дар'я Лесько 293
Особливості сучасного англомовного масмедійного дискурсу 293
Валерія Луцу 295
Розвиток навичок читання учнів середньої школи за допомогою малої прози (flashfiction) 295
Денис Лучкей 297
Передумови організації проблемно-орієнтованого навчання для формування англомовної компетентності в говорінні в учнів старшої школи..... 297
Аліна Левчук..... 299
Автоматизований переклад: стан та перспективи 299
Павло Лелет 301
Лінгвоконцепт як об'єкт когнітивних досліджень 301

Анастасія Лівітчук 303

Особливості перекладу реклами косметичних засобів 303

Андрея Лукінюк 305

Вплив контексту на створення та структуру тексту перекладу 305

Руслана Лукіянчук 307

Лексичний аналіз сучасної музичної рок-лірики на матеріалі тексту пісень гурту "Skillet" 307

Анастасія Лунган 309

Реалізація лінгвокультурної адаптації у перекладі кінотексту (на матеріалі англомовних комедійних фільмів і серіалів) 309

Ірина Лупуляк 311

Переклад рекламних текстів 311

Вікторія Ляшук 313

Запозичення як засіб збагачення англійської мови (на матеріалі англійських публіцистичних текстів) 313

Ельвіра Максимчук 315

Підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності в професійній підготовці студентів ЗВО 315

Аліна Мегедин 317

Класифікація порівнянь та їх функції 317

Аліна Мельничук 319

Стилістичні особливості пейзажних описів в оповіданнях Сомерсета Моема 319

Анастасія Москаль 321

Мовні стереотипи та їхнє відображення у кінодискурсі (на базі серіалу «Mind Your Language») 321

Ольга Моторна 323

Терміноодиниці обліку та аудиту у складі терміносистеми німецької мови і їхні ознаки 323
Анастасія Маєвська 325
Переклад модальних дієслів у романі Сари Пеннер "Зникнення аптекарки" 325
Поліна Мартинова 327
Кіноперекладі його особливості 327
Тетяна Марчук 329
Англомовна неолексика сфери COVID-19 та її відтворення при перекладі 329
Вадим Матейчук 331
Лексико-граматичні особливості вживання ідіом в англомовних медійних текстах (зіставний аналіз) 331
Надія Мацко 333
Проблеми відтворення термінологічних абревіатур та акронімів у перекладі 333
Олена Мацкуляк 335
Англійська медична термінологія у лінгвальному аспекті 335
Юрій Микитин 337
Особливості перекладу науково-технічного тексту 337
Мар'яна Микитюк 339
Особливості перекладу гумористичних елементів серіалу «Друзі» 339
Стелла-Кристина Мінтіон 341
Проблеми перекладу туристичних буклетів 341
Дар'я Мішурова 343
Когнітивний дисонанс при перекладі ідіом як показник пошуку адекватного перекладу 343

(на матеріалах сучасних романтичних комедій) 343
Вероніка Морар 345
Творчі межі перекладача художньої літератури 345
Вероніка Морараш 347
Лексичні особливості перекладу англомовного кінодискурсу 347
Дмитро Москаль 349
Адекватність vs.еквівалентність перекладу 349
Діана Москалюк 351
Особливості перекладу порівняння в тексті Гіліян Флінн «Загублена» 351
Нікіта Мунтян 353
Специфіка перекладу англомовного сленгу 353
Марина Нікітін 355
Співвідношення між комунікативною стратегією та комунікативною тактикою 355
Тетяна Негру 357
Особливості перекладу лексики в галузі криміналістики (на матеріалі телесеріалу “Комісар Рекс”) 357
Юлія Нижник 359
Особливості передачі українських слів на позначення реалій у англомовній політичній пресі початку XXI ст. 359
Катерина Нягу 361
Прагматико-семантичні функції метафор в англійському перекладі 361
Ліза Озарко 363
Терміни індустрії моди як проблема перекладу 363
Олена Олексюк 365

Аспекти лексико-семантичної передачі сенсу художнього тексту та характерних проблем перекладу на матеріалах творів Льюїса Керрола 365
Богдана Павлюк 367
Вербалізатори концепту СМЕРТЬ у міждисциплінарному вимірі 367
Паладян Юліана 369
Лінгвокогнітивний аспект інтертекстуальності в художньому дискурсі 369
Дарина Пелих 371
Роль вчителя в навчання іноземної мови у школі 371
Анастасія Петращук 373
Стратегії перекладу жартів 373
Руслана Петріянчук 375
Мовні та графічні засоби впливу в рекламних текстах 375
Дана Попова 378
Системи адаптивного навчання у формуванні англомовної лексичної компетентності 378
Богдана Пасічник 380
Переклад як збереження пам'яті: поезія Зельми Меербаум-Айзінгер у контексті Голокосту 380
Марта Пньова 382
Особливості перекладу фентезі Мари Вульф «Сестра зірок» у виконанні Оксани Губич 382
Анастасія Паламарюк 384
Види перекладацьких трансформацій та способи їх перекладу (на основі роману «Поллі анна») 384
Вікторія Палій 386

Мовна та культурна адаптація у кіновсесвіті Marvel: Локалізація імен, персонажів, назв місць і фільмів 386
Тетяна Паничева 388
Особливості перекладу термінологічної лексики в медичних текстах: лексико-семантичний аналіз 388
Юлія Паренюк 390
Особливості перекладу рекламних текстів 390
Яна Пастернак 392
Явище лакунарності у художньому перекладі 392
Габрієла Патрашко 394
Вікторія Перчик 396
Функціонування британського комунікаційного контенту в соцмережі Instagram 396
Софія Піддубна 398
Вплив соціальних мереж на лексикон сучасної англійської мови 398
Вероніка Подолян 400
Принципи і прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах 400
Катерина Потапенко 402
Вплив контексту на переклад фразеологічних одиниць 402
Анастасія Пристайко 404
Способи перекладу назв англомовних газет: міжкультурний аспект 404
Юліана Проданчук 406
Запозичення з німецької мови у сучасній англійській мові 406
Ольга Петренко 408
Залучення франкомовного пісенного матеріалу для розвитку граматичної компетенціїучнів 9 класу ЗЗСО 408

Аліна Преутеску 410

Використання прагматичних стратегій у французькому рекламному тексті парфумерії..... 410

Ольга Руснак..... 412

Метод групової дискусії у формуванні англомовної компетентності в говорінні в учнів старшого ступеня середньої школи 412

Богдан Рабанюк 414

Структура англійських термінів газозварювання: перекладацький аспект..... 414

Аделіна Рижак..... 416

Вплив контексту на переклад політичного дискурсу ЗМІ 416

Ольга Робуляк..... 418

Проблеми перекладу мови реклами 418

Марина Роман..... 420

Лінгвістичний аспект локалізації мобільних додатків українською мовою 420

Олександра Романюк..... 422

Вживання військової термінології в промовах політиків 2022-2024 рр. та особливості її перекладу 422

Таісія Ропчан..... 424

Лексична модуляція у французько-українському художньому перекладі 424

Євгенія Сандуляк..... 426

Політична промова як об’єкт лінгвістичних досліджень..... 426

Тетяна Сергійчук 428

Етапи формування лексичної компетентності на уроках англійської мови у старшій школі..... 428

Анастасія Славік..... 430

Поняття та сутність індуктивного методу Guided Discovery при навчанні граматики 430
Раїса Стус 432
Основні підходи до дослідження фреймів у лінгвістиці 432
Юлія Смутило 434
Структурні та функціональні особливості іменних композитівна позначення почуттів та емоцій у німецькій мові 434
Анастасія Савчук 436
Поняття та види перекладацьких деформацій 436
Валентина Свешнікова 438
Роль фонових знань та імпліцитної інформації при перекладі художніх творів 438
Діана Свищук 440
Вплив англійськомовної інтернет-комунікації на мовну особистість 440
Богдана Світлинець 442
Способи перекладу оказіоналізмів у літературі фентезі (на матеріалах серії романів Дж. Роулінґ «Гаррі Поттер») 442
Олена Семенюк 444
Лексичні засоби створення атмосфери в творах Едгара Аллана По: стилістичний аналіз 444
Денис Сердюк 446
Особливості українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks) 446
Юлія Сичова 448
Формування мовного іміджу американського політика крізь призму політичних виступів (на матеріалі американського передвиборчого дискурсу) 448

Вікторія Сірман..... 450

Переклад безеквівалентної лексики (на основі роману «Герцог і Я» Джулії Квінн) 450

Кристина Скрильнік 452

Особливості перекладу науково-технічного тексту 452

Софія Стасюк..... 454

Проблеми та виклики термінознавства XXI століття 454

Лілія Стецик..... 456

Переклад ідіоматичних і фразеологічних виразів 456

Ольга Стінкова..... 458

Особливості використання фразеологічних одиниць в англомовних піснях..... 458

Назарій Стовп'юк 460

Проблема широкого контексту при перекладі 460

Дарина Сяйлева..... 462

Особливості перекладу рекламних текстів та слоганів..... 462

Валерія Середенко 464

Особливості перекладу французьких дипломатичних термінів українською мовою 464

Інна Середюк 466

Прийоми досягнення стану потоку (flow) для поліпшення мотивації та навчальних досягнень учнів на уроці французької мови 466

Тетяна Торська..... 468

Мовний образ інфлюенсера у романі Дж. Браун «Звабливі речі» 468

Юлія Торська 470

Термінологія військової сфери: етимологія та тематичні групи... 470

Надія Тарновецька 472

Проєктна діяльність учнів на уроках німецької мови (7-8 класи) 472

Дмитро Тацюк 474

Англійськомовний сленг в діахронії та способи його перекладу українською мовою 474

Юлія Тенжала 476

Когнітивні аспекти перекладу: роль мислення та пам'яті перекладача 476

Ольга Тимофійчук 478

Сучасна німецька фахова мова математики 478

Діана Тимощук 480

Особливості перекладу термінів у технічних текстах сфери інформаційних технологій 480

Ольга Ткачук 482

Особливості перекладу новин (на основі матеріалів BBC та CNN) 482

Ірина Токар 484

Мультимодальні характеристики та переклад англомовних вебкоміксів 484

Олександра Трофимчук 486

Особливості перекладу політичних промов з англійської мови на українську (за промовами Камали Гарріс) 486

Соломія Терлецька 488

Практика впровадження програми MindUp у навчальний процес 488

Дана Тетеля 489

Переваги інтегрованого навчання французької мови та культури у ЗВО 490

Каріна Уколова 492

Абревіатури та скорочення в англомовних текстах та особливості їх перекладу 492
Єлизавета Українець 494
Поліпарадигмальний характер сучасних термінологічних досліджень 494
Яна Феркаляк 496
Типологія фешн-влогів та їх роль у цифровій комунікації 496
Марина Фока 498
Вимоги до автентичних текстів для читання 498
Ольга Федорів 500
Особливості укладання вправ з граматики для учнів 10-их класів з допомогою штучного інтелекту 500
Ганна Федорюк 502
Переклад фразеологічниходиниць у художньому тексті (на основі роману Агати Крісті «Таємниця індіанського острова») 502
Адріана Федуник 504
Реалізація лінгвокультурної адаптації при перекладі кінотексту (на матеріалі англомовних комедійних фільмів і серіалів) 504
Єва Фендюр 506
Специфіка перекладу новинних текстів 506
Діана Фортуна 508
Поняття „норма перекладу” 508
Вікторія Хвойна 510
Переклад власних назв у культових мультфільмах 510
Аніта Ходань 512
Особливості перекладу термінології спорту 512
Анастасія Ходосевич 514

Запозичення з європейських мов у сучасній англійській мові..... 514

Аліна Хомишин 516

Використання поетичних засобів у Псалмах: аналіз англомовних та україномовних перекладів 516

Галина Хрептюк..... 518

Особливості перекладацьких трансформацій в українському перекладі “Портрет Доріана Грея” Оскара Уайльда 518

Юлія Цопа..... 520

Використання неформальної лексики в кулінарному блозі Джеймі Олівера в мережі Instagram 520

Михайлина Цуркан 522

Вплив цифрових технологій на формування граматичних навичок англійської мови..... 522

Альона Цап 524

Стилістичні особливості англомовних рекламних текстів 524

Анастасія Цимбал..... 526

Основні способи перекладу біблійних фразеологізмів українською мовою 526

Тетяна Ціпемука 528

Сучасні тенденції творення англійськомовних термінів та особливості їх перекладу 528

Станіслав Цуркан..... 530

Особливості перекладу економічної та банківської термінології. 530

Роман Цуркан..... 532

Медіаграмотність як ключова компетентність учнів у контексті навчання іноземним мовам 532

Наталія Чубатенко 534

Епітет у системі стилістичних засобів 534

Анастасія Четвертак 536

Особливості перекладу сучасної дитячої літератури з німецької мови українською (на матеріалі творів Крістіни Нестлінгер) 536

Юліанна Чікал 538

Використання ШІ для перекладу художньої прози 538

Соломія Чорнокоза 540

Інтерактивні застосунки на основі штучного інтелекту на уроках іноземної мови 540

Анастасія Чегурко 541

Засоби реалізації комунікативних інтенцій автора в перекладі художнього твору 542

Віталіна Чжоу 544

Лексико-граматичні трансформації у перекладі твору Джейн Остін "Нортенгерське абатство" 544

Юліанна Чорна 546

Міжкультурні аспекти та особливості перекладу фразеологізмів у творах про Шерлока Холмса А. К. Дойля та їхній вплив на сприйняття сюжету 546

Анастасія Чупак 548

Еквівалентність у перекладі 548

Катерина Швець 550

Кольоропозначення у класичній і сучасній англійській поезії 550

Христина Шкільнюк 552

Лексичні та синтаксичні трансформації засобів комічного у перекладі роману «Добрі передвісники» 552

Віра Швед 554

Застосування лексичних трансформацій для збереження експресивності та автентичності сленгових висловлювань 554

Наталія Шундерюк 556

Особливості молодіжного інтернет-слегу сучасної англійської мови 556

Євгенія Швець 558

Англомовні прислів'я, приказки та особливості їх перекладу 558

Аріна ШВЕЦЬ..... 560

Переклад англійських пісенних текстів 560

Анна Шевчук 562

Переклади богослужбових текстів: контрастивний аналіз 562

Марія Шустрова..... 564

Особливості перекладу фразеологічних одиниць, до складу яких входять власні назви 564

Іван Якубович 566

Структурні характеристики сучасних німецьких топонімів..... 566

Світлана Ялівчук..... 568

Лексико-семантичний потенціал молодіжного сленгу та та особливості його перекладу (на матеріалі серіалу «The Big Bang Theory») 568

Єлизавета Никула 570

Застосування лексико-семантичних трансформацій при перекладі з англійської на українську (на матеріалі роману «Під скляним Ковпаком» Сильвії Плат) 570

Тетяна Москалюк..... 572

Види мовного посередництва та переклад як його процес 572

Анна Буртняк 574

Метафори в англомовному медіа тексті та способи їх перекладу 574

Марія Штефанюк..... 576

Антропоніми в драматургії В. Шекспіра: лінгвальні особливості та переклад 576

Даніела Тарновецька..... 578

Специфіка перекладу англомовного молодіжного сленгу (на матеріалі англомовних сленгових виразів, характерних для підлітків) 578

Аліна Беженар..... 579

Особливості перекладу науково-фантастичного дискурсу (на прикладі роману Френка Герберта “Дюна”)..... 580

Ангеліна Андрич
Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Комунікативна компетентність як педагогічна категорія та мета навчання іноземної мови

Згідно з твердженнями багатьох науковців, мова – це найдосконаліший засіб спілкування, і складається вона з 4 основних навичок: слухання, читання, письмо, говоріння. Для того, щоб оволодіти цими навичками, вчити правила не достатньо. Кожна з навичок потребує вдосконалення на практиці. Як тільки це стається і учень оволодіває цими навичками, може використовувати їх правильно у контексті, якому перебуває, тоді ми можемо стверджувати, що він досяг певного рівня комунікативної компетентності.

Для розгляду поняття "комунікативна компетентність", розділимо його на дві частини. Перше слово – "комунікативна" – означає обмін і взаємодія, а слово "компетентність" є синонімом слову вміння чи навичка. Разом це поняття складає фразу, що позначає вміння людини взаємодіяти чи здатність спілкуватися з метою донести певну інформацію.

Уперше цей термін виведений Деллом Хаймсом (Dell Hymes) у 1960-х з метою довести, що граматичні правила не є основою успішного вивчення мови для спілкування. Сперечаючись з іншим лінгвістом і філософом Ноамом Чомскі (Noam Chomsky), він стверджував, що комунікативна компетентність є значно ширшим поняттям і напряму впливає на граматичну та соціолінгвістичну компетентність [1, с. 15].

Подальшими важливими зрушеннями у розвитку комунікативної компетентності стали роботи вчених Джона Вімана і Спітцберга та Купача. Перший об'єднав свою теорію навколо фактору управління взаємодією. Для цього вчений розробив модель на основі п'яти чинників: підтримка, соціальне розслаблення, емпатія, поведінкова гнучкість, навички управління взаємодією [2, с. 196].

Спітцберг та Купач продовжили і розвинули модель Вімана, задавшись питанням: комунікативна компетентність –

риса чи стан? Якщо компетентність це риса, тоді висновком було те, що людина повинна вміти ефективно спілкуватися у різних середовищах на різні теми і з різними цілями [3, с. 303].

Наступним великим зрушенням у сфері розвитку комунікативної компетентності стала модель Лайла Бахмана, представлена у 1990-х. Зміст полягає у детальному дослідженні 3 компонентів: language competence, strategic competence, psychophysiological mechanisms [3, с. 305-306].

Далі настала ера глобалізації, коли лінгвістичний фокус змінився у русло міжнародної комунікації, відповідно й розвитку окремої міжнародної комунікативної компетентності - interculturalcommunicativecompetence (ICC) [4, с. 364], коли були визначені стандарти ефективної взаємодії людей різних бекграундів.

Віднедавна, масово поширюється тренд на багатомовність і транслінгвізм (plurilingualism and translanguaging), який дозволяє учням використовувати свій весь наявний мовний репертуар для спілкування, не відокремлюючи конкретні мови, а змішуючи їх.

Підсумовуючи і проаналізувавши всю історію розвитку комунікативної компетентності можна дійти висновку, що кінцева мета завжди залишалася незмінною – підготувати учнів, розвинути у них здатність комунікувати влучно і ефективно, використовуючи наявний словниковий запас для досягнення цілей.

Список літератури

1. Handbook of Communication Competence. (2008). Німеччина: K.G.SaurVerlagGermany. P. 15.
2. WIEMANN, JOHN. (2006). A model of communicative competence. HumanCommunicationResearch. P. 195 - 213.
3. Ahmed, Sabri&Pawar, Sunil. (2018). Communicative Competence in English as a Foreign Language: Its Meaning and the Pedagogical Considerations for Its Development. Vol. II. P. 301 - 312.
4. JoleneKoester, Myron W. Lustig, Intercultural communication competence: Theory, measurement, and application, International Journal of Intercultural Relations, Volume 48, 2015, pp. 361-365.

Анастасія Абрамчук
Науковий керівник – проф. Бехта І. А.

Лінгвокультурний імпліцитний контекст при перекладі

Перекладач при перекладі доволі часто стикається з імпліцитним (прихованим) контекстом, який не яскраво виражений у тексті, але зрозумілий носіям мови, тому й завданням перекладача постає адекватно перекласти цей прихований підтекст, аби реципієнт отримав повідомлення коректно [2]. На це впливають і лінгвокультурні особливості, такі як культурні традиції, історичний контекст, соціальні норми та ментальність мови оригіналу. Усі ці фактори впливають на сприйняття імпліцитного змісту.

Алюзії, метафори, прислів'я, ідіоми, історичні або літературні відсилання, які зрозумілі лише в конкретному культурному середовищі, також мають передатися коректно, тому й перекладачі звертаються до стратегій перекладу.

Проблема,яку порушує це дослідження, є те, що буквальний переклад імпліцитного контексту не ефективний і може призвести до втрати сенсу або ж культурної специфіки тексту.

Серед стратегій,до яких вдаються перекладачі,можна виділити стратегію одомашнення та очуження.Серед перекладознавців є як прихильники очуження, так і одомашнення.Л. Венуті як прихильник очуження висловлювався, що цей переклад більш точний та перекладач має фокусуватися радше на змісті, аніж на достовірності перекладу [2, с. 1].

А ось Ю. Найда, що є прихильником одомашнення вважав, що реципієнт має стикатися вже зі знайомими для нього образами й порівняннями [3, с. 269]. Насправді ж, сучасний перекладач вдається до обох стратегій аби зробити переклад точним та зрозумілим для реципієнта.

У дослідженні проаналізована книга "Гаррі Поттер та філософський камінь" Дж. К. Роулінг, у перекладі Віктора Морозова. Оскільки це фентезі з переважно дитячою цільовою

аудиторією, то текст має бути легким для сприйняття реципієнта та зі збереженим змістом.

Harry's heart gave a horrible jolt. / Серце Гаррі аж підстрибнуло в грудях; Harry's heart gave a leap. / В Гаррі тьохнуло серце; His heart skipped. / Його серце радісно закалатало [1, с. 128].

Перекладач вдався до обох стратегій, щоб зберегти зміст. Очуження відбулося у імені героя, де перекладач використав транскодування.Одомашнення ж зустрілося у перекладі ідіом,тому що прямий переклад втратив би контекст та став би незрозумілим для реципієнта. Це і можемо назвати адекватним перекладом із збереженим контекстом.

Реципієнт має правильно зрозуміти імпліцитне значення, тому перекладач має враховувати контекст твору, жанр, цільову аудиторію та ситуацію комунікації.

Список літератури

1. Ніжнік Л., Абрамчук А. Лінгвокультурний імпліцитний контекст та засоби його вираження у перекладі роману Дж. К. Ролінг „Гаррі Поттер і філософський камінь". *Науковий вісник Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.* Серія: Германська філологія, 850-851. 2025. С. 124-132. https://doi.org/10.31861/gph2024.850-851.123-130

2. Підтекст очима лінгвістів. StudFiles. URL: https://studfile.net/preview/7346864/

3. Nida E. Language and culture-contexts in translation. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press, 2001.

4. Venuti L.The Translator's Invisibility. L.-N.Y. : Routledge, 2003. 368 p.

Анастасія Адащук
Наукова керівниця — доц. Заслонкіна А. В.

Особливості використання лексико-граматичних трансформацій при перекладі гри „Baldur's Gate 3"

Постійні глобалізаційні процеси та активний ріст популярності відеоігор у світі закономірно призвели до попиту на якісний перекладацький супровід таких продуктів, який в контексті перекладацьких викликів називається локалізацією. На думку науковицьА. В. Грачової та К. В. Ткаченко: „Локалізація є багатоступеневим, креативним і складним процесом, який передбачає застосування міждисциплінарного комплексного підходу" [7, с. 100]. A Miguel Á. Bernal-Merino у своїй статті інтерпретує цей термін наступним чином: „the term 'localisation' used in commercial translation as the process of making a product linguistically and culturally, but also technically and legally, appropriate to the target country and language" [2]. Мета цього дослідження – з'ясувати та проаналізувати основні стратегії застосування лексико-граматичних трансформаційв процесі перекладу, локалізації текстового модулю відеогри українською командою перекладу. Матеріалом дослідження слугували:1) відеогра у жанрі рольової гри „Baldur'sGate 3", та її переклад українською мовою, виконаний локалізаційною спілкою „Шлякбитраф"; 2) 146 випадків використання лексико-граматичних трансформацій. Лексико-граматичні трансформації є важливою складовою перекладацького процесу, їх використовують для забезпечення адекватності й доступності тексту перекладу для цільової авдиторії, з урахуванням мовної специфіки й культурних особливостей тексту оригіналу. Загалом кількісний аналіз показав, що найбільше у цій категорії трансформацій налічується прикладів використання компресії — всього 42 приклади, що становить 29% від сумарної кількості досліджених лексико-граматичних трансформацій. Наприклад: *Do, as it says – we will decide how to deal with ghaik once we escape this place. – Роби, як він каже. Розберемося з ґейхами після того, як втечемо.*

Наступною за частотою вживаності є трансформація компенсації, прикладів якої в нашій вибірці нараховується 41, що дорівнює 28% від загальної кількості. Наприклад: *Watch your damn mouth! – Слідкуй за ротякою!* Ми нарахували 31 випадок вжитку антонімічного перекладу, що складає 21% від загального числа репрезентативної вибірки. З 31 прикладу використання цієї трансформації 65% становлять випадки застосування негації, а 35% – афірмації. Наприклад: *You know as much as I do. – Я знаю не більше за тебе.* Говорячи про декомпресію, нами було нараховано 26 випадків застосування даної трансформації, що охоплює 18% від загального обсягу вибраних нами лексико-граматичних трансформацій. Наприклад: *Farewell. – По сім – у добру путь.*

Порівняно менше було знайдено трансформацій пермутації: лише 6, із сумарної кількості досліджених нами трансформацій, що еквівалентно 4%. Наприклад: *Let me guess: your devil mistress sent you together soul coin back. – Дай угадаю: владарка-дияволиця прислала тебе забрати її монету душі.*

І останньою за градацією є трансформація описового перекладу, прикладів якої нами знайдено не було, а отже вона складає частку 0% від сумарної кількості розглянутих нами прикладів вжитку лексико-граматичних трансформацій.

Отже, було виявилено, що при перекладі гри “Baldur’sGate 3” найбільш використовуваними є компресія та компенсація, у той час як пермутацією та описовим перекладом перекладачі послуговувалися найрідше.

Список літератури

1. Грачова А. В., Ткаченко К. В. Проблеми локалізації комп’ютерних ігор. *Сучасні виклики та проблеми науки*: LXXIV Міжнародна науковопрактичнаінтернет-конференція, 15 лист. 2021 р. Рівне. 2021. Ч. 1. С. 98 – 101.

2. Bernal-Merino, M. A. OntheTranslationofVideoGames. TheJournalofSpecialisedTranslation. 2006. Issue 6: 22-36.

3. Digitalresource: role-playinggame „Baldur'sGate 3” intwolanguagemods. *LarianStudios*. 2023. (час звернення — березень-квітень 2024).

Ірина Аксамітовська
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови

Молодіжний інтернет-сленг є важливою складовою сучасної англійської мови, що відображає динамічні процеси цифрової комунікації та субкультурних трансформацій. Його використання додає текстам яскравості та експресивності, однак специфічні лексичні та культурні елементи створюють труднощі для перекладу на українську мову через відсутність прямих відповідників.

Це дослідження аналізує молодіжний Інтернет-сленг в сучасних англомовних онлайн-текстах. Дослідження дозволяє зрозуміти, як лексичні, граматичні та семантичні особливості сленгу адаптуються у перекладі, зберігаючи емоційність і стилістичну виразність тексту. Результати можуть стати орієнтиром для перекладачів і лінгвістів у передачі субкультурних та комунікативних особливостей між мовами.

Дослідження молодіжного сленгу вказують на різноманітність підходів та методологій. Роботи Бабіна, Гарлицької, Мігорян, Берестюк, Yanchun, Yanhong та інших аналізують еволюційні процеси і варіативність сленгу, а також його вплив на культуру. Інтердисциплінарний підхід дозволяє глибше усвідомити природу молодіжного сленгу та його роль у суспільстві.

У дослідженні розглянуто 120 прикладів використання та перекладу молодіжного Інтернет-сленгу. Близько 40% було передано дослівно, а 60% адаптовано. Дослівний переклад застосовувався, коли контексти мов збігалися. У інших випадках використовувалися трансформації, такі як компресія, компенсація, модуляція та креативна адаптація, що виявилися ефективними при роботі з виразними елементами сленгу, де дослівний переклад не міг передати всі стилістичні та смислові відтінки.

Збереження культурної та емоційної насиченості Інтернет-сленгу є критично важливим, оскільки ці засоби вираження

відображають суб'єктивні настрої та ідентичність авторів. Було встановлено, що семантична і стилістична насиченість зберігалася у 70% прикладів, у 15% відбувалися зміни, а у 15% сленгові елементи зникали. Найчастіше зміни спостерігалися у виразах з глибоко вкоріненими культурними реаліями. Дослівний переклад та компенсація виявилися найбільш ефективними для збереження автентичності сленгу, тоді як компресія часто призводила до втрати важливих комунікативних відтінків.

Результати дослідження свідчать, що як дослівний переклад, так і трансформаційні підходи на лексико-граматичному рівні відіграють ключову роль у відтворенні молодіжного Інтернет-сленгу. Це дозволяє не лише передати основний зміст, але й зберегти культурну ідентичність та емоційну насиченість тексту. Більшість сленгових конструкцій вдалося адаптувати до української мови зі збереженням початкових значень, завдяки чому переклад відтворює задум автора.

Список літератури

1. Ayto, J. *The Oxford Dictionary of Modern Slang.* Oxford: Oxford University Press, 2005.
2. Jespersen, O. *Language: Its Nature, Development, and Origin.* London: George Allen & Unwin Ltd., 1954.
3. Allen, I. L. *The City in Slang: New York Life and Popular Speech.* New York: Oxford University Press, 1993.
4. Дубенко, Д. С.,Данилюк, І. Г. Вікові особливості вживання сленгізмів // Вісник студентського наукового товариства ДонНУ ім. В. Стуса. 2017. Т. 1, №9. С. 34–39.
5. Бабін, Т. С. Впливанглійськоїмовинаформуваннямолодіжногосленгу // Перекладацькіінновації: матеріалиХВсеукраїнськоїстудентськоїнауково-практичноїконференції, м. Суми, 20–21 березня 2020 р. – Суми: Сумськийдержавнийуніверситет, 2020. – С. 14–16.
6. Гарлицька, Т. С. Британський сленг як частина мови міста: соціокультурний аспект // Наукові записки. Серія: Філологічні науки (мовознавство). 2014. Вип. 129. С. 248–252.
7. Мігорян, О. В., Берестюк, Д. А. Особливості функціонування американського молодіжного сленгу (на матеріалі американського анімаційного серіалу "Сімпсони") // Науковий вісник Чернівецького університету. Серія: Германськафілологія. 2020. Вип. 822. С. 155–163.

Марінела Алукі
Наукова керівниця – доц. Сунько Н. О.

Використання компенсації як перекладацького прийому при перекладі жартів

Гумор є одною з найважливіших складових людськоїкомунікації, який допомагає створити емоційний зв'язок між людьми та викликає посмішку або сміх через слова, дії або зображення. Гумор – це не тільки спосіб розваги; він може містити певні соціальні та культурні цінності. Природа гумору завжди різна та залежить безпосередньо від контексту.

Актуальність даної роботи зумовлена тим, що переклад гумористичних текстів є нелегким завданням через мовні особливості, гру слів, реалії, діалекти та інші елементи, які цільова аудиторія може не зрозуміти. Перекладацькі дії – це сукупність можливих дій зі здійснення перекладу, а перекладацька стратегія – це усвідомлено вибраний перекладачем алгоритм цих дій під час перекладу одного конкретного тексту (або групи текстів) [1].

Саме збереження комічного ефекту ускладнює роботу перекладача, який має не лише зберегти зміст, а й передати стилістичні та емоційні особливості тексту. Одним з найефективніших способів збереження гумору є застосуваннякомпенсації. Компенсація – це навмисне відтворення певної втрати в перекладі шляхом перенесення відповідного ефекту в іншу частину тексту або використання іншого засобу репрезентації. [3]

Мета дослідження – проаналізувати застосування компенсації як перекладацького прийому при перекладі жартів, визначити основні труднощі при перекладі гумору та ефективність.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній проаналізовано використання компенсації як перекладацького прийому у процесі передачі гумористичного ефекту та визначення ефективності перекладацької трансформації як засобу збереження гумору в текстах різних жанрів. «Стратегія в

перекладі - це процес передачі з іноземної мови на мову перекладу з урахуванням культурних та особистісних особливостей мовця, його з іноземної мови на мову перекладу з урахуванням культурних та особистісних особливостей мовця при адекватному відтворенні комунікативних намірів відправника» [2].

У ході дослідження розглянуто теоретичні аспекти гумору в перекладі та поняття компенсації, а також досліджено використання компенсації в перекладі гумору та жартів на прикладах художніх творів, кіносценаріїв та інших текстів.

Виявлено, що жарти можна поділити на кілька типів (іронія, сарказм, сатира, гіпербола, гра слів та абсурд). Кожен із цих видів має свої особливості, що ускладнює роботу перекладача. Компенсація дозволяє передати гумористичний ефект навіть без буквального перекладу. Натомість, успішний та адекватний переклад гумору потребує творчого підходу.

Наприклад, англійський жарт: *Why did the scarecrow win an award? Because he was outstanding in his field!* – В українському варіанті можна адаптувати так:*Чому городнє опудало отримало нагороду? Бо воно видатне в своїй "галузі"!* (гра слів: "галузь" як сфера діяльності й частина рослини)

Отже, використання компенсації як перекладацького прийому є необхідним інструментом у відтворенні гумористичних текстів. Він дозволяє адаптувати жарт та зберегти комічний ефект, не спотворюючи наміру автора.

Список літератури

1. Андерсон Л. В. Переклад гумористичних текстів: лінгвістичні та культурні аспекти. *Вісник Київського національного лінгвістичного університету.* Серія «Філологічні науки». 2018.№ 21(1).С. 112–120.

2. Вдовиченко Г. І. Стратегії та тактики перекладу комічного в художніх текстах. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2015. № 54. С. 87–93.

3. Гнатюк Л. М. Компенсація як стратегія відтворення лінгвістичного гумору в англомовних текстах. *Вісник Львівського університету.* Серія «Іноземна філологія». 2017. № 63. С. 98–106.

Оксана Амбросій
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Скопос-теорія у перекладознавстві

Скопос-теорія (або теорія цільової орієнтації) є однією із найважливіших у сучасному перекладознавстві. Її розроблено німецьким науковцем Х. Фермєєра [4] та розширено його колегою К. Райз [3]. Основна ідея цієї теорії полягає в тому, що переклад не може розглядатися як просте відтворення вихідного тексту засобами іншої мови. Він є процесом, орієнтованим на досягнення певної мети (скопосу), яка залежить від контексту та адресата перекладу.

Основний акцент у скопос-теорії зроблено на функціональності перекладу. Це означає, що він є не механічним відтворенням тексту, а творчою діяльністю, зорієнтованою на задоволення потреб і очікувань адресату [2, с. 22]. Це особливоважливо для текстів, які можуть змінюватися залежно від різноманітних культурних, соціальних і ситуаційних контекстів.

Одним із ключових аспектів скопос-теорії є той факт, що перекладач повинен брати до уваги та відтворювати прагматичну складову тексту оригіналу, насамперед той вплив, який він може і повинен здійснити на іншомовного адресата. Так, якщо текст суто інформативний, а метою перекладу є інформаційна передача, то переклад повинен бути якомога точним. Якщо ж метою перекладу є здійснення емоційного впливу, то можна припустити можливість більш вільного перероблення тексту для здійснення подібного впливу іншомовними засобами на адресата.

Скопос-теорія підкреслює важливість того, що переклад необхідно адаптувати до цільового адресата [2, с. 23]. Наприклад, при перекладі гумору чи ідіом іншою мовою, важливий адекватно відтворений зміст, який буде комунікативно рівноцінним і зрозумілим цільовому іншомовному адресату.

Прикладом вживання скопос-теорії може бути переклад рекламних текстів. На відміну від буквального перекладу, в

якому, як правило, не враховуються особливості культурного сприйняття, перекладач, орієнтуючись на скопос, буде намагатися створити такий текст перекладу, який буде не тільки передавати інформацію, але й ефективно впливати на цільову аудиторію (цільового адресата). Наприклад, лозунг, популярний в одній лінгвокультурі, може бути адаптовано або змінено, щоб відповідати очікуванням споживачів іншої культури.

Крім того, у скопос-теорії також акцентується увага на ідеї „динамічної еквівалентності" перекладу, яка передбачає залучення перекладачем різних способів не буквального перекладу, включаючи адаптацію та інтерпретацію, різноманітні стратегії перекладу, щоб досягти необхідного результату, найбільш відповідного для конкретного контексту та ситуації перекладу. Динамічна еквівалентність і, власне, скопос-теорії релевантні для передачі культурно забарвлених текстів, на чому наголошують науковці[1, с. 14; 5, с. 34], тобто тих текстів, які містять реалії, національно-марковану інформацію тощо.

Отже, скопос-теорія є динамічною теорією, орієнтованою на практичне використання мови у міжкультурному спілкуванні з урахуванням специфіки тексту, який перекладається, мети та контексту перекладу, особливостей адресата, якому призначено переклад. Ця теорія дозволяє враховувати багато факторів, які впливають на вибір інструментарію перекладу: стратегій, способів тощо.

Список літератури

1. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications / 4-th ed.. London : Routledge, 2014. 384 p.

2. Nord Ch. Translating as a Purposeful Activity / 2-nd ed. London: Routledge, 2018. 154 p.

3. Reiss K., Vermeer H. J. Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie. Tübingen : Niemeyer, 1984. 253 p.

4. Vermeer H. J. A Skopos Theory of Translation (Some Arguments for and Against). Heidelberg : TEXTconTEXT Verlag, 1996. 136 p.

Олександр Амбросій
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Прикладні аспекти термінознавства

Термінознавство є однією із лінгвістичних дисциплін, у межах якої відбувається всебічне вивчення терміноодиниць. Ця дисципліна відіграє ключову роль у зв'язку з роллю визначених одиниць у професійній комунікації, науковій діяльності та технологічному розвитку [1, с. 7; 2, с. 49; 3, с. 179].

Однією із найважливіших завдань термінознавства, в чому, власне, і виявляється один із його прикладних аспектів, є створення та уніфікація термінологічних систем, що здійснюється, зокрема, з метою створення термінологічних словників і глосаріїв. Подібні лексикографічні джерела особливо важливі для конкретних технічних і наукових сфер, де точність та однозначність термінів відіграють вирішальне значення, запобігаючи помилкам у спілкуванні та сприяючи ефективності професійної діяльності.

Прикладний аспект термінознавства пов'язаний із процесами стандартизації термінів, що здійснюються різними організаціями, наприклад, Міжнародною організацієюзі стандартизації (ISO) та національними комітетами зі стандартизації [4, с. 199]. Процеси стандартизації термінів загалом сприяють їх єдиному розумінню та підвищенню точності комунікації, в тому числі і двомовній, вдосконаленню законодавчої та нормативної бази у різних сферах.

З термінознавством і термінами, які вивчаються в ньому, тісно пов'язане і перекладознавство. Перекладачі працюють із термінологічними базами даних і глосаріями, що дозволяють їм передавати точний зміст спеціалізованих текстів. Використання автоматизованих систем перекладу, таких, наприклад, як CAT-інструменти, значно спрощує роботу з термінологією.

Термінознавство відіграє важливу роль у розробленні та впровадженні новітніх технологій. В умовах цифровізації з'являються нові поняття, що вимагають точного термінологічного опису. Наприклад, у сфері інформаційних технологій постійно формуються нові терміни, які необхідно

коректно інтегрувати в мовну систему. Помилки в перекладі юридичних термінів можуть призвести до правових наслідків, тому термінознавство допомагає у створенні уніфікованих словників для юристів і перекладачів.

Терміни важливі для освітнього процесу. Спеціалізовані дисципліни вимагають чіткого визначення ключових понять, що допомагає студентам засвоювати професійну лексику та вживати її на практиці. Навчальні посібники та підручники, розроблені з урахуванням термінологічних стандартів, сприяють ефективному навчанню.Терміни важливі і для сфери маркетингу. Вживання термінів на позначення продукції та послуг, їх точних характеристик, сприяє створенню брендів, що запам'ятовуються, допомагаючи при цьому поліпшувати комунікацію з цільовою аудиторією.

Отже, прикладні аспекти термінознавства пов'язані з забезпеченням ефективності фахової комунікації, полегшенням процесу перекладу, навчання, розвитку новітніх технологій, науково-технічним прогресом загалом. Цьому сприяє всебічне вивчення термінів, формування та уніфікація їх систем, їх одно- та міжмовною лексикографічною фіксацією. Сучасні технології відкривають нові перспективи для розвитку термінознавства, роблячи його ще більш важливим інструментом у глобальному інформаційному просторі.

Список літератури

1. Васенко Л. А., Дубічинський В. В., Кримець О. М. Прикладне термінознавство. Харків : НТУ „ХПІ", 2023.144 с.

2. Симоненко Л. І. Актуальні проблеми сучасного термінознавства. *Українська термінологія і сучасність : зб. наук. праць*. 2022. Вип. XXVIII. С. 49–55.

3. Cabré M. T. Terminology: Theory, Methods, and Applications. Amsterdam / Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1999. 248 p.

4. Picht H. Modern Approaches to Terminological Theories and Applications. Bern : Peter Lang, 2006. 344 p.

Олексій Андрусик
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Гіперболізація в англомовних рекламних текстах та особливості їх перекладу

Індустрія реклами пронизана гіперболізацією, що використовується для продажу товару ще з початку періоду модернізації і розвитку масмедійного простору. Окрім цього завжди існувала ідея так званого "згладжування" недоліків та "перебільшення" якості продукту. Перші дослідження у цьому напрямку проведені вже в кінці 50-х років XX століття завдяки внеску низки вчених (Вільям Тьорстон та Ноам Чомскі).

Метою дослідження є пізнання впливу гіперболізації, її різновидів, типів функціоналу в рекламі, а також з'ясування особливості адаптації англомовних рекламних текстів для українського споживчого ринку на прикладах продукцій різних компаній.

Під час роботи було використано метод семантичногоаналізу з акцентом на аналіз явища "неправильності" поняття, що є основною характеристикою гіперболізації.

У теорії відхилення від звичайної реальності та утворення унікальних ефектів є переосмисленням номінацій, що додають нові функції зв'язку асоціативних доповнень для зображення ефектів та образу об'єкта.

З опертям на працю Віталія Кононенка про лінгвокогнітивну інтерпритацію гіперболічних і квазігіперболічних утворень [2], де розглянута художня література, виявлено основну функцію гіперболізації в текстах та її місце в складній системі української мови.

Зважаючи на специфікурекламнихтекстів, щолягла в основу роботи Л. М. Задояна, гіперболізація є однією із частин рекламного світу, яка слугує позначенням різних властивостей. Як зазначила авторка: "Вживання іронії та гіперболи привертає увагу та робить текст запам'ятовуванішим. Головною ціллю в перекладі цього мовного явища є збереження оригінальної ідеї та її подальша адаптація під міжкультурні аспекти перекладу" [1, с. 28].

На сайті Міжнародної Маркетингової Групи (Україна) [3] знаходимо такийприклад:*“Skittles” – “TastetheRainbow” («Спробуй веселку»),* в якому переклад виконано методом калькуванняабо прямого перекладу, що доцільно для українського ринку, оскільки максимально передаєсутність продукту: різнокольоровісолодощі в яскравійупаковці. Цягіперболізація про смак продукту та порівняння його з природним явищем, тобто веселкою, створює вплив на споживача, тим самим продаючи сам продукт більш успішно.

Інший приклад, який ілюструє досліджуване явище тип слоганів з гіперболізацією, є порівняння, як-от *7 Up – “The Uncola («Не кола»)*” [3] символізує відмінність від інших популярних продуктів, висміює оригінальність продукції конкурентів і представляє свій товар як іншу і незвичайну альтернативу напоям.

Дослідження теми гіперболізації та її перекладу охоплюєринокреклами, а різновиди перекладу мають велике значення для культурного розвитку націй. Такий тип дослідження дозволяє краще розуміти різноманіття передачі однакових текстів на різні мови з метою збереження контекстуального значення.

Список літератури

1.Задояна Л. М.Специфіка рекламного тексту в сучасних ЗМІ. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Журналістика. 2024. Том 35 (74), № 3, частина 2. URL:https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2024/3_2024/part_2/30.pdf.

2. Кононенко В.Лінгвокогнітивнаінтерпретаціягіперболічних і квазігіперболічнихутворень// Українськамова. 2017. URL: https://iul-nasu.org.ua/pdf/ukrmova/2_17/4.pdf.

3.МіжнароднаМаркетинговаГрупаУкраїна. 50 крутихрекламних слоганівURL:https://www.marketing-ua.com/article/50-krutih-reklamnih-sloganiv-yak-stvoriti-svij/.

Жанна Андрусяк
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Сатира і гумор у творчості англійських письменників: специфіка рідномовної рецепції у романі Ніла Ґеймана та Террі Пратчета «Добрі Предвісники»

«Сатира — це вид художнього висловлювання, щовикористовуєгумор, іронію, висміювання та гіперболу з метоюкритики та висміювання людських вад, суспільних недоліків або політичних проблем». За допомогою твору авторів Н. Ґеймана та Т. Пратчета «Добрі Предвісники» проаналізовано поняття гумору та сатири, а також спрямована нами увага на перекладацькі трансформації застосовані в українськомуперекладі дозволила нам ретельніше розглянути специфіку рідномовної рецепції, що в подальшому дозволить вдосконалити розуміння та переклад англомовного гумору українською мовою.

Згідно з Вандале, існують різні типи гумору, які можуть бути важко передати через мовні бар'єри [4]:

Гра слів:

«*God does not play dice with the universe; He plays an ineffable game of His own devising***»** [1].

«*Бог не грає в кості з Всесвітом; Вінграє в невимовну гру власног озадуму***»** [2].

Слово «*dice*» має не однезначення. Утімнайпопулярніші *«кості»* і *«кубики».*Перекладаючипотрібновживатигруслів, так як кожнамоваіндивідуальна, що здебільшого призводить до труднощівпід час перекладу зберігаючипрямий та точнийсенсслів.

Іронія та сарказм:

«*I can resist everything except temptation*» [1].

«Я можу встояти перед усім, крім спокуси» [2].

Аналіз: Чітко відображається іронія в даному прикладі, щопоказує, як людиназаявляє про свою силу і тим самим вказує, щоцеїїслабкість.

«It may help to understand human affairs to be clear that most of the great triumphs and tragedies of history are caused, not by people

being fundamentally good or fundamentally bad, but by people being fundamentally people» [1].

«Може допомогти в розумінні людських справ усвідомлення того, що більшість великих тріумфів і трагедій історії спричинені не тим, що люди є фундаментально добрими чи злими, а тим, щолюди є фундаментально людьми».

Аналіз: у наведеному вищеприкладі перед нами постає сама іронія існування людства та його вічне гріховне життя. Через подібну іронію авторам вдається нагадати читачам про смертну природу гріха, а перекладачеві, відповідно, дається перенести це на україномовну авдиторію.

Культурні референції:

«To boldly go where no man has gone before» [1].

«Йти сміливо туди, де не ступала нога людини» [2].

Аналіз: Даний вислів з оригінального серіалу *«StarTrek»* є важливою культурною референцією для англомовної аудиторії, і його зрозумілість залежить від знайомства з серіалом.

Список літератури

1. Добрі передвісники, ґрунтовні й вичерпніпророцтваАгнесиОглашенної, відьми / НілҐейман, ТеррiПратчетт ;пер. з англ. Б. Терещенко та О. Петіка. 2 ге вид., виправл. Київ : Вид. група КМ-БУКС, 2022.

2. Pratchett T. Good Omens / T. Pratchett, N. Gaiman. London : Transworld, 2014.

3. The New York Times. Good Omens Review: A Quirky, Hilarious Journey. URL : https://www.nytimes.com/2019/05/29/arts/television/good-omens-neil-gaiman-terry-pratchett.html

4. Вандале Ж. Гумор у перекладі. Посібникперекладознавства [на матеріалахсучасноїгазетноїпубліцистики]: монографія. Вип. 1. Амстердам, 2010. 498 с.

Ольга Андрущак
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Англомовна лексика суперництва

Лексика, безумовно, є важливим елементом будь-якого мовного середовища,адже вона формується та використовується у різних сферах комунікації — від побутового спілкування до політичного, соціального та культурного дискурсу. Спираючись на праці Л. Блумфілда, О. Селіванової, а також, звісно, Г. Джексона, О. Новосілець та інших, ми визначаємо лексику як сукупність словникового складу мови, що служить засобом спілкування та відображає соціокультурні, політичні й історичні реалії суспільства [5; 3; 7; 1]. У межах цього дослідження особливу увагу приділено політичному дискурсу, а саме передвиборчим статтям, у яких активно використовується англомовна лексика суперництва.

Мета нашої курсової роботи полягає в тому, щоб проаналізувати лексичні засоби вираження суперництва у сучасних англомовних передвиборчих статтях, визначити їхні функції та стилістичні особливості. **Об'єктом** дослідження є англомовні передвиборчі статті як засіб політичної комунікації, а **предмет** — лінгвістичні особливості вираження суперництва у цих текстах.

Передвиборчий дискурс постає потужним інструментом політичного впливу, що поєднує стратегічне використання мовних засобів для формування громадської думки. Як зазначає Д. Харитонова, дискурс є багатозначним поняттям, що охоплює як усну, так і письмову комунікацію, а його аналіз здійснюється в межах різних дисциплін, зокрема мовознавства, політології та соціальних комунікацій [4]. Водночас В. Павлуцька наголошує, що політична діяльність спрямована на встановлення владних відносин, а передвиборчий дискурс покликаний переконати виборців у правильності ухвалення певних рішень [2].

Для визначення сутності поняття "суперництво" у цьому дослідженні проаналізовані сучасні англомовні словники. Одне з найпоширеніших визначень: "суперництво—це ситуація, в

якій люди, підприємства тощо конкурують один з одним заодну йтусамуріч"[6].У контексті політичного дискурсу суперництво єосновоюкомунікативнихстратегій,орієнтованихнадосягнення переваги над опонентами. Основними засобами йогореалізації є тактики демонстраціївласних переваг, дискредитаціяопонентів, а також апеляція до емоцій виборців.

Результати дослідження показали, що лексика суперництва в передвиборчих статтях включає широкий спектр маніпулятивних стратегій, мовленнєвих прийомів, метафор, риторичнихконструкційтасинтаксичнихструктур. Вонасприяє створенню позитивного іміджу політичних діячів, зниженню авторитету опонентів та заохочення підтримки виборців. Отже, вивчення англомовної лексики суперництва у передвиборчомудискурсідаєзмогуглибшезрозумітимеханізми впливу на електорат та особливості політичної комунікації в сучасному медіапросторі.

Список літератури

1. Новосілець О. В. Семантична система в англійській мові. Львів : Національний університет “Львівськаполітехніка”. 2021. 159 с.
2. Павлуцька,В.О.Політичнийдискурс:особливостітафункції. Житомир : *Вісник Житомирського держ. ун-ту*. № 39. 2008. 219 с.
3. Селіванова О.О.Сучасналінгвістика:напрямитапроблеми.Пол тава, 2008. 712 с.
4. Харитонова Д. Д. Український політичний дискурс: когнітивносемантичні та прагмакомунікативні виміри : Рукопис.23 с.
5. Bloomfield, Leonard. (1933). Language. NewYork: Holt,RinehartandWinston. 178 p.
6. CambridgeDictionary,OxfordLearner'sDictionary
7. Jackson,H.,&Amvela,E.Z.Words,MeaningandVocabulary:AnIntr oductiontoModernEnglishLexicology. London 2000.

Каріна Архипова
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Принципи і прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах

Переклад власних назв у мультфільмах – важливий аспект кіноперекладу, що потребує не лише лінгвістичних знань, а й розуміння контексту та культури аудиторії. Власні назви у мультфільмах виконують декілька функцій: вони допомагають розкрити характер персонажів, створюють унікальну атмосферу, відображають місце дії та можуть містити гру слів. Оскільки власні назви є частиною ідентичності персонажів і світу мультфільму, їх переклад має бути максимально точним, але водночас зрозумілим для цільової аудиторії. У перекладі можуть використовуватися такі прийоми, як транслітерація, транскрибування, калькування та адаптація. Для аналізу були обрані два культові мультфільми: "Madagascar" [5] та "Frozen" [4] ("Крижане серце" [2]). Обидва фільми містять багато власних назв, які потребували різних підходів до перекладу.

1. "Madagascar"[5]

Цей мультфільм має багато власних назв, які стосуються імен персонажів, географічних назв та вигаданих локацій: - *KingJulien → Король Джуліан* (калькування титулу); - *Madagascar→ Мадагаскар* (транслітерація); - *Private→ Рядовий* (адаптація військового звання) - *CentralParkZoo → Зоопарк Центрального парку* (калькування).

У мультфільмі "Madagascar" [5] переважно використовуються транслітерація та транскрибування, оскільки більшість власних назв є іменами персонажів або географічними назвами, що дозволяє зберегти фонетичну подібність з оригіналом. Водночас у перекладі деяких назв застосовано калькування, щоб зберегти зміст і зрозумілість для української аудиторії.

2. "Frozen"[4] ("Крижане серце") [2]

У цьому мультфільмі також зустрічається багато власних назв, які відіграють важливу роль у сюжеті та створенні атмосфери казкового королівства:

-*Wandering Oaken's Trading Post → Торговельна контора бродячого Оукена* (адаптація)

- *Arendelle → Еренделл* (транслітерація)

- *The Ice Castle → Крижаний замок* (калькування)

-*The Duke of Weselton → Герцог Везельтонський* (адаптація титулу).

У мультфільмі "Frozen" [4] широко застосовуються калькування та адаптація, оскільки багато власних назв мають описовий характер. Це допомагає зберегти атмосферу казкового світу і зробити його доступним для української аудиторії. Переклад власних назв у мультфільмах "Madagascar" [5] та "Frozen" [4]демонструє використання різних прийомів. У випадку з іменами персонажів переважає транслітерація та транскрибування, що дозволяє зберегти фонетичну подібність з оригіналом. Для географічних назв і назв місць використовується калькування, щоб передати їхній сенс. Водночас у деяких випадках застосовується адаптація, особливо коли назва містить гру слів або культурні особливості, які можуть бути незрозумілими для цільової аудиторії. Отже, переклад власних назв у культових мультфільмах є складним процесом, що потребує ретельного аналізу та вибору оптимального прийому для кожного конкретного випадку.

Список літератури

1. Возний Б. Особливості перекладу власних назв українською мовою в аудіовізуальних творах (на прикладі перекладу антропонімів мультиплікаційного проекту «Тачки»).
URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2516
2. Крижане серце. URL: https://uakino.me/cartoon/152-krizhane-serce.html
3. Мадагаскар URL: https://uakino.me/cartoon/features/397-madagaskar.html
4. Frozen. URL: https://www.imdb.com/title/tt2294629/
5. Madagascar. URL: https://www.imdb.com/title/tt0351283/

Юлія Б'яс
Наукова керівниця – доц. Суродейкіна Т.В.

Мовні засоби вираження емоцій в кінодискурсі Desperate Housewives

Кінодискурс є доволі складним і багатокомпонентним, оскільки включає не тільки вербальні, але й аудіовізуальні складники. Це потребує глибокого розуміння культурного і соціального контексту, саме тому його місце та роль у сучасних лінгвістичних дослідженнях не має однозначного трактування.

Сьогодні емоції є предметом наукового аналізу широкого спектру дисциплін: лінгвістики, когнітивістики, психології, прагматики, тощо.

Емоції у мові передаються на різних рівнях: лексичному, семантичному, синтаксичному та фонетичному. Розглянемо їх детальніше.

Лексичні засоби емотивності апелюють до емоцій, почуттів та усталених шаблонів мислення адресата, створюючи емотивні зміст і тональність. Аналіз діалогічного мовлення художніх текстів, здійснений Т.І. Бондарчук, показав, що «одним з найважливіших лексичних засобів вираження емотивності в них є прикметник. Окрім свого категоріального значення – позначати якість предмета або особи – прикметники передають також ставлення мовця або емоційну оцінку певного суб'єкта, об'єкта або дії» [1, с. 285–290.]

Наведемо приклад уживання прикметника:

- *I'm pregnant. You are? That's **amazing**!*

Серед прислівників помічено часте використання слова *pretty:*

*I think we're all **pretty** shaken up.*

Характерним для героїв даного серіалу є і постійне вживання вигуків: *Oh, snap! Oh, god. Oh, god. Oh, god. Aw. Ooh. Sorry to hear it. Wow, we are not laughing at this at all, huh? Hey! Please let me explain!*

Не позбавлений досліджуваний серіал і лексики зниженого стилістичного тону, наприклад:

*What the **hell**? What are you doing here?*

Емоції на морфологічному рівні виражаються в словах, емоційне ставлення яких до предмета або явища зумовлене граматичними способами та особливими афіксами.

Негативні префікси (*anti-; non-; un-; antihero, antisocial, nonductile, non-believer*) та суфікси з негативною (*-ard, -eer, -ster/-aster* та напівафікс *-monger*) або позитивною конотацією (*-ie, -y, -let, -kin, -esque*) чітко виражають відповідні емоції, наприклад:

*If I find this **bastard** before the cops do,…*

*I'm sorry you have to work late, **sweetie**.*

Найвиразнішими для вираження емоцій можна вважати фразеологізми, наприклад:

*Do you really think it's a good idea to **air your dirty laundry** in front of all these people?*

Серед синтаксичних характеристик мовного вираження емоцій можна назвати широке застосування питальних, окличних та незавершених речень, наприклад:

Did we really get married last night?

Danny! Please, let me explain!

It was a joyous occasion, until...

На фонетичному рівні слід зазначити, що емоції виражаються інтонацією, темпом, мелодією, тембром, наголосом, сполученням фонем, різними видами пауз, стиків. Наведемо приклад алітерації звуку /h/:

***H**oney, you're gonna **h**ave to deal with **h**er at some point.*

Отже, серед особливостей вираження емоцій в серіалі *Desperate Housewives* можемо відмітити широке вживання фразеологізмів, емотивної лексики, синтаксичних конструкцій та алітерації.

Список літератури

1. Бондарчук Т. І. *Лексичні засоби вираження емотивного значення в сучасній німецькій мові. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2016. No 5. С. 285–290.
2. Desperate Housewives Transcripts. URL: https://transcripts.foreverdreaming.org/viewtopic.php?t=59662

Єва Біксей
Наукова керівниця – асист. Батринчук З. Р.

Теоретичне підґрунтя кінодискурсу як об'єкта дослідження сучасної лінгвістики

Сфера кіноіндустрії, попри свою багаторічну історію розвитку, залишається й досі, безсумнівно, однією з найбільш популярних та таких, що повсякчас продовжують розвиватися.

З точки зору лінгвістики феномен кінодискурсу викликає значний інтерес. Зокрема, завдяки тому, що, як зазначає мовознавець В. Мухаммед, фільми та серіали можна досить часто назвати аналогією реального світу, а їх мовна складова "ніколи не є спонтанною" [1, ст. 385].

Відповідно до А. Шнайдер, **кінодискурс** складно трактувати тільки одним способом, адже переважно це явище представлене "доволі складним і багатокомпонентним, оскільки містить не тільки вербальні, але й аудіовізуальні складники" [2, с. 170].

Важливо зауважити, що цей термін насправді не рекомендовано повністю ототожнювати із синонімічними "телекінематографічним" та "кінематографічним" видами дискурсу. Адже, як зауважує О. Щербак, кінодискурс у своєму відношенні до них є, так би мовити, гіперонімічним терміном, тобто він охоплює ширший спектр мовно-комунікативних явищ та об'єднує їх у рамках певного продукту [3, с. 53].

Цікаво, що серед переліку рис, які характеризують кінодискурс, можна виділити цілісність, зв'язність, інформативність, комунікативно-прагматичну спрямованість, медійність, а також колективно-диференційоване авторство [4, с. 94]. За допомогою цих ознак стає можливим забезпечення ефективної передачі змісту продуктів кінодискурсу шляхом впливу на глядачів та формування єдиного комунікативного простору.

Описуючи будь-який вид дискурсу, важливо згадати варіанти його класифікації, як-от типологізацію кінодискурсу за І. Лавриненко, яка підкреслює критерії форми (усний та письмовий дискурс), види комунікації (монологічне та діалогічне спілкування), адресата (інституційний, побутовий і

буттєвий дискурс), цілі та принципи комунікації (кооперативний і конфліктний дискурс), характер інформаційної складової (інформативне та фактичне спілкування), а також тип тексту (художній і документальний кінотексти) [5, ст. 42]. Зокрема, попередньо згадану гіперонімічність кінодискурсу можна пояснити наявністю в нього таких підвидів, як "кінематографічний", "кінодискурс", "телекінематографічний дискурс", "преподієвий", а також "постподієвий" види [6, ст. 3-4].

Отже, кінодискурс постає достатньо комплексним явищем зі складною структурою, що охоплює як мовні, так і аудіовізуальні компоненти, широкий спектр класифікацій і функцій, а також є актуальним питанням для досліджень для сучасної лінгвістики.

Список літератури

1. Mohammed W. Linguistic concepts in filmmaking world: a study on selected english movies and series. 2020. P. 385–400.
2. Шнайдер А. Кінодискурс: особливості та диференційні ознаки. *Академічні студії. Серія «Гуманітарні науки»*. 2021. № 3. С. 169–173.
3. Щербак О. Кінодискурс як дворівнева система складників: функційний погляд. *Збірник наукових праць "Актуальні проблеми філології та перекладознавства".* 2022. № 25. С. 52–56.
4. Макаревич О. Кінодискурс як середовище реалізації реактивних мовленнєвих актів. *Матеріали міжвузівської наукової Інтернет-конференції «Текст і дискурс: когнітивно-комунікативні перспективи».* 2017. С. 93–100.
5. Лавриненко І. Критерии класификации кинодискурса. *Вісник ХНУ. Дискурсологія: семантика і прагматика.* 2012. № 1003. С. 41-44.
6. Erkayeva D., Akhmedova M. Definition of the term "film discourse" and approaches to its study in modern linguistics. *Central asian journal of literature, philosophy and culture.* 2023. Vol. 4, no. 8. P. 1–5.

Вікторія Бобик
Наукова керівниця – асист. Москаль Т. Д.

Навчальні ігри як метод підвищення ефективності навчання на уроках англійської мови у початковій школі

У сучасній освіті значна увага приділяється інтерактивним методам навчання, які відповідають когнітивним, психологічним та емоційним особливостям дітей молодшого шкільного віку. Основні переваги використання навчальних ігор у середній школі включають:

- **Мотиваційний аспект** – ігри підвищують інтерес до навчання та допомагають зберегти увагу учнів;
- **Когнітивний розвиток** – через ігри учні краще засвоюють нові поняття та розвивають критичне мислення;
- **Соціальна адаптація** – ігрова діяльність сприяє розвитку комунікативних навичок, навчанню співпраці та роботи в команді;
- **Зниження рівня стресу** – гра допомагає створити комфортне середовище, що сприяє ефективному навчанню [1, с.36].

На початковому етапі середньої школи учні мають підвищену чутливість до нової інформації та активно взаємодіють із навчальним середовищем. Це створює умови для ефективного використання ігрових методів у процесі навчання.

До основних підходів щодо використання навчальних ігор у середній школі можна віднести:

- **Рольові ігри**, які дозволяють учням застосовувати знання у змодельованих реальних ситуаціях;
- **Настільні та цифрові ігри**, що сприяють розвитку логічного мислення та навичок планування;
- **Фізичні (рухливі) ігри**, які покращують концентрацію уваги та координацію [2, с.192].

Мотивація відіграє ключову роль у навчальному процесі, і ігрові методи є одним із найефективніших способів її підвищення. Навчальні ігри можуть бути спрямовані на:

- **Формування внутрішньої мотивації** – коли учні самі прагнуть до знань через цікавість до ігрового процесу;

- **Зовнішню мотивацію** – стимулювання навчальної активності через змагання, нагороди та систему заохочень.

Групові форми навчання у поєднанні з ігровими методами є потужним інструментом мотивації. Вони сприяють соціальній взаємодії, розвитку комунікативних навичок і створюють атмосферу співпраці, що позитивно впливає на навчальний процес [2, с.167].

Використання навчальних ігор у початковій середній школі є ефективним інструментом для формування інтелектуальних здібностей та гнучкості мислення[3,с.58].

Використання ігрових методів дозволяє диференціювати навчальний процес, роблячи його доступним і цікавим для всіх.

Отже, навчальні ігри є ефективним методом підвищення якості освіти на початковому етапі середньої школи. Вони сприяють формуванню мотивації, розвитку когнітивних і соціальних навичок, а також створюють комфортне навчальне середовище. Використання ігрових технологій у навчанні дозволяє зробити процес пізнання більш захопливим та ефективним, що в кінцевому підсумку покращує результати учнів.

Список літератури

1. Гадецький М. В., Хлєбнікова Т. В. Організація навчального процесу в сучасній школі (навч.-метод. посібник для вчителів, керівників навч. закладів, слухачів ІПО). Київ : Освіта, 2003. 220 с

2. Дзюбко Л. В., Гриценок Л. І. Мотивація навчальної діяльності як психолого-педагогічна проблема. Психодіагностика: зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державн. пед. ун-тет імені Григорія Сковороди». Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД», 2010. Вип. 4. С. 33–43.

3. Ковальчук Г. І. Ігрові методи навчання у початковій школі. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. 2018. №2. С. 56–62.

Каріна Босовик
Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н.Г.

Ефективність використання лексичного підходу на уроках англійської для покращення мовних компетенцій учнів

Використання лексичного підходу, заснованого Люїсом Майклом (1993), є ефективним інструментом для поліпшення мовленнєвих навичок. Лексичний підхід пропонує більш інноваційне навчання, що приходить на заміну традиційним методам викладання [4]. Спостерігається тенденція популяризації лексичного підходу серед викладачів англійської мови.

Існує низка досліджень, що підтверджують ефективність використання лексичного підходу на уроках англійської мови. Наприклад, дослідження Юхуан Д. (2022) продемонструвало, що використання лексичного підходу не тільки розширило вокабуляр учнів та поліпшило їхню здатність до комунікації, а й навички письмового мовлення [5].

За висновками наукової розвідки Арамін Дж. (2021), 70 досліджуваних, які вивчали мову за допомогою лексичного підходу щотижня 2 години впродовж 15 тижнів, значно поліпшили впевненість у використанні мови та вільне володіння нею. Тим більше, в результаті збору та аналізу даних цього дослідження виявлено поліпшення граматичної точності учасників експерименту [1].

Дослідження Ю. Бенавідес (2022), що проводилось на базі приватної мовної школи, продемонструвало, що учні рівня pre-intermediate поліпшили свої комунікативні навички, навчаючись за лексичним підходом. Вони досягли значних поліпшень у словниковому запасі, точності, плавності мовлення, зменшенні частоти появи довгих пауз у мовленні. Студенти вдосконалили спосіб, у який вони виражають свої ідеї іноземною мовою [2].

Дослідження Сайгілі К. (2016) показало, що використання лексичного підходу дозволило учням поліпшити навички мовної імпровізації, що, в результаті, зробило їх

мовлення більш плавним, посилило мовленнєву інтуїтивність. Результати також засвідчили, що студенти брали активнішу участь, що може свідчити про підвищений рівень мотивації до вивчення мови із використанням лексичного підходу [3].

Отже, лексичний підхід, якщо судити із цих досліджень, може слугувати ефективним інструментом навчання, що допомагає розвинути різні мовні компетенції, включаючи граматичну точність, комунікативну компетентність, навички письма, лексичну компетентність тощо.

Список літератури

1. Aramin J. Kim N. The Effects of the Lexical Approach on EFL Learners' English Speaking in an Online Class. 2021. English Language & Literature Teaching, Vol.27, No.1
2. Benavides Ricaurte, J. Lexical Approach: a way to enhance students' oral production within remote teaching at a private English Center. 2022. URL: https://repositorio.ucaldas.edu.co/entities/publication/3f7ade21-abf7-4d07-8edf-f669c9f7fc5a
3. Saygili K., Saygili E. Improvisation with the Lexical Approach 2016. *Social and Behavioural Sciences.* Vol.232 640-649
4. Lewis M. The Lexical Approach. The State of ELT and a Way Forward. 1993 *Heinle, Engage Learning. pp. 223*
5. Yuxuan D. The Application of Lexical Approach in Teaching College English: An Empirical Study. 2022. *Studies in English Language Teaching.* Vol 10. No 2. pp.39-66 URL: https://www.researchgate.net/publication/359984368_The_Application_of_Lexical_Approach_in_Teaching_College_English_An_Empirical_Study

Надія Боштан
Наукова керівниця – доц. Павлович Т.І.

Феномен культурних реалій

Культурні реалії – це феномени, які відображають специфічні аспекти культури певної спільноти або суспільства. Вони можуть включати матеріальні об'єкти, традиції, звичаї, мову, мистецтво та інші елементи, які складають культурний спадок. Основною характеристикою культурних реалій є їх здатність передавати знання, цінності та норми, специфічні для конкретної культури. Це можуть бути як видимі, так і невидимі елементи, що взаємодіють та формують унікальну культурну ідентичність [1].

Визначення культурних реалій базується на розумінні їхньої ролі у суспільстві. Культурні реалії виступають засобами комунікації між поколіннями, забезпечуючи передачу культурного досвіду і знань. Вони також сприяють формуванню та підтриманню соціальної ідентичності, допомагаючи людям відчути себе частиною більшого колективу. Важливою особливістю культурних реалій є їх динамічний характер: вони можуть змінюватися і адаптуватися до нових умов, зберігаючи при цьому основні культурні цінності.

Розуміння культурних реалій дозволяє виявити, як різні культури впливають одна на одну, як відбувається трансформація культурних елементів у процесі глобалізації і як нові форми культурних реалій виникають у сучасному світі. Це знання сприяє більш глибокому розумінню культурної різноманітності та допомагає зберегти унікальність кожної культури в умовах глобальних змін [2].

Історичний розвиток поняття культурних реалій важливий для розуміння того, як це поняття виникло і еволюціонувало у науковій думці. Початки вивчення культурних реалій можна простежувати у працях ранніх етнографів і антропологів, які досліджували культурні особливості різних народів. Вони вивчали матеріальні артефакти, звичаї, релігійні обряди та інші елементи, що складали культурний спадок певних спільнот.

У нинішньому контексті поняття культурних реалій продовжує еволюціонувати, включаючи нові форми та явища, що виникають під впливом глобалізації та технологічного прогресу. Сучасні дослідники вивчають, як глобальні культурні процеси впливають на локальні культури і які нові реалії виникають у цьому контексті. Це включає аналіз медіа, цифрових технологій, культурної гібридизації та інших аспектів, що формують сучасний культурний ландшафт.

Існує кілька підходів до класифікації культурних реалій. Вони поділяються на матеріальні, такі як архітектура, предмети побуту, одяг, та нематеріальні, до яких належать мова, традиції, звичаї. Крім того, вони можуть бути видимими, наприклад традиційні костюми або споруди, та невидимими, як-от цінності, вірування. "Культурні реалії виступають як засоби комунікації між поколіннями, забезпечуючи передачу культурного досвіду і знань. Аналіз культурних реалій дозволяє виявити, як різні культури взаємодіють одна з одною, як відбувається трансформація культурних елементів у процесі глобалізації" [3].

Отже, культурні реалії виконують функцію інновації і розвитку. Вони стимулюють творчий процес, інновації та інтеграцію нових ідей і технологій у культурну практику; виконують багатогранні функції, що сприяють формуванню ідентичності, передачі культурної спадщини, соціальній інтеграції та інноваціям. Вивчення цих функцій дозволяє краще розуміти, як культури взаємодіють і розвиваються в умовах глобалізації і технологічного прогресу.

Список літератури

1.Кривонос Я. В. Нормативніпроблемиукраїнського перекладу американськихкінопродукцій. *Лінгвістика*. № 1. 2020. С. 176–182.

2.Литвинова О. І. Прагмалінгвістичнийпідхід до вивченнятелефоннихрозмов у голлівудськихфільмах: аспектитеорії та практики. Одеса: ВидавництвоОдеськогоуніверситету. 2019. С. 230–237.

3. Khushbakova N. Literary translation as a branch of translatology. *Academic research in educational sciences*. 2021. №4. P.112–126.

Валєрія-Марія Бралковська
Наукова керівниця – доц. Лопатюк Н.І.

Використання інтернет-ресурсів для розвитку комунікативних навичок при вивченні граматики

Граматична компетентність – це майстерність засвоєння граматичних засобів мови та здатність їх застосовувати у мовленні, також вміння утворювати граматичні структури та їх розрізняти [1]. Щодо вивчення граматики, за вимогами Міністерства освіти та науки України, учні 5-го класу повинні знати такі граматичні теми: ступені порівняння прикметників, дієслова частоти (often, usually, never тощо), прийменники часу (at, in, on), а також вміти формувати речення за допомогою граматичних часових форм: Past Simple, Present Simple, Present Continuous [2]. Ефективне у формуванні граматичної компетентності з фокусом на комунікацію використання таких інтернет-ресурсів, як Bamboozle, WordWall, Kahoot, Jeopardylabs.

Bamboozle–онлайн-ресурс для навчання в ігровій формі з доступним безкоштовним тарифом. Вчителі можуть створювати власний матеріал. Цей ресурсмістить різноманітні формати навчання у вигляді тексту, відео та зображення. Існує можливість використання штучного інтелекту. Можна використовувати при дистанційному навчанні. Цей ресурс активно використовується під час вивчення таких граматичних програмових тем як *have got / has got, Present simple, Modal Verbs, Present Continuous, Past Simple*. Перевагами онлайн-ресурсу *Bamboozle*є можливість вибрати та скористатися вправою серед бази готових вправ. Навчальний ресурс *Bamboozle* можна використовувати як для індивідуальної, так і для групової роботи з учнями.Серед недоліків є необхідність постійного підключення до інтернету та обмежений безкоштовний доступ ресурсу. *Bamboozle* створює інтерактивну атмосферу у виконанні завдань та підготовці до граматичних тестів. *Wordwall* – ефективний ресурс для групової роботи. Безкоштовна версія містить вісімнадцять готових вправ, а також можна створити п’ять власних вправ.У *Wordwall*є можливість

завантажувати файли у форматі PDF. Наявні три шаблони, які служать для створення вправ. Учні можуть бачити свої результати після виконання завдання. Існує класифікація вигляду вправ на даному ресурсі: випадкове колесо, відкрийте коробку, анаграма, випадкові карти, пошук слів, відповідні пари. *Wordwall*дає можливість тренувати граматику у будь-якому зручному режимі та розвивати навички говоріння.

Kahoot – безкоштовний ресурс, який використовують під час навчання будь-якої дисципліни та корисний для будь-якої вікової категорії. Його активно використовують в умовах дистанційного навчання та під час вивчення матеріалу в інтерактивній формі. На ресурсі *Kahoot*учні можуть формувати питання та відповіді до них, брати участь у змаганнях, користуватися підказками та поясненнями під час проходження тестів.

Jeopardylabs – онлайн-ресурс, призначений для створення вікторин на різні теми. Тут учні мають можливість повторювати матеріал, брати участь у змаганнях, виконувати домашні завдання та створювати власні ігри.

Quizlet – онлайн-ресурс, який допомагає запам'ятати матеріал у вигляді флеш-карток. Його активно використовують в умовах дистанційного навчання. Учні мають можливість заучувати слова методом проходження тренувальних тестів. Передбаченоодноразове проходження загального тесту на основі власного сету.

Підсумовуючи, зазначимо: на уроках граматики варто застосовувати інтернет-ресурси, оскільки це може принести багато користі і підвищити мотивацію учнів.

Список літератури

1. Вовк О.І. Формування англомовної граматичної компетенції у майбутніх вчителів в умовах інтенсивного навчання. Київ, 2008.
2. Міністерство освіти та науки України. Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов. Київ, 2018. 9 с. URL:https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/programi-inozemni-movi-5-9-12.06.2017.pdf

Анастасія Бузумурга
Наукова керівниця – Шульженко К. А.

Лексичні особливості портретних характеристик персонажів у романі Донни Тарт «Таємна історія»

Портретна характеристика відіграє важливу роль в літературі, є важливим засобом індивідуалізації персонажа [1].

Через опис зовнішності автор може натякати на психологічні особливості героїв, їхній внутрішній світ і соціальний статус.

Так, у «Таємній історії» Донна Тарт використовує портрет не лише для створення візуального образу, а й для створення атмосфери напруги та елітарності [2].

Особливістю стилю Донни Тарт у створенні портретів є те, що авторка застосовує точні та ретельно підібрані деталі [3]. Портрети персонажів вписані у загальний антураж – старовинний коледж, темні коридори, класичні тексти [4]. В творі широко використовуються культурні та літературні алюзії.

Лексичні засоби створення портретних характеристик

Епітети та порівняння виступають в романі як основні засоби характеристики персонажів. Вони допомагають авторці створити унікальні та емоційно забарвлені портрети героїв[5]. Широко використовуються контрастні характеристики для підкреслення відмінностей між персонажами [3].

Метафорами письменниця передає внутрішній стан персонажів через опис їхньої зовнішності [4]. Символічні деталі в портретах, як-от очі та руки, що натякають на психологічний стан героїв.

Колірна гама портретних характеристик підкреслює характери героїв. Створюються контрасти між персонажами через кольорові характеристики [2].

У романі використовується метод синестезії в описах персонажів. Авторка поєднує різні відчуття у портретах героїв [5] і цим впливає на сприйняття образів роману.

Індивідуалізація персонажів через лексику

Відмінності у портретних описах головних і другорядних персонажів. Більш деталізовані описи центральних героїв,

другорядні персонажі описані лаконічніше, через їхній вплив на головних героїв.

Авторка роману вдається до портретних характеристик при відображенні соціального статусу героїв [5], що показує вплив внутрішніх змін на зовнішній вигляд персонажів.

У романі простежуються динамічні зміни в описах персонажів відповідно до їхнього розвитку. Наявні повторювані деталі для посилення психологічного ефекту [3].

Висновки

Донна Тарт використовує широкий спектр лексичних засобів (епітети, порівняння, метафори, колірну гаму, синестезію) для створення унікальних портретних характеристик своїх персонажів.

Портретні описи не лише відображають зовнішність персонажів, а й підкреслюють їхні психологічні особливості та соціальний статус.

Подальші дослідження можуть включати аналіз схожих портретних характеристик у творах інших сучасних авторів або порівняння з класичними романами.

Список літератури

1. Яблонська Т. М. Лінгвістичний аналіз художнього тексту (навчальний посібник для студентів). URL: http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/5125/3/Yablonska.pdf (дата звернення 03.02.2025).

2. Тартт Д. Таємна історія : пер. з англ. Київ: KM Books, 2018.

3. Genette G. Narrative Discourse: An Essay in Method. Ithaca: Cornell University Press, 1980.

4. Eagleton T. Literary Theory: An Introduction. Oxford: Blackwell Publishing, 2008.

5. Левченко Т. В. Лексико-стилістичні особливості описів персонажів у сучасному англомовному романі. *Філологічні студії*. 2021. № 2(35).С. 15–27.

Анна Борисюк
Наукова керівниця – асист. Гоян А.І.

Формування міжкультурної комунікативної компетентності на уроках німецької мови за допомогою автентичних пісенних матеріалів

Вивчення іноземних мов у сучасному світі ставить перед нами нові завдання та виклики. Державна програма освіти в Україні визначає опанування іноземних мов однієюз пріоритетних цілей. Адже володіння кількома мовами - це ключ до взаєморозуміння один з одним[1]. Тобто,одним із головних завдань у закладах середньої освіти серед школярів є сформувати здатність вільного володіння тими чи іншими мовами,що в свою чергу призведе до ефективного міжкультурного спілкування. Використання лише підручників на уроках не приносить хорошого результату, тому викладачі все частіше звертаються до новихметодик викладання.

Як відомо, пісні позитивно впливають на наше сприйняття,активують когнітивні процеси,тренують аудіювання. Вони змушують нас роздумувати над чимось, а також знайомлять нас із німецькими звичаями,традицією та культурою.

Як стверджує професор лінгвістики університету м. Наріньо І. А. Бастідаса, музика – це дуже корисний на уроках іноземної мови інструмент, тому що вона може викликати почуття й емоції. В той же час музика дає учневі розслаблення за допомогою ритму, сприяє зниженню стресу і занепокоєння, мотивує учнів і полегшує процес вивчення іноземної мови[2,с.8].

Пісні та інші музичні твори стимулюють монологічні та діалогічні висловлювання,сприяють розвитку як підготовленого,так і непідготовленого учня[3]. Вони допомагають зануритися у культуру.

Автентичні матеріали можуть виконувати кілька функцій: інформувати про країни, мова яких вивчається, розвивати пізнавальну активність учнів, інтегрувати знання з інших

предметів і життєвого досвіду, а також сприяти вихованню особистості.

Не варто нехтувати тим фактом,що за допомогою пісенних матеріалів учні можуть значно покращити свою вимову та інтонацію.

Ще однією перевагою використання пісень на уроках є опанування граматики,адже таким способом можна вивчати граматичні конструкції у їхньому природньому контексті,що полегшує розуміння та запам'ятовування.

Все,що учні приймають на слух покращує їх розуміння мови в цілому. Тому навіть декілька хвилин прослуховування пісні на занятті залишить за собою хороший результат.

Не варто забувати, що для того,щоб підібрати композицію правильно, викладач має багато складних і водночас важливих завдань. У свою чергу,це є психологічним аналізом. Для того,щоб таке завдання принесло гарний результат потрібно розуміти найважливіше правило"не нашкодити"[4,с.8].

Отже, можна з упевненістю сказати,що пісні є невід'ємним елементом навчання, адже вони розширюють мовні навички учня,дають змогу дізнатися про культуру і цим самим ефективно та швидко опанувати мову.

Список літератури

1. Формування комунікативної компетенції на уроках німецької мови.URL: https://naurok.com.ua/formuvannya-komunikativno-kompetenci-na-urokah-nimecko-movi-399532.html((дата звернення: 13.12.2024).
2. FalkenhagenCh. MusikimFremdsprachenunterricht / CharlottFalkenhagen, LaurenzVolkmann. Tübingen : NarrFranckeAttempto, 2019. 278 S.
3. Єліна Н.К., Мельничук Т.С., Клименко Л. А.Використання пісенного матер; за редакцією Ю.М.Несіна. Херсон: КВНЗ «Хесонська академія неперервної освіти», 2016.50с.
4. Методика викладання в класі композиції у мистецьких школах: методична розробка / уклад. К.І. Майденберг-Тодорова. Одеса, 2019. 76 с.

Еліна Бабіна
Науковий керівник – проф. Кушнерик В. І.

Проблема прагматики перекладу

Дослідженнями проблеми прагматики перекладу привертали увагу багатьох вітчизняних (О. Григор'єва, В. І. Кушнерик, Г. Д. Малик [1], О. Б. Павлик [2], О. В. Ребрій [3], О. В. Черпак) та іноземних дослідників — О. Барікі [4], Р. Гікі, Д. Дейтер [5], Л. Десілла, М. Локер [5], Ю. Найдка, Р. Тіптон та ін.

Саме поняття ,,прагматики" введене американським семіотикомЧарлзом Моррісом, який розглядав її як розділ науки про знакові системи, який ,,вивчає відносини між знаками та їхніми інтерпретаторами, тобто тими, хто користується знаковими системами" [3, с. 94]. О. Б. Павлик вважає, що прагматичний вплив тексту як продукту перекладу визначається такими аспектами як зміст висловлювання, його мовна форма та уявлення й відношення реципієнта до навколишнього світу [2, с. 192]. Г. Д. Малик доповнює цю думку твердженням, що прагматика перекладу охоплює всі аспекти перекладацької діяльності, які виходять за межі тексту як мовної одиниці, тобто особливості національно-культурного простору перекладача та реципієнта, їхні фонові знання, цінність вихідного та цільового текстів, їхні жанрово-стилістичні особливості та ін. [1, с. 88].

Д. Дейтер, М. Локер та Т. Мессерлі вважають, що в прагматиці перекладу слід розглядати три проблеми:

1. Медіальність, яка доповнює модальність та висуває на перший план мультимодальні контексти та переплетення різних медіа, тобто засобів вираження, а також фіксує вплив, який матеріальне середовище має на мовне, описуючи, наприклад, як вимога до усного перекладача здійснювати синхронний переклад формує лінгвістичний результат.

2. Рамки участі/взаємодії, які окреслюють ступінь залученості інтерпретаторів, адресатів, мовців, слухачів, читачів, реципієнтів тощо у простір їхньої взаємодії при перекладі. Опис статусу участі для розуміння прагматичних явищ стає особливо важливим у контексті усного перекладу, де взаємодії учасників є складними та не завжди явними.

3. Реляційна робота як лінгвістична та мультимодальна «робота», яку індивіди вкладають у переговори щодо стосунків з іншими. Згідно з міжособистісними прагматичними підходами, мовні ресурси, які використовуються для реалізації реляційної роботи, набувають їх значення в контексті через обговорення суспільних норм [5].

На думку О. Барікі, кожен текст для перекладу містить прагматичний елемент того чи іншого рівня, тому розуміння прагматики вихідного та цільового текстів допомагає інтерпретаторові контекстуалізувати обставини, вловити та витлумачити позамовні виміри, виражені засобами вербальної комунікації і цим самим сприяти адекватній міжмовній та міжкультурній комунікації [4, с. 13].

Отже, проблему прагматики перекладу розглядаємо як широкий спектр особливостей перекладацької діяльності, зумовлений широким контекстом взаємодії між текстами оригіналу/ перекладу та інтерпретатором і реципієнтом.

Список літератури

1. Малик Г. Д. Прагматика і переклад: дидактичні аспекти. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2021 р., №77, Т. 2. С. 84–92.

2. Павлик О. Б. Прагматичні аспекти в перекладі. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2020 р, № 31, т. 2. С. 191–196.

3. Ребрій О. В. Вступ до перекладознавства : конспект лекцій для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня „Бакалавр" факультету іноземних мов. Х. : ХНУ імені В. Каразіна, 2016. 116 с.

4. Bariki, O. OntheRelationshipBetweenTranslationandPragmatics. DepartmentofModernEuropeanLanguages, UniversityofIlorin. SCRIBD [електронний ресурс] : URL: https://www.scribd.com/document/97371441/Pragmatics-and-Translation (дата звернення: 24.01.2025 р.).

5. Dayter D, Locher MA, Messerli TC. PragmaticsinTranslation: Mediality, ParticipationandRelationalWork. CambridgeUniversityPress? 2023. URL: https://www.cambridge.org/core/elements/pragmatics-in-translation/2253C3F6A17EEC4A08297B137450D402 (дата звернення: 24.01.2025 р.

Андрій Баланюк
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Особливості перекладу алюзії у текстах промов американських та британських політиків 2022-2024 рр.

Особливості перекладу алюзій у промовах американських та британських політиків 2022–2024 років становлять об'єкт дослідження, що набуває дедалі більшої актуальності у зв'язку з міжкультурними контактами та глобальним поширенням аудіо- й текстових матеріалів. Такі алюзії відображають історичний, культурний і соціальний досвід, а також часто містять посилання на відомі події, літературні твори або постаті, які можуть бути недостатньо зрозумілими для іншомовної аудиторії. Унаслідок цього перекладачі стикаються з низкою труднощів, пов'язаних не лише з пошуком лексичних еквівалентів, а й зі збереженням усіх конотативних та асоціативних відтінків значення [3, с. 276].

Важливо усвідомлювати, що алюзії нерідко виникають на перетині двох культурних кодів: першого, закладеного у власне ім'я чи подію, і другого, що формується значенням алюзії. Наприклад, одиниці "Brexit" чи "January 6th" походять із сучасної політичної історії Великої Британії та США відповідно, однак обидві вже міцно закріпилися в англомовній культурі й можуть мати трансформоване або метафоричне значення, відмінне від первинного. Перекладач має зважати на ці нашарування й оцінювати, наскільки вони відомі цільовій аудиторії. Якщо алюзія вже має усталений еквівалент у перекладацькій традиції, тоді слід використовувати саме його. У ситуаціях, коли точний відповідник відсутній або має відмінну конотацію, доводиться вдаватися до адаптації, описового перекладу чи модуляції, щоб зберегти смислову й експресивну насиченість [4, с. 176].

Проблема полягає ще й у тому, що алюзії можуть бути багатозначними: одне й те саме посилання в різних культурах викликає різні асоціації. Знамениті історичні чи політичні події можуть бути цілковито впізнаваними в одній мовній спільноті й малознаними в іншій. Як наслідок, при буквальному перекладі

зникає значна частина змісту, а іноді навіть іронічний чи сатиричний ефект. У випадку, коли згадана подія чи термін для цільової аудиторії не має жодної семантичної або культурної ваги, доречно вдатися до компенсації: перемістити частину значущих смислів в іншу частину речення або додати пояснення, зберігаючи стиль оригіналу. Водночас треба уникати надмірних приміток, які руйнують цілісність перекладу й відволікають читача чи слухача від головної лінії сюжету [1, с. 26].

На відміну від звичайних фразеологізмів, де образ може бути універсальним для багатьох культур, алюзії часто прив'язані до конкретного простору, історичних реалій і культурних джерел. Тому перекладач повинен не лише констатувати факт наявності алюзії, а й зважати на обсяг культурних знань своєї аудиторії, враховувати цілі перекладу та жанрові особливості тексту. У результаті досягається як загальна зрозумілість тексту для адресата, так і збереження унікального колориту, що робить алюзію впізнаваною й експресивною[2].

Підсумовуючи, особливості перекладу алюзій у промовах американських та британських політиків 2022–2024 років зумовлені необхідністю збереження оригінальної семантики й символічного навантаження, водночас адаптуючи культурні реалії до цільової аудиторії. Виконати ці завдання допомагає комплексна стратегія задля збереження повноти та виразності першоджерела і водночас природності для реципієнтів.

Список літератури

1. Тащенко Г. В. Актуальні проблеми теорії та практики перекладу. Харків: Друкарня «Мадрид», 2021. 168 с.

2. Лавриненко А. А. Комунікативно-прагматичний потенціал алюзії в англійському та українському публіцистичному дискурсі. Автореф. дис. ... канд. філол. наук. Київ, 2009. 20 с.

3. Гузак А. М. Політичний дискурс: прецедентні феномени та їх переклад. Наукові записки. Серія: Філологічні науки, 2014. Вип. 127. С. 274–280.

4. Литвин І. В. Перекладознавство. Навч. посіб. Черкаси: Вид-во ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2012. 248 с.

Аліна Баранюк
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Лексичні виклики у перекладі англомовних фільмів

Лексичні особливості перекладу англомовного кінодискурсу є важливим об'єктом уваги сучасних дослідників, оскільки глобалізація сприяє значному поширенню саме англомовної кінопродукції в усьому світі. У процесі перекладу кінотекстів виникає низка труднощів, пов'язаних із відтворенням культурно маркованої лексики, сленгу, фразеологізмів, неологізмів та гумористичних елементів.

Актуальність дослідження зумовлена тим, що кінодискурс є одним із найдинамічніших мовних середовищ, де швидко виникають та поширюються нові слова, а також розвиваються сленгові та розмовні форми. Цей процес супроводжується постійною культурною взаємодією: фільми поширюють уявлення про традиції, цінності та норми англомовного світу, тому від якості перекладу залежать адекватність сприйняття та емоційна залученість цільової аудиторії. У дослідженні зосереджено увагу на тому, як саме відбувається відтворення лексичних особливостей в адаптованому тексті та які методи найкраще підходять для передачі культурних і мовних реалій, щоб зберегти оригінальний ефект [1, с. 223].

Об'єктом роботи є англомовний кінодискурс, а предметом – лексичні одиниці, зокрема культурно маркована лексика, фразеологізми, сленг, неологізми й спеціальна термінологія, які вимагають від перекладача особливої уваги та спеціальних підходів. Мета дослідження полягає у виявленні найпоширеніших лексичних труднощів і визначенні ефективних моделей перекладу, що дозволяють зберегти не лише семантику, а й емоційний та стилістичний потенціал вихідного тексту.

Для досягнення поставленої мети у роботі використовуються різні методи, серед яких описовий метод дає змогу систематизувати погляди перекладознавців і практичний досвід перекладачів, контрастивний аналіз допомагає порівнювати мовні одиниці в оригіналі та перекладі, а

кількісний аналіз дає змогу встановити частотність використання тих чи інших перекладацьких прийомів [2, с. 136].

До лексичних труднощів, з якими стикаються перекладачі, належать насамперед реалії та власні назви, що вимагають або транслітерації, або підбору культурно відповідних замінників. Сленг і розмовні форми можуть виявитися складними через відсутність прямих аналогів в українській мові, фразеологізми та ідіоматичні вислови нерідко потребують пошуку усталених еквівалентів або ж творчого переосмислення, а неологізми вимагають нових мовних рішень. Особливий виклик становить гумор, що часто базується на грі слів чи культурних асоціаціях: аби адекватно його відтворити, іноді доводиться відмовлятися від буквальної передачі змісту й шукати інші лексичні чи стилістичні засоби [4, с. 386].

Висновки. Серед перекладацьких прийомів, які найчастіше використовуються для розв'язання цих проблем, слід назвати транскрипцію та транслітерацію для збереження фонетичної або графічної близькості власних імен, калькування, коли це не порушує норм цільової мови, адаптацію та локалізацію з метою наближення смислового змісту до реалій цільової культури, модуляцію та компенсацію для збереження стилістики і колориту тексту в тих випадках, коли дослівний переклад не дозволяє передати потрібний ефект. Успішність кіноперекладу, отже, залежить від гнучкого поєднання різних стратегій, що дають змогу утримувати баланс між формальною точністю й динамічною еквівалентністю.

Список літератури

1.КарабанВ.І.Перекладангломовноїнауково-технічноїлітератури(теоріятапрактика).Вінниця: Нова Книга, 2001. 576с.

2. Бейкер Мона.In Other Words:A Coursebook on Translation. 2nd ed. London: Routledge, 2011.344 p.

3. ХаусДжуліан. Translation Quality Assessment: Past and Present. London: Routledge, 2015.234 p.

4.Корунєць І. В. Теорія і практика перекладу (англійськамова). Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.

Ангеліна Бардієр
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Професійна компетенція перекладача та її складові

Перекладацька діяльність потребує не тільки знання мов, але й великої кількості інших навичок, на чому наголошують науковці [1, с. 16; 2, с. 15]. Сукупність подібних знань і навичок формують професійну компетенцію перекладача[3, с. 169], що дозволяє йому адекватно відтворювати зміст оригінальних текстів і мовлення, враховуючи їх лінгвістичні, культурні та прагматичні аспекти.

Основа професійної компетенції перекладача – лінгвістична [4, с. 14], що включає його знання рідної та іноземної мов, досконале володіння їх лексикою, ідіоматикою, граматикою, стилістикою. Перекладач при цьому повинен вміти грамотно передавати іншомовними засобами зміст вихідного висловлювання або тексту, уникати калькування та змістових помилок.

Не менш важлива текстова та дискурсивна компетенція, яка передбачає вміння аналізувати та інтерпретувати тексти різної тематики, розуміти їх структуру, стилі і жанрову приналежність. Перекладач повинен вміти працювати з різними типами текстів або дискурсу, адаптуючи їх при іншомовному відтворенні відповідно до норм цільової мови. Міжкультурна компетенція також відіграє важливу роль у перекладацькій діяльності, оскільки мова нерозривно пов'язана з культурою. Перекладач повинен розуміти особливості національного менталітету, традиції, звички та реалії, що впливають на творення мовлення та текстів для їх адекватної передачі.

Необхідна для перекладача так звана фахова компетенція, знання сфери, в якій він працює. Подібну компетенцію називають також професійно-технічною [3, с. 170], яка включає знання термінології, номенів певної спеціалізованої галузі знання чи професійної діяльності. Для роботи з вузькоспеціальними та галузевими текстами, такими, як медичні, юридичні, економічні, перекладач повинен постійно

підвищувати рівень своєї кваліфікації, вивчати професійну літературу та консультуватися з експертами.

Технологічна компетенція стає дедалі більш актуальною в сфері сучасного перекладознавства. Володіння таким перекладацьким інструментарієм, як CAT-програми (Trados, MemoQ, Smartcat), машинний переклад, значно покращує ефективність роботи та поліпшує якість перекладу. Перекладач також повинен володіти базовими знаннями у сфері верстання та редагування текстів.

Невід'ємною частиною професійної компетенції є етична, що включає дотримання принципів конфіденційності, точності, неупередженості. Перекладач повинен дотримуватися етичних норм, поважати права авторів і замовників, запобігати викривленню інформації та суб'єктивних інтерпретацій. Важлива комунікативна та когнітивна компетенція перекладача, що включає його здібність до швидкого аналізу інформації, логічного мислення та прийняття рішень у нестандартних ситуаціях. Вміння ефективно взаємодіяти з клієнтами, колегами та редакторами – також вагомий фактор успішної професійної діяльності.

Отже, професійна компетенція перекладача являє собою складний багатокомпонентний комплекс знань і навичок, що потребує постійного розвитку та вдосконалення. Висококваліфікований перекладач повинен не тільки володіти мовами, але й бути культурно обізнаним, технічно підкованим та етично відповідальним фахівцем.

Список літератури

1. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу : посібник для студ. ф-тів іноземн. мов. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2016. 374 с.

2. Зорівчак Р. Про підготовку перекладачів для України XXІст. *Сучасна лінгвістика*. 2005. № 7. С. 15−17.

3. Кузенко Г. М. Перекладацька компетентність у професійній діяльності. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія „Філологія". 2016. № 25. Т. 2. С. 169−172.

4. QuinceC. TranslationCompetence: Theory, ResearchandPractice. London : Routledge, 2023. 280 p.

Анастасія Баш
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Лексико-стилістичні та функціональні аспекти перекладу англомовних рекламних текстів

Англомовні рекламні тексти відзначаються яскравою стилістичною та лексичною специфікою. Вони побудовані, щоб одразу привернути увагу споживача та викликати емоційний відгук. Наприклад, слоган Nike "Justdoit" вирізняється простотою і лаконічністю, поєднаною з мотиваційним посилом [1, с. 34].

Це дослідження розкриває особливості перекладу рекламних текстів, які вимагають не лише передачі змісту, а й адаптації до культурних особливостей цільової аудиторії. Аналіз таких текстів показує, що англомовна реклама активно використовує метафори, порівняння та гіперболи для створення яскравих образів продукту або послуги. Наприклад, вислів "Revealyourinnerbeauty" у рекламі косметики спонукає до емоційного відгуку.

Переклад рекламних текстів є складним завданням через культурні відмінності. Часто прямий переклад не працює, тому локалізація стає ключовим етапом перекладу. Наприклад, слоган KFC "Finger-lickin' good" у Китаї адаптували як «Скуштуй щастя», що краще відповідає культурним очікуванням місцевої аудиторії [2, с. 45].

Дослідження продемонструвало, що важливим аспектом перекладу рекламних текстів є збереження ідіом, мовних ігор та стилістичних засобів, які мають значення для створення позитивного образу бренду. Наприклад, переклад вислову "Breaktheice" вимагає пошуку аналогій, які будуть зрозумілими для локальної аудиторії.

У ході аналізу визначено, що транскреація є одним із найбільш ефективних методів адаптації рекламних текстів. Це творчий підхід, що дозволяє не лише перекладати, а й створювати нові версії рекламних повідомлень, які зберігають початковий посил. Наприклад, слоган "Thebestornothing"

(Mercedes-Benz) адаптовано як «Найкраще або нічого», що звучить природно і зберігає оригінальний меседж.

Отримані результати демонструють, що основна мета рекламного тексту — зацікавити й мотивувати споживача — може бути збережена за допомогою творчого підходу до перекладу. Важливо зберігати звучання, ритміку та емоційний посил тексту. Переклад слогана Coca-Cola “Tastethefeeling” як «Відчуй смак» є прикладом успішного відтворення емоційного та сенсорного характеру повідомлення.

Список літератури

1. Leech G. English in Advertising: A Linguistic Study of Advertising in Great Britain. London: Longman, 2000.
2. Bassnett S. Translation Studies. Routledge, 2020.
3. Dyer G. Advertising as Communication. Routledge, 1992.

Софія Беляк
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Сучасні неологізми та способи їх перекладу (на основі серіалів і фільмів)

Мова, як динамічна система, постійно змінюється, реагуючи на соціальні, культурні та технологічні виклики. Одним із яскравих проявів цих змін є поява неологізмів – нових лексичних одиниць, які збагачують мовну систему, забезпечуючи її адаптацію до сучасних реалій. Особливо яскраво, використання неологізмів репрезентовано у текстах серіалів та кінофільмів, які часто є джерелом неологізмів, які зумовлюють складнощі перекладу кінопродукції. Отже, метароботи – з'ясувати особливості перекладу неологізмів сучасного кінодискурсу з англійської мови українською.

Неологічні одиниці або неологізми – результат прагнення сучасного суспільства до збільшення інформативності тексту шляхом його структурного скорочення, появи нових засобів номінації тих чи інших понять, також прагнення до економії друкованого тексту і часу усних повідомлень.Відповідно до визначення О. О. Селіванової, неологізм – це «слово чи словосполука, що використовуються мовою в конкретний період для позначення нового або вже відомого поняття в новому значенні» [2, с. 417].С. Радецька та Є. Петренко підкреслюють, що до неологізмів належать запозичення, які мають фонетичну дистрибуцію, не характерну для англійської мови, а також нетипове морфологічне членування та відсутність очевидної мотивації [1, с. 81]. За словами Дж. Грінберга, англійська мова, яка є світовим лідером у галузі технологій, формує основу для значної частини сучасних запозичень, які, у свою чергу, не маючи еквівалентів та аналогів для перекладу, стають неологізмами у інших мовах [3, с. 85].

У роботі здійснено аналіз способів перекладу сучасних неологізмів на матеріалі таких кінофільмів: "Downhill, 2020", "Spider-Man: FarfromHome, 2019", "Arrival, 2016", "Thesocialnetwork, 2010". У перебігу дослідження, нами

виокремлено 100 контекстів з використанням неологізмів таперекладів контекстів українською.

У дослідженні визначено 14 методів перекладу неологізмів із різною частотністю використання. Найпоширеніші транскрибування (34%) та описовий переклад (11%), які забезпечують точність і доступність передачі змісту. Менш уживані методи включають транслітерацію (9%), адаптивне транскодування (8%), утворення нового значення слова (7%), перестановку (6%) та вилучення (5%). Зафіксовано також модуляцію та утворення нового слова (4%). Рідше використовуються диференціація та еквівалент (3%), додавання та збереження оригіналу (2%). Найрідше зустрічається граматична заміна (1%).

Отже, результати дослідження демонструють важливість комбінованого підходу до перекладу, де найчастіше застосовуються транскрибування та описовий переклад, а менш уживані методи використовуються для специфічних цілей, враховуючи текстові та культурні вимоги. Можливим напрямком поглиблення дослідження є аналіз ефективності комбінованого застосування методів перекладу неологізмів у різних жанрах текстів, зокрема технічних, художніх та наукових.

Список літератури

1. Радецька С., Петренко Є. Мова засобів масової інформації як джерело нової лексики та засобів вираження емоцій: загальний нарис проблематики на сучасному етапі розвитку мовознавства. *Мовознавство. Літературознавство. Актуальні питання гуманітарних наук*, 2023. Вип. 61. Том 4. С. 79–84.

2. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля Київ, 2006. 716 с.

3. Greenberg J. Language Universals: With Special Reference to Feature Hierarchies. Cambridge: MIT Press, 2005. 250 p.

Надія Бешега
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Засоби компресії тексту в англійській та українській мовах та їх роль у перекладі

Компресія тексту є поширеним явищем у мові, яке полягає у скороченні обсягу тексту без втрати суттєвої інформації [1, с. 125]. Це явище відіграє важливу роль у забезпеченні ефективності комунікації, особливо в умовах постійно зростаючого потоку інформації. Компресія може відбуватися на різних рівнях мовної системи: лексичному, морфологічному та синтаксичному, і реалізується за допомогою різноманітних засобів, таких як еліпсис, синонімія, заміна частин мови та інші [2, с. 450-465].

Це дослідження вирізняється тим, що фокусується на зіставному аналізі засобів компресії в англійській та українській мовах, а також на їх ролі у процесі перекладу. Аналіз цих мовних механізмів розкриває, як різні мови використовують власні ресурси для досягнення стислості та як ці засоби трансформуються при перекладі.

У дослідженні опрацьовано приклади компресії тексту, виокремлені з наукових статей, художніх творів та онлайн-джерел англійською та українською мовами. Встановлено, що найчастотнішими засобами компресії на лексичному рівні є синонімія та заміна словосполучень одним словом; на морфологічному – використання скорочень та заміна частин мови; на синтаксичному – еліптичні конструкції та дієприслівникові звороти.

Збереження компресії при перекладі є важливим аспектом, оскільки вона впливає на лаконічність, динамічність та експресивність тексту [3, с. 87]. У ході дослідження виявлено, що при перекладі з англійської на українську мову часто відбувається втрата компресії через відсутність прямих відповідників певним мовним засобам. Наприклад, англійські дієприкметникові звороти часто перекладаються українською

мовою за допомогою підрядних речень, що приводить до збільшення обсягу тексту.

Найефективнішими методами для збереження компресії виявилися трансформації, що дозволяють адаптувати текст до цільової мови, зберігаючи при цьому його стислість. До таких трансформацій належать: заміна частин мови, використання синонімічних конструкцій, перебудова речень.

Результати дослідження показали, що різні мови мають свої особливості у використанні засобів компресії. Їх зіставний аналіз дозволяє виявити ці особливості та розробити ефективні стратегії перекладу, що враховують не лише семантичні, але й стилістичні аспекти тексту. Розуміння механізмів компресії та вміння їх відтворювати в мові перекладу є важливою складовою професійної компетенції перекладача.

Список літератури

1. Cruse D. A. MeaninginLanguage: AnIntroductiontoSemanticsandPragmatics. OxfordUniversityPress, 2011.
2. Huddleston R., &PullumG. K. TheCambridgeGrammaroftheEnglishLanguage. CambridgeUniversityPress, 2002.
3. Munday J. IntroducingTranslationStudies: TheoriesandApplications. Routledge, 2016.

Діана Бірюкова
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Запозичення з європейських мов у сучасній англійській мові

Англійська мова виступає глобальним засобом комунікації,виявляючи високу сприйнятливість до запозичень з інших мов. Особливо важливо досліджувати роль європейських мов у цьому процесі, оскільки лексичний запас англійської мови постійно поповнювався словами з латинської, французької, скандинавських мов у силуісторичнихобставин.

Запозичення є одним із головних чинників розширення лексичного складу англійської мови. Вони появляються внаслідок тривалих історичних зв'язків між народами у сфері економіки, політики, науки та культури. Приблизно половина англійських слів запозичена, а багато слів з іншої половини – це складені слова або трансформації більш ранніх запозичень [1, с.23].

Більшість запозичень припадає на слова, що позначають нові поняття, предмети чи явища. Запозичені слова можуть слугувати й додатковими назвами вже відомих речей або явищ. Це трапляється, коли слово використовується для уточнення певної характеристики, коли воно є загальновизнаним міжнародним терміном або якщо його впровадження відбулося примусово. У випадку багатозначних слів найчастіше запозичується лише одне з їхніх значень, що призводить до частковогозвуження семантики слова[2, с.37].

Європейські мови мали значний вплив на формування англійської лексики протягом століть.

Французька мова здійснила величезний вплив на англійську з кількох історичних причин. Зокрема, після Нормандського завоювання Англії у 1066 році французька стала мовою правлячого класу. Вона широко використовувалася у сфері освіти, державного управління та права. Протягом наступних століть французькі слова поступово проникали в англійську, що привело до значного збагачення її лексичного запасу.

На відміну від французької, вплив скандинавських мов на англійську був значно меншим, і масштабного запозичення не відбулося. Проте наприкінці VIII століття групи норманських загарбників атакували східне узбережжя Англії, навіть зайняли частину території. Вони заснували кілька поселень і поступово почали інтегрувати свою мову в цьомурегіоні[3]. В англійську проникли слова, пов'язані з війною, та багато загальновживаних слів.

Обсяг запозичень з латинської мови в англійській приблизно такий значний, як і з французької. Першими латинськими словами, що потрапили в англійську, були ті, що стосувалися сільського господарства, війни та винної торгівлі. Наступна хвиля запозичень відбулася в VI столітті, коли в Англії поширювалося християнство. Латинська була мовою релігії та церкви. Згодом процес запозичень продовжився, охоплюючи медичні, інтелектуальні та ботанічнітерміни[3].

Отже, запозичення з європейських мов відіграли ключову роль у розвитку англійської мови, значно збагачуючи її лексику. Зокремо, французька, латинська та скандинавські мови залишили слід у різних сферах життя.Цей процес не припинився й донині, оскільки мовні контакти продовжують формувати англійську лексику.

Список літератури

1. ГоловачТ.М. Екзотизмиякмаркериміжкультурної комунікації. *ЛьвівськийнаціональнийуніверситетіменіІванаФранка*. Львів, 2016.

2. Ткачик О.В, Роговська Н.В. Шляхи поповнення лексичного складу сучасної англійської мови. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського*. Київ, 2017. С. 36–40

3. Old English. URL: https://www.oed.com/discover/old-english-an-overview/?tl=true (датазвернення: 1.02.2025).

Анастасія Богач
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Особливості перекладу молодіжного сленгу у сучасній англійській мові

Сленг – це неформальна мова, яка використовується в межах певної соціальної групи. Він може бути образливим для людей поза межами спільноти, і як правило, частіше використовується в розмові, а не на письмі. Сленг включає специфічні слова, вирази та ідіоми.

Метою роботи є дослідження лексичних і стилістичних особливостей молодіжного сленгу в англійській мові та аналіз труднощів його перекладу українською. Особливий акцент зроблено на методах адаптації та збереженні емоційного забарвлення.

Актуальністьтеми зумовлена стрімким розвитком молодіжного сленгу, який формується під впливом соціальних мереж та сучасних комунікаційних тенденцій. Аналіз існуючих досліджень показує, щотруднощі виникають при перекладі сленгу у художніх текстах, фільмах і серіалах. Наприклад, у перекладі серіалу "*Euphoria"* вираз "*That's a whole mood"* перекладено як «*Це прям мій стан*», що передає експресивність, притаманну молодіжному мовленню. Водночас, у романі "*The Hate U Give"* слово *woke*, що означає соціальну обізнаність, перекладено як «усвідомлений», що зберігає оригінальне значення, але адаптується до українського контексту.

Англомовний молодіжний сленг охоплює широкий спектр мовних одиниць, серед яких неологізми (*glow up* – значне покращення зовнішності, *yeet* – енергійне викидання або позбавлення чогось), скорочення (*TMI – too much information* – надлишок деталей, *GOAT – greatest of all time* – найкращий у своїй сфері) та переосмислені слова (*sauce* – стиль або харизма, *fire* – щось надзвичайно круте). Багато слів виникають у вузьких субкультурах і згодом стають загальновживаними.

Основні труднощі перекладу молодіжного сленгу полягають у його соціокультурній прив'язаності, швидкоплинності значень і відсутності прямих еквівалентів. Наприклад, слово simp

означає людину, яка надмірно догоджає об'єкту своєї симпатії, що в українській мові не має чіткої відповідності. Наявність таких особливостей ускладнює процес перекладу. Для розв'язання цієї проблеми існують різні стратегії перекладу, що включають функціональну адаптацію *(big yikes* → «це провал»), транскрипцію або транслітерацію (*sus* → «сас», *stan* → «стан»), пояснювальний переклад (*no cap* → «чесно, без перебільшень») та використання аналогів (*savage* → «безжальний» або «відчайдушний» залежно від контексту).

Молодіжний сленг виконує не лише комунікативну, а й соціальну функцію, допомагаючи носіям мови ідентифікувати себе з певною групою. Його переклад потребує творчого підходу та глибокого розуміння контексту, адже дослівний переклад часто спотворює зміст або знижує емоційний ефект.

Подальші дослідження можуть охоплювати аналіз перекладу молодіжного сленгу в літературі, фільмах і серіалах, зокрема його вплив на сприйняття персонажів і стилістику твору.Важливо дослідити, як різні перекладацькі стратегії – калькування, адаптація чи заміна аналогами – змінюють зміст і емоційне забарвлення сленгу.

Список літератури

1. https://onlinebooks.library.upenn.edu/webbin/book/lookupid?key=olbp37415
2. https://rep.btsau.edu.ua/bitstream/BNAU/2190/3/Sleng_etapy_jogo.pdf
3. https://www.merriam-webster.com/dictionary/slang
4. https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/2_2021/part_1/34.pdf
5. Бровко К.В. "Англійський сленг у мережевій комунікації." Стаття в журналі "Актуальні питання гуманітарних наук", Випуск 65, частина 1, 2023, сторінки 128–132.

Крістіна Боднарашек
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю.С.

Проблеми перекладу діалектів і сленгу в художній літературі

Сучасне перекладознавство стикається з численними викликами, пов'язаними зі збереженням лексико-стилістичних особливостей тексту оригіналу. Діалекти та сленг відображають культурний контекст, соціальні стосунки та характер персонажів.

Діалекти характеризуються територіальними, соціальними та лексичними особливостями, які виражають специфіку мовлення певної групи людей. Сленг — неофіційна мова, яка додає емоційне забарвлення та підкреслює належність до соціальної групи. Основні труднощі перекладу включають збереження стилю, передачу культурних реалій і вибір відповідних трансформацій [1, с. 45; 2, с. 28].

Практичний аналіз перекладу діалектів і сленгу в романі «Прислуга» Кетрін Стокетт свідчить, що перекладачі часто адаптують мовні звороти для збереження їх соціальної та культурної ролі. Наприклад, героїня Ейбілін використовує просторіччя та граматично спрощені форми, щоб підкреслити її належність до робітничого класу. У перекладі українською такі мовні конструкції адаптовані через використання неформальних просторічних виразів, таких як «уже ж давно казала», «нє, не так то й було» [4, с. 312]. Це дозволяє зберегти соціальний статус і характер героїні. Наприклад, в оригіналі:

"Youiskind. Youissmart. Youisimportant".

Ця фраза, сказана Ейбілін маленькій дівчинці МейМоблі, у перекладі зберігає стилістичні особливості її мовлення та соціальний статус:

«Ти добра. Ти розумна. Ти важлива» [4, с. 315].

Хоча в українському перекладі граматична помилка з оригіналу була усунена, простота й емоційність збережені.

Ще один приклад діалектного мовлення Ейбілін:

"Ain't no different than doin' white ladies' hair. You know colored women got as much to say 'bout they hair as white women".

Перекладач адаптував цю репліку, зберігаючи її розмовний стиль:

«Нічим не відрізняється від того, як білим панянкам волосся роблять. У кольорових жінок до свого волосся ставлення таке ж, як і в білих» [4, с. 318].

Такі приклади свідчать про необхідність збереження соціокультурних відмінностей через відповідні мовні засоби.

У романі зустрічаються й сленгові вирази, які демонструють специфіку мовлення білих привілейованих персонажів. Наприклад, фраза *«Don't you be ruinin' my reputation»* перекладена як *«Не смій псувати мені репутацію»* [4, с. 320], що акцентує на граматичних спрощеннях оригіналу і водночас намагається зберегти тональність.

Дослідження доводить, що найбільш ефективними методами перекладу є адаптація, транспозиція та калькування. Ці методи дозволяють зберегти як культурну специфіку, так і стилістичні особливості тексту [3, с. 56].

Отже, переклад діалектів і сленгу залишається однією з найважливіших тем сучасного перекладознавства. Успішний переклад цих явищ потребує високого рівня мовної компетенції, розуміння культурного контексту та творчого підходу перекладача.

Список літератури

1. Venuti L. TheTranslator'sInvisibility. NewYork: Routledge, 2008. 320 p.
2. Baker M. InOtherWords: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018. 276 p.
3. Hatim B., Mason I. DiscourseandtheTranslator. London: Routledge, 2014. 256 p.
4. Стокетт К. Прислуга. Пер. з англ. В. Кучменко. Київ : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2015. 544 с.

Моніка Боднарюк
Науковий керівник – проф. Кушнерик В. І.

Лексичні особливості перекладу англомовних фільмів

У наш час переклад кінофільмів набуває особливої актуальності, адже глядачі з різних куточків світу мають змогу насолодитися кінематографічними творами, дивлячись їх своєю мовою. Це сприяє активному розвитку перекладацької діяльності в Україні та забезпечує міжкультурну комунікацію.

Процес кіноперекладу надзвичайно важливий і складний, адже, щоб здійснити якісний переклад, перекладачу потрібне не тільки знання мов, а й розуміння культурного контексту та особливостей аудіовізуальної комунікації. Найбільша складність полягає в тому, що не завжди можна підібрати точні відповідники до ідіоматичних виразів, сленгу та термінології. У статтіПавельєвої та їїспівавторіврозглядаютьсяосновніметоди перекладу лексичниходиниць. Авторинаголошують на важливостівикористаннятрансформацій та еквівалентів для збереженнягумору, колориту та культурнихнюансіворигіналу[1].

Мета нашого дослідження – аналіз лексичних особливостей перекладу англомовних фільмів українською мовою. Для цього обрано три популярні голлівудські кінострічки: "Той, що біжить лабіринтом", "Трансформери" та "Пірати Карибського моря: Прокляття чорної перлини". Ці фільми представляють різні жанри (фантастика, бойовик, пригодницький фільм) і відображають різноманітні труднощі, які виникають у процесі перекладу.

У вибраних фільмах фігурують елементи фентезі. Наприклад, часто зустрічаються неологізми, вигадані слова чи специфічні терміни. Згідно з дослідженням Джиоєва та Воробйової, щоб якісніше перекласти кіносценарії цього жанру та зберегти автентичність тексту, використовуються трансформації, такі як: модуляція, еквіваленція, транслітерація, транскрипція.Збереження балансу між креативністю і точністю є також одним з важливих моментів їхнього аналізу[2].

Передусім варто зазначити, що одним із ключових аспектів перекладу є лексичні трансформації, серед яких – калькування, адаптація та опущення. Так, у фільмах "Той що біжить лабіринтом" та "Пірати Карибського моря: Прокляття чорної перлини" перекладачі використовують адаптацію для точного відтворення специфічних термінів та культурних елементів, які відображають унікальні особливості світу та сюжету, де розгортаються події [3].

Крім того, важливим елементом є використання термінології, технологій та назв персонажів. Прикладом слугує кінострічка "Трансформери", у якій важливо врахувати, що перекладач має бути обізнаним у військовій тематиці, щоб забезпечити точність перекладу термінів, які, залежно від контексту, мають різне значення[4].

Отже, при перекладі англомовних фільмів українською мовою варто використовувати комплексний підхід, що охоплює лексичні трансформації, стилістичні особливості та культурну адаптацію. Це – основа для досягнення адекватного і зрозумілого перекладу для української аудиторії.

Список літератури

1. Павельєва А. К., Єщенко І. Р., &Єщенко К. Р. Способи перекладу лексичних одиниць в контексті молодіжних серіалів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2020. № 62 Том 3. С. 26–29.

2. Джиоєв С., Воробйова О. Лексичні особливості перекладу англомовних кіносценаріїв у жанрі фентезі українською мовою. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 42, ч. 1. С. 171–175.

3. Kuzenko H. M. Audiovisul translation as a means of intercultural communication.

4. OksanaRomanova. SpecialVocabularyoftheUkrainianandEnglishLanguagesasanObjectofLinguisticResearchontheExampleofMilitaryTerminology.

Олеся Боднарюк
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови (на основні публікацій в соціальних мережах Reddit, TikTok, Twitter)

Молодіжний інтернет-сленг сучасної англійської мови залишається невід'ємною частиною формування нового етапу еволюції мови. Переважна більшість цього формування у нашій сучасності зберігає влив соціальних мереж. Зокрема, завдяки створенню нових відеоігор, мемів та поп-культур нашого століття. За даними D. Crystal, інтернет-сленг характеризується високою активністю та емоційністю, адже сучасні технології задають шалений тиск для утворення нових молодіжних взаємодій. У свою чергу, інтернет як джерело обміну інформації дає можливість пришвидшувати процес утворення нових мовних одиниць [1, с. 8].

Властивості дослідження полягають не лише у демонстрації технічних аспектів, функцій, а й показі характеру молоді у відкритому онлайн-доступі. Подібно, розгляд функцій і впливу молодіжного інтернет-сленгу англійської мови є значущим прикладом, який розкриває усю вагу спілкування молоді, психологічний характер, глобалізацію, цифровізацію.

Формування нових технологій, що, на думку D. Crystal, вважається лексичною основою, поширюється завдяки всесвітній доступності до інтернету. Ця доступність дає змогу не тільки отримувати інформацію, але й перетворювати, створювати її власноруч. T. Thorne розповідає, що інтернет-сленг у порівнянні із традиційним, більш адаптивний та гнучкий до трансформацій й має силу до розповсюдження, завдяки ресурсами, які надають соціальні мережі [4, с. 112]. Tagliamont S. A., Denis Dпідкреслюють цю тезу, базуючись на прикладі утворень абревіатур, неологізмів, фонетичним скороченням для полегшення комунікацій [3, с. 34].

Абревіатури: *OMG (Oh My God) , BRB (Be Right Back) , IDK* (*I Don't Know).*Скорочення*: btw (By The Way), thx (Thanks)* . Неологізми:*rizz (харизма), viral (популярність)*. У трактуванні

Eble. C. C. більшість цих слів мають вагомий зміст, пов'язаний із життєвим циклом, етапом популяризації, де сленг змінює своє значення залежно від контексту й актуальних, трендових подій у суспільстві [2, с.150].

Окрім того, дослідження врахувало сучасні соціальні мережі, такі як TikTok, Reddit, Twitter, що є основним джерелом утворення молодіжного сленгу. Ці платформи, завдяки комунікації різних типів людей, поширенню гумору, створенню медійних матеріалів, стимулюють появу специфічних термінів серед користувачів для розвитку інтернет-культури [3, с. 45].

Зроблено висновок, що активним явищем для впливу на мовні тенденції серед молоді, її мовні процеси в сучасному англомовному просторі залишаються соціальні мережі, відеоігри та гумор. Це підтверджує його важливість у нашому контексті й засвідчує актуальність теми у суспільстві [2, с. 150].

Список літератури

1. Crystal D. LanguageandtheInternet: монографія. TheUnitedKingdom: CambridgeUniversityPress, 2006. 26 p.
2. Eble C. C. Slang&Sociability: In-groupLanguageAmongCollegeStudents: наукова монографія. ChapelHill: UniversityofNorthCarolinaPress, 1996. 196 p.
3. Tagliamont S. A., Denis D. LINGUISTIC RUIN? LOL! INSTANT MESSAGING AND TEEN LANGUAGE. 2008.
4. Thorne T. DictionaryofContemporarySlang: тлумачний словник. 4th ed. London: BloomsburyPublishingPlc, 2014. 512 p.

Олександра Бойко
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Прийоми перекладу назв кінофільмів

Назва фільму постає важливим елементом його ідентифікації, оскільки вона передає основний зміст, настрій та навіть жанрову приналежність кінострічки. У процесі перекладу назв фільмів необхідно враховувати як лінгвістичні, так і культурні аспекти, що ускладнює роботу перекладача. Зі зростаючою глобалізацією кінематографа актуальність питання про ефективні стратегії перекладу постійно зростає. Мета цієї доповіді – аналіз основних прийомів перекладу назв кінофільмів та їх впливу на сприйняття глядачами іншомовного контенту.

Одним із головних викликів у перекладі назв кінофільмів є необхідність збереження змістовності, асоціативності та емоційного забарвлення оригінальної назви. Дослівний переклад часто – не оптимальний варіант, оскільки може втратити культурні відтінки, гру слів або символізм, притаманні вихідній мові. Наприклад, англомовний фільм *"Eternal Sunshine of the Spotless Mind"* в українському перекладі став *"Вічне сяйво чистого розуму"* – адаптований варіант, що передає сенс, але зберігає літературний підтекст.

У перекладацькій практиці застосовуються різні стратегії, серед яких найпоширеніші доместикація та форенізація. Доместикація передбачає адаптацію назви до культурних реалій цільової аудиторії, що робить її зрозумілішою та ближчою для глядача. Наприклад, комедійний фільм *"The Hangover"* отримав українську назву *"Похмілля у Вегасі"*, що робить акцент на місці подій та допомагає привернути увагу глядачів. Інший приклад – стрічка *"Despicable Me"*, яка отримала назву *"Нікчемний я"*, що зберігає гру слів та передає характер головного героя.

Форенізація, навпаки, спрямована на збереження оригінального звучання або стилю назви, навіть якщо це може ускладнити розуміння для аудиторії. Наприклад, *"Inception"* було перекладено як *"Початок"*, що є буквальним відповідником, але при цьому несе певне семантичне

навантаження, збережене з англійської мови. Ще одним прикладом є *"La La Land"*, який залишився без змін в українському прокаті, оскільки його адаптація могла б позбавити назву характерного ритму та звучання.

Крім цих стратегій, використовуються також інші методи перекладу, такі як транскрипція та транслітерація – коли назва передається максимально близько до оригіналу за звучанням, як-от, *"Titanic"* – *"Титанік"* або *"Avatar"* – *"Аватар"*.Творча адаптація – коли назва переробляється так, щоб зробити її більш зрозумілою для аудиторії. Наприклад, *"Die Hard"* адаптовано як *"Міцний горішок"*, що передає суть сюжету через фразеологізм.

Вибір підходу залежить від жанру фільму, маркетингової стратегії та очікувань цільової аудиторії. Перекладачі також враховують соціокультурні особливості регіону, у якому відбувається прокат фільму. Наприклад, гумористичні назви можуть зазнати значних змін для збереження комічного ефекту, тоді як драматичні фільми зазвичай перекладаються ближче до оригіналу.

Отже, переклад назв кінофільмів є складним процесом, що вимагає глибокого розуміння мовних і культурних особливостей. Головна мета перекладача – не лише точність, але й збереження емоційного та змістового впливу назви. Подальші дослідження у цій сфері можуть зосередитися на вивченні впливу перекладених назв на касові збори та загальне сприйняття фільмів глядачами.

Список літератури

1. Лисак О. В. Переклад назв кінофільмів: стратегія адаптації та трансформації. *Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка.* Серія: Філологія. 2018. № 1. С. 95-102.

2. Ковальчук І. С. Локалізація кінопродукції: виклики та перспективи. *Лінгвістичні студії.* 2020. № 3. С. 134-141.

Алла Борщ
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Прийоми перекладу назв кінофільмів

Одним із ключових елементів, що формують перше враження про фільм і визначають його популярність у різних країнах, є назва.

Переклад назви – це складний і відповідальний процес, який можна розглядати як комерційну діяльність, спрямовану на досягнення маркетингового успіху кінострічки. У цьому контексті перекладач відіграє роль посередника між культурою оригіналу та мовою перекладу. При адаптації назви художнього твору чи кінофільму необхідно враховувати особливості цільової аудиторії, включаючи її культурні, релігійні та світоглядні особливості.

Мета дослідженняполягає у визначенні основних прийомів перекладу назв кінофільмів, аналізі їх ефективності та впливу на глядацьке сприйняття. Робота розглядає вивчення перекладу назв кінофільмів, систематизувавши основні підходи до їх адаптації, зокрема дослівний переклад, креативні методи та локалізацію. У ході аналізу виявлено типові помилки перекладу, такі як втрата змісту, невідповідність жанру та зміни, що спотворюють емоційний підтекст.

Як зазначають дослідники О. В. Бабенко, Д. М. Добринська та М. Ю. Зайцева, назва виконує важливі функції: формулює тему, відображає філософську чи соціальну ідею, створює емоційний тон твору, розкриває місце дії, акцентує увагу на ключовій деталі майбутнього сюжету [1, с. 85]. Наприклад, кінофільм «Початок» («Inception») 2010 року. Одразу спадає на думку: «Що саме зараз почнеться?». Тобто цей прийом — своєрідний гачок для допитливих.

Назви стрічок часто аргументуються культурними особливостями, ідіомами чи реаліями, що часто незрозумілі для іншої частини поціновувачів мистецтва. Наприклад, «Американський пиріг» («American pie») 1999 року в США асоціюється з певною ностальгією, проте для іншого менталітету така назва виявляється зовсім незрозумілою. Саме

тому потрібно акцентувати на жанрі чи настрої фільму, а не на дослівності.

Культурна складова у перекладі відіграє вирішальну роль, оскільки мова — це не лише набір слів, а й відображення традицій, звичаїв, способу мислення і цінностей певного суспільства [2, с. 233]. Фрази або назви, що в оригіналі звучать нейтрально, в іншій культурі можуть мати негативне значення. Наприклад, цифра 13 вважається символом нещастя, тому її намагаються уникати в певних країнах світу.

На жаль, іноді у цьому процесі виникають помилки та огріхи, які можуть не лише спотворити ідею фільму, але й зашкодити його сприйняттю. Причини таких помилок різні: від невдалого розуміння оригінального контексту до надмірного акценту на маркетинговій складовій. Наприклад, фільм «Eternal Sunshine of the Spotless Mind», який вийшов 2004 року, в українському прокаті переклали як «Вічне сяйво чистого розуму». Хоча цей переклад дослівний, він не передає ліричного настрою і глибокої емоційності, притаманних фільму. Назва залишилася загадковою і занадто абстрактною для багатьох глядачів, що могло відштовхнути потенційну аудиторію.

Отже, вдала назва може стати тим «гачком», який змусить людину зупинитися серед безлічі афіш і захотіти дізнатися більше. Вона створює перше враження і часто визначає, чи захоче аудиторія переглянути трейлер або прочитати опис. У світі, де кіно стало глобальним явищем, переклад назви фільму набуває вирішального значення. Саме завдяки правильно адаптованій назві стрічка може подолати мовні й культурні бар’єри, досягти нових аудиторій і забезпечити успішний міжнародний прокат.

Список літератури

1. Бабенко О. В., Добринська Д.М., Зайцева М.Ю. Специфіка перекладу назв фільмів. Матеріали міжнародної науково-практичної конференції "Наука. Теорія і практика", Познань. 2012. С. 85–89.

2. Політологічний енциклопедичний словник : навч. посібник для студентів вищ. навч. закладів. Київ : Генеза, 1997. 395 с.

Тетяна Буджак
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю.С.

Граматичні трансформації в тексті роману «Гіпотеза кохання» Алі Гейзелвуд

Актуальність дослідження зумовлена зростаннямпопулярності нового літературного жанру New Adult, який називають «проміжною стадією між Young Adult та Adult літературою» [3]. Він поєднує у собі елементи романтичної прози, водночас розкриваючи проблеми дорослішання і самовизначення. Роман Алі Гейзелвуд «Гіпотеза кохання» є не тільки представником вищезгаданого жанру, а й належить до літератури про жінок у галузі STEM[4]. Така комбінація жанрових особливостей створює нові виклики для перекладачів у царині художнього перекладу.

Метою дослідження є аналіз використаних граматичних трансформацій у процесі перекладу роману «Гіпотеза кохання» та визначення їхньої ролі у збереженні стилістичної складової тексту.

У перекладі Марії Кракан можемо спостерігати різноманітні види перекладацьких трансформацій, а саме транспозицію, зміну порядку слів у реченні, поділ та інтеграцію.

Транспозиціюноміналізації та ад'єктиваціїспостерігаємо в цьому прикладі: «*…to uncover a trivial slice of knowledge might not be the key to happiness» – «…заради знаходження тривіальної дрібки знань не зроблять її щасливою»,* де *touncover*стало *заради знаходження,* а *happiness – щасливою.*Розглянемо ще один приклад транспозиції номіналізації: *«Areyougraduatingsoonthen?» – «О, тобто випуск уже незабаром?»*

Проілюструємо прикладами з роману зміну порядку слів у реченні: «*It was something else that held her back from surrendering herself to the most notorious and soul-sucking circle of hell (i.e., a PhD program». – «Від поринання в сумнозвісне коло пекла, яке висмоктувало душі (інакше кажучи, програму аспірантури), її утримувало дещо інше».*

Внутрішній поділ можемо простежити у такому прикладі: «*Or at least that was what Olive had been telling herself to cover the petrifying truth». – «Принаймні саме це розповідала собі Олівія, коли хотіла приховати жахливу правду».*

Зовнішню інтеграцію, яка об'єднує кілька простих речень в одне складне або складно-підрядне [2], бачимо тут: «*Her entire field of view was blurry. All she could see was a watery outline – someone tall, dark-haired, dressed in black, and … yeah».–«Усе в полі зору було розмитим, і розрізнити вона змогла лише розпливчастий обрис – хтось високий, темноволосий, вбраний у чорне, і…»*

На основі проведеного дослідження можемо зробити висновок, що граматичні трансформації тяжіють до номіналізації, що пояснюється тим, що українська мова синтетична, тоді як англійська – аналітична. Через невідповідність граматики та синтаксису можемо спостерігати велику кількість зміни порядку слів у реченні в українському перекладі сучасного англомовного роману в жанрі NewAdult.

Список літератури

1. Гейзелвуд А. Гіпотеза кохання / пер. М. Кракан. Харків : Віват, 2024. 416 с.

2. Герасименко К. О. Лексико-граматичні трансформації у перекладі з англійської мови на українську (на матеріалі міжнародно-правових документів) : магістерська робота : 035. Київ, 2023. 138 с.

3. New Adult – що це таке?. Видавництво «РМ». URL: https://ridna-mova.com/ganr-new-adult-shcho-tse-take.html (дата звернення: 28.01.2025).

4. Ali Hazelwood: Reinventing Romance With Her STEMinist Novels. Zhive Community. URL: https://www.zhive.community/p/ali-hazelwood (дата звернення 28.01.2025)

5. Hazelwood A. The Love Hypothesis. New York : Jove, 2021. 400 p.

Наталія Будна
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Особливості молодіжного інтернет-сленгу англійської мови

Переклад мультфільмів, зокрема таких як "Кіт у чоботях", є важливим аспектом сучасної лінгвістики та культурології. Мультфільми, які містять елементи національного колориту, потребують особливого підходу до перекладу, щоб зберегти оригінальний сенс та емоційне забарвлення для цільової аудиторії. У мультфільмі "Кіт у чоботях" важливу роль відіграють іспанська атмосфера та національні атрибути. Перекладач часто використовує транскрипцію для збереження оригінальних слів, таких як "Mi casa es su casa" або "Gracias", щоб підкреслити національну приналежність та створити атмосферу іспанської культури. Для того, аби краще зрозуміти рішення перекладачів, які займаються перекладами аудіо-візуального контенту, також варто згадати основні труднощі, з якими вони стикаються і чому такий вид перекладу набагато важчий, ніж переклад тексту.

Перш за все, еквівалентність і адекватність – не єдині показники якості у випадку з мультфільмами: люди, які оформлюють репліки для дубляжу чи озвучення, мають брати до уваги рухи губ, тривалість оригінальної репліки та відеоряд. Інколи поєднати всі ці аспекти доволі важко, оскільки мова обмежена у своїх синонімах. А інколи – знайти еквівалент в українській з таким самим обсягом та значенням неможливо. Ось тут, у таких складних випадках, де відповідь неочевидна, і викривається майстерність фахівця. А вміння знаходити «обхідні шляхи» у пошуках потрібної мовної конструкції, яка підходитиме в даній ситуації, стане дуже цінним.

Беручи до уваги мультфільм «Кіт у чоботях», у деяких випадках перекладач відходить від транскрипції та надає переклад на українську мову, щоб зробити текст зрозумілим для аудиторії, яка може не знати іспанської. Наприклад, фраза "No, su casa es mi casa" перекладена як "Е ні, твоя оселя–це моя

оселя!", що допомагає глядачам, яким ця фраза не знайома, краще зрозуміти сцену.

Тут важливу роль відіграє гумористичний елемент, який часто передається через гру слів, що стає ще одним випробовуванням. Наприклад, "Holy…" перекладено як "Йолі квасолі", що створює комічний ефект і підтримує безтурботну атмосферу.

У мультфільмі зустрічаються специфічні терміни, такі як "Cat fancier", які перекладач адаптує для української аудиторії, використовуючи відповідний аналог - "котофанка". Це дозволяє зберегти сенс і водночас зробити текст доступним для розуміння. У мультфільмі є персонажі, які розмовляють із британським акцентом, використовуючи застарілі слова, притаманні колись робочому класу Британії. В дубляжі ці тонкощі передали додаванням суржику. Тому від цих персонажів неодноразово можна почути такі слова, як «нє», «шо», «здрастє».

Перекладач мультфільму "Кіт у чоботях" використовує різні підходи до перекладу та перекладацькі трансформації, щоб зберегти атмосферу оригіналу. Транскрипція, адаптація та гумористичні елементи допомагають створити цілісний образ, який відображає іспанську культуру та водночас залишається зрозумілим для українського глядача.

Отже, переклад мультфільмів, таких як "Кіт у чоботях", вимагає від перекладача не лише лінгвістичних знань, але й розуміння культурного контексту. Використання транскрипції, адаптації та гумористичних елементів дозволяє зберегти оригінальний сенс та емоційність, що робить мультфільм доступним і цікавим для цільової аудиторії.

Список літератури

1. Онлайн-словник іспансько-український. https://dictionary.cambridge.org/uk/translate/spanish-ukrainian/
2. Дослідження на тему перекладу аудіовізуального контенту https://www.researchgate.net/publication/28145383_New_trends_in_audiovisual_translation_the_latest_challenging_modes.

Анна Бужора
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Типологія англійських пасивних конструкцій та способи їх перекладу українською мовою

Споконвіку теоретиків перекладознавства цікавили питання способів перекладу граматичних конструкцій та структур, які зовсім відрізняються у системах мови оригіналу та цільової мови. Одним із наріжних каменів таких досліджень і стала категорія пасивності. Метою роботи є дослідження типології пасивних конструкцій в англійській мові та особливостей їх перекладу українською. Основними завданнями є з'ясування типів англійських пасивних конструкцій та дослідження способів їх перекладу. Категорія пасивності за своєю сутністю виражаєспрямування дії та відношення суб'єкта та об'єкта речення [1, с. 260]. Що ж до визначення пасивного стану, то за А.Сєвєрською, пасивний стан дієслова – це граматична конструкція, де підмет активного речення виступає об'єктом, над яким виконується дія [5, с. 5-6]. У цій роботі проаналізовано типологію англійських пасивних конструкцій на основі роману «Мобі Дік, або Білий Кит» американського письменника Германа Мелвілла. Вибірка становила 146 одиниць, серед яких було визначено 10 типів конструкцій.Результат показав, що найпоширенішим типом пасивних конструкцій виявився *Past Simple Passive*, оскільки загальна його кількість дорівнювала 70. На другому місці – *Present Simple Passive,* який зустрічався 24 рази. Наступні 8 типів: *Infinitive Passive*–19 разів, *Modal Passive* – 12, *Past Perfect Passive*– 8, *Future Simple Passive* та *Gerund Passive*– 4, *Present Perfect Passive* – 3,*PastContinuous Passive* та *Perfect Gerund Passive* – 1. Наступним завданням є аналіз способів перекладу пасивних конструкцій. Для визначення провідних засобів для передачі пасивного стану було опрацьовано низку праць вітчизняних теоретиків, зокрема В.І.Карабана, В.К.Шпака та І.В.Корунця. Об'єктом аналізу виступили дві українські адаптації роману «Мобі Дік, або Білий Кит» за перекладом Ростислава Доценка та Олексія Абраменка й Олександри Яциної. Керуючись вибіркою, було здійснено

підрахунок частотності та кількостіспособів перекладу пасивних конструкцій.Так, спосіб *«особового речення з дієсловом в активному стані»* становить 43% від загальної кількості та є домінантним серед інших. На другій сходинці *«неозначено-особове речення з дієсловом у третій особі множини»*, що дорівнює 12%. А також: *«дієслово-присудок «бути» + дієприкметник минулого часу»* – 11,5%, *«зворотнє дієслово на «-ся»»* – 9,5%, *«інфінітив»* – 8%, *«складений іменний присудок з нульовим дієсловом-зв'язкою»* – 4,5%, *«безособова форма дієслова із закінченням «-но» та «-то»»* – 5%, *«дієприкметник»* – 4%, *«опущення конструкції»* - 2%, засоби за допомогою *«іменника»*, *«прикметника»* та *«дієслова у минулому часі»* – 1%.Наприклад, для речення *«The next momen tthe light was extinguished...»*[4,с.16] перекладачі застосували найпоширеніший спосіб перекладу пасивного стану дієслова. Відтак у Р.Доценка ця конструкція звучить так: *«Наступної миті каганець погас...»*[3, с.69]; тоді як в О.Абраменка та О.Яциної це речення матиме такий вигляд: *«наступної миті світло згасло…»*[2, с.49].

Отож, дослідження перекладу пасивного стану дієслова досі відіграє одну з ключових ролей у перекладознавчій сфері. Через граматичні відмінності англійської та української мов, серед яких і категорія пасивності, перед перекладачем постає виклик, як донести повідомлення до аудиторії, щоб воно було точним та водночас відповідало стилістичним нормам цільової мови.

Список літератури

1. Караман, С. О. Сучасна українська літературна мова: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / С. О. Караман, О. В. Караман, М. Я. Плющ [та ін.]; за ред. С. О. Карамана. К.: Літера ЛТД, 2011.- 260 с.
2. Мелвілл Г. Мобі Дік, або Білий Кит / пер. з англійської О. Абраменка та О.Яцини. - Київ : КНИГОЛАВ, 2018. 448 с. (Серія «Золота полиця»)
3. Мелвілл Г. Мобі Дік, або Білий Кит / пер. з англійської Р. Доценко. Київ : Мультимед. вид-во Стрельб., 2022. 990 с.
4. Melville H. MobyDick, or The Whale. Київ : Мультимедійне видавництво Стрельбицького, 2018. 215 с.
5. Siewierska A. The Passive: A Comparative Linguistic Analysis (Croom Helm Linguistics Series). RoutledgeKegan&Paul, 1984. pp. 5-6.

Кароліна Булезюк
Наукова керівниця – асист. Нузбан О. В.

Прийоми перекладу назв кінофільмів

Мета дослідження – вивчити методи перекладу назв кінофільмів з англійської на українську та їхній вплив на сприйняття глядачами.

Об'єктом дослідження є англомовні назви фільмів та їхні українські переклади.

Новизна роботи полягає в аналізі застосування перекладацьких стратегій для назв фільмів 2025 року та їхній вплив на культурне сприйняття аудиторії.

Назви кінофільмів є ключовим елементом маркетингу та ідентифікації стрічки, оскільки вони відображають її зміст, стиль та жанрову специфіку [2, с. 5]. У процесі перекладу фільмонімів необхідно не лише передати змістову інформацію, а й адаптувати її до культурного контексту цільової аудиторії. Саме тому переклад назв фільмів часто стає складним завданням, що потребує застосування різних перекладацьких стратегій [1, с. 99].

Процес перекладу фільмонімівускладнюється через різні мовні та культурні особливості. Саме тому перекладач має не лише відтворити зміст, а й адаптувати назву відповідно до сприйняття української аудиторії. Однією з важливих складових цього процесу є узгодженість перекладу з жанром стрічки та її емоційним забарвленням. Дослідження методів адаптації показують, що вибір прийому перекладу значною мірою залежить від лексичних особливостей вихідного тексту та жанрової специфіки фільму [3, с. 71-72].

Дослідження адаптаційних стратегій показує, що основними методами перекладу назв кінофільмів є буквальний переклад, транслітерація та вільний переклад[4]. Аналіз 70 прикладів довів, що буквальний переклад є найпоширенішою стратегією (61%). Такий підхід використовується у випадках, коли назва є прозорою за змістом і не вимагає додаткової адаптації. Наприклад, «*I KnowWhatYouDidLastSummer*» перекладено як «*Я знаю, що ви скоїли минулого літа*», а «*LastBreath*» – як «*Останній подих*». У таких випадках буквальний переклад забезпечує точність передавання змісту та не потребує додаткових пояснен

Другим за поширеністю методом є вільний переклад, що охоплює 25% досліджених прикладів. Він застосовується у випадках, коли буквальний переклад є неприродним або не передає оригінального підтексту. Наприклад, «*BlackBag*» отримав українську назву «*Операція 'Чорний кейс'*», що підкреслює жанрову приналежність до шпигунського або кримінального трилера, тоді як «*MarkedMen*» перекладено як «*Тату на серці*», що створює більш емоційне забарвлення, ніж буквальний варіант «*Позначені чоловіки*». Вільний переклад допомагає адаптувати назву фільму відповідно до очікувань українського глядача, враховуючи жанр, стиль і культурні особливості.

Транслітерація як стратегія застосовується у 14% випадків і зазвичай використовується для власних назв або слів, які не мають еквівалента в українській мові. Наприклад, «*Tron: Ares*» збережено як «*Трон: Арес*», що дозволяє глядачам впізнавати франшизу, а «*FlowervaleStreet*» – як «*Флавервейл-стріт*», що зберігає оригінальну фонетику. Такий підхід особливо актуальний для культових стрічок та фільмів.

Отже, вибір перекладацької стратегії визначається жанром, аудиторією та традиціями перекладу. Буквальний переклад домінує завдяки точності передавання змісту. Вільний переклад використовується, коли буквальний варіант не відповідає мовним нормам або потребує адаптації. Транслітерація застосовується для назв із унікальними іменами чи словами. Вибір методики залежить від особливостей кожного фільму.

Список літератури

1. Батющенко Є. І. Поняття фільмоніму в контексті теорії ономастики. *Мова та література у полікультурному просторі*. 2015. С. 97–99.

2. Книш О. В. Лінгвістичний аналіз найменувань кінофільмів : автореф. дис. … канд. філол. наук. Одеса, 1992. 17 с.

3. Chang Y. A TentativeAnalysisofEnglishFilmTranslationCharacteristicsandPrinciples. *The oryandpracticeinlanguagestudies*. 2012. Vol. 2, no. 1. P. 71–76.

4. Fillmore C. Kempler D. &Wang W. IndividualDifferencesinLanguageAbilityandLanguageBehavior. NewYork : AcademicPress, 1979.

Анна Бура
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Відтворення безеквівалентної лексики англомовних текстів українською мовою (на матеріалі гри The Elder Scrolls: Skyrim)

Безеквівалентна лексика є однією з ключових проблем у перекладознавстві, оскільки відсутність прямої відповідності мовою перекладу ускладнює передачу початкового значення. Особливо це стосується перекладу фентезійних творів, в яких часто зустрічаються вигадані поняття, пов'язані з міфологією, культурою та історією вигаданого світу.

Яскравим прикладом цієї роботи є гра TheElderScrolls: Skyrim, яка містить значну кількість власних імен, культурно позначених понять та специфічної термінології. Безеквівалентна лексика включає назви рас *(Dunmer, Argonian)*, географічні об'єкти *(Whiterun, Winterhold)*, поняття, пов'язані з магією *(Thu'um, Daedra, Atronach)* і соціально-адміністративними структурами *(Jarl, Thane)*.

Відповідно до класифікації безеквівалентної лексики, запропонованої В. О. Яблочниковою [1], ці одиниці можуть передаватися по-різному: транскрипція, транслітерація, калькуванням, описовим переклад або введенням відповідного перекладу, що має аналогічну семантичну вагу в мові перекладу.

Наприклад, у перекладі слова *"Jarl"* можна використовувати транскрипцію *(«ярл»)* або адаптовану версію *«лорд», «володар»*, яка передає функціональне значення терміна. Так само *"Thu'um"* можна перекласти як *«Крик дракона»*, що пояснює суть явища.

Використання описових конструкцій для передачі імен фантастичних істот, таких як *"Atronach"*, дозволяє зберегти значне навантаження, уникаючи буквального перенесення лексеми в український текст.

У зв'язку з цим проблема відтворення безеквівалентної лексики у відеоіграх потребує не лише лінгвістичних, а й семіотичних аспектів перекладу. Вивчення стратегій перекладу в ігрових текстах дозволяє простежити взаємодію вербальних і

невербальних ознак, що формують цілісний ігровий досвід. Тому в процесі адаптації необхідно враховувати не тільки змістове навантаження слів, але і їх функціональну роль в механіці гри і оповідній структурі.

Як зазначає Габор Н.І. [2], контекстна адаптація термінів відіграє важливу роль у художньому перекладі, оскільки вони часто мають додаткове культурне або міфологічне значення. У випадку зі Skyrim це особливо актуально, оскільки в грі використовується багатошарова система Всесвіту, заснована на скандинавській і кельтській міфології.

Проблемою при перекладі подібної лексики є баланс між збереженням автентичності та адаптацією тексту. Надмірне використання транскрипції ускладнить сприйняття тексту, а повна адаптація зруйнуєпочатковий сенс. Тому при локалізації відеоігор важливо враховувати особливості жанру та традиції перекладу подібних текстів.

Отже, відтворення безеквівалентної лексики при перекладі ігрових текстів вимагає поєднання різних підходів, які враховують не тільки мовні характеристики, але і культурний контекст. Успішний переклад гарантує, що гравець має адекватне сприйняття ігрового світу без руйнування його автентичності.

Список літератури

1. Яблочнікова В.О. Особливості перекладу безеквівалентної лексики. *Наукові записки Національного університету "Острозька академія"*. Серія : Філологічна. 2015. Вип. 59. С. 249–251.

2. Переклад безеквівалентної лексики у публіцистичних текстах / Н. П. Башук. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя.* Філологічні науки. 2016. Кн. 2. С. 11–15.

3. The Elder Scrolls Wiki. URL: https://elderscrolls.fandom.com (дата звернення: 31.01.2025).

Доріана Барбуца
Наукова керівниця – доц. Смірнова М.Р.

Місце та роль наочності у викладанні іноземних мов

Наочність завжди була й залишається ключовим принципом навчання, особливо коли йдеться про іноземні мови. Цей принцип полягає в тому, що ефективність навчання значно підвищується, коли у навчальний процес залучаються різноманітні органи чуття. Чим більше відчуттів задіяно, тим краще засвоюється матеріал.

Історія принципу наочності сягає своїм корінням у праці відомого педагога Яна Коменського, який не тільки запропонував цей принцип, але й розробив методи використання наочних матеріалів у навчанні. Його ідеї підтримані та розвинені такими видатними педагогами, як А. Дістервег, а також І. Песталоцці та К. Ушинський. Останній особливо підкреслював важливість задіяння якомога більшої кількості органів чуття у навчальному процесі, оскільки діти сприймають світ через конкретні образи, кольори, звуки та відчуття.

На різних етапах можуть використовуватися різноманітні види наочності: від звичайних предметів та зображень до сучасних технологій, таких як відеофільми та комп'ютерні програми, що дозволяють моделювати реальні ситуації. Особливо ефективне використання наочності на початкових етапах навчання, коли учні тільки починають знайомитися з іноземною мовою. У цей період наочні матеріали допомагають створювати яскраві образи та асоціації, що сприяє кращому запам'ятовуванню слів та граматичних конструкцій. Існують різні типи навчальної інформації, які сприяють засвоєнню граматичних знань, включають:

1. Правила (описові правила і правила-інструкції).
2. Зразок мовлення (ЗМ) на рівні словоформи, словосполучення, фрази, понад фразової єдності (ПФЄ).
3. Моделі.
4. Ілюстративні таблиці.
5. Схеми.
6. Когнітивні метафори (вербальні або зображальні)[1].

Сучасні дослідження в галузі психології та педагогіки доводять важливість принципу наочності у вивченні іноземних мов. Наочність не тільки робить навчальний процес більш цікавим та захоплюючим, але й сприяє розвитку пізнавальної активності учнів, допомагає їм краще розуміти та засвоювати матеріал. Завдяки наочності учні можуть не тільки бачити та чути іноземну мову, але й відчувати її, що сприяє глибшому та усвідомленому оволодінню мовними навичками. Зокрема, О. І. Ярмолович зазначає, що наочні посібники можна класифікувати так:

1. Натуральні наочні посібники–це реальні об'єкти, що використовуються процесі навчання.
2. Образотворчі наочні посібники поділяються на:

- Площинні: плакати, малюнки, схеми, графіки, таблиці, фотографії, ілюстрації у книгах.
- Об'ємні: макети, моделі.
- Комбіновані наочні посібники включають динамічні плакати, тематичні щити та інші [2].

Наочність відіграє вирішальну роль у викладанні іноземних мов, сприяючи кращому розумінню, засвоєнню та закріпленню матеріалу. Застосування різноманітних видів наочних засобів підвищує мотивацію учнів, розвиває їхні пізнавальні здібності та дозволяє ефективніше інтегрувати теоретичні знання у практичну діяльність. Отже, впровадження наочності у процес викладання іноземних мов є незамінним компонентом сучасної освітньої практики, що забезпечує якісне та всебічне оволодіння мовними навичками.

Список літератури

1. Скляренко Н.К. Методика формування іншомовної граматичної компетенції в учнів загальноосвітніх навчальних закладів. Харків: Основа, 2008. 256 с.
2. Громовенко В. В., Ярмолович О. І. Засоби наочності в навчанні граматиці англійської мови. Львів: Світ, 2010. 192 с.

Глорія Берник
Наукова керівниця – доц. Смірнова М.Р.

Використання наочності у формуванні лексичної компетентності учнів 8 класу

Актуальність теми дослідження полягаєу тому, що лексична компетентність є одним із найважливіших завдань сучасної освіти, адже саме лексика становить основу будь-якої мовної діяльності – розуміння, говоріння, читання та письма. В умовах цифровізації суспільства та впровадження інноваційних методів навчання особливу увагу привертає використання наочності, яке дозволяє значно підвищити ефективність засвоєння нового лексичного матеріалу.

На думку Ю. Безкоровайної, «лексична компетентність включає в себе знання значень слів, їх використання в різних граматичних формах, а також розуміння контексту, в якому ці слова застосовуються. Вона охоплює не лише активний, а й пасивний словниковий запас, що дозволяє учням вільно орієнтуватися у мовленнєвих ситуаціях» [3, с.42].

Наочність як дидактичний принцип навчання була предметом досліджень ще з часів Я. А. Коменського, який наголошував на важливості взаємозв'язку між сприйняттям та пізнанням. Сьогодні її роль ще більше зросла завдяки широкому застосуванню мультимедійних технологій, що дають змогу представити лексичний матеріал у різних формах – візуальній, аудіальній та інтерактивній.

С.Ю. Ніколаєва описує це поняття як компонент лінгвістичної (мовної) компетентності. Дослідниця також зазначає, що це «здатність людини чітко оформлювати свої думки, вміння висловлювати їх і розуміти мовлення інших, яке формується на теоретичних відомостях про систему певної мови (граматика, фонетика, орфографія, пунктуація) та лексичній обізнаності» [8, с. 15].

Згідно з твердженням О.Б. Бігич [2, с.223], процес формування лексичної компетентності проходить три основні етапи:

1. Перший етап передбачає ознайомлення з новими лексичними

одиницями, у ході якого учні засвоюють теоретичні основи лексичної системи іноземної мови, вивчають правила її функціонування, здійснюють семантизацію слів та знайомляться з особливостями їх використання в контексті.

2. Другий етап спрямований на автоматизацію вживання нових лексичних одиниць, що відбувається на кількох рівнях: від опрацювання окремих слів, словосполучень і речень до побудови цілісних висловлювань у межах діалогу, монологу чи невеликого тексту.

3. Третій етап – це застосування вивченого матеріалу, під час якого формуються навички вирішення комунікативних завдань на основі засвоєних слів, виконуються мовленнєві вправи та здійснюється контроль рівня оволодіння лексичним матеріалом.

Поняття та складові лексичної компетентності включають знання значень слів, їх граматичні форми, контекстуальне використання, а також активний і пасивний словниковий запас. Важливим аспектом є формування навичок самостійної роботи зі словниками та іншими ресурсами.

Отже, впровадження наочності у процес формування лексичної компетентності є актуальним завданням, що відповідає сучасним освітнім стандартам і потребам учнів. Використання цього підходу не лише сприяє ефективному засвоєнню лексики, а й забезпечує формування комунікативних навичок, необхідних для успішного володіння іноземною мовою.

Список літератури

1. **Бігич О.Б**. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних університетів / Бігич О.Б., Бориско Н.Ф., Борецька Г.Е. та ін. за заг. ред. С.Ю. Ніколаєвої. Київ: Ленвіт, 2013. 590 с.
2. **С.Ю. Ніколаєва**. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук. ред. укр. видання. Київ: Ленвіт, 2003. – 273 с.
3. **Безкоровайна Ю.**Унаочнення як засіб формування іншомовної лексичної компетенції учнів. *Студентський науковий альманах факультету іноземних мов*, 2009. Вип 1(6). С. 230–234.

Ірина Ванзяк
Наукова керівниця – доц. Мігорян О.В.

Особливості гумору та засоби його передачі в кіноперекладі

Адаптація гумору є одним із найскладніших аспектів аудіовізуального перекладу, оскільки гумористичні елементи тісно пов'язані з мовними та культурними особливостями. Особливо це стосується анімаційних фільмів, де гумор є важливою частиною характеристиці персонажів і сприйняття сюжету.

Гумор — це складний феномен, що впливає на когнітивні, емоційні та соціальні аспекти. Його прояв варіює від вербальних жартів до візуальних гегів, відображаючи культурні особливості та індивідуальні відмінності. Глибоке розуміння гумору сприяє поліпшенню міжособистісних стосунків, підвищенню ефективності комунікації та збагаченню культурного досвіду. Перекладачі дубляжу стикаються з низкою викликів: збереження комічного ефекту, синхронізація з артикуляцією персонажів та адаптація до культурного контексту. Адже створення гумористичного сенсу часто зумовлене авторським наміром висловити своє ставлення до реальності опосередковано, уникаючи прямої оцінки чи судження. Іншими словами, автор прагне сказати більше, ніж формально зазначено у тексті, приховуючи свою оцінку чи критику в іронічній формі. Такий спосіб передачі думки дозволяє автору додати тексту глибини та багатошаровості, залучаючи читача до процесу інтерпретації і розкриття прихованого сенсу [2]. Зокрема, розглянемо різноманітні інтерпретації гумору та шляхи його передачі.

В. Жугай розглядає гумор як явище, що поєднує мовні, філософські та психологічні аспекти [6]. Він акцентує увагу на тому, що гумористичні ефекти базуються на порушенні очікувань адресата. І. А. Блинова, А. А. Зернецька визначають гумор як різновид комічного, що проявляється через мовну гру, контекстуальні та ситуаційні жарти [1]. Їх дослідження підтверджують, що гумор є результатом когнітивних процесів і

впливає на сприйняття тексту. А. Є. Болдирєва аналізує мовні засоби створення комічного ефекту, такі як каламбури, іронія, пародія та абсурд [2]. Вона наголошує на тому, що ефективний переклад гумору залежить від глибокого розуміння культурних кодів мови оригіналу та цільової аудиторії. Н. О. Грінченко розглядає питання передачі гумористичних елементів у кіноперекладі та вказує на значний вплив фонових знань глядача на розуміння гумору [4].

Отже, гумор у перекладі є багатокомпонентним явищем, що поєднує мовні, когнітивні та культурні аспекти. Найбільш ефективні способи передачі гумористичних елементів пов'язані зі збереженням комічного ефекту та адаптацією до культурного контексту. Переклад гумору потребує гнучкого підходу, що враховує специфіку мовної гри, стилістичні засоби та особливості аудиторії.

Список літератури

1. Блинова І. А., Зернецька А. А. Гумор як різновидкомічного: критеріївиокремлення, теоріїреалізації і засобивираження. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*.Серія: Філологія. Журналістика. Том 32(71), №1 Ч. 2. 2021.С. 35-43.

2. Болдирєва А. Є. Мовнізасобистворennягумористичногоефекту: лінгвокогнітивний аспект (на матеріаліроманів П. Г. Вудхауза). Автореф. дис. на здобуття наук. ступеню канд. філол. наук. Одеса, 2007. 123 с.

3. Боян В. В., Карачун Ю. Г. Англомовнийгумор та особливостійого перекладу українськоюмовою. *Всеукраїнськанауково-практична конференція «Актуальніпитаннягуманітарних наук».*Вип. 61, Т. 2. 2023. С. 53–55.

4. Грінченко Н. О. Проблеми перекладу вербальнихрепрезентаційфоновихзнань у назваханГломовнихкінофільмів. *Науковийвісник ДДПУ імені І. Франка.*СеріяФілологічні науки. 2016. Том 1. № 5. С. 93–95.

5. Жугай В., Материнська О. Засобимовноїреалізації та функціїгумору у німецькомукінематографі. *Актуальніпитаннягуманітарних наук*. 2020. Вип. 30. Т. 2. С. 178–187.

6. Жугай В. Теоріїгумору в філософському, психологічному та лінгвістичному дискурсі. Мовознавство. Літературознавство. *Актуальніпитаннягуманітарних наук.* 2021. 37. С. 136–141.

Ярослава Ванчуляк
Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н.Г.

Визначення публічної риторики в лінгвістиці

Сучасна лінгвістика розглядає риторику як окремий напрям досліджень, беручи до уваги її основні аспекти. Водночас науковці, що досліджують закони красномовства, зазначають, що риторика є самостійною універсальною наукою (С. Абрамович, В. Вандишев, О. Волков, С. Коваленко, Н. Колотілова, Л. Мацько, О. Мацько, Г. Сагач, Л. Савенкова, З. Сергійчук та ін.).

Х. Я. Макович визначає риторику як науку про мистецтво красномовства, що походить від грецького слова «ῥητορική», яке перекладається як «наука про ораторське мистецтво». Вона досліджує способи переконання та впливу на слухачів, враховуючи особливості аудиторії, а також аналізує процес створення і виголошення промов [2, с. 109]. Основним предметом риторики є публічний виступ у процесі комунікації [4, с. 16].

Лінгвістична риторика визначається як система правил побудови мовлення на рівні фраз і понадфразових єдностей. Вона вивчає типи переносних значень, стилістичні фігури та соціальне функціонування тексту як цілісного знакового утворення [3, с. 6]. Сучасна риторика, як наука про переконання засобами мови, виходить далеко за межі публічних виступів, охоплюючи широкий спектр мовних ситуацій як у суспільстві загалом, так і в індивідуальному спілкуванні [3, с. 6].

Публічна риторика може бути визначена як стратегічне використання мови з метою переконання, мотивації та впливу на аудиторію в публічному просторі. Це не просто вербальна комунікація, а система лінгвістичних прийомів, що допомагає привернути увагу та сформувати думку. Коріння цього поняття сягають Стародавньої Греції, де риторика відігравала важливу роль у політичних і юридичних дебатах [1].

У лінгвістиці риторика досліджує, як мовні засоби використовуються для досягнення конкретних цілей у публічному дискурсі. Вона аналізує структуру, зміст та

стилістику промов і текстів, щоб розкрити їхню переконливу силу. Публічна риторика включає не лише усне мовлення, а й письмові тексти, візуальні елементи та невербальні сигнали [5].

Дослідження публічної риторики в межах лінгвістики передбачає аналіз політичних виступів, медіа-комунікацій та інших форм масового дискурсу. Вчені розглядають риторичну ситуацію з урахуванням таких факторів, як мета, аудиторія, контекст і жанр, щоб виявити особливості переконливої мови. Окрім цього, досліджується вплив риторичних стратегій на формування суспільної думки та масової комунікації. Важливим аспектом є також вивчення ефективності мовних прийомів, які використовуються для привернення уваги та утримання інтересу аудиторії.

Отже, публічна риторика є багатовимірним феноменом, що поєднує мовні засоби, культурний контекст і комунікативні стратегії для впливу та натхнення аудиторії.

Список літератури

1. Воробйова А. В. Риторика і лінгвистика: специфіка взаємодії. 2009.URL:https://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/handle/123456789/3027/%D1%80%D0%B8%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D0%BA%D0%B0%20%D1%96%20%D0%BB%D1%96%D0%BD%D0%B3%D0%B2%D1%96%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0.pdf?sequence=1
2. Макович Х. Я., Вербицька Л. О., Капітан Н. О. Словник термінів і понять з риторики. Львів, 2016. 140 с.
3. Риторика та ділове спілкування: методичні вказівки до практичних занять / укл. О. О. Колотова. Чернігів: ЧНТУ, 2015. 83 с.
4. Риторика: навчально-методичний посібник / укл. В. В. Сарапин, К. Г. Боберська. Полтава: ПУЕТ, 2016. 260 с.
5. Kramer L. What Is Rhetoric: Meaning & History of Persuasive Communication. *Grammarly*.J anuary 21, 2024. URL: https://www.grammarly.com/b log/rhetorical-devices/rhetoric/ (дата звернення: 08.10.2024)

Анастасія Величко
Наукова керівниця – доц. Гнатковська О.М.

Стилістичні особливості самопрезентації австралійських lifestyle-блогерів

Останніми роками блогінг став важливим засобом цифрової комунікації. Блог (від англ. blog або weblog) [1, с. 121] — це присвячений найрізноманітнішим темам та впорядкований у часі, доступний усім, але не адресований нікому конкретному [1, с. 121] цифровий щоденник подій або мережевий журнал, який є одним із соціальних сервісів мережі Інтернет.

Метою даного дослідження є аналіз стилістичних особливостей самопрезентації у текстах двох австралійських lifestyle-блогерів, зокрема SJANA [2] та Darren Rowse [3]. Для досягнення поставленої мети застосовано аналіз текстів на фонографічному, лексичному та синтаксичному рівнях.

Використання фонографічних засобів сприяє емоційній виразності та залученню аудиторії. Кількісний аналіз показав, що у самопрезентації найчастіше використано алітерацію – 4 рази, наприклад повторення звуку [b] у комбінації слів *"balance between body"* [2]. Далі траплялись поодинокі випадки таких фігур мови, як асонанс – повторення звуку [o] у *"theology, politics, blogging and photography"* [3], стилістичний дефіс – *"20-something year old body"* [2], капіталізація – *"ALL women…"* [2], та повторення суфікса [ing] у *"sunshine seeking, happy being, yoga doing…"* [2].

Лексичні засоби самопрезентації відіграють важливу роль у побудові іміджу блогера та створенні ефекту довіри серед читачів. У досліджуваних текстах виявлено численні метафори (8 випадків), що сприяють образності мовлення. Наприклад, у вислові *"Yoga is an invaluable tool…"* [2], де йога постає як інструмент, що покращує життя. Наступною за кількістю вживання є гіпербола (5 випадків), як от *"I consider myself the luckiest person in the world"* [2]. Епітет — *"firm believer"* [2] має 4 випадки вживання. Оксюморон — *"An eighty-five year old woman stuck inside a 20-something year old body"* [2] та

порівняння — *"Running around like giggling monkeys!"* [2] по 2 випадки, а от метонімія — *"Newcastle is the world's best kept secret"* [3], де назва міста вживається на позначення спільноти, та перифраз — *"...I am happy, proud and confident in myself as a human, a woman and a being of liberation"* [2], лише по одному.

Синтаксичні особливості текстів визначають динаміку та експресивність висловлювань. Однією з найпомітніших особливостей синтаксису стало використання анафори (4 випадки), що сприяє логічному розгортанню думки та акцентуванню уваги, наприклад повтор конструкції *"I wrote about…"* [3] на початку кількох речень підряд, що одночасно може слугувати прикладом паралельних конструкцій (3 випадки). Далі цілих чотири позиції мають по 2 випадки вживання: асиндетон — *"...life in Australia, theology, politics, blogging photography"* [3] , звичайне повторення — *"Hello, hello!"* [2], антитеза — *"I don't see this blog as becoming a business - it is more a place for self-expression"* [3] та кульмінація — *"My life was never the same again"* [3]. А також по-одному випадку присутні однослівне речення — *"Hi!"* [3], та відокремлена конструкція — *"Some are quite personal - my stories of…"* [3].

Отже, австралійські lifestyle-блогери використовують стилістичні засоби для формування довірливого зв'язку з аудиторією. Кількісний аналіз показав, що фонографічні засоби застосовуються у блогах про стиль життя епізодично, лексичні — переважно метафори та гіперболи — підкреслюють емоційність досліджуваних блогів, а синтаксичні, особливо анафора та паралельні конструкції, додають їмдинамічності.

Список літератури

1. Іващенко В.Л. Сучасні медіакомунікативні технології: навчальний посібник. Київ: ТОВ «Видавництво "Розумники"», 2021. 192 с.
2. SJANA *SJANA* : веб-сайт URL: https://sjana.com.au/pages/about (дата звернення: 30.01.2025).
3. About *Darren Rowse* : веб-сайт URL: https://darrenrowse.com/about (дата звернення: 30.01.2025).

Єлизавета Веренко
Наукова керівниця – асист. Вітвіцька Н. М.

Засоби творення комічного в англомовних коміксах: стилістичний аналіз

Комікси як окремий жанр масової культури поєднують текстові й графічні елементи, створюючи унікальний художній простір. Значну роль у їхній структурі відіграє комічне, що слугує засобом передачі важливих тем та актуальних питань для людей різних вікових категорій. Воно виражає не тільки смішне, а й допомагає висміяти злободенні теми чи негативні риси окремих персонажів.

У контексті англомовних коміксів комічне є невіддільним елементом, який формує їхній стиль, наратив та візуальну динаміку [1]. Це поняття включає як елементи, що викликають сміх, так і явища, які мають більш глибокий емоційний ефект, відображаючи соціальні, політичні та культурні реалії. Комічне є динамічним, отже, часто змінюється залежно від контексту і та соціальних умов, тому його значення може змінюватися.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою популярністю коміксів як засобу масової комунікації та їхнім впливом на сучасну культуру. Вивчення стилістичних засобів творення комічного в англомовних коміксах сприяє кращому характерних рис гумору та механізмів його сприйняття.

У сучасних дослідженнях гумор постає однією з найскладніших форм комічного, оскільки є інструментом пізнання буття та його закономірностей, аналізування та пізнання їх. Вчені загалом класифікують гумор на три основні групи: лінгвістичний, культурний та універсальний. Перша група, лінгвістичний гумор, вважається найскладнішою для перекладу, оскільки вона включає каламбури та гру слів, які важко передати без втрат в іншій мові. Через це лінгвістичний гумор часто називають неперекладним. Друга група, культурний гумор, також становить значні труднощі для перекладача, оскільки містить національні та професійні жарти, сатиру тощо. Універсальний гумор, навпаки, викликає найменші труднощі при перекладі, оскільки базується на загальнолюдських реаліях і

ситуаціях, що зрозумілі всім, незалежно від раси, соціального статусу чи професії.

Згідно з А.О. Щербиною, слово «гумор» (лат. *humor* — волога, рідина) має щонайменше три значення:

- твори та жанрові різновиди комічної літератури;
- почуття гумору;
- форма критичного ставлення до дійсності через комічне осміяння.

Останнє значення є естетичною категорією, яка переплітається з поняттям «почуття гумору» і пов'язана з суміжними явищами, як-от іронія чи дотепність [2].

Для створення комічного ефекту в англомовних коміксах широко використовуються лінгвопоетичні засоби. Наприклад, гра слів, яка дозволяє створювати подвійне значення висловлювань. Каламбури часто зустрічаються у діалогах персонажів, додаючи тексту жвавості та гумористичного підтексту. Контекстуальні прийоми дозволяють створювати гумор, що відображає актуальні суспільні події. Наприклад, використання мемів або популярних фраз у текстах коміксів сприяє їх популярності серед молодої аудиторії.

Отже, комічне в англомовних коміксах – результат застосування не лише текстових, а й візуальних аспектів стилістичних прийомів. Саме тому комікси є унікальним інструментом подачі будь-яких ідей крізь призму гумору. Лінгвістичний, культурний та універсальний гумор формують основу комічного, а стилістичні прийоми, такі як гра слів і контекстуальні елементи, підсилюють його виразність.

Список літератури

1. Шинкарук В. І. (гол. редкол.) Комічне : Філософський енциклопедичний словник. Київ : Ін-т філософії ім. Григорія Сковороди НАН України : Абрис, 2002. 742 с.
2. Щербина А. О. Жанри сатири та гумору : [нарис]. Київ : Дніпро, 1997. 136 с.

Анастасія Вишкурцева
Наукова керівниця – доц. Павлович Т.І.

Особливості політичного дискурсу

Метою цього дослідження є теоретичний аналіз лінгвістичних особливостей політичного дискурсу. Розпочнімо з визначення поняття “політичний дискурс”. Загальноприйняті тлумачення сутності політичного дискурсу ґрунтуються на теоретичних принципах основного поняття "дискурс". Політичний дискурс — це набір мовних конструкцій, що виникають у специфічному лінгвістичному середовищі, яке пов’язане з політичною активністю, переконаннями та поглядами, а також включає негативні аспекти, такі як уникання політичної діяльності або відсутність політичних переконань [1].

Інший підхід полягає в тому, що політичний дискурс можна трактувати як набір усіх мовних актів, що відбуваються під час політичних дебатів, а також як систему встановлених правил публічної політики, що виникли в процесі соціального розвитку та були перевірені через практичний досвід. З’ясувавши визначення політичного дискурсу, доцільно з'ясувати і його дистинктивні ознаки, які б вирізняли політичний дискурс серед інших типів дискурсу. До основних характеристик належать:

Політичний дискурс активно використовує маніпулятивні техніки, такі як емоційно забарвлені слова чи створення образів ворогів або героїв для того, щоб впливати на громадську думку та підтримувати необхідні рішення.

Важливу роль у політичному дискурсі відіграють ритуалізовані форми мовлення, як-от присяги, декларації чи звернення до національних символів, що допомагають укріплювати єдність політичної спільноти.

Політичний дискурс здатен посилювати соціальну та політичну поляризацію, створюючи чіткі контрасти між різними соціальними групами, що приводить до зростання емоційної напруги.

Мовленнєві особливості політичного дискурсу є складним і багатогранним явищем, яке включає низку специфічних стилістичних прийомів і технік. Одна з головних характеристик політичного мовлення – імперативність, яка проявляється в застосуванні наказових форм, що стимулюють слухачів до дії.
Вагомими рисами політичного дискурсу вважають риторичність, емоційну забарвленість, присутність контрастів та антитез [2].
Окрім цього, важливим аспектом є використання національних або культурних символів в мовленні політиків [3].
Щодо інтонаційних засобів, то зміна темпу мовлення, паузи, акцентування важливих слів також суттєво позначається на політичній риториці. Вони забезпечують не тільки інформативний, але й емоційний вплив на слухачів. Політики часто використовують ці засоби для підсилення впливу на публіку, що дозволяє їм досягати бажаного ефекту у своїх виступах.
Отже, можемо зробити висновок, що політичний дискурс наділений вичерпними характеристиками, володіє вагомими функціями, а також власною мовленнєвою специфікою і з різноманіттям стилістичних засобів, які здійснюють значний вплив на свідомість людей та обумовлюють перебіг суспільно-політичного життя країни.

Список літератури

1. Левченко Т.О. Мовністратегії у політичномудискурсі. *Мовознавство*. 2019. 7 листоп. (№ 64). С. 10-15.
2. Ковальчук О.М. Політичний дискурс: особливості та функції. *ВісникЗапорізькогонаціональногоуніверситету. Лінгвістика.*Запоріжжя, 2016. № 3. С. 28-35.
3. Бацевич Ф.С. Лінгвістичнагенеологія: проблеми і перспективи :монографія. Львів : ПАІС, 2013. 230 с.

Таїсія Вільор
Наукова керівниця – асист. Шульженко К.А.

Етимологічний аналіз англомовних Fashion-термінів

Щоденно у спілкуванні люди вживають сотні слів, не замислюючись над їхнім походженням та історичним розвитком. Однак дослідженням еволюції слів і відтворенням їхнього первісного значення займаються мовознавці. Ця галузь лінгвістики відома як «етимологія». Сам термін походить із грецької мови й утворений від слів, що означають «істина» та «вчення». У загальному розумінні етимологія передбачає встановлення історичних витоків слова. Іноді цей термін також застосовують для позначення мовознавчої дисципліни, що вивчає походження та формування лексики.

Головна мета етимології полягає в розкритті давніх походжень та первинних форм слів. Важливим аспектом її дослідження є внутрішня структура, яка визначає спосіб, яким слово надбирає своє значення через взаємодію морфем. Іншими словами, внутрішня форма вказує на спосіб, яким звукове відображення слова пов'язане із його значенням та відображає ознаку, що лягла в основу найменування предмета. Внутрішня форма надає звуковому вигляду слова мотивацію та пояснює, чому саме це слово використовується для вираження певного значення [1, с. 17].

Значна частина англійської лексики на позначення моди – латинсько-французького походження і має так звану «інтернаціональну впізнаваність», тобто це характеристика слів, які легко впізнаються та розуміються в різних мовах завдяки схожості. Це зумовлюється, серед іншого, і неофіційним статусом англійської мови як «мови міжнародного спілкування». Саме ці слова зобов’язані своєму походженню, але більшою мірою вони виникли далеко не в англійській мові. [2, с. 120].

Однією з головних мов, що вплинула на розвиток модної термінології, є французька. В епоху Середньовіччя Франція була центром європейської моди, а французькі кравці встановлювали тренди для всієї Європи. У зв’язку з цим багато термінів,

пов’язаних із одягом, тканинами та кроєм, походять саме з французької мови. Наприклад: "couture" означає "шиття" або "пошиття одягу". У сучасній моді термін "haute couture" використовується для позначення високої моди, яка створюється вручну та відповідає строгим критеріям: "*The house of Dior has long been a dominant force in haute couture, setting trends for decades.*" [5, с. 4]. Слово trend походить від давньоанглійського "trendan" (означає "повертатися" або "рухатися в певному напрямку"). У моді воно вживається для позначення популярних стилів: "*This season’s biggest trend is the return of 90s-inspired oversized blazers."* [4, с. 18].

Запозичене з французької слово chic означає "елегантний", "стильний". В англійській використовується для опису витонченого стилю. Приклад: "*Her effortlessly chic look was the highlight of the red carpet event*." [3, с. 23].

Отже, модна індустрія значною мірою спирається на терміни, що мають багатий історичний та лінгвістичний бекграунд. Багато з них запозичені з французької мови, що відображає культурний вплив Франції на сферу моди. Інші слова походять із латини або давньоанглійської, що демонструє еволюцію понять у часі. Розуміння етимології цих термінів допомагає глибше усвідомити значення модних концептів та їхнє місце в сучасній індустрії.

Список літератури

1. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ : 2000. С. 7–17.

2. Brown K. *French Influence on English Fashion Vocabulary*. Cambridge: Linguistic Studies, 275 p., 2015.

3. Elle. *Red Carpet Fashion: Best Dresses and Gowns*. November 10, 2024.

4. Harper's Bazaar. *The Best Street-Style Looks and Trends From Fashion Week to Now*. September 15, 2024.

5. Vogue. *A 1950s Fashion History Lesson: Dior’s New Look, Hollywood Bombshells, and The Golden Era of Couture*. April 27, 2024.

Анастасія Воротняк
Наукова керівниця – доц. Суродейкіна Т.В.

Лексичні стилістичні засоби в пісенному дискурсі групи Motionless in White

Нами опрацьовано пісні з останнього альбому гардкор гурту *Motionless in White* за 2022 рік. У результаті стилістичного аналізу виявлено такі лексичні стилістичні засоби: метафора (192 приклади), персоніфікація (39), епітет (32 приклади), антитеза (30), порівняння (19 прикладів), алюзія (11), гіпербола (8), каламбур (2), метонімія (1).

Розглянемо спочатку найуживаніший з них – **метафору**, які використано авторами у кожній пісні альбому. Найбільше її виявлено у піснях *We Become the Night (27), Porcelain (17), BFBTG: Corpse Nation (16).* Наприклад:

"Look into the ***darkness***
Web of crooked thoughts
Lobotomized and left to rot*"* (BFBTG: Corpse Nation).

Темрява зображена у вигляді павутиння з темних думок, які витягли з голови шляхом лоботомії та залишили гнити, ніби вони є їжею.

Різновидом метафори є **персоніфікація** (39 прикладів), за якого неживі предмети або явища наділяються ознаками живих. Найбільше її виявлено у композиції *We Become The Night* (9 прикладів). Наприклад:

"True ***colors can't escape the brush of fate****"* (Masterpiece). Кольори наділено рисою руху.

Епітет у кількості 32 прикладів виражається стилістично забарвленими прикметниками, найбільше таких у пісні *BFBTG: Corpse Nation (8).*

"*A* ***ferocious*** *diagnosis, under* ***moonlit*** *hands*" (Werewolf)

Протиставлення, або **антитеза** (30 прикладів), вжито майже так само, як і епітет, найтиповішим вона є для пісні *Werewolf (9)*.

"Then how do the ***dead*** *find a, find a sign* ***life*** *of?"* (Sign of Life). Мертві протиставленні життю.

Художнє порівняння використано у половині пісень, найбільше у *Porcelain* і становить загалом лише 19 прикладів.

"But they're ***as false as the teeth*** *that you lie through"* (Slaughterhouse). Історії героя є такими ж фальшивими, як і зуби, через які їх розповідають.

"Watch you beg like a rat *for your luxuries"* (Slaughterhouse). Дивись за сумкою, як щур за розкішними речами.

Ще менше (лише у 4 піснях) використано **алюзії** – посилання на відомі факти з історії, міфології, Біблії, тощо лише 11 прикладів, як ось:

"Nemesis*, my dearly neurotic"* (Cause of Death) – алюзія на міфічну крилату грецьку богиню помсти Немезиду.

Засіб перебільшення, або **гіпербола**, виявився мало характерним для досліджуваних пісень жанру гардкор і становить лише 8 прикладів у 4 піснях.

"Worship ***every drop"*** *(BFBTG: Corpse Nation*)

Рідкісний стилістичний засіб **каламбур**, або гру слів, помічено двічі:

"Cause you can't spell out ***"virus" without "us""*** (Meltdown). Слово ***"us"*** є як просто кінцевими літерами слова ***"virus"***, так і словом «нас», тобто не можна написати слово «вірус» без «ус»/ без «нас».

Метонімія виявилася найменш вживаною і складає лише 1 приклад:

"I confess these sins with ***a sharp and spiteful tongue"*** (Masterpiece). Ці рядки означають зізнання у гріхах. Для говоріння використовується рот, а язик є його частиною.

Отже, найуживанішим лексичним стилістичним явищем виявилася метафора, яку використано у 57% випадків уживання усіх лексичних стилістичних засобів. У приблизно однаковій кількості використано персоніфікацію, епітет та антитезу (11 – 9%). Мало характерне художнє порівняння (6%). Такі засоби як алюзія, гіпербола, каламбур та метонімія не численні (3 – 0,3%).

Список літератури

3. Кухаренко В.А. Практикум з стилістики англійської мови: Підручник. Вінниця. Нова книга, 2000. 160 с.

4. Motionless In White. URL: https://www.azlyrics.com/l/motionlessinwhite.html.

Дана Вакалюк
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Види перекладацьких трансформацій та їх роль у збереженні змісту

Перекладацькі трансформації є змінами, що привносяться перекладачами в текст для передачі змісту оригіналу згідно з нормами та особливостями перекладу [2, с. 72]. Подібні зміни можуть стосуватися граматичних структур, лексики, стилістики або навіть композиційних особливостей текстів. Основна мета застосування перекладацьких трансформацій полягає у збереженні адекватності перекладу, забезпеченні якомога точнішої передачі змісту при природності його сприйняття іншомовним адресатом, відповідності перекладеного тексту прагматичним задумам автора та комунікативній ситуації його породження [3, с. 102].

Перекладацькі трансформації поділять на різні типи: граматичні та лексичні, стилістичні та комплексні [1, с. 300−315]. Граматичні трансформації включають перестановку слів, зміну структури речень, заміну частин мови та ін. [2, с. 72] Наприклад, складні речення тексту однієї мови можуть бути відтворені кількома простими при його перекладі іншою мовою за умов необхідності поліпшенняйого сприйняттяадресатом.

Лексичні трансформації пов’язані з вибором іншомовних слів і виразів, найбільш вдалих для передачі змісту тексту оригіналу. Вони включають синонімічну та контекстуальну заміну, смисловий розвиток або модуляцію, використання описових конструкцій для декодування змісту певної лексичної одиниці тексту оригіналу, тобто описовий переклад або експлікацію тощо[2, с. 73].

Вживання стилістичних трансформацій необхідне для адаптації тексту до норм і традицій цільової мови. Подібні трансформації можуть бути пов’язаними з нейтралізацією емоційного забарвлення, заміною ідіоматичних виразів, добором адекватних стилістичних прийомів, наявних у мові перекладу [2, с. 74].

Комплексні трансформації поєднують кілька видів змін і вживаються у тих випадках, коли необхідна значна зміна одиниці або тексту вихідної мови для її розуміння іншомовних адресатом [1, с. 20]. Так, при перекладі поезії, прозових творів, публіцистики, реклами, перекладач може одночасно використовувати граматичні, лексичні та стилістичні трансформації, що дозволить йому при цьому зберегти зміст та відтворити виразність або стилістичне забарвлення вихідного тексту. Неправильне вживання перекладацьких трансформацій може призвести до викривлення змісту, втрати важливих змістових відтінків або стилістичних особливостей текстів оригіналів.

Отже, перекладацькі трансформації відіграють ключову роль у забезпеченні адекватності сприйняття змісту іншомовним адресатом. Їх вміле використання перекладачем дозволить не тільки зберегти зміст, але й відтворити етнокультурні, емоційні та стилістичні особливості оригінального тексту, що особливо важливо в художньому, публіцистичному та деяких інших видах перекладу.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.

2. Лобода В. А. Перекладацькі трансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2019. Т. 4. №. 43. С. 72−74.

3. Лощенова І. Ф., Нікішина В. В. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. *Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Серія : Філологічні науки*. 2014. №. 3. С. 102−105.

Діана Василенко
Наукова керівниця − доц. Куделько З.Б.

Прийоми перекладу назв кінофільмів

Переклад назв фільмів є важливим етапом адаптації кінопродукціїдляукраїномовноїаудиторії.Цезавданнявимагає не лише мовних та стилістичних навичок, а й глибокого розуміння культурного контексту, жанрових особливостей і очікувань глядачів. Назва фільму — це не лише інструмент для ідентифікації, а й важливий елемент його впізнаваності, який може впливати на комерційний успіх та популярність стрічки. Саме тому процес перекладу має велике значення для кінематографічного ринку.

Існує кількаприйомівперекладуназвкінофільмів,коженз яких має свої переваги та недоліки. Одним із найпоширеніших методів є буквальний переклад, який передбачає збереження оригінального змісту назви. Однак цей підхід не завжди оптимальний, оскільки буквальний переклад може втратити певні культурні, соціальні або емоційні нюанси, важливі для розуміння фільму в новому контексті. Зокрема,такі терміни, як жаргон, можуть не мати відповідників в українській мові.

Враховуючице,частозастосовуєтьсяадаптаціяназвифільму,що дозволяє змінити її відповідно до мовних та культурних особливостей цільової аудиторії. Така адаптація може включати зміну стилістики або додавання нових елементів, які роблять назву більш зрозумілою для глядача.

Іншими популярними прийомами є транскрипція та транслітерація. Ці методи зазвичай використовуються, коли важливо зберегти впізнаваність бренду, фільму чи його авторів. Транскрипція передбачає відтворення звучання оригінальної назви, а транслітерація — передачу її написання в іншій абетці. Обидва способи зазвичай застосовуються у випадках, коли зміст назви не має значної культурної специфіки і може бути сприйнятий аудиторією без значних втрат у розумінні.

У багатьох випадках перекладачі обирають часткову або повну зміну назви фільму, щоб вона краще відповідала жанровим особливостям, стилю або настрою стрічки. Особливо

складний переклад назв фільмів, які містять культурні елементи, гру слів, метафори або алегорії. У таких випадках буквальний переклад може не лише позбавити назву художньої виразності, але й спотворити її значення.

Враховуючи популярність західної культури та кінематографа, переклад фільмів для української аудиторії є важливою частиною глобалізації та культурної інтеграції. Назва фільму повинна бути зрозумілою, емоційно виразною та відображати основну ідею, жанрові особливості і художній задум. Переклад має зберігати смислову сутність оригіналу, враховуючи водночас мовні та культурні нюанси, аби максимально точно донести до глядача ідеї та емоції, закладені в оригіналі.

Список літератури

1. Горшкова В.Є.Назвафільмуякодиницяперекладуіскладова образу – змісту. Ірпінь: ІГЛУ, 2014.
2. МілевичІ.Стратегіїперекладуназвфільмів.Чехія:СТ,2007.

Ева-Евеліна Волчук
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Кулінарні реалії в аспекті перекладу: адаптація назв

Українська кухня є важливою складовою культурної ідентичності, що несе унікальні традиції та відображає історичний розвиток народу. У зв'язку з глобалізацією зростає потреба перекладу назв українських страв, які є реаліями, тобто мовними одиницями, що позначають предмети, явища або поняття, характерні для певної культури. Як зазначає Р.О. Заболотний, реалії є «вербальними маркерами культури, які відображають її унікальність і створюють труднощі у перекладі через відсутність еквівалентів в інших мовах» [1].

Кулінарні реалії також є частиною ширшої проблематики міжкультурної комунікації. Юджин Найда у своїй праці *Toward a Science of Translating* наголошував, що переклад має враховувати культурний контекст для збереження автентичності повідомлення [2]. Ця ідея особливо важлива для кулінарних реалій, які мають значне культурне навантаження.

Українські кулінарні реалії, такі як «борщ», «сало» чи «вареники», є прикладами мовних одиниць, що репрезентують унікальність культури. Їхнє перекладення потребує не лише передачі змісту, а й збереження культурної ідентичності. Наприклад, транскрибування (*borsch, varenyky*) дозволяє зберегти автентичність, але може потребувати додаткових пояснень. Описовий переклад, як-от "a soup made with beetroot and cabbage", забезпечує зрозумілість, але втрачає автентичне звучання.

Метою дослідження є аналіз специфіки перекладу кулінарних реалій з української на англійську мову, зокрема назв українських страв, та визначення ефективних стратегій, які сприяють збереженню національної ідентичності у міжкультурному контексті.

Наукова новизна полягає у вивченні застосування різних підходів до перекладу кулінарних реалій, зокрема транскрибування, калькування та описового перекладу, у контексті українських страв.

У ході аналізу виділено три основні стратегії перекладу. Транскрибування – передача звучання оригінальної назви, наприклад, *borsch* для «борщу». Цей підхід використовувався у 45% випадків, що свідчить про його популярність для збереження автентичності. Калькування – дослівний переклад елементів, наприклад, "stuffed dumplings" для «вареників». Ця стратегія становила 25% випадків, але часто спотворювала культурний контекст. Описовий переклад – надання додаткових деталей, як-от "a traditional Ukrainian soup made with beetroot and cabbage" для борщу. Цей метод застосовувався у 30% випадків, зокрема у текстах, орієнтованих на туристів.

Праці Р. Заболотного підкреслюють, що найефективнішим підходом є комбіноване використання стратегій залежно від цільової аудиторії та мети перекладу. Юджин Найда також акцентував на важливості динамічної еквівалентності, яка дозволяє досягти природності тексту в іншій мові без втрати його культурної сутності.

Переклад кулінарних реалій – складне завдання, яке вимагає глибокого розуміння культурного контексту. Найбільш ефективні транскрибування та комбіновані стратегії, що дозволяють зберегти автентичність і зробити назви страв зрозумілими для іншої культури. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення адаптації кулінарних реалій у цифрових контекстах, наприклад, у мобільних додатках або перекладацьких програмах.

Список літератури

1. Заболотний Р.О. Стратегії перекладу кулінаронімів: відчуження та одомашнення. Суми: СумДУ, 2022. URL: essuir.sumdu.edu.ua

2. Nida, E. Toward a Science of Translating. Leiden: E.J. Brill, 1964. 331 p.

Василь Візітів
Наукова керівниця – доц. Якубовська Н.О.

Створення та передача комічного ефекту у фільмодискурсі

Дослідження кіноперекладу охоплює переклад фільмів, субтитрування, дублювання та закадровий переклад. Сьогодні кіно виступає потужним засобом міжкультурної комунікації, даючи глядачам змогу пізнавати інші культури, мови та світогляди [1].

Дослідження кіноперекладу **актуальне** через зростаючу потребу в адаптації фільмів для міжнародного ринку. Воно сприяє збереженню культурної унікальності та вдосконаленню методів передачі специфічних елементів, таких як гумор чи реалії, забезпечуючи якісне сприйняття фільму аудиторією різних країн. **Метою** роботи є дослідження способів створення комічного ефекту в оригінальному кінотексті та аналіз методів його передачі в перекладі. Це дозволить визначити основні труднощі перекладу гумору та оцінити ефективність використаних перекладацьких прийомів. **Матеріалом дослідження** є фільм "Rien à déclarer" оригінальною французькою мовою, а також його переклад в озвученні українською мовою від двох різних студій.

Комічний ефект у кінотекстах досягається за допомогою різноманітних прийомів, які впливають на емоційне сприйняття глядача, як-от: гра слів, каламбури, стереотипи, абсурдні діалоги. Гумор може базуватися на парадоксальних ситуаціях, перебільшенні, іронії або сатирі[1]. Наприклад, у фільмі присутній стереотипний жарт про повільне розуміння жартів французами:

"– Tu sais pourquoi les Français adorent les blagues belges ? / – Non./ – Parce qu'ils rient trois fois. Ils rient quand on leur raconte, ils rient quand on leur explique, et ils rient quand ils la comprennent"[2:32].

Перший варіант перекладу в озвучці українською мовою досить точний і в основному зберігає смислову структуру оригіналу, навіть більш жартівливий за оригінал:

“–Знаєш чому французи люблять анекдоти? / – Ні. / – Бо ***регочуть*** *3 рази. Коли їм розказують, коли пояснюють, і коли нарешті* ***второпають****”*[3:32].

У цьому перекладі використовують слова "регочуть" та "второпають", які є не дослівним перекладом, а стилістично маркованими словами нижчого регістру, використаними для збереження гумору та природного звучання в українській мові. Французькі дієслова **rire** (сміятися) та **comprendre** (розуміти) були замінені на більш колоритні і виразні українські варіанти, які краще передають іронічний відтінок жарту.

У другому варіанті озвучення українською мовою від іншої студії звукозапису використано більш нейтральні слова:

“– Знаєш чому французи люблять анекдоти?/ – Ні. / – Тому що сміються тричі. Коли їм розповідають, коли їм пояснюють, і ***коли до них доходить****”*[4:32].

Дієслово **rire** не адаптовується і залишається дослівний переклад, а ось дієслово **comprendre** замінено українським варіантом *“коли до них доходить”*, що надає виразу сильнішого відтінку образи, а також робить фразу природною в українському контексті та підкреслює зневагу бельгійців до французів.

Отже, для передачі ефекту комічності використовуються такі засоби: синонімічний переклад, адаптація лексики для збереження або підсилення іронії та сатиричних акцентів, а також урахування мовних та культурних особливостей аудиторії.

Список літератури

1. Колодій Б. М. Застосування прийомів створення комічного ефекту в американській комедії ситуацій та особливості їхнього перекладу українською мовою. *Science and Education a New Dimension. Philology.* 2016. Т. 4, № 19. С. 19–23.
2. *Rien à déclarer[*Dany Boon, dir.*]*. 2010; Les Productions du Ch'Timi,Pathé.URL:https://surl.li/jmahzn
3. *Митниця дає добро*[Дені Бун, реж.]. 2010; пер. ICTV.Les Productions du Ch'Timi, Pathé.URL: https://surl.li/oduxfr
4. *Митниця дає добро*[Дені Бун, реж.].2010; пер. ІНТЕР.Les Productions du Ch'Timi, Pathé.URL:https://surl.li/axofhn.

Галиць Олеся
Наукова керівниця – доц. Гнатковська О.М.

Формування іншомовної комунікативної компетентності в письмі студентів за допомогою проєктного методу

У сучасному освітньому процесі однією з головних цілей є розвиток іншомовної комунікативної компетентності студентів, яка передбачає здатність ефективно використовувати іноземну мову в усній і письмовій формі. Письмо як форма комунікаціїмає особливе значення, оскільки дозволяє дозволяє не тільки передавати інформацію, але й логічно та послідовно висловлювати думки, емоції та формулювати аргументи, що є невід'ємною частиною спілкування. Навчання письму іноземною мовою – це складний процес, що вимагає знання мовних норм, стилістичних особливостей та соціокультурних аспектів. Тому формування комунікативної компетентності в письмі вимагає комплексного підходу.

Словосполучення «комунікативна компетентність» було введено лінгвістом Деллом Хаймсом наприкінці 1960-х років. У 1957 році Ноам Хомський запропонував термін «лінгвістична компетентність», визначаючи її як знання граматичних правил, що дозволяє мовцям створювати правильні речення. Натомість Делл Хаймс визначав комунікативну компетентність не лише як знання мовних норм, а й як здатність використовувати їх у відповідних соціальних і культурних контекстах[1]. Комунікативна компетентність включає:володіння власною та іноземною мовами, правильне використання граматики та врахування соціокультурних особливостей під час комунікації.

«Термін "комунікативна компетентність" не є новим у педагогічній літературі, однак однозначне тлумачення цього поняття на сьогодні відсутнє» [2]. Це пов’язано з багатогранністю поняття, що охоплює лінгвістичний, соціальний, психологічний і когнітивний аспекти. Під час формування іншомовної комунікативної компетентності в письмі можуть виникати складнощі, зумовлені необхідністю точного передавання інформації та адаптації стилю й структури

тексту до комунікативної ситуації. Для того, щоб продемонструвати компетентність в письмі, студенту необхідно логічно висловлювати думки, використовувати правильну лексику і граматику, а також враховувати соціокультурні особливості іноземної мови.

Метод проєктів є ефективним підходом до розвитку іншомовної комунікативної компетентності в письмі. «Метод проєктів полягає в самостійній діяльності тих, хто навчається, і спрямований на розв'язання певної проблеми» [3]. Він базується на цілеспрямованості й чітко визначених завданнях, допомагаючи студентам усвідомити важливість своєї роботи. Метод проєктів сприяє:розвитку навичок написання текстів різних жанрів, інтеграції мовних і соціокультурних компетенцій, формуванню критичного мислення та вдосконаленню навичок редагування власних текстів.

Отже, розвиток іншомовної комунікативної компетентності в письмі є важливим аспектом освіти. Інтеграція проєктної методики сприяє ефективному навчанню, розширенню соціокультурної компетентності та формуванню навичок реального міжкультурного спілкування.

Список літератури:

1. Tienson J. LINGUISTIC COMPETENCE. *UNL Institutional Repository*.URL: https://digitalcommons.unl.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1258&context=tnas(дата звернення: 28.01.2025).
2. Дембіцька С. В., Яблочніков С. Л. Метод проектів як один з інструментів проблемного навчання. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/6904/a3065c11360f872efd21b2664949b0ad.pdf?sequence=1(дата звернення: 28.01.2025).
3. Libretexts. Hymes' Theory of Communicative Competence. *Social Sci LibreTexts*. URL: https://socialsci.libretexts.org/Bookshelves/Education_and_Professional_Development/Reading_With_My_Eyes_Open:_Embracing_the_Critical_and_the_Personal_in_Language_Pedagogy_(Quist)/02:_Culture_Pedagogy_-_Some_Theoretical_Considerations/4:_Social_and_Cultural_Views_of_Language/1:_Hymes_Theory_of_Communicative_Competence(дата звернення: 28.01.2025

Єлизавета Гордуна
Наукова керівниця – доц. Соловйова О.В.

Особливості передвиборчих промов Д. Трампа та К. Гарріс

О.В. Даньшина характеризує передвиборчі промови майбутніх президентів США як емоційні, об`єднуючі, апелюючі. Кожен президент згадує багату історію Америки, певні події, що вплинули на її перебіг, її батьків-засновників, шлях до демократії [1, с.25].

Л.П. Нагорна зараховує до найчастотніших позитивних образів англомовних передвиборчих промов такі: "*He (God), dream, authors of our story, liberty, gift;* до негативних – *servant, struggles, pain of poverty, scapegoa*t; до нейтральних – *spectators, journey, question, values*" [2, с.156]. Наведемо деякі приклади.

У своїй промові після перемоги на президентських виборах у листопаді 2024 року в місті Вест-Палм-Біч, Флорида, Трамп сказав: *"God spared my life for a reason"*[3], підкреслюючи свою віру в те, що його місія полягає у порятунку Америки.

У 2024 році Камала Гарріс згадала Бога під час своєї промови на Національному з'їзді Демократичної партії, який проходив 22.08.24 р. в Чикаго. Вона зазначила: *"We must act with faith in each other and in God, as we strive for justice and equality for all* [4] Ця заява була частиною її меседжу про об'єднання американців навколо спільних цінностей і надії на краще майбутнє для країни.

Іншою особливістю сучасних передвиборчих промов у США є міфологізація у формі таких міфологем як «американська мрія», «винятковість американської нації», «національні інтереси», «безпека нації», «захист демократичних свобод» тощо.

Так, Д. Трамп на мітингу в Медісон-сквер-гардені, Нью-Йорк (жовтень 2024 р.), підкреслював велич Америки, обіцяючи повернути нації "істинну силу" через економічну відбудову і жорсткішу міграційну політику: *"We will restore the true strength of America by rebuilding our economy, securing our borders, and*

ensuring that every citizen can thrive under the greatness of our nation" [5].

У публічних виступах потенційні кандидати часто цитують попередніх відомих американських президентів та інших видатних політиків, чільне місце серед який займають батьки-засновники американської нації (Founding Fathers of the United States).

Наприклад, Д.Трамп у промові «American Economic Independence Rally» 29.10.24 р. у штаті Огайо процитував Томаса Джефферсона: *"The government that governs least governs best,"* підкреслюючи свою ідею мінімального втручання держави в економіку.

К. Гарріс у промові "Unity and Progress Speech" 22.08.24 р., Чикаго, Іллінойс згадала слова Авраама Лінкольна: *"A house divided against itself cannot stand,"* щоб наголосити на важливості єдності країни перед викликами.

Отже, у передвиборчих промовах кандидатів в президенти США ключовими вербальними інструментами є художні засоби, цитати та історичні факти. Найчастіше у своїх промовах політики апелюють до образів Бога, війни та миру, єдності, процвітання.

Список літератури

5. Даньшина О.В. Стратегії і тактики американского предвиборчого дискурсу. *Вісник Сумського державного університету*. Серія Філологія. 2007. No 1. Т2. С. 24-28.

6. Нагорна Л.П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики. Київ : Світогляд. 2005. 315 с.

7. Donald Trump's victory speech: 'God spared my life for a reason'. URL: https://www.timesofisrael.com/full-text-donald-trumps-victory-acceptance-speech/

8. Kamala Harris presidential nomination acceptance speech, 2024. URL: https://ballotpedia.org/Kamala_Harris_presidential_nomination_acceptance_speech,_2024

9. More chaos: Harris contrasts Trump's presidency against her future one. URL: 'More chaos': Harris contrasts Trump's presidency against her future one in Ellipse speech - POLITICO

Людмила Громей
Наукова керівниця – доц. Бешлей О.В.

Особливості англомовного рекламного дискурсу

У Законі України «Про рекламу» міститься таке визначення: “реклама – інформація про особу / товар, поширена в будь-якій формі та в будь-який спосіб і призначена сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо таких особи / товару” [1].

Рекламний дискурс – особливий різновид дискурсу, мета якого спонукати до діяльності (навіть інформування та нагадування, як мета рекламного звернення, зрештою спрямовані спонукання до дії) [2, с. 154].

Американська Маркетингова Асоціація трактує поняття “реклама” так: “Реклама – це розповсюджена в певній формі інформація неособистісного характеру про товари, послуги чи ідеї, яка призначена для групи осіб (цільової аудиторії) та є оплачуваною певним спонсором” [3, с. 3].

Розглянемо особливості англомовного рекламного дискурсу, які охоплюють комплекс лінгвістичних, культурних і прагматичних аспектів, що забезпечують його ефективність у спілкуванні з цільовою аудиторією.

Так, слоган виокремлюють як ядро дискурсу. До прикладу:

- “*Just Do It*” (Nike) — надихає на дії.
- “*Think Different*” (Apple) — підкреслює інноваційність бренду.

Інтерактивність і звертання до реципієнта у рекламі часто виконує перформативну функцію і стимулює реципієнта до дії; більш того, риторичні питання та персоналізовані звертання формують довіру до бренду. Наприклад:

- “*Can You Hear Me Now?*” (Verizon) — звертається безпосередньо до споживача.

Культурні особливості, висвітлені науковцями, доводять, що американська реклама акцентує увагу на індивідуалізмі, тоді як британська більше зосереджена на спільних цінностях. Наприклад, в американській рекламі часто звучить: “*Be the Best*”

(індивідуалістичний акцент), у британській - "*Share the Moment*" (орієнтація на спільність).

Гіпертекстуальність та мультимодальність як поєднання тексту, зображень і графічних елементів підсилює прагматичний ефект. Візуально-текстові комбінації створюють рамку для сприйняття інформації. Так, кампанія "*Think Small*" (Volkswagen) пропагує мінімалістичний текст і дизайн, що підкреслюють простоту та практичність.

У науковому описі емоційного та когнітивного впливу англомовного рекламного дискурсу, увага акцентується на тому, як реклама звертається до інтуїтивного мислення, використовуючи прості повідомлення і захоплює увагу через яскраві образи та емоційні тригери. До прикладу:

- "*Live Más*" (Taco Bell): акцент на життєвій насолоді.
- "*Impossible Is Nothing*" (Adidas): викликає емоційний підйом і стимулює віру в себе.

Отже, рекламний дискурс – особливий різновид інституційного дискурсу, мета якого – спонукати до діяльності.

Англомовний рекламний дискурс вирізняється динамічністю, лаконічністю та потужною прагматичною спрямованістю. Завдяки використанню культурно адаптованих стратегій, гіпертекстуальності та інтеграції візуальних елементів, реклама ефективно впливає на емоції, когніцію та поведінку споживачів. Дослідження таких учених, як Ліч, Огілві, Барти, Канеман та Кресс, розкривають складність і багатогранність рекламного дискурсу, забезпечуючи глибоке розуміння його механізмів і впливу.

Список літератури

10.Закон України «Про рекламу» [/ Верховна Рада України. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80/page

11.Пузанов В. М. Сучасний рекламний дискурс крізь призму наукових розвідок із соціальних комунікацій (2008-2017 рр.). *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації*. 2018. № 1 (33). С. 151–60.

12.Edwards Ch. M. Retail Advertising and Sales Promotion. New York. 1981. Prentice-Hall. 531 p.

Ангеліна Гладюк
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Особливості перекладу молодіжного сленгу в сучасній англійській мові

У сучасному світі молодіжний сленг є невід'ємною частиною англійської мови. Він динамічний, контекстуальний, змінюється під впливом медіа, соціальних мереж та різних субкультур. Це може стати справжнім викликом, оскільки він не тільки передає важливу інформацію, а й допомагає створити емоційний ефект. Саме тому необхідно звертати увагу на особливості перекладу сленгу, щоб мати змогу передати стиль та настрій висловлювання, а не просто його зміст.

Навіть одне слово, яке зрозуміли неправильно, може змінити зміст, а некоректний переклад сленгу може призвести до непорозумінь та іноді навіть і до конфліктів. Саме тому метою роботи є дослідження особливостей перекладу молодіжного сленгу в сучасній англійській мові. Щоб досягти необхідної мети, перед нами постали такі завдання: дослідити сленг як частину розмовної лексики; звернути увагу на особливості та методи перекладу цього сленгу; виявити вплив соціальних мереж та формування нового.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній вперше проаналізовано більше тисячі дописів в соціальних мережах таких як: «*Твітер*», «*Інстаграм*», «*ТікТок*» та перегляд багатьох відео на платформі «*Ютуб*» з метою визначення сленгу, який вживається найчастіше, та декілька наукових статей, з метою встановлення найпоширеніших методів перекладу сленгу. Особлива увага приділяється тому, як ці терміни перекладаються на українську та англійську мови, які проблеми можуть виникнути при перекладі та як будуть змінюватись значення в іншій культурі. Найчастіше зустрічалися такі приклади сленгу: *Tea* – плітки, *Lame*– нудний, *Squad*– компанія друзів, *Salty* – засмучений, *Hangout* – проводити час з друзями,*Cap* – брехня.

Ми можемо зробити висновок, що сленг можна поділити на кілька видів, наприклад: «*сленг у повсякденному житті*», «*сленг*

у соціальних мережах», «*жарти та реакції*» і «*взаємодія між людьми*». А вже після цього ми можемо розглянути методи перекладу цих слів та висловів. Найпоширенішими були: прямий переклад, транслітерація або калькування, адаптація або описовий переклад.

Отже, сленг шикоро вживається в сучасній англійській мові, як і у повсякденному спілкуванні, так і в соціальних мережах, для того, аби виразити настрій та ставлення до тієї інформації, яку розповідають. А найпоширенішим методами перекладу в таких випадках залишаються: прямий переклад, транслітерація, калькування, адаптація та описовий переклад.

Список літератури

1.Низенко Я., Григоренко Н. Основні труднощі адекватного перекладу нестандартної лексики англійської мови. URL: http://www.rusnauka.com/16_NPRT_2012/Philologia/6_111668.doc.htm.

2.Петришин О. Л. Новітні англомовні запозичення як засіб міжкультурної комунікації. Young Scientist. 2018. No 3.1 (55.1). URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.1/33.pdf.

3.Mattiello, E. An introduction to English slang: a description of its morphology, semantics and sociology. Milano: Polimetrica. 2008.

4.Partridge, E. A dictionary of slang and unconventional English: colloquialisms and catch phrases, fossilised jokes and puns, general nicknames, vulgarisms and such. London: Routledge. 2002

Владислава Глевич
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Прийоми перекладу медичної термінології (на основі американського телесеріалу House M.D.)

У сучасному світі, де медична наука постійно розвивається, а міжнародне співробітництво в цій галузі стає дедалі активнішим, ефективний переклад медичної термінології набуває вирішального значення.

Відомо, що багато українських вчених присвятили свої праці медичній галузі науки в перекладі, серед них – А. Д'яков, Т. Кияк, З. Куделько, В.І. Карабан**.** Розвиток медицини призводить до постійного виникнення нових медичних знань, методів лікування та діагностики, що створює потребу в адекватному перекладі нових термінів. Медична термінологія є однією з найбагатших термінологічних систем. Науковці виділяють близько двохсот галузей медицини, кожна з яких має свою окрему систему термінів[3, с. 53].

Медична термінологія – це система понять, яка налічує приблизно 160 тисяч термінів, що пов'язані з анатомією людського тіла, станами і процесами, які протікають у людському організмі, хворобами тощо [2, с. 52].

Мета даного дослідження полягає у визначенні медичної термінології; вивченні та аналізі різних прийомів перекладу на основі американського телесеріалу *House M.D.*; розкритті їхньої ефективності та їх застосування у наукових дослідженнях.

Перекладацькі лексичні трансформації – це різного роду зміни лексичних елементів мови оригіналу під час перекладу з метою адекватної передачі їх семантичних, стилістичних і прагматичних характеристик із врахуванням норм мови перекладу та мовленнєвих традицій культури мови перекладу.

Такі прийоми застосовується тоді, коли словникові відповідники того чи іншого слова мови оригіналу не можуть бути використані в перекладі з причин невідповідності з погляду значення і контексту [1, с. 2].

Серед лексичних трансформацій варто відзначити такі методи, як транскрипція, транслітерація та калькування.

Транскрипція –- це спосіб перекладу лексичної одиниці оригінального тексту або терміна шляхом відтворення звукової форми слова за допомогою букв перекладу, напр., *dentrit– дентрит; chlamidia – хламідія; gynecology – гінекологія*[5, 6].

Транслітерація – це метод перекладу, що здійснюється передаванням написання слова літерами мови перекладу, напр., *organ – орган; amnesia – амнезія; deficit – дефіцит*[5, 6].

Калькування – спосіб перекладу лексичної одиниці оригінального тексту методом послідовного буквального відтворення його складових частин, тобто структурних елементів, [4, с. 112] напр., *nervous system– нервова система; massive brain damage – значне ушкодження мозку; massive tumor– масивна пухлина*[5, 6].

Проаналізувавши медичну термінологіюна основі американського телесеріалу *HouseM.D.*, можемо стверджувати, що найпоширенішим методом перекладу є транскрипція.

Список літератури

1. Голованова К. Способи перекладу лексичних одиниць на позначення опису та назви живого створіння (на матеріалі англомовного фільму каналу bbc «life»). Білоцерківський національний аграрний університет, 2014. С.2.
2. Козоріз І. С. Англійська медична термінологія та її функціонування у текстах різних стилів. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер. Філологія. 2018. С. 52.
3. Лобанова В.В. Деякі проблеми перекладу англійських текстів українською мовою. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2019 № 39 том 2. С. 53.
4. Сазанович Л.В. Створення штучних одиниць у мові перекладу як уфективна стратегія передачі бузуквівалентного медичної лексики. ISCIENCE.IN.UA (Запоріжжя, Україна). С.111, 112.
5. Серіал «Доктор Хаус» 1-8 сезон українською онлайн.
6. https://watchhouseonline.cc/episode/house-8x9/

Діана Глинчак
Науковий керівник − проф. Кушнерик В. І.

Особливості молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови

У нашому світі сленг – це важлива ланка у спілкуванні. Він є унікальним та динамічним явищем, що характеризує унікальність мовлення кожної людини, постійно розвивається і змінюється під впливом різних факторів, таких як історичні процеси, соціальні зміни, розвиток науки і техніки, культура і мистецтво [1, с. 75]. Завдяки масовому використанню соціальних мереж, платформ для обміну повідомленнями мова зазнає безліч трансформацій, утворює нові скорочення та лексеми. Він допомагає людям формувати колективну ідентичність і, можливо, належність до певних соціальних груп. Часто через дослідження вживань сленгу можна характеризувати емоції людей, а також ставлення до ситуацій. Наприклад, часто вживане слово «vibe» (розм. «вайб») [3], що у перекладі означає атмосфера або настрій, використовується для опису емоційного стану. Інтернет-сленг виконує важливі соціальні функції, але слід пам'ятати, що він вживається тільки у неформальному мовленні, а його використання людьми різних вікових категорій може створити так званий мовний бар'єр між поколіннями і, як результат, ускладнити спілкування.

Сленг як явище дедалі частіше постає цікавим завданням для сьогоденних вчених і лінгвістів, а також психологів, які прагнуть розглянути й дослідити мовні тенденції у різних культурах та історичних проміжках. Для перекладачів важливе завдання – перекласти сленгові вирази з однієї мови на іншу з точним відтворенням емоційного забарвлення. У таких випадках часто вдаються до різних видів перекладу, як-от: транслітерація та еквівалентний переклад.

Однією з найголовніших характеристик молодіжного інтернет-сленгу є його чіткість та лаконічність. Молоді важливо за короткий проміжок часу, хвилину, навіть кілька секунд висловити свою думку, тому нею часто використовуються

абревіатури, наприклад, BRB (berightback – скоро повернусь), IDK (I don’tknow – я не знаю), або скорочення певних слів: u (you – ти), wanna (wantto – хочу), gonna (goingto – збираюся). У цифрову епоху поширене вживання сленгу та скорочень, що пов’язані з технологіями та інтернетом. Приклади популярних сленгових виразів, таких як «swag," "YOLO," "FOMO," та "BAE" [2], ілюструють різноманітність цього мовного явища.

У нашому дослідженні розглянуто не тільки основні характеристики молодіжного інтернет-сленгу сучасної англійської мови, а й з’ясовано зокрема скорочення, новотвори та запозичення. Зроблено висновок, що вживання сленгу є невід’ємною частиною сучасної англійської мови. Він відображає самобутність та ідентичність однієї людини чи групи людей. Показує зміни у спілкуванні, швидкість обміну інформацією, а також вплив різних аспектів на розвиток та зміну мови.

Список літератури

1. Ажнюк, О. С. Сленґ як явище мовної культури. Київ : Либідь, 2006.
2. . Єрьоменко, В. Сленґ як засіб мовної гри: автореф. дис. канд. філол. наук: 10.02.01. К., 2023. 20 с.
3. Cambridge Dictionary. URL : https://dictionary.cambridge.org/.

Олександра Гнеда
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю. С.

Прагматично-семантичні особливості ідіом у творі Оскара Уайльда «Портрет Доріана Грея»

Ідіоми розглядаються як «група слів, що склалася в результаті вживання і має значення, яке не виводиться зі значення окремих слів» [1]. Ці особливі притаманні певній мові та культурі. Більше того, при дослівному перекладі таких фраз, сенс спотворюється або взагалі втрачається. Проте виникає питання, навіщо настільки ускладнювати мову, якщо ту чи іншу думку можна передати простішими словами, які будуть зрозумілими як носіям мови, так і тим, хто вивчає.

Згідно з АсканомДоганом, ідіоми – це слова, які, якщо не були запозичені чи перейняті з іншої культури через зовнішні зв'язки, відображають світогляд народу, який використовує цю мову для спілкування[3]. Вони відображають спосіб життя та мислення, звичаї, вірування, традиції та цінності, які були та, на даний момент, притаманні носіям мови. Ідіоми є відображенням матеріальної та духовної культури народу, його способу мислення та винаходів. Вони важливі як для літератури та фольклору, так і для лінгвістики, оскільки показують внутрішню структуру мови та її семантичні особливості. Таким чином, ідіоми збагачують мовлення та роблять мову неповторною.

Прагматична семантика, у свою чергу, є однією із галузей мовознавства, яка досліджує зв’язок між мовними одиницями та їх дефініціями. Вона зосереджується на тому, як контекст впливає на інтерпретацію значень мовних виразів, як ідіоми створюють значення, що суттєво відрізняються від буквального та як мовці сприймають ці додаткові значення [2].

З огляду на все вищезазначене, ідіоми відіграють чималу роль у комунікації та для їх перекладу на іншу мову вимагають не лише глибоких знань лексики й граматики, а навіть більше того – розуміння, в якому контексті вони були сформовані з огляду на культуру та традиції носіїв мови.

Оскар Уайльд, у своєму єдиному романі “Портрет Доріана Грея”, використав чимало ідіом, значення яких проаналізовані у цьому дослідженні. Наприклад:

“Only England could have produced him, and heal ways said that the country was going to the dogs.” [4, с. 25]. Дослівно, ця ідіома, могла б звучати українською “йшла до собак”, проте такий переклад не адекватний у цьому контексті і тут доцільно вдатися до українського еквіваленту *“котилася в прірву*”. Ця фраза є метафорою, що вказує на те, що країна занепадає і може використовуватися для вираження розчарування персонажа;

“HergrandfatherhatedKelso, thoughthim a meandog.” [4, с. 27]. У цій ідіомі, як і в попередній, фігурує слово “dog”, проте значення – зовсім інше, а саме – *“називав його жмикрутом”*. Цей вираз є емоційною оцінкою і має на меті передати зневагу.

Отже, навіть вислови, які вміщують такі самі слова, несуть різні сенси. У романі О. Уайльда використано чимало ідіом, семантичний клас яких позначає тварин та має важливе значення у створенні образів та вираженні оцінок ситуацій. Зокрема, у вищеперелічених прикладах фігурував іменник «dog», який підсилив негативну оцінку ситуації та охарактеризував персонажів крізь асоціацію з тваринами.

Список літератури

1. Ковалюк Ю. В. Особливості перекладу фразеологізмів у контексті англійської та української мов.*Вісник філології МГУ.*2015. Вип. 15, част. 2. с. 57–59.

2. Никифорова Н. В.Фразеологізми як елемент мовної культури: переклад та адаптація в контексті міжкультурної комунікації.*Вісник Київського національного лінгвістичного університету.*2010.Вип. 21, 21. 104 с.

3. Liu D.TheRoleofIdiomaticExpressionsinTeachingLanguagesandCulturesasPartof a MultilingualApproach. 2012. p. 239–247.

4. Wilde O.The Picture ofDorianGray.London:Ward, Lock&Co., 1890. 300 p.

Дар'я Голубнича
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю. С.

Стилістичні засоби у пісенній ліриці Тейлор Свіфт

Пісня — це єдність мелодії та ліричного тексту, посил якого слухачі сприймають підсвідомо, формуючи емоційний відгук. Автор наповнює її сенсом, кодуючи його шляхом стилістичних засобів. Слухачі ж декодують їх і накладають особистий життєвий досвід, створюючи пісенний дискурс навколо твору.

Тейлор Свіфт— одна з найуспішніших артисток XX століття. Мільйони людей з усього світу відвідують її концерти і слухають її пісні. У текстах вона розповідає свою історію, що дозволяє слухачам співчувати їй і встановлювати емоційний зв'язок із її творами[1, с.13-16].

Мета дослідження полягає в опрацюванні стилістичних засобів у пісенній ліриці Тейлор Свіфт і того, як вони викликають емоційну відповідь.

Для пісень Т.Свіфт притаманний сюжет, але вона подає його у метафорах, антитезах, алегоріях і тд. Метафора — художнє порівняння, що не тільки зіставляє предмети одне з одним, але й наділяє їх додатковими властивостями.

Розглянемо уривок із пісні Т.Свіфт*loml.* Традиційно абревіатура трактується як *love of my life*, але Т.Свіфт закодовує в ній *lossofmylife,* підкреслюючи розбиті надії героїв на спільне майбутнє, коли вони усвідомлюють, що змушені відпустити одне одного. У нижченаведеному уривку можна виділити чотири стилістичні фігури: три метафори і антитезу.

Метафора *"valiantroar"* зображає пишномовні обіцянки її коханця, а *"blandgoodbye*" у свою чергу, наскільки пустими вони були.*"Acowardclaimedhewas a lion"* показує нам, що її партнер вдавав із себе хороброго чоловіка, який буде з нею до кінця, але виявився боягузом. Антитеза між *"coward"* і *"lion"* відтворює яскраву невідповідність, між ідеєю втраченої, змарнілої величі.

Oh, what a valiant roar
What a bland goodbye

A coward claimed he was a lion[2].

Розглядаючи пісню вінтертекстуальному контексті, можна провести аналогію із персонажем із книжки "Дивовижний чарівник країни Оз", а саме із Лякливим Левом, що шукав сміливості[4]. На відміну від свого казкового відповідника, ліричному герою з *loml* забракло сили духу і він втратив кохання свого життя.

Проілюструємо рядками з пісні *Fortnight* як Т. Свіфт використовує метафору і градацію, аби передати свій ментальний стан. *AllmymorningsareMondaysstuckinanendlessFebruary*[5]. Ранок понеділка — це метафора марудного, нудного і постійного початку. Лютий – найкоротший місяць зими, але він здається безкінечним. Градація від ранку, до дня, до місяця, який ніколи не закінчується лише поглиблює її відчай.

Отже, Тейлор Свіфт шляхом використання тропів сприяє розвитку у реципієнтів різних емоцій, як-от: розпачу, гніву і гнітючої втрати. Зрештою, у такий спосіб Тейлор Свіфт передає складні емоційні переживання, роблячи свої пісні особливо чуттєвими для слухачів.

Список літератури

4. Hämeenaho-Fox S. IntotheTaylor-Verse: TaylorSwift'sSongwritingJourney. London: PenguinRandomHouse, 2024. 280 p.

5. TaylorSwift—lomlLyrics |GeniusLyrics URL: https://genius.com/Taylor-swift-loml-lyrics (дата звернення: 28.01.2025)

6. Баум Ф.Л. Дивовижний чарівник країни Оз Львів. Видавництво Старого Лева, 2006. 256 с.

7. TaylorSwift—FortnightLyrics |GeniusLyrics URL: https://genius.com/Taylor-swift-fortnight-lyrics (дата звернення: 28.01.2025)

Софія Гончарук
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Особливості перекладу фільмів (на основі матеріалу з фільму «Хенкок»)

Переклад фільмів є одним із найскладніших напрямів аудіовізуального перекладу, що потребує врахування не лише мовних, але й культурних та технічних аспектів. Фільм «Хенкок» – яскравий приклад роботи з гумором, сленгом та культурними реаліями, що робить його ідеальним матеріалом для дослідження специфіки кіноперекладу. Аудіовізуальний переклад вимагає не лише мовної точності, а й адаптації під культурний контекст аудиторії [1].

Перекладачі використовують кілька підходів до адаптації діалогів у фільмах, серед яких функціональний, динамічний та формальний переклад. Вибір методології залежить від жанру фільму і цільової аудиторії. Перекладачі часто стикаються з дилемою між буквальним і адаптивним підходами, особливо в контексті художніх творів [2].

Сленг – важливий елемент мови персонажів у фільмі «Хенкок». Його адаптація є складним завданням, оскільки буквальний переклад не завжди зберігає стилістичні особливості та емоційне забарвлення. Перекладачі повинні знайти баланс між точністю передачі змісту і природністю виразів у мові перекладу [3].

Гумор у фільмі базується на грі слів, ситуаційній комічності та іронії. У дослідженні розглянуто стратегії передачі комічного ефекту, а також виклики, що постають перед перекладачем. Гумор у перекладі часто втрачає частину оригінальної експресивності, і перекладач має адаптувати його таким чином, щоб зберегти загальний ефект [4].

Перекладачам доводиться адаптувати культурні посилання, щоб глядачі могли їх зрозуміти без втрати змісту та атмосфери оригінального фільму. Під час перекладу слід враховувати не тільки мовні аспекти, але й культурні традиції цільової аудиторії [5].

Дослідження показало, що переклад фільмів потребує комплексного підходу, що поєднує лінгвістичну точність, культурну адаптацію та технічні можливості аудіовізуального формату. Аналіз фільму «Хенкок» продемонстрував ефективність різних стратегій перекладу та їхній вплив на сприйняття кінокартини україномовною аудиторією.

Список літератури

1. Baker, M. (2018). *In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge.*
2. Venuti, L. (2013). *The Translation Studies Reader. Routledge*.
3. Díaz Cintas, J., &Remael, A. (2007). *Audiovisual Translation: Subtitling. Routledge.*
4. Hatim, B., & Mason, I. (1997). *The Translator as Communicator. Routledge.*
5. Nida, E. A., & Taber, C. R. (2003). *The Theory and Practice of Translation. Brill.*

Софія Горпинюк
Наукова керівниця – доц. Сунько Н. О.

Структурна і семантична конденсація тексту при усному перекладі публічних виступів

Англійсько-український перекладацький дискурс – це динамічна та багатогранна сфера, яка охоплює різні аспекти, зокрема мовні тенденції, історичний контекст та сучасні досягнення. Перекладацький дискурс відображає як практичне застосування перекладу в різних сферах, так і наукові дослідження теорії перекладу.

Останнім часом кількість досліджень, присвячених складному процесу усного перекладу, неабияк зросла. Вчені у галузі лінгвістики та перекладознавства вже неодноразово звертали свою увагу на особливості та специфіку усного та письмового перекладу, зокремаІ. Корунець, Д. Селескович, Ж. Стагуляк, Дж. Мандейтощо. З погляду І. Корунця, перекладацькі трансформації описують процес перекладу, який передбачає міжмовні перетворення, , операції «перевираження» змістучи перефразування для досягнення перекладацького еквівалента [1, с. 91]. Серед багатьох перекладацьких транформацій, які часто застосовуються під час кропіткого процесу перекладу, чільне місце посідає саме конденсація тексту.

Конденсація, або компресія тексту при перекладі – це явище спрощення чи вилучення певних лексичних і синтаксичних елементів тексту оригіналу [2, с. 30]. Цей процес відображає природу людського спілкування, де комунікативні дії спрямовані на максимальне заощадження зусиль та часу.Конденсація тексту при англійсько-українському перекладі може відбуватися з різних причин, зокрема через відмінності у граматиці, лексиці чи структурі речень цих мов.

Дослідницьку роботу було присвячено вивченню відеоматеріалів з різноманітних конференцій та специфіки їхнього перекладу українською мовою як приклад конденсації тексту при усному перекладі публічних виступів.

На основі аналізу українського перекладу англійськомовнихпублічних промов було виявлено, що структурна та семантична компресія – це найпоширеніші види конденсації тексту.

Наведемо кілька прикладів із проаналізованих роликів:

- *згортання словосполучення в одне слово*:everysingleoneofus– кожнісінький; beingaparent – батьківство; crucial ingredient – запорука.
- *спрощення синтаксичної структури*: my wife and I welcomed our daughter into the world – у нас народилася донечка;how we frame them in the conventional media – висвітлення у ЗМІ.
- *семантичне стягнення*:german speakers – німці; credit card – кредитка.
- *усунення надлишковості*: one of the things that I enjoy more than anything else – одне з моїх улюблених занять;why we are the way we are – чому ми такі.
- *заміна підрядного речення сурядним*: languages are living things that we can hone and change to suit our needs–Мови здатні розвиватися, їх можна підлаштовувати під наші потреби.
- *вилучення плеоназмів*: amazing amazing experience – неймовірний досвід; feels really really true – здається надзвичайно правдивим.
- *заміна підрядного речення зворотами*: to make people afraid that will terrify them into submission – залякувати людей, змушуючи їх підкорюватися.

Таким чином,можна зробити висновок, що усний переклад відіграє ключову роль у міжнародній співпраці, оскільки забезпечує миттєву комунікацію між людьми різних культур та мовних груп. Тому зараз дослідження складного процесу усного перекладу є надзвичайно актуальним, зокрема й явище конденсації тексту при перекладі публічних виступів.

Список літератури

1. Корунець І.В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця : «Нова Книга», 2001. 448 с.
2. Камінський Ю. Комплементарна єдність компресії та декомпресії в межах закону мовної економії Суми : СумДУ, 2007.112 с.

Аліна Гренік
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Особливості перекладу назв художніх творів

Переклад назв художніх творів є складним і багатогранним процесом, що потребує не лише знання мовних структур, а й розуміння культурних, стилістичних та семантичних аспектів. Врахування всіх цих факторів дозволяє адаптувати оригінальну назву для цільової аудиторії, зберігаючи її змістове й емоційне навантаження [1,с.141].

Мета дослідження - вивчити прийоми перекладу назв книг жанру класики

Для її досягнення поставлено такі завдання:

1) вивчити поняття та особливості перекладу;
2) надати характеристику перекладу;
3) розглянути особливості адекватного перекладу;
4) проаналізувати проблеми під час перекладу.

Особливості перекладу назв художніх творів включають необхідність точності, збереження змісту, врахування культурних та стилістичних відмінностей. Варіативність перекладу – важливий аспект, що дозволяє вибирати між різними стратегіями та адаптаціями. Комунікативна функція назви. Лексико-семантичні особливості перекладу назв книг – вплив омонімії, полісемії та когнітивних чинників на вибір відповідного варіанта [2, с.160].

Методи та стратегії перекладу назв художніх творів такі:

Прямий (дослівний) переклад – використовується, коли назва не містить специфічних мовних або культурних елементів (наприклад, «Pride and Prejudice» – «Гордість і упередження»).

Транслітерація та транскрипція – застосовуються для власних назв та унікальних термінів (наприклад, «Moby-Dick» – «Мобі Дік»).
Адаптація – зміна назви відповідно до особливостей цільової аудиторії (наприклад, «Die Hard» – «Міцний горішок»).

Як бачимо, переклад назв художніх творів є складним процесом, що вимагає не лише лінгвістичної точності, а й творчого підходу. Досвідчені перекладачі розглядають

варіативність перекладу як потужний інструмент передачі культурних кодів та національних особливостей. Отже, переклад назв книг – це не лише лінгвістичне, а й культурно-комунікативне завдання, що потребує глибоких знань та виваженого підходу.

Список літератури

1.Воробйова Т., Смалько Л. Назвихудожніхтворів та заголовки як перекладацька проблема (на матеріалахангломовноїхудожньоїлітературиу перекладахукраїнською)//Лінгвостилістичністудії. 2018. Вип. 8. С. 140–15.

2.Подвойська О., Шилова О. “Особливості перекладу власнихназв у зарубіжниххудожніхкінофільмах”. А*ктуальніпитаннягуманітарнихнаук*. 2021. Вип. 37, т.2. С. 160–166.

3. Шаруда К. Проблема перекладу назвлітературнихтворів. *Діалог культур: Україна у світовому контексті*: матеріалиVМіжнародноїнауково-практичноїконференціїстудентів, аспірантів та молодихучених. Київ : КНУТД, 2023. С. 359–361.

Яна Гринчук
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Особливості перекладу молодіжного сленгу в сучасній англійській мові (на матеріалі фільмів «Без образ» і «Люблю тебе ненавидіти»)

Молодіжний сленг є важливим компонентом сучасної англійської мови, який відображає соціальні, культурні та технологічні зміни. Завдяки своїй динамічності молодіжний сленг постійно оновлюється, що створює труднощі для його перекладу [1].Переклад молодіжного сленгу є складним завданням через його специфічну лексику, культурну залежність та відсутність прямих відповідників у цільовій мові. Для збереження автентичності перекладачі використовують різні стратегії, такі як адаптація, еквівалентний переклад, калькування та транслітерація [2].Одним із ключових аспектів перекладу молодіжного сленгу є збереження емоційного забарвлення та стилістичних особливостей мови персонажів. Неправильний підхід може призвести до втрати значення або зміни комунікативного ефекту, що впливає на сприйняття тексту глядачами [3].Метою дослідження є аналіз особливостей перекладу молодіжного сленгу у сучасній англійській мові на матеріалі фільмів “Без образ” (NoHardFeelings) та “Люблю тебе ненавидіти” (AnyoneButYou). Основна увага приділяється перекладацьким стратегіям та їхній ефективності у збереженні змісту та стилю оригінальних сленгових виразів.Щоб проілюструвати різні методи перекладу, розглянемо конкретні приклади: 1) *Itsucks! – Це зашквар!*Використано адаптацію через популярний український сленговий еквівалент. 2) *Shutup! – Та ладно тобі!*Переклад із врахуванням контексту для збереження емоційного забарвлення. 3) *FOMO (FearOfMissingOut) – Боязнь випасти з туси*Адаптація, яка передає соціальний аспект терміна. 4) *Lit – Топчик*Використання аналогічного молодіжного терміна, що є актуальним у цільовій мові. 5) *Squad – Туса*Переклад із заміною на відповідний український сленговий вираз.

Отже, аналіз перекладу молодіжного сленгу у фільмах показує, що найбільш ефективні адаптація та еквівалентний переклад, оскільки вони дозволяють зберегти не лише зміст, а й емоційний ефект висловлювань. Використання буквального перекладу можливе лише у випадках, коли сленговий термін вже закріпився у цільовій мові [4]. Відтак з'ясовано, що успішний переклад молодіжного сленгу потребує глибокого розуміння як мовних, так і культурних особливостей. Використання відповідних перекладацьких стратегій дозволяє зберегти автентичність тексту, що важливо для сприйняття молодіжної комунікації у кіно [5].

Список літератури

1. Береговська Н. В. Особливості творення слів у англійському молодіжному сленгу. *Мовні і концептуальні картини світу*. 2019. Вип. 61. С. 47-51.
2. .Кондратюк О. Молодіжний сленг як мовне явище. URL :https://kelmczasopisma.com/viewpdf/4031
3. Романова О. О. Молодіжний сленг як засіб самовираження студентів. С. 298–300. URL :http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nznuoaf_2013_35_94
4. EckertPenelope. "SlangandPoliteness." JournalofPragmatics (2003) 1291-1297.
5. Richard A. SlangandEuphemism. N.Y.: NewAmericanLibrary, 2000. – 427 p.

Оксана Грицюк
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Особливості українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks)

Розвиток науки і технологій у сучасному світі сприяєзбільшенню попиту на якісний україномовний переклад публічних виступів серед людей усіх вікових категорій. TedEd– це одна з найвідоміших платформ для обміну ідеями та знаннями у різних сферах життєдіяльності, що залучає прогресивних фахівців з метою покращення світу [1].

Метою роботи є дослідження особливостей українського перекладу англомовних публічних виступів з проблем освіти на основі TEDTalks, а такожаналіз проблем адаптації культурних аспектів та збереження змісту оригінальних матеріалів.

TED Talks – особливий риторичний гібридний жанр, що поєднує в собі ознаки розмовного, художнього і публіцистичного стилів, і є одним із найбільш відомих методів поширення ідей по всьому світі [1]. У своїй праці зазначають Ю.М. Плетенецька та О.М. Линтвар, що це чудовий метод дослідження влучного використання вербальних засобів та впливу оратора на слухача [2, с.148].

У ході дослідження проаналізовано перекладені виступи TEDTalks; зроблено аналіз та порівняння перекладацьких трансформацій за В.Д. Бяликом, В.І. Карабаном, Л.П. Науменко, О.О. Селівановою[3, с. 7].

Наприклад, у промові Кена Робінсона “Do schools kill creativity?”[4, 5:43]в англійському оригіналі є просте речення“Andwerunourcompanieslikethis”, а в українському перекладі з’являється вставне словосполучення “до речі”:“І, до речі, ми саме так керуємо компаніями”. У даному випадку було вжито стратегіюдоместикації (одомашнення), щоб адаптувати речення для української аудиторії та додати тексту логічного акценту і живого тону.

В оригіналі речення “It’s confusing everybody”[3, 7:20] буквально означає “Це плутає всіх”, хоча в перекладі було

змінено граматичний суб'єкт і тон висловлювання на "Тебе ніхто не розуміє". Фокус перенесено на суб'єкт «ти», що персоналізує висловлювання та звучить більш природньо для українського слухача.

Дослідження виявило ключові аспекти перекладу TEDTalksукраїнською мовою, серед якихлексико-семантичні прийоми (модуляція) стратегії одомашнення і очуження; зміна граматичних структур (транспозиціяі об'єднання); і лексико-граматичні трансформації (декомпресія, пермутація) та інші. Виявлено, що за останні 11 років в Україні TED конференції ставали чимраз більш затребуваними та відвідуваними заходами, що свідчить про високу зацікавленість темою проблем освіти в українському суспільстві [5].

Отже, під час перекладу TEDTalksважливо зберегти баланс між точністю передачі змісту тексту оригіналу та адаптацією до мовних і культурних особливостей цільової аудиторії. Аналіз прикладів перекладу показав, що найчастіше перекладачі застосовують лексичні (30%), лексико-граматичні (30%), граматичні (20%) та стилістичні (20%) трансформації задля кращої персоналізації змісту для слухача.

Список літератури

1. History of TED (https://web.archive.org/web/20200511211246/https://www.ted.com/about/our-organization/history-of-ted)
2. Плетенецька Ю. М, Линтвар О. М Лінгвістичні особливості промов TEDTalks в аспекті перекладу. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2021 № 47 том 3
3. Заслонкіна А. В., Нузбан О. В., Новосадська О. Б. Практичний курс англійсько-українського (для студентів 2- 4 курсів)Навчально-методичний посібник. Чернівці: ЧНУ ім. Ю. Федьковича, 2024 р. 136 с.
4. TED Conferences. Ken Robinson: Do schools kill creativity (https://www.ted.com/talks/sir_ken_robinson_do_schools_kill_creativity/transcript)
5. Романченко І.Г., Литвин А.В. Конференція TEDx в Україні 274

Софія Грушаник
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Лексико-семантичні особливості перекладу термінології сфери кіноіндустрії

Термінологія кінематографії в англійській мові, яку ми розглядаємо як комплекс термінів відповідної галузі, пройшла етапи розвитку протягом багатьох століть. В неї увійшли терміни з інших галузей, таких як: літературознавча, театральна, музична, хореографічна та технічна.

При перекладі текстів з кінематографічної сфери основною метою є точне та ясне відтворення інформації, яка міститься в оригінальному тексті. Відповідний переклад кінематографічних термінів досягається за допомогою ретельного врахування контексту їх вживання. Кінематографічні терміни англійською мовою можуть мати відповідники у перекладі, використовуючи лексичні еквіваленти, метод калькування та різноманітні перекладацькі трансформації [2, с.28].

Наприклад, *«Continential film»*– *«континентальний фільм»*, *«Educationalfilm»*– *«повчальний фільм»*. Калькування є буквальним перекладом, де еквівалент цілого створюється шляхом додавання еквівалентів його складових частин [1, с. 104].

Значущий внесок у розвиток культурного обміну та розповсюдження мистецтва здійснюється через фільм та його переклади. Одним із таких прикладів є британський фільм *«TheManWhoKilledDonQuixote»*, випущений у 2018 році [5]. Та американські фільми *«EdWood»*[3], *«Onceupon a timeinHollywood»* [4].

Однією з ключових аспектів вживання лексико-семантичних трансформацій є адаптація термінів до конкретного контексту фільму. У фільмі *«Людина, яка вбила Дон Кіхота»* (2018) використовується широкий спектр лексико-семантичних трансформацій при перекладі термінів кіноіндустрії.

Конкретні приклади:

- Конкретизація :

«This sound track we have to use in our film»–«Цей музичний супровід має бути задіяний в нашому фільмі».

У цьому прикладі англійський термін перекладається українською мовою як *«музичний супровід»*. Ця трансформація передбачає, що *«саундтрек»* включає не лише музику, що супроводжує дію фільму, а й усі аудіоелементи , такі як: діалоги, звукові ефекти та мелодію, що використовуються для створення атмосфери та посилення емоційного впливу фільму. Тому «музичний супровід» точніше передає суть *«саундтреку»* українською мовою і не обмежується лише музичним твором.

Порівнюючи американські та британські фільми можна помітити таку тенденцію: слово *«film»* часто застосоване у британській кіноіндустрії, тоді як *«movie»* постійно використовується в американській. Відмінності в перекладацьких трансформаціях можна пояснити різними культурними особливостями американської та британської мов. Британська мова більш прямолінійна та ділова, американська мова – образна та емоційна. Вона опирається на контекст.

Отже, процес перекладу кінотермінів є важливим етапом у забезпеченні успішного культурного обміну та розуміння мистецтва кіно Це відображається і в перекладі термінів кіноіндустрії, а використання різноманітних технік перекладу допомагає зберегти і передати всю глибину і багатство кінематографічного досвіду глядачам у всьому світі.

Список літератури

1. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу = FundamentalsofTranslationTheory: навч. посіб. для студ. ф-ів іноземн. мов. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. С. 376
2. Хіль Д.С. Способи перекладу англомовних кінематографічних термінів. 2020. С. 92
3. «Ed Wood» (1994) https://www.imdb.com/title/tt0109707
4. «Onceupon a timeinHollywood» (2019) :https://m.imdb.com/title/tt7131622/
5. The ManWhoKilledDonQuixote: https://www.justwatch.com/us/movie/the-man-who-killed-don-quixote

Діана Грябан
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Соціокультурні аспекти перекладу сучасних британських серіалів з англійської мови на українську

Переклад виступає як ключова форма міжкультурних відносин. У деяких випадках перекладач ставить за мету максимально точно передати зміст оригіналу, в інших – адаптувати текст до мови та культури цільової аудиторії.[1]

Соціокультурний контекст (Sociocultural context) – це поняття, яке належить до впливу соціальних та культурних факторів на розуміння тексту чи явища, сукупність соціальних, культурних, історичних і політичних факторів, які впливають на значення і розуміння мови. Врахування соціокультурного контексту в перекладі або інших мовних діях є важливим, оскільки він може впливати на вибір слів, виразів та структури мовлення. Недооцінка цього контексту може призвести до неправильного тлумачення або втрати сенсу тексту.[2]

Переклад із однієї мови на іншу вдається лише тоді, коли в мові оригіналу існують поняття, які мають еквіваленти в мові перекладу, а сенси цих понять в обох мовах збігаються. Таким чином, відтворення культурних та соціальних аспектів в перекладі є так само важливим, як і передача змісту повідомлення. Цю проблему можна пояснити існуванням міжкультурної асиметрії [3, с.128]. Асиметрія в соціокультурній взаємодії означає виявлені розбіжності в рівні міжкультурної компетенції одного з учасників, які впливають на результативність комунікації

Переклад завжди піддається впливу двох культур – ключової і цільової, і перекладач, який не враховує соціокультурний контекст, ризикує зазнати невдачі при перекладі.

Деякі культурні явища просто неможливо передати через призму перекладу для глядача, якщо він не досліджував попередньо інформацію. Наприклад, культура виклику таксі, де потрібно вигукнути «таксі», щоб машина таксі зупинилася. Для українців цей звичай буде незрозумілим.

Приклад з оригіналу серіалу: «– *Taxi*.»

Український переклад: «– *Таксі*.»

Правильний переклад передає звичаї та встановлені суспільством норми з зовсім іншої культури, але при цьому абсолютно зрозумілий завдяки використанню слів, які вже звичні в побуті.

Приклад з оригіналу серіалу: «– *A gentleman would take off his hat, and put out his pipe.*»

Український переклад: *«– У храмі джентльмени мають знімати капелюха і гасити люльку.»*

Використана трансформація: компенсація (в перекладі додано іменник «храм» для пояснення місцезнаходження).

Порівняння різних версій перекладу дозволяє виявити варіації та адаптації, що можуть виникнути через різні мовні, культурні та контекстуальні обмеження. Також важливо враховувати реакцію аудиторії на різні версії перекладу, оскільки їхні відгуки можуть вказати на те, наскільки ефективно були передані соціокультурні аспекти з оригінального тексту.

Список літератури

1. Ільницький М., Будний В. Порівняльне літературознавство: в 2 частинах, частина 1. Лекційний курс: Навчальний посібник. Стор. 67-76.

2. Shkurko R. Мова та культура як невід'ємні складові роботи перекладача. Друкарня.

URL: https://drukarnia.com.ua/articles/mova-ta-kultura-yak-nevid-yemni-skladovi-roboti-perekladacha-knvr8?mode=login (дата звернення: 14.04.2024).

3. Федорів Я. Лінгвістичні моделі дискурсу публічних виступів : нариси із сучасних культурно-мовленнєвих практик: ВПЦ НаУКМА, 2010. – 188 с.

Дмитро Гук-Лавренчук
Науковий керівник − асист.Чепишко Р. М.

Лексичні засоби створення страху в творах американського письменника Стівена Кінга

Використання правильних лексичних засобів у літературі є важливими елементами створення атмосферних образів, особливо у жанрі хоррор. Твори Стівена Кінга вирізняються своєю здатністю викликати в читача глибоке почуття страху, що досягається завдяки майстерному використанню мовних засобів. У цій роботі будуть розглянуті основні лексичні прийоми, що використовуються в творах Кінга для досягнення ефекту жаху.

Жанр хоррор має багатовікову історію та різноманітні форми, що відображають культурні та соціальні тенденції кожної епохи. Зародження цього жанру у Великій Британії та його поширення в США стали ключовими моментами в становленні літератури жахів. Особливість жанру полягає в тому, що він створює у читача постійне відчуття тривоги і невизначеності. Стівен Кінг, як один із провідних представників цього жанру, досяг великого успіху завдяки вмінню поєднувати психологічний трилер із містичними елементами.

Стилістика творів у жанрі хоррор базується на використанні яскравих, емоційно насичених описів, що сприяють створенню напруженої атмосфери. Стилістичні прийоми, такі як антитези, метафори, оксюморони, часто використовуються для підсилення контрастів між реальним і надприродним, тим самим посилюючи ефект страху. Зокрема, у творах Кінга неабияку роль відіграють детальні, інколи аж до гіперболізації, описи не лише зовнішності персонажів, а й їхніх внутрішніх переживань, що дозволяє читачеві відчути емоційний стан героя.

Кінг має власний унікальний ідіостиль, який поєднує елементи класичного жанру хоррор із психологічною драмою. Його твори часто характеризуються детальними описами та багатим лексичним рядом. Кінг активно використовує засоби, що створюють відчуття тривоги, загрози та темряви. За допомогою специфічних лексичних конструкцій він вміло передає не лише фізичні, а й психічні стани своїх персонажів.

Використання лексичних засобів у його творах є важливим інструментом для створення страшних образів. Опис персонажів, як фізично, так і психологічно, часто передає їхню внутрішню боротьбу та страхи. У романі «Сяйво» Кінг активно використовує хронотоп як важливий лексичний і стилістичний засіб для створення атмосфери страху. Лексичні засоби, які описують простір та час, дозволяють читачеві повністю зануритись у похмуру реальність, де час здається спотвореним, а простір − ворожим. Кінг використовує деталізовані описи місцевості, погодних умов і внутрішніх просторів, які сприяють створенню відчуття ізоляції, безвиході та психологічного тиску

Лексичні засоби у творах Стівена Кінга ефективно використовуються для створення атмосфери страху та напруги. Опис портретів героїв, їхніх внутрішніх переживань, а також детальні уявлення про хронотоп підсилюють емоційний вплив на читача. Комбінація лексичних прийомів і психологічної глибини образівє важливою складовою стилю Кінга та його здатності викликати в читача страх.

Список літератури

1. Іванова Ю. Жанр хоррор у емотивному розрізі: перекладацька складова. URL: https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/handle/lib/50119
2. Qurbonova N. ThePecularityofHorrorGenreInTheStyleofStephenKing. URL: https://journalsnuu.uz/index.php/1/article/view/4517.

Діана Гуцуляк
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю.С.

Англомовні прислів'я, приказки та особливості їх перекладу

Проблема передачі реалій є однією з ключових і найбільш складних у міжкультурному перекладі, а також у дослідженні міжкультурних аспектів національно-культурної ідентичності мовної та мовленнєвої діяльності. У сучасному світі, де мовне та культурне розмаїття визнається важливим здобутком цивілізації, переклад слугує засобом його збереження.

Перекладачі зіштовхуються з двома основними труднощами при роботі з текстами, які містять реалії. Перша полягає у відсутності еквівалентів у мові перекладу через відсутність відповідних об’єктів у культурі, яку вона представляє. Друга складність пов'язана з необхідністю збереження національного колориту, а також історичних і культурних відтінків. Особливе значення мають прислів'я та приказки, які відображають унікальні аспекти народної мудрості, світогляду та культурної специфіки, що створює додаткові виклики для перекладу [1].

Цитуючи Й.В. Гете, *переклад* – "один з найбільш важливих і найбільш суттєвих засобів спілкування між людьми" [2]. Навіть важко уявити собі, скільки інформації, цілих пластів чужомовної культури, духовного багатства втрачала б світова цивілізація у випадку відсутності перекладу як явища.

Для перекладу англійських прислів'їв та приказок на українську мову часто застосовуються спеціальні методи. Серед них нами виділено наступні: використання повного відповідника (еквівалента), часткових відповідників, псевдо дослівних відповідників. При цьому встановлено, що у процесі перекладу такої категорії прислів’їв та приказок є недоцільним використання дослівного перекладу, оскільки в окремих випадках україномовний переклад може мати зовсім інший зміст.

Наведемо приклади застосування методів перекладу. Англомовний вислів *"All is well, that ends well"* має український

еквівалент *"Все добре, що добре закінчується"* [4]. Обидва вирази відображають загальнолюдську ідею позитивного завершення як ключового чинника оцінки ситуації. Ця відповідність демонструє схожість у світоглядних цінностях англомовної та української культур, що дозволяє передати зміст вислову без суттєвих змін його семантичного навантаження. Інший приклад *"A gift in the hand is better than two promises"* у дослівному перекладі звучить як *"Краще подарунок в руці, ніж дві обіцянки"*. Його українським відповідником є прислів'я *"Краще синиця в долоні, ніж журавель в небі"* [3]. Обидва вислови передають спільну ідею про перевагу надійного та реального над невизначеним чи лише обіцяним, що свідчить про універсальність цієї мудрості в різних культурах, хоч і з використанням різних образів.

Особливу увагу привертає здатність прислів'їв адаптуватися до розмовної мови через трансформацію висловів. Унікальність лексико-граматичних конструкцій визначається їхньою здатністю до стислого й водночас глибокого вираження ідей [4]. Використання таких тропів, як метафора, синекдоха, метонімія, антитеза, гіпербола, забезпечує виразність та унікальність англійських паремій, роблять їх зрозумілими та підвищують їхню комунікативну ефективність.

Отже, англійські прислів'я та приказки не лише виконують комунікативну функцію, але й сприяють інтеграції культурного досвіду у мовну практику, формуючи міцний зв'язок між мовою та культурою.

Список літератури

1. Мишко С.А. Лінгвокраїнознавчий аспект у вивченні іноземної мови як чинник розвиваючого навчання. Київ: Вища школа, 2002. 153 с.

2. Володіна Т.С., Рудківський О.П. Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського) рівня. Київ: Вид. центр КНЛУ. 2017. 12 с.

3. Зіненко Г. Англійські прислів'я та їхні українські відповідники. Київ: Арій, 2018. 10–15 с.

4. Кузьменко Ю. В. Переклад реалії, як одиниці з місткою фоновою семантикою. Редакційна колегія. 2021. 144 с

Ліліана Гуцуляк
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Антропоцентризм і перекладознавство

Мова є не автономною системою знаків, а інструментом, який людина використовує для осмислення та позначення позамовної дійсності та її фрагментів. Усвідомлення визначеного факту привело до розвитку антропоцентрично спрямованих досліджень мови, зокрема й у міжкультурному аспекті.

Один із ключових постулатів антропоцентризму полягає в тому, що мова є віддзеркаленням мовної картини світу її носіїв [1, с. 60]. У різних мовах реальність може бути представлена по-різному, що пов'язано не тільки із категоріальними розбіжностями їх структур, не тотожністю лексичного складу, але й різними умовами життєдіяльності її носіїв. Так, ескімоси розрізняють більше, ніж тридцять відтінків білого, що не відображено в інших мовах світу.

Антропоцентричний фактор визначальний і для перекладознавства. Це пов'язано з тим фактом, що переклад є не просто механічною заміною слів однієї мови іншою, а процесом, в якому бере участь людина як представник певної лінгвокультури, носій певної картини світу, цінностей, настанов тощо.

Антропоцентризм в перекладі пов'язують, зокрема, з таким його поняттям, як культурна адаптація [2, с. 32]. Перекладач повинен враховувати не тільки лексичні та граматичні, але й культурні розбіжності цільового адресата порівняно з адресантом вихідного повідомлення, адаптуючи його при іншомовному відтворенні до норм цільової мови та умов рівноцінного сприйняття за змістом, впливом і т. ін., що іноді унеможливлює здійснення буквального перекладу того чи іншого повідомлення або тексту. Прикладом є переклад англійського прислів'я *a rolling stone gathers no moss*, буквальне відтворення якого не приведе до правильного розуміння його змісту (хто удома не живе, той добра не наживе) україномовним адресатом.

Перекладач виступає при цьому посередником між різними культурами та мовними спільнотами, оскільки більшість українців не знають, що мох асоціювався в англійців із замками та багатством. Перекладач не просто відтворює інформацію іншомовними засобами, але й адаптує її для носіїв іншої мови, привносячи при міжмовній ретрансляції всі необхідні зміни.

Іншими прикладами, що свідчать про розбіжності у сприйнятті ситуацій позамовної дійсності різними націями, є, зокрема, такі, як *I'm blue* – мені сумно, *it rains cats and dogs* – ллє як з відра, тощо. Перекладач виступає при їх передачі медіатором, який ретранслює вирази з однієї мови та лінгвокультури до іншої.

Отже, принцип антропоцентризму підкреслює важливість людського фактору в мові, яка нерозривно пов'язана з мисленням, культурою, національним і індивідуальним сприйняттям світу. Переклад при цьому постає не тільки процесом заміни слів, а й складним когнітивним процесом, який потребує врахування культурних і психологічних особливостей носіїв мови. Перекладач виступає в подібному процесі медіатором змісту, який відтворює його, адаптуючи до норм іншої мови та особливостей сприйняття уявної чи реальної дійсності її носіїв.

Список літератури

1. ГосударськаО. В. Антропоцентризм як провідний принцип відтворення світу свідомістю людини (на матеріалі перекладу французьких відсоматичних термінів українською мовою). *ScienceandEducationaNewDimension*. Philology. 2015. III (15). Issue 68. P. 59−62.

2. Ye Tian. Translating Nations. Culture, Soft Power, and the Belt and Road Initiative. London : Routledge, 2024. 250 p.

Наталія Гушувата
Наукова керівниця – доц. Смірнова М.Р.

Використання інтерактивних технологій навчання на уроці французької мови для учнів 7-го класу

Актуальність теми дослідження полягає у тому, що інтерактивні технології навчання можуть значно поліпшити процес вивчення французької мови. Вони забезпечують учням можливість активно залучатися до навчання, розвивати критичне мислення та комунікативні навички.

Сучасні учні є цифровими аборигенами, і використання інтерактивних методів відповідає їхнім потребам і очікуванням. Це робить навчання більш ефективним, оскільки технології дозволяють гнучко адаптувати уроки до індивідуальних потреб учнів, сприяючи персоналізації навчання та підвищенню їхньої мотивації [4, с. 10-24].

Інтерактивні технології сприяють розвитку важливих компетентностей в учнів:

1. Мовленнєві навички: учні отримують можливість практикувати мову в реальних ситуаціях.
2. Критичне мислення: використання інтерактивних вправ стимулює аналіз інформації та прийняття обґрунтованих рішень.
3. Співпраця: робота в групах розвиває навички командної роботи.
4. Самостійне вирішення проблем: учні вчаться знаходити рішення самостійно.

Крім того, інтерактивні технології стимулюють інтерес до вивчення різних предметів, надаючи можливість працювати з інтерактивними іграми, віртуальними лабораторіями та навчальними платформами, що робить навчальний процес більш захоплюючим і мотивуючим.

З психологічної точки зору, інтерактивне навчання також допомагає підвищити рівень емоційної залученості учнів, оскільки включає елементигри, змагання та творчої діяльності, що робить процес навчання більш цікавим і стимулюючим [3, с. 73-84].

Важливим аспектом інтерактивного навчання є розвиток

соціально-комунікативних навичок. Взаємодія в групах, обговорення різних точок зору та колективне розв'язання проблем сприяють розвитку емпатії та навичок співпраці.

Переваги використання інтерактивних технологій у вивченні іноземних мов очевидні:

1. Активізація залучення учнів: інтерактивні методи активізують участь учнів у процесі навчання.
2. Покращення ефективності засвоєння матеріалу: учні краще засвоюють інформацію завдяки інтерактивним вправам.
3. Підвищення мотивації: мотивація учнів є однією з головних переваг інтерактивного навчання.

Використання онлайн-платформ, зокрема GoogleClassroom або Quizlet, Kahoot!, дозволяють організувати навчання на більш високому рівні з використанням різноманітних інтерактивних методів, таких як обговорення, виконання завдань у реальному часі та отримання зворотного зв'язку [2, с. 68-75].

Інтерактивні платформи дозволяють залучати учнів до навчання в цікавій та доступній формі, що робить вивчення мови більш ефективним [1, с. 1-8].

Отже, інтерактивні технології навчання є потужним інструментом для поліпшення процесу вивчення іноземних мов, забезпечуючи учням можливості для активної участі, розвитку критичного мислення та комунікації. Вони створюють умови для персоналізації навчання та підвищують загальний рівень залученості учнів у навчальний процес.

Список літератури

1. Назарова І. Г. Використанняінтерактивнихтехнологій на уроках іноземноїмови – шлях до підвищенняефективності та якостіосвітньогопроцесу. С. 1-8.
2. Онучак Л. В.Інтерактивніметодинавчанняіноземнихмовстудентівнемовнихспеціальностей, 2023. С. 68-75.
3. Shen L. The role of interactive technology in enhancing language skills.Journal of Educational Technology Development and Exchange, 2020. № 13(2), P.73-84.
4. Чернишова В., Романова А. Використання GoogleClassroom і Microsoft Teams для онлайн-навчання. Львів, 2021. С. 10-24.

Наталія Данілова
Наукова керівниця – доц. Шиба А.В.

Формування в учнів старших класів комунікативної компетентності в англійському діалогічному мовленні із застосуванням прийомів Growth mindset

Англійська мова – це шкільна дисципліна таінтернаціональна мова, володіння якою включає не тільки пасивні, але і активні навички. Зокрема, одна із активних – вміння підтримувати комунікацію з іншими [7].

Комунікативна компетентність, що покликана забезпечити можливість ширшого та глибшого пізнання використання мови, зазвичай визначається як знання, розуміння і адекватна оцінка загальноприйнятих норм та правил, здатність «продукування» мови задля того, щоб бути зрозумілим у певному соціальному контексті [3; 6; 8].

Формування комунікативної компетентності може відбуватись за допомогою доволі багатьох методів, підходів та форм навчання, зокрема: дискусії, навчальні та інші типи діалогу, метод проектів, проблемненавчання, інтерактивні методи та використання дистанційних форм навчання, ігрові методи, особистісно-орієнтований та комунікативні підходи, використання автентичних відеоматеріалів, тощо[7].

Проте важливо враховувати, що учням старшої школи притаманні власні потреби, цілі та особливості (як вікові, так й індивідуальні).І до однієї із таких індивідуальних особливостей відноситьсяlanguage mindset. Він являє собою переконання в тому, що здатність вивчати мовиможе бути змінена чи ні. Зокрема, ми переконані в тому, що здатність вивчати мови – пластична, і для цього є окремий термін – Growth mindset [5].Growth mindset тісно пов’язаний із мотивацією та наполегливістю учнів, їхніми упередженнями стосовно їхньої здатності вивчати іноземні мови та зусиллями, які учні готові прикладати для досягнення результату [4].

Інтервенція із формуванням Growth mindset продемонструвала позитивний вплив на збільшення словникового запасу студентів, їх успішність вивчення

Conditionals та їхню впевненість та готовність спілкуватися іноземною мовою [1; 2].

Отже, формування Growth mindsetслугує позитивним чинником впливу на розвитоккомунікативної компетентності в англійському діалогічному мовленні в учнів старшої школи.

Список літератури

1. Azami A. G. TheEffectsofGrowthMindsetInterventiononIranian EFL Learners' VocabularyDevelopment. IJREE. 2024. Vol. 9, №2. P. 20-29. URL: https://ijreeonline.com/article-1-845-en.html.
2. Etemadfar P., Varnosfadrani A. D. The Effect of Praise for Effort versus Praise for Intelligence on the Learning of English Conditional Structures by Iranian Intermediate EFL Learners. *Journal of Studies in Language Learning and Teaching. 2023. Vol. 1,* №1. P. 77-92. DOI: 10.22034/jsllt.2023.19676.1005.
3. Ikromova M. B. Communicative Competence in Language Teaching. Academicglobe: inderscienceresearch. 2021. Vol. 2, №6. P. 315-318.
4. Liu Y. Investigating the Role of English as a Foreign Language Learners' Academic Motivation and Language Mindset in Their Grit: A Theoretical Review. Front. Psychol. 2022. Vol. 13, №872014. DOI: 10.3389/fpsyg.2022.872014.
5. Lou N.M., Noels K.A. Promoting growth in foreign and second language education: a research agenda for mindsets in language learning and teaching. System. 2019.№102126. DOI: 10.1016/j.system.2019.102126.
6. Ohno A. Communicative Competence and Communicative Language Teaching. Paper. Internal publication of the Bunkyo Gakuin University, Tokyo. 2006. P. 25-31. URL: https://www.bgu.ac.jp/assets/old/center/library/image/fsell2002_25-32.pdf.
7. Oradee Th. Developing speaking skills using three communicative activities (discussion, problem-solving, and role-playing). International journal of social science and humanity. 2012. Vol. 2, № 6. P. 533-535.
8. Savignon S.J. Communicative Competence. The TESOL encyclopedia of English language teaching / ed. M. DelliCarpini. Hoboken. 2018. P. 1-7. DOI: 10.1002/9781118784235.eelt0047.

Ірина Доголич
Науковий керівник – асист. Лукащук М.В.

Дієслова “мовленнєвої діяльності” у сучасних художніх англомовних текстах

У сучасних художніх англомовних текстах дієслова, що виражають мовленнєву діяльність, стають не лише інструментом передачі словесного змісту, але й важливим механізмом формування характерів, атмосфери та сюжету. Ці лексичні одиниці не лише доносять сенс словесних висловлювань, але й містять нюанси особистісних властивостей героїв, відтінки їхнього емоційного стану та сприйняття світу.

М. Лукащук у своєму дослідженні виділяє три групи дієслів: експліцитні (безпосередньо виражають акт мовленнєвої дії), імпліцитні (дієслова, що містять вказівку на акт мовленнєвої дії, але не відображають її безпосередньо), інхоативні (вказують на процес мовленнєвого акту або його характеристику) [1, с. 7].

Експліцитні дієслова поділяються на директивні (мають сему “speak/pronouncethewords, expresssomethinginwords”) та модусні (мають сему “tobelieve, saysomethingaboutanevent, person”); імпліцитні – на модифікаторні (мають сему “tosay/speakinsomespecificwayresemblingthesoundofsomeanimaloro therkindofsound”) та релятивні (пояснюють, яким чином відбувається мовленнєвий акт); інхоативні дієслова – на ініціальні (виражають початок дії), континуальні (виражають продовжуваність дії) та фінальні (виражають кінець дії).

Різноманітні дослідження свідчать про те, що дієслова виражають комплексну ситуацію з різними учасниками, а у визначеннях дієслів у формі субстантивних сем вказується не лише сама дія та можливі учасники, але й відношення між ними. І. Басараба вказує, що «у кожному своєму вживанні дієслово відображає ситуацію за участю конкретної кількості осіб; якості учасників та відносини між ними в певній мірі виражаються у значенні дієслова» як це ілюструється прикладом корабля, що розкривається між ними [2, с. 107].

Структура семи дієслова може складатися з кількох компонентів (наприклад, «суб’єкт-інструмент-об’єкт-місце-

час»), об'єднаних однією дією. Дослідження англійських дієслів мовленнєвої діяльності виявляє такі семантичні компоненти (семи):

- агент дії (мовець) (*speak, talk, articulate*);
- об'єкт дії (зміст мовлення) (*explain, describe, narrate*);
- адресат дії (*address, tell, inform*);
- мета дії (*convince, persuade, inform*).

Важливо відзначити, що вказані семантичні компоненти можуть виявляти різноманітні конфігурації у значеннях різних членів групи, прикладом може бути відсутність семи "спосіб дії" або "мета дії" у семантичній структурі дієслова, що сприяє семантичній різноманітності дієслів мовленнєвої діяльності.

У сучасних художніх англомовних текстах дієслова, що виражають "мовленнєву діяльність", не лише передають сам акт мовлення, а й деталізують характер та відносини між учасниками комунікації. Ці дієслова можуть імітувати різноманітні тони, настрої та стилі мовлення, роблячи текст насиченим та емоційно виразним.

Крім того, вони можуть використовуватися авторами для створення атмосфери, відтворюючи особливості голосу чи способу мовлення персонажів. Дієслова мовленнєвої діяльності в художньому тексті можуть надавати читачеві відчуття присутності в розмові та забезпечувати глибший внутрішній світ персонажів.

Загалом, дієслова, пов'язані з мовленнєвою діяльністю, в сучасних художніх англомовних текстах відіграють ключову роль у створенні живих та емоційно насичених образів, а також в передачі особливостей внутрішнього світу персонажів.

Список літератури

1. Лукащук М. В. Функціонування дієслів мовлення у сучасній англійській мові (на матеріалі британського національного корпусу): а^автореф. дис.^на здобуття наук.ступеня к-та ^філ. на^ук:10.02.04. Львів, 2021. 23 с.
2. Басараба І. О. Ідіоматичний простір англомовного художнього військового тексту: дис. … док. філософії: 035. Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича.Чернівці. 2023. 358 с.

Софія Драпак
Наукова керівниця – асист. Довгопола А. С.

Використання проєктного навчання для розвитку критичного мислення на уроках англійської мови

З появою новітніх технологій з'явилися потреби модернізувати освітній процес, спрямований на те, щоб учні мали спромогу використовувати свої академічні знання для розв'язування життєвих завдань та проблем, одночасно використовуючи своє критичне мислення. Тож ключову роль у вирішенні цього питання відіграє проєктне навчання.

Проєктне навчання – це метод навчання, специфіка якого полягає в тому, що учні навчаються, безпосередньо досліджуючи життєвоважливі проєкти, які залучають їх до розв'язання реальних проблем або дослідження комплексних запитань. У цьому випадку проєкт – це не просто презентація вивченої інформації, а ефективний інструмент для оволодіння новими знаннями і навичками [3].

Особливість навчання є самостійність та незалежність учнів у процесі навчання. Вчитель лише спостерігає за процесом і, лише якщо виникає потреба, направляє учнів у правильному руслі. Проєктна діяльність може бути організована як і для самостійної, так і для груповоїроботи. Групова робота більш доцільна, оскільки сприяє розвитку комунікативних навичок учнів, підвищує рівень відповідальності за виконання індивідуальних та спільних завдань та забезпечує обмін знаннями між учасниками процесу [2].

Різноманітність форматів проєктного навчання роблять їх можливими у застосуванні на уроках різних дисциплін, як технічних та гуманітарних. Зазвичай проєктне навчання реалізується через міждисциплінарні зв'язки, які виходять за межі програми одного окремого предмета [1].

Багато досліджень доводять, що проєктна методика може бути застосована на уроках англійської мови. Адже вивчення іноземної мови повинно бути сконцентрована не лише на граматичних та лексичних аспектах, а також на можливостях використовувати її реальних життєвих контекстах. На цю тему

було проведено низка дослідження, які показали ефективність та результативність проєктного навчання. Не лише вчителі помічають користь від новітньої методики, а й самі учні. Детальний розбір провели такі вчени як Дуангкамол Тітівеса та Ебігейл Мелад Ессієн у своєму дослідженні « Використання проєкту для покращення навичок письма».У дослідженні вони обґрунтували, як проєктне навчання допомогло поліпшити навички письма, а також як проєктна діяльність сприяє учням у змістовному використанні мови у реальному спілкуванні [4].

Список літератури

1. Дьоміна І. Проектне навчання: коротко про головне. URL: https://nus.org.ua/2018/02/21/proektne-navchannya-korotko-pro-golovne/. Дата доступу: 04.02.2025
2. Роляк А. О. Застосування проектної методики на заняттях з англійської мови: український контекст // Професійно-прикладні дидактики. 2023. -№1. С. 41-44.
3. PBLWorks. What is PBL? URL:https://www.pblworks.org/what-is-pbl. - Дата доступу: 04.02.2025.
4. Thitivsea D., Essien A. M. The Use of Project to Enhance Writing Skills // International Journal of Educational and Pedagogical Sciences. – 2013. – Vol. 7, No. 6 – P. 1568-1572.

Марія Дурнас
Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Теоретичні аспекти дослідження пісенного дискурсу

Пісенний дискурс є складним явищем, що поєднує в собі вербальні та музичні елементи, створюючи унікальний комунікативний продукт. Його особливості та структура привертають увагу багатьох дослідників, оскільки пісня виконує важливу культурну, соціальну та емоційну функцію. З огляду на це, вивчення пісенного дискурсу потребує комплексного підходу, який охоплює лінгвістичний, соціокультурний та когнітивний аспекти. Одним із ключових елементів пісенного тексту є епітети, що відіграють важливу роль у створенні емоційного забарвлення та художньої виразності.

Історично термін "дискурс" походить від латинського "discursus", що означає "міркування" або "діалог". Сучасне лінгвістичне значення дискурсу вперше сформулював американський мовознавець З. Харріс у своїй статті "Аналіз дискурсу" (1952), визначаючи його як спосіб аналізу зв'язного мовлення у соціальному контексті [4, с. 22].

Згідно з підходом Т. ван Дейка, дискурс охоплює не лише текст (усний або письмовий), а й екстралінгвістичні елементи, такі як знання, переконання, культурні чинники. Він виходить за межі окремого речення, залежить від соціального контексту та є інтерактивним і діалогічним явищем. Це поняття широко використовується в різних сферах, включаючи політичну, медійну, освітню, судову та художню комунікацію [3, с. 125].

Пісенний дискурс вирізняється своєю специфічною структурою, адже поєднує текст і музику, створюючи цілісну комунікативну одиницю. Довгий час він розглядався як частина ліричної поезії через спільні риси, такі як ритмічність, емоційність та використання художніх засобів. Проте сучасні дослідження демонструють, що пісенний дискурс має власні жанрові характеристики, які визначають його як окремий феномен.

Англомовний пісенний дискурс часто стає об'єктом лінгвістичних досліджень. Наприклад, Л. Єфірмов визначає його

як сукупність тексту пісні та контексту її створення й інтерпретації. Важливим аспектом пісенного дискурсу є його ідеологічне забарвлення, що виявляється у передачі суспільних ідей, а також суб'єктивність, яка виражає особисті переживання автора. Інтертекстуальність – ще одна характерна риса пісенного дискурсу, оскільки тексти пісень часто містять алюзії на інші літературні та музичні твори. Полікодовість проявляється у взаємодії мовних, музичних і візуальних компонентів, що робить сприйняття пісні багатогранним процесом [1, с. 47].

Різні дослідники розглядають пісенний дискурс у ширшому контексті комунікації. Ю. Сорокін та Є. Тарасов визначають його як мультикомунікативний феномен, що взаємодіє з культурними кодами різних спільнот. А. Ходус пропонує концепцію полікодовості, згідно з якою текст пісні виступає як складна комунікативна структура, що поєднує вербальні, музичні та візуальні елементи [2,55].

Отже, пісенний дискурс є багаторівневим явищем, яке вимагає міждисциплінарного підходу до його вивчення. Він не лише передає зміст через текст, а й використовує музичні й культурні складові для формування цілісного сприйняття.

Список літератури

1. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз. Навчально-методичний посібник. Вінниця: НОВА КНИГА, 2011. 240 с.

2. Ходус А. М. Англомовний пісенний дискурс у контексті лінгвокультури (на матеріалі поп-пісень XXI століття). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* Серія: Філологія. Одеса, 2017. № 29 (2). С. 53–56

3. Dijk T.A.Van. Discourse and Communication: New Approaches to the Analysis of Mass Media Discourse and Communication. Berlin, 1985. 367 p.

4. Harris Z. Discourse analysis. Language. 1952. Vol. 28. № 1. P. 1–30

Юлія Дученко
Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н. Г.

Формування англомовної компетентності в говорінні з використанням інтерактивних ресурсів

У сучасних умовах навчання школярів відбувається за допомогою використання низки електронних освітніх ресурсів, що позитивно впливають на ефективність навчання завдяки їх дидактичним функціям. Що ж до процесу вивчення іноземної мови, застосування інформаційних технологій створює сприятливі умови задля удосконалення учнями навичок іншомовної комунікації та підвищення мотивації до навчання [2, с. 219].

До характеристик сучасного навчання відносять поєднання класичної форми навчання з електронним навчанням, яке передбачає застосування різноманітних інтернет-ресурсів, вебсайтів, інтерактивних платформ та сервісів. Використання інформаційних технологій не тільки підвищує інтерес до навчання, а й створює сприятливі умови, в яких учням вдається якісно сприймати матеріал, що сприяє успішному оволодінню іноземними мовами [1, с. 81].

Зазначимо, що поняття електронних освітніх ресурсів запроваджено Еліотом Мейсі – британським дослідником та експертом у галузі освітніх технологій. Вітчизняні науковці наголошують на важливості застосування комп'ютерних технологій задля індивідуалізації навчання [2, с. 219].

Електронні освітні ресурси класифікують за характером подання інформації. Серед них можна виділити: мультимедійні (інтернет-портали, освітні платформи); образотворчі (мультимедійні презентації, картинки, фото); аудіо- та відеоматеріали (навчальні відеофільми, пісні, віртуальні екскурсії); текстові (сайти, електронні бібліотеки); електронні аналоги друкованих видань (підручники, тренажери, словники) [2, с. 219].

Важливу роль при вивченні іноземної мови відіграє принцип інтерактивності. Інтерактивність (від англ. взаємодія) – вплив одне на одного. Принцип інтерактивності полягає у

взаємодії між учасниками освітнього процесу та виконанні завдань, які б поліпшували її формування. Особливо популярними інтернет-платформами нещодавно стали сервіси Kahoot та Wordwall, які часто застосовуються вчителями іноземної мови задля створення інтерактивних завдань, вікторин, опитувань, що сприяють формуванню в учнів компетентностей різного характеру, зокрема й розвитку навичок говоріння [3, с. 428].

Завдяки використанню освітніх онлайн-платформ, таких як: Quizlet, Duolingo, LearningApps, WordWall, BBC LearnEnglish, British Council LearnEnglishKids, викладач наповнює урок автентичними наочними матеріалами [2, с. 220].

Підсумовуючи все вищезазначене, ми дійшли висновку, що інтеграція сучасних інтерактивних ресурсів у освітній процес сприяє формуванню в учнів іншомовної компетентності в говорінні та створює оптимальні умови задля сприйняття викладеного матеріалу. Розвиток інформаційних технологій надає вчителям можливість звертатися до освітніх онлайн-платформ при створенні планів уроків, що урізноманітнює навчальний процес та підвищує мотивацію здобувачів.

Список літератури

1. Карпушина М. Використанняосвітніхінтернет-платформ у навчаннііноземноїмови. *Вісник Національногоуніверситету "Львівськаполітехніка". Серія: Інформатизаціявищогонавчальногозакладу*.Львів: ВидавництвоЛьвівськоїполітехніки, 2018. № 903.С. 81–87.

2.Якубська Я., Рябушко С. Сучаснііпідходидоформуванняангломовноїкомпетентностіучнів, використовуючиінтерактивніметодитацифровіресурси. UNIVERSUM, 2023. № 03. С. 218–225.

3. Study of World Opinion Regarding the Development of Science. chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/42714/1/T_Khomyk_D_Voytcehivska_OVIKTVKRPZSZPM.pdf.

Анна Дак
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Стилістичні особливості перекладу фентезійної літератури на основі «Гра Престолів» Дж. Р. Р. Мартіна

Стилістичні особливості перекладу будь-якої літератури є актуальною темою, оскільки важливо робити це правильно зі збереженням сенсу, а особливо з таким жанром як фентезі, який вважають одним з найскладніших для перекладу. Фентезійна література, як жанр, має унікальні стилістичні риси, що ускладнюють процес перекладу. Перекладач стикається з викликами передачі метафор, символів, та неологізмів, які є основою світобудови твору. Дослідження українського перекладу Наталі Тисовської дозволяє зрозуміти, як ці стилістичні засоби адаптуються для україномовної аудиторії.

Об'єкт – фентезійна література, зокрема роман «Гра Престолів». Предмет — стилістичні засоби, використані автором, та їхнє відтворення у перекладі. Вибір саме цього твору охарактеризований великою кількістю фентезійних елементів.

Мета досідження – дослідити стилістичні особливості фентезійного жанру, проаналізувати їхню роль у творенні наративу та оцінити адекватність їхнього перекладу українською мовою. У дослідженні буде також використано порівняльний аналіз оригіналу та перекладу. Основні положення дослідження – *мовні та стилістичні засоби*. Мартін використовує епітети, метафори, символіку, архаїзми та діалекти, які збагачують текст і підкреслюють його автентичність. Наприклад, *«Winteriscoming»* [3]— символ фатуму, у перекладі *«Зима на підході»*[4] зберігає ідейне навантаження; *перекладацькі виклики*: передача неологізмів, таких як *«WhiteWalkers»*[3] (*«Білі Ходаки»* [4]), та культурно-специфічних елементів вимагає адаптації без втрати оригінального змісту; *використання інтертекстуальності*: історичні паралелі, зокрема до Війни троянд, та міфологічні

алюзії забезпечують глибший контекст, який має бути відтворений у перекладі.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що ця робота вперше аналізує перекладацькі рішення Наталі Тисовської щодо стилістичних засобів роману, а також їхній вплив на сприйняття тексту українськими читачами.

Методами дослідження є:

контекстуальний аналіз, що дозволяє розглянути стилістичні засоби у контексті тексту, їхню функцію та роль у сюжеті;

стилістичний аналіз, що визначає основні стилістичні прийоми та специфіку їхнього використання у творі;

порівняльний аналіз оригіналу та перекладу є ключовим методом у дослідженні, який визначає стилістичні засоби в англійському тексті, порівнює з відповідниками в українському перекладі, та оцінює чи збережено стилістичний ефект (наприклад, чи зберігається глибина метафор, чи адаптовані архаїзми, чи передано атмосферу твору).

Загалом, дослідження демонструє, що збереження стилістичних засобів при перекладі критичне для передачі художньої та емоційної складової фентезійного тексту. Переклад Тисовської можна вважати вдалим з погляду адаптації, хоча деякі стилістичні нюанси оригіналу змінено або втрачено.

Список літератури

1. Armitt, Lucie. FantasyFiction: AnIntroduction. ContinuumInternationalPublishingGroup, 2005.

2. Holsinger, Bruce. OntheUseofMedievalHistoryinFantasyLiterature. UniversityofChicagoPress, 2016.

3. Martin, George R. R. A GameofThrones. BantamBooks, 1996.

4. Тисовська Н. Переклад роману Дж. Р. Р. Мартіна «Гра Престолів».

Ангеліна Дема
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Особливості функціонування юридичної термінології в сучасному англомовному кінематографі на основі серіалу «How to Get Away with Murder»

Англомовна юридична термінологія вважається найбільш поширеною та актуальною в кінематографі, особливо у детективних романах. Основні проблеми при перекладі юридичної термінології зазвичай пов'язані з обмеженими знаннями перекладача в юриспруденції та збереженні задуму автора або режисера.Тому телесеріал займає велику позицію в кіноіндустрії, оскільки телесеріали користуються популярністю через відображення, досвіді при вирішенні життєвих проблем у різних соціальних сферах тощо.

Юридичний переклад – це «переклад однієї правової системи на іншу». Тлумачення термінів ускладнюється як лінгвістичними, так і екстралінгвістичними факторами. Тому викладач повинен якісно передавати специфіку жанрових особливостей для поширення та привабливості телесеріалів на ринку перекладацьких послуг. Репліки серіалу насичені термінами, але художня кінокартина повинна бути збалансована між термінологічністю та зрозумілістю під час перегляду.У зв'язку з цим А.О. Дудка досліджувавтермін таметоди перекладу термінології на українську мову.

Юридичний термін – це слово чи словосполучення, яке співвідноситься з поняттям і предметом правової професійної сфери, та входить до юридичної системи як її невід'ємний елемент або ж це слово яке використовується в законодавстві, узагальнює юридичне поняття, має точний зміст, вирізняється однозначністю і стабільністю функціонування[1, с. 13]. Проте зміст юридичного терміна визначає його місце в терміносистемі, а також категорійні й класифікаційні характеристики. Термін може бути загальноюридичним (вживаним у всіх галузях права), галузевим (притаманним окремій галузі), міжгалузевим (відомим у кількох галузях права) або суміжним із термінами

інших сфер діяльності. Якщо термін закріплений у нормативно-правових актах, він вважається кодифікованим і є стандартом для використання в законодавстві, діловій документації та правовій комунікації [1].

Дослідники вивчили функціонування юридичних термінів та виділили дві основні групи: загальновживані та спеціальні.До загальновживаних належать ті, які однаково використовуються в побуті, художній і науковій літературі, діловій документації, а також у юридичній науці та практиці, наприклад: автор, громадянин, свідок. Спеціальні терміни є термінами окремих областей спеціального знання (техніки, медицини, економіки, біології та інших) і використовуються в юридичній практиці в тих значеннях, які були за ними закріплені у відповідних сферах знань [2, с. 150–163].

Найпоширеніші формати кіноперекладу – повнометражні фільми та серіали. Серіали складаються із сезонів, які поділяються на серії або епізоди, що зазвичай виходять із певною періодичністю, наприклад раз на тиждень. Тому переклад серіалів потребує більше часу та зусиль, оскільки його основна мета – це залучити глядачів до перегляду та утримати їх увагу протягом тривалого часу, що свідчить про те, що переклад повинен бути максимально зрозумілим та легким для сприйняття, без перевантаження складними словами, мовними зворотами чи конструкціями, які можуть втомлювати глядача.

Отже, дослідження підтверджує, що юридична термінологія на основі серіалу *HowtoGetAwaywithMurder*не лише відображає реалії правозастосування, а й формує правову обізнаність аудиторії. Подальше вивченнядослідження допоможе розробити ефективніші стратегії перекладу юридичних термінів у художніх творах, а також сприяти удосконаленню підходів до навчання юридичного перекладу.

Список літератури

1.Артикуца Н. В. Мова права у її функціональних різновидах. Сьогодення українського мовного середовища. Київ, 2008. С. 23–32.

2.Алексеєва І. С. Введення в правознавство: 3-тє видання, випр. та доп. Філологічний факультет СПбДУ, 2008. С. 368.

Владислава Демчук
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Особливості кіноперекладу гумору в комедійному телесеріалі «Друзі»

В останні десятиліття дослідження аудіовізуального перекладу набувають дедалі більшого значення, особливо в контексті комедійних творів. Це зумовлено тим, що гумор є складним явищем, що ґрунтується на грі слів, культурних реаліях та ситуативних особливостях, які можуть значно ускладнювати процес перекладу. Комедійний телесеріал «Друзі» (Friends) є одним із найяскравіших прикладів, де гумор відіграє ключову роль у побудові діалогів та розвитку персонажів.

Однією з основних проблем перекладу гумору є адаптація гри слів. Багато жартів у «Друзях» базуються на омонімах, паронімах та інших мовних явищах, які можуть не мати аналогів у мові перекладу. Наприклад, у серіалі часто використовуються каламбури, пов'язані з подібністю звучання слів. Тому перекладачі змушені або шукати еквівалентні каламбури у мові перекладу, або замінювати жарт іншим, більш зрозумілим для цільової аудиторії.

Ще однією складністю є переклад культурно маркованого гумору. У «Друзях» містяться численні відсилки до американських реалій, таких як популярні шоу, фільми, історичні події та традиції. Наприклад, персонажі часто згадують відомі американські бренди або коміків, які можуть бути незнайомими іноземним глядачам. У таких випадках перекладачі застосовують стратегії пояснення, адаптації або локалізації, замінюючи реалії на ті, що ближчі цільовій аудиторії.

Окремої уваги потребує переклад іронії та сарказму. В англійській мові сарказм часто виражається інтонаційно, що не завжди можливо передати лише текстом у субтитрах або дубляжі. Тому перекладачі змушені використовувати додаткові мовні засоби, такі як зміна синтаксису, додавання контексту або модифікація висловлювань.

Звукова гра також є важливим елементом комедійного ефекту в серіалі. Інтонаційні паузи, наголоси та ритмічність мови відіграють значну роль у створенні комічного ефекту. При дублюванні перекладачі та актори озвучення повинні враховувати ці нюанси, щоб зберегти автентичність комедії.

Отже, переклад гумору в серіалі «Друзі» є складним, багаторівневим процесом, що потребує глибокого розуміння мовних та культурних особливостей. Успішний переклад залежить від вибору відповідних стратегій, таких як гра слів, адаптація культурних реалій та правильне передавання інтонаційних особливостей. Ефективна локалізація таких творів сприяє збереженню комічного ефекту та робить серіал зрозумілим і привабливим для глядачів різних країн.

Список літератури

1. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. – Routledge, 2018.
2. Chiaro D. The Language of Jokes: Analyzing Verbal Play. – Routledge, 2017.
3. DíazCintas J., Remael A. Audiovisual Translation: Subtitling. – St. JeromePublishing, 2021.

Єлизавета Довган
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Особливості молодіжного інтернет-сленгу англійської мови

Актуальність дослідження англійської мови та її впливу на інші мови, зокрема англійського сленгу і похідних від нього англіцизмів і запозичень ніколи не буде втраченою. Сленг використовується як у повсякденному житті, так і мережах, що є невід'ємною частиною нашого цифрового століття. Цифрове століття породило собою нову нішу життя, спілкування, культури тощо. Кожне нове слово, вираз, абревіатура, скорочення дзеркально відображає реалії, що проживає те чи інше покоління. Швидке поширення, видозміни, та гнучкість унеможливлюють дослідження усього спектру специфічних сленгових слів, адже з кожним світанком-зароджується новий тренд і похідне від нього слово.

Сленг виступає у вигляді міжкультурного зв'язку, що допомагає людям різних націй і країн зрозуміти один одного у інтернеті, зокрема у мережах, відеоіграх, фандомах, фанатських групах чи блогах. Головною задачею сленгу є відтворення емоцій за допомогою одного-двох слів, а також створення особливої, інтимної території, так званого клубу який не кожен зрозуміє.Для сучасної молоді, що заводить нові знайомства, укріплює зв'язки та проводить більшу частину свого часу онлайн, це важлива гілка розвитку мови, що допомагає порозумінню і сприянню інформації.

Для розуміння сленгових слів не тільки у регіонах утворення, а і по всьому світу, потрібно його ще й доречно перекласти. Із сленговими скороченнями, на кшталт «LOL»або «OMG»найкраще справляється траслітерація. Відтворення літер у даному варіанті є важливим, інакше втрачається сама суть скорочення. У нашому випадку, доречно буде перекласти так само «ЛОЛ» та «ОМГ», аби зберегти сенс. У випадку слів «looser», «hater» можна використати транскрипцію, «лузер», «хейтер». У випадку перекладу як «невдаха» та «ненависник», ми втрачаємо те емоційне забарвлення, яке було спершу

вкладено. Якщо ж використовувати еквівалентний переклад, слід шукати прямі відповідники до слів, які використовуються скрізь, а не лише на певних інфо-просторах. До прикладу, «chillout» – «розслабся». Якщо людина, котрій необхідно пояснити те чи інше сленгове слово, не розбирається, чи просто не знайома із сферою відтворення цього слова, можна використати описовий переклад, наприклад: I'vejustfarmedacollectiblesinanewindiegamefromitch.iodeveloper, butitissolagged! – Я щойно фармив усі колекційні предмети у новій інді грі від розробників з ітч-іо, але вона так лагає! – Я щойно збирав усі колекційні предмети у грі з малим бюджетом, виданій одним із розробників «ітч-іо», фанатський ігровий сайт, проте там було так багато помилок! [1]

Один із основних просторів для поширення і користування сленгом були і залишаються відеоігри. Вони інтерактивні, часто моделюють ситуації з реального життя та є азартними. Це сприяє вивченню мови через ігри для підвищення можливості комунікації з іншими гравцями, чи кращого сприйняття та розуміння самої текстової чи аудіо-доріжки в іграх, що неодмінно допоможе поглибленню в атмосферу і призведе до перемоги. Незважаючи на унікальність та специфічність кожної з ігр, існує універсальна лексика, наприклад [2]: AFK- awayfromkeyboard – гравець відійшов від пристрою, недоступний; Buff – посилення внутрішньо-ігрових здібностей; Bug – помилка у грі, зв'язана з її графікою, розробкою; Softlock – також помилка, проте та, що унеможливлює будь які дії у грі, без перезапуску пристрою чи гри; Bro/Dude – друг, товариш, співкомандник, чувак; GGWP – goodgamewellplayed– побажання гарної гри, чи подяка за вже завершену; NT – nicetry– підбадьорювання щодо невдалої спроби.

Список літератури

1. Faculty of Foreign Languages LNU Конкурсна робота : веб-сайт. URL:https://lingua.lnu.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/04/Konkursna-robota-PEREKLAD-SLENHU.pdf
2. Онлайн-словник Urban Dictionary : веб-сайт. URL: https://www.urbandictionary.com/

Іванна Доскалюк
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Лексико-семантичний аспект вживання метафори у дискурсі мас-медіа

Відомо, що метафора відіграє важливу роль у сучасному медійному дискурсі, особливо у політичних новинах. Вона впливає на сприйняття інформації, формує громадську думку та може змінювати ставлення аудиторії до подій. Метою роботи є дослідження лексико-семантичних особливостей уживання метафор у політичному дискурсі мас-медіа на прикладі BBC та CNN за 2024 – початок 2025 рр. Зокрема, звертається увага на типи метафор, їх функції та вплив на сприйняття інформації аудиторією в британських і американських ЗМІ.

У роботі метафора розглядається як важливий лексико-семантичний інструмент, який впливає на формування змісту та емоційного забарвлення мас-медійного дискурсу. Хоча теоретично вона визначається як вживання слова в переносному значенні на основі подібності між явищами [1], проте, спираючись на концепцію Дж. Лакоффа і М. Джонсона про метафору як когнітивне явище [2], виявлено, що вона відіграє ключову роль у структуризації думки.

Зважаючи на те, що у дослідженні метафору розглядаємо на тлі мас-медійного дискурсу, її функціонування набуває особливого значення, оскільки дискурс мас-медіа – це сукупність мовних і символічних практик, які використовуються в інформаційному просторі як складна система, що формує та передає певні ідеології, норми та цінності [3]. Лексико-семантичний аспект метафори у дискурсі мас-медіа досліджено за допомогою методів семантичного, порівняльного і контекстуального аналізу.

У дослідженні використовувалися новини з BBC та CNN, де широко застосовуються метафори для висвітлення соціально-політичних подій. Наприклад, у статті CNN “US freezes almost all foreign aid” [4] використано метафору “freezing” (заморожування) для опису припинення більшості закордонної допомоги США. У лексико-семантичному аспекті

ця метафора передає ідею тимчасового припинення або зупинки фінансування, що може бути відновлено в майбутньому, та підкреслює тимчасовий характер заходу. У новині BBC “Watch: Trump's ‘golden age’ speech in 82 seconds” [5] використано метафору “golden age” (золота епоха) для опису майбутнього періоду, який Дональд Трамп обіцяє для США. Метафора “golden age” спирається на історичне та культурне значення золота як символу багатства, процвітання та ідеального стану. У семантичному аспекті вона передає ідею найвищого розквіту, прогресу та стабільності. Ця метафора створює позитивний образ майбутнього, асоціюючи правління Трампа з найкращими історичними періодами.

Подальше дослідження цієї теми може охоплювати порівняння метафор у різних жанрах мас-медіа та їхній переклад для збереження контекстуального значення й впливу. Таке дослідження дозволить краще зрозуміти, як метафори можуть впливати на сприйняття новин та інформації в різних соціальних і культурних контекстах.

Список літератури

1. Голянич, М. І., Стефурак, Р. І., Бабій, І. О. (2011). *Словник лінгвістичнихтермінів: лексикологія, фразеологія, лексикографія* / за ред. М. І. Голянич. Івано-Франківськ: Сімик. 272 с. URL:https://archive.org/details/linhvist2011/page/n127/mode/2up.
2. Лакофф, Д., Джонсон, М. (2003). *Метафори, якими ми живемо* / пер. з англ. О. А. Степаненко. Київ: Основи. 256 с.
3. Мірошниченко, І. Г. (2016). Сучасніпідходи до типологіїмас-медійного дискурсу. *Сучасниймас-медійнийпростір: реалії та перспективирозвитку: матеріали ІІ Всеукраїнської наук.-практ. конф., Вінниця, 12–13 жовтня 2016 р.* (с. 227–231). Вінниця.
4. CNN. (2025, 24 січня). U.S. freezes foreign aid to countries that voted against it in U.N. vote. *CNN*. URL:https://edition.cnn.com/2025/01/24/politics/us-freezes-foreign-aid/index.html?iid=cnn_buildContentRecirc_end_recirc.
5. BBC News (2025, 20 січня). Watch: Trump's 'golden age' speech in 82 seconds. URL: https://www.bbc.com/news/videos/cn015gq57keo

Наталія Дутчук
Наукова керівниця – доц. Сунько Н. О.

Переклад англійських рекламних слоганів: синтаксичний аспект

Відомо,що одним з найважливіших структурних елементів рекламного тексту є слоган.Переклад рекламних слоганів вважається одним із найважчих видів перекладу, адже складність полягає в тому, що цей вид перекладу вимагає не тільки передачі смислу, але і творчого підходу та й взагалі уміння адаптувати текст до соціокультурних особливостей аудиторії. Основне завдання перекладача передати не тільки смисл, але й ту інформацію, яка закодована у специфіці культури, традицій, ментальності, у екстралінгвістичній інформації [1].

Опрацювавши корпус рекламних слоганів кількістю400 одиниць групи „Косметика та парфумерія“, обраних методом суцільної вибірки з англомовних журналів *“Cosmopolitan”* та *“Glamour”* за 2020-2024 роки, нами встановлено, що адекватний переклад рекламного слогану можливий лише за умови правильного вибору стратегії перекладу, а також відповідних перекладацьких трансформацій.

Метою цієї розвідки є визначенняосновних синтаксичних перекладацьких трансформацій, якими послуговується перекладач в ході трансляції англійських рекламних слоганів українською мовою.

У ході дослідження встановлено, що однією з найбільш поширених синтаксичних перекладацьких трансформацій є *нульова трансформація*. Ця трансформація використовується у випадках, коли і в мові оригіналу і в мові перекладу існують паралельні синтаксичні структури [2, с. 2]. Кількісний аналіз показав, що нульову трансформацію застосовано для передачі 77 % проаналізованих рекламних слоганів напр.: *Perricone MD: “SEE THE RADIANCE. FEEL THE RUSH” – „Побачте сяйво. Відчуйте задоволення“.*

Крім того, у ході дослідження встановлено, що при перекладі рекламних слоганів застосовують такі трансформації

синтаксичних конструкцій, як об'єднання, перестановка та членування речень.

Спостерігаємо, що *об'єднання двох простих речень* застосовано під час перекладу 14 % проаналізованих рекламних слоганів, напр.: *L'Oréal: "THE POWER OF BEAUTIFUL HAIR. EVERY DAY" – „Ваше волосся прекрасне кожного дня".*

Такий вид трансформацій, як *членування*, використано під час трансляції 4 %рекламних слоганів, *напр.: Suave PROFESSIONALS: "Suave PROFESSIONALS WORKS AS WELL AS SALON BRANDS" – „Suave PROFESSIONALS. Салонний догляд за доступною ціною".*

Зафіксовано, що під час рекламних слоганів використовують такий вид перекладацьких трансформацій, як *перестановка*. Кількісний аналіз демонструє, що перестановку застосовано для перекладу 5% проаналізованих рекламних слоганів, напр.: *ChapStick: "PUT YOUR LIPS FIRST" – „Спершу подбайте про ваші вуста".*

Загалом, вважаємо, щопереклад рекламних слоганів на синтаксичному рівні функціонування мови – це комплексний процес, зумовлений розбіжностями синтаксису української та англійської мов, що включає аналіз синтаксичної організації рекламних слоганів, а також врахування отриманих даних під час вибору відповідних перекладацьких трансформацій.

Список літератури

1. Журавель Т.В., Хайдарі Н.І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. Н*ауковийвісникМіжнародногогуманітарногоуніверситету*. Сер.: Філологія. 2015 № 19 том 2. URLhttp://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v19/part_2/41.pdf

2. Skorupa, P. Linguistic characteristics of commercial and social advertising slogans.URLhttps://www.researchgate.net/publication/296475786_LinguisticCharacteristics_of_Commercial_and_Social_Advertising_Slogans (Modeofaccess22.01.2025)

Дар'я Дзюба
Наукова керівниця – доц. Якубовська Н. О.

Специфіка перекладу назв художніх творів

Література завжди була важливим аспектом культурного обміну між народами на мовами. Твори стають частиною культурної спадщини країни, оскільки вони відображають її історію, традиції та звичаї, а також несуть у собі унікальні наративи і впливають на формування сучасного світогляду. Один із ключових елементів цього обміну – переклад назв художніх творів, що справляє перше враження, визначає, як читач сприймає книгу та формує його очікування. Як зазначає Н. С. Стирник, назва навіть може виконувати роль «мегаконцепту», вказуючи на головну тему твору, що, зазвичай, і створює проблему під час здійснення назви перекладу [1, с. 75].

Питання вдалого перекладу назв творів, зумовленого поширенням художньої літератури у світі, що, у свою чергу, вимагає якісного та адекватного перекладу зі збереженням оригінальних мотивів визначили **актуальність** дослідження. Перекладачу потрібно врахувати не лише буквальне значення заголовка, а й прихований сенс, символіку та його естетичність.

Мета дослідження – аналіз стратегій перекладу назв художніх творів для виявлення особливостей мовно-культурного контексту та впливу змісту безпосередньо на назву.

Для досягнення поставленої мети має бути виконаний ряд **завдань**, таких як аналіз назв франкомовних художніх творів та їхній переклад українською мовою; визначення стратегій перекладу назв та їхньої ролі у сприйнятті читача; дослідження впливу культурних та мовних аспектів перекладу, а також впливу змісту на переклад назв художніх творів.

Матеріал дослідження складають франкомовні художні твори та їхні назви, що були перекладені українською мовою.

Розглянуто дві найпоширеніші стратегії перекладу, такі як прямий переклад, який, в свою чергу, поділяється на транскрипцію, транслітерацію та спосіб калькування і непрямий переклад, який використовується тоді, коли дослівний переклад

неможливий через мовні відмінності. Окрему увагу приділено методу смислової адаптації, що є однією зі стратегій непрямого перекладу і використовується, коли деякі культурні реалії чи вирази у вихідній мові не мають відповідників або звучать неприродно у цільовій мові.

При здійсненні перекладу назв художнього твору, які складаються з одного чи кількох слів, найбільшу перевагу віддають прямому перекладу, що найкраще передає суть: «*L'avenir*» – «*Майбутнє*» (КамілаЛоран) або ж«*Entrelesbruits*» – «*Між шумами*» (БеліндаКаннон). Перекладачі також часто використовують методи транслітерації та транскрипції, наприклад, при перекладі імен: «*Carmen*»– «*Кармен*» (ПросперМеріме). Але незважаючи на це, непрямий переклад також є одним із популярних стратегій і використовується, аби досягти природності та відповідності норм цільової мови: «*L'originedelaviolence*» – «*Коріння жорстокості*» (ФабрісЕмбер), «*Touteressemblanceaveclepère*» – «*Точна копія батька*»(Франк Куртес). Смислова адаптація як один із способів непрямого перекладу залишається неабияк необхідною, адже допомагає замінити вирази вихідної мови, що не притаманні цільовій, при цьому зберігаючи загальний зміст оригіналу, наприклад«*Cellesquisavaient*» – «*Жінки, які знали*» (Клод П'южад-Рено), «*Tumetrouvescomment?*» – «*Ну як тобі?*» (Наталі Куперман), тощо.

Отже, наукове дослідження доводить, щопереклад назв художніх творів є складним та багатогранним процесом, що вимагає від перекладача поєднання лінгвістичних навичок та культурного знання для збереження особливостей оригінальної назви.

Список літератури

1. Стирник Н. С. Назви літературних творів в українських перекладах (на матеріалі оповідань Д. Г. Лоуренса). *Від бароко до постмодернізму*. 2013. Вип. 7. Т. 2. С. 74-78.
2. Vinay J.-P., Darbelnet J. *Comparative Stylistics of French and English: A Methodology for translation.* 1958. 342 p.

Вікторія Жижкун
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Термінологія сучасної моди як проблема перекладу

Термінологія сучасної моди як проблема перекладу набуває особливої актуальності в контексті глобалізації модної індустрії та стрімкого розвитку fashion-технологій. Сучасна модна термінологія характеризується складною структурою, що включає лексичні одиниці різного походження, неологізми та гібридні терміни, які потребують системного підходу до перекладу.

Аналіз сучасного стану досліджень демонструє, що проблема перекладу термінології моди залишається недостатньо вивченою, особливо в аспекті україномовного перекладу. Існуючі дослідження здебільшого зосереджені на загальних питаннях перекладу фахової термінології, тоді як специфіка перекладу модних термінів потребує окремого ґрунтовного вивчення.

Дослідження термінології сучасної моди показує її гетерогенний характер, що проявляється у поєднанні інтернаціональних термінів, запозичень та власне українських лексичних одиниць. У процесі перекладу спостерігаються різні стратегії адаптації термінів. Наприклад, термін «sustainablefashion» має декілька варіантів перекладу: «екологічна мода», «стала мода», «відповідальна мода», що відображає різні аспекти концепції та створює певні труднощі у виборі найбільш адекватного відповідника [1].

Особливу складність становить переклад термінів, пов'язаних із новими технологіями та інноваціями в модній індустрії. Наприклад, «smarttextiles» може перекладатися як «розумний текстиль» або «інтелектуальні тканини», «3D-printed garments» – як «3D-друкований одяг» або «одяг, виготовлений методом 3D-друку». Термін «wearabletechnology» часто перекладається як «технологія для одягання» або «технологія, що носиться», хоча жоден з варіантів не можна вважати повністю задовільним [2].

У сфері онлайн-рітейлу та е-комерції також виникають специфічні перекладацькі проблеми. Термін «dropshipping»

часто залишається без перекладу або передається як «дропшипінг», «virtualshowroom» перекладається як «віртуальний шоурум» або «віртуальний демонстраційний зал». Важливим аспектом є збереження маркетингового потенціалу термінів при перекладі.

Окрему категорію становлять терміни, пов'язані з трендами та стилями. Наприклад, «cottagecore» – естетичний тренд, що романтизує сільське життя, часто залишається без перекладу або передається описово. Термін «normcore» (normal + hardcore) також створює труднощі при перекладі і зазвичай транслітерується як «нормкор» [3].

Аналіз перекладацьких стратегій виявляє тенденцію до використання транслітерації та прямих запозичень, особливо у випадках з новими трендами та технологіями. Проте такий підхід не завжди є виправданим і може призводити до перенасичення тексту іншомовними елементами. Альтернативою є створення описових перекладів або пошук українських відповідників, що краще передають суть поняття.

Важливим аспектом дослідження є також аналіз контекстуальної адаптації термінів. Один і той самий термін може потребувати різних перекладацьких рішень залежно від типу тексту (науковий, публіцистичний, рекламний) та цільової аудиторії.

Перспективний напрямок дослідження – розробка комплексного підходу до перекладу термінології сфери моди, який враховуватиме лінгвістичні, соціокультурні та прагматичні фактори. Це сприятиме стандартизації української термінології моди та підвищенню якості перекладу фахових текстів.

Список літератури

1. Barthes R. TheLanguageofFashion. London : BloomsburyAcademic, 2013. 224 p.

2. Kaiser S. B. Fashion and Cultural Studies. London : BloomsburyVisualArts, 2021. 288 p.

3. Matthews L. B. Language of Contemporary Fashion: Translation Challenges in the Digital Age. *Journal of Fashion Theory*. 2020. Vol. 24, № 2. P. 178-195.

Габріелла Жосан
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю. С.

Особливості перекладу детективного жанру (на матеріалах робіт Агати Крісті)

Детективний жанр – один з основних жанрів в літературі, оскільки містить в собі поєднання багатьох характеристик, притаманних іншим жанрам: логічна структура, психологічна напруженість, та саме основне – загадковість сюжету [2]. Основна мета роботи–дослідити специфіку перекладу детективного жанру на основі робі англійської письменниці Агати Крісті,а також розкрити труднощі адаптації мовно-стилістичних особливостей.

Особливостями перекладу цього жанру є його прикметні риси, тобто інтрига, дедуктивний метод, несподіваний фінал, також створення загадковості через обмеження інформації для читача. Мовно-стилістичніособливості детективного жанру є такіелементи як підтримуванняінтриги, акцент на деталях, унікальністьперсонажів. Труднощі перекладу детективного жанру полягають в унікальномуобразі та моваперсонажів, використанняреалій та інших культур.

Основними перекладацькими трансформаціями які використовуються під час роботи з детективним жанром є транслітерація, конкретизація, генералізація, диференціація, модуляція, компресія, заміна, експресивація, транскодування, та транспозиція.

Наведемо приклад з художнього твору: “She said lightly ‘Hello, Roddy’” [3, с. 15], перекладене українською мовою як “Привіт, Родді, – недбало промовила вона” [1, с. 16], де слово “lightly” було перекладено як “недбало”, яке не є його прямим значенням, тому в цьому випадку використовується диференціація. У цьому прикладі також можна знайти змішане транскодування, коли “Roddy” стало “Родді”, тобто такий спосіб перекладу поєднує в собі транскрипцію та транслітерацію. Також приклади перекладацьких трансформацій можна знайти в наступному уривку з того ж художнього твору: “Elinor said ‘It’s rather horrid. It’s an anonymous letter.’ Roddy’s brows went up. His

keen, fastidious face stiffened and changed. He said a sharp, disgusted exclamation, 'No'" [3, с. 17], українською це речення перекладається наступним чином: "– Гірше, – сказала Елінор. – Це анонімний лист... гидота. Родді здійняв брови. Його грайливий вираз обличчя зів'яв. – Ні! – з огидою вигукнув він" [1, с. 18]. Тут можна знайти заміну (Replacement), тобто початок та кінець речення в оригіналі були замінені місцями в перекладеному реченні.

Експресивація також є одною з трансформацій, яку було використано тут, адже слово "horrid" означає "жахливий", але в цьому реченні було використано слово "гидота", яке додає стилістичного забарвлення та емоційності.

Також в наступному реченні є приклад модуляції: "Roddy's brows went up" стало "Родді здійняв брови" – відбулась зміна effect – process. А в уривку "His keen, fastidious face stiffened and changed", який переклали як "Його грайливий вираз обличчя зів'яв", можна знайти приклад компресії (вилучення), адже при перекладі опустили декілька прикметників.

У перекладі текстів детективного жанру з англійської на українську мову досить часто можна зіштовхнутися з такими труднощами, як передача точної інтриги, відображення мотивів та характеру персонажів, а також збереження цілісності сюжету. Відповідний переклад детективного жанру передбачає досконале розуміння тонкощів літературних жанрів та їхніх сюжетних особливостей. Романи Агати Крісті, які стали прикладом класичного детективного жанру, є показником комплексності перекладу такого жанру.

Список літератури

1. Крісті А. Сумний кипарис. / Пер. з англ. А. Нікіфорової. Харків: КДС, 2023. 300 с.

2. Detective literature: Uncovering the Mystery Genre. URL:https://plexways.com/literary-art/detective-literature/ (дата звернення: 23.01.2025).

3. CristieA. SadCypress. URL: sad-cypress (дата звернення: 20.01-26.01.2025).

Вікторія Заболотна
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Переклад паронімів: лексичний та функціональний аспекти

В умовах динамічного розвитку мовознавчих досліджень проблема паронімів набуває особливої актуальності, оскільки їхній лексичний і функціональний аспекти відіграють важливу роль у комунікації та перекладі. Точне розмежування значень паронімічних одиниць сприяє уникненню семантичних спотворень та комунікативних помилок.

Як зазначає М. П. Кочерган, пароніми є словами, що мають подібне звучання, але різне значення, і їх коректне використання вимагає детального аналізу лексико-семантичних особливостей [2].

Актуальність нашого дослідження зумовлена необхідністю вивчення лексичних та функціональних аспектів паронімів, що дозволяє більш точно визначати їхню роль у мовленні та перекладі. Аналіз цих аспектів сприяє збереженню логічної зв'язності та стилістичної точності текстів.

Мета роботи полягає у вивченні теоретичних засад паронімії, зокрема її лексичних і функціональних характеристик, з метою визначення їхнього впливу на мовленнєву діяльність.

Наукова новизна дослідження полягає у комплексному аналізі паронімів крізь призму їхнього семантичного та функціонального значення, що дає змогу розкрити нові підходи до їх класифікації та вживання в мовленні.

Пароніми є важливими одиницями лексичної системи мови, оскільки вони можуть змінювати зміст висловлювання залежно від контексту їх використання. У текстах різних стилів пароніми виконують різні функції: у художніх творах вони сприяють стилістичній виразності, у наукових та офіційних – забезпечують точність формулювань.

Наприклад, у публіцистиці часто зустрічаються паронімічні пари, такі як *collision* – "зіткнення" і *collusion* – "таємна змова"; *conjuncture* – "кон'юнктура або об'єднання" і

conjecture – “здогадка”; *excise* – “акциз, ліцензія” і *exercise* – “вправа, задача”, що вимагають точного розрізнення для уникнення помилок у мовленні [1].

Функціональний аспект паронімів визначається їхнім стилістичним навантаженням та контекстом використання. Лексико-семантичний підхід до аналізу паронімів дозволяє розглядати їх як складові механізму мовної експресії, що сприяє формуванню точних значень у процесі комунікації [5].

Отже, дослідження паронімів у лексичному та функціональному аспектах важливе для розуміння особливостей мовної системи. Визначення семантичних зв’язків між паронімами та їхня роль у текстах різних стилів сприяють удосконаленню мовної компетенції та уникненню помилок у мовленні.

Список літератури

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : 2008. 448с.
2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства. Київ : 2000. 143 с.
3. Карабан В.І.Переклад англійськоїнаукової і технічноїлітератури. Вінниця : 2004. 66 с.
4. Литвин І.М. Перекладознавство :науковийпосібник. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.
5. Коваленко Н. Л. Класифікаціїпаронімів. Київ : 2019.

Юлія Зарічан
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Проблематика досягнення адекватності у перекладі

В умовах сучасної глобалізації міжкультурна комунікація стає дедалі поширенішою та інтенсивнішою. Переклад − це один із способів ефективного обміну інформацією з іншою культурою, забезпечуючи повне розуміння один одного.

Проблематика перекладу проявляється у тому, що неможливо забезпечити повну відповідність перекладеного тексту до вихідного. Актуальність дослідження полягає у тому, що відмінності між мовами у граматиці, стилістиці та лексиці не можуть не впливати на чітку передачу та розуміння твору.

За п'ятьма принципами перекладу гуманіста та майстра слова Е. Доле, перекладач має не тільки вдало володіти мовою оригіналу і перекладу, а й мати навички зрозуміти авторський задум, уникати дослівного перекладу та вдало використовувати загальноприйняті мовні конструкції, щоб передати оригінальний стиль та тональність твору [1, с. 28–33]. Художній переклад покликаний не лише передати зміст, а й відтворити образність тексту. За думкою відомого українського перекладознавця В. В. Коптілова, відтворений зміст оригіналу твору повинен гармонійно поєднуватись із глибоким пізнанням його задуму [2, с. 134–158]. Мета нашого дослідження – розв'язання проблеми адекватного відтворення задуму автора та його еквівалентність до оригіналу.

У теорії перекладу, еквівалентність означає збереження рівності змістової, семантичної, стилістичної та функціонально-комунікативної форми між ТО і ТП. Відповідно, існують два види еквівалентності, а саме: потенційно досяжний (максимальна спільність змісту між двома різномовними текстами) та перекладацький (реальна змістовна близькість, яку зміг досягти перекладач) [3, с. 178]. Як правило, термін 'адекватний переклад' має ширше значення, ніж 'еквівалентний'. В. Балахтар трактує термін 'адекватність' як релевантність між вихідним і кінцевим текстом. Переклад може

вважатись адекватним, якщо виконано хоча б одну із двох умов: коректне відтворення усіх термінів або зрозумілість тексту для читача, який не має жодних питань чи зауважень щодо його ясності [1, с. 28–33].

Об'єктом дослідження є способи та методи для досягнення адекватності у перекладі. Для вирішення цього питання ми використовуємо трансформації у перекладі. За мотивами роману *Fahrenheit 451* та використання матеріалів перекладу, виконаного Євгеном Крижевичем, можемо дійти висновку, що лексичні, граматичні, семантичні та стилістичні трансформації застосовані для забезпечення адекватності та еквівалентності змісту. Наукова новизна полягає у тому, що перекладач використав адаптацію культурних реалій, щоб передати зсув значень у двох мовах та передати контекст твору. Слово *fireman* дослівно означає "пожежник", проте Крижевич трактує його як "людина, яка спалює книги".

Оскільки англійський синтаксис відрізняється від українського, речення *It was a pleasure to burn* у прямому перекладі звучало би дивно для читача. Тому ми адаптуємо його як "Спалювати книги було одним задоволенням". Для дотримання семантики української мови та підсилення емоційної глибини, речення *He was not happy. He was not happy* передається як "Він не був щасливий. Ні, він був нещасний".

Отже, адекватність, точність та еквівалентність ТО до ТП є ключовими під час перекладу тексту. Комбінування перекладацьких трансформацій забезпечує точність та зрозумілість при передачі змісту. Використовуючи трансформації, перекладач досягає ефективної передачі смислу, коли пряма відповідність мовних одиниць неможлива.

Список літератури

1. Балахтар В.В., Балахтар К.С. Адекватність та еквівалентність перекладу. *Спецпроект: аналіз наукових досліджень*: матер. IV міжнар. наук.-практ. конф. Київ, 2011. С. 28–33.

2. КоптіловВ.В.Першотвіріпереклад.Київ : Дніпро,1972.С.134–158

3. Яблочнікова В. О. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2019 №38. Т. 1. С. 178.

Дар'я Зелінська
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Реалізація категорії інтертекстуальності в публіцистичному дискурсі

Інтертекстуальність є невід'ємною складовою публіцистичного дискурсу, оскільки вона забезпечує зв'язність тексту, збагачує його змістовний рівень та сприяє більш глибокому розумінню інформації читачем. Публіцистичні матеріали активно використовують інтертекстуальні елементи для створення асоціативних зв'язків, впливу на емоційне сприйняття та посилення аргументації.

Інтертекстуальність у публіцистичному дискурсі проявляється через: цитування та парафразування висловлювань політиків, науковців, експертів; історичні алюзії, що підсилюють контекст новинного матеріалу; відсилання до популярної культури, які допомагають залучити ширшу аудиторію; згадки про знакові події, документи та домовленості, що формують додатковий рівень інтерпретації.

Так, наприклад, у заголовку CNN **"The biggest loser tonight is Donald Trump"** [1] використано алюзію на реаліті-шоу *The Biggest Loser*, що додає іронічний підтекст та робить матеріал більш виразним.

Інший приклад – заголовок **"Colonialism had never really ended"** [3], що відсилає до постколоніальних досліджень і нагадує про історичні паралелі сучасних геополітичних процесів.

Механізм інтертекстуальності охоплює не лише процес створення тексту, але й його інтерпретацію реципієнтом. Визначення інтертекстуальних зв'язків дозволяє розкрити глибший зміст матеріалу та виявити авторську позицію.

Наприклад, у статті BBC **"Climate summit in an oil state: can COP28 change anything?"** [2] використовується відсилання до попередніх кліматичних самітів, що формує асоціативний зв'язок із Паризькою угодою 2015 року. Текст також містить цитати експертів-кліматологів, що підсилює аргументацію та підкреслює історичну тяглість проблеми.

Ще один приклад – заголовок **"Sweden and Finland submitted bids to join NATO as the 2022 invasion of Ukraine reshaped Europe's security landscape"** [4]. Тут вказівка на «2022 invasion of Ukraine» створює інтертекстуальний зв'язок із сучасними геополітичними подіями, пояснюючи мотиви Швеції та Фінляндії щодо вступу до НАТО.

Також можна навести приклад матеріалу The Washington Post:
"Biden administration approves sale of F-16 jets to Turkey" (2024) – цей заголовок несе інтертекстуальність, оскільки натякає на попередні міжнародні угоди та геополітичну роль Туреччини в НАТО.

Ще один випадок – алюзія у статті CNN: **"Hungarian Prime Minister Viktor Orban said earlier this week that he had invited Sweden's prime minister to visit to 'negotiate on Sweden's NATO accession.'"** [2] Згадки про прем'єр-міністра Угорщини Віктора Орбана та сенатора Бена Кардіна створюють додатковий рівень інтерпретації щодо дипломатичних відносин у Європі.

Інтертекстуальність у публіцистичному дискурсі виконує важливу функцію, сприяючи створенню додаткових смислових рівнів та формуванню громадської думки. Завдяки використанню цитат, алюзій, історичних паралелей та культурних референцій журналістські матеріали стають більш переконливими та впливовими.

Переклад інтертекстем з англійської мови на українську потребує застосування лексичних і граматичних трансформацій для збереження змісту та стилістичних особливостей. Врахування культурного контексту є ключовим для точної передачі значень та ефективного сприйняття публіцистичних матеріалів.

Список літератури

1. BBC URL: https://www.bbc.com/
2. CNN URL: https://edition.cnn.com/
3. The Guardian URL: https://www.theguardian.com/europe
4. The Washington Post URL: https://www.washingtonpost.com/

Вікторія Зяблікова
Наукова керівниця – асист. Кравчук О.В.

Переклад української воєнної поезії на прикладі збірки «Перекладати війну» («Den Krieg übersetzen»)

Збірка поезії «Перекладати війну»[1] ілюструє досвід російсько-української війни, який потребує осмислення та документування. Книжка вийшла друком навесні 2024 року у видавництві edition.fotoТАРЕТА. До книги увійшли поезії 16 авторів, а саме: В.Амеліної, О. Степаненко, К. Калитко, І.Шувалової, І. Ківи, К.Міхаліциної, Г.Семенчука, І. Цілик, Л. Якимчук, П. Коробчука, Е. Євтушенко, Ю. Бондарчука, Д. Гладун, Л. Панасюка, Т. Родіонової та О.Каданова.Перекладачі цієї збірки акцентує увагу, в першу чергу, на передачі змісту оригіналу, збереженні форми віршів, їх метафоричності та символічності.Переклад сучасної української поезії вимагає комплексного підходу, адже мова тісно пов'язана з національною ідентичністю і культурою.

Аналіз збірки дозволяє виділити стратегії перекладу, що застосовуються для адаптації художніх засобів до особливостей цільової мови. Серед них – передача лексико-стилістичних особливостей, тропів та емоційного забарвлення оригіналу. У ліричному творі «З букетом квітів» Ю. Бондарчукметафорично порівнює океан з «ртуттю»: «Отерпіла й розріджена ртуть – закипить знизу Атлантика» [2]. Дане метафоричне порівняння символізує нестабільність, загрозу «закипання», спалах конфлікту. У перекладі Г. Гнєдкової це звучить як «VerdünntesQuecksilber –dieWasserdesAtlantiks –werdenheiß»[1, с.32].

Так, у наступному вірші(молитва до / Харків) К. Міхаліціної, який також переклала Г. Гнєдкова, бачимо анафоруна початку другого і третього рядку:

«…я познайомлю тебе із песом своїм - напіввижлою.

я познайомлю тебе із полем своїм закуріпленим,…» [3]

Перекладачкавикористовує прийом заміщення, оскільки повторення слова «я» було б граматично неможливим:

«…und dass du meinen vizsla kennenlernst.

und dass ich dir noch mein feld voll rebhühnerzeigen kann, …» [1, с.104]

Використання методу порівняльного аналізу сприяє виявленню підходів, які забезпечуютьзбереження художньої цілісності твору. Також є важливим аспектпередання ритмічної організації поетичного твору.Ефективність передачі мелодійності мови безпосередньо впливає на естетичне сприйняття твору.Тому перекладацький процес повинен враховувати як смислові, так і фонетичні особливості оригіналу. Прикладом вдалого перекладу з передачею рими і ритму є вірш Л. Якимчук«брови» [4], написаний верлібром. Перекладачка БеатріксКерстен зберігає ритмічну свободу та відсутність рими, що відповідає оригіналу.Наступним прикладом є вірш П. Коробчука«коли буде весна...» [5] в якому використовується вільна та перехресна рима. В перекладіцього вірша, перекладачка Ірина Бондас, не відтворює риму, задля збереження сенсу віршу.

Отже, дослідження перекладів сучасної української воєнної поезії на прикладі збірки «Перекладати війну» дозволяє виявити конкретні перекладацькі рішеннята використані прийоми перекладу художніх текстів,зрозуміти загальні тенденції розвитку сучасного поетичного перекладу.

Список літератури

1. Claudia Dathe, Tania Rodionova, AsmusTrautsch. Den Krieg übersetzen. Berlin : Edition.fotoTAPETA Berlin, 2024.
2. З букетомтроянд (With a bouquet of roses). *Genius.* 08.04.2022. URL: https://genius.com/Palindrom-with-a-bouquet-of-roses-lyrics (датазвернення: 11.02.2025).
3. (молитва до / Харків). Збруч. 04.03.2022. URL: https://zbruc.eu/node/110975 (дата звернення: 12.02.2025).
4. Люба Якимчук / коли вона скінчилась. Солонеба. 06.06.2023. URL: http://soloneba.com/lyuba-yakimchuk/ (дата звернення: 12.02.2025).
5. Подвишенна Д. Тут усе наше життя: 10 віршів Павла Коробчука зі збірки «Навій». Лірум. 23.08.2023. URL: https://liroom.com.ua/news/10-virshiv-pavla-korobchuka/ (дата звернення: 12.02.2025).

Таїсія Ілюк
Наукова керівниця – доц. Мігорян О.В.

Критерії відбору та жанрова різноманітність англомовного пісенного матеріалу для учнів середньої школи

Вибираючи пісні на урок, варто звертати увагу на психолого-вікові особливості учнів та їх рівень володіння іноземною мовою.

Залежно від цілей уроку, можна відібрати пісні, які містять необхідну лексику. Зазвичай в автентичних текстах багато прикладів розмовної лексики, фразеологізмів та словосполучень, що допомагає збагатити лексичний запас учнів та розкрити нові значення відомих слів.

Обираючи пісню для уроку, варто також брати до уваги інтереси учнів. Хоча інколи можна запропонувати для опрацювання відомі класичні англомовні пісні для розширення світогляду й ознайомлення з певними культурними цінностями їх виконавців, завжди потрібно дослухатися до вподобань учнів, оскільки пісні, які вони слухають, є частиною їхнього особистого життя, пов'язані з їхніми інтересами та життєвим досвідом. Здебільшого популярні серед тинейджерів пісні охоплюють теми стосунків, почуттів, любові та дружби.

Провівши анкетування або запропонувавши учням написати власний список пісень, які б вони хотіли вивчати під час уроку, вчитель може створити добірку пісенного матеріалу. Водночас зауважимо, що деякі пісні, що містити нецензурні слова, заклики до насильства та жорстокості чи неприйнятний зміст, не будуть розглядатися у процесі відбору.

Отже, слухаючи улюблені мелодії та розуміючи зміст пісень, підспівуючи, учні навчаються нових слів та структур. Пісні допомагають створювати позитивне навчальне середовище й підвищити мотивацію до вивчення іноземних мов. Таке поєднання розваги та навчання, без сумніву, сприяє підвищенню ефективності та результативності навчання [1].

Розглянемо тепер типи пісень.

За типом і метою A. Saricoban і E. Metin пропонують розділити пісні на такі групи:

• пісні та римівки, що спонукають до дії (Action Songs and Rhymes) – рахування, використання тіла для демонстрації мовного матеріалу, наприклад, *Head, Shoulders, Knees and Toes*;

• традиційні римовки (Traditional songs and rhymes), наприклад, *Old McDonald had a Farm, Twinkle, Twinkle Little Star*;

• джазові чанти (Jazz Chants), наприклад, *Everything is Green on March 17*;

• сучасна попмузика ('Pop' and contemporary songs), до прикладу, *Lady Gaga (Rain on Me), Taylor Swift (Cruel Summer), Billie Eilish (Lunch), Beyonce (Break My Soul);*

• пісні для малят (Nursery Rhymes) : *Cobbler, Cobbler, Mend my Shoe, Humpty-Dumpty Sat on a Wall*;

• народні пісні (Folk Songs): *The Itsy Bitsy Spider*;

• пісні, що спеціально створені для навчання (*Learning Songs, Sing and Learn, Jazz Chants*);

• святкові пісні (Holiday Songs) : *We Wish You A Merry Christmas, Jingle Bells* [2].

Отже, на критерії відбору пісенного матеріалу впливають психолого-вікові характеристики учнів, лексико-стилістична наповненість пісень, а також особисті вподобання класу, що значно підвищує мотивацію до вивчення нового вокабуляру. Типологія пісень включає пісні, що спонукають до дії, традиційні римовки, джазові чанти, сучасну поп-музику, пісні для малят, народні пісні, навчальні та святкові пісні.

Список літератури

13.Adam J. Simpson (04 March 2015). How to use songs in the English language classroom. URL: https://www.britishcouncil.org/voices-magazine/how-use-songs-english-language-classroom.

14.Saricoban A. & Metin E. (October 2000). Songs, Verse, and Games for Teaching Grammar. The Internet TESL Journal. Vol. VI, No. 10, October 2000. URL: http://iteslj.org/Techniques/Saricoban-Songs.html].

Катерина Іванюк
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Особливості українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks)

Публічні виступи – важливий засіб комунікації, що дозволяє ефективно передавати знання, ідеї та переконання аудиторії. Одним із найвідоміших форматів сучасних освітніх публічних виступів є TEDTalks – короткі, інформативні доповіді, присвячені актуальним проблемам науки, культури та освіти. Український переклад таких виступів відіграє важливу роль у забезпеченні доступу до глобального інформаційного простору та поширенні інноваційних освітніх концепцій серед україномовної аудиторії.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу ключових труднощів, що виникають під час перекладу освітніх виступів, а також виявлення перекладацьких стратегій, які дозволяють зберегти зміст, стиль і вплив оригінального тексту на слухачів.

Метою дослідження є визначення та характеристика особливостей українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти на матеріалі TED Talks. Основні завдання дослідження: Визначити основні структурно-композиційні характеристики публічних освітніх виступів. Проаналізувати лексичні, граматичні та стилістичні труднощі перекладу TED Talks українською мовою. Оцінити ефективність перекладацьких стратегій у контексті збереження стилю й впливовості оригіналу. TED Talks українською мовою супроводжується низкою труднощів:
– передача культурно-специфічних реалій – деякі концепти, згадки про відомі організації, історичні події чи традиції можуть не мати аналогів в українській мові та культурі. У таких випадках використовується описовий або адаптаційний переклад [2, с. 47]; – збереження стилю та експресивності – спікери TED часто використовують неформальний стиль, що включає розмовні вирази, фразеологізми та гумор [3, с. 38];

– передача термінології – багато виступів TED стосуються освітніх реформ, тому переклад спеціальної термінології вимагає еквівалентного відтворення або пояснювального перекладу для уникнення непорозумінь [1, с. 218].

- ✓ Аналіз перекладів TED Talks показав, що для адаптації публічних виступів українською мовою найчастіше застосовуються такі перекладацькі стратегії
- ✓ Еквівалентний переклад – 43% випадків
- ✓ Описовий переклад – 22%
- ✓ Калькування – 15%
- ✓ Транскрипція і транслітерація – 12%
- ✓ Компенсація – 8%

Отже, переклад англомовних публічних виступів TED Talks українською мовою є складним процесом, що вимагає комплексного підходу. Основні труднощі полягають у збереженні стилю, адаптації культурно-специфічних реалій та правильній передачі термінології. Використання різних перекладацьких трансформацій дозволяє зберегти змістову й емоційну складову виступу. У перспективі можливий детальний аналіз субтитрованого та дубльованого перекладу TED Talks, вивчення специфіки використання машинного перекладу для освітніх виступів, а також дослідження впливу різних перекладацьких рішень на сприйняття тексту українськими глядачами.

Список літератури

1. Карабан В. І. Теорія і практика перекладу з українськоїмови на англійськ. Вінниця : Нова Книга, 2003. 605 с.

2. Кияк Т. Р., Огуй О. Д., Науменко А. М. Теорія та практика перекладу (німецькамова): підручник. Вінниця : Нова книга, 2006. 592 с.

3. Лобода В. А. Перекладацькітрансформації: дефінітивний характер та проблема класифікації. ВісникЖитомирського державного університетуіменіІвана Франка. 2010. Вип. 52. С. 213–216.

Анастасія Івасюк
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Відтворення англомовних рекламних слоганів українською мовою

У сучасному глобалізованому та цифровому просторі реклама виконує не лише функцію просування товарів і послуг, але й слугує важливим інструментом міжкультурної комунікації. Особливу роль у цьому процесі відіграють рекламні слогани, які, завдяки своїй лаконічності та виразності, сприяють формуванню іміджу бренду, встановленню емоційного зв'язку зі споживачем і передачі ключових цінностей компанії. Водночас переклад слоганів на інші мови становить значну складність, оскільки вимагає не лише точного відтворення змісту, а й збереження стилістичних, емоційних та культурних особливостей оригінального вислову.

Однією з основних труднощів перекладу рекламних текстів є необхідність пошуку історичних та літературних аналогій, що вимагає від перекладача глибокого володіння культурним і мовним контекстом для точного передавання цитат, гумору, ідіом та алюзій. Додаткові виклики створює використання лексики у переносному значенні, що підсилює образність вислову, а також часте застосування ідіоматичних конструкцій і багатозначних слів. Окрім того, при перекладі слід враховувати комунікативну мету тексту, особливості цільової аудиторії та специфіку мовного оформлення оригінального повідомлення. [35, с. 57]

Згідно з теорією М. Терентьєва [60, с. 146], переклад рекламних текстів поділяється на два основні типи, першим із яких є адаптація рекламних повідомлень. Цей підхід передбачає часткову або повну зміну тексту оригіналу, що необхідно у таких випадках:

- наявність у вихідному тексті мовних ігор, фразеологізмів, рим чи інших стилістичних особливостей, які можуть втратити своє значення при буквальному перекладі;
- розбіжності між ключовими параметрами оригінального та перекладеного тексту.

У межах цього типу перекладу застосовуються такі прийоми, як прагматична адаптація та підбір контекстуальних аналогів. Основними причинами зміни окремих елементів тексту можуть бути відмінності в менталітеті та специфіка сприйняття інформації цільовою аудиторією.

Другий підхід – переклад без адаптації. Цей підхід застосовується до текстів, призначених для міжнародного ринку, які не потребують значних змін. Такі стандартизовані рекламні повідомлення свідомо мінімізують етнокультурні особливості, що узгоджується з сучасними тенденціями глобалізації та сприяє уніфікації комунікації між різними мовними та культурними спільнотами.

Вибір способу перекладу рекламного тексту залежить від багатьох факторів, серед яких ключову роль відіграють цільова аудиторія та комунікативна мета реклами. Якщо необхідно адаптувати текст для локального ринку, перекладач враховує культурні особливості споживачів. У випадках, коли важливо підкреслити іноземне походження товару, текст може залишатися без змін.

Список літератури

3. Кромптон А.Майстерня рекламного тексту. Тольятті: Довгань,1995. 256 с.

4. Терентьєва М. С. Переклад текстів соціальної реклами: гендерний аспект. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2019. С.145-147.

Вікторія Івоняк
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Прийоми перекладу медичної термінології (на матеріалі роману Стефані Маєр «Аптекар»)

Медична термінологія є важливою складовою будь-якої мови, адже вона забезпечує точність і зрозумілість в обговоренні медичних тем. Проте її роль не обмежується лише науковою сферою, адже медичні терміни можуть виконувати також стилістичні та художні функції в літературних текстах.У романі Стефані Маєр «Аптекар» медичні терміни не лише виконують функцію передачі інформації, а й відіграють важливу роль у побудові атмосфери, розкритті характерів персонажів і створенні загальної художньої картини твору. Дослідження медичної термінології має давнє коріння, зокрема в науковій літературі [1]. Вивчення таких термінів у художнійлітературі, як у випадку з романом «Аптекар», дозволяєдослідити, як медичнітерміниможутьвпливати на сприйняттятексту.

Для проведення аналізу використано матеріали з різних словників медичних термінів, таких як *Merriam-WebsterMedicalDictionary* (2023), що містить величезну кількість термінів, які використовуються в сучасній медицині [2]. Дослідження зосереджується на аналізі специфіки використання медичної термінології в романі «Аптекар», зокрема, на прийомах перекладу, які використовуються для передачі термінів. Важливо вивчити не лише точність перекладу, але й контекстуальні зміни значення термінів, щоможутьвпливати на їхнєсприйняттячитачем [3, с. 45].

У романі Стефані Маєр медична термінологія слугує для створення атмосфери, яка підкреслює важливість медицини в житті героїв. Приклади термінів, таких як "аптекар", "препарат", "діагноз", ілюструють, як перекладач зберігає значення, використовуючи різні прийоми, такі як адаптація, калькування та синонімічний переклад [4]. Дослідження показує, що медична термінологія в «Аптекарі» виконує важливу функцію в контексті розвитку персонажів і сюжету. Окрім того, авторка

майстерно інтегрує медичні терміни у діалоги, що підкреслює рівень знань персонажів та робить текст більш автентичним.

Отже, медична термінологія є невід'ємною частиною роману. Її переклад вимагає ретельного підходу, аби зберегти точність тексту й відобразити важливі аспекти сюжету та характерів героїв. Це дослідження підтверджує, що медичні терміни відіграють значну роль у створенні цілісного художнього світу роману.

Список літератури

1. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Радецька С.В.Термінологія і переклад: навчальний посібник.Вінниця, 2009. 232 с.
2. Merriam-Webster Medical Dictionary. https://www.merriam-webster.com
3. Baker, M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2018.
4. Tennent, M. (Ed.). Training for the New Millennium: Pedagogies for Translation and Interpreting.Amsterdam: JohnBenjamins, 2005.

Варвара Іонець
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Лінгвістичні особливості перекладу кулінарних рецептів: термінологія, трансформації та культурні реалії

Переклад кулінарних рецептів – важливий елемент міжкультурної комунікації, який дозволяє популяризувати національні кухні та адаптувати рецепти для іншомовної аудиторії. Щорічно у світі публікується безліч кулінарних книг, створюються передачі та фільми, де їжа стає головною темою. Проте, попри значну увагу до культури харчування у соціології, етнографії, медицині та літературі, лінгвістичні аспекти цієї теми залишаються недостатньо вивченими.

Метою роботи є вивчення особливостей перекладу кулінарних рецептів, зокрема аналіз термінології, запозичень, скорочень і перекладацьких трансформацій, необхідних для точного та адаптованого відтворення тексту іншою мовою.

Наукова новизна роботи полягає у систематизації кулінарних термінів (зокрема запозичень і скорочень), аналізі перекладацьких трансформацій, які застосовуються для передачі текстів кулінарних рецептів. У дослідженні акцентується увага на різницях у культурних реаліях і вимірювальних системах, що впливають на переклад.

Згідно з класифікацією В.І. Карабана [1] та підтримкою ідей Пітера Ньюмарка (*Peter Newmark*) [2] у його роботі "A Textbook of Translation" (1988), кулінарні терміни поділяються на три групи: **міжнародні терміни**: глазурувати *glaze*, карамелізувати *caramelize*; **національні відповідники базових кулінарних понять**: варити *cook,* смажити *fry;* **унікальні терміни національних кухонь**, які не піддаються точному перекладу: *борщ, рататуй.*

Запозичення є важливою частиною кулінарного дискурсу. Серед них: з грецької (*anise* – аніс); з французької (*mayonnaise* – майонез, *souffle* – суфле); з італійської (*pizza* – піца, *spaghetti* – спагеті).

Скорочення широко використовуються у рецептах і полегшують сприйняття тексту. Найпоширеніші приклади: *tbsp* – столова ложка*; tsp* – чайна ложка; *oz* – унція.

Їх правильна передача у перекладі критично важлива для забезпечення точності інструкцій.

В.І. Карабан виділяє такі трансформації, що необхідні для адаптації текстів: перестановка (зміна порядку слів у тексті) *Beat the eggs and then add the sugar gradually.* – Збийте яйця, а потім поступово додайте цукор; заміна (заміна мовних елементів відповідно до семантики цільової мови) *Preheat the oven to 350°F.* – Розігрійте духовку до 180°C; додавання (уточнення деталей для передачі змісту) *Mix until smooth.* – Змішуйте до отримання однорідної консистенції.; опущення (усунення надлишкових елементів) *Using a stand mixer fitted with a paddle attachment, cream the butter and sugar.* – Змішайте масло та цукор.

Кулінарні рецепти в різних країнах відображають культурні особливості та використовують специфічні системи вимірювання: у Великій Британії використовуються фунти, унції та чайні ложки; в Україні – кілограми та літри; у США – чашки.

Переклад кулінарних рецептів є складним завданням, що потребує врахування мовних, культурних та термінологічних особливостей. Неправильний переклад може спричинити спотворення змісту страв або викликати непорозуміння. Застосування перекладацьких трансформацій, систематизація термінів і аналіз культурних реалій дозволяють створювати адаптовані рецепти для іншомовної аудиторії. Українські дослідники, такі як В.І. Карабан, роблять вагомий внесок у вивчення лінгвістичних аспектів спеціалізованих текстів.

Список літератури

3. Карабан В.І. Переклад англійської наукової і технічної літератури : навчальний посібник. Вінниця : Нова книга, 2004. 576 с.

4. Newmark, P. A Textbook of Translation. London: Prentice Hall, 1988. 292 p.

Аріна Іщенко
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Словотворення як проблема перекладу (на матеріалі художніх текстів)

Відсутність точних еквівалентів у мові перекладу змушує перекладача вдаватися до трансформацій, таких як калькування, описовий переклад або адаптація, проте кожен із цих способів має свої обмеження [1, с. 14].

Однією з особливих проблем є передача значень складних слів, які використовуються для характеристики персонажів або ситуацій. В англійській мові часто використовуються складні прикметники типу *"black-haired boy"*, що можна перекласти як *"чорнявий хлопець"* або дослівно – *"хлопець із чорним волоссям"*. Однак у контексті художнього тексту необхідно зважати на стилістичну доречність перекладу. Наприклад, у реченні *"You know that black-haired boy who was near us in the station?"* передача через *"хлопець з чорним волоссям"* виглядає занадто штучно, тому кращим варіантом буде *"Пам'ятаєш того чорнявого хлопця на вокзалі біля нас?"*

Подібні випадки поширені в англомовній художній літературі, де багаті утворення часто використовуються для створення яскравих, образних характеристик. Яскравим прикладом є твір Роальда Дала, де зустрічається слово *"whizzpopper"*, яке означає щось, що створює швидкий і гучний звук. У перекладі це слово потребує або адаптації на зразок *"шурхошум"*, або ж пояснення через описовий переклад. Таким чином, вибір методу перекладу залежить не тільки від лексичного значення, а й від загального стилю та ритму тексту [3, с. 262].

Іншим можливим рішенням проблеми словотворення в перекладі є використання адаптації або описового перекладу, коли складні слова або оказіоналізми не мають точного відповідника. Наприклад, у реченні *"Unlike the waifish, cookie-cutter blondes that adorned Harvard dorm room walls, this woman was healthy with an unembellished beauty and genuineness that*

radiated a striking personal confidence." вираз *"cookie-cutter blondes"* має негативну конотацію та означає *"стандартні, одноманітні блондинки"*. Дослівний переклад *"формочкові блондинки"* не відображає стилістичного забарвлення, тому більш відповідним варіантом буде *"однотипні пустоголові блондинки"*.

Ще один підхід, який може бути використаний у таких випадках, – це творча адаптація, коли перекладач вигадує відповідник, спираючись на особливості мови перекладу. Якщо в англійському тексті зустрічається слово *"bookaholic"* (людина, яка надмірно захоплюється книгами), в українському перекладі можна використати *"книгоман"* або навіть *"книголюб-залежний"*. Такий підхід дозволяє зберегти гру слів і передати комічний або експресивний ефект оригіналу [2, с. 47].

Отже, переклад словотворчих одиниць в художніх текстах є складним завданням, яке потребує зваженого підходу. Перекладач має обирати оптимальні стратегії залежно від контексту, використовуючи адаптацію, калькування або описовий переклад, щоб зберегти зміст, стилістику та експресивність оригіналу. Висока продуктивність словотворення в англійській мові створює додаткові виклики для перекладу. Однак правильний вибір методів дозволяє передати задум автора максимально точно і природно.

Список літератури

1. Бондар М.В. Активні лексико-семантичніпроцеси в мовіхудожньоїпрозикін. XX – поч. XXI століть*: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук: спец. 10.02.01 «Українськамова»*.Київ, 2004. 19 с.

2. Войтенко А. О. Словотворення як проблема перекладу (на матеріаліхудожніхтекстів) :*дипломна робота магістра : 035 Філологія; Хмельниц. нац. ун-т.* Хмельницький, 2021. 96 с.

3. Ускова Т. О. Словотворення як проблема перекладу з англійської/німецькоїмови на українську. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Т.35 (74). № 1. 2024. С. 260-26

Анна Іліуц
Наукова керівниця – доц. Руснак Д. А.

Методика формування в учнів ЗЗСО лексичних навичок французької мови

Формування лексичних навичок є ключовим компонентом навчання французької мови, оскільки вони забезпечують ефективне спілкування. Фахівці, такі як В. А. Бухбіндер,О. П. Ковальчук,С.В. Смоліна, J.-P. CuqetI. Gruca, підкреслюють важливість формуваннялексичних навичок для розвитку комунікативної культури учнів.

Лексика – жива матерія мови, що складається зі слів та відповідних їм об'єднань, що утворюють певну систему. Системність лексики виявляється в тому, що всі її одиниці на основі своїх властивостей входять в певні лексичні об'єднання (словотворчі гнізда, семантичні поля, групи, антонімічні протиставлення, синонімічні і паронімічніланцюжки). Одиницею навчання лексичного матеріалу є лексична одиниця, яка може бути представлена не лише словом, а й сталим словосполученням і навіть так званим «готовим реченням» (тобто конструкцією, що залишається незмінною у мовленні).

Знання французької мови пов'язане з лексичними навичками, які забезпечують функціонування лексичних одиниць у спілкуванні. Лексичними навичками вважають уміння інтуїтивно правильно розуміти й вживати іноземну лексику на основі мовленнєвих лексичних зав'язків між слухомовленнєвомоторною і графічною формами слова та його значенням, а також зав'язків між словами [2].

Лексичні навички є ключовим і невід'ємним елементом змісту навчання іноземної мови, а їх розвиток стає основною метою вивчення лексичного матеріалу.

Процес оволодіння лексичними навичками включає кілька етапів:

1) ознайомлення, що передбачає введення та пояснення лексичного матеріалу;
2) тренування у вживанні лексичних одиниць (первинне закріплення);

3) вживання лексичних одиниць (включення слів у мовленнєву діяльність).

Для ефективного формування лексичних навичок вимагається забезпечення багаторазового повторення лексичного матеріалу кожним учнем та збільшення обсягу тренування, використання різних видів наочності, забезпечення зворотного зв'язку, своєчасний контроль і корекція при виконанні письмових лексичних вправ [1].

Отже, під час уроків французької мови вчитель спонукає учнів до пізнавальної діяльності, представляючи нову лексику в контексті та чітко і правильно вимовляючи нові лексичні одиниці, тобто відбувається ознайомлення з новими лексичними одиницями, яка починається з семантизації – розкриття значення нових слів. Це важливо, оскільки перше запам'ятовування форми – психологічно значуще і подальше коригування може бути складним або навіть неможливим.

Викладене дозволяє зробити висновок про те, що засвоєння іншомовної лексики учнямивимагає тривалої і кропіткої роботи. Це передбачає як безперервне накопичення і розширення словникового запасу, так і оперування ним у різних видах мовленнєвої діяльності – аудіюванні, говорінні, читанні та письмі.

Список літератури

1. Ковальчук О. П. Функціональні особливості лексичних одиниць у французькій та українській мовах. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2029 № 38 том 1, С.93-96.
2. Смоліна С.В. Методика формування іншомовної лексичної компетенції / Іноземні мови 2020. №4. С. 67.

Ірина Катеренчук
Науковий керівник – доц. Ковалюк Ю.В.

Роль проєктного методу в розвитку усної мовленнєвої компетентності

Проєктний метод є одним із найефективніших підходів до формування усної мовленнєвої компетентності учнів середньої школи. Він сприяє активізації мовленнєвої діяльності, розвитку комунікативних навичок та творчого мислення, що є ключовими аспектами успішного опанування іноземною мовою [1].

1. Основні принципи проєктного методу

Проєктний метод ґрунтується на принципах активного навчання, де учні виступають суб'єктами навчального процесу. Він передбачає: інтеграцію знань з різних дисциплін, що сприяє розширенню лексичного запасу та розумінню соціокультурного контексту; практичне застосування мовних навичок у реальних ситуаціях спілкування; колективну взаємодію, яка розвиває вміння працювати в команді, вести діалог та аргументувати свою точку зору.

2. Вплив проєктного методу на усну мовленнєву компетентність

Проєктний метод сприяє розвитку усної мовленнєвої компетентності через: активну мовленнєву практику: учні змушені використовувати іноземну мову для обговорення ідей, планування та презентації результатів своєї роботи; розвиток критичного мислення: під час роботи над проєктами учні аналізують інформацію, роблять висновки та висловлюють власну думку, що сприяє формуванню мовленнєвої свободи мотивацію до навчання: проєкти, що базуються на реальних життєвих ситуаціях або інтересах учнів, підвищують їхню зацікавленість у вивченні мови [2].

3. Види проєктів для розвитку усного мовлення

Для формування усної мовленнєвої компетентності можна використовувати різні види проєктів: дослідницькі проєкти: учні проводять дослідження на задану тему та презентують результати перед класом; творчі проєкти: створення відеороликів, театралізованих постановок або інтерактивних

презентацій; соціальні проєкти: організація заходів, де учні взаємодіють з однокласниками або представниками інших культур.

4. Етапи реалізації проєктного методу

Реалізація проєктного методу включає такі етапи:

1. Підготовчий етап: визначення теми, цілей та завдань проєкту.
2. Планування: розподіл ролей у групі, складання плану роботи.
3. Виконання: збір інформації, обговорення, підготовка до презентації.
4. Презентація: усне виступлення з результатами роботи.
5. Рефлексія: обговорення досягнень та труднощів, які виникли під час роботи.

5. Переваги проєктного методу

Проєктний метод має низку переваг для розвитку усної мовленнєвої компетентності: індивідуальний підхід: враховує рівень мовної підготовки та інтереси кожного учня; розвиток самостійності: учні вчаться самостійно планувати свою роботу та приймати рішення; формування соціальних навичок: спільна робота над проєктами сприяє розвитку комунікативних та організаційних навичок [3].

Отже, проєктний метод є ефективним інструментом для розвитку усної мовленнєвої компетентності учнів середньої школи. Він не лише поліпшує мовні навички, але й розвиває критичне мислення, творчий потенціал та соціальну компетентність, що є важливими аспектами сучасної освіти.

Список літератури

1. Безкоровайна Ю. Унаочнення як засіб формування іншомовної лексичної компетенції учнів. *Студентський науковий альманах факультету іноземних мов.* 2009. Вип 1(6). С. 230--234.
2. Бігич О. Б. Методика формування іншомовної компетентності в аудіюванні. *Іноземні мови*. 2012. № 2. С. 19--30.
3. Гуржій А. М., Жук Ю. О. Вплив інформаційних технологій на формування навчального середовища. *Нові інформаційні технології навчання в учбових закладах України*: зб. ст. за матеріалами доп. четвертої Всеукр. наук.-метод. конф. (Одеса, 12-14 верес. 1995 р.). Одеса, 1997. С. 5-6.

Вікторія Кириченко
Науковий керівник – доц. Ковалюк Ю.В.

Структурно-семантичні аспекти фразеології в національних варіантах англійської мови

Фразеологія англійської мови є важливою складовою лексикології, оскільки поєднує структурні та семантичні особливості мовних одиниць, що мають стійке значення.У контексті відмінностей між британським та американським варіантами англійської мови виникають цікаві перспективи щодо варіювання та використання цих мовних конструкцій.

За визначенням М. П. Кочергана, «Фразеологізм — відтворювана одиниця мови з двох або більше слів, цілісна за своїм значенням і стійка за складом та структурою»[1, с. 242].

Фразеологізми демонструють різноманітні структурні моделі, які відрізняються за своєю складністю та функціями, наприклад:

- *Прості структури*: вони часто складаються з двох-трьох компонентів і є синтаксично нескладними. Англійський приклад - «to kick the bucket» – «померти». Структура залишається незмінною в обох варіантах англійської мови, завдяки чому вираз метафоричний та ідіоматичний.

- *Складні структури*: складні фразеологізми містять кілька компонентів, часто з підрядними реченнями або додатковими модифікаціями. Британський вираз «to place the cat among the pigeons» - «розмістити кота серед голубів» довший і складніший, ніж його американський еквівалент «to stir the pot». Ці відмінності відображають стилістичний характер кожного варіанта.

- *Ідіоми з фіксованою структурою*: вони стабільні у своєму синтаксисі та лексиці. Приклади: «scatter the beans» - «розкидати боби» (розкрити таємницю).

Семантичні аспекти фразеології:

Однією з характерних рис фразеологічних одиниць є їхня багата семантика, яка додає мові глибину та різноманітність.Фразеологізми часто мають однорідне значення, яке не можна вивести безпосередньо з окремих слів[2, с. 45]:

- Приклад: «let the cat out of the bag» - «випустити кота з мішка» (розповісти таємницю) має метафоричне значення, яке виходить за межі буквального тлумачення. Цей вираз залишається незмінним в обох варіантах, хоча культурний контекст може впливати на прагматичне розуміння.

Фразеологізми можуть бути як багатозначними (полісемія), так і, залежно від контексту, змішуватися з іншими виразами (омонімія). Це призводить до значної різноманітності та гнучкості у використанні ідіом, особливо якщо порівнювати британську та американську англійську.

- *Полісемія* виникає, коли один і той самий вираз має кілька значень залежно від контексту, в якому він використовується. Наприклад, вираз «hit the road» може означати, як і «вирушати в дорогу» , так і «почати подорож».

- *Омонімія* виникає тоді, коли вираз має кілька значень, які на перший погляд здаються схожими, але вимагають різної інтерпретації. Контекст вирішальний для правильної інтерпретації. До прикладу, «totable something» в американському варіанті означає - «відкладати розгляд чогось», а в британському,даний фразеологізм має протилежне значення – «винести на обговорення».

Отже, аналіз структурних та семантичних аспектів англійської фразеології показує що є певні відмінності між британським та американським варіантами, а саме – різні типи конструкцій та семантичні зміни. Вивчення цих аспектів сприяє кращому розумінню не лише мовних, а й культурних особливостей кожного варіанту. Полісемія та омоніміяфразеологізмів підкреслюють важливість контексту для правильної інтерпретації та вживання цих одиниць.

Список літератури

1. Кочерган М. Вступ до мовознавства. Київ : ВЦ «Акад.», 2001. 368 с.
2. Alisoy H. Semantic Classification of Phraseological Units. *Acta Globalis Humanitatis et Linguarum.* 2024. Vol. 1, no. 2. P. 43–55.

Олександра Колотило
Наукова керівниця – доц. Павлович Т.І.

Формування англомовної лексичної компетентності в старшій школі

Лексична компетентність є однією з ключових складових мовленнєвої компетентності, яка забезпечує здатність індивіда ефективно використовувати лексичні одиниці іноземної мови в комунікативних ситуаціях. У сучасній методиці навчання іноземних мов лексична компетентність розглядається як основа для успішного оволодіння мовою, оскільки без достатнього словникового запасу неможливо досягти високого рівня володіння мовою. Лексична компетентність включає не лише знання слів, але й уміння використовувати їх у відповідному контексті, розуміння їхніх значень, граматичних особливостей, а також стилістичних і культурних відтінків [1].

У Загальноєвропейських рекомендаціях з мовної освіти лексична компетентність – це знання і здатність використовувати словниковий запас, вона складається з лексичних (стійкі вирази, однослівні форми) та граматичних (займенники, частки, сполучники,прийменники) елементів[2].

Головною складовою лексичної компетентності є знання граматичних характеристик слів. Наприклад, при вивченні англійської мови учень повинен розуміти, як змінюються слова залежно від їхньої ролі у реченні, а також знати правила утворення різних граматичних форм. Ще один важливий аспект – знання стилістичних особливостей лексики [3].

У процесі вивчення іноземної мови формування лексичної компетентності постає важливим завданням, яке вимагає врахування кількох чинників. По-перше, необхідно забезпечити учнів достатньою кількістю лексичного матеріалу та організувати його навчання так, щоб лексика запам’ятовувалась у контексті. Цього можна досягти за допомогою текстів, діалогів, аудіо- та відеоматеріалів, які дозволяють учням побачити, як слова функціонують у реальних мовленнєвих ситуаціях [4].

Старшокласники вивчають велику кількість слів, і важливо, щоб ці слова не забувалися з часом. Для цього викладачі застосовують різні техніки, такі як регулярні тести, вправи на повторення, включення раніше вивченої лексики у нові теми. Крім того, важливо формувати в учнів навички самостійної роботи над лексикою, наприклад, ведення словника нових слів чи використання флеш-карт для повторення матеріалу [5].

Отже, лексична компетентність є інтегративним особистісним утворенням(синтезом релевантних знань, умінь, ставлень, досвіду та ін.), що дає змогузастосовувати лексичні знання в навчально-мовній практиці, у різнихвидах мовленнєвої діяльності й ситуативно виправдано користуватисялексичними засобами під час спілкування в умовах соціальної комунікації.

Формування лексичної компетентності учнів у процесі навчання англійської мови – це складний процес створення умов дляцілеспрямованого збагачення словникового запасу, удосконалення пізнавально-мовленнєвого досвіду учнів; опанування ними лексичнихнорм сучасної англійської мови в аспекті семантики, творення,функціонування слів; вироблення навичок ідентифікації лексичниходиниць у навчальному тексті, розвитку лексичних умінь, здатностейшвидко й оригінально добирати вербальні асоціації для мовленнєвого спілкування.

Список літератури

1. Авраменко О. М. Формування лексичної компетентності учнів старших класів у процесі вивчення іноземних мов. Київ: Освіта, 2018. С. 92–110.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / [науковий редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєва]. Київ: Ленвіт, 2003. 273 с.
3. Андрущенко Т. М. Використання мультимедійних технологій у навчанні англійської мови. Харків : Освіта України, 2019. С. 54–58.
4. БібікН. М. Сучасні підходи до викладання англійської мови в старшій школі: теорія і практика. Київ: Генеза, 2020. 112 с.
5. Верисокін Ю. І. Відеофільм як засіб підвищення мотивації учнів. *Іноземна мова в школі*. 2003. № 5–6. С. 31–34.

Христина Колотило
Наукова керівниця – доц. Сапожник І.В.

Мовні засоби вираження згоди в персонажному мовленні

Робота присвячена дослідженню мовних засобів вираження згоди у персонажному мовленні героїв роману Джейн Остін.

Н. Вітвіцька та Н. Єсипенко вважають, що образ персонажа зазвичай є багатогранним явищем, яке формується під впливом різних чинників, таких як його характер, зовнішність, професійна діяльність, соціальне оточення, самооцінка та ставлення до світу. Однак ключову роль у створенні персонажа відіграє його мовлення, яке найкраще розкриває внутрішній світ героя та надає його характеристиці завершеності [1].

О.М. Трумко, О.М. Горда, І.М. Рудик та А.Д. Зербіно зауважують, що «мовленнєвий акт *згоди* актуалізує позитивна відповідь або реакція на думку чи волевиявлення співрозмовника, тим самим вказуючи на прийняття поглядів мовця або відповідність сказаного дійсності» [2, с. 19].

Ми проаналізували текст роману Джейн Остін *Pride And Prejudice*, де нами виявлено 107 мовленнєвих актів згоди. Найбільше виявлено вираження згоди однослівними виразами, наприклад: **"***Yes", "Certainly", "Indeed".* "*Bennet answered instantly, "Oh dear!—yes—certainly*". Таких комунікативних актів виявилося 62.

Віднайдено 25 стверджувальних речень із прислівниками згоди:

- *"I **certainly** have had my share of beauty"* [3].
- *"That is very **true"*** [41].
- "*It is difficult **indeed**—it is distressing*" [3].
- "*This was **exactly** as it should be*" [3].

Частими (70 прикладів) є вирази з модальними словами на кшталт *'must', 'should"* для підсилення згоди:

- "*That is exactly what I **should** have supposed of you," said Elizabeth.* [3].
- ".*If I can perceive her regard for him, he **must** be a simpleton, indeed, not to discover it too."* [3].

“Remember, Eliza, that he does not know Jane’s disposition as you do.” [3].

“But if a woman is partial to a man, and does not endeavour to conceal it, he ***must*** *find it out.”* [3].

“Perhaps he ***must****, if he sees enough of her*” [3].

Також знаходимо підтвердження згоди в діалогічних конструкціях кількістю у 18 прикладів:

- *"****Yes****; these four evenings have* ***enabled*** *them to ascertain that* ***they both like*** *Vingt-un better than Commerce."* [3].

Знаходимо також додаткові деталі або уточнення до висловленої згоди у 9 прикладах:

- *"If I* ***may so*** *express it, he* ***has a right*** *to be proud."* [3].

Провівши кількісні підрахунки, ми побачили, що найбільше вжито модальне дієслово *must (25%)*, слова *indeed (21%), yes (18%), certainly (13%).* Решта слів становлять менше 10%.

Узагальнивши мовні засоби для вираження комунікативних актів згоди у персонажному мовленні в романі, що досліджується, ми виявили, що найбільше згоду виражено однослівними виразами (34%) із словами *indeed, yes, certainly* та модальними дієсловами (37%).

Список літератури

15.Вітвіцька Н., Єсипенко Н. Лексико-граматичні особливості прямого мовлення персонажа- трикстера у художньому дискурсі (на матеріалі збірки Ніла Геймана «Скандинавська міфологія»). *Studia Philologica*, *21*(2), 46+56. 2023. https://doi.org/10.28925/2311-2425.2023.214

16.Трумко О.М., Горда О.М. Категорії ствердження і заперечення в лінгводидактичному аспекті. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького*. 2018. № 1 (5). С. 66-72. DOI 10.31494/2412-933X-2018-1-5-66-72.

17.Austen, Jane. *Pride and Prejudice*. Project Gutenberg, 1998. URL: https://www.gutenberg.org/ebooks/1342.

Оксана Кондратюк
Наукова керівниця – асист. Вітвіцька Н. М.

Використання AI-інструментів для створення уроків англійської мови в середній школі

Сучасний світ постійно перебуває в процесі трансформацій, змін і нових винаходів. Технології стають все більш цифровізованими і мають вплив на всі сфери життєдіяльності людини. Одним з найбільш прогресивних винаходів є штучний інтелект. Згідно з визначенням CambridgeDictionary, штучний інтелект — це комп'ютерна система або машина, що має певні здібності, притаманні людському мозку.

В останні роки питання ролі штучного інтелекту активно вивчається. За даними ЮНЕСКО, використання AI покращує навчальні результати учнів у зв'язку з індивідуалізованим підходом, адаптацією освітніх матеріалів та моніторингом прогресу. Українська дослідниця О.Зубенко вважає, що використання AI (*artificialintelligence*) здатне зробити навчання іноземної мови більш ефективним (підвищує продуктивність), мотиваційним (залучає до роботи навіть неактивних студентів) пізнавальним та цікавим [2].

Дослідивши дані щодо штучного інтелекту, найбільше стикаємося з терміном «індивідуалізація навчання». Термін почав активно використовуватись наприкінці XX – початку XXI століть і виник лише з появою цифрових технологій та з посиленням уваги до навчання. Реформатори освіти наголошували на важливості пристосування освітнього процесу до потреб учнів. Розвиток AI зробив індивідуалізацію навчання можливим. Аналітики *Gartner* виділяють п'ять найбільш ефективних варіантів впровадження AI у вивчанні іноземної мови в навчальних закладах: 1) Додатковий інтелект – автоматизований інструмент, який допомагає учням працювати ефективніше через партнерство між штучним інтелектом і людиною. 2) Чат-боти – текстові або голосові помічники які миттєво надають допомогу. 3) Мультимедійні технології – можливість засвоєння іноземної мови через вебінари, начальні

курси, інтерактивні платформи. 4) Гейміфікація – використання ігор у навчанні і вирішенні завдань. 5) Спеціально створені додатки, як от *Duolingo* та інші [3].

На сьогодні найбільшої популярності в сфері штучного інтелекту займають чат-боти. Існує великий вибір подібних AI-інструментів наприклад, *Copilot* від корпорації *Microsoft* та *Gemini* від *GoogleDeepMind*, однак найбільшої популярності здобуває *ChatGPT*[1]. Перспективи використання *ChatGPT* в контексті викладання іноземної мови наступні: Можливість адаптації навчального матеріалі відповідно до власних бажань, рівня знань та підготовки учня; Генерування розмовних тем за певною тематикою; Можливість ознайомитися з використанням певних фраз та ідіом; Допомога в розумінні граматичних правил з детальним поясненням [1] Крім того, багато AI-інструментів можуть стати в нагоді у навчанні навичок письма, говоріння, слухання. Наприклад сайт *ELSA speak* може розпізнавати мову та покращувати вимову; *Grammarly* може вдосконалити навички письма, надаючи граматичні поради, а *Duolingo* сприятиме вдосконаленню слухання.

Отже, штучний інтелект має значний вплив на освітній процес, відкриваючи нові можливості для індивідуалізації навчання та підвищення його ефективності. Використання AI-інстументів, таких як чат-боти, мультимедійні платформи та застосунки, мотивує студентів до активного навчання.

Список літератури

1. В.К. Четверик. МОЖЛИВОСТІ РЕСУРСІВ ЗІ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ (ARTIFICIAL INTELLIGENCE) У НАВЧАННІ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ. *Мовна освіта фахівця: сучасні виклики та тенденції*. 2024. С. 270–272.
2. Романишин І., Чухно Н., Фийса Н. Трансформація методів навчання й викладання англійської мови у вищій школі: використання штучного інтелекту,аналіз впливу, перспективи. *Академічні візії*. 2023. вип. 24. С. 3.
3. Латигіна А Л. Н. ІНОЗЕМНА МОВА І ШТУЧНИЙ ІНТЕЛЕКТ: PRO ET CONTRA. *РОЛЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНИХ МОВ*. 2024. С. 8.

Євгенія Костинян
Наукова керівниця – доц. Лопатюк Н.І.

Особливості комунікативних стратегій у соціальних мережах

Розширення сфери використання інтернету зумовлює потребу дослідження мережевого спілкування, зокрема його лексичних, синтаксичних особливостей та жанрової специфіки. Важливим напрямом є аналіз інтернет-комунікації як цілісного процесу, включно з комунікативними стратегіями користувачів соціальних мереж. У межах сучасної лінгвістики комунікативну стратегію визначають як певний спосіб організації мовленнєвої поведінки, що реалізується відповідно до задуму та інтенцій комуніканта [1, с. 106]. Вона також трактується як загальний план мовленнєвої діяльності, який знаходить своє вираження у виборі та реалізації комунікантом певних поетапних мовленнєвих дій, спрямованих на досягнення остаточної комунікативної мети [2, с. 183]. Л. Соколовська у своїх дослідженнях розглядає комунікативну стратегію як надмету, що об'єднує комплекс мовленнєвих дій, необхідних для досягнення комунікативного результату [3, с. 93]. Узагальнюючи підходи дослідників, комунікативну стратегію можна розглядати як підготовлену мовленнєву дію, що забезпечує досягнення прагматичного результату в комунікації. Єдина вичерпна класифікація комунікативних стратегій, зокрема в соціальних мережах, наразі відсутня. Проте, з огляду на специфіку цифрового середовища, доцільно використовувати узагальнену класифікацію, адаптовану до інтернет-комунікації. Зокрема, відповідно до класифікації В. Каптюрової, у соціальних мережах можна виокремити такі загальні комунікативні стратегії: Я-стратегія; Ти-стратегія та Ми-стратегія [1, с. 106]. Я-стратегія спрямована на саморепрезентацію користувачів у соціальних мережах через вербальні та невербальні засоби. Вона реалізується через використання фотографій, аватарів, обкладинок профілю, а також мовленнєві маски, які можуть бути природними (правдива інформація про себе) або образними (імітація певного

стилю чи ролі). Наприклад, *Justin Timberlake* у своєму профілі подає факти про професійні досягнення, а *Bảo Ngọc* описує себе за допомогою набору прикметників (*Lazy, crazy, noisy, funny, friendly*), що формує конкретний мовний образ. Ти-стратегія орієнтована на взаємодію з іншими користувачами, отримання реакції та залучення аудиторії. Вона реалізується через вітання (*"Hello, everyone, have a great day!"*), звернення до співрозмовників (*"Good morning bro, hope all is well w/ you!"*), запитання для ініціації діалогу (*"Which wedding dress would you wear?"*), компліменти (*"You are awesome and you deserve it so much!"*), подяку та інші тактики. Ми-стратегія сприяє формуванню цифрових спільнот, об'єднанню користувачів за спільними інтересами або соціальними групами. Вона включає звернення до всієї аудиторії (*"Good morning, fashionistas!"*), формування груп за вподобаннями (*"Dear Facebook, today I realized my life has no Adventure Time panties."*), ініціювання колективних обговорень. Її різновид – Вони-стратегія, що використовується для протиставлення своєї групи іншим, наприклад, у висловах *"Facebook smells, Twitter all the way!"* або *"She's on Facebook, what a loser!"*, що підкреслює дистанціювання від інших користувачів.

Отже, комунікативні стратегії в інтернет-спілкуванні визначають специфіку мовленнєвої поведінки користувачів, зокрема стратегію самопрезентації (Я-стратегія), залучення адресата до комунікації (Ти-стратегія), консолідації спільноти (Ми-стратегія) та протиставлення себе іншим групам користувачів (Вони-стратегія). Їхнє використання зумовлене природою цифрового дискурсу та структурою взаємодії у соціальних мережах.

Список літератури

1. Каптюрова В. В. Комунікативні стратегії користувачів соціальних мереж та мікроблогів. *Лінгвістика XXI століття.* 2013. С. 104-111.
2. Несторук Н., Шарко А. Актуальні аспекти комунікативних стратегій. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Вип. 38(2). С. 182-185.
3. Соколовська Л. Комунікативні стратегії і техніки публічного дискурсу через призму психолінгвістики. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2022. Вип. 47(4). С. 91-97.

Вероніка Костишина
Наукова керівниця – асист. Вітвіцька Н.М.

Лексичні інновації в сучасному англомовному масмедійному дискурсі: причини виникнення

Виникнення нових мовних явищ є невід'ємною частиною розвитку будь-якої мови, оскільки вони є наслідком постійних змін у культурі та суспільстві. Завдяки цьому, з'являються нові слова, фрази, або ж значення, які відповідають певній епосі та ситуації. Особливо яскраво ці зміни відображаються в масмедійному дискурсі, який охоплює різноманітні форми медіакомунікації: від традиційних друкованих видань до сучасних цифрових платформ, соціальних мереж та онлайн-медіа. Саме в цьому просторі найшвидше з'являються та поширюються нові лексичні одиниці, які згодом можуть увійти до загального вжитку.

Актуальність дослідження лексичних інновацій в англомовному масмедійному дискурсі зумовлена необхідністю систематичного вивчення механізмів збагачення словникового складу мови в умовах стрімкої глобалізації та технологічного прогресу. Масмедіа, як основний канал поширення інформації, відіграють ключову роль у формуванні та популяризації нових лексичних одиниць, що робить їх особливо цінним матеріалом для лінгвістичного аналізу.

Перш за все варто звернути увагу, що у XVIII столітті, вважалось, що мова повинна бути фіксованою та не зазнавати жодних змін під впливом зовнішніх факторів. Про це свідчать слова англійського письменника Джонатана Свіфта, який писав: "*But what I have most at Heart is, that some Method should be thought on for ascertaining and fixing our Language for ever, after such Alterations are made in it as shall be thought requisite. For I am of Opinion, that it is better a Language should not be wholly perfect, that it should be perpetually changing…*"[1]. Проте слід зазначити, що ми можемо спостерігати зворотне явище і сказати, що мова – змінна. Про це свідчить те, що у XIX столітті словниковий склад англійської та німецької мов став стрімко зростати.

Це явище можна пояснити цілим рядом екстралінгвальних і інтралінгвальних причин, як-от: 1) розвиток науки, технологій та економіки; 2) мовні контакти та запозичення з інших мов та культур; 3) лексична диференціація (наприклад, мова відпочинку і подорожей); 5) лексична популяризація (наприклад, жаргонізми); 6) виникнення нових слів шляхом словотворення [2, с. 101].

Однак слід зазначити, що сучасні неологізми виникають здебільшого під впливом екстралінгвальних чинників, таких як політичні події, глобалізація, мобільність, комунікація, а також комп'ютеризація та інформатизація, які стрімко розвиваються у світі. Ці фактори зумовлюють пришвидшене збагачення лексичного запасу англійської мови, та збільшують інтерес науковців до дослідження творення неологізмів на позначення нових явищ. Оскільки наука і техніка розвиваються надзвичайно швидко, жоден словник не встигає за появою нових термінів у різних галузях знань [3, с. 18].

Отже, лексичні інновації в англомовному масмедійному дискурсі відображають динамічні зміни в суспільстві та є показником його розвитку. Їх аналіз дозволяє глибше зрозуміти механізми збагачення мови та її адаптації до сучасних реалій.

Список літератури:

1. Jonathan Swift A Proposal for Correcting, Improving, and Ascertaining the English Tongue In a Letter to the Most Honourable Robert, Earl of Oxford and Mortimer, Lord High Treasurer of Great Britain. URL: http://books.google.com.ua/books/about/A_Proposal_for_Correcting_Improving_and.html?id=5FMJAAAAQAAJ&redir_esc=y (дата звернення 02.02.2025).

2. Elisabeth Knipf-Komlósi, Roberta Rada, Csilla Bernáth// Elisabeth Knipf-Komlósi Aspekte des deutschen Wortschatzes. Ausgewählte Fragen zu Wortschatz und Stil. Bölcsész Konzorcium, 2006. S.101-102

3. Афоніна І.Ю., Бовт А.Ю. Глобальна Інтернет мережа як джерело змін лексичного складу англійської мови. Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції «Функціонально-стилістичний потенціал романо-германських мов у європейському просторі». Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2017. Вип. 1. С. 7–18.

Оксана Кравчук
Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Класифікація засобів ШІ для розвитку комунікативної компетентності учнів старшої школи

Сучасна школа, зокрема, орієнтується на більш інтерактивні та комунікативні підходи до навчального процесу, особливо вивчення іноземної мови. Водночас, застосування різноманітних засобів штучного інтелекту стрімко набирають популярності серед сучасних методів навчання, адже вони допомагають задовольнити потребу сьогодення та створюють більш сприятливі умови у класі для інтерактивного, персоналізованого,та успішного навчального процесу.

Серед засобів штучного інтелекту, які є досить ефективними для розвитку іншомовної комунікативної компетентності учнів старшої школи, можемо виокремити платформу “Gliglish”. Саме тут учні матимуть хорошу можливість для регулярної практики навичок говоріння, до прикладу, завдяки різноманітним рольовим іграм з віртуальними персонажами, чи чат-ботом, де учні можуть обговорити будь-яку тему, відповідно до їх інтересів. Крім того, платформа “Gliglish” створює сприятливі умови для розвитку комунікативної компетентності у реальному контексті, наприклад, розмова з продавцем у супермаркеті, чи з офіціантом у ресторані [1, с. 11]. Важливо зазначити,що вкінці будь-якої активності, а саме рольової гри чи, власне, простої розмови з штучним інтелектом, кожен учень отримає структурований відгук на свої навички говоріння, зокрема, правильність застосування певної граматики, вимова слів, чи доречність їх використання у певному контексті.

Не менш ефективною платформою, яка побудована на основі штучного інтелекту, вважаємо, “ElsaSpeak”. Серед її основних особливостей можемо виокремити такі: пропонує різноманітні сценарії для систематичної практики навичок говоріння у контексті з віртуальною людиною; розпізнає та аналізує мовлення учнів; перевіряє інтонацію та вимову; пропонує безкоштовний онлайн-словник, та можливість скласти іспити

для оцінки навичок говоріння. Крім того, в кінці кожної розмови учень отримає бали за правильність мовлення [2, с. 5].

Додатково, вартозгадатибільш творчу платформу на основі штучного інтелектупід назвою “Character.ai”. Особливу увагу привертає те, що тут учні можуть створити власного персонажа, з яким хотіли б вести розмову. Крім того, вони можуть додати опис тієї людини, фото, навіть створити голос для свого співрозмовника. Важливою особливістю цієї платформи є те, що учень може зателефонувати уявному персонажу і вести розмову про будь-що, у такий спосіб практикуючи навички говоріння у реальному та спонтанному мовленні.

Серед інших засобі штучного інтелекту можемо виокремити подібні між собою “SmallTalk2me” та “Talkpal”. Вони, як і вищезазначені, пропонують можливість спілкуватися з штучним інтелектом, зокрема чат-ботом, обоговорюючи різноманітні теми на вибір учнів, тим самим розвиваючи їх комунікативну компетентність. Проте головною відмінністю є те, що для першої характерний ще запис та аналіз голосів користувачів. Платформа “SmallTalk2me”також надає структурований відгук на навички говоріння учнів та цілком точно й швидко оцінює приблизний рівень володіння англійської мови [3, с. 136].

Підсумовуючи сказане, можемо стверджувати, що використання засобів ШІ під час навчального процесу дає можливість урізноманітнити уроки та створює сприятливі умови для інтерактивного та успішного розвитку комунікативної компетентності учнів.

Список літератури

1. Cansu A. K., Büsra G. A ReviewofGenerativeArtificialIntelligence (GENAI) ToolsinSecond/ForeignLanguageTeaching. *EJER Congress 2024 InternationalEurasianEducationalResearchCongressConferenceProceedings*. 2024. 11 p.

2. CekTurnitin. PROMOTING EFL STUDENTS’ SPEAKING PERFORMANCE THROUGH ELSA SPEAK: AN ARTIFICIAL INTELLIGENT IN ENGLISH LANGUAGE LEARNING. 2023. 5 p.

3. StrengthsandLimitationsof SmallTalk2Me AppinEnglishLanguageProficiencyEvaluation. / Manggiasih, Loreana, Azizah, Nurjati. 2023. Vol. 11, No 2. 136 p.

Богдана Кречуняк
Науковий керівник – доц. Ковалюк Ю. В.

Використання мобільних додатків для формування навичок самостійної роботи учнів старших класів

Сучасна освіта вимагає від учнів не лише засвоєння знань, але й розвитку навичок самостійної роботи, що є необхідною складовою успішного навчання та подальшої професійної діяльності. М. Солдатенко характеризує самостійну роботу «як плановану пізнавальну, організаційно і методично спрямовану діяльність учнів, здійснювану без прямої допомоги вчителя, для досягнення конкретного результату» [3, с. 52].

В. Гайда визначає самостійну роботу «як самостійний пошук необхідної інформації, набуття знань, використання цих знань для розв'язання навчальних завдань» [1, с. 24].

Самостійна робота стимулює такі процеси як самомотивація та саморегуляція; формування самостійності та відповідальності; розвиток когнітивної активності.

Одним із перспективних засобів формування таких навичок є використання мобільних додатків, які дозволяють учням самостійно організовувати навчальний процес, працювати в зручному темпі та отримувати миттєвий зворотний зв'язок.

Переваги застосування мобільних додатків у навчанні іноземної мови – це посилення мотивації до навчання, підвищення інтересу до самостійної роботи, розвиток просторового, інтуїтивного мислення, творчої уяви, здатності ефективної комунікації, формування самостійної пізнавальної діяльності та інформаційної культури [2, с. 103].

Особливості застосування мобільних додатків в освіті:

- поєднання з традиційними методами;
- автономне навчання та самоконтроль;
- розширення комунікативних можливостей;
- можливість постійного оновлення контенту;
- доступ до додаткових ресурсів і матеріалів.

Мобільних застосунків для вивчення іноземних мов надзвичайно багато. Google Classroom, Quizlet, Duolingo,

Kahoot!, BBC Learning English, LingQ, Edmodo.Серед учнів найчастіше використовуються Quizlet, Kahoot, Lyricstraining та YouTube, оскільки ці платформи надають інтерактивний досвід навчання. Вчителі ж віддають перевагу TED Education, Socrative, Pear Deck та English Grammar in Use через можливість створення навчальних матеріалів і тестів, що відповідають освітнім програмам. Кожен з них може бути використаний для розвитку певного виду мовленнєвої діяльності та спрямований на розвиток лексичних і/або граматичних навичок.

В ході експерименту, проведеного серед учнів 10-А (експериментальна група) та 10-Б класу (контрольна група), було перевірено ефективність використання мобільних додатків для формування навичок самостійної роботи.Після застосування мобільних додатків у навчальному процесі учні експериментальної групи продемонстрували покращення показників: збільшилася частка учнів із високим та достатнім рівнем самостійної роботи, зменшилася кількість учнів із середнім та низьким рівнем. Результати дослідження підтверджують необхідність інтеграції мобільних додатків у навчальний процес для підвищення ефективності формування навичок самостійної роботи учнів старших класів.

Отже, мобільні додатки є потужним інструментом для організації самостійної роботи учнів. Їхня доступність, інтерактивність та персоналізація навчального процесу допомагають учням краще засвоювати знання, мотивують до навчання та сприяють розвитку навичок самоконтролю і самодисципліни.

Список літератури

1. Гайда В. Я. Суть самоосвітньої компетентності учнів закладів середньої освіти. Стратегії інноваційного розвитку природничих дисциплін. Кропивницький, 2019. С. 23-25.

2. Долинський Є. В. Інформаційно-комунікаційні технології в організації самостійної роботи на уроках іноземної мови. Освітологічний дискурс. 2015. № 2 (10). С. 101-108.

3. Солдатенко М. М. Теорія і практика самостійної пізнавальної діяльності: монографія. К. : Видавництво НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. 198 с.

Вікторія Круховська
Наукова керівниця – асист. Вітвіцька Н.М.

Функціональні особливості повтору в сучасній англомовній літературі

Повтор як стилістичний прийом є одним із важливих інструментів авторів у літературі, що використовується для підсилення виразності, створення ритму та акцентування ключових ідей у тексті. У лінгвістиці повтор використовується як засіб експресивності, який допомагає автору створити ефект нагромадження або підсилити висловлення думки [1]. Дослідження функціональних особливостей повтору в сучасній англомовній літературі актуальне, оскільки цей прийом залишається важливим інструментом художнього письма, адаптуючись до нових жанрів та стилістичних тенденцій. Аналіз повтору дозволяє глибше зрозуміти, як автори використовують цей засіб для передачі ідей, створення драматизму та розкриття внутрішнього світу персонажів. Метою цієї роботи є розгляд функціональних аспектів повтору в сучасній англомовній літературі, визначення його основних типів та аналіз його ролі у формуванні текстової структури й емоційного впливу на читача.
Варто зазначити, що повтор у літературі розглядається як стилістичний засіб, що полягає в багаторазовому використанні певних слів, фраз або структур і може мати різні форми: лексичні, граматичні, семантичні та ритмічні. Він відіграє значну роль у побудові текстової структури, а також у створенні смислової глибини тексту
Лексичний повтор передбачає повторення тих самих або схожих за значенням слів. Використовуючи такий вид повтору автор має на меті зосередити увагу читача на значних елементах тексту, створюючи емоційну напругу. Граматичний повтор включає повторення однакових синтаксичних конструкцій, що сприяє створенню ритму та посиленню драматичності. Постійне повторення таких структур підкреслює внутрішній конфлікт та сумніви персонажів [2]. Семантичний повтор передбачає зміну значення повторюваних слів залежно від контексту, що додає

тексту багатозначності та створює філософський або психологічний зміст. У такий спосіб підкреслює трансформацію думок персонажів у творах. Ритмічний повтор особливо характерний для поезії, проте в прозі він також використовується для створення специфічного темпу та драматизму ситуації.

Повтор як стилістичний засіб виконує кілька ключових функцій, що зумовлюють його використання в літературному творі. Аналіз функції повтору в літературі допомагає краще зрозуміти, як цей прийом використовується для створення двозначності, підвищення емоційної напруги та організації тексту. Тож розглянемо основні функції повтору в літературі: 1) емоційна функція – створює ефект підсилених емоцій, допомагаючи глибше передати почуття героїв; 2) структурна функція – підкреслює важливі моменти та створює циклічність сюжету; 3) ідеологічна функція – служить для наголошення на соціальних, моральних чи філософських питаннях, що є центральними у творі; 4) когнітивна функція – допомагає читачеві запам'ятати ключові моменти та краще зрозуміти глибину почуттів на яких акцентує автор; 5) риторична функція – підсилює переконливість тексту, створюючи йому виразності та ритмічної гармонії. У літературі використовуються типи повтору такі, як анафора та епіфора, які створюють саме ритмічні акценти в тексті [1].

Отже, аналізуючи все вищесказане, можемо зробити висновок, що повтор як стилістичний засіб відіграє важливу роль у сучасній англомовній літературі, сприяючи формуванню змістової та емоційної виразності тексту. Його використання дає змогу авторам створювати більш глибокі образи, підсилювати драматизм та організовувати наратив. Дослідження функцій повтору у творах сучасних письменників допомагає розкрити його потенціал, як важливого інструменту художнього письма.

Список літератури

1. Genette, G. (1980). Narrative Discourse: An Essay in Method. Ithaca: Cornell University Press.

2. Thomas, L. (1995). Repetition and Meaning: A Semantic Approach. Journal of Literary Semantics, 24(2), 91–110.

Александер Кумар
Наукова керівниця – асист. Москаль Т.Д.

Передумови успішного формування лексичної компетентності на уроках англійської мови у учнів початкових класів

Формування лексичної компетентності є ключовим елементом навчання англійської мови в початковій школі. Згідно з концепцією Нової української школи, навчальний процес повинен бути захоплюючим, інтерактивним та відповідати віковим особливостям дітей. Використання ігрових методів, асоціативних технік і мультимедійних технологій сприяє ефективному засвоєнню нових слів, підвищує мотивацію учнів і формує стійкі мовленнєві навички.

Урахування психолого-вікових характеристик молодших школярів сприяє підвищенню мотивації та поліпшенню процесу запам'ятовування та використання нових слів. Молодший вік учнів характеризується рядом специфічних рис, які слід враховувати при плануванні навчального процесу. Діти цього віку виявляють високу чутливість до нової інформації та швидко засвоюють матеріал, особливо якщо він подається в цікавій та ігровій формі. Їм притаманне образне мислення та емоційність, тому навчання через візуалізацію та асоціації значно полегшує процес сприйняття. Оскільки увага молодших школярів нестійка, важливо регулярно змінювати види діяльності, застосовуючи інтерактивні та рухливі методи.

Гра виступає основною формою навчання, що сприяє кращому засвоєнню знань та підтримує мотивацію. Діти активно взаємодіють з однолітками, тому групові форми роботи особливо результативні. Водночас учні потребують постійної підтримки та керівництва з боку вчителя, оскільки ще не мають достатньої самостійності в навчанні [3].

Ключовими етапами формування лексичної компетентності є знайомство з новою лексикою, її закріплення за допомогою вправ та застосування в усному мовленні. Важливо використовувати різноманітні види завдань, зокрема тематичні ігри, інтерактивні завдання, асоціативні методи та

мнемотехніки. Це сприяє формуванню стійких асоціацій та швидкому відтворенню лексичних одиниць у мовленні. Застосування наочності та мультимедійних технологій підвищує рівень залученості учнів у навчальний процес. Методи формування лексичної компетентності повинні відповідати віковим особливостям дітей, їхнім пізнавальним інтересам та здатності до засвоєння нової інформації [1].

Навчання лексики має ґрунтуватися на принципах поступового ускладнення завдань, повторення та варіативного використання вивченого матеріалу. Важливим аспектом є створення сприятливого мовного середовища, де учні можуть використовувати нові слова в контексті повсякденного спілкування. Зазначимо, що ефективність навчання залежить від мотивації учнів. Використання елементів гейміфікації, нагород та позитивного зворотного зв'язку сприяє підвищенню зацікавленості у вивченні англійської мови [2].

Успішне формування лексичної компетентності в початковій школі вимагає комплексного підходу, що поєднує традиційні та інноваційні методи навчання. Залучення інтерактивних завдань, ігрових стратегій та цифрових технологій сприяє створенню ефективного освітнього середовища, в якому учні без труднощів засвоюють новий матеріал і використовують його в реальному спілкуванні.

Список літератури

1. Національнаосвітняпрограма «Нова українська школа». Міністерствоосвіти і науки України, 2018. https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/nova-ukrainska_shkola/NEW-SCHOOL.pdf?
2. Коваленко І. Сучасніметодивикладанняіноземнихмов у початковійшколі. Київ: Педагогічна думка, 2021. https://barna-consult.com/navchalno-metodychni-posibnyky-dlya-pedagogichnyh-pratsivnykiv/?
3. Психологічніособливостідітеймолодшогошкільноговіку https://naurok.com.ua/psihologichni-osoblivosti-ditey-molodshogo-shkilnogo-viku-161350.html.

Ліана Кушнір
Науковий керівник – асист. Лукащук М. В.

Формування компетентності в монологічному мовленні за допомогою технології brainstorm

Формування компетентності в монологічному мовленні за допомогою технології brainstorm – актуальна проблема сучасної методики навчання мов. Уміння висловлювати свої думки зв'язно, логічно й переконливо є важливим компонентом комунікативної компетентності, яка необхідна в різних сферах діяльності. Одним із ефективних методів розвитку цієї навички є метод мозкового штурму (brainstorm), що сприяє активізації мислення, розвитку мовленнєвих умінь і творчості.

Метод мозкового штурму передбачає колективний пошук ідей, розв'язання проблеми або формування думки на певну тему в процесі активного обговорення. Під час мозкового штурму учні генерують велику кількість думок, які потім впорядковуються й аналізуються, що є основою для побудови зв'язного монологу [1, с. 34].

Процес формування компетентності в монологічному мовленні за допомогою brainstorm можна поділити на кілька етапів. Перший етап – підготовчий, коли визначається тема та формулюється проблема для обговорення. На цьому етапі важливо створити комфортну атмосферу, яка сприятиме вільному висловленню думок. Другий етап – генерування ідей, коли учні висловлюють будь-які думки, не зважаючи на їхню якість чи логічність. На цьому етапі діє принцип «кожна ідея важлива», що мотивує до активної участі. Третій етап – аналіз і структурування отриманого матеріалу.

Учні разом із викладачем відбирають найрелевантніші ідеї, групують їх за змістом і вибудовують логічну послідовність. Четвертий етап – мовленнєва практика, коли учні створюють власні монологи, використовуючи відібрані ідеї. На цьому етапі важливо стежити за логічністю викладу, граматичною правильністю та емоційною виразністю мовлення.

Застосування технології мозкового штурму має низку переваг. По-перше, цей метод сприяє активному залученню всіх учасників

процесу, що стимулює розвиток комунікативних навичок. По-друге, він допомагає подолати страх перед публічним виступом, оскільки учні працюють у групі й отримують підтримку від однолітків. По-третє, мозковий штурм розвиває критичне мислення [2, с. 128].

Головним аспектом застосування brainstorm у розвитку монологічного мовлення є стимулювання креативності. Оскільки цей метод передбачає висунення максимальної кількості ідей без їхньої початкової критики, учні почуваються вільніше та не бояться експериментувати з виразами, стилістикою й формою подачі інформації. Такий підхід дозволяє виховувати мовленнєву гнучкість – необхідну умову для ефективної комунікації в різних життєвих ситуаціях.

Для підвищення ефективності методу мозкового штурму в навчанні монологічного мовлення важливо враховувати індивідуальні особливості учнів. Деякі з них можуть бути більш активними та ініціативними, тоді як інші потребують додаткової мотивації та підтримки. Викладачеві слід створювати умови, за яких кожен учасник почуватиметься комфортно й матиме можливість висловитися. Використання візуальних підказок, ключових слів або тематичних карт може допомогти учням краще структурувати свої думки та легше формулювати монологічні висловлювання [3, с. 213].

Отже, застосування технології brainstorm у навчанні монологічного мовлення є ефективним методом формування мовленнєвої компетентності. Він не лише сприяє розвитку комунікативних умінь, а й формує критичне мислення, креативність і вміння працювати в команді. Поєднання з іншими інтерактивними технологіями дозволяє зробити навчальний процес більш динамічним і продуктивним, що сприяє підвищенню рівня мовленнєвої підготовки учнів.

Список літератури

1.Гудзик І. П. Методи активного навчання в мовленнєвій діяльності. Київ: Освіта, 2018. 256 с.
2.Пентилюк М. І. Культура мовлення і методика навчання української мови. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2020. 312 с.
3.Скуратівський Л. В. Розвиток мовлення: теорія і практика. Харків: Ранок, 2019. 280 с.

Анастасія Коваленко
Наукова керівниця – доц. Олена Кудрявцева

Формування комунікативної компетентності учнів 5-6 класів з використанням навчальних платформ

У сучасному освітньому процесі комунікативна компетентність є однією з ключових навичок, яка визначає успішність учня не лише у навчанні, а й у майбутньому професійному та соціальному житті. Необхідність розвитку комунікативної компетентності учнів зумовлена оновленим педагогічним змістом, впровадженням відповідних методів і прийомів навчання. Найбільш ефективним способом реалізації комунікативного підходу є навчальні платформи. Систематичне використання навчальних платформ відповідає вимогам сучасної освіти і є основоположним елементом у формуванні особистості учнів як компетентних громадян демократичного суспільства. Одним з головних критеріїв комунікативного підходу є створення реальних життєвих ситуацій у процесі навчання. Використання сучасних навчальних платформ, сприяє підвищенню ефективності цього процесу, розширюючи можливості для інтерактивного та самостійного навчання [1, с.266].Сучасні освітні платформи, такі як GoogleClassroom, Moodle, Edmodo, Zoom, Padlet, Microsoft Teams, забезпечують можливості для інтерактивної взаємодії між учнями та вчителем. Вони дозволяють організовувати групові дискусії, відеоконференції, спільні проєкти та завдання, що потребують комунікації. Завдяки інтерактивним інструментам діти навчаються висловлювати власні думки, формулювати аргументи, слухати інших та вести конструктивний діалог[3, с.55]. Одним із ефективних методів розвитку комунікативних навичок є застосування гейміфікації на навчальних платформах. Гейміфікація – це застосування ігрових принципів до неігрових середовищ. Вона відрізняється від інших форм ігор тим, що фокус робиться не на самій грі, а на досягненні конкретної мети.

На уроках гейміфікації учні як гравці отримують не оцінки, а бали досвіду, значки та просування в загальному рейтингу. Це заохочує учнів досягати більшого. Ігри стимулюють центри

задоволення в мозку: 97% дітей грають у відеоігри. Крім того, 70% вчителів визнають, що залученість учнів зросла відтоді, як вони почали використовувати відеоігри в класі[3, с.266]. Гейміфікація навчання – ефективний спосіб підтримання уваги та підвищення мотивації. Завдяки формату гри в парах і групах учні, які мають труднощі з налагодженням соціальних зв'язків, можуть легше адаптуватися в колективі. Гейміфікований груповий формат заохочує до співпраці, а не до конкуренції, а також покращує командний дух.

Одним із ключових методів є проєктна діяльність у цифровому середовищі. Проектне навчання – це метод навчання, в основі якого лежить самостійна робота учнів над конкретним завданням протягом певного періоду часу. Учні обирають тему проекту, досліджують її, планують роботу, виконують її та презентують результати. Учні можуть створювати електронні журнали, блоги або відеоролики, що стимулює їх до активного обговорення, обміну думками та спільного вирішення завдань.

Однак, для досягнення максимального ефекту необхідно збалансовано поєднувати цифрові технології з традиційними методами навчання, підтримувати мотивацію учнів та створювати сприятливе освітнє середовище, яке сприятиме розвитку не лише комунікативних, а й соціальних та емоційних навичок [2, с.148].

Список літератури

1.Єрмоленко С.Я. Формування комунікативної компетенції у лінгводидактиці. Українська мова і література в школі. 2021. № 3. С 42–46.

2.Кулик О.Д. Комунікативна компетентність: підходи до визначення та роль у формуванні мовно-мовленнєвої особистості. Topicalissuesof 25 education: Collectivemonograph. PegasusPublishing, Lisbon, Portugal, 2018. С.148–162.

3.Пометун О.І., Пироженко Л.В. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання. Науково-методичний посібник. За ред. О. І. Пометун. Київ : Видавництво А. С. К. , 2004. 192 с.

Вікторія Курилішин
Наукова керівниця – асист. Кравчук О. В.

Образ міста у перекладі твору Ґеорґа Дроздовського «Тоді в Чернівцях і довкола. Спогади старого австрійця»

Чернівці – місто на перетині культур та епох, що в різний час належало різним державам і поєднувало традиції багатьох народів. Німецькомовний автор буковинського походження Ґеорґ Дроздовський у своїх спогадах «Тоді в Чернівцях і довкола» створює детальний та емоційний образ Чернівців початку ХХ століття, що зберігається й у перекладі Петра Рихла.

Чернівці у тексті Дроздовського змальовані як «Австрія в мініатюрі», місто, що зберегло риси старої Габсбурзької монархії навіть після її падіння. Автор наголошує на його мультикультурності.. У перекладі ці акценти збережені, що дозволяє читачеві відчути той самий «дух Чернівців». Автор наголошує, що пам'ять про Чернівці минулого зберігається лише у вузькому колі людей: *«Якщо сьогодні завести розмову про Чернівці чи Буковину з кимось, хто не належить до нашого старого й старіючого покоління, то реакцією небуковинця в дев'яти з десяти випадків буде нерозуміюче похитування головою…»* [1, с. 15] У перекладі передано меланхолійний настрій, притаманний оригіналу, що важливо для розуміння авторського ставлення до міста.

Особливе значення у передачі образу Чернівців у перекладі мають топоніми та історичні реалії. Петро Рихло залишає багато автентичних назв, доповнюючи їх поясненнями, щоб україномовний читач міг зрозуміти географію та історичний контекст. Зокрема, «*Rinplatz*» [3, с. 15] передається як «Рінґплац (нині Центральна площа)» [1, с. 18], що дозволяє одночасно зберегти оригінальну назву і дати читачеві орієнтир у сучасному місті. Подібна стратегія використовується і з поняттям «Buchenland» [3, с. 61] (Буковина) [1, с. 61] – переклад зберігає німецьку назву, але роз'яснює її значення.

Переклад книги спогадів Ґеорґа Дроздовського є важливим інструментом збереження культурної пам'яті міста Чернівці.

Завдяки точному відтворенню лексичних, стилістичних і текстових особливостей, переклад дозволяє сучасному читачеві глибше зануритися в атмосферу міста, яким його пам'ятав автор.

Список літератури

1. Дроздовський Ґ. *Тоді в Чернівцях і довкола. Спогади старого австрійця* / Пер. П. Рихло. Чернівці: Книги XXI, 2021.

2. Гаджиєва Г. Образ міста в сучасній літературі. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_5887fb78762e7.pdf#page=77 (дата звернення: 13.02.2025).

3. Назарець В. Розвиток теми міста у світовій літературі. URL: https://sci-conf.com.ua/wp-content/uploads/2022/10/innovations-and-prospects-of-world-science-12-14.10.2022.pdf#page=332 (дата звернення: 13.02.2025).

Анна Каранчева
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Молодіжний інтернет-сленг сучасної англійської мови

Інтернет-сленг – це форма мови, яку люди використовують в інтернеті для спілкування один з одним та яка не дотримується стандартних правил граматики та лексики літературної мови. Під цим терміном можна розуміти будь-який сленговий вираз, який популяризували та в багатьох випадках навіть вигадали самі користувачі інтернету. Такі вирази часто з'являються з метою заощадити час при натисканні клавіш або обійти обмеження на кількість символів[1]. Інтернет-сленг зародився на початку розвитку інтернету – це період приблизно з середини 1970-х років до початку 1990-х років. Ранні форми сленгу передбачали, що люди, які його використовують, мають знання мови програмування, тому що сленг часто походив із команд або концепцій, пов'язаних з написанням коду[2].

Хоча визначення інтернет-сленгу може бути неоднозначним, можна виокремити різні його типи. Одним із найпоширеніших типів інтернет-сленгу можна вважатигомофони на основі літер, до яких належать абревіатури та акроніми. Наприклад: *«CU»* або *«CYA»*— акронімвід англійського *«seeyou (seeya)»*—*«побачимось»*.*«LOL»*та *«BTW»* – абревіатури від англійських виразів *«laughoutloud»*—*«дуже смішно»*та*«bytheway»* – *«доречі»* відповідно [3]. В інтернеті часто зустрічаються гетерографи – тобто випадкивикористання одного слова, схожого за звучанням, замість іншого або навмисне порушення орфографічних правил. Наприклад, використання слова *«sauce»([sɔːs], соус)* замість *«source»([sɔːs], джерело)* [4]. Гетерографи набули популярності завдяки алгоритмам соцмереж, які відстежують контент, цензуруючи певні слова; навмисне неправильне написання слів обходить правила цензури і, як наслідок, може сприяти просуванню шкідливого контенту.В окремих випадках інтернет-виразами можна вважати навіть особливе використання розділових знаків

та спеціальних символів [5]. Граматичні правила розділових знаків в інтернеті більш вільні й ними часто нехтують. Наприклад, апострофи можуть бути опущені, так що «*John'sbook*» перетворюється на «*johnsbook*». До цього типу можна віднести й друковані емотикони — піктограми, що зображають вираз обличчя за допомогою символів та використовуються для передачі почуттів, настрою чи реакції людини. Значення та використання емотиконів можуть різнитися залежно від культури, й деякі з них знайдені лише в певних мовах. Наприклад, японський аналог емотиконів, каомодзі (в буквальному сенсі «знаки обличчя»), акцентує увагу на очах, а не на роті, як у західних емотиконах.Ці символи набули популярності серед англомовних фанатів японської культури. Їх також слід читати прямо, як « ^_^ », а не збоку, як «*:3*» [6]. Одним з найбільш унікальних типів інтернет-сленгу буде вважатися leetspeak, також відомий як «*1337*». Це альтернативна абетка для англійської мови, яка використовує різні комбінації символів ASCII для заміни латинських літер. Вона виникла у середовищі комп'ютерного хакінгу, але поширилась й на онлайн-ігри та форуми. Використання цієї абетки для потенційно проблемних термінів (наприклад, «*k1ll*»; «*s3x*»; «*ant1s3m1t1sm*») може допомогти обійти цензуру деяких соцмереж [7].

Список літератури

1. McCulloch G. Because Internet: Understanding the New Rules of Language. 2020. 336 pp.
2. Ольшанська Н. О. Комп’ютерний жаргон. Вінницький національний технічний університет. 2016. 4 с.
3. Adair C. Instagramslang, acronyms and hashtags. 2023. URL: https://gamequitters.com/instagram-slang/.
4. Hawisher G. E., Selfe C. L. Global literacies and the worldwide web.Taylor&FrancisGroup,2005. 299 pp
5. Sung M. URL: https://mashable.com/article/tiktok-algorithm-triggers
6. Katsuno H., Yano C. R. Face to face: on-line subjectivity in contemporaryJapan. Asian Studies Review. 2002. 26(2):205-231
7. Li W., Zeng J. Leet us age and its effecton password security. IEEE transactions on in forensics and security. 2021. VOL. 16. 2130-2

Аліна Килимник
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Трансформаційний підхід у перекладі

Трансформаційний підхід у перекладі досліджують як один із фундаментальних напрямів сучасного перекладознавства. Він базується на глибокому аналізі структурних, семантичних та прагматичних особливостей тексту з метою його оптимальної адаптації до норм та традицій мови перекладу. Основна ідея цього підходу полягає у здійсненні певних перетворень мовного матеріалу, які допомагають зберегти змістову, стилістичну та комунікативну еквівалентність тексту та адекватність перекладу в умовах міжмовної взаємодії.

Основою трансформаційного підходу є перетворення, що включають реорганізацію речень, зміну порядку слів, перетворення складних конструкцій у простіші або, навпаки, ширше розгортання простих речень. Це дозволяє досягти більшої природності та читабельності перекладеного тексту[3, с. 149].

Значну увагу приділяють стилістичним аспектам перекладу, адже текст має відповідати не лише граматичним і семантичним нормам мови-реципієнта, а й її стилістичним особливостям.

Іншим важливим аспектом трансформаційного підходу є міжкультурна адаптація тексту, що передбачає врахування національних та культурних особливостей аудиторії. Деякі реалії, зрозумілі носіям мови оригіналу, можуть потребувати додаткових пояснень або заміни на еквівалентні поняття, що існують у культурі цільової аудиторії [1, с. 144]. Насамперед це стосується як специфічної лексики, фразеологічних виразів, метафор, алюзій, історичних та соціальних реалій, які можуть бути малозрозумілими для читачів іншої мовної спільноти.

Мета дослідження полягає в аналізі основних механізмів трансформаційного підходу в перекладі, визначення його ключових складових та вивчення практичних аспектів застосування трансформацій у різних жанрах текстів з урахуванням культурних та мовних особливостей.

Застосування трансформаційного підходу особливо актуальне у перекладі художніх, наукових і публіцистичних текстів, де точність передавання змісту поєднується з необхідністю збереження стилістичних норм і особливостей. Прикладом застосування трансформаційного підходу у художньому перекладі може слугувати переклад роману Агати Крісті "Кривий будиночок". У цьому творі присутні характерні особливості мовлення героїв, які важливо зберегти під час перекладу. Наприклад, одна зі сцен містить наступний діалог:

"I liveatSwinlyDean." I nodded at the mention of the well-known outer suburb of London which boasts three excellent golf courses for the city financier. She added softly in a musing voice: "In a little crooked house…."

Цей фрагмент демонструє важливість стилістичних трансформацій, оскільки перекладач має передати атмосферу загадковості та підтекст, які містяться в оригінальному висловлюванні.

Отже, трансформаційний підхід у перекладі є не лише теоретичною концепцією, а й практичним інструментом, який дозволяє адаптувати текст до культурних та мовних особливостей цільової аудиторії, забезпечуючи його максимальну відповідність авторському тексту.

Список літератури

1. Богайчук О. С. Лексичні трансформації в перекладі. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія.* 2021. № 49 том 2. С. 143-146.

2. Горда В. В. Художній переклад та проблеми адекватності перекладу. Концептуальні проблеми розвитку сучасної гуманітарної та прикладної науки: *матеріали V Всеукр. наук.-практ. симпозіуму м. Івано-Франківськ, 14 травня 2021 року. Івано-Франківськ : Редакційно-видавничий відділ Університету Короля Данила,* 2021. С. 56-59.

3. Журавель Т. В., Хайдарі Н. І. Поняття перекладацьких трансформацій та проблема їх класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Філологія*, 2015. № 19 том 2. С. 148-150.

Габріела Кишлар
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Теоретичні засади дослідження препозитивних атрибутивних сполучень англійської мови

В умовах глобалізації та інтернаціоналізації важливість дослідження препозитивних атрибутивних словосполучень англійської мови у перекладі визначається потребою точного відтворення семантики та граматичної структури оригіналу.

Як зауважує А. К. Мойсієнко, за допомогою єдності ознаки і предмета створюється нове поняття: "кожен предмет має деякий набір властивостей, що створюють його сутність, і прикметник-визначення служить для експлікації одного з них. Властивість зливається зі своїм носієм, становить з ним нерозривну єдність" [3].

Актуальність нашої роботи пов'язана з дослідженням теоретичних засад препозитивних атрибутивних сполучень в англійській мові, і є нагальним завданням, оскільки ці конструкції визначають глибокий семантичний та граматичний зв'язок у мові.

Мета роботи полягає у дослідженні теоретичних аспектів функціонування та побудови препозитивних атрибутивних сполучень англійської мови для розуміння їхнього впливу на структуру мовлення.

Наукова новизна дослідження полягає у глибокому та системному аналізі теоретичних засад препозитивних атрибутивних словосполучень в англійській мові, що розкриває нові підходи до розуміння цього явища.

Атрибутивні сполучення є найбільш розповсюдженим типом вільних словосполучень у сучасній англійській мові. В текстах словосполучення слугують засобом мовної компресії, що сприяє перетворенню розгорнутих синтаксичних конструкцій на нескладні види, здатних водночас передавати той самий обсяг інформації, що й повні синтаксичні структури. Атрибутивні конструкції часто зустрічаються у суспільно-політичних і науково-технічних текстах.

Наприклад: *president's* ***stunning comments*** – вражаючі коментарі президента*;* ***hard-line policies*** *– жорстка політика*; ***London district committee*** *– районний комітет Лондона;* ***Paris peace talks*** *– мирні переговори у Парижі* [4].

Розрізняють двочленні та багаточленні препозитивні атрибутивні словосполучення. Структурний підхід, застосований до аналізу двочленних словосполучень, передбачає вивчення базових схем їх утворення, а саме: «ад'єктив + іменник», «іменник + іменник», «займенник + іменник». Атрибутивний зв'язок («ад'єктив + іменник») як вид синтаксичного зв'язку виражає вищий ступінь з'єднаності між окремими елементами словосполучення. Поєднання «прикметник + іменник» є найбільш типовим випадком атрибутивного зв'язку в художніх творах, адже у ньому розкриваються кваліфікативні відношення між окремими елементами словосполучення [2].

Структурний підхід застосований до аналізу багаточленних словосполучень дозволяє розкрити їхню взаємодію складових та внесок у створення смислового і граматичного контексту. Їхні основні типи: «прикметник + іменник + прийменник», «іменник + прийменник + іменник» [2].

Отже, атрибутивні словосполучення відіграють ключову роль у сучасній англійській мові, визначаючи мовну компресію. Аналіз їх структурних особливостей, здійснений з урахуванням граматичних та семантичних відносин, допомагає розширити наше розуміння структури мовлення.

Список літератури

1. Корсун О.В. Труднощі перекладу атрибутивних словосполучень англійської мови. *Донецький національний технічний університет*. 2011. №1.

2. Островська Л. С. Атрибутивна конструкція в комунікативному аспекті. *Вісник Запорізького національного університету*. Філологічні науки. Запоріжжя: ЗНУ, 2010. № 1. С. 242–252.

3. Моренець В. В. Атрибутивні словосполучення в українській мові : дис. … канд. філол. наук : 10.02.01. Київ, 1963. 406 с.

4. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти: Навч. посіб. / за ред. В. К. Шпака. 2-ге вид. Київ: Знання, 2007.

Маргарита Киюк
Наукова керівниця – доц. Куделько З.Б.

Особливості перекладу політичних текстів з англійської мови на українську

Переклад політичних текстів з англійської на українську вимагає врахування багатьох аспектів, зокрема лексики, культури та стилю. Політичнатермінологія,контекст і міжкультурні відмінності можуть мати значний вплив на точність і адекватність переданого змісту, тому перекладачі повинні добре знати не тільки мову, а й політичну, правову та соціальну системи обох країн.

По-перше,політичні тексти містять специфічну термінологію, для якої немає прямого еквівалента в мові іншої країни, що ускладнює завдання перекладу. Це стосується як міжнародних термінів,такі термінів, які мають особливе значення в політичній системі країни. Наприклад, такі терміни, як «указ президента», «сенатські слухання», «парламентський суверенітет» не мають точниханалогіввУкраїні, щозмушує перекладачів використовувати описові або адаптовані форми, що може вплинути на точність передачі їхнього значення.

По-друге, політичні терміни часто мають культурні, соціальні та історичні конотації, які суттєво відрізняються в країні походження та країні перекладу. Наприклад, термін «лобіювання» має чітке юридичне значення в США, тоді як в Україні це поняття іноді сприймається в більш широкому або навіть негативному сенсі. Перекладачі повинні враховувати ці відмінності, щоб адаптувати текст до реальної ситуації в країні перекладу, не втрачаючи при цьому сенсу оригіналу.

По-третє, політичні тексти часто мають особливий стиль, що поєднує юридичний, публіцистичний та науково-політичний підходи. Перекладачі повинні дотримуватися цього стилю, щоб передати тон і вагу оригінального тексту. Наприклад, промови та доповіді політиків мають власну риторику, що включає емоційну мову, риторичні запитання та метафори, які підсилюють політичне послання. Тому перекладачі повинні звертати увагу на деталі та бути гнучкими у виборі мови.

Міжкультурні відмінності – ще один важливий аспект перекладу політичних текстів. Політичні тексти часто містять культурні та історичні алюзії, які можуть бути незрозумілі або сприйняті по-іншому в інших країнах. Перекладачі повинні обирати відповідні стратегії адаптації, щоб уникнути непорозумінь і викривлень змісту. Це включає пояснення термінів та використання виразів, які найбільш адекватно передають зміст українським читачам. Вибір методу перекладу є ще одним важливим аспектом цього процесу. Оскільки політичні тексти часто мінливі та динамічні, перекладачі можуть використовувати такі стратегії, як вилучення, транскрипція, описовий переклад та локалізація, щоб забезпечити точність та зрозумілість повідомлення в різних контекстах. У деяких випадках, особливо в міжнародних відносинах і юридичних документах, англійську термінологію залишають недоторканою, оскільки вона вже є частиною глобального політичного дискурсу. Дотримання політичного нейтралітету та об'єктивності вкрай важливе, особливо коли йдеться про міжнародні угоди та дипломатичні заяви. Перекладачі повинні уникати впливу власної політичної позиції та спотворення змісту, а також максимально точно передавати повідомлення.

Отже, переклад політичних документів з англійської на українську мову - це складний і багатогранний процес, що вимагає не тільки розвинених лінгвістичних навичок, а й глибоких знань політичного, культурного та соціального бекграунду обох країн. Вміння адаптувати зміст до особливостей політичної системи та міжкультурної реальності необхідне для того, щоб точно і зрозуміло донести ідею до українського читача.

Список літератури

1. Herasimova O. M., Bahrii H. A., Peculiarities of political speeches translation from english into ukrainian.

2. Darwish, A. (2006). Translating the News, *Reframing Constructed Realities*, 2 (1). pp. 52–77, Translation Watch Quarterly [in English].

3. Conboy, M. (2006). Tabloid Britain: constructing a community through language. Routledge [in English].

Анастасія Кіцанюк
Наукова керівниця – доц. Куделько З.Б.

Вплив контексту на переклад фразеологічних одиниць

Вплив контексту на переклад фразеологічних одиниць є важливою сферою дослідження в перекладознавстві. Фразеологічні одиниці, або ідіоми, це фіксований багатослівний вираз (фраза, приказка, група слів), що використовується умовно і наділена традиційним для носіїв мови переносним значенням, яке неможливо зрозуміти зі значень окремих компонентів або буквального значення складових частин. Переклад цих одиниць становить значні труднощі через їх культурні та контекстуальні нюанси. Контекст відіграє ключову роль у процесі перекладу, впливаючи на інтерпретацію та передачу фразеологічних одиниць. Різні типи контексту, включаючи лінгвістичний, ситуаційний та культурний, впливають на вибір перекладачів.Немало випадків, коли при перекладі фільму з мови оригіналу втрачається ідея фрази, чим бентежить глядачів. Наприклад, в телесеріалі «Друзі» можна почути такі ідіоми: ‘Come out of your shell’ або ‘Pour salt in someone’s wounds’, які перекладаються чи замінюються по-різному, залежно від контексту ситуації чи культури країни.

Наприклад, Колсон обговорює культурні аспекти фразеології та їх вплив на переклад [1]. Він наголошує на тому, що розуміння культурного контексту є важливим для точного перекладу фразеологічних одиниць, оскільки ці вирази часто мають культурні конотації, які не завжди очевидні з їх буквальних значень, як у вищезазначеному прикладі.

Джафарова досліджує труднощі перекладу фразеологічних одиниць і підкреслює важливість контексту для досягнення точних перекладів [2]. Вона підкреслює, що лінгвістичний контекст, який включає навколишній текст і дискурс, відіграє вирішальну роль у визначенні значення фразеологічної одиниці. Без урахування лінгвістичного контексту перекладачі можуть неправильно інтерпретувати задумане значення і створювати переклади, які є або неточними,

або безглуздими. Часто таке доводить до втрати глядачів чи читачів, які незадоволені перекладом.

Кізюн і Головня підкреслюють значущість контексту в перекладі наукових текстів, зазначаючи, що контекст допомагає зберегти задумане значення і культурну *релевантність* фразеологічних одиниць [3]. Вони стверджують, що ситуаційний контекст, який стосується конкретних обставин використання фразеологічної одиниці, є важливим для розуміння її значення. Наприклад, фразеологічна одиниця, використана в офіційному науковому тексті, може мати іншу конотацію, ніж та сама одиниця у випадковій розмові.

Михайленко досліджує контекстуальне відтворення англійських фразеологічних одиниць українською мовою, підкреслюючи необхідність врахування культурних та контекстуальних аспектів у перекладі [4]. Він зазначає, що перекладачі повинні бути обізнані про культурні відмінності між вихідною та цільовою мовами для ефективної передачі задуманої значущості. Це включає не тільки розуміння культурного контексту фразеологічної одиниці, але й пошук культурно відповідних еквівалентів у цільовій мові.

Перекладачі використовують різні стратегії для вирішення контекстуальних викликів при перекладі фразеологічних одиниць*, включаючи еквівалентність, аналогію, описовий переклад, культурну заміну та пропуск*. Ефективність цих стратегій залежить від здатності перекладача розуміти та передавати контекстуальні нюанси вихідної мови. Дослідження контексту в перекладі підкреслює необхідність нюансованого підходу, який поважає складність фразеологічних одиниць і забезпечує точні та змістовні переклади.

Список літератури

1. Colson, J.P. "Phraseology and Culture in English and Ukrainian."

2. Jafarova, LeylaMirhasan. "Challenges in Translating Phraseological Units." Theory and Practice in Language Studies, Vol. 6, No. 7, 2016.

3. Кізюн, Лідія та Алла Головня. «Переклад фразеологізмів у наукових текстах». Київ.

4. Михайленко, Валерій. «Дослідження англо-української контрастної фразеології». Ужгородський національний університет.

Ольга Ковалюк
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Прийоми перекладу назв кінофільмів

У теперішній цифровий період, коли роль кінематографа відіграє значну частку в сучасній масовій культурі, уміння працювати із перекладом є актуальною проблемою. Задля адекватного передавання змісту, сюжету та забезпечення розуміння фільму в цілому, важливим чинником відіграє дотримання усіх норм перекладу та відповідних його трансформацій, які не спотворять передавання інформації глядачеві. Переклад назв кінофільмів, хоч і здається простою справою, вимагає чимало зусиль. Адже перекладач повинен бути ознайомлений із сюжетом, уміти шукати особливі засоби для передачі стилістичних і смислових складових оригінальної версії фільму, уміти працювати з підбором відповідників, що в результаті дозволить реципієнту дізнатися нову інформацію про інших людей, культуру та традиції інших країн.Оскільки в назву переважно вноситься головний задум, головною метою правильного перекладу – це спрямувати увагу і сприйняття фільму в конкретне русло.Не потрібно виключати такі випадки, коли головна складність перекладу назви кінофільму полягає у тому, що певні слова та фрази ніби вкорінені в мові оригіналу, що унеможливлює підібрання належного еквіваленту. Це зумовило створення нижчезазначених тактик перекладу:

1. **Прямий переклад**

Застосовується для назв, які не містять у собі складних елементів, які важко трансформувати для правильної передачі сенсу. Такий вид перекладу переважно найбільш наближений до оригіналу, адже за наявності власних назв, слів із прямим значенням та простих словосполучень тут часто варіюють такі прийоми перекладу, **як транслітерація та транскрипція.**

Чудовим прикладом використання цієї практики є перекладиназв фільму «*Kingsman: TheGoldenCircle*» на «*Кінгсман: Золоте Кільце*»;«*DeathontheNile*» на «*Смерть на Нілі*».

2. **Трансформація назви**

Ця тактика застосовується для випадків, коли переклад вимагає додавання або опущення певних лексичних елементів задля збереження правильного розуміння назви фільму згідно з оригіналом. Надто багато тексту в назві ускладнює правильне його сприйняття. Серед перекладацьких трансформацій, які широко використовуються при цій тактиці – **компресія та декомпресія**. Прикладами можуть слугувати такі переклади назв:«*Knocked-up*» - «*Трішки вагітна*»; «*MazeRunner*» - «*Той, що біжить лабіринтом*»

3. Непрямий переклад

При використанні цієї тактики головне завдання професійного перекладача полягає у збереженні семантичної та структурної рівності та рівності певних комунікативно-функціональних особливостей. При цьому повністю допускається часткова або повна заміна назви фільму, при якій головний сенс незначно або взагалі не змінюється. В більшості випадків це застосовується при певних культурних і традиційних відмінностях між країнами мови оригіналу та країнами мови перекладу.Яскравими прикладами можуть бути:«*Nowyouseeme*» - «*Ілюзія обману*»; «*FastandFurious*» - «*Форсаж*»

Отже, можна зробити висновок, що оскільки фільми відіграють досить важливу роль для людей на теперішній час, навіть переклад тільки самої назви потребує чимало зусиль та знань. Ціллю перекладача є не передати всю привабливість назви, щоб не втратити увагу глядача в майбутньому.

Список літератури

1. Гушул Р.В., Федик В.В «Особливості перекладу назв кінофільмів з англійської мови на українську». Ужгород : Видавничий дім "Гельветика", 2022. Т. 2, вип. 21. С. 159–163. Бібліогр.: с. 163 рез. укр., англ. URL : http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/21/part_2/32.pdf.

2. Громова З. В. Основні помилки при перекладі назв кінофільмів. *Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка*. Філологічні науки. 2013. № 9(1). С. 28-33. URL : http://nbuv.gov.ua/j-pdf/vluf_2013_9(1)__7.pdf.

Анжеліка Козаченко
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Особливості перекладу військової термінології у контексті війни 2022–2024 рр. в Україні

Військова термінологія відіграє важливу роль у висвітленні подій збройного конфлікту, оскількисаме через неї передається точна інформація про бойовідії, тактику, стратегію, військове оснащення та оперативну обстановку.

З початком повномасштабного вторгнення Росії в Україну (2022 р.) спостерігається активне поширення військової термінології в медійному просторі, що зумовлює необхідність її коректного перекладу з англійської на українську та навпаки. Це явище вимагає особливої уваги з боку перекладачів, журналістів і військових експертів, щоб уникнути дезінформації та неточностей у висвітленні подій.

Оскільки війна триває, а військова лексика постійно поповнюється новими поняттями, тема дослідження є вкрай актуальною. Вивчення цього процесу дозволяє не лише вдосконалити переклад військових термінів, але й сприяє створенню уніфікованої термінологічної бази для фахівців різних галузей. Точний та адекватний переклад військових термінів є не лише питанням лінгвістики, а й важливим аспектом інформаційної безпеки та ефективної комунікації між міжнародними партнерами. Основне завдання дослідження – аналіз особливостей перекладу військової термінології у контексті війни 2022–2024 рр. в Україні та виокремити основні труднощі, які виникають при адаптації англомовних термінів українською мовою. Це дозволить розробити рекомендації для покращення якості перекладу та сприяти ефективному використанню військової термінології у професійному та медійному середовищі. Доцільним у цьому аспекті видаються наступні завдання;

1.Проаналізувати корпус військової лексики, що вживається в англомовних джерелах про війну в Україні; 2.Дослідити найпоширеніші стратегії перекладу військових термінів та виявити труднощі, які виникають під час перекладу військової

термінології з англійської на українську; 3.Проаналізувати, як нові терміни закріплюються в українській мові та військовій комунікації.

У роботі було досліджено корпус військових термінів на основі статей англомовних ЗМІ (BBC, The Guardian, CNN) та офіційних звітів міжнародних організацій (NATO, OSCE, Institute for the Study of War). Для аналізу застосовано методи порівняльного аналізу, контекстного аналізу та кількісного підходу до визначення частотності вживання термінів. Це дослідження також відкриває можливості для подальших міждисциплінарних розвідок у сфері мовознавства, військової справи та інформаційної безпеки.

Перспективу дослідження вбачаємо у подальшому вивченні впливу нових військових термінів на українську мову, а також у розробці рекомендацій для стандартизації їхнього перекладу у військовій та медійній комунікації. Подальші дослідження можуть також сприяти створенню спеціалізованих глосаріїв і термінологічних довідників для військових, журналістів і перекладачів.

Список літератури

1. NATO Terminology Office. NATO Glossary of Terms and Definitions (AAP-06). Brussels: NATO Standardization Office, 2023.
2. The Oxford Handbook of War. Ed. by Julian Lindley-French & Yves Boyer. Oxford University Press, 2012.
3. The Guardian. War in Ukraine: Reports and Commentary. www.theguardian.com

Анастасія Колєснік
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Лінгвальні засоби відтворення негативних емоцій у перекладі

Лінгвістичні засоби вираження емоцій мають ключове значення у художньому перекладі, оскільки емоційно забарвлені вирази створюють атмосферу твору та передають ідеї автора. У перекладі негативних емоцій виникають труднощі. Адже кожна взаємодія, що містить як лінгвістичні, так і позалінгвальні фактори, які відображають внутрішній світ персонажів[1].

Актуальність дослідження пов'язана з необхідністю глибшого розуміння категоризації емоцій, їх комунікації та семантичного простору в різних мовах. Пошук відповідних лексичних засобів для точного перекладу негативних емоцій є важливим напрямом у перекладознавстві. Такі відомі науковці як О.В. Дзера, З.П. Зорівчак, В.І. Карабан, В.М. Кикоть, а також Л.В. Коломієць, В.Д. Радчук, А.В. Широкова-Манно і, звісно, О.І. Чередниченко та інші зробили значний внесок у дослідження цієї теми, що робить її важливою для подальших наукових досліджень у галузі лінгвістики.

У даному дослідженні розглядається проблема відтворення емотивних засобів у перекладі твору Артура Хейлі "Політ у небезпеку". Емотивність мовних творів виражає емоційно забарвлене ставлення мовця до означуваного і впливає на адресата. Проблема емотивної експресії актуальна в лінгвістиці, оскільки мова здатна реалізовувати емоційні інтенції людини.Особливості використання прийому експресивної конкретизації при перекладі художніх текстів з англійської мови на українську вивчаються з урахуванням екстралінгвістичних та лінгвістичних факторів. Це дозволяє перекладачеві включати творчий підхід та надавати йому певну свободу в межах семантичного поля тексту [2].

Відтворення емотивності в художньому перекладі полягає в передачі емоційного забарвлення оригіналу, враховуючи не лише лексичний зміст, а й емоційний відгук тексту. Емоції є невід'ємною частиною людської діяльності, відображаючи

значимість явищ і ситуацій та служачи механізмами регуляції психічної діяльності. Сучасна лінгвістика виявляє інтерес до емоційної сфери, особливо в контексті мовної та метафоричної репрезентації емоцій у діалозі. Художній дискурс є важливим джерелом для вивчення емоційних ситуацій, а діалогічний дискурс розглядається як особливий вид мовленнєвого прояву учасників комунікації.

Згідно з результатами цього дослідження, можна зробити висновок, що лінгвістичні засоби вираження емоцій є важливими для збереження емоційної виразності оригіналу в перекладі. Перекладачі повинні враховувати культурні та мовні відмінності, застосовуючи адаптаційні стратегії для точного передавання негативних емоцій. Важливими аспектами є емоційне забарвлення, інтенсифікація емоцій через інтонацію і вибір слів, а також культурні канали. Культура має свої специфічні мовні засоби для їх вираження. Перекладач мусить зберегти емоційну виразність оригіналу, враховуючи культурні та мовні відмінності.

Список літератури

1.Коптілов В.В. Теорія і практика перекладу. Київ : Юніверс, 2003.280 с.

2.Практичні аспекти перекладу емотивних текстів англомовної художньої літератури на українську мову. URL: https://studexpo.ru/162777/anglivskiv/visnovki.

Анастасія Констанчан
Наукова керівниця – асист. Нузбан О. В.

Засоби забезпечення адекватності та еквівалентності перекладу художнього твору

Художній переклад – це процес відтворення змісту літературних творів іншою мовою, що передбачає збереження стилю, емоційного забарвлення та культурної самобутності оригіналу. Однак переклад художніх творів набуває особливого значення також як форма культурного обміну [2]. Під час перекладу необхідно пам'ятати про мовну картину світу – спосіб опису довкілля мовними засобами, в якому відображені особливості уявлення носіїв мови про навколишню дійсність [3]. Адекватність і еквівалентність є ключовими аспектами теорії перекладу, позаяк вони забезпечують гармонійне відтворення змісту, стилю та комунікативної функції першотвору. Важливу роль у досягненні цих цілей відіграють перекладацькі трансформації – міжмовні перетворення, завдяки яким перекладач зберігає мовну картину світу, водночас адаптуючи її до нових мовних середовищ.

Актуальність запропонованого дослідження пов'язана з важливістю вдосконалення процесу перекладу художніх творів шляхом використання перекладацьких трансформацій та виявлення оптимальних перекладацьких рішень задля збереження ідейного змісту, а також культурних і художньо-стилістичних особливостей першотвору.

Метою роботи є дослідження засобів забезпечення адекватності та еквівалентності перекладу художнього твору. Відповідно до поставленої мети, перед нами постали наступні завдання: визначити поняття адекватності та еквівалентності в перекладі художніх творів; дослідити художньо-стилістичні особливості роману-антиутопії „451 градус за Фаренгейтом" Рея Бредбері; охарактеризувати перекладацькітрансформації, які забезпечують адекватність та еквівалентність перекладу роману; проаналізувати конкретні приклади перекладацьких рішень у перекладі роману та оцінити їх ефективність щодо збереження художньої цінності твору.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше здійснено комплексний аналіз засобів забезпечення адекватності та еквівалентності перекладу художнього твору, а саме роману-антиутопії „451 градус за Фаренгейтом" Рея Бредбері [4].

У ході дослідження проаналізовано перекладацькі трансформації, використані під часу перекладу роману-антиутопії Рея Бредбері перекладачем Євгеном Крижевичем [1]. Ми з'ясували, що стиль автора, а також його вплив на читача у перекладі збережено за допомогою перекладацьких трансформацій, серед яких переважають експресивація та компенсація,за ними – модуляція, антонімічний переклад, компресія та декомпресія. Нами теж визначено, що лінгвокультурну адаптацію оригіналу, зокрема передачу реалій, було успішно відтворено передусім завдяки застосуванню компенсації, дещо рідше – модуляції, а найменшевикористовували описовий та антонімічний переклад.

Отже, використання різноманітних перекладацьких трансформацій є основним інструментом для забезпечення адекватності та еквівалентності художнього перекладу. Застосування цих перетворень дозволяє не лише передати зміст оригіналу, а й зберегти його художню та комунікативну функцію, адаптуючи літературний твір до мовної картини світу носіїв мови перекладу.

Список літератури

1. Бредбері Р. 451° за Фаренгейтом. Марсіанські хроніки. Київ : Дніпро, 1988. С.195–324.

2. Волков А. Р. Лексикон загального та порівняльного літературознавства. Чернівці : Золоті литаври, 2001. 636 с.

3. Єрмоленко С. Я. Українська мова. Короткий тлумачнийсловник лінгвістичних термінів / С.Я. Єрмоленко, С. П. Бибик, О. Г. Тодор. Київ : Либідь, 2001. 224 с.

4. Bradbury R. Fahrenheit 451. London: Harper Voyager, 2008. 192 p.

Яна Косменко
Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Прагматика перекладу художнього твору

За визначенням Крістіане Норд, перекладацькі проблеми – це проблеми, які виникають під час перекладу і які повинен вирішити перекладач. Вона виділяє такі групи проблем: проблеми вихідного тексту, культурні, прагматичні та мовні проблеми[1].

До проблем вихідного тексту К.Норд відносить зміст, невербальні елементи, лексику та синтаксис. Такі проблеми характерні, в основному,для художніх текстів. Прагматичні проблеми представлені лексичними труднощами, при яких обсяг інформаціїможе змінюватися. Сюди відносятьпроблемипередачі власних назв, імен, багатозначних слів, гру слів, реалії, терміни, неологізми, абревіатури. Культурн проблеми виникають через певні відмінності. Ними можуть бути і власні назви, географічні назви, назви установ, реалій. Через різницю в синтаксисі, лексиці та граматиці двох мов (мови оригіналу-МОта мови перекладу-МП), виникаютьмовні проблеми. Це різниця та безеквівалентність певних часових форм мови, порядок слів у реченні, лексичні одиниці тощо[1]. Розглядаючи проблеми перекладу художньої літератури ми повинні звернути увагу й на стратегії перекладу. Стратегія перекладу — це програма перекладацьких дій, яка формується на основі загального підходу перекладача до виконання перекладу в умовах визначеної комунікативної ситуації, яка в свою чергу визначає ціль перекладу і визначає характер професійної поведінки перекладача в межах комунікативної ситуації. Формування стратегії перекладу передбачає орієнтовно такий алгоритм дій: 1.Аналіз вихідного тексту(перед перекладом) — зібрання зовнішніх даних про текст; пошук та визначення джерела та реципієнта; проаналізувати склад інформації та її насиченість: когнітивна, оперативна, емотивна, естетична інформація; комунікативне завдання, визначити жанр мовлення). 2.Аналітичний варіативний пошук (створення тексту перекладу). 3.Аналіз результатів перекладу.

Крім цього, варто звернути увагу й на типи помилок, котрі допускають перекладачі, адже перший крок до покращення перекладу — це визнання помилок та запобігання їх повторенню.

У текстах перекладів виділяються чотири основних типи помилок, які відіграють неоднакову роль при оцінюванні якості перекладу:

1. Помилки, що являють собою грубе викривлення змісту оригіналу. Такі помилки призводять до того, що переклад відображає зовсім іншу ситуацію і фактично дезінформують рецептора. Вони, як правило, виникають внаслідок невірного розуміння перекладачем змісту даного повідомлення оригіналу.

2. Помилки, що призводять до неточної передачі смислу оригіналу, але не викривляють його повністю. В результаті у перекладі описується та ж сама ситуація, що й в оригіналі але її окремі частини або деталі перекладаються не досить точно. Такі помилки, як правило, виникають внаслідок неточного розуміння значення окремих слів в оригіналі чи невірної оцінки перекладачем ступеня відповідності значень англійського й українського термінів.

3. Помилки, які не порушують загального смислу оригіналу, але знижують якість тексту перекладу внаслідок відхилення від стилістичних норм МП, використання маловживаних у даному типі текстів одиниць, зловживання іншомовними запозиченнями або технічними жаргонізмами тощо.

4. Порушення обов'язкових мови перекладу, які не впливають на еквівалентність перекладу, але свідчать про недостатнє володіння перекладачем даною мовою чи його нездатністю долати вплив мови оригіналу.

Отже, перекладацькі проблеми очікують на перекладача на всіх рівнях: від лексики та синтаксису до глобальних культурних розбіжностей у мові перекладу та мови оригіналу.

Список літератури

1. Nord C. Text Analysis in Translation: theory, Methodology, and Didactic Application of a Model for Translation -Oriented Text Analysis Amsterdam: Rodopy, 2005. 274 p.

Лілія Косован
Наукова керівниця – асист. Ніжнік Л. І.

Роль перекладу в кіноіндустрії

Переклад у кінематографі виконує визначальну роль як засіб адаптації оригінального твору до мовних, культурних і естетичних норм цільової аудиторії. Завдяки перекладу фільмів, аудіовізуальні тексти набувають нового життя на місцевих ринках, сприяють інтеграції міжнародних культурних тенденцій та зберігають культурну ідентичність. У сучасних умовах глобалізації та розповсюдження медіаконтенту саме переклад є містком між різними мовними просторами.

Сучасна кіноіндустрія характеризується високою динамікою виробництва фільмів, які створюються у різних мовних і культурних середовищах. Переклад дозволяє не лише донести до глядача зміст оригіналу, але й зберегти його художню цілісність та емоційну насиченість. За даними Лук'янової, аудіовізуальний переклад має свої специфічні особливості, що зумовлені необхідністю синхронізації мови з відеорядом, збереженням стилістичних та культурних нюансів оригіналу. Це створює додаткові виклики, пов'язані з адаптацією контенту до локальних реалій та очікувань аудиторії[1].

Переклад дозволяє «локалізувати» оригінальний кінотекст, адаптуючи його до мовних і культурних особливостей цільової аудиторії. Це включає не лише буквальний переклад реплік, а й використання перекладацьких трансформацій для збереження художнього ефекту. За Лук'яновою, аудіовізуальний переклад потребує ретельного аналізу кожного елемента: від діалогів до невербальних знаків, що забезпечує адекватну передачу авторського задуму[1].

Сучасні технології відкривають нові можливості для автоматизації та оптимізації процесу перекладу, що може суттєво підвищити якість кіноперекладу. Проте, попри технічний прогрес, роль професійного перекладача залишається ключовою через необхідність врахування культурних, стилістичних та емоційних особливостей оригінального тексту. За даними Сердюченко В. В., основні методи та прийоми

перекладу назв і реплік у фільмах свідчать про важливість творчого підходу й глибокого розуміння міжкультурних комунікацій [2].

Переклад є важливим інструментом просування фільмів на міжнародних ринках. Він сприяє обміну культурними цінностями, підвищує доступність творів для ширшої аудиторії та зміцнює позиції кінокомпаній у глобальному конкурентному середовищі. Якісний переклад стає гарантом успіху фільму за межами країни-виробника.

Отже, переклад у кіноіндустрії є багатогранним процесом, який включає не лише лінгвістичний аспект, але й культурну, емоційну та технічну складову. Він виступає важливим засобом адаптації кінематографічного твору для різних аудиторій, забезпечує збереження художнього задуму та сприяє глобалізації кінопродукції. Для подолання існуючих викликів необхідно розробляти нові методики та технології аудіовізуального перекладу, зберігаючи при цьому професійну майстерність перекладача. Отже, якісний переклад є не лише умовою успішного міжнародного просування фільмів, але й гарантом збереження культурної ідентичності та естетичного забарвлення оригінального твору.

Список літератури

1. Лук'янова Т. Г.Основи англо-українського кіноперекладу. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна,2012. 104 с.
2. Сердюченко В. В. Особливості перекладу назв кінофільмів з англійської мови: дипломна робота. 2018. 75 с.

Наталія Косован
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Мовні засоби реалізації модальності у промовах політичних лідерів

У дослідженні проаналізовано як змінилось використання модальності за останні 10-20 років, як змінюється модальність у передвиборчих промовах та після виборів та як різні англомовні та україномовні політичні лідери, використовують модальні дієслова у своїх промовах задля досягнення бажаних результатів. Модальні дієслова допомагають інакше розкривати зміст сказаного для слухачів. Самий термін «модальність» має декілька значень, до прикладу: модальність –відношення між мовцем та змістом висловлювання/змістом висловлювання та дійсністю/поєднання відношення мовця до змісту висловлювання та баченням дійсності, що містить висловлювання [1, с. 156-161]. Згідно із Ю.В. Сорощук, модальність – складна категорія, яка виражає ставлення мовця до висловлюваного та оцінку об'єктивної дійсності. Така лексична та граматична репрезентація модальності виражається за допомогою використання модальних дієслів або їхніх лексичних відповідників[2, с. 92]. Сучасний світ постійно розвивається, тому політичні промови також зазнають своїх змін, зокрема через вплив глобалізації та технологій. Можна виділити декілька основних змін за останні 10-20 років використання модальності:

- Україномовні промови: зросла тенденція прямолінійного використання модальності, частіше використовуються модальні дієслова «маємо», «повинні», «зобов'язані». Такі зміни обумовлені соціально-політичними змінами в Україні та в умовах війни, де політичні лідери доволі часто наголошують на важливості єдності народу та докладання всіх зусиль для спільної мети.
- Англомовні промови: зросла тенденція використання таких модальних дієслів як «might» «should» «could», для вираження ймовірності або необхідності. Такі зміни можуть бути пов'язаними із глобальними кризами, де політики

підкреслюють обережність та невизначеність у прийнятті певних рішень.

В залежності від етапу виборчого процесу змінюються і самі політичні промови. Використання модальності в передвиборчому процесі є більш спонукальною та впевненою, тоді як після виборів цей процес стає більш стриманим та піддається впливу обставин. Розглянемо приклад англомовної та україномовної політичної промови із застосуванням модального дієслова *«must»*, яке виражає обов'язок або повинність. Прямим відповідником в українській мові буде дієслово *мусити, бути зобов'язними*. Візьмемо фрагмент ізпромовипрезидента України, Володимира Зеленського: «*Ми* ***повинні*** *бути об'єднані, щоб досягти цього. І ми це зробимо…»*(промована Генасамблеї ООН,19.09.2023) та фрагмент із промови колишнього президента США, Білла Клінтона: «*We* ***must*** *take appropriate measures to achieve our goals..."* ("State of the Union Address", Bill Clinton's speech, 27.01.2000)»

Отже, промови є потужним політичним інструментом, адже саме вони можуть переконувати, застерігати, надихати, маніпулювати та впливати на аудиторію, використовуючи модальність. За останні десятиліття змінилось використання модальних дієслів через різні фактори, з чого й можна зробити висновок, що модальність у політичних промовах – динамічний засіб, що адаптується до стратегічних цілей мовця.

Список літератури

1. Ралдугіна К. О. Модальність як логіко-філософська та лінгвістична категорія. Вісник Запорізького національного університету. Запоріжжя, 2008. №1. С. 156–161

2. Сорощук Ю.В. Категорія модальності в сучасному англомовному авторському дискурсі (на матеріалі творів Дена Брауна та Ніколаса Спаркса). Актуальні проблеми філології. Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича. Чернівці, 2016. С. 90–92.

Юлія Коча
Науковий керівник – проф. Кушнерик В. І.

Лінгвістичні трансформації при перекладі художніх текстів

Різниця в структурі мов ускладнює збереження та передачу значень слів при перекладі. Оскільки слово як лексична одиниця належить до певної мовної системи, його семантична структура унікальна для кожної мови. Через це лексичні системи різних мов можуть не збігатися, що зумовлює необхідність використання лексичних трансформацій, тобто відхилень від словникових відповідників.

Наукова робота аналізує лексико-граматичні перетворення, що відбуваються під час перекладу суспільно-політичних текстів українською мовою. У ній представлено лексичні зміни як цілісну систему. Суть лексичних трансформацій полягає в заміні окремих слів вихідної мови на відповідники в мові перекладу, які не є їхніми прямими еквівалентами. Застосування перекладацьких трансформацій має забезпечувати точну передачу змісту оригіналу з урахуванням мовних норм перекладу [1;2].

Дослідження лексичних трансформацій є актуальним, оскільки вони відіграють ключову роль у створенні якісного перекладу. Важливо надати цілісне трактування цього поняття, визначити основні його види, дослідити чинники, що спричиняють необхідність трансформацій, та проаналізувати їхнє застосування у перекладі художніх текстів.

Мета роботи – виявити особливості функціонування лексичних трансформацій під час перекладу текстів. Для її досягнення поставлено такі завдання:
- надати загальну характеристику перекладацькихтрансформацій;
- визначити основні типи лексичних трансформацій;
- проаналізувати застосування лексичних змін у процесі перекладу;
- систематизувати види лексичних трансформацій

До найпростіших лексичних трансформацій належать опущення та додавання. Вони передбачають вилучення або введення додаткових слів у текст перекладу. Це зумовлено структурними відмінностями мов та особливостями вираження думки.Приклади:

1.Опущення

In the inmost recesses of this coppice, not far from the eastern or more remote end of this island, Legrand had built himself a small hut. → *У потаємних глибинах миртової хащі, недалеко від східного краю острова, Легран спорудив собі хатину*[3].

2.Додавання

The shrub here often attains the height of fifteen or twenty feet, and forms an almost impenetrable coppice, burthening the air with its fragrance.→ *Кущі його досягають нерідко п'ятнадцяти-двадцяти футів і утворюють суцільну гущавину, що наповнює повітря тяжкими пахощами і є майже непрохідними для людини*[3].

Отже, переклад є складним процесом, що вимагає глибокого розуміння структурних відмінностей між мовами. Лексичні трансформації дозволяють адаптувати текст, забезпечуючи його точність і відповідність нормам мови перекладу. У процесі дослідження визначено шість основних типів лексичних трансформацій:*конкретизація, генералізація, додавання, опущення, антонімічний переклад, перестановка*[4].

Список літератури

1. Лексичні трансформації при перекладі художнього тексту [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://confcontact.com/2013_04_17/13_Belyakov.htm .

2. Види трансформацій при перекладі, трансформації у перекладацькій практиці [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://msn.khnu.km.ua/mod/page/view.php?id=159963.

3. Алексєєв А. Я. Художній образ і переклад // *Вісник Сумського державного університету*. – 2006. – Вип. 11. – С. 126–130.

4. Карабан В. І**.** Переклад англійської наукової та технічної літератури: навчальний посібник-довідник. – Вінниця: Нова книга, 2004. – 575 с.

Ангеліна Кривак
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Особливості використання фразеологічних одиниць в англомовних піснях

Музична культура є важливою частиною світового мистецтва, а пісенна лірика слугує потужним засобом передачі емоцій, ідей та культурних цінностей. Однією з характерних ознак англомовних пісень є широке використання фразеологічних одиниць, які надають текстам виразності, образності та емоційного забарвлення. Унаслідок динамічного розвитку мови, змін у суспільстві та впливу різних культур, фразеологія постійно збагачується, що робить її аналіз актуальним і важливим.

Мета цього дослідження – аналіз та систематизація фразеологічних одиниць в англомовних піснях, визначення їхніх функцій, семантичних та стилістичних особливостей. Окрему увагу приділено питанням перекладу фразеологізмів українською мовою, зокрема їх адаптації в українському контексті. За основу дослідження взято роботи англомовних виконавців з Великої Британії та Сполучених Штатів, таких як:TheBeatles, EdSheeran, Adele, ArcticMonkeysта інших.

Англомовна пісня виступає надзвичайно цінним об'єктом дослідження для мовознавців, адже вона чітко відображає використання фразеологічних одиниць в реальних комунікативних ситуаціях, дозволяючи вивчати її контекстуальне значення та мовні функції. Більше того, англомовні пісні є важливим засобом вивчення мови, даючи можливість вдосконалення різних її аспектів, як-от лексики, граматики чи фонетики.

Переклад англомовної пісні українською мовою, має свої виклики та особливості, адже перекладач повинен враховувати не тільки лексичні та граматичні аспекти, а й культурні та ідіоматичні вирази.

Часто у процесі перекладу фразеологічних одиниць виникають труднощі, оскільки вони відображають культурні та історичні аспекти суспільства та мовленнєві особливості певної

країни. Щоб передати їхній зміст, перекладачі звертаються до етимології та семантики виразів, що допомагає знайти еквівалент у мові перекладу. Наприклад, вираз “spillthebeans” [1, с. 11] дослівно означає “розсипати боби”, проте його фразеологічне значення – “видати секрет” – може не мати прямого відповідника в українській мові, тому для адекватного перекладу слід використовувати аналогічний за змістом вираз - “розкрити карти”.

Дослідження виявило цікаві аспекти використання фразеологічних одиниць для створення емоційно насичених,запам’ятовуваних текстів. По-перше, мовні одиниці допомагають авторам виразити свої почуття та ідеї з більшою точністю та емоційністю. По-друге, одним із ключових аспектів використання фразеологічних одиниць є їхня здатність створювати метафоричні образи. Наприклад, вираз “theballisinyourcourt” (дослівно - м’яч на твоєму полі) вказує на те, що співрозмовник відповідає за наступний крок.

Ще одним аспектом є використання фразеологізмів для соціальної критики. У пісні “TakeMetoChurch”[2, с. 51] Hozier використав фразеологічну одиницю “Mychurchoffersnoabsolutes”, яка критикує традиційні та соціальні цінності, пропонуючи іншу перспективу, де немає категоричних істин або правил.

Дослідження показало, що фразеологізми в англомовних піснях виконують кілька основних функцій: метафоризацію, передачу емоцій, соціальну критику та створення унікального стилю. Їхній аналіз дозволяє краще зрозуміти зміст творів і знаходити відповідні еквіваленти у перекладі. Глибоке знання фразеології є ключем до адекватного сприйняття музики та її художньої цінності.

Список літератури

1. Панасенко, І. М. Фразеологізми англійської мови: походження, значення, функціонування. Київ: Видавництво "Університет", 2018. 240 с.

2. Гринченко, Т. Фразеологія англійської мови: теорія і практика. Київ: Київський університет, 2016. 180 с.

Єлизавета Кривицька
Наукова керівниця – доц. Куделько З.Б.

Кулінарні реалії в аспекті перекладу

Тема кулінарних реалій в аспекті перекладу є досить актуальною темою та має багато пунктів для достатнього її розкриття та розуміння. Оскільки кулінарія є невід'ємною частиною кожної культури, вивчення кулінарних реалій – надважливий момент для передачі культурного контексту в перекладі.

Метою цієї роботи є аналіз особливостей перекладу та визначення оптимальних шляхів для збереження та передачі кулінарних реалій іншою мовою.

Теоретичними основами дослідження кулінарних реалій є те, що реалія – це мовна одиниця, що має певну національно-культурну специфіку, яку необхідно вміти зберегти та передати [1]. Важливо зазначити, що кулінарні реалії є частиною лінгвокультурологічного простору, відображаючи традиції, звичаї та історичний досвід [2].

Складнощі, з якими стикаються перекладачі під час такого виду роботи, досить банальні. Основною проблемою стає відсутність відповідників у мові перекладу. Часта проблема при перекладі кулінарних реалій – важливість збереження культурного контексту та врахування соціокультурних особливостей, що є ключовим завданням перекладача [3].

Основні три методи цього перекладу такі: Використання адаптації для спрощення сприйняття реалій аудиторією [4]; калькування і транслітерація для збереження оригінальної форми термінів [5]; контекстуальне пояснення як спосіб передачі змісту у зрозумілому вигляді [6].

Будь-яке дослідження має включати не тільки теоретичну складову, а й практичну. Саме тому важливим буде аналіз перекладів кулінарних текстів (кулінарні книги, меню, телевізійні шоу), які чітко показують те, як попередні перекладачі справилися з такою задачею. Важливо не забувати про дослідження назв страв і термінів, таких як «borsch“,

„sushi“, „tapas“ [7]. Такий спосіб допоможе підібрати правильну стратегію перекладу залежно від цільової аудиторії.

Коректний переклад кулінарних реалій полягає в знаходженні балансу між збереженням автентичності та адаптацією до культурного розуміння. В комплексі з цим використання комбінованих методів перекладу найбільш доцільне, оскільки зробить перекладений текст більш точним та легким для розуміння.

Список літератури

1. Комісаров В. Н. Теорія перекладу (лінгвістичні аспекти). Вища школа, 1990.
2. Верещагін Е. М., Костомаров В. Г. Мова і культура. 1983.
3. Черноватий Л. Н., Бутенко Н. Г. Вступ до теорії перекладу. Вінниця: Нова книга, 2013.
4. Vinay J.-P., Darbelnet J. Comparative Stylistics of French and English. Amsterdam: John Benjamins Publishing, 1995
5. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. London: Routledge, 2011.
6. Hatim B., Mason I. Discourse and the Translator. London: Longman, 1990.
7. Алімов Н. В. Переклад реалій як засіб відтворення культурного контексту. Вісник КНЛУ, 2018.

Ірина Куделько
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Прийоми перекладу назв кінофільмів

Переклад назв кінофільмів є важливим аспектом аудіовізуального перекладу, що поєднує лінгвістичні, культурні та маркетингові чинники. Назва фільму виконує не лише інформативну, а й рекламну функцію, привертаючи увагу глядачів і впливаючи на їхні очікування. Вибір перекладацького підходу залежить від жанру фільму, особливостей аудиторії, а також зовнішніх факторів, таких як цензура, маркетингові вимоги та культурний контекст.

У цьому дослідженні розглянуто найпоширеніші прийоми перекладу назв кінофільмів, зокрема транскрипцію, транслітерацію, калькування, адаптацію, семантичну модифікацію, дослівний переклад і локалізацію. Аналіз базується на порівнянні англомовних назв популярних фільмів і їхніх українських адаптацій. Розглянуто вплив маркетингових стратегій, соціальних мереж та стрімінгових сервісів на формування перекладених назв, а також вплив ідеологічних і цензурних обмежень.

Лінгвістичні особливості перекладу назв кінофільмів охоплюють фонетичні, морфологічні, синтаксичні та семантичні аспекти. Часто перекладачі стикаються з необхідністю збереження гри слів, алюзій, культурних реалій або багатозначності, які не мають прямих еквівалентів в українській мові. Наприклад, англійські назви часто містять короткі ємні фрази, тоді як український переклад може потребувати розширення або зміни граматичної структури. Крім того, відмінності у словотворі можуть впливати на звучання назви: складні англійські конструкції спрощуються або адаптуються відповідно до норм української мови. Це підкреслює важливість креативного підходу, який забезпечує не лише точність, а й природність сприйняття перекладеної назви.

У ході дослідження проаналізовано назви кінофільмів та виявлено, що найбільш ефективним підходом є адаптація, оскільки вона враховує культурні особливості та маркетингові

вимоги. Водночас, у випадках, коли оригінальна назва містить ключову інформацію або є впізнаваним брендом, транскрипція та транслітерація залишаються доцільними. Дослівний переклад виявився ефективним для фільмів із простими назвами, тоді як локалізація дозволяла зробити назви більш зрозумілими для української аудиторії. Важливу роль у сучасному кіноперекладі відіграють стрімінгові сервіси, які нерідко диктують власні стандарти локалізації назв.

Окрему роль у процесі перекладу назв починає відігравати штучний інтелект (ШІ), який використовується для автоматизованого аналізу назв та їх адаптації до різних ринків. Алгоритми машинного перекладу здатні враховувати частотність слів, асоціації та культурні особливості, що може спростити процес локалізації. Водночас ШІ поки що не здатний повною мірою замінити креативний підхід людини, адже часто не враховує емоційний та маркетинговий контекст, що є ключовим у перекладі назв.

Результати дослідження можуть бути корисними для перекладачів, маркетологів та дистриб'юторів фільмів, оскільки вони дозволяють визначити оптимальні стратегії перекладу назв для різних аудиторій. Врахування мовних, культурних та комерційних аспектів є ключем до створення вдалого перекладу, що сприяє успіху фільму на міжнародному ринку.

Список літератури

1. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад) : підручник. Вінниця: Нова книга, 2003. 448 с.
2. Кривонос Я. В. Нормативні проблеми українського перекладу американської кінопродукції. Лінгвістика. 2010. № 1. С. 176–182.
3. Raw L. (2019). Translation, AdaptationandTransformation. Bloomsbury. P. 88–130.
4. Munday, J. (2016). TranslationStudies. Routledge, P. 115–140.

Андрій Курлянчик
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Причини появи комп'ютерних неологізмів

Актуальність роботи пов'язана зі швидким виникненням комп'ютерних неологізмів, які потребують перекладу, для користувачів вузької комп'ютерної лексики та звичайних людей інтернету.

Метою роботи є дослідження комп'ютерних неологізмів у науково технічних текстах. Поставлена мета ставить нам конкретні завдання: зібрати та систематизувати комп'ютерні неологізми, класифікувати неологізми за типами та походженням, аналізувати використання неологізмів у текстах, визначити вплив неологізмів на зрозумілість тексту, запропонувати стратегії перекладу неологізмів.

Наразі при технологічному бумі, комп'ютерні неологізми набирають неабияку популярність в науково технічних текстах. Причин цьому явищу багато.

Вчені вважають, що неможливо порахувати точну кількість інновацій на певному лексичному рівні, тому що вони «виникають не в мові, як у системі соціально закріплених знаків, здатних об'єктивно існувати, а в реалізації цієї системи – у мовленні конкретних носіїв» [1].

Наукова новизна роботи полягає в тому, що у ній проаналізовано великий обсяг комп'ютерних неологізмів з різних сфер комп'ютерних технологій та інформаційних наук.

У ході дослідження проаналізовано низку термінологічних виразів таких як:

1. Вузька комп'ютерна лексика, яка вживається безпосередньо фахівцями (API (Application Programming Interface – інтерфейс програмування застосунків, SQL (Structured Query Language)– структурована мова запитів, VPN (Virtual Private Network) – віртуальна приватна мережа, RAM (Random Access Memory) – оперативна пам'ять з довільним доступом).
2. Слова, які запозичені з інших галузей, що набули значень в комп'ютерному дискурсі (Kernel– ядро (у біології це центральна частина насінини, а в комп'ютерній науці - основна частина

операційної системи), Virus – вірус (у медицині це мікроорганізм, що викликає захворювання, а в комп'ютерному контексті - шкідлива програма, яка самостійно розповсюджується і завдає шкоди системі), Cache – кеш (у загальному значенні – сховище або місце збереження чогось, а в комп'ютерних технологіях – тимчасова область пам'яті для прискорення доступу до часто використовуваних даних).Shell – **оболонка** (у біології – зовнішній твердий покрив молюсків чи яєць, а в комп'ютерній сфері – інтерфейс для взаємодії користувача з операційною системою).

3. Загальнолітературними словами, що в комп'ютерному спілкуванні набули нового значення Window – вікно (у загальному значенні – отвір у стіні для світла і повітря, а в комп'ютерному дискурсі – область на екрані, де відображається програма або документ). Bug – жук (у повсякденному мовленні – комаха, а в комп'ютерній сфері – помилка або дефект у програмному коді). Cloud – хмара (у природному значенні – скупчення водяної пари в небі, а в IT-середовищі – віддалене сховище для зберігання даних та обчислень)[2].

Отже, комп'ютерні неологізми виникають з причини швидкого розвитку технологій, соціокультурних змін та потреби в нових термінах для опису нових явищ і концепцій у сфері комп'ютерних наук.

Список літератури

1. Василенко О. Особливості формування англійської комп'ютерної лексики. Актуальні питання іноземної філології. 2014.

Яна Кушнір
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Вплив контексту на точність перекладу різножанрової літератури

Контекст (лат. contextus – зв'язок) – це частина тексту, що містить обрані одиниці, необхідні для розуміння загального змісту. Інакше кажучи, контекст є уривком тексту, вільним від конкретних елементів. Поняття "контекст" не є синонімом "тексту" [1]. При розгляді різножанрової літератури варто розуміти контекст терміна, а саме комплекс слів, граматичних форм і конструкцій, в яких він вживається [2, с. 170]. Одна з головних функцій контексту – усунення двозначності термінів. Врахування контексту сприяє конкретизації лексичних одиниць, дозволяє вибрати відповідний еквівалент та дотримуватися адекватності в мові перекладу.

Розглянемо декілька прикладів впливу контексту на лексичний вибір перекладача для передачі науково-популярного тексту українською мовою:

1. *"Over the past several decades, Hayek's position has gone mainstream but also become somewhat* ***emaciated***"[5].

   У цьомуприкладірозглядаємолексичну одиницю *“emaciated.”* Дослівним перекладом цього терміна були б такі варіанти, як *"худий", "виснажений"*. Детальніше проаналізувавши контекст, робимо висновок, що використання прямого значення слова *“emaciated”* буде недоречним і тому пропонуємо контекстуальну заміну на *"обмежений", "спрощений"* для отримання адекватного перекладу: *“За останні кілька десятиліть позиція Гайєка широко розповсюдилась, проте водночас була дещо* ***спрощена****”.*
2. *"****Bypass procedures*** *- where new pathways are surgically created when arteries are blocked - were not trialed until the mid-20th century*"[4].

   Для передачісенсу в цьому контексті ключову роль надаємо словосполученню ***“bypass procedures”***, оскільки поодинокий переклад слів викривить зміст - *"bypass"* як *"обхід"*, а “*procedures”* як *“процедури”*. Отож, для коректного перекладу,

нам необхідно використовувати офіційну назву цього медичного терміна, тобто обираємо такий варіант перекладу: *“**Операції аортокоронарного шунтування,** які полягають у створенні хірургічним способом нових шляхів в разі закоркування артерій, не випробовувалися до середини 20 століття”.*

З іншого боку, при перекладі художньої літератури спостерігаємо певний вибір з мови оригіналу, зважаючи на мовне оточення у творі на прикладі роману “Великий Ґетсбі” Ск. Фіцджеральда. У першоджерелі простежуємо використання *"East"* для позначення напрямку та місця. Для того, щоб адаптувати текст для україномовної аудиторії, перекладачем М. Пінчевським було конкретизовано переклад *"East"* не як *“Схід”,* а *“Нью-Йорк”,* що бачимо в такому прикладі:

3. *I told her how I had stopped off in Chicago for a day on my way **East**, and how a dozen people had sent their love through me. – Я розповів, що по дорозі до **Нью-Йорка** зупинився на день у Чикаго, й переказав їй вітання від десятка друзів*"[3, с. 16].

Отже, контекстуальначутливістьперекладача є критичним фактором для досягнення точного перекладу. Інтерпретація контексту та вибір перекладу повинні базуватися на врахуванні різних факторів (стиль, жанр, мовні одиниці, цільова авдиторія тощо), що визначають зміст тексту.

Список літератури

1. Анатолій Загнітко. Сучасний лінгвістичний словник. Вінниця: Видавець ТОВ "ТВОРИ". 2020. 920 с.

2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008. 711 с.

3. Francis Scott Fitzgerald. The Great Gatsby. Видання з паралельним текстом, перекладач: Мар Пінчевський. Харків: Фоліо. 2019. 282 с.

4. Should we celebrate the doctors who experiment on themselves? | Aeon Essays. Aeon. URL: https://aeon.co/essays/should-we-celebrate-the-doctors-who-experiment-on-themselves (date of access: 16.04.2024)

5. Why governments and business like to offload risk to individuals | Aeon Essays. Aeon. URL: https://aeon.co/essays/why-governments-and-business-like-to-offload-risk-to-individuals (date of access: 16.01.2025).

Наталія Конюх
Наукова керівниця – доц. Стефурак О.В.

Корпусний аналіз висвітлення російсько-української війни у французькій та українській пресі

Корпусний аналіз є підходом у лінгвістичних дослідженнях, що базується на використанні корпусів текстів – структурованих електронних колекцій текстів в одній або кількох мовах, які дозволяють аналізувати мовні одиниці в їхньому природному контексті [1].

Переклад текстів військової тематики є одним із найскладніших напрямків у перекладацькій практиці через високі вимоги до точності, адекватності та відповідності перекладу змісту оригіналу. Військові тексти охоплюють широкий спектр інформації: від офіційних документів і повідомлень до аналітичних статей та медійних матеріалів. Основна складність полягає у специфічній термінології, багатозначності окремих понять, емоційно забарвленій лексиці та необхідності врахування культурного контексту [2].

Для забезпечення репрезентативності корпусу текстів у межах дослідження статей про російсько-українську війну необхідно ретельно обирати джерела, які мають авторитет у медійному просторі та широко висвітлюють події цього конфлікту. Зокрема, до українських джерел включено такі провідні видання, як Українська правда, Суспільне новини та Бабель. Ці видання забезпечують широкий спектр матеріалів, які включають аналітичні статті, репортажі з місця подій та новини, що висвітлюють перебіг бойових дій, гуманітарні проблеми та міжнародну підтримку України [3].

Щодо французької преси, вибір джерел був зосереджений на виданнях, які відомі своїм професійним підходом до висвітлення міжнародних подій, до корпусу увійшли такі авторитетні французькі видання, як LeMonde, LeFigaro та Libération. Ці джерела забезпечують високий рівень міжнародного покриття конфлікту, що дозволяє вивчати, як французька преса передає події, пов’язані з російсько-

українською війною, включаючи дипломатичні зусилля, санкційну політику та гуманітарні аспекти.

Однією з найбільших складнощів є передача емоційно забарвленої лексики. Українські тексти, присвячені російсько-українській війні, часто насичені словами, що мають високий емоційний заряд, такими як "героїзм", "жертва", "окупант". Ці терміни не лише передають інформацію, але й формують емоційне ставлення до подій. У французькій мові відповідники для таких слів нерідко більш нейтральні, що призводить до втрати емоційного ефекту. Наприклад, слово "окупант" перекладається як *envahisseur* (загарбник), але у французькому контексті воно не має такого ж сильного емоційного забарвлення. Це знижує здатність тексту викликати аналогічну реакцію в аудиторії цільової мови [4].

Частотний аналіз ключових термінів показав, що українські тексти, які висвітлюють події російсько-української війни, часто характеризуються високою емоційною насиченістю. Це проявляється у використанні таких термінів, як "окупант", "героїзм" і "жертва", які мають важливе значення для формування відповідного емоційного ставлення аудиторії.

У французьких текстах ці терміни, хоча й мають свої перекладацькі відповідники, нерідко втрачають емоційне забарвлення. Це пояснюється стилістичними особливостями французької преси, яка орієнтується на об'єктивність і аналітичність. Така відмінність у стилістичному підході значною мірою впливає на характер перекладу та сприйняття текстів аудиторією.

Список літератури

1. Бандура О. М. Корпусний аналіз у перекладацькій практиці: методи та інструменти. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 250 с.

2. Гнатюк В. О. Лексичні особливості текстів про військові конфлікти. *Вісник Київського університету*. 2021. № 5. С. 76–85.

3. Українська правда. Російська агресія: хронологія подій. URL : https://pravda.com.ua

4. LeFigaro. LessanctionscontrelaRussie : effetéconomiqueetpolitique. URL : https://lefigaro.fr.

Софія Костенко
Наукова керівниця – проф. Мойсюк В. А.

Структурно-семантичні особливості пісень Stromae

Як словесно-музичний твір,пісняє важливим засобом відображення соціокультурних процесів і національної ідентичності народу. Вона поєднує вербальні та музичні елементи, що дозволяє їй впливати на слухача не лише змістом, а й звучанням. Змістова наповненість, тематика, структурно-семантичніта фонологічні ознаки, які дозволяють зрозуміти ментальність соціуму, його переживання і почуття, цікавлять багатьох науковців (М. Лоран,Ю. Булик,Н. Лис,Т. Гулак та ін.), що, власне, й визначає **актуальність** нашого дослідження.

Творчість франкомовного співака і репера Stromaeпосідає особливе місце в сучаснійфранцузькій культурі, адже його пісні не лише вирізняються специфічним поєднанням поезії, ритмута глибокого змісту, а й порушують важливі соціальні теми. Отже, **мета** нашого дослідження полягає у детальному аналізі пісенної лірики Stromae на структурному, фонетичному та лексико-семантичному рівнях.

Насамперед зазначимо, що пісня, як форма усного мовлення,витлумачується як «ритмічно організований текст, що поєднує мовленнєві та музичні компоненти для передачі емоційного та змістового навантаження»[1].

Аналіз структурних особливостей пісень Stromae показав, що їм, поряд із класичною структурою (куплет-приспів-міст), характерні також певні відхилення, зокрема: відсутність традиційного приспіву (напр.: *«Carmen»*) та використання повторів для посилення емоційного впливу,напр.:

***Formidable**, **formidable**, tu étais**formidable**, j'étaisfortminable…* (*«Formidable»*).

Особливості на фонетичному рівні виявляються у використанні автором вільноїрими або взагалі в її відсутності, що, за словами лінгвістів, характерно для жанру хіп-хоп [2], напр.:

Dites-moi d'où il vient, enfin je saurai où je vais(«Papaoutai»).

Поряд із цим, домінуючимифонетичними прийомами є скорочення слів та випадання складів, що надає виконанню більшої виразності, з одного боку, та робить пісенний текст більш розмовним і природним, сприяючи емоційній взаємодії з аудиторією, напр.:

J'suis*pastoutseul à êtretoutseul*(*«Formidable»*).

На лексико-семантичному рівні для пісень Stromae характерне використання запозичень(напр.: *Tweet,follow*), сленгової лексики (напр.:*dodo,parano*), а також стилістичних прийомів, напр.:

L'amourestcommel'oiseaudeTwitter(«Carmen»);

Toutlemondesaitcommentonfaitdesbébés,maispersonne nesaitcommentonfaitdespapas(«Papaoutai»)

Зазначимо, що ліриці Stromae характерний подвійний зміст. На перший погляд, його пісні здаються простими та ритмічними, призначеними для розваг, однак, як ми зауважували вище, вони соціально орієнтовані, оскількивисвітлюютьсімейні проблеми (*«Papaoutai»*, *«Tequiero»*), економічну нестабільність (*«Alorsondanse»*), самотність (*«Formidable»*, *«AveCesaria»*), важливі соціальні явища (*«Carmen»*)тощо.

Отже, пісенний текст Stromae є складним явищем, у якому особливе поєднання структури,фонетики та лексичної семантики формує потужне соціальне повідомлення, максимально наближене до слухача. Його твори – цінне джерело для мовознавчих досліджень, оскільки відображають сучасні лінгвістичні тенденції та культурні реалії французького суспільства.

Список літератури

1.Словник літературознавчихтермінів.URL: https://gorodenok.com/pisnya(датазвернення: 04.02.2025).

2. Léger N. Stromae: icône pop et jeune homme triste. *Esprit*. 2014. Mai, № 5. P. 125-127. URL: https://doi.org/10.3917/espri.1405.0125(датазвернення: 03.02.2025).

Анастасія Куц
Наукова керівниця – доц. Якубовська Н.О.

Передача соціолінгвістичних особливостей французької мови у кінодискурсі

Комедія була та є одним із ключових жанрів кінематографу та мистецтва загалом. Розвиток цього кіножанру зумовлює **актуальність** дослідження передачі соціолінгвістичних особливостей через широке використання мовного розмаїття для створення комічного ефекту. Розрізняють кілька видів кінокомедії: пародія, романтична комедія, буфонада, трагікомедія, кримінальна комедія, музична та ін. [2].

Під час роботи з кінотекстомдля перекладача важливо правильно інтерпретувати символіку, визначити її значення в оригінальному контексті та знайти відповідник у перекладі з урахуванням багатозначності й культурної семантики [1].У наукових роботах проблему передачі мовних особливостей, зокрема іноземного акценту, розглядали О. Ребрій, А. Галас, А. Гудманян, Г. Струк, Т. Андрієнко. Проте ці дослідження стосуються літературних творів, а не кіно. Тому питання перекладу іноземних акцентів у фільмах залишається актуальним, оскільки іншомовні стрічки в Україні підлягають обов'язковому субтитруванню, дублюванню або озвученню [3].

Метою дослідження визначено вивчення та аналіз соціолінгвістичних особливостей французької мови у кінокомедіях для виокремлення ефективних стратегій відтворення змісту в українській мові.

Матеріал дослідження складають кінокомедії французького виробництва та їхні дубльовані, озвучені версії українською мовою.

Кінокомедія часто демонструє взаємодію між літературною мовою та її діалектними формами. Інша важлива складова перекладу іноземних творів – збереження акцентів, яка слугує інструментом для передачі емоційної напруги, культурних контекстів та взаємодії між персонажами. Особливості перекладу іноземних акцентів варто розглянути на фонетичному, граматичному та лексичному рівнях. У фільмі

«VivelaFrance!» головними героями є пастухи з вигаданої арабської країни, що розмовляють східною мовою. Тому в українській версії для передачі комічного ефекту відтворено неграмотність героїв. У фразі *"Ilfautfinirmi**ch**ion"* звук [s] змінено на шиплячий [ʃ]. Український варіант *"Треба закінчити це д**іл**е",* утворений шляхом запозичення русизму, де простежується заміна голосного [йе] на [і] та [о] на [е]. На граматичному рівні частіше за все зустрічається вживання неправильної форми дієслова як головного способу надання комічності мовленню персонажа. Наприклад, фраза *"Non, moi**aller**auparadis"* має український варіант прикладу *"Е ні, я до раю **потрапляти**"*. Тобто у цільовому тексті імітація іноземного мовлення здійснюється за рахунок вживання інфінітиву. На лексичному рівні часте неправильне вживання французького варіанта, як-от "*Moin'estpas**çava**nager"*. Вжита лексема *"êtreçava"*, що перекладається як *"бути в порядку"*, не відповідає контексту. Правильним варіантом є "*savoir*" у значенні "*вміти*". Український дубляж звучить як *"Я плавати не знаю"*, де відбувається контекстуальна заміна, оскільки денотатом французького варіанта "savoir" є дієслово "знати".

Отже, дослідження показує, що передача соціолінгвістичних особливостей у французьких кінокомедіях вимагає гнучкого підходу, що також включає фонетичні зміни, граматичні відхилення та лексичні адаптації задля збереження комічногоефекту й автентичності мовлення персонажів.

Список літератури

1. КонкульовськийВ. В. Особливості функціонування та відтворення символіки у комедійних кінотекстах. *Наукові записки* Сер.: філологічна. 2013. Вип. 35. С. 163-166.
2. МаксютинськийО. Жанрові особливості сучасної кінокомедії культура як феномен людського духу. *Культура як феномен людського духу (багатогранність і наукове осмислення):* матеріали конференції. Львів: ЛДУ БЖД, 2013. С.151-152.
3. СофієнкоІ. В. Відтворення мовленнєвих портретів іноземців в українських перекладах кінофільмів. *Мовні і концептуальні картини світу.* 2015.Вип. 2. С. 238-245.

Катерина Лалак
Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Синтаксичні стилістичні засоби в художньому дискурсі

Стиль художнього тексту формується на основі різних факторів, одним з яких є синтаксис. Цікаво, що з кінця XX – початку XXI століття з'явилося поняття «стилістичний синтаксис», який став важливою частиною теорії мови й досліджень художнього тексту. Вважалося, що синтаксична будова мови має великий потенціал для стилістики [1, с. 28].

Синтаксичні стилістичні засоби – це свідоме вживання окремих частин мови, при якому такі ознаки, як структурна та семантична форма мови, узагальнюються і створюють зразок, за допомогою якого можна створити кілька стилістичних варіацій [4, с. 145]. Таким чином, вони ґрунтуються на особливостях побудови речень і словосполучень та відіграють важливу роль у формуванні стилю тексту.

Більшість синтаксичних стилістичних засобів можна вважати такими, що використовуються для підсилення виразності, емоційності та експресивності висловлювання. Вони відіграють важливу роль у художньому дискурсі, оскільки підпорядковуються індивідуальному стилю автора та використовуються для створення ритміки тексту та динаміки подій.

Оскільки синтаксичні стилістичні засоби можна характеризувати з різних підходів, то різні дослідники можуть пропонувати різні типології.

Цікава класифікація, яку наводить Л. П. Єфімов:

1. Синтаксичні стилістичні засоби, засновані на скороченні моделі речення: еліпсис, називне речення, апосіопеза, асиндетон, парцеляція.
2. Синтаксичні стилістичні засоби, засновані на розширенні моделі речення: повторення, перерахування, тавтологія, полісиндетон, паралельні конструкції.
3. Синтаксичні стилістичні засоби, засновані на зміні порядку слів у реченні: інверсія, відокремлення членів речення.

4. Синтаксичні стилістичні засоби, засновані на транспозиції значення речення: риторичні питання та інші види [2, с. 73].

В. А. Кухаренко виокремлює такі групи синтаксичних стилістичних засобів:

1) особливості розташування членів речення: односкладне речення, риторичні питання, повторення та його види, паралельні конструкції, хіазм, інверсія, ретардація, відокремлення;
2) завершеність будови речення: еліпсис, називне речення, конструкція апокоїну, апосіопеза;
3) типи з'єднань використані в реченні та між реченнями: полісиндетон, асиндетон, роз'єднання;
4) лексико-синтаксичні стилістичні засоби: антитеза, клімакс, антиклімакс, порівняння, літота, перифраз [3, с. 38-47].

Перспективами подальших досліджень синтаксичних стилістичних засобів є широкий спектр напрямків, зокрема їх аналіз на матеріалі конкретного художнього твору та вивчення взаємозв'язку між синтаксичними конструкціями та прагматичними функціями тексту.

Список літератури

1. Дегтярьова І. О. Стилістичний синтаксис української постмодерністської прози. *Українська мова* : [науково-теорет. журнал]. 2009. № 3. С. 27–38.

2. Єфімов Л. П., Ясінецька О. А. Є 91 Стилістика англійської мови і дискурсивний аналіз. Учбово-методичний посібник. Вінниця : Нова Книга, 2004. 240 с.

3. Кухаренко В. А. Практикум з стилістики англійської мови: підручник. Вінниця : Нова Книга, 2000. 160 с.

4. Lypchanko-Kovachyk, O. Syntactic stylistic devices and expressive means of the English language / Oksana Lypchanko-Kovachyk, Victoriia Radyk // Міжнародний науковий журнал "Освіта і наука" / гол. ред. Т. Д. Щербань, заст. гол. ред. J. Piwowarski, В. В. Гоблик. – Мукачево-Ченстохова : РВВ МДУ; Академія ім. Я. Длугоша, 2018. Вип. 24 (1). С. 144–147.

Дар'я Лесько
Наукова керівниця – доц. Ковалюк М.В.

Особливості сучасного англомовного масмедійного дискурсу

. Масмедійний дискурс у сучасному інформаційному просторі набуває нових рис у зв'язку з розвитком цифрових технологій, що розширюють його вплив на аудиторію та змінюють стратегії подачі інформації [1]. Англомовний масмедійний дискурс охоплює різні типи комунікації, що реалізуються через друковані та електронні ЗМІ, телебачення, радіо, соціальні мережі та інші інформаційні платформи. Він характеризується використанням специфічних мовних стратегій, що сприяють залученню аудиторії, створенню впливових інформаційних меседжів та формуванню колективних уявлень про соціальні явища. У межах дискурс-аналізу англомовний мас-медійний дискурс розглядається як система знаків і символів, що слугують для передачі та інтерпретації інформації [2]. Лінгвістичні особливості англомовного мас-медійного дискурсу виявляються у виборі синтаксичних і стилістичних засобів, що забезпечують когнітивний та емоційний вплив. До найпоширеніших засобів належать: 1) Метафори: відіграють важливу роль у створенні образності та сприяють більш глибокому сприйняттю інформації. Наприклад, концепт "економічна криза" часто представлений через метафори, пов'язані з природними катаклізмами ("financialstorm", "economicmeltdown") [3]. 2) Гіперболи: використовуються для нагнітання емоційного напруження та підсилення ефекту інформаційного повідомлення ("record-breakingheat", "unprecedentedcrisis") [4]. Соціокультурні та ідеологічні аспекти англомовного мас-медійного дискурсу відіграють визначальну роль у його функціонуванні. Медіатексти не нейтральні, вони відображають соціальні та політичні настанови певної спільноти, що визначає характер їхньої подачі та вибір мовних засобів [5]. Репрезентація образу біженців у сучасних англомовних медіа демонструє різні дискурсивні стратегії, спрямовані на створення позитивного або негативного образу

цієї соціальної групи. Одні тексти акцентують увагу на вразливості та потребах біженців ("refugeesinneedofurgenthelp"), інші – на потенційних загрозах для суспільства ("migrantcrisis", "illegal border crossings") [6]. Аналіз дискурсу демонструє, що лексичні засоби у масмедіа мають значний вплив на формування суспільної думки. Наприклад, вживання позитивно забарвлених термінів на кшталт "freedomfighters" для одних груп та негативно забарвлених ("terrorists") для інших свідчить про існування ідеологічного впливу у процесі створення медіаконтенту [7]. Отже, англомовний масмедійний дискурс є складним комунікативним явищем, що поєднує соціокультурні, лінгвістичні та когнітивні аспекти. Його функціональна спрямованість, стилістичні особливості та стратегічні механізми забезпечують значний вплив на масову аудиторію. Використання мовних стратегій, таких як метафоризація, гіперболізація, евфемізація та маніпулятивна лексика, сприяє формуванню певних уявлень про соціальні явища та групи. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на аналіз змін у дискурсивних практиках під впливом цифрових технологій та соціальних мереж.

Список літератури

1. Бавус Т. Мовний образ як компонент мовно-національної картини світу. *Вісник Львівського університету*. Серія філологічна. 2016. Вип. 63. С. 242-247.

2. Гресько О. Авторська журналістика як інструмент міжнародних медіа комунікацій. 2016. URL: http://liber.onu.edu.ua/pdf/dialog_22.pdf.

3. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К, 2008.

4. Приходько А. Концепти і концептосфери в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008.

5. Огар А. Суперечливі аспекти поняття «концепт». *Проблеми гуманітарних наук*. 2013. № 32.

6. Яцимірська М. Сучасний медіатекст: Словник-довідник. Львів: ПАІС, 2005.

7. TheGuardian. URL: https://www.theguardian.com/international.

Валерія Луцу
Наукова керівниця – доц. Гнатковська О. М.

Розвиток навичок читання учнів середньої школи за допомогою малої прози (flashfiction)

Читання – це процес розширення кругозору та розвиток здатності сприймати інформацію, що передається різноманітними способами.

Навичка читання – це автоматизоване мовне вміння, яке дозволяє сприймати, аналізувати та усвідомлювати зміст тексту, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки й використовувати отриману інформацію. [3, с. 96].

Розвиток навичок читання в учнів середньої школи є ключовим завданням сучасної освіти, адже він впливає на формування критичного мислення, мовленнєвої компетентності та здатності до самостійного навчання. В умовах інформаційного суспільства школярі повинні не лише розуміти зміст тексту, а й уміти аналізувати його, оцінювати достовірність інформації, робити висновки та застосовувати знання в практичних ситуаціях.

Одним із ефективних засобів розвитку читацьких навичок визнана **мала проза (flashf iction).**Мала проза – це жанр літератури, що охоплює короткі за обсягом, але змістовно насичені твори. Вона характеризується лаконічністю, глибокою ідеєю та динамічним сюжетом. Особливу популярність мала проза набула в сучасній літературі, зокрема у форматі flashfiction – історій, що передають сильне,емоційнезаувальоване повідомлення у мінімальній кількості слів. Такий жанр сприяє розвитку аналітичного мислення та навичок інтерпретації тексту [2].

Завдяки своїй лаконічності вона допомагає концентрувати увагу на ключових моментах сюжету, аналізувати розвиток подій і швидко знаходити причинно-наслідкові зв'язки. Це допомагає набути навичок швидкого й критичного читання, що необхідно у сучасному інформаційному просторі.

Робота з flash fiction дозволяє формувати в учнів уміння аналізувати текстову структуру, виділяти головну думку та

визначати авторське послання. Завдяки обмеженому обсягу таких творів школярі можуть детально досліджувати кожну деталь, що підвищує їхню уважність до лексичних і стилістичних особливостей тексту.

Завдяки яскравим образам і насиченому підтексту **мала проза (flash fiction)** допомагає розвивати емпатію, розуміння почуттів і мотивів персонажів, що позитивно впливає на соціальні навички учнів. Крім того, короткі оповідання часто містять несподівані фінали, що стимулює школярів до рефлексії та обговорення прочитаного.

Методика роботи з малою прозою в навчальному процесі може включати різноманітні активності: виразне читання, аналіз персонажів, обговорення підтексту, написання власних коротких історій за заданою тематикою.

До прикладів малої прози належать такі твори, як «Something to Tell You», «Chocolate», «Making Friends», «Routine», «The Dragon» та інші [1].

У середній школі учні можуть читати малу прозу відповідно до свого рівня знання англійської мови: для початкового рівня (A1) підходять прості тексти, для середнього (A2) – *тексти зі складними реченнями*, а для вищого (B1 і більше) – оповідання з прихованими смислами та складними художніми засобами, що сприяє розвитку критичного мислення й мовленнєвих компетенцій.

Отже, мала проза (flash fiction) ефективно розвиває навички читання учнів середньої школи, сприяючи аналітичному та критичному мисленню в умовах сучасного інформаційного простору.

Список літератури

1. Flash Fiction. An introduction to very short stories! URL: https://www.booktrust.org.uk/globalassets/resources/beyond-booked-up/flash-fiction-student-booklet-2017_press.pdf (дата звернення 28.01.2025)

2. Flash Fiction. URL:https://www.twinkl.com/teaching-wiki/flash-fiction (дата звернення: 28. 01. 2025)

3. Пономарьова К. І. Засоби формування навички читання в першокласників у процесі навчання грамоти. 2019. С. 96-99.

Денис Лучкей
Наукова керівниця – асист. Москаль Т. Д.

Передумови організації проблемно-орієнтованого навчання для формування англомовної компетентності в говорінні в учнів старшої школи

У ході розвитку особистості учням необхідно розвивати м'які навички, одна з яких — це навичка стресостійкості та здатності приймати рішення в нестандартних умовах. Вирішити це завдання допоможе створення проблемних ситуацій на уроках іноземної мови. Застосування проблемно-орієнтованого навчання постає важливим чинником формування компетентності в усному мовленні учнів.

Проблемне навчання — це така організація процесу навчання, сутність якої полягає у створенні в навчальному процесі проблемних ситуацій, виділенні та розв'язанні студентами проблем [3].

Проблемно-орієнтоване навчання забезпечує можливість творчої участі учнів у навчальному процесі, розвитку творчого мислення, покращення запам'ятовування та підвищення мотивації. Основним поняттям проблемного навчання є **проблемна ситуація**.

Використовуючи проблемне навчання на уроках англійської мови, учні отримують можливість навчитися самостійно знаходити вихід із повсякденних проблемних ситуацій та нести відповідальність за прийняті рішення.

Формування особистості нового покоління, наділеного творчими здібностями, критичним мисленням, професійною компетентністю та здатністю приймати рішення в умовах постійних змін, зокрема іноземною мовою з урахуванням особливостей культури іншого народу, передбачає впровадження проблемно-орієнтованого навчання. Такий підхід дозволяє формувати певні моделі наукового дослідження та моделі прийняття рішень, що сприяє розвитку комунікативної компетентності учнів і може бути застосоване у їхній майбутній професійній діяльності [1].

Під час навчального процесу вчитель, добираючи матеріал, виходить з об'єктивних можливостей навчального змісту: його узагальненості, конкретності, системності, складності, умовності. Це дає змогу визначити якість навчально-пізнавальної інформації та її вплив на формування певних рис особистості учня.

Перша умова для організації проблемного навчання — наявність системи структур, що розвиваються. Навчальна інформація отримує статус задачі, яку учень повинен розв'язати під керівництвом учителя. Друга умова — варіативність способів розв'язання задачі. Третя умова — суб'єктивна позиція учня, усвідомлення та прийняття ним мети пізнання, самооцінка наявних засобів і отримання результатів [2].

Отже, суть проблемного навчання полягає у формуванні та подальшому розвитку творчих здібностей учнів шляхом активізації їхнього мислення на основі проблемних ситуацій, які створює педагог під час опанування учнями нових знань, умінь і навичок. Із трансформацією мети освіти саме проблемне навчання може сприяти формуванню особистості XXI століття [2].

Ми дійшли висновку, що застосування проблемно-орієнтованого навчання через використання проблемних ситуацій на уроках англійської мови у старших класах формує життєво важливу навичку ефективного вирішення проблем і водночас розвиває англомовну компетентність учнів у говорінні.

Список літератури

1. Застосування проблемно-орієнтованого навчання на заняттях з іноземної мови у вищому навчальному закладі. С. 166-170. URL: https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/2468

2.ЛевковецьН.М., ПавленкоВ.В. Збірник науковихпраць. Вип. 2. Житомир, 2020.С. 139

3. Перегуда І., Мирончук Н.М., Вітвіцька С.Застосування проблемного навчання у вищомунавчальномузакладі. *Модернізаціявищоїосвіти в Україні та за кордоном* : збірниknауковихпраць. Житомир, 2014. С. 127-129.

Аліна Левчук
Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Автоматизований переклад: стан та перспективи

Дослідники та розробники в усьому світі переконані, що амбітна мета повністю автоматичного високоякісного перекладу не буде досягнута в найближчому майбутньому. Тому в останні кілька років зосередилися не стільки на системах машинного перекладу у власному розумінні цього слова, скільки на розробці інструментів, що допомагають перекладачеві в його повсякденній роботі[2].

Стрімкий розвиток комп'ютерної техніки та програмного забезпечення за останні кілька років привів до того, що професійний переклад став неможливим без використання комп'ютерних технологій та без підтримки різноманітних перекладацьких інструментів. Всі етапи процесу перекладу сьогодні можна зробити більш комфортними, використовуючи різноманітні програмні рішення для пошуку термінології та довідкового матеріалу на самому початку перекладацького проєкту, для допомоги в написанні та редагуванні перекладу або для управління даними про проєкт і замовника [3].

Традиційними місцями для пошуку термінології та довідкової інформації, що стосуються тематики перекладацького проєкту, були публічні та приватні бібліотеки. Сьогодні мережа Інтернет надає такі можливості доступу до інформації через пошукові системи, онлайнові термінологічні бази даних або через онлайнові дослідження в бібліотечних каталогах, також часто у вигляді повнотекстових базах даних.

Іншими джерелами інформації та водночас можливостями для обміну досвідом і знаннями між перекладачами є дискусійні списки (форуми) в інтернеті, на які можна легко підписатися і які пропонують дискусії на різноманітні теми, що стосуються перекладу.

Термінологія відіграє важливу роль у перекладі текстів LSP (Мова для спеціальних цілей) зрізних предметних галузей. Усітермінологічні дані необхідно імпортувати в користувацькі

термінологічні бази даних, якими керують за допомогою спеціальних систем керування термінологією[1].

На ринку доступні різні типи систем керування термінологією, які відрізняються складністю записів, кількістю мов або мовних пар, які можна зберігати в однійбазі даних, а також гнучкістю структури записів, тобто можливістю створення власної структури записів.

Прикладом такого інтегрованого перекладацького середовища є TRADOS Translator's Workbench, що використовує Word як редактор і Multiterm як термінологічний компонент.

Інструменти автоматизованого перекладу незамінні для сучасного перекладача. Тоді як лінгвістичні можливості систем автоматичного перекладу за останні два десятиліття не зазнали зрушень, пам'ять перекладів і засоби керування термінологією широко використовуються технічними перекладачами, які працюють зі спеціалізованими текстами [3].

Ефективне використання всіх інструментів робочого середовища перекладача також може вимагати нової організації робочого процесу. Адже помилки, допущені на початковому етапі впровадження цих інструментів, можуть мати катастрофічні наслідки в подальшому. Тому рекомендується витратити певний час на ознайомлення з інструментами, перш ніж використовувати їх у реальному перекладацькому проєкті. Ефективненавчання пропонують дистриб'ютори програмного забезпечення, професійні організації та навчальні заклади.

Список літератури

1. ALPAC Languages and Machines. Computers in Translation and Linguistics. A Report by the Automatic Language Processing Advisory Committee, Division of Behavioral Sciences, National Academy of Sciences, National Research Council. Washington,D.C.2023.

2.Hutchins, W.J. Machine Translation: Past, Presence, Future./New York:Ellis Horwwod/Wiley,Chicheste.2017

3.Sager Juan C. Language Engineering and Translation. Consequence of Automation Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1993. 345 p. (Benjamins Translation Library, Vol.1).

Павло Лелет
Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Лінгвоконцепт як об'єкт когнітивних досліджень

Актуальний у сучасній лінгвістиці аналіз мови в аспекті її взаємозв'язків із ментальністю й культурою народу, що виявляється у значному зацікавленні вчених у розкритті суті лінгвоконцепту. Термін не має точного визначення, що призводить до аналізу типології та базових характеристик/особливостей концепту. Ефективними засобами дослідження концептосфери є дефініційний та кластерний аналізи, за допомогою яких можна дослідити методи вербалізації концепту в художньому дискурсі, а також провести дослідження лексико-семантичного поля та, відповідно, створити перелік репрезентантів чи прототипних характеристик концепту. Тут важливим етапом є когнітивна інтерпретація, яка і відрізняє когнітивну семантику від лінгвістичної.

Концепт, безумовно, постає базовим поняттям когнітивної лінгвістики. Основоположником терміну «концепт» вважають середньовічного логіка П. Абеляра, який бачив у концепті індивідуальну інтерпретацію розуміння тексту Біблії й тлумачив поняття як індивідуальну форму «схоплювання» змісту (conceptio) на підставівисловлень про той чи інший предмет. Концепт, за Абеляром, розглядався як будь-який коментар щодо Біблії [2 ,с.409].

Зазначимо, що термін «концепт» на сьогоднішній день має велику кількість тлумачень у залежності від галузі людської діяльності, де цей термін вживається. Надалі розглянемо найпоширеніші трактування концепту у мовознавчих студіях.

Деякі вчені (Бялик В.Д., Мартинюк А.П. та ін.) тлумачать концепти як абстрактні одиниці, якими керується людина під час мислення і які відображають попередній досвід людини та її знання. Одиницями пізнання навколишнього світу є «кванти знання». Крім того, зміст концепту містить інформацію про те, що людина знає, думає та припускає про різні сфери життя.

Інші вчені (Бєлова А.Д., Приходько Г.І., Е. Рош та ін.) наголошують на тому, що категоризація навколишньої дійсності

онтологічно передує концепту. Вона створює типовий образ і формує так званий прототип концепту. Аналізуючи сутність концепту, науковці особливу увагу приділяють його співвідношенню з етнокультурним світом людини. Його зміст в контексті семантики визначається формою думки носія мови як етнокультурної репрезентації. Концепт допомагає дослідити особливість менталітету носія мови та його культури загалом.

Отже, у сучасній лінгвістиці можна виокремити три основних підходи до розуміння концепту: лінгвістичний, когнітивний, культурологічний.

У лінгвістичному підході важливим є те, що для кожного словникового значення існує концепт, який розглядається як алгебраїчний вираз (скінченна комбінація символів) значення. Словникова дефініція може давати уявлення про концепт, який вона позначає.

З іншого боку, місцем перебування концепту є свідомість, оскільки концепт є ментальним відображенням дійсності, культури, а мова виступає сферою, в якій концепт набуває предметності. Таким чином, в концепті виокремлюють образно-перцептину, понятійну та ціннісну складові, що відображають фрагмент життя людини [1,с.76].

Концепт як одиниця культури взаємопов'язаний із колективним досвідом, а отже, із культурним надбанням кожної людини. Суттєва різниця, на нашу думку, тут полягає в тому, що когнітивний підхід до розуміння концепту передбачає напрям від свідомості людини до її культури, а культурологічний підхід – від культури до свідомості людини.

Як підсумок, зазначимо, що поділ тлумачень поняття «концепт» досить умовний, адже всі вищевказані поняття так чи інакше пов'язані між собою, вони не протиставлені.

Список літератури

1Приходько А.М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики. Запоріжжя: Прем'єр, 2008. 332 с..

2.Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика:: напрями та проблеми. Полтава: Довкілля-К., 2008, 712 с..

Анастасія Лівітчук
Наукова керівниця – проф. Осовська І.М.

Особливості перекладу реклами косметичних засобів

Актуальність дослідження особливостей перекладу реклами косметичних засобів зумовлена зростанням ролі реклами у суспільстві та необхідністю забезпечення її ефективності в умовах глобалізації. Як справедливо зазначається у дослідженні «Історія реклами», «існування безлічі визначень предмета не повинно бентежити ні початківців, ні досвідчених професіоналів рекламної сфери - така доля будь-яких складних, багатогранних, певною мірою, навіть універсальних явищ дійсності» [3].

Основні ролі реклами в суспільстві проявляються через різні функції. Комунікативна роль полягає у встановленні каналів зв'язку між рекламодавцями та цільовою аудиторією.

Економічна функція сприяє розвитку ділової активності, збільшенню інвестицій та зайнятості. Соціальна роль реклами виражається у формуванні споживчих уподобань та стандартів соціальної поведінки. Ідеологічна функція допомагає формувати світогляд громадськості та використовується як інструмент політичного впливу [2].

Рекламні тексти включають стилістичні прийоми (епітети, метафори, порівняння), емоційність та апеляцію до почуттів споживача.

Лінгвістичні засоби виразності в рекламі поділяються на кілька груп. Лексичні засоби включають метафори, епітети, гіперболи та літоти [1]. Фонетичні засоби представлені алітерацією, асонансом, анафорою та епіфорою, які створюють особливу звукову організацію тексту. Синтаксичні засоби охоплюють інверсію, градацію та риторичні питання.

У процесі перекладу рекламних текстів використовуються різні види трансформацій. Лексичні трансформації включають конкретизацію значення (напр. This lipstick is like art on your lips: *rich* color… - Ця помада – наче мистецтво на ваших губах: *насичений* колір…), генералізацію (напр. Ваш макіяж залишиться непорушним на *цілий день* завдяки цьому легкому фіксуючому спрею… – Your makeup stays unshakable *all day*

long with this lightweight setting spray…), модуляцію (напр. Flawless complexion that lasts all day. - Ідеальний тон шкіри на цілий день. У перекладі змінено структуру речення, щоб наголосити на результаті.) та лексичну заміну (напр. Age-defying cream - Крем проти ознак старіння). Граматичні трансформації представлені транспозицією (напр. Зміна порядку слів чи навіть частин тексту для збереження логіки та стилю оригіналу. Bold color with a luxurious feel. - Розкішний на дотик і сміливий у кольорі.), граматичною заміною (напр. Deeply moisturizing (дієприкметник) - Глибоке зволоження (іменник)), додаванням (A fragrance like no other. - Парфуми, які не мають аналогів у світі. Додавання "у світі" підсилює ефект у перекладі.) та вилученням (напр. The formula that works overnight - Формула нічної дії). Стилістичні трансформації охоплюють логізацію (напр. Magic skin solution - Ефективний засіб для догляду за шкірою), експресивізацію (напр. High level of natural perfection for flawless skin – our Ultra HD Foundation - Найвищий рівень природності для ідеальної шкіри – наш тональний крем Ultra HD...), модернізацію (напр. Face powder - Хайлайтер) та архаїзацію (напр. Body lotion - Мазь для тіла).

Отже, реклама є складним комунікативним явищем, що виконує різноманітні функції в сучасному суспільстві. Перекладацькі трансформації дозволяють адаптувати рекламний текст до потреб іншомовного ринку, зберігаючи при цьому його комунікативний потенціал та емоційний вплив на споживача.

Список літератури

1. Алітерація, асонанс, анафора та епіфори [Електронний ресурс] / ZNO.IF.UA. URL: https://zno.if.ua/?p=3554. Назва з екрана. Дата доступу: 22.01.2025.
2. ATL, BTL. URL: http://hdleszno.website.pl/3/atl-btl.
3. Паламарчук, Л. С. Переклад у рекламі: основи теорії і практики. Київ: Наукова думка, 2020. 240 с.

Андрея Лукінюк
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Вплив контексту на створення та структуру тексту перекладу

Переклад як процес міжмовної комунікації нерозривно пов'язаний із контекстом, який визначає вибір еквівалентів, стиль, синтаксичні структури та навіть жанрові особливості тексту. Контекст включає не лише мовні фактори, а й соціокультурні, історичні та прагматичні аспекти, які необхідно враховувати для створення адекватного перекладу. Контекст у перекладознавстві можна розглядати на кількох рівнях: Лінгвістичний контекст – оточення слова або виразу, що впливає на його значення. Наприклад, слово *bank* може означати як «банк» (*I deposited money in the bank*), так і «берег» (*He sat on the river bank*). Визначення значення можливе лише за допомогою контексту [1]. Ситуативний контекст – умови, в яких створено висловлювання, його адресат та мета. Наприклад, фраза *Can you open the window*? у різних ситуаціях може бути як проханням, так і запитанням про здатність виконати дію. Культурний контекст – система знань та уявлень, властивих носіям мови. Так, фразеологізм *to spil lthe beans* не означає «розсипати боби», а перекладається як «видати секрет» [4]. Лексичний та граматичний контекст визначають вибір відповідного перекладу. Наприклад, в англійській мові hard може означати як «твердий» (*a hard surface*), так і «важкий» (*ahardtask*). Без контексту неможливо визначити точне значення [3]. Культурний контекст вимагає адаптації реалій та специфічних понять. Наприклад, *Thanksgiving dinner* в українському перекладі може бути пояснено як «традиційна вечеря на День подяки в США», оскільки в українській культурі такого свята немає. Прагматичний контекст впливає на інтенцію висловлювання. Наприклад, англійське *Isee* може означати як «я бачу», так і «я розумію», залежно від контексту [2].

Полісемія та омонімія можуть створювати труднощі. Наприклад, *lead*може означати «свинець» або «вести», і без контексту переклад буде неоднозначним [3].

Переклад гумору та алюзій також ускладнюється контекстуальними відмінностями. Наприклад, у серіалі Friends є жарт: *Wewereonabreak!* – його дослівний переклад як «Ми були на перерві!» не передає сенсу, адже тут ідеться про тимчасове розставання у стосунках [2].

Зміни у структурі речень при перекладі зумовлені різницею між мовними нормами. Наприклад:

It is raining cats and dogs. → *«Лає як з відра.»*

Дослівний переклад був би неприродним для української мови.

Іноді необхідно змінювати порядок слів або перебудовувати речення. Наприклад:

He was given a second chance. → *«Йому надали другий шанс.»*

В англійському реченні використано пасивний стан, а в українському – активний, що відповідає нормам мови.

Контекст є ключовим фактором у перекладі, оскільки визначає значення, стиль і структуру тексту. Його ігнорування може призвести до неправильного тлумачення та втрати комунікативного ефекту. Успішний перекладач має враховувати всі рівні контексту – лінгвістичний, ситуативний, культурний і прагматичний – для створення адекватного та природного тексту перекладу [3].

Список літератури

1. Depraetere I. Meaning in Context and Contextual Meaning: A Perspective on the Semantics-Pragmatics Interface Applied to Modal Verbs. Anglophonia; French Journal of English Linguistics, 2019. №28.

2. Герасименко, О., Гончаренко, А. Difficulties in the process of interpretation and strategies of their overcoming. Modern Engineering and Innovative Technologies, 3(27-03). 2023. P. 145–153.

3. Давиденко А. О. Теоретико-методологічні аспекти перекладу. Гуманітарна освіта у технічних вищих навчальних закладах. 2013. Вип. 27. С. 83-92.

4. Ковальчук (Бабула) Л. В. До проблеми контексту. Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. Філологічні науки. Романо-германська філологія. Луцьк: «Вежа», 2007.

Руслана Лукіянчук
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю.С.

Лексичний аналіз сучасної музичної рок-лірики на матеріалі тексту пісень гурту "Skillet"

Сучасна рок-музика є важливим культурним явищем, яке поєднує музичну гармонію, поетичну глибину та соціальну значущість. Одним із найяскравіших представників цього жанру є американський гурт Skillet, відомий своїм унікальним стилем, який поєднує елементи альтернативного року, християнської тематики та потужної емоційної експресії. Лірика їхніх пісень вирізняється насиченістю символіки, використанням багатозначних метафор та глибоким емоційним забарвленням. Лексичний аналіз текстів пісень гурту дозволяє виявити особливості їхньої поетичної мови та зрозуміти, як вона резонує з аудиторією.

Релігійна тематика займає важливе місце у ліриці Skillet, що підкреслює їхню ідентичність як християнського рок-колективу. У текстах часто зустрічаються слова, пов'язані з вірою, боротьбою між добром і злом, а також духовним відродженням, наприклад: *God* (Бог), *faith* (віра), *light* (*світло)*, *hope* (надія), *soul (*душа). Наприклад, у пісні «Whispers in the Dark» згадується Божа підтримка навіть у найтемніші моменти: *«No, you'll never be alone, when darkness comes»* (Ні, ти ніколи не будеш самотнім, коли настане темрява).

Ключовою тематикою лірики Skillet є екзистенційні питання та особистісні переживання. Лірика гурту часто звертається до тем самотності, внутрішньої боротьби, страху та надії. Лексика в таких випадках сповнена емоційного навантаження: *broken* (зламаний), *pain* (біль), *shadow* (тінь), *darkness* (темрява). У той же час Skillet майстерно балансують між темрявою та світлом, використовуючи позитивно заряджену лексику, щоб надати слухачам відчуття надії та сили*: alive* (живий), *free* (вільний), *victory* (перемога). Наприклад, у пісні «Awake and Alive» гурт передає ідею пробудження внутрішньої сили: *«I'm awake, I'm alive, now I know what I believe inside»* (Я прокинувся, я живий, тепер я знаю, у що я вірю всередині).

Одним із провідних засобів художньої виразності в текстах пісень Skillet є метафора. Наприклад, у пісні «Monster» використовується метафоричний образ внутрішнього «монстра», який символізує страхи та негативні емоції: «*The secret side of me, I never let you see. I keep it caged, but I can't control it*» (Прихована частина мене, яку я ніколи не показую. Я тримаю її в клітці, але не можу контролювати). Емоційне забарвлення лірики Skillet є ще одним ключовим аспектом їхньої творчості. Це досягається завдяки використанню емоційно насичених слів, таких як *fear* (страх), *love* (любов), *fire* (вогонь), *tears* (сльози). Наприклад, у пісні «Comatose» відчуття самотності та емоційного паралічу виражено через такі рядки: *«I hate feeling like this, I'm so tired of trying to fight this»* (Я ненавиджу це відчуття, я так втомився намагатися боротися з цим).

Отже, лексичний аналіз текстів пісень гурту Skillet демонструє багатогранність їхньої творчості, поєднання релігійної символіки, екзистенційної глибини та емоційної насиченості. Завдяки доступності мови, використанню метафор і символів, а також контрасту між темрявою та світлом, гурт створює тексти, які резонують із широкою аудиторією. Лірика Skillet є прикладом того, як слова можуть надихати слухачів на внутрішні зміни та боротьбу за краще майбутнє.

Список літератури

1. Кочан І. М. «Лінгвістичний аналіз тексту», 2008. С. 216-217. URL:https://shron1.chtyvo.org.ua/Kochan_Iryna/Linhvistychnyi_analiz_tekstu.pdf?PHPSESSID=bce26ac4m8b4shamd646bo9lt1 (дата звернення:15.01.2025).
2. Skillet «Whispers in the Dark». URL: https://translatermusic.blogspot.com/2015/11/skillet-whispers-in-d (дата звернення: 20.01.2025).
3. Skillet «Awake and Alive». URL: https://translatermusic.blogspot.com/2015/11/skillet-awake-and-aliv (дата звернення: 20.01. 2025).
4. Skillet «Monster». URL: https://translatermusic.blogspot.com/2015/11/skillet-monster.html (дата звернення: 24.01. 2025).

Анастасія Лунган
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Реалізація лінгвокультурної адаптації у перекладі кінотексту (на матеріалі англомовних комедійних фільмів і серіалів)

Лінгвокультурна адаптація в перекладі кінотексту є важливим аспектом, оскільки вона сприяє точному відтворенню значення, збереженню культурних особливостей оригіналу та забезпеченню його розуміння цільовою аудиторією. Особливо це стосується комедійних фільмів та серіалів, де гумор і культурні контексти відіграють важливу роль у створенні ефекту. Одним із яскравих прикладів для дослідження є серіал «Друзі», де часто використовуються культурні реалії, сленг і специфічні мовні конструкції, які потребують адаптації під вимоги української мови.

Основним завданням дослідження є вивчення методів лінгвокультурної адаптації, що використовуються при перекладі кінотексту, зокрема у серіалі «Друзі». Під час аналізу розглянуті різні стратегії, зокрема трансформації, компресія та компенсація, що дозволяють перекладачам зберігати зміст і гумор оригіналу. Цей процес особливо складний через відмінності в культурних контекстах і мовних структурах, що вимагає від перекладачів не тільки мовної, але й культурної компетентності.

Одним із важливих аспектів є використання сленгу та фразеологізмів, які часто не мають прямих відповідників в українській мові. Для їх адаптації перекладачі застосовують різні методи, такі як калькування, заміну реалій та навіть створення нових виразів, які забезпечують схожий ефект на цільову аудиторію. У серіалі «Друзі» можна спостерігати численні приклади таких адаптацій, де культурні реалії американського суспільства трансформуються для розуміння українським глядачем.

Аналіз конкретних прикладів з серіалу «Друзі» показав, що більшість адаптацій зберігають загальну ідею та гумор оригіналу, хоча деякі фрази та культурні посилання вимагають

значних змін для того, щоб бути зрозумілими у контексті української культури. Це вказує на важливість не лише мовної, але й культурної адаптації при перекладі.

Отже, дослідження демонструє, що лінгвокультурна адаптація є необхідною умовою для успішного перекладу кінотекстів, особливо у випадку комедійних серіалів, де гумор та культурні реалії відіграють значну роль. Результати дослідження можуть бути корисними для практики перекладу в галузі аудіовізуальних медіа.

Список літератури

1. Основи перекладу: граматичні та лексичні аспекти / за ред. В. Шпак. 2-ге вид. Київ : Знання, 2007. 310 с.

2. Джонсон Р. Переклад і культурні особливості / пер. з англ. О. Іванової. Київ : АРТБУКС, 2020. 220 с.

3. Кларк С. Мова та культура в контексті перекладу. Нью-Йорк : CambridgeUniversityPress, 2015.

Ірина Лупуляк
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Переклад рекламних текстів

Переклад рекламних повідомлень є складною діяльністю, оскільки він передбачає не лише передачу інформації, але й збереження стилю, конотації та впливу на цільову групу покупців. Успіх реклами в більшості випадків залежить від культурного, мовного та психологічного профілю споживачів. Рекламодавці використовують альтернативні методи адаптації тексту, намагаючись зробити рекламу актуальною для нової мовної аудиторії.

Рекламний текст має дві основні мети: інформативну та прагматичну. Його ключова роль полягає в тому, щоб зробити покупку, підписку тощо бажаною дією для споживача. Саме тому традиційний прямий переклад у більшості випадків виявляється неефективним. У процесі перекладу застосовуються прийоми локалізації, транскреації (творчої трансформації) і стилістичної адаптації [1].

Наприклад, рекламні слогани та ігри слів не можна перекладати дослівно. Перший в історії рекламний слоган McDonald's — *I'm Lovin' It* — у різних країнах був адаптований відповідно до мовних і культурних особливостей: у Китаї його переклали як *我就喜欢* (*Wǒ jiù xǐ huān* – «Я просто люблю це»), а у Франції — *C'est tout ce que j'aime* («Це все, що я люблю»). Це підтверджує необхідність адаптації рекламних текстів [2].

Локалізація передбачає не лише переклад, а й зміну окремих аспектів реклами відповідно до культури цільової аудиторії. Наприклад, кольори, символи, гумор і конотації можуть мати зовсім різне значення у різних країнах.

Творчий переклад (transcreation) застосовується тоді, коли прямий переклад не справляє бажаного ефекту. У метамаркетинговій рекламі, наприклад, коефіцієнти та стиль подачі змінюються відповідно до вимог цільового ринку, зберігаючи водночас суть повідомлення.

У США великою популярністю користується реклама через спортивні заходи або кінотеатри, тоді як у Європі особливо уважно ставляться до тем, пов'язаних з охороною довкілля та культурною спадщиною. Перекладачі повинні враховувати таку ідіосинкразію та адаптувати текст так, щоб реклама звучала природно [3].

Переклад рекламних повідомлень — це не просте відтворення змісту іншою мовою, а творча вправа з адаптації до нового соціокультурного середовища. Успішний переклад реклами — це тонкий акт балансування між збереженням основного повідомлення та відповідністю культурному контексту. Завдяки стратегії локалізації, креативному переформулюванню та культурній чутливості, перекладена реклама продовжує зберігати свою ефективність і вплив у цільовій спільноті.

Список літератури

1. Munday, J. 'Introducing Translation Studies: Theories and Applications'. Routledge, 2016.

2. Schjoldager, A., Gottlieb, H., Klitgård, I. 'Understanding Translation'. Academica, 2008.

3. Valdés, C. 'Global Marketing and Advertising: Understanding Cultural Paradoxes'. Sage Publications, 2019.

4. Nida, E. A. 'The Theory and Practice of Translation'. Brill, 2003.

Вікторія Ляшук
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Запозичення як засіб збагачення англійської мови (на матеріалі англійських публіцистичних текстів)

Англійська мова є однією з найбільш широко популяризованих мов світу, це мова міжнародного спілкування. Культурний обмін між країнами та її мешканцями також має свій вплив. Будь-яка мова має якість змінюватись постійно, тому дослідження на тему «запозичень» не втратять своєї актуальності, а у дослідників завжди будуть виникати все нові й нові питання.

Комунікацію між людьми зараз було б важко уявити без мови. Саме мова є основним компонентом спілкування. Вона відіграє ледь не першу роль в житті, як суспільства, культури та науки.

Мова має ті ключові аспекти, які підкреслюють її важливість: 1) це аспект комунікації; 2) сприйняття навколишнього світу, адже кожна мова має свої поняття для вираження культурних особливостей; 3) важливість для освітнього процесу, тому що це є засіб передачі інформації та знань; 4) розвиток мислення, оскільки спілкування допомагає формулювати нові ідеї та структурувати думки.

Проте мова є динамічною системою. Її зміни бувають як «внутрішніми», так і «зовнішніми», де мова йде про запозичення. Зміни мають вплив на словник мови, і на її структуру. Це зумовлено багатьма факторами: історичні події, технологічний та культурний розвиток, тісні комунікація між народами та ін.

Дослідження проблеми запозичень в англійській мові проводились багатьма науковцями, серед яких: Попова Н.М., Семчинський В.М, Зацний Ю.А., Селіванова О.О. та інші.

Вивчення запозичень, їхніх значень та функцій має і важливе практичне значення, адже таким чином ми вивчаємо історію мови та її носіїв, розвиток мови з плином часу, взаємодію з

іншими мовами світу, сприйняття та розуміння слів та виразів у міжкультурному контекстіта, ба більше, роль таких запозичень дає перспективу на розвиток мови та збагачення її словника і надалі. Вивчення запозичень значною мірою висвітлює семантичний розвиток лексики сучасної англійської мови[2, с.60].

Важливим елементом у вивченні будь-якого явища є не лише результат роботи, а й сам процес. Вивчення іншомовних запозичень в англійській мові проводиться багатьма методами, серед яких: метод літературного огляду, аналіз текстів, етимологічний аналіз, соціолінгвістичні дослідження та інші [1, с. 12].

Важливо зазначити, що процес вивчення запозичень міждисциплінарний, тому для його вивчення потрібно застосовувати різноманітні лінгвістичні теорії та методи.

Одне з основних джерел збагачення мови – запозичення і причиною цього є те, що за останній час англійська мова збагатилась великою кількістю нових слів та словосполучень з інших мов, які з'явились в результаті різноманітних процесів. Словотворення, як явище багатофункціональне, виконує кілька важливих функцій: утворення похідних слів від вже існуючих [3, с.36].

Отже, можна стверджувати, що англійська, як і будь-яка інша мова, знаходиться у постійному розвитку, чому сприяють різноманітні причини та чинники, дослідження яких може слугувати перспективою подальших наукових розвідок.

Список літератури

1. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми. Полтава, 2008.

2. Скоп'юк Т., Семантичний розвиток лексики сучасної англійської мови. // *Лексикографічний бюлетень: Зб. наук. пр*. №11. Київ, 2005. С. 59 – 67

3. Ткачик О.В, Роговська Н.В. Шляхи поповнення лексичного складу сучасної англійської мови. // *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут» імені Ігоря Сікорського*. Київ,2017. С. 36 – 40

Ельвіра Максимчук
Наукова керівниця – доц. Шиба А. В.

Підходи до формування іншомовної комунікативної компетентності в професійній підготовці студентів ЗВО

На сучасному етапі розвитку методики викладання іноземних мов формування іншомовної комунікативної компетентності (ІКК) є предметом численних досліджень, що зумовлено зростаючою потребою в ефективній міжкультурній комунікації. Аналіз наукових праць (І. Вяхка, В. Свиридюка, О. Павленка, М. Галицької, В. Чорноуса, М. Паласюка) свідчить про наявність різних підходів до визначення цього поняття, кожен з яких акцентує увагу на певних аспектах його змісту та структури.

Так, О. Тинкалюк визначає ІКК як володіння мовою на високому рівні з урахуванням вербальних і невербальних засобів комунікації. Особлива увага приділяється здатності адаптивно використовувати мовні засоби залежно від комунікативної ситуації, що забезпечує ефективну взаємодію в різних комунікативних контекстах [1, с. 55]. З іншого боку, О. Павленко розглядає ІКК як компонент комунікативного менеджменту та професійного мовлення, який забезпечує вільне володіння діловою комунікацією. У цьому контексті ІКК розглядається не лише як знання іноземної мови, а й як здатність застосовувати її у професійній діяльності, беручи до уваги специфіку ділових ситуацій і комунікативні стратегії [2, с. 14].

Третій підхід акцентує увагу на міжкультурній взаємодії та соціокультурних аспектах комунікації. В. Чорноус визначає ІКК як здатність здійснювати міжкультурне спілкування з урахуванням національних цінностей і норм іншої культури,що передбачає розуміння культурних відмінностей, адаптацію мовлення та подолання комунікативних бар'єрів для ефективного діалогу[3, с. 241]. Врешті, згідно з твердженнями Л. Онуфрієвої, ІКК можна розглядати як результат комплексних

зусиль, спрямованих на розвиток мовних і комунікативних умінь у соціальному та професійному контекстах. Л. Онуфрієва наголошує на важливості мотивації у процесі формування ІКК, що сприяє успішному засвоєнню іншомовних навичок[4, с. 727].

Опираючись на сказане вище, ми визначаємо ІКК як здатність особи вільно взаємодіяти з носіями мови та здійснювати міжкультурне спілкування. Тому, формування ІКК, на думку І. Гонци та Т. Григоренко передбачаєрозвиток мовних знань, соціокультурних навичок і комунікативних стратегій, що дозволяють ефективно взаємодіяти в різних ситуаціях. Важливу роль відіграють автентичні матеріали, мовна практика та міжкультурна інтеграція, які сприяють адаптації до іншомовного середовища[5, с. 45].

Отже, аналіз наукових підходів до визначення ІКК свідчить про її багатовимірний характер, що поєднує мовну, професійну та міжкультурну складові. Формування цієї компетентності потребує інтеграції мовної підготовки з професійними та соціокультурними аспектами, що забезпечує ефективну міжкультурну комунікацію.

Список літератури

1. Тинкалюк, О. Сутність і структура іншомовної комунікативної компетентності студентів немовних спеціальностей вищих навчальних закладів. *Вісник Львівського університету. Серія педагогічна*, Вип. 24, 53–63.
2. Павленко, О. О. Формування комунікативної компетентності фахівців митної служби в системі неперервної професійної освіти: автореф. дис… д-ра пед. наук: 13.00.04. Київ, 2005. 40 с.
3. Chornous V. Foreignlanguagecommunicativecompetenceofthefuturepharmacistsatforeign languageclasses. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. Серія 5 : Педагогічні науки: реалії та перспективи. 2023. Вип. 91. С. 239-243.
4. Онуфрієва, Л. А. Психологічні особливості формування іншомовної комунікативної компетентності у студентів-майбутніх випускників немовних спеціальностей ВНЗ. *Проблеми сучасної психології*. 2011. Вип. 12, 727–739.

5. Gontsa I., Hryhorenko T. Formationofcommunicativecompetenceintherecipientsofhighereducationusingpropriativevocabulary. *Молодь і ринок*. 2023. № 4. С. 43-47.

Аліна Мегедин
Наукова керівниця – доц. Павлович Т.І.

Класифікація порівнянь та їх функції

Порівняння – це мовний і когнітивний феномен, який виконує важливу роль у процесі пізнання світу, відображенні реальності та формуванні художнього мовлення. Його функціями не є просте зіставлення об'єктів. Адже порівняння не лише передає інформацію, а й впливає на її сприйняття, формуючи певне ставлення до зображуваного. У мовознавстві існує кілька класифікацій порівнянь. Вони ґрунтуються на різних критеріях, зокрема граматичних, семантичних та когнітивних особливостях порівнянь. Основними функціями порівнянь є когнітивна і прагматична. Когнітивна – пов'язана з процесом пізнання та категоризації світу та прагматична, спрямована на формування емоційного впливу й експресивного вираження [1].

Семантично порівняння поділяються на логічні та образні. Логічні порівняння передбачають безпосереднє встановлення тотожності або відмінності між предметами на основі спільних ознак. Вони можуть містити об'єктивні характеристики предмета, що не залежать від суб'єктивного сприйняття мовця. Образні порівняння, навпаки, включають суб'єктивні, емоційно забарвлені характеристики, що формують певний настрій або естетичне сприйняття. У зарубіжній лінгвістиці для позначення цих типів порівнянь використовують терміни «істинні» і «риторичні» (Ж. Дюбуа), «буквальні» і «порівняння-уподоблення» (А. Міллер) [2].

Особливу роль у функціонуванні порівнянь відіграє їх ступінь впливу на реципієнта. Умовно порівняння можна поділити на три рівні за насиченістю семантичних компонентів. Перший рівень включає порівняння, що містять лише денотативні семи, тобто фактичну інформацію, наприклад:

«білий, як сніг». Другий рівень охоплює порівняння, в яких з'являються конотативні семи, що додають експресивності та авторського бачення: «самотній, як билинка». Третій рівень – це порівняння з найвищим ступенем прагматичної значущості, де поєднуються і денотативні, і конотативні семи, що створюють глибокий змістовий підтекст, наприклад: «одинокий, як билинка в полі» [3].

Загалом порівняння є одним із найважливіших засобів художньої образності. Воно не тільки фіксує елементи моделі світу, а й сприяє формуванню нових значень, виконує когнітивну функцію, допомагаючи людині пізнавати світ через зіставлення явищ, впливаючи на емоції і свідомість реципієнта. Класифікація порівнянь охоплює різні підходи – від граматичних і семантичних до когнітивних, що дозволяє всебічно аналізувати їхню роль у мовленні. Вибір певного типу порівняння залежить від прагнення мовця створити певний ефект – чи то передати точну характеристику, чи то викликати певне враження у слухача або читача.

Отже, поняття порівняння багатогранне й охоплює як логічний, так і лінгвістичний аспекти. З одного боку, порівняння – це одна з основних операцій мислення, що полягає в зіставленніоб'єктів з метою встановлення їхніх відношень, зокрема тотожності чи відмінності. З іншого боку, порівняння розглядається як стилістична фігура, що представлена різними синтаксичнимиконструкціями та відображає мисленнєву операцію встановлення аналогій між предметами,явищами чи ситуаціями.Порівняльні конструкції можуть бути як простими, так і складними, а їхні граматичні особливості залежать від рівня мовноїорганізації.

Список літератури

1. Кочур Г. Сервантес і його "Дон Кіхот". *Література та переклад*. Київ : Смолоскип, 2008. Т. 2. С. 780–787. URL: https://www.academia.edu/2775334 (дата звернення: 04.02.2025).
2. БаганМ. П. Заперечення в сучасному українському комунікативному просторі: традиції і новаторство: монографія. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2021. 224 с.

3. Hanks P. SimilendSs: TheEnglishPreposition "like". *Language and Computers*. Vol. 61. No. 1. 2007.pp. 1–20.

Аліна Мельничук
Наукова керівниця – доц. Мусурівська О.В.

Стилістичні особливості пейзажних описів в оповіданнях Сомерсета Моема

Пейзаж у художній літературі є багатогранним елементом, який виконує важливі функції у формуванні змісту та атмосфери твору.

В літературі розрізняють кілька видів пейзажів: сільський,степовий, лісовий, гірський, мариністичний, урбаністичний та індустріальний.

Сомерсет Моем в оповіданні «The Fall of Edward Barnard» використовує мариністичний та урбаністичний пейзажі. Мариністичний пейзаж– це опис моря, урбаністичний – опис міста.

Стилістичні особливості пейзажних описів Сомерсета Моема допомагають створити глибокі образи природи, які підсилюють емоційний вплив на читача. У творах Сомерсета Моема найбільш вживаними єлексичні-стилістичні засоби, такі як метафора, гіпербола, порівняння.

Метафора – це стилістичний засіб, який переносить властивості одного предмета, явища або істоти на інший об’єкт. Наприклад: «The full moon, sailing across an unclouded sky, made a pathway on the broad sea that led to the boundless realms of Forever» –[3.ст.54] ("pathway... toForever") символізує пошук істини та духовного звільнення.

Гіпербола – це явне і навмисне перебільшення для посилення та підкреслення сказаної думки. Наприклад: «I guess I shall live long enough to see it the biggest city in the world»– [3, ст.41] – «biggest city in the world..» – підкреслює амбіції головного героя.

Порівняння – це пояснення одного предмета через інщий, подібний до нього. Наприклад: «I think of Chicago now and I see a

dark, grey city, all stone—it is like a prison—and a ceaseless turmoil.» –[3.ст.57] автор порівнює місто з в'язницею.

Отже, у оповіданні Сомерсета Моема «TheFallofEdwardBarnard»ми бачимо, що лексичні-стилістичні засоби найбільш вживані.

Список літератури

1. Актуальні проблеми слов'янської філології. Серія : лінгвістика і літературознавство. Бердянськ : БДПУ, 2011. Вип. XXIV. Ч. 2. 550 с.
2. Основи теорії та практики стилістики англійської мови : навчальний посібник. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 240 с.
3. Maugham W. S. Sixty-Five Short Stories. London: Octopus Books, 1985. 937 p.

Анастасія Москаль
Наукова керівниця – асист. Довгопола А. С.

Мовні стереотипи та їхнє відображення у кінодискурсі (на базі серіалу «Mind Your Language»)

У сучасному світі мова слугує не лише засобом спілкування, а й інструментом для вираження культурних і соціальних особливостей суспільства. Дедалі більшої значущості набувають мовні стереотипи, адже вони відображають наше уявлення про певні групи та їх характеристики [1]. Кінематограф являється одним із засобів поширення соціальних і культурних наративів. Саме тут мовні стереотипи використовуються з метою створення як комічного ефекту, так і загострення конфліктів.

Актуальність дослідження полягає в необхідності глибшого розуміння мовних стереотипів, їх впливу на сприйняття різних культурних і соціальних груп, а ролі кіно як потужного інструменту передачі та закріплення цих стереотипів у масовій свідомості.

Основною метою нашого дослідження є аналіз мовних стереотипів та їх функціонування в кінодискурсі. За основу дослідження було взято серіал «Mind your Language» (1977)[2].

Вищезгаданий серіал є яскравим прикладом використання мовних стереотипів у кінодискурсі. Події у ситкомі розгортаються у вечірній школі Лондона, де головний герой Джеремі Браун викладає англійську мову іноземним студентам. Основний комічний ефект у серіалі досягається через зіткнення культурних та мовних бар'єрів, створюючи ситуації, які є не лише смішними, а й показовими з точки зору культурологічного аналізу.

У серіалі кожен персонаж має власну мовну особливість, що стає інструментом для створення смішних ситуацій. Наприклад, персонаж Чун Су-Лі з Китаю має труднощі з вимовою певних

звуків. Вона плутає звуки "r" та "l", що є класичним стереотипом щодо китайців. До прикладу, вона каже "Preasefolgiveme" замість "Please forgive me", що викликає не лише нерозуміння, а й сміх.

Усі герої серіалу представляють свою культуру через мову. Наприклад, Таро Наґазумі постійно кланяється під час розмови, що є важливим аспектом японської культури, і це неодноразово підкреслюється в його манері говорити. Джаміла, з Індії, завжди носить сарі, що підкреслює її національну ідентичність. Це візуальні та мовні символи, які допомагають глядачеві легко впізнати персонажів і їхнє культурне походження [3].

Отже, можемо вважати, що кінематограф використовується не лише у розважальних цілях, а й для впливу на суспільство через поширення соціально-культурних стереотипів. Сам аналіз серіалу «Mind your Language» показує, що мовні стереотипи у кінодискурсі формують усталені поняття про різні етнічні групи. Дослідження таких явищ допомагає краще зрозуміти вплив масової культури на суспільну свідомість та розвиває критичне мислення у глядачів для більш розумного сприйняття медійних наративів.

Список літератури

1. Славова Л. Л. Мовна особистість політика: когнітивно-дискурсивний аспект: монографія. Житомир: Вид. ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 358 с.
2. Mind Your Language S1, S2 and S3 : FreeDownload, Borrow, andStreaming : InternetArchive. InternetArchive. URL: https://archive.org/details/mind-your-language-s-01-e-02-an-inspector-calls (Дата звернення: 03.02.2025).
3. MindYourLanguageMovieQuotes. (n.d.). Quotes.net. Retrieved from https://www.quotes.net/movies/mind_your_language_104554 (Дата звернення: 03.02.2025).

Ольга Моторна
Наукова керівниця – доц. Кудрявцева О. Д.

Терміноодиниці обліку та аудиту у складі терміносистеми німецької мови і їхні ознаки

Проблеми створення та функціонування термінів у німецькій мові, зокрема питання стандартизації термінологічних систем у різних галузях, досліджували такі вчені, як В.П. Даниленко, Т.Р. Кияк, С.В. Кійко, Г.П. Мацюк, Л.С. Паламарчук та інші. Відомо, що галузева термінологія формується на основі загальновживаної мови, використовуючи її словотворчі можливості, а особливості її розвитку залежать від мовної структури конкретної національної мови. Однак термінологія обліку та аудиту в німецькій мові залишається малодослідженою.

Актуальність теми полягає у необхідності вивчення процесів формування терміносистеми обліку та аудиту в німецькій мові, встановлення способів творення термінів, аналізу їх походження та парадигматичних зв'язків.

Об'єктом дослідження є німецька термінологія обліку та аудиту, а предметом – особливості її формування, лексико-семантичні та словотвірні характеристики.

Матеріалом дослідження стали близько 6000 термінів з галузі обліку та аудиту, зафіксованих у спеціалізованій науково-технічній літературі, підручниках, посібниках, періодичних виданнях, а також у лексикографічних джерелах: перекладних, тлумачних і термінологічних словниках, енциклопедіях. Метою магістерського дослідження є комплексний аналіз терміносистеми обліку та аудиту в сучасній німецькій мові з визначенням її лексико-семантичних і словотвірних особливостей. У дослідженні на концептуально-словесному рівні основними системотвірними параметрами терміноодиниць

є гіперо-гіпонімія, синонімія та антонімія. Дискусійними залишаються питання щодо виділення омонімів та паронімів.

Проблема чіткого розмежування загальновживаної та спеціальної лексики виникає через широке використання в професійній мові як термінів, так і професіоналізмів і жаргонізмів. У теорії та практиці термінологічних досліджень існує багато дискусійних тем, включаючи визначення поняття «спеціальна лексика».. Деякі лінгвісти виділяють три групи спеціалізованих лексичних одиниць: професійні лексикони, просторічні одиниці та жаргонізми, які мають свої специфічні ознаки [2,с.67].

У німецькій термінології обліку й аудиту спостерігається тенденція до запозичення термінів з англійської, що негативно впливає на розвиток терміносистеми. У нашому дослідженні ми будемо користуватися наступною класифікацією: нормативні терміни, професіоналізми, жаргонізми. Нормативні терміни відповідають усім вимогам, тоді як професіоналізми можуть мати емоційний відтінок і не завжди повністю розкривають сутність понять. Пор.,наприклад:*гроші дорогі»* [1., с. 141], *гроші «дешеві»* [1., с. 140], *капітал «мертвий»* [1.,с.282],*«ясельне»фінансування*[4,с.102],*«гальмо податкове»* [3., с. 145], «*кам'яне дно*» [3., с. 307], *«жирний кіт»* [3, с. 68], *«ліквідна подушка»* [3, с. 347], *«піраміда» фінансова* [3, с. 440], *«канікули» податкові* [3, с. 280], *«щаслива дуель»*[3, с.172], *кредитна «стеля»*[3., с.110], *«врожай» прибутку* [4, с. 31],*«голод грошовий»* [3, с. 171], *точка «перелому»* [1, с. 583].

Спостереження за науковими текстами дозволяють виділити професіоналізми, у яких компоненти наводяться в лапках, що свідчить про їх адаптацію до терміносистеми [1, с. 583].

Отже, система термінологічних одиниць у галузі обліку та аудиту включає не лише назви, пов'язані саме з цією галуззю, а й елементи, які виходять за її межі. Специфіка номінацій в загальнолітературній мові дозволяє чітко розмежовувати групи спеціальної лексики, що потребує визначення понять «термін», «професіоналізм», «жаргонізм» і «номенклатурний знак».

Список літератури

1. Загородній А.Г.,Вознюк Г.Л. *Фінансово-економічний словник*. К.: Знання, 2007. 1072 с.
2. Харченко С.В. *Науково-технічна термінологія*: навч. посібник. К.: НАУ-друк, 2009. 111 с.
3. ФЕС – Філософський енциклопедичний словник/[гол.редкол. В.І. Шинкарук]. К.: Абрис, 2002. 798 с.

Анастасія Маєвська
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Переклад модальних дієслів у романі Сари Пеннер "Зникнення аптекарки"

Модальні дієслова є важливою частиною англійської граматики, що показує ставлення мовця та виконує роль вираження можливості, необхідності, дозволу, ймовірності, обов'язку та інших модальних значень [1, с. 79]. Їх використання додає реченням відтінки значення і робить текст багатогранним у сприйнятті, але вони можуть бути складними для передачі українською мовою через відсутність прямих граматичних відповідників.

Це дослідження вирізняється тим, що фокусується на перекладі модальних дієслів у сучасній літературі, зокрема в романі Сари Пеннер "Зникнення аптекарки". Аналіз цих мовних конструкцій розкриває, як граматичні й лексичні особливості тексту оригіналу адаптуються до української мови, зберігаючи при цьому авторський стиль і смислове навантаження.

Отримані результати можуть слугувати орієнтиром для перекладачів художніх творів, пропонуючи ефективні способи передання модальності та стилістичних відтінків між мовами, що використовують різні засоби передачі модальності.

У дослідженні опрацьовано 124 приклади вживання та перекладу модальних дієслів з перших семи розділів роману, серед яких 43% передано дослівно, а 57% адаптовано за допомогою різних трансформацій. Дослівний переклад мав високу частоту вживання у випадках, коли граматичні структури англійської та української мов збігалися або були схожими. Проте у багатьох випадках перекладачка вдавалася до трансформацій — методів, які дозволяють адаптувати текст до

особливостей цільової мови. Найпоширенішими серед них стали компресія, компенсація, модуляція та антонімічний переклад. Ці підходи виявилися особливо ефективними при роботі з модальними конструкціями, де дослівний переклад не передавав би усіх значеннєвих та стилістичних відтінків.

Збереження модальності при перекладі є важливим аспектом, оскільки модальні дієслова передають тон, наміри та суб'єктивну оцінку автора [3]. У ході дослідження встановлено, що модальність повністю збереглася у 65% прикладів, тоді як у 10% випадків її значення зазнало змін. Найчастіше ці зміни спостерігалися з дієсловом "must", де початкове значення логічного припущення та високого рівня впевненості трансформувалося у невпевненість і було часто перекладене як "мабуть" або "напевно". У 25% прикладів модальність зникала повністю, причому найчастіше це траплялося з дієсловами "could" і "would". Найефективнішими методами для збереження модальності виявилися дослівний переклад і компенсація, які дозволяли адаптувати текст до української мови без втрати його стилістичних та смислових особливостей. Водночас метод компресії, що передбачає вилучення частини інформації, був основною причиною зникнення модальності із тексту.

Результати дослідження показали, що дослівний переклад та трансформації, особливо на лексико-граматичному рівні, відіграють ключову роль у відтворенні модальних дієслів. Вони дозволяють не лише передати зміст, але й зберегти стилістичну єдність тексту. Більшість модальних конструкцій у тексті вдалося адаптувати до цільової мови зі збереженням початкового значення, завдяки чому український переклад відтворює авторський задум. Основними методами, які сприяли цьому, стали дослівний переклад і компенсація, тоді як компресія часто призводила до втрати модальності.

Список літератури

6. Основи перекладу: граматичні та лексичніаспекти / за ред. В. К. Шпак. 2-ге вид. Київ :Знання, 2007. 310 с.

7. Пеннер С. Зникненняаптекарки / пер. з англ А. Крупка. Київ : АРТБУКС, 2022. 408 с.

8. Palmer F. R. Mood and modality. CambridgeUniversityPress, 2012.
9. Penner S. Lost apothecary. Harlequin Enterprises ULC, 2021.

Поліна Мартинова
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Кіноперекладі його особливості

Нині кінематографія стала одним із найпопулярніших видів мистецтва, завдяки доступності фільмів по всьому світу. Це відкриває дискусію про важливість перекладу кінофільмів, оскільки вони повинні взаємодіяти з аудиторією національного ринку. Професійний переклад фільмів базується на сценаріях та діалогах персонажів, але вимагає розв'язання культурних, мовних та часових викликів для збереження автентичності оригіналу. Фільм є потужним засобом вираження цінностей і переказу думок[1].

Фільми можна класифікувати за різними критеріями, такими як тривалість, кількість серій, відношення до джерела, мова, стиль, інновації, аудиторія, жанр та авторські цілі. Художній фільм має аудіовізуальні та вербальні компоненти, і його аналіз вимагає міждисциплінарного підходу. Майбутні перекладачі повинні розвивати навички аналізу аудиторії та визначення перекладацьких стратегій, розуміти ключові елементи сценарію та художній стиль, що допомагає збагатити сюжет. Кінотекст має лінгвістичну та нелінгвістичну складові, що взаємодіють для передачі інформації та емоцій глядачеві [2].

Кінотекст розглядається як технічно складна ситуація, яка включає різні лінгвістичні та нелінгвістичні елементи. Ці елементи, такі як звукові ефекти, музика, образи персонажів та спецефекти, створюють синергетичний ефект для глядача [2]. Одиницею структури кінотексту є кадр, який містить семантичний зміст кіномови, а їх об'єднують за допомогою монтажу. Лінгвістична система в кінотексті включає титри, усну

мову акторів та нелінгвістичні елементи, такі як звукові ефекти та образи [1].

Часто спосіб, яким письмовий та усний компоненти лінгвістичної системи взаємодіють у кінотексті, визначається необхідністю перекладу оригінального тексту фільму на іншу мову.При перегляді фільмів з українським перекладом можна спостерігати, як додатково до письмового компонента з'являється усний, а саме закадровий текст, який перекладає написи на екрані. Такі текстові матеріали, як листи чи календарі, також перекладаються з урахуванням сюжетних ліній.

Перекладачам доводиться враховувати багато факторів, таких як вік та соціальний статус персонажів, а також різноманітність гумористичних елементів та культурних особливостей. Вони стикаються з викликами у передачі реалій, специфічної лексики та діалогів, а також музики та пісень.

При перекладі фільму важливо зберігати і передавати його художній стиль, емоції та ритм, а також забезпечити зрозумілість та адаптацію для цільової аудиторії. Це може включати зміни у діалогах, субтитрах, голосовому озвученні та інших аспектах перекладу.

Щоб подолати ці виклики, перекладачі використовують різні стратегії, такі як досягнення еквівалентності між мовами, локалізація, переклад діалогів та субтитрів, голосове озвучення, а також врахування культурних та технічних аспектів[2].

Під час розгляду теоретичних аспектів перекладу кінофільмів виявлено, що це завдання вимагає від перекладача не лише мовних знань, а й розуміння структури та особливостей цього мистецького жанру. Труднощі перекладу включають відтворення акторської гри, емоцій та ритму, а також врахування технічних аспектів, таких як синхронізація звуку та субтитри. Ці аспекти підкреслюють складність та важливість кіноперекладу, який потребує від перекладача глибокого розуміння мистецтва кіно та вміння вибирати оптимальні стратегії перекладу для максимального збереження оригіналу та передачі емоційного навантаження для глядача.

Список літератури

1. Лукьянова Т. Г. Теоретичні аспекти кіноперекладу з англійської на українську.
URL: https://core.ac.uk/(дата звернення: 08.11.2023)
2. Радецька С.В., Каліщак Т.Т. Субтитрування як вид аудіовізуального перекладу: переваги танедоліки. *Наукові записки* : зб. наук. пр. / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя, 2016. Кн. 2. С. 81-84.

Тетяна Марчук
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Англомовна неолексика сфери COVID-19 та її відтворення при перекладі

Пандемія COVID-19, безумовно, внесла радикальні зміни в життя багатьох людей, що відповідно й сприяло виникненню нових явищ і понять, якими почали активно оперувати при потребі якісно охарактеризувати стан речей. Унаслідок введення довготривалих карантинних обмежень лексичний склад мов значно поповнювався новими смисловими одиницями. В одній зі своїх праць І. Лисичкіна стверджує, що мова є відображенням навколишнього світу, з появою нових понять з'являються й новоутворення (неологізми), оскільки мова еволюціонує із соціумом[2]. Саме в англійській мові можна спостерігати появу чималої кількості раніше неіснуючих понять, що стосуються як і сфери медицини першочергово, так і питань побуту. Промовисті поєднання вже відомих слів надали змогу ґрунтовніше висвітлювати різноманітні аспекти життя, підпорядкованого запровадженими карантиннимизаборонами.

Нововведені найменування для позначення нових термінів настільки закріпились у вжитку носіїв англійської, що, як результат, їх почали переймати й в інші мови також, що вкотре актуалізувало процес перекладу. Перед фахівцями цієї галузі постало завдання правильного тлумачення мовнихсполукі їхньоїеквівалентної передачі мовою перекладу, що, безперечно, супроводжувалось певними викликами. За словами В. Куцої, ці труднощі пов'язані із з'ясуванням значення неологізму, яке закріпилося в перцепції носіїв мови оригіналу та визначенням

нового відтінку значення інноваційної одиниці, беручи до уваги контекст [1]. З метою коректного декодування лексичної інноватики періоду пандемії можна вдатись до таких способів перекладу:

- транслітерація: *coronavirus – коронавірус;contact – контакт;*
- адаптивне транскодування: *comorbidity – коморбідність; cocooning – коконування;*
- калькування: *self-isolation – самоізоляція; superspreader – супер-поширювач;*
- диференціація: *herd immunity– колективний імунітет;*
- *пермутація: Personal Protetive Equipment (PPE) – засоби індивідуального захисту (ЗІЗ).*

Підсумовуючи, ми можемо дійти висновку, що реалії періоду COVID-19 зумовили виникнення нових лексем і їхніх сполукв англійській мові. Нові смислові відтінки потребують ретельного дослідження й урахування контексту задля якісного відтворення комунікативної інтенції автора. Процес адекватної передачі їхнього семантичного наповнення практично неможливий без використання перекладацьких трансформацій, чому й слід присвятити подальші наукові розвідки.

Список літератури

1. Куца В. Лексична інноватика пандемії COVID-19 у англійській мові: перекладацький аспект. *Міжнародний філологічний часопис*. 2022. Т. 26, вип. 2. С. 42–50.

2. Лисичкіна І. О. Особливості неологізмів пандемії COVID-19 в англійській мові. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. 2020. Т. 31, вип. 4. С. 108–111. URL: https://doi.org/10.32838/2663-6069/2020.4-2/19.

3. A Guide to Coronavirus-Related Words. Merriam-Webster Dictionary. URL: https://www.merriam-webster.com/grammar/coronavirus-words-guide

4. The National Adult Literacy Agency. Coronavirus (COVID-19) words and terms explained in plain English. NALA. 21.04.2020. URL: https://www.nala.ie/covid-19-words-explained/.

Вадим Матейчук
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Лексико-граматичні особливості вживання ідіом в англомовних медійних текстах (зіставний аналіз)

Лексико-граматичні особливості використання ідіом в англомовних медійних текстах є важливим аспектом комунікації, що сприяє виразності та емоційності мовлення. Порівняльний аналіз цього явища дозволяє виявити різноманітність ідіоматичних конструкцій у різних жанрах і контекстах.

Ідіоми становлять невід'ємну частину будь-якої мови, забезпечуючи її багатогранність та експресивність. У медійних текстах вони виконують низку функцій, зокрема посилюють емоційний вплив та полегшують сприйняття інформації. Дослідження їхньої ролі допомагає зрозуміти, як вони формують смислове навантаження тексту і впливають на взаємодію з аудиторією [2 с. 171-172].

Вибір ідіом у медійних матеріалах залежить від тематики, жанру та типу тексту, що дає змогу ефективно передавати різні ідеї та дотримуватися відповідної стилістики. Їхня актуальність зумовлена здатністю посилювати експресивність мовлення та покращувати розуміння змісту. Особливості граматичної структури ідіом у медіатекстах розкривають синтаксичні нюанси та взаємозв'язки між елементами висловлювання.

Дослідження також охоплює аналіз конотацій, які несе ідіома, та її вплив на сприйняття читачем. Вивчення тенденцій розвитку ідіоматичних виразів у медійному просторі дає змогу

простежити їхню динаміку й адаптацію до сучасних реалій, зокрема під впливом технологічного прогресу [1, с. 28].

Порівняльний аналіз може включати такі етапи, як збирання текстів із різних джерел і жанрів, аналіз їхньої структури та лексико-граматичних особливостей, виділення ідіом і їхнє порівняння в різних контекстах. Для цього застосовуються як кількісні, так і якісні методи, зокрема статистичний аналіз частотності вживання, дослідження контексту використання та особливостей інтерпретації.

Видатні вчені у галузі фразеології – В. А. Швейгерт, Д. Г. Гіллерт. Їхні праці дозволяють краще зрозуміти природу ідіом [4, с. 3-4].

Розглянемо кілька прикладі лексико-граматичного аналізу ідіом: "Kickthebucket" - "померти", "chinup" - "не падати духом", "throwtheball (back) intocourt" - "черга за вами", "dangle a carrot" – "заваблювати калачем".

"Dangle a carrot" було перекладено як "заваблювати калачем" за допомогою лексично-граматичної трансформації компенсації, враховуючи те, що в українській мові присутній фразеологізм “звабиш калачем – не відженеш і бичем”, де заваблювати калачем має схоже значення до англійської ідоми. Тому українському читачеві буде легше зрозуміти текст.

При перекладі "chinup" використано лексично-граматичні трансформації – антонімічний переклад та компенсацію "не падати духом", щоб зберегти сенс і зробити вислів зрозумілішим для українського читача. Таким трансформаціям піддався переклад "kickthebucket" – "померти".

Дослідження лексико-граматичні особливості вживання ідіом в англомовних медійних текстах допоможе краще зрозуміти використання та структуру ідом у медійних текстах.

Список літератури

1. Герцовська Н., Шпеник Т. . Підходи до класифікації англійських ідіом: тематичний аспект ApproachestotheclassificationofEnglishidioms: thematicaspect.м. Мукачево, Закарпатська область, Україна, 2021 № 1. С. 28-29.

2. Дроботенко. В. ВИКОРИСТАННЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ У СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ МАС-МЕДІЙНОМУ ДИСКУРСІ. м. Київ 2023 р. № 2. С. 171-172.
3. Алефіренко. М.Ф. Теоретичні питання фразеології. Харків : Вища школа, 1987. № 4. С. 3-4.

Надія Мацко
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Проблеми відтворення термінологічних абревіатур та акронімів у перекладі

Проблема перекладу термінологічних абревіатур та акронімів у сучасній перекладознавчій практиці є однією з найскладніших і найменш стандартизованих. Основні труднощі виникають через багатозначність та омонімічність абревіатур, пов'язаних із різними сферами знань, що ускладнює розуміння тексту.

Абревіатури – скорочені слова чи словосполучення, утворені шляхом відкидання частини елементів. Акроніми – це абревіатури, що читаються як окремі слова. Вони є невід'ємною частиною сучасної термінології, особливо в англійській мові, яка переважає у сфері науки, техніки, бізнесу та міжнародного спілкування. Їхнє використання зумовлене прагненням до економії мовних засобів, але це створює труднощі при перекладі через багатозначність і відсутність стандартизації [1].

Перекладачі стикаються з багатозначністю скорочень, які можуть мати кілька значень залежно від контексту. Наприклад, абревіатура «AR» може означати «augmentedreality» або «actionreplay». Вибір правильного еквівалента потребує знання предметної області, специфіки аудиторії й тексту [4].

Існують різні методи передачі абревіатур у перекладацькій практиці, які залежать від контексту, жанру тексту та потреб

аудиторії: еквівалент, розшифровка, описовий переклад і транскодування.

Метод еквівалента застосовується, коли у цільовій мові існує усталений відповідник, який широко використовується. Наприклад, UN відповідає «ООН», NATO – «НАТО», EU – «ЄС», GDP – «ВВП», IMF – «МВФ». Цей метод забезпечує швидке сприйняття тексту, але застосовується лише тоді, коли переклад загальновизнаний.

Розшифровка використовується, коли еквівалент у цільовій мові відсутній. Наприклад, CPU перекладається як «центральний процесор, AR – «доповнена реальність», IoT – «інтернет речей». У текстах із такими термінами розшифровка необхідна для точності [2].

Описовий переклад дозволяє розшифрувати абревіатуру та пояснити її функції. Наприклад, HDR перекладається як «технологія високого динамічного діапазону», OFDMA – «багатокористувацька технологія частотного поділу каналів», SSL – «протокол захищених сокетів», VPN – «віртуальна приватна мережа».

Транскодування використовується для інтернаціональних абревіатур, зрозумілих у багатьох мовах. Наприклад, DNA, Wi-Fi, USB, NFC. Цей метод зберігає автентичність термінів і полегшує їх розуміння [3].

Вибір методу залежить від тексту, контексту та потреб аудиторії. Часто перекладачі комбінують ці підходи, додаючи розшифровки чи пояснення, щоб текст був зрозумілішим і доступнішим.

Список літератури

1. Кравець К.Ю. Англомовні абревіатури в контексті євроінтеграції України та способи їх перекладу українською мовою. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка.* Філологічні науки. 2016. Вип. 2. С. 61–64.

2. Мельник Н. Особливості перекладу абревіатур освітніх та педагогічних організацій країн Європейського Союзу. *Прикарпатський вісник НТШ.* Слово. 2019. № 3 (55). С. 363–372.

3. Ніколаєва Т. Лексико-семантичні особливості акронімів і методи їх перекладу в сучасній англійській мові. *Internationaljournalofphilology*. 2020. № 11. С. 107–110.
4. Ніколаєва Т. Перекладацький аспект сучасних абревіацій. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Філологія. 2018. № 37. Т. 3. С. 107–110.

Олена Мацкуляк
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Англійська медична термінологія у лінгвальному аспекті

Терміни об'єднуються в певні системи в мові.Однак ця системність відрізняється від загальноприйнятого поняття системності в мові.Воникорелюють з конкретними поняттями в певній галузі знань та пов'язані між собою спільними ознаками, сферою діяльності та знань.Терміни не лише описують поняття, а й уточнюють їх, відмежовуючи від схожих. Поза системою їхня значущість зменшується або взагалі втрачається.

Терміни мають відповідати нормам мови: фонетичним, граматичним та стилістичним.У роботі термін визначається як «слово або словосполучення, співвіднесене зі спеціальним поняттям, явищем або предметом у системі будь-якої галузі знання» [1].Їхнє значення має бути однозначним, чітким, вичерпним та без синонімів. Окрім того, терміни повинні бути зрозумілими в міжнародному контексті, сучасними, поширеними у фаховому середовищі й мати природне звучання.

Термінологія має замкнутий характер, але водночас активно взаємодіє з повсякденною мовою. Терміни поділяються на

однослівні та багатослівні, споконвічні та запозичені. Їх утворюють за допомогою різних словотворчих моделей, таких як афіксація, складання або скорочення.

Слововиробництво є найбільш продуктивним способом формування медичних термінів. Це процес, за якого терміни створюються за допомогою комбінації префіксів, коренів і суфіксів. Наприклад, "myocardium" складається з префіксу "myo-", кореня "card(ium)" та суфіксу, "endocarditis" має префікс "endo-", корінь "card" і суфікс "-tis". Такий підхід дозволяє створювати медичні терміни з різних елементів, утворюючи різноманітні комбінації для опису конкретних понять та явищ.[2]

Дана робота досліджує особливості та відмінності специфіки перекладу текстів з інших стилів, дає класифікацію медичним текстам, виділяє основні складові. Встановлено найпоширеніші перекладацькі граматичні та лексико-семантичні трансформації при перекладі англійських текстів українською мовою.

Метою даної роботи є дослідження термінології, особливостей перекладу медичних текстів з англійської мови на українську, а також розробка рекомендацій для підвищення якості перекладів.

Переклад медичних текстів відіграє важливу роль, оскільки від його точності залежить життя та здоров'я людей. Однак не всі перекладачі враховують специфічні особливості цієї сфери, що може призводити до неточностей. Дослідження сприятиме глибшому розумінню специфіки медичного перекладу та допоможе підвищити його якість.

Результати дослідження можуть стати цінним ресурсом для перекладу англомовних медичних текстів українською мовою. Вони будуть корисними як для перекладачів, так і для фахівців у сфері медицини та фармацевтики.

Очікувані результати включають розробку практичних рекомендацій щодо медичного перекладу, підвищення його якості та глибше розуміння особливостей адаптації медичних текстів.

Отже, дослідження особливостей термінології та перекладу медичних текстів з англійської мови українською є актуальним завданням, яке має важливе значення для покращення якості перекладів медичних текстів.

Список літератури

1. Grinev S. Terminologicalfoundationsofreasoning: towardsthegeneraltheoryofevolutionofhumanknowledge. ITTF Journal. 2003. Vol. 14. P. 41–51.
2. MedTerms Medical Dictionary. URL: https://www.medicinenet.com/medterms-medical-dictionary/article.htm

Юрій Микитин
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Особливості перекладу науково-технічного тексту

Сучасна наука і техніка розвиваються швидкими темпами, що сприяє зростанню науково-технічної інформації. Відповідно, зростає практична значущість вивчення науково-технічних текстів [3, с. 75]. Характерною рисою науково-технічних текстів є властива їм точність і стислість викладу думки, з одного боку, і сувора логічна послідовність і повнота викладу – з іншого. Саме це й визначає специфіку мовних засобів, характерних для цього типу текстів. При цьому наголошується, що найважливішою визначальною ознакою науково-технічного типу тексту є його пізнавальність та інформаційна насиченість [1, с. 4].

Основною проблемою при перекладі науково-технічних текстів є термінологія. Точність перекладу технічних термінів має вирішальне значення для правильного розуміння та застосування тексту. Для перекладача важливо знати не лише мовні еквіваленти термінів, але й специфіку їх використання у відповідній науковій сфері. У деяких випадках доводиться використовувати транскрипцію або транслітерацію, особливо для новітніх термінів, які ще не мають усталеного перекладу.

Однією з проблем, з якими стикаються перекладачі науково-технічних текстів, є омонімія та псевдодрузі перекладача. Це слова, які виглядають або звучать однаково у двох мовах, але мають різні значення. Неправильне тлумачення таких слів може призвести до серйозних помилок у перекладі. Наприклад, англійське слово "fabric" може означати як "тканина", так і "структура" в технічному контексті [2].

Науково-технічний переклад також передбачає врахування культурних та нормативних відмінностей. Наприклад, системи вимірювання (метрична система або англійські одиниці) потребують відповідної адаптації під час перекладу. Окрім того, важливо враховувати специфічні вимоги до форматів подання даних, зокрема, дати, числа та інші елементи.

Науково-технічнітекстивиконуютьпевніпрагматичніфункції, як-от: інформативність, переконливість, концептуальність. Основна з них – інформативність (прагматичне завдання – донести інформацію, донести факти), але дуже важливими прагматичними функціями є також концептуальність (організувати увагу читача) і переконливість (переконати читача).

Для науково-технічних текстів, окрім власне термінів, характерне також вживання спеціальної технічної фразеології. Сюди ж належать випадки, коли загальновживане слово набуває термінологічного значення в певних словосполученнях. Наприклад, electriceye ‘фотоелемент’, atmosphericdisturbance ‘атмосферні перешкоди’. Характерною особливістю сучасних науково-технічних текстів є широке вживання різноманітних скорочень і акронімів. Наприклад, A.C. – alternatingcurrent, H.P – horsepower.

Отже, науково-технічні тексти мають свої особливості, які суттєво впливають на процес їх перекладу. Основними рисами таких текстів є точність, стислість та логічна послідовність викладу. Основна проблема перекладу – термінологія, яка вимагає від перекладача глибоких знань специфіки термінів у відповідній науковій сфері. Важливе є й уміння правильно інтерпретувати омоніми та псевдодрузів перекладача, що може суттєво впливати на точність перекладу. Прагматичні функції

науково-технічних текстів, такі як інформативність, переконливість і концептуальність, формують підхід до перекладу, а вживання спеціальної фразеології та скорочень додають додаткових викликів для перекладача.

Список літератури

1. Рибалко І. В., Ткач Л. М. Особливості перекладу наукових текстів: навч.посіб. Дніпропетровськ : НМетАУ , 2013. 4 с.
2. Янковська В.М. *Проблеми термінології в перекладі науково-технічних текстів.* Київ: Науковадумка, 2012.
3. Tatsenko N. Translation features of modern IT terminology from English into Ukrainian. Філологічнітрактати. 2021.Том 13., № 2. P. 75 – 81.

Мар'яна Микитюк
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Особливості перекладу гумористичних елементів серіалу «Друзі»

У сучасному мовознавстві феномен гумору набуває все більшого значення. Гумор – це не лише джерело розваги, а й глибокий прояв національної ідентичності, культури та соціальних цінностей. Він формується під впливом історичних, соціальних та культурних факторів, що робить його явищем виключно національним. Водночас переклад гумору залишається одним із найскладніших аспектів роботи перекладача, адже гумористичні елементи часто тісно пов'язані з лінгвокультурним контекстом, який не легко адаптувати для іншої аудиторії.

Переклад гумору пов'язаний із багатьма труднощами, зокрема з необхідністю зберегти комічний ефект у мовному середовищі, яке суттєво відрізняється від оригінального. Гра слів, каламбури чи жарти, засновані на культурних особливостях, часто важко передати без втрати їхнього смислу чи емоційного забарвлення. До прикладу, в оригінальному діалозі ми чуємо гру слів:

Monica: Hey, Joey, what would you do if you were omnipotent? Joey: Probably kill myself! Monica: ...Excuse me?

Joey: Hey, if Little Joey's dead, then I got no reason to live! Ross: Joey, uh – *OM*nipotent. Joey: You are? Ross, I'm sorry...

Оскільки в оригінальному тексті комічний ефект викликає саме гра слів, жарт було неможливо повністю адаптувати в перекладі українською мовою.

Моніка: Джої, що б ти захотів, як би мав три бажання? Джої: Мабуть би повісився. Моніка: Не зрозуміла? Джої: Якщо я бажатиму тільки трьох, то навіщо мені жити? Росс: Джої, чарівні бажання. Джої: А, казка.

Для передачі змісту перекладачі використали засіб описового перекладу, де слово *omnipotent* (всесильний, всемогутній) пояснили так: *як би ти мав три бажання*.

Робота з матеріалом серіалу «Друзі» є цінною і через його лінгвістичне багатство. Цей серіал рясніє розмовними фразами, сленгом, культурними відсилками й типовими для американського гумору прийомами, що дозволяє дослідити різні типи комічного – від ситуаційного гумору до словесної гри.

Ось приклад використання розмовної фрази в оригіналі, що при перекладі вимагає пошуку еквіваленту:

Chandler: You don't get a lot of 'doy' these days... Чендлер: Щось ти останнім часом багато охкаєш…

Прямого еквіваленту до англійського *doy* немає в українській мові, тому цей вираз адаптовано і перекладено як *охкати*. Внаслідок цієї адаптації перекладачі були змушені використати і засіб антонімічного перекладу, де заперечення в оригіналі перекладено як ствердження в перекладі. Тим не менше, переклад *щось ти забагато охкаєш* чудово передає невдоволення Чендлера поведінкою його подруги та зберігає комічність сцени.

Таким чином, дослідження гумору та його перекладу на матеріалі телесеріалу «Друзі» є не лише цікавим, а й надзвичайно важливим завданням. Воно сприяє поглибленню знань про мовну специфіку комічного, розширює горизонти сучасного перекладознавства та робить внесок у розвиток практичних підходів до адаптації культурно забарвленого тексту.

Список літератури

1. Зернецька А. А. Гумор як різновидкомічного: критеріївиокремлення, теоріїреалізації і засобивираження. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, 2021. Том 32 (71) № 1 Ч. С. 36–43

2. Жугай В. Теоріїгумору в філософському, психологічному та лінгвістичномудискурсі. Мовознавство. Літературознавство. Актуальніпитаннягуманітарних наук, 2021. 37. С. 136-141

3. Кузенко Г. М. Кіноперекладяк особливий вид художнього перекладу (на матеріаліанглійськоїмови). II Одеськийлінгвістичнийвісник : [наук.-пракг. журнал]. Одеса, 2017. №9.Т.3.С. 70–74.

Стелла-Кристина Мінтіон
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Проблеми перекладу туристичних буклетів

Переклад туристичних буклетів є складним завданням, яке вимагає не лише знання мовних структур, а й розуміння культурного контексту та рекламної специфіки тексту. Туристичні буклети виконують одразу кілька функцій: інформативну, переконувальну та емоційно-естетичну. Їхній переклад має відповідати всім цим вимогам, зберігаючи оригінальний стиль, тональність та зміст. Проте при цьому виникає низка проблем, пов'язаних із передачею культурно-специфічної лексики, адаптацією стилю, використанням експресивної лексики та синтаксичних особливостей тексту [1].

Однією з головних проблем є передача культурно-специфічних елементів, зокрема назв історичних пам'яток, національних страв, свят та традицій. Дослівний переклад часто не дає змоги повністю передати значення, тому використовуються різні перекладацькі стратегії. Наприклад, транслітерація дозволяє зберегти оригінальну назву, однак може бути незрозумілою для іноземців («Borshch» замість «Beetroot soup»). Описовий переклад допомагає пояснити значення терміна, наприклад: *«Paska – a traditional Ukrainian Easter bread»*. Туристичні буклети часто містять емоційно забарвлені слова та вирази, що створюють яскраве враження у читача.

Наприклад, англійське «*Breathtaking views of the Carpathians*» можна перекласти як *«Захопливі краєвиди Карпат»*. Однак більш вдалим варіантом може бути *«Неймовірні краєвиди Карпатських гір»*, що краще відповідає стилю української мови [3].

Технології машинного перекладу, такі як Google Translate, значно спрощують роботу з туристичними текстами, проте не завжди можуть забезпечити якісний результат. Однією з головних проблем є буквальний переклад без врахування контексту та стилю. Наприклад, фраза *«Kyiv is the heart of Ukraine»* може бути перекладена як *«Київ – це серце України»*. Однак для збереження рекламного ефекту доцільніший варіант – *«Київ – душа України»* [5].

З огляду на всі труднощі, переклад туристичних буклетів потребує застосування комплексних стратегій: адаптації стилю, локалізації змісту відповідно до культурних особливостей, редагування машинного перекладу та використання методики зворотного перекладу для перевірки адекватності тексту [5]. Це дозволить зробити текст більш природним, зрозумілим та привабливим для іноземних туристів.

Список літератури

1. Мандей, Дж. (2022). Вступ до перекладознавства: Теорії та застосування. Нью-Йорк: Routledge.
2. Пім, А. (2020). Дослідженнятеорій перекладу. Нью-Йорк: Routledge.
3. Катан, Д. (2021). Переклад культур: Вступ для перекладачів, інтерпретаторів і медіаторів. Лондон: Routledge.
4. О'Хаган, М., Ашраф, М. (2023). Машинний переклад і майбутнєтуристичноїмови. Лондон: PalgraveMacmillan.
5. Гамб'є, І., Ван Дорслер, Л. (2022). Довідник з перекладознавства. Амстердам: JohnBenjamins.

Дар'я Мішурова
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Когнітивний дисонанс при перекладі ідіом як показник пошуку адекватного перекладу (на матеріалах сучасних романтичних комедій)

У сучасному світі, де комунікація набуває дедалі важливішого значення, переклад стає необхідною складовою для взаєморозуміння між різними культурами та національностями. Проте процес перекладу може супроводжуватися різноманітними перешкодами, одна з яких – когнітивний дисонанс. Когнітивний дисонанс – це неузгодженість між когнітивними елементами (думками, знаннями, інформацією тощо.), що призводить до психологічного дискомфорту [1, с.139]. Це явище надзвичайно поширене у нашому світі і є основним процесом у людей, адже протягом всього життя людина регулярно отримує нові одиниці інформації, які не співпадають із вже відомими. Тому не дивно, що когнітивний дисонанс зустрічається в багатьох контекстах і є об'єктом дослідження багатьох галузей: лінгвістики, літератури, психології, економіки, маркетингу, математики, біології і так далі [2, с.4]. Лінгвістика і переклад тісно пов'язані, оскільки переклад є практичним застосуванням лінгвістичних знань для передачі змісту з однієї мови на іншу, саме тому когнітивний дисонанс так само зустрічується і в перекладі.

Досліджуючи та аналізуючи переклад, можна зробити висновок, що він за своєю сутністю фактично постійно знаходиться в стані когнітивного дисонансу. Це явище виникає завжди під час процесу відтворення однієї мови засобами іншої, оскільки перекладач стикається з розбіжностями між мовними картинами світу. Усунення або зменшення цього дисонансу стає найважливішим завданням перекладача, який зобов'язаний не лише передати точний зміст, але й зберегти відтінки культурної, стилістичної та граматичної специфіки мови [3]. В даному випадку, еквівалентність та адекватність перекладу виступають як критерії успішного подолання когнітивного дисонансу.

Ключовим аспектом даного дослідження є вивчення когнітивного дисонансу при перекладі англійських ідіом на матеріалах сучасних романтичних комедій, які були опубліковані за останні п’ять років (наприклад, The Spanish Love Deception Олени Армас, The Love Hypothesis Алі Гейзелвуд та інші). Це дослідження має на меті проаналізувати варіанти перекладу ідіом, враховуючи культурні, історичні та соціокультурні відмінності, а також виявити роль когнітивного дисонансу як показника пошуку адекватного перекладу ідіоматичних виразів. Це явище виступає індикатором невідповідності між культурними концепціями та мовними структурами, що може призводити до неоднозначності або втрати ідіоматичності. Наприклад, і у романі The Spanish Love Deception, і у The Love Hypothesis зустрічається ідіома give or take, що дослівно перекладається "дати або взяти". Такий відповідник змушує перекладача відчувати когнітивний дисонанс і, як результат, шукати адекватний та зрозумілий відповідник. В українському перекладі використано фразу "плюс-мінус", яка передає сенс оригіналу, зберігаючи його значення. Це показує, що роль когнітивного дисонансу при перекладі ідом надзвичайно важлива, адже сприяє досягненню адекватного перекладу та поліпшенню якості перекладу сучасних романтичних комедій.

Список літератури

1. Синявський В. В., Сергєєнкова О. П. Психологічний словник, за ред. Побірченко Н.А. Київ : Науковий світ, 2007. 336 с.

2. Leon Festinger, A Theory of Cognitive Dissonance, Stanford University Press, 1962. 291 с.

3. Гудманян А.Г., Єнчева Г.Г. Когнітивний дисонанс перекладача та тотожність перекладу м. Київ 2011 URL: http://surl.li/qgcxl (дата звернення 07.02.2024).

Вероніка Морар
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Творчі межі перекладача художньої літератури

Актуальність проблематики творчого перекладу художніх творів українською мовою незаперечна в сучасному науковому дискурсі. Новизна цього дослідження полягає у детальному висвітленні меж творчої свободи перекладача в контексті складної взаємодії між вихідним та перекладеним текстами. Основною метою аналізу є виявлення оптимальних перекладацьких стратегій, а також визначення прийомів, яких слід уникати при відтворенні художнього тексту іншою мовою.

У роботі здійснено теоретичний огляд наукових концепцій, розроблених провідними українськими дослідниками. Об'єкт дослідження – праці М. Рильського, Г. Гадамера і В. Коптілова.

Розглянемо перекладацькі техніки, що вважаються доцільними у художньому перекладі. Академік М. Рильський, аналізуючи природу перекладу, визначав його як процес співтворчості між автором оригінального тексту та перекладачем [1]. Оскільки художній переклад передбачає не лише механічну передачу змісту, а й адаптацію культурних та стилістичних елементів, перекладач змушений здійснювати певні творчі корективи. Це особливо важливо у випадках, коли йдеться про фразеологічні конструкції або культурно марковані

реалії, що можуть бути незрозумілими для українського читача. Філософ Г. Гадамер підкреслював, що процес перекладу потребує урахування когнітивно-лінгвістичних орієнтацій, які визначають особливості художнього мовлення [1].

Далі розглянемо техніки, яких слід уникати при перекладі художніх творів. Відомий перекладознавець В. Коптілов у своїй праці наголошував на недопустимості перекладу з проміжного перекладу. У монографії «Актуальні питання українського художнього перекладу» він обґрунтовує цю тезу, зазначаючи, що переклад має здійснюватися безпосередньо з тексту оригіналу. Адже лише такий підхід забезпечує найповніше проникнення перекладача в діалектичну єдність змісту та форми першотвору [2]. Однак деякі перекладачі нехтують цим принципом через недостатню компетенцію в оригінальній мові твору, що неминуче призводить до спотворення авторського задуму.

У висновку зазначимо, що результати проведеного дослідження демонструють співтворчість автора та перекладача, важливу при перекладі художньої літератури. Переклад з проміжного перекладу, навпаки, є методом, якого слід уникати для збереження автентичності й художньої цілісності перекладу відповідно до наукових поглядів українських дослідників.

Список літератури

1. Ктитарова Н. К., Воронова З. Ю. Теорія перекладу. Дніпродзержинськ, 2013. С. 116–117.
2. Коптілов В. Теорія і практика перекладу. Київ : Вища школа, 1982.

Вероніка Мораараш
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Лексичні особливості перекладу англомовного кінодискурсу

Мета даного дослідження полягає в аналізі лексичних особливостей перекладу англомовного кінодискурсу на українську мову, зосереджуючи увагу на специфічних лексичних трансформаціях. Предметом дослідження є лексичні засоби англомовного кінодискурсу та їх відтворення в українському перекладі, включаючи аналіз лексичних одиниць, що визначають змістові та стилістичні особливості кінотекстів.

У рамках дослідження передбачається вивчення теоретичних засад кінодискурсу та кіноперекладу, зокрема розгляд існуючих підходів до визначення кінодискурсу, його специфіки та функцій, а також аналіз теоретичних праць, присвячених проблемам кіноперекладу, зокрема лексичним аспектам. Важливим етапом є аналіз лексичних особливостей англомовного кінодискурсу, де досліджуються характерні риси лексики кінодискурсу, такі як використання розмовної лексики, сленгу, жаргонів, культурно-специфічних одиниць, тропів та стилістичних прийомів.

Окрему увагу буде приділено виявленню та класифікації лексичних трансформацій, тобто систематизації та класифікації лексичних змін, що відбуваються під час перекладу кінодискурсу на українську мову. Дослідження включатиме розгляд таких видів трансформацій, як заміна, додавання, опущення, генералізація, конкретизація, модуляція, антонімічне перетворення тощо. Важливим аспектом дослідження є також вивчення впливу контексту (лінгвістичного, ситуативного, культурного) на переклад лексики, тобто аналіз того, як саме контекст впливає на вибір перекладацьких рішень та використання лексичних трансформацій.

На завершення дослідження передбачається розробка практичних рекомендацій для перекладачів кінофільмів щодо ефективного використання лексичних трансформацій для досягнення адекватності та збереження стилістичних особливостей оригіналу. Отримані результати можуть бути використані у сфері кіноперекладу, а також у навчальному процесі для підготовки фахівців з перекладу.

Об'єктом даного дослідження є англомовний кінодискурс, зокрема його лексичний компонент, як складний та багатогранний феномен, що відображає культурні, стилістичні та мовні особливості англомовного кіно. Дослідження базується на комплексному аналізі перекладів діалогів та монологів з англомовних фільмів різних жанрів, що дозволяє виявити закономірності та труднощі, які виникають під час передачі лексичних одиниць з англійської мови на українську. Особлива увага приділяється дослідженню лексичних одиниць, що несуть культурно-специфічне забарвлення, стилістично забарвлених одиниць, а також випадків відхилення від нормативної лексики (сленг, жаргон, тощо).

Для дослідження лексичних особливостей кінодискурсу та їхнього відображення у перекладі було застосовано комплексний методологічний підхід, що поєднує низку аналітичних методів: порівняльний аналіз оригінальних текстів кінофільмів та їхніх перекладів з метою виявлення лексичних розбіжностей, зсувів та особливостей, контекстуальний аналіз лексичних одиниць у межах кінодискурсу для з'ясування їхньої

ролі, значення та функцій у конкретному контексті, трансформаційний аналіз змін та перетворень, що відбуваються з лексичними одиницями під час перекладу, зокрема, дослідження впливу лінгвокультурних факторів на цей процес, а також метод моделювання для розробки практичних рекомендацій для підвищення якості та ефективності перекладу кінодискурсу.

Список літератури

1. Baker M. (2018). InOtherWords: A CoursebookonTranslation. Routledge, 2018.
2. Newmark P.A TextbookofTranslation. PrenticeHall, 1998.
3. Мартинюк О. В. Лінгвістичні аспекти перекладу кінодискурсу. Вісник КНУ, 2010

Дмитро Москаль
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Адекватність vs.еквівалентність перекладу

Для сучасного перекладознавства ключовими стали поняття „адекватність" та „еквівалентність" перекладу. Їх поява пов'язана з розвитком науки про переклад та пошуком способів передачі змісту іншомовними засобами.Термін „еквівалентність" з'явився у науці про переклад у середині ХХстоліття та активно аналізувався у працях таких зарубіжних науковців, як Дж. Кетфорд [1], Ю. Найда [4], П. Ньюмарк [3].Вони розглядали еквівалентність як ступінь збереження значення оригінального тексту при перекладі.

Так, Ю. Найда виокремлював два типи еквівалентності: формальну або буквальну та динамічну або функціональну. Перша характеризується збереженням граматичної та лексичної структури оригіналу, тоді як друга покликана відтворити зміст найбільш природним для цільової мови способом [4, с. 78].

Поняття „адекватність" („адекватнийпереклад") з'явилосьуперекладознавстві дещо пізніше, розглядаючись як „відповідність перекладу комунікативному призначенню мовної одиниці, що перекладається, наприклад, тексту, його

стилістичним, жанровим та прагматичним особливостям" [2, с. 56]. Зазначене вказує на те, що адекватний переклад не обов'язково дослівний, але він передає увесь комплекс значень вихідного тексту з урахуванням контексту та норм цільової мови.

Різниця між аналізованими поняттями полягає в акцентах перекладу: еквівалентність орієнтована на ступінь відповідності вихідному тексту, а адекватність − на відповідність ситуації спілкування та комунікативного впливу цільового тексту вихідному. У перекладацькій практиці еквівалентність надважлива при відтворенні технічних, юридичних і медичних текстів, де точність формулювань відіграє вирішальну роль. Адекватність отримує першочергове значення у художньому перекладі, відтворенні політичних промов, рекламного дискурсу, де важливості набуває передача емоцій, понять із етно- та лінгвокультурним забарвленням, здійсненням впливу.

К. Райз і Х. Фермеєр обґрунтували концепцію функціонального перекладу, в якій еквівалентність поступається принципу „скопоса" – цільовій спрямованості тексту [5; 6]. Науковці вважали, що переклад повинен відповідати своїй меті, а не тільки зберігати формальну схожіть із оригіналом [5, с. 42].

У сучасних перекладацьких теоріях дедалі частіше еквівалентність і адекватність розглядають як поняття, що доповнюють одне одного [2; 7]. У глобалізованому світі, де важливі і точність, і адаптація, перекладачі обирають підхід або стратегію перекладу залежно від типу тексту чи дискурсу та його адресату.

Отже, розвиток понять „адекватність" і „еквівалентність"віддзеркалює еволюцію поглядів на переклад: від буквальної передачі значень до комунікативної та функціональної адаптації. Правильне розуміння та впровадження цих понять на практиці допомагає перекладачам знаходити оптимальний баланс між точністю та природністю перекладу.

Список літератури

1. Catford J. A Linguistic Theory of Translation : an Essay in Applied Linguistics. Oxford : Oxford University Press, 1965. 103 p.

2. Gambier Y. Translation Studies. Amsterdam : John Benjamins, 2007. 362 p.
3. Newmark P. Approaches to Translation. Oxford : Pergamon Press, 1981. 200 p.
4. Nida E. A. Language Structure and Translation: Essays. Stanford: Stanford University Press, 1975. 283 p.
5. Reiss K., Vermeer H. J. Grundlegung einer allgemeinen Translationstheorie. Tübingen : Niemeyer, 1984. 253 p.
6. Vermeer H. J. A Skopos Theory of Translation (Some Arguments for and Against). Heidelberg : TEXTconTEXT Verlag, 1996. 136 p.
7. Ye Tian. Translating Nations. Culture, Soft Power, and the Belt and Road Initiative. London : Routledge, 2024. 250 p.

Діана Москалюк
Наукова керівниця – асист. Нузбан О. В.

Особливості перекладу порівняння в тексті Гіліян Флінн «Загублена»

Мета цього дослідження – аналіз способів відтворення порівняльних конструкцій у романі «Загублена» ГіліянФлінн при перекладі з англійської на українську. Дослідження спрямоване на виявлення методів, що допомагають зберегти художню виразність і передати стилістичну специфіку тексту.

Об'єктом роботи дослідження є особливості перекладу порівнянь у романі «Загублена», зокрема стратегічні підходи до їх адаптації та збереження авторського стилю в українському перекладі.

Наукова новизна полягає у системному дослідженні способів передачі порівнянь у цьому творі. Увага приділяється виявленню найчастіших перекладацьких прийомів та їхньому впливу на відтворення авторського стилю й емоційного забарвлення тексту.

Порівняння є важливим засобом виразності, що допомагає глибше передати емоційний стан персонажів та атмосферу твору. Вони створюють яскраві образи, які полегшують сприйняття тексту і роблять його більш виразним [1, с. 92]. У художньому мовленні цей засіб підсилює експресію, додаючи глибини описам та характерам героїв. Відомо, що порівняння

зустрічаються не лише в літературі, а й у медіатекстах, таких як газети чи журнали [4]. У романі Гіліян Флінн «Загублена» цей прийом широко застосовується для передавання психологічного стану персонажів і посилення драматичного ефекту.

Лексико-граматичні трансформації відіграють значну роль у перекладі порівнянь. Наприклад, у випадку «*Sleep is like a cat: It only comes to you if you ignore it*» [3] перекладач зберіг структурну й образну побудову речення: «*Сон схожий на кота: він приходить, лише якщо ти його ігноруєш*» [2]. Такий підхід дає змогу передати оригінальну іронічність вислову, залишаючи його зміст доступним для україномовного читача.

Збереження образної структури часто досягається методом калькування. У фразі «*Myfather'svoiceemergedinwetbubbleslikesomethingfrom a rancidbog*» [3] - «*Слова мого батька виринали у мокрих бульбашках, як із гнилого болота*» [2] не лише передає зміст, а й зберігає похмурий настрій оригіналу. Це сприяє відтворенню авторського стилю й підсилює атмосферу сцени.

Декомпресія використовується для збереження емоційного впливу порівняння. У реченні «*Thehopeemanatingfromherlike a fever*» [3] переклад «*Випромінюючи гарячкову надію, наче лихоманка*» [2] робить акцент на інтенсивності почуттів. Ця трансформація допомагає точніше передати психологічний стан персонажа, збагачуючи текст додатковими сенсорними деталями.

Іноді перекладачі вдаються до заміни або адаптації порівнянь. Наприклад, у реченні «*Nickisverygoodatgoingtobedangry. Hecanturnoffhisemotionslike a spout*» [3] замість дослівного перекладу було обрано «*Ніку добре вдається лягати спати злим. Він може вимкнути свої емоції, наче кран*» [2]. Попри збереження ключового образу, культурні конотації сприймаються по-іншому, що впливає на відтворення настрою сцени.

Результати аналізу засвідчують, що основними методами відтворення порівнянь у перекладі є калькування, адаптація, компенсація та декомпресія. Ці стратегії застосовуються залежно від складності образу та його культурної релевантності.

У процесі перекладу застосовано різні стратегії, зокрема адаптацію, часткову трансформацію та калькування. Це дозволило

не лише зберегти художню виразність, а й зробити текст доступним для україномовного читача. Там, де оригінальні порівняння відігравали важливу роль у передачі атмосфери, вони залишилися незмінними, що допомогло зберегти емоційний вплив твору.

Список літератури

1. Арістотель. Поетика / пер. Б. Тен. Київ : Мистецтво, 1967. 136 с.
2. Флінн Ґ. Загублена. URL: https://coollib.in/b/598601-giliyan-flinn-zagublena/read.
3. Flynn G. GoneGirl. URL: https://icrrd.com/public/media/15-05-2021-082725Gone-Girl-Gillian-Flynn.pdf.
4. Pierini P. SimileinEnglish: FromDescriptiontoTranslation. *CirculodeLinguisticaAplicada a laComunicacion*. 2007. № 29. P. 21–43.

Нікіта Мунтян
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Специфіка перекладу англомовного сленгу

Переклад англійського сленгу є унікальним викликом, що вимагає високого рівня культурної та мовної чутливості. Сленг, за своєю природою, постійно розвивається і відображає соціальні тенденції, гумор та регіональні особливості спільнот, що його створюють і використовують. Ефективний переклад сленгу з англійської на інші мови потребує глибокого розуміння як культури оригіналу, так і культури цільової аудиторії, а також врахування контексту, соціального шару та інтенції виразів.

Сленг, як правило, дуже динамічний і перекладачі стикаються з труднощами у підтримці нюансів значень, гумору та суспільних відтінків, які роблять його ефективним в англійській мові. Деякі терміни майже неможливо ефективно перекласти без втрати культурного контексту. Терміни, похідні від ідеологій, поп-культури чи певних соціальних рухів, потребують неабиякої ерудиції, щоб унікально адаптувати фрази.

Одним із ключових факторів є швидкоплинна природа сленгу, особливо в таких соціальних мережах, як TikTok, де часто відбуваються лінгвістичні зміни, і терміни можуть швидко втрачати популярність або приймати нові значення. Ця еволюція ускладнює переклад, оскільки перекладачі повинні вирішити, чи використовувати схожу фразу, прямий переклад чи локалізований термін, часто опираючись на культурні відповідності та довговічність самого сленгового терміну. Нещодавнє дослідження впливу TikTok показало, що, оскільки терміни поширюються між демографічними та віковими групами, їх прийняття у офіційному чи напівофіційному контексті може стерти межу між неофіційним сленгом і загальноприйнятою мовою, впливаючи на те, як ці терміни перекладаються та локалізуються для глобальної аудиторії.

Техніки перекладу англійського сленгу можуть варіювати залежно від значення, контексту та культурних особливостей сленгового виразу. Основні техніки перекладу включають адаптацію, буквальний переклад з поясненням, запозичення, спрощення та перефразування. Кожна з цих технік допомагає перекладачеві знайти баланс між збереженням оригінального змісту та адаптацією до культури цільової мови.

1. Адаптація

Адаптація полягає в підборі аналогічного вислову в мові перекладу, який має таке ж значення та конотації, як і оригінал. Ця техніка особливо корисна при перекладі виразів, де важливо передати зміст, не вдаючись до дослівного перекладу.

2. Буквальний переклад з поясненням

У деяких випадках перекладач зберігає буквальний переклад, додаючи коротке пояснення. Цей метод доцільний, якщо фраза має значний культурний контекст, який потрібно передати цільовій аудиторії.

3. Запозичення

Запозичення використовується, коли сленговий вираз зрозумілий і поширений навіть в іншомовному середовищі. Це особливо стосується слів, які вже стали міжнародними

4. Спрощення

Спрощення – це техніка, коли перекладач замінює сленговий вираз більш простим або загальновживаним словом, особливо якщо дослівний переклад є складним для розуміння.

5. Перефразування

Перефразування часто використовується, коли сленговий вираз не має прямого відповідника, але його зміст можна передати через переформулювання.

Список літератури

1. Connie, Eble. (1996). Slang and Sociability. ChapelHill: University of North Carolina Press

2. Flexner, Stuart Berg. (1987). New Dictionary of American Slang. Chapman London and Basingstoke: The Macmillan Press.

Марина Нікітін

Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Співвідношення між комунікативною стратегією та комунікативною тактикою

Життєва реальність яскраво демонструє, що люди щодня беруть участь у нескінченній кількості комунікативних актів. До того ж, вони мають змогу обирати ту чи іншу модель мовленнєвої поведінки відповідно до своєї мети розмови, з ціллю забезпечити успішне і, що ще важливіше, ефективне міжособистісне спілкування. Для того, щоб конкретний акт спілкування виправдав очікування і вдало завершився, слід використовувати певний набір мовленнєвих засобів і прийомів, які сприяють реалізації наміру оратора. Це саме той випадок, коли вступає в дію цілий ряд так званих комунікативних стратегій [1, с. 12-13].

О. А. Семенюк пояснює термін "комунікативна стратегія" наступним чином: "Комунікативна стратегія – когнітивний процес, тобто глобальний рівень усвідомлення ситуації, в якому

мовець співвідносить свою комунікативну мету з конкретним мовним вираженням." [5, с. 276].

Нідерландський лінгвіст Т. ван Дейк підкреслює, що комунікативна стратегія – це "певна загальна інструкція для кожної конкретної ситуації інтерпретації" [1, с. 14].

Можемо трактувати поняття комунікативної стратегії як модель спілкування, яка має на меті планування процесу комунікації, результатом якої виступає досягнення комунікативної мети. Це певний комплекс мовленнєвих дій, через які адресат досягає поставлених перед собою цілей.

Реалізація комунікативних стратегій здійснюється за допомогою комунікативних тактик. Якщо комунікативна стратегія спрямована на загальний розвиток діалогу, то мовленнєві тактики націлені на реалізацію певної стратегії на кожному етапі перебігу ситуації спілкування. Комунікативні тактики можуть містити як одне, так і кілька висловлень. Під тактиками розуміють "мовленнєві уміння для побудови діалогу в рамках тієї або іншої стратегії". За Т. ван Дейком тактика визначається як функціональна одиниця послідовності мовленнєвих дій, яка сприяє виконанню локального або глобального завдання під контролем відповідної стратегії [2].

Ще комунікативні тактики пояснено О. Селівановою як "підпорядковані комунікативним стратегіям конкретні способи здійснення інтенційностратегічної програми комунікації" [4, с. 609].

Тож комунікативна стратегія і комунікативна тактика співвідносяться як "загальне" та "часткове" відповідно, як "рід" і "вид". В. Підпала подає у своїй праці комунікативну стратегію як "сукупність мовленнєвих дій, спрямованих на вирішення певних комунікативних завдань мовця", а комунікативну тактику як "одну або декілька дій, що якраз сприяють реалізації стратегії" [3, с. 57].

Отже, можемо трактувати комунікативні стратегії як низку запланованих мовних дій, які виконує особа задля досягнення певної комунікативної мети. На кожному етапі перебігу спілкування, на реалізацію комунікативної стратегії націлені комунікативні тактики. Комунікативні тактики - конкретні

способи досягнення мети розмови. Дані тактики підпорядковані комунікативним стратегіям та співвідносяться як рід і вид.

Список літератури

1. Каба Н.О. Комунікативні стратегії у промовах на тематику "COVID-19" сучасних англомовних політиків (на матеріалі промов Дж. Байдена та Б. Джонсона за 2020-2022). Чернівці, 2022. С. 12-14..
2. Комунікативні стратегії і тактики як комунікативні категорії. *Запорізький національний університет*. URL:https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=332661 (дата звернення: 29.01.2025).
3. Підпала В. В. Способи реалізації конфронтаційної стратегії у соціальнополітичному токшоу "Право на владу". Закарпатські філологічні студії. Видавничий дім "Гельветика", 2021. Т. 2. Вип. 17. 57 с..
4. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2008. 609 с..
5. Семенюк О.А., Паращук В.Ю. Основи теорії мовної комунікації : навч. посібник. Київ : ВЦ "Академія", 2010. 276 с.

Тетяна Негру

Науковий керівник – асист. Заполовський М. В.

Особливості перекладу лексики в галузі криміналістики (на матеріалі телесеріалу “Комісар Рекс”)

Переклад криміналістичної лексики є важливим, оскільки ця галузь охоплює професійну термінологію, яка використовується у правовій, поліцейській та судовій діяльності.

Об'єктом дослідження є криміналістична термінологія у телесеріалі “Комісар Рекс”. Предметом дослідження є лексичні, синтаксичні та функційні особливості перекладу криміналістичної лексики з німецької на українську мову. Метою дослідження є аналіз особливостей перекладу криміналістичної лексики в телесеріалі “Комісар Рекс” з урахуванням її лексичних, синтаксичних і функційних характеристик.

Тематична група “розслідування” охоплює широкий спектр термінів, які мають ключове значення у сфері юридичної

практики. Їхня класифікація та аналіз важливі не лише для розуміння професійної лексики, а й для точного перекладу спеціалізованих текстів. Вивчення таких термінів потребує уважного підходу, на що звертають увагу дослідники [1].

Запозичення та унікальні терміни відображають аспекти правової культури, соціальних реалій та історичного розвитку кожної країни. Запозичення свідчать про міжкультурний обмін та вплив глобалізації на термінологію, тоді як унікальні терміни підкреслюють національну специфіку криміналістичних систем.

Криміналістична термінологія в німецькій та українській мовах має морфологічні та синтаксичні відмінності. У німецькій мові використовуються складні слова (наприклад, *Mordkommission*), тоді як в українській частіше застосовуються словосполучення або запозичення. Морфологічний аналіз показує, що німецькі терміни часто містять складні слова (*Gerichtsmediziner – судмедексперт*), а в українській поширені суфікси й префікси (нелегальні мігранти).

Синтаксис відіграє важливу роль у перекладі, оскільки німецькі речення часто містять складні граматичні конструкції, що потребують адаптації. Наприклад, *Menschenhandel* (*торгівля людьми)* вимагає описового перекладу. Запозичення, зокрема латинізми та англіцизми, також відіграють значну роль у криміналістиці. Для точності перекладу необхідно враховувати мовні особливості та синтаксичні структури обох мов.

Лексичні труднощі виникають через багатозначність слів, відсутність точних відповідників у цільовій мові, синонімію, варіативність значень, а також специфіку професійної та технічної лексики. Криміналістичні терміни часто мають кілька значень, що ускладнює їхній переклад без точного аналізу контексту. Наприклад, німецьке слово *Spur* може означати "*слід", "доріжку"* або *"підказку",* тому перекладач має враховувати ситуацію, щоб правильно передати значення. Крім того, деякі німецькі терміни не мають повноцінних відповідників в українській мові. Наприклад, *Tatort* перекладається як "*місце злочину"*, але може також означати "*сцену злочину"*.

Синонімія у криміналістичній термінології також створює труднощі, оскільки різні терміни можуть мати стилістичні або емоційні відтінки. Окрему складність становить переклад назв криміналістичного обладнання. Деякі терміни є універсальними, а інші потребують адаптації. Наприклад, *Gewehre, Schusswaffen* перекладається як "*зброя, вогнепальна зброя"*.

Отже, при перекладі телесеріалу "Комісар Рекс" перекладачі мають точно відтворювати криміналістичну лексику та зберігати стилістичні особливості. Успішний переклад вимагає глибоких знань як мовних систем, так і правових реалій, що дозволяє зберегти автентичність у передачі термінології.

Список літератури

1. Bremer A. Kriminalistische Dekonstruktion: zur Poetik der postmodernen Kriminalromane. Würzburg: Königshausen und Neumann, 1999. S. 13-29.

Юлія Нижник
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Особливості передачі українських слів на позначення реалій у англомовній політичній пресі початку XXI ст.

Передача реалій у перекладі є важливим аспектом міжкультурної комунікації, особливо у сфері політичної преси, де точність і стилістична відповідність відіграють ключову роль [1, с. 78]. Українські реалії, що відображають національну культуру, історію та політичні особливості, часто не мають прямих відповідників в англійській мові, що зумовлює використання різних стратегій перекладу [2, с. 301-315].

Дослідження фокусується на аналізі особливостей передачі українських слів-реалій в англомовній політичній пресі початку XXI ст. Увага приділяється таким аспектам, як вибір перекладацьких стратегій, вплив контексту на спосіб передачі реалій та адаптація тексту для цільової аудиторії. Виявлено, що найпоширенішими стратегіями передачі реалій є транскрипція

та транслітерація (Verkhovna Rada, Holodomor), калькування (People's Deputy – народний депутат), описовий переклад (community head – голова громади) та використання функціональних аналогів (Prime Minister – прем'єр-міністр).

Окрім зазначених стратегій, важливим аспектом перекладу українських реалій в англомовній політичній пресі є врахування конотативного значення слів. Деякі реалії, особливо ті, що стосуються історичних подій або політичних інституцій, можуть викликати різні асоціації в української та англомовної аудиторії. Наприклад, слово „бандерівець" у вітчизняному контексті може мати як позитивне, так і негативне значення, залежно від політичних поглядів, тоді як у західному дискурсі воно часто подається крізь призму історичних міфів. Це потребує додаткового контекстуалізування або пояснення у тексті, що може бути реалізовано шляхом приміток або розширеного опису.

Ще одним викликом є передача політичних неологізмів, які виникають у результаті суспільних змін. Наприклад, термін зелені чоловічки (що позначає російських військових без розпізнавальних знаків, які брали участь в анексії Криму) має кілька варіантів перекладу: little green men, unidentified armed forces або Russian special forces in disguise. Кожен із цих варіантів несе певне смислове навантаження та може впливати на сприйняття подій. Подібна ситуація спостерігається з терміном деолігархізація, який у західних медіа може передаватися як deoligarchization, anti-oligarch reform або oligarch crackdown, залежно від стилістики та політичної спрямованості тексту.

Однією з головних проблем у перекладі є збереження стилістичної забарвленості реалій, особливо якщо вони несуть ідеологічне чи історичне навантаження. Наприклад, слово Майдан може передаватися як Maidan, Independence Square protests або Ukrainian Revolution of Dignity, що суттєво впливає на сприйняття події. Вибір стратегії перекладу українських реалій – багатофакторний процес, що враховує мовні, культурні та політичні особливості.

Отже, передача українських реалій в англомовній політичній пресі є багаторівневим процесом, що охоплює лексичні, стилістичні, соціокультурні та політичні аспекти. Вибір конкретної перекладацької стратегії визначається не лише мовними нормами, а й контекстом, у якому використовується термін. Розуміння цих механізмів важливе для професійних перекладачів і журналістів, оскільки правильна передача реалій сприяє ефективній комунікації та формуванню точного уявлення про події в Україні.

Список літератури

1. Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 2018.
2. Newmark P. A Textbook of Translation. Prentice Hall, 1998.
3. Venuti L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. Routledge, 2017.

Катерина Нягу
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Прагматико-семантичні функції метафор в англійському перекладі

У глибинах людського пізнання мова постає не просто інструментом комунікації, а й відображенням нашого світосприйняття.

Мета дослідження – з'ясування особливостей функціонування метафор у контексті міжкультурної комунікації, зокрема в англійському перекладі, а такожрозкриття глибинних механізмів, що стоять за використанням метафор, та їх впливу на процес розуміння та інтерпретації текстів.

Метафора, як когнітивний механізм, дозволяє переносити значення з конкретних сфер досвіду на абстрактні поняття. Вона є своєрідним містком між видимим і невидимим, дозволяючи нам осягнути складне через просте, невідоме через відоме. У

цьому контексті переклад метафор стає не просто лінгвістичним завданням, а й філософським актом тлумачення культурних кодів[2].

Об'єкт дослідження. Прагматико-семантичні функції метафор в англійському перекладі.

Наукова новизна полягає у комплексному підході до вивчення метафор в англійському перекладі, що враховує як лінгвістичні, так і культурологічні аспекти.

Відомо, що метафори використовуються у спілкуванні двома різними способами. По-перше, подібно до непрямої мови, вони уможливлюють соціальні угоди: висловлюючи наміри, переконання та бажання в завуальований спосіб, вони покладають тягар тлумачення на слухача, що робить їх відкликаними і, отже, чудовим інструментом для переговорів. По-друге, метафори можна використовувати для трансформації значення слів таким чином, щоб вони описували явища та посилалися на поняття, які не мають лексичного запису, переносячи абстрактний зміст у переносному значенні в нову область. Останнє використання є не лише інструментом словесної творчості, але й засобом мовних змін, оскільки воно додає словам нових смислів. Метафора, здається, не є простим прикладом вільного використання мови, а витонченим комунікативним інструментом, який або навмисно створює двозначність у незаперечний спосіб, або розширює значення слова за межі загальнодоступного лексикону, що ставить фундаментальні механізми абстрактного мислення в образне використання [1].

Прагматика метафори полягає в тому, що вона не тільки передає зміст, але й впливає на читача, створюючи певний ефект. Метафора може викликати емоції, переконувати, оцінювати. У перекладі важливо зберегти не тільки семантичну точність, але й прагматичний потенціал метафори, щоб вона досягла своєї мети в новій культурній аудиторії.

Отже, метафора є не лише стилістичним прийомом, але й важливим когнітивним інструментом. Прагматико-семантичні функції метафор в англійському перекладі залежать від багатьох факторів, зокрема від культурного контексту, жанру тексту та

індивідуальних особливостей перекладача. Кожна мова, як і кожна культура, має свої унікальні метафоричні моделі, що відображають її історію, цінності та спосіб мислення. Перекладач, як посередник між культурами, повинен розуміти глибинні смисли, що стоять за метафорами. Він повинен бути своєрідним філософом, який здатен розшифрувати культурні коди та передати їхню сутність іншій мові.

Список літератури

1. Forgács, B. (2022). The pragmatic functions of metaphorical language. In J. Gervain, G. Csibra, & K. Kovács (Eds.), *A life in cognition: Studies in cognitive science in honor of Csaba Pléh* (pp. 41–57). SpringerNatureSwitzerland AG. https://doi.org/10.1007/978-3-030-66175-5_4

2.A pragma-semantic analysis of color terms in the Quran and their translations: The case of white and black | Altohami | Journal of Language and Linguistic Studies. *Journal of Language and Linguistic Studies.* URL: https://www.jlls.org/index.php/jlls/article/view/2522

3.*Welcome to – Digital Library NAES of Ukraine*. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/9506/1/стаття%20Дідук.pdf

Ліза Озарко

Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Терміни індустрії моди як проблема перекладу

Мова моди має властивість активно змінюватися, оскільки невпинний рух цієї індустрії вперед вимагає появи нових понять. Тексти дискурсу моди характеризуються застосуванням незліченної кількості епітетів, з огляду на те, що без епітетів неможливо передати опис середовища моди, неможливо передати власні враження від побаченого [1, с. 72]. Таким чином, у зв'язку з розбіжностями в структурах мов оригіналу та перекладу частим явищем є проблема знаходження прямого відповідника, який звучав би органічно та був би зрозумілим для споживача.

Лексика моди схожа, певною мірою, з мовою реклами, яка використовується переважно фахівцями у перебігу спілкування з неспеціалістами в інформативних цілях та з метою переконання [2]. Цей фактор стає додатковим викликом

для перекладача, оскільки крім влучного смислового перекладу, потрібно зберегти ще й маркетингову привабливість продукту.

Розглянемо приклади адаптації термінології індустрії моди українською мовою. Для цього перекладач може послуговуватися багатьма засобами трансформацій:

− *All this oversized knit is missing is a wraparound porch for you to lounge on* [3]. **Все, чого бракує цьому трикотажному оверсайз кардигану, – це крита веранда, на якій ви могли б відпочити.** У цьому випадку вжито таке поняття, як *oversized knit*, сенс якого під час перекладу було розвинуто за допомогою модуляції: *трикотажному оверсайз кардигану*. Отже, засобами трансформації модуляції, термін сфери моди було адаптовано для українського читача.

− *Oversized coat and converse* [4]. **Пальто оверсайз і конверси.** Виокремлено також приклад застосування трансформації адаптивного транскрибування – так, лексеми *oversize*, *converse* транскрибовано та адаптовано до вимог української граматики: *оверсайз*, *конверси*.

− *It's some version of a sheath dress: sleek, minimally detailed, in black colour* [3]. **Це свого роду версія сукні-футляра: гладке, з мінімальними деталями, чорного кольору.** Приклад містить такий термін, як *sheath dress*. При перекладі українською мовою термін відтворено за допомогою трансформації калькування: *сукня-футляр*.

− *Don't confuse this collection with pret-a-porter* [4]. **Не плутайте цю колекцію з масовим виробництвом.** В мові оригіналу вжито запозичений термін *pret-a-porter*. Для його перекладу використано термін, що виступає аналогом в українській мові: *масове виробництво*. Так, збереження варіанта оригінального терміна можливе, та оскільки для більшості аудиторії зміст речення міг би стати незрозумілим – що стало б нехтуванням одним із найвищих пріоритетів під час перекладу – більш доцільне використання аналога.

Отже, можна зробити висновок, що уточнення відтінків значення терміна сфери моди в словниках й інших відповідних джерелах у багатьох випадках є необхідністю. Це дає змогу використати доречний та адаптований як до норм мови

перекладу, так і контексту вживання термін, що буде зрозумілим для цільової аудиторії.

Список літератури

1. Косенко О. П. Неологізми у фешн-індустрії. *Спецпроект: аналізнауковихдосліджень : матеріали VII Міжнар. наук.-практ.конф.* у 7 т. Дніпропетровськ : Біла К. О., 2012. Т. 4. С. 71–73
2. Dyer G. Advertising as Communication. London & New York: Routledge, 1982. P. 29
3. Dress Like A Coastal Grandmother All Summer Long With These Amazon Fashion Finds / Rodrigez B. URL: https://www.elle.com/fashion/shopping/g39969412/coastal-grandmother-fashion-trend-amazon/
4. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com/fashion

Олена Олексюк
Науковий керівник – проф. Кушнерик В. І.

Аспекти лексико-семантичної передачі сенсу художнього тексту та характерних проблем перекладу на матеріалах творів Льюїса Керрола

Художній текстє твором, що здебільшого сфокусований на оповіді певної історії розважального характеру або несе в першу чергу розважальну цінність[1, с. 564]. Роботи пера Льюїса Керрола, у свою чергу, пропонують класичний набір характеристик художньої літератури, проте також демонструють цікаві для детального лексико-семантичного розгляду явища. Лексична семантика, натомість, визначається як частина загальної семантики і здебільшого охоплює конкретні лексичні елементи морфем, лексем і слів, і не фокусує увагу на цілому реченні, на граматичному значенні окремих слів [2, с. 40].

Мета цієї роботи полягає вокресленні та характеристиці лесико-семантичних аспектів передачі сенсу складних для перекладу матеріалів, а також у визначенні ролі трансформацій у компенсації адекватності вихідного тексту у тексті перекладу. Дослідження вирізняється виключною актуальністю, адже переклад розглянутих у роботі явищ на кшталт мовної гри, каламбурів та нонсенсу являє собою проблему, що заслуговує на активний розгляд молодими фахівцями, що працюють у сфері перекладу художньої літератури. З точки зору механізму реалізації перекладацької діяльності, особливий інтерес можуть викликати фонетичні, стилістичні а також морфологічні деформації.

Оскільки робота базується на широкоаспектному явищі лінгвістики (включно із дослідженням у його контексті трансформацій як інструмента реалізації адекватного перекладу), основними методами дослідження можемо виділити теоретичний аналіз та порівняння і емпіричні опис та систематизацію.

Складнощі перекладу – це абстрактні перепони, які стають на заваді переданню основного сенсу та ідеї уривку тексту/жарту/гри слів/семантичної конструкції з мови оригіналу на мову перекладу. У ході роботи виділено аспекти, притаманні працям Льюїса Керрола: культурний аспект, лінгвістичний аспект, художня відповідність; ритміка при перекладі віршованих уривків та особливості авторського бачення. Головними складнощами з точки зору лексико-семантичної передачі сенсу стали гра слів, жарт, відмінності у синтаксисі, вокабулярі мов та культурному тлі Англії XIX ст.

Найбільш ефективними способами передачі сенсу вищеописаних проблем стали такі трансформації: 1) заміна (за умови наявності смислового еквіваленту); 2) генералізація (конкретного явища чи морфологічної одиниці); 3) описовий переклад (за умови відсутності еквіваленту); 4) смисловий розвиток (лексеми отримують заміну словникового відповідника); 5) транскрипція (за умови доречності); 6) калькування (у крайньому випадку) [3, с. 241-242].

Отже, лексико-семантичні аспекти у перекладі – досить багатоаспектна проблема. Вона набуває нових форм, потребує креативних рішень, свіжих поглядів та підходів, опирається на солідну базу вже відомих знань і є досить перспективною для глибокого вивчення.

Список літератури

1.Літературознавча енциклопедія: У двох томах. Т. 1 / Авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. Київ : ВЦ «Академія», 2007. 608 с. (Енциклопедія ерудита).

2. Семантика: теорія і практика : навч.-метод. посіб. для студ. спец. 035 Філологія («Прикладна лінгвістика») / В. В. Желязкова. Миколаїв : Іліон, 2018. – 180 с.

3.Baranova S. V., Honcharova O. V. METHODS OF LANGUAGE GAME TRANSLATION IN THE ENGLISH DISCOURSE. "Scientific notes of V. I. Vernadsky Taurida National University", Series: "Philology. Journalism". 2021. Vol. 1, no. 5. P. 240–244. URL: https://doi.org/10.32838/2710-4656/2021.5-1/41 (date of access: 30.01.2025).

Богдана Павлюк
Науковий керівник – проф. Колесник О. С.

Вербалізатори концепту СМЕРТЬ у міждисциплінарному вимірі

Концепт як центральне поняття лінгвоконцептології, метою якої є прагнення переосмислити структуру та семантику мовних одиниць в етно, соціо- та культурному вимірі, пройшов еволюцію від сприйняття науковцями терміна як синоніма “поняття” до реконструкта, що є результатом когнітивної діяльності комунікантів. За визначеннями швейцарської лінгвістки Моніки Шварц, концепт уособлює «елементарну ментальну одиницю, що виконує функції зберігання знань про світ в абстрактному форматі» [3 с. 55]. А. Н. Приходько в своїх дослідженнях вказував, що всесвітньо усталеного визначення концепту не існує, оскільки вищезгадане поняття широко

трактується лінгвістами різних шкіл [2, с. 12]. У сучасній лінгвістиці концепт виступає не тільки як лінгвокогнітивний феномен, але і як ментальна, культурна та регулятивна одиниця, що здійснює функцію зберігання та відтворення у свідомості комуніканта базових культурних, моральних та психологічних знань, що входять у цілісний комплекс понять. Це включає не тільки їх сенс, але і пов'язані з ними фрагменти досвіду.

Когнітивний підхід до вивчення концепту "СМЕРТЬ" передбачає реконструкцію когнітивних структур, як-от: метафор та фреймів, що відображають колективне сприйняття цього феномену. Типологічний аналіз концепту розглядає смерть у різних культурах та мовних системах, що дозволяє виявити загальні й специфічні риси її мовного представлення.

Мовна номінація смерті здійснюється через різні типи мовних знаків, серед яких розрізняють прямі номінації ("смерть", "кончина")[4], евфемізми ("віддати Богу дух", "дух спустити")[5] та метафоричні концепти ("вічний сон")[6]. Ці мовні концепти виконують не лише номінативну, а й прагматичну функцію, формуючи певні світоглядні уявлення.

З погляду семіотики, уявлення про смерть втілюється різними знаковими системами: іконічними знаками (візуальні символи, такі як череп або чорний колір), індексами (траурний одяг, дзвони) та символами ("човен Харона", "ворон") [1]. Семантика номінаторів у зіставленні української та англійської мов відображає різні аспекти сприйняття смерті: від нейтральних позначень (укр. "смерть" – англ. "death") до емоційно забарвлених (укр. "згас", "зник" – англ. "passed away", "vanished") і міфологічних (укр. "потойбіччя", "переродження" – англ. "afterlife", "rebirth").

Концепт "СМЕРТЬ" у лінгвоконцептології є складним когнітивним утворенням, що поєднує культурні, ментальні та мовні аспекти, поняття розглядається як структурний елемент пізнання що зберігає і передає базові знання про світ у свідомості комунікантів. Вербалізація смерті здійснюється через прямі номінації, евфемізми та метафори, які не тільки позначають явище, а й формують певне ставлення до нього.

Список літератури

1. **Бацевич Ф. С.** Словник термінів міжкультурної комунікації. Київ : Довіра, 2007. 205 с.
2. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми : монографія. Дніпропетровськ : Белая Є. А., 2013. 307 с.
3. Schwarz M. Kognitive Semantiktheory und neuropsychologische Realität / M. Schwarz. – Tübingen, Basel : Francke, 1996. – 163 S.
4. Словник UA. *Смерть* URL: https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D1%81%D0%BC%D0%B5%D1%80%D1%82%D1%8C (дата звернення: 13.02.2025)
5. Академічний тлумачний словник української мови. URL: https://sum11.com.ua/dukh/#google_vignette (дата звернення: 13.02.2025)
6. Словник фразеологізмів. URL: https://rozum.org.ua/index.php?a=term&d=24&t=512 (дата звернення: 13.02.2025)

Юліана Паладян
Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н. Г.

Лінгвокогнітивний аспект інтертекстуальності в художньому дискурсі

Наразі спостерігається певна тенденція аналізу творів художнього дискурсу крізь призму семантики, а саме з'ясування реального відношення між згаданим у тексті мовним явищем та сприйняттям його значення читачем. Насамперед варто зазначити, що феномен інтертекстуальності, який розглядається як цілісна система генерування значень та ідей, які активуються під час залучення тексту до контексту літературної традиції, є безпосередньо обов'язковою умовою існування твору художнього дискурсу. Інтертекстуальність як поняття вперше використано французькою лінгвісткою Юлією Кристевою, яка започаткувала трактування терміна

«інтертекстуальність» якфеномена, який виникає, коли текст є динамічним середовищем, де аналізуються взаємовідносини та процеси між значеннями, а не лише статичні мовні одиниці та структури [2, с.112].Інтертекстуальність має властивість набувати певного втілення в різноманітних формах текстової взаємодії, специфіка яких встановлюється завдяки конкретній функціонально-стилістичній належності текстів [4, с.286]. А отже, вважаючи, що дискурс – одна з найважливіших категорій розвитку інтертекстуальності, можна зробити характерний висновок, що обидва поняття залежні від наявності один одного. Зазначимо, що у своїх працях Кристева нагадує, що будь-який текст, не згадуючи про художній, є посиланням на ширший літературний простір. Саме тому інтертекстуальність стає невід'ємною характеристикою кожного зразка літературної практики. Для визначення та вивчення інтертекстуальності у художному дискурсі лінгвістами виділено кілька підходів, серед яких найвідоміші лінгвокультурний, когнітивний, когнітивно-дискурсивний, семантичний.

Лінгвокогнітивний підхід до дослідження мовленнєвих феноменів у художніх текстах базується на сучасній лінгвістичній науковій парадигмі, що зосереджує свою увагу на безпосереднього реципієнта. Згаданий підхід надає можливість визначення збереженої інформації в пам'яті як і автора твору, так і читача, і виокремлення розмежованої індивідуальної та системної характеристики кожного суб'єкту в конкретних проявах мовленнєвих актів[3, с.17]. Когнітивний аспект мовленнєвих феноменів залежить від вербальної форми представлення понять в пам'яті мовця, що безпосередньо пов'язано як і з культурологічними особливостями використання значень об'єктів, так і з текстовими представленнями, що характерні для системи певної мови. Дослідження інтертекстуальності неможливе без безпосереднього визначення та вивчення найвпливовіших маркерів феномену. Алюзія – найпродуктивніша інтертекстуальна стратегія виразності з позиції лінгвокогнітивного підходу, оскільки активізує образність символів, виразів, подій та сюжетів у медіатекстах.

Інтертекстуальність як когнітивна категорія пов'язана зі збереженою та оновлюваною інформацією, що спонукає до пошуку додаткових джерел знань. За Каленичем, алюзія встановлює асоціативні зв'язки через відсилання до відомих історичних і літературних фактів, що сприяє глибшому розумінню тексту реципієнтом [1, с.163]. Отже, алюзія не лише викликає подвійний контекст у свідомості читача, а й відіграє ключову роль у формуванні лінгвокогнітивного аспекту інтертекстуальності.

Список літератури

1. Kalenych V. Cognitive and Communicative Pragmatic Parameters of Intertextuality in MassMedia. PSYCHOLINGUISTICS. 2020. Vol. 27, no. 2. P. 155–173. URL: https://doi.org/10.31470/2309-1797-2020-27-2-155-173 (dateofaccess: 11.10.2024).
2. Kristeva, J. (1986). World, Dialogue, Novel (monography)
3. Саламатіна О.Лінгвокогнітивний аспект картини світу.Наукові записки. Серія: філологічні науки.2009. Вип.81(4), С. 16–19.
4. Статкевич Л. П. Форми реалізації інтертекстуальності в тексті художнього твору. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. 2011. Вип. 61, С. 285–288.

Дарина Пелих

Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н. Г.

Роль вчителя в навчання іноземної мови у школі

У сучасній освітній системі вивчення іноземних мов набуває дедалі більшого значення, проблеми глобалізації та міжнародної співпраці вимагають від молодого покоління володіння комунікативними навичками на високому рівні. У цьому контексті роль учителя іноземної мови ключова, оскільки від його професійної компетентності та педагогічної майстерності залежить успішність навчального процесу [2].

Сучасний вчитель повинен відповідати таким вимогам: професійна компетентність, педагогічна майстерність, особистісні якості, інноваційна діяльність та рефлексивна компетентність [5].Як особистість характеризується такими якостями: 1) широкою освіченістю, загальною культурою,

інтелігентністю, високорозвиненою моральною свідомістю, почуттям відповідальності за свою працю; 2) любов'ю до дітей, тактом, здатністю формувати всебічно розвинену, творчу особистість школяра; 3) глибокими знаннями та професійним мисленням, що дає змогу розуміти суть педагогічних явищ та приймати оптимальні рішення питань навчання іноземної мови, умінням творчо використовувати передовий педагогічний досвід, індивідуальним стилем роботи; 4) потягом до самоосвіти та самовдосконалення [1].

У середній школі, особливо в 7-му класі, учні демонструють різний рівень підготовки, інтересів та мотивації. Як зазначено в працях О. Савченко [4, с. 67], індивідуалізація навчання дозволяє адаптувати методи та матеріали до потреб кожного учня.

У середній школі також важливим є розвиток групової динаміки, оскільки учні активно шукають соціальної взаємодії. Спільна робота у парах чи малих групах допомагає не лише вдосконалювати мовні навички, але й формувати командний дух. Як зазначає Коваль Т. [3, с. 89], групова співпраця сприяє розвитку соціальних і мовленнєвих компетентностей.

Рівень знань і інтереси учнів також впливають на виконання ролей вчителем. Наприклад, у сьомому класі це може бути робота з флешкартами або інтерактивними платформами, такими як Wordwall, для вивчення нової лексики [6].

Для учнів середнього рівня (intermediatelevel) роль фасилітатора стає центральною. Учні повинні вчитися застосовувати знання в реальних комунікативних ситуаціях. Наприклад, під час обговорення теми «HobbiesandInterests» учитель може використовувати рольові ігри або дебати.

На просунутому рівні (advancedlevel) вчитель виконує роль коуча, надаючи учням персоналізовані рекомендації для вдосконалення мовних навичок, і оцінювача, який коригує мовні помилки і допомагає вдосконалити комунікацію. Це можуть бути вправи на створення есе чи обговорення складних тем, таких як зміни клімату чи сучасні технології.

Отже, взаємозв'язок між учителем і учнями ґрунтується на довірі, мотивації та індивідуальному підході. Вчитель має

враховувати вікові та психологічні особливості учнів, їхні інтереси та рівень знань, щоб створити комфортну атмосферу для навчання. На основі цього взаємозв'язку формуються сприятливі умови для розвитку учнів.

Список літератури

1. Вусата І. Сучасні вимоги до кваліфікації вчителя іноземної мови.URL: https://sno.udpu.edu.ua/index.php/naukovo-metodychna-robota/103-osvitniy-protses-pochatkovoyi-shkoly-dosvid-problemy-perspektyvy-15-16-kvitnia-2021-roku/675-suchasni-vimogi-do-kvalifikatsiji-vchitelya-inozemnoji-movi (дата звернення: 16.01.2025)

2. Коваленко С. М. Особистісні якості сучасного вчителя: теоретичні засади. *Науковий вісник ХНПУ*. 2021. № 6. С. 28–30.

3. Коваль Т. Групова динаміка в освітньому процесі: підходи та методики. Інноваційна педагогіка. 2020. №4. С. 85–92.

4. Савченко О. Індивідуальний підхід у навчанні іноземних мов. Теорія і практика освіти. 2019. №2. С. 65–72.

5. Семенчук О. П. Використання цифрових технологій у навчанні англійської мови в школі. *Інноваційна педагогіка*. 2021. № 3. С. 35–38.

6. Smyth J. ClassroomInnovations: IntegratingTechnologyandTeachingMethods. London: EducationPress, 2020. P. 62-67.

Анастасія Петращук

Наукова керівниця – доц. Сапожник І.В.

Стратегії перекладу жартів

Одна з проблем, яка може виникати при перекладі гумористичних елементів, це сприймання їх цільовою аудиторією як несмішних або незрозумілих. Насамперед це може траплятись через культурні бар'єри, але також і внаслідок скорочення, зміни або втрату гумористичних елементів у цільовому тексті. Особливо це стосується мовного гумору, такого як гра слів і каламбури, які потребують широкого спектра мовних маніпуляцій і є більш складними для збереження як семантично, так і прагматично, головним чином через мовну асиметрію [1].

Отже, перекладачам доводиться вирішувати, чи зберігати семантичний зміст жарту із втратою гумористичного ефекту

через буквальний переклад, чи зберігати гумористичний ефект, жертвуючи семантичним змістом через адаптацію.

Згідно з Д. Попа (2005), щоб вдало перекладати жарти, перекладачі повинні враховувати складність цього явища і зосереджуватись на передачі мовного, ситуативного та культурного змісту даних одиниць цільовою мовою, дотримуючись скопосу перекладу [2].

Говорячи про переклад жартів, варто згадати їхні структурні елементи. Вони зазвичай складаються з підготовчої частини (set-up) та розв'язки (punchline). Підготовча частина, як правило, є розповіддю, тоді як розв'язка – це завершальна частина тексту, що містить невідповідність з підготовчою частиною, що і створює гумористичний ефект.

Дослідник А.Лоу (2011) пропонує вісім стратегій для перекладу жартів, серед них: переклад основного моменту перед підготовчою частиною (спочатку перекладається punchline і після цього підготовча частина, додаючи пояснення прихованих деталей, якщо це необхідно); компенсація виду (якщо переклад, наприклад анаграми, неможливий, перекладачі можуть використовувати інші форми вербального гумору, до прикладу, каламбури, спунеризм чи смішні метафор); компенсація місця (додавання гумористичної алюзії або дотепного коментаря в наступному реченні); розбавлення (dilution) (переклад певної кількості каламбурів меншою кількістю); експлікація (однорядковий жарт перекладається як дворядковий); заміна (використання гумористичного тексту з іншим значенням, але не менш смішного); перебільшення (використання додаткової гіперболізації) [3, с.69].

Використання деяких з даних стратегій можна продемонструвати такими прикладами: *"Consumerism has made invention the mother of necessity"* можна перекласти як: *"Консюмеризм перевернув старе прислів'я, зробивши винахід матір'ю потреби"* (Експлікація); *"Did you hearaboutthemathematicianwho'safraidofnegativenumbers? He'll stopatnothingtoavoidthem" - "Математик боїться мінусових чисел, тому завжди залишається в плюсі"* (Розбавлення); *"Nicholas Sarkozy can tag the sound barrier" - "Саркозі такий*

швидкий, що може пробігти через звуковий бар'єр, зупинитися, і підписати його з обох боків!" (Перебільшення).

Отже, переклад жартів є складним процесом, оскільки гумор часто базується на грі слів, культурних особливостях і контекстуальних алюзіях, які можуть бути незрозумілими для цільової аудиторії. Враховуючи це, перекладачі змушені адаптувати, перебудовувати або навіть замінювати жарт, аби він залишався смішним і зрозумілим. Для цього можуть використовуватись різноманітні стратегії, котрі допомагають зберегти комічний ефект, зокрема:переклад основного моменту перед підготовчою частиною, компенсація виду чи місця, експлікація, заміна, перебільшення.

Список літератури

1. ProblemsandSolutionsinEnglishTranslationsofMalayShortStories. S. Y. Choy Wanetal. *The Journal of Social Sciences Research*. 2018. SPI6. P. 1158–1166.

2. D. E. Popa. JOKES AND TRANSLATION. *Perspectives*. 2005. Vol. 13, no. 1. P. 48–57.

3. P. A. Low. Translatingjokesandpuns. *Perspectives*. 2011. Vol. 19, no. 1. P. 59–70.

Руслана Петріянчук
Наукова керівниця – доц. Ковалюк М.В.

Мовні та графічні засоби впливу в рекламних текстах

Реклама постійно змінюється під впливом розвитку культури, науки та суспільства. Основна мета реклами − просування товарів та послуг, забезпечення яскравості, помітності та повторюваності інформації. Важливу роль відіграє мова реклами, яка повинна бути доступною, зрозумілою для цільової аудиторії. Реклама є важливим засобом комунікації у сучасному суспільстві. Вона виконує не лише інформативну, а й переконливу функцію. Рекламний текст – це цілісне повідомлення, що передає інформацію про товар, послугу або бренд.

Однією з найпоширеніших моделей побудови рекламного тексту є формула AIDA (Attention, Interest, Desire, Action) [5].

Рекламні тексти відрізняються за стилем (серйозні, креативні, гумористичні), довжиною (короткі, середні, довгі) та носієм (друковані ЗМІ, інтернет, телебачення, радіо). Вони також класифікуються за об'єктом реклами (товари, послуги), цільовою аудиторією (діти, дорослі, бізнес) та складністю (наукові, професійні, загальнодоступні).

Основними елементами рекламного тексту є заголовок, слоган, основний текст і ехо-фраза. Заголовок привертає увагу, основний текст пояснює переваги, а ехо-фраза підсилює ключове повідомлення.

Рекламні тексти повинні бути лаконічними, інформативними та легко запам'ятовуватись, а також використовувати різні засоби впливу для ефективної комунікації з аудиторією [5].

Лінгвостилістичні особливості рекламних текстів полягають у використанні різних графічних та мовних засобів для привернення уваги та впливу на споживача. Графічні засоби, такі як шрифтові варіації, кольорові акценти, композиційні елементи, відіграють важливу роль у друкованій рекламі. Наприклад, великі літери, жирний шрифт чи зміна кольору допомагають виділити ключові слова та зробити текст більш помітним.

Наведемо декілька прикладів графічних засобів:
• Шрифтові варіації − "SALE" (великі літери використовуються для виокремлення важливого повідомлення).
• Кольорові акценти − "Introducing our latest model in vibrant red" (використання яскравого кольору для виділення фрази чи слова).
• Композиційні елементи − EXCLUSIVE DEALS (центрування тексту допомагає зосередити увагу читача на важливій інформації).

Розділові знаки активно використовуються для емоційного впливу: "Hey kids, ready for a magical adventure?

Discover our enchanted toys – where every day is filled with fun and surprises!!!”

Окличні речення, особливо з подвоєнням знаків оклику, додають виразності й спонукають до дії, а питальні речення створюють ефект діалогу з читачем. Просторове розташування тексту може змінювати сприйняття повідомлення – важливі елементи зазвичай розміщують у центрі або виділяють окремими блоками. Особливістю сучасної реклами є взаємодія вербальних і невербальних компонентів, що створює потужний вплив на споживача.

Отже, приходимо до висновку, що рекламний текст – це поєднання мовних та графічних прийомів, спрямованих на створення ефективного повідомлення. Лінгвостилістичні особливості реклами залежать від цільової аудиторії, виду продукту та каналу поширення інформації.

Список літератури

1. Абрамова Г.О. Пролінгвістичний аналіз рекламногот ексту: наук. стаття. Київ : Наукова думка, 2015. С. 76-78.
2. Джефкінс Ф. Реклама: практ.посіб. Київ:Т-во Знання,2008. 565 с.
3. Коваленко Є.Г. Рекламний дискурс: лінгвістичні аспекти вчення: зб. наук. праць. Донецьк : Дон. нац. ун-т., 2009. С. 314-319.

Дана Попова
Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Системи адаптивного навчання у формуванні англомовної лексичної компетентності

Системи адаптивного навчання відіграють важливу роль у сучасному освітньому середовищі, особливо у формуванні англомовної лексичної компетентності. Адаптивні платформи спрямовані на створення умов для персоналізованого засвоєння матеріалу, враховуючи темп і потреби кожного учня.

Адаптивне навчання базується на принципах індивідуального підходу, який передбачає врахування рівня підготовки, стилю навчання та темпів засвоєння знань учнями. Визначення сутності цього підходу розглядається в дослідженнях таких науковців, як М. Г. Веселовська, О. І. Ястребова та М. М. Кучмійчук [1, с. 134].

Однією з ключових особливостей адаптивних систем є адаптація контенту. Такі системи аналізують успішність засвоєння матеріалу кожним учнем і коригують подачу навчального матеріалу. Наприклад, система може надавати додаткові пояснення, відеоматеріали чи інтерактивні вправи. Платформи **Lexia Core5 Reading** або **Smart Sparrow**, пропонують персоналізовані завдання залежно від рівня знань учня[2, с. 48].

Іншою важливою складовою адаптивних систем є адаптація оцінювання. Цей елемент забезпечує зміну складності завдань залежно від успішності учня. Якщо студент демонструє високу точність у виконанні завдань, система пропонує більш складні тести; у разі труднощів – повертається до базового рівня. Такий підхід реалізований у платформах **I-Ready** та **ScootPad**, які дозволяють відстежувати прогрес і виявляти прогалини в знаннях. [3, с. 34].

Третій елемент адаптивних систем – адаптація послідовності. Ця характеристика стосується динамічного формування навчальної траєкторії на основі аналізу результатів роботи учня. Платформи на кшталт **Knewton** використовують

алгоритми, які враховують попередній навчальний досвід студента.

Унікальність адаптивних систем навчання полягає у використанні технологій машинного навчання й аналізу великих даних. Це особливо корисно в навчанні іноземних мов, де прогалини у лексичній базі можуть ускладнювати розвиток інших мовних компетенцій, таких як граматика або синтаксис [5, с. 252].

Отже, системи адаптивного навчання є потужним інструментом для розвитку лексичної компетентності в учнів старшої школи. Вони сприяють індивідуалізації навчального процесу, забезпечуючи гнучкість, інтерактивність і високий рівень залученості.

Список літератури

1. Веселовська Г. В., Ястребова О. І., Плахотнюк М. Ф., Кучмійчук М. М., Яценко Д. В. Аналіз ключових засад удосконалювання мережних інформаційних технологій комп'ютерного дистанційного навчання. Scientific method: reality and future trends of researching: collection of scientific papers «SCIENTA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (Republic of Croatia, Zagreb, August 25, 2023), 2023. PP. 133–138.
2. Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні (схвалено розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.12.2020 р. № 1556-р). URL: https://cutt.ly/kwDG2MG8 (дата звернення: 01.02.2025).
3. Балик Н. Р. Освітній STEM-проєкт «Штучний інтелект». Сучасні цифрові технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи: матеріали VII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 8 квітня, 2021). Тернопіль: ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2021. С. 32–34.
4. Іваськів І. С. Активізація навчально-пізнавальної діяльності учнів на основі систем штучного інтелекту при навчанні інформатики в старшій школі – теорія та методика навчання інформатики. Авт-т дис... наук. ст. канд-та пед. наук. 13.00.02. Київ, 2000. 23 с.

Богдана Пасічник
Наукова керівниця – доц. Олексишина Л.Г.

Переклад як збереження пам'яті: поезія Зельми Меербаум-Айзінгер у контексті Голокосту

Художній переклад є складним процесом, який виходить за межі простого відтворення змісту тексту. Він вимагає не лише досконалого знання мови оригіналу та цільової мови, а й глибокого розуміння культурного та історичного контексту твору. Особливо це стосується поетичних творів, де значення мають не тільки слова, а й ритм, звукопис, образність і підтекст.У випадку перекладу поезії важливо передати не лише зміст, а й внутрішню мелодику тексту, гру слів, ритміку, особливості строфічної будови. Це особливо важливо при перекладі творів, пов'язаних із певними історичними подіями чи особистими переживаннями автора, оскільки вони несуть глибоке символічне значення [2].

Творчість Зельми Меєрбаум-Айзінґер, молодої німецькомовноїєврейської поетеси з Буковини, є яскравим прикладом поезії, яка потребує чутливого і майстерного підходу до перекладу. Її творчий доробок складається з 57 віршів, серед яких чотири є перекладами з французької, румунської та ідиш німецькою мовою [3].Вірші Зельми — це не лише відображення її внутрішнього світу, а й історичне свідчення про трагічну долю єврейського народу в часи Голокосту. Попри юний вік, Зельма глибоко відчувала красу життя, його миттєвість і водночас неминучість втрати. Вона писала німецькою мовою та передавала через свої твори глибокі почуття, філософські роздуми та жагу до життя навіть у найтяжчі моменти.

Її поезія сповнена світла, бажанням жити й водночас пронизана передчуттям трагедії. Один із найвідоміших її творів,«Поема», передає контраст між радістю буття і болісним усвідомленням його крихкості:

«Ich will leben.
Sieh, wie bunt die Welt ist!
Es gibt so viele Bälle und schöne Kleider.
Und so viele Lippen warten und glühen,

um das Glück der Jugend zu trinken» [1, с.62]

У перекладі Петра Рихла збережено мелодійність та яскраву образність оригіналу:

«*Я хочу жити.*
Глянь, який барвистий світ!
В нім стільки є м'ячів і гарних плать.
І стільки уст чекають і горять,
Щоб пити щастя юних літ» [1, с.63]

Тут чітко передано не тільки зміст, але й внутрішню експресію. Образи, як-от «барвистий світ» і «стільки уст чекають і горять», дають уявлення про те, як поетеса бачить світ навколо себе – сповнений радості й бажання жити.

Цей переклад є взірцем, як можна передати тонкий емоційний зміст оригіналу, зберігаючи його глибину та мелодійність. Перекладач зміг зберегти настрій вірша, водночас залишаючи простір для читача, щоб проникнутися трагізмом ситуації, який відчувала сама авторка, знаючи про наближення смерті.

Зважаючи на все вищесказане, можна зробити висновок, щопереклад творів Зельми Меєрбаум-Айзінґерз німецької мови на українською, англійською та іншими мовами є важливим етапом популяризації її творчості. Це дозволяє зробити її голос почутим у світі та створити умови для діалогу між культурами, сприяючи збереженню пам’яті про жертв Голокосту.

Список літератури

1. Меербаум-Айзінгер З. Я тугою огорнута. Вірші єврейської дівчини до свого друга. Чернівці: Книги - XXI, 2012. 152 с.

2. Ревуцька С., Жужгіна-Аллахвердян Т., Введенська В., Остапенко С., Удовіченко Г. Особливості художнього перекладу: граматичний аспект : монографія. ДонНУЕТ. Кривий Ріг : Вид. Р. А. Козлов, 2018. 116 с.

3. Державний архів Чернівецької області. Зельма Меєрбаум-Айзінгер: «Не встигла дописати...» (до 90-річчя від народження). Чернівці, 2014. URL:https://cv.archives.gov.ua/zelma_meerbaum.html.

Марта Пньова
Наукова керівниця – доц. Король А.А.

Особливості перекладу фентезі Мари Вульф «Сестра зірок» у виконанні Оксани Губич

Один із найпопулярніших жанрів книг у наш час є фентезі. Цей жанр закохує людей у читання, показуючи нові чарівні світи, розповідаючи цікаві історії. Через таку популярність з'являється все більше перекладів цього жанру, а разом з тим і обговорення труднощів, які виникають під час процесу перекладу.

Роман Мари Вульф «Сестра зірок» є одним з найуспішніших, перекладених у 2024 році, творів у жанрі фентезі. Авторка торкається тем дружби, жіночої ідентичності, відносин в сім'ї, внутрішньої свободи та кохання. Вона зацікавила багатьох читачів, тому стала матеріалом дослідження.

Метою нашого наукового дослідження є аналіз роману Мари Вульф «Сестра Зірок» у перекладацькому аспекті, як прикладу сучасної літератури у жанрі фентезі з фокусом на особливостях мови, стилю та перекладу з німецької мови українською.

Одним з найскладніших видів перекладу вважається художній. Він не потребує дослівного перекладу, а, навпаки, дозволяє перекладачу відтворити текст іншими мовними засобами, проте вимагає натомість передачу емоцій, прихованих сенсів та власного стилю автора. Неможливо бути точним, працюючи над художнім перекладом, бо так можна втратити унікальність оригінального твору. Прикладом є поезія, яка має свій ритм, риму, мелодійність, які при дослівному перекладі втрачаються [1]. Основними вимогами до художнього перекладу є лаконічність, ясність та літературність. Остання є дуже важливою, оскільки переклад має відповідати загальноприйнятим літературним нормам, синтаксичні конструкції не можна порушувати, кожна фраза повинна бути влучною та природною [2, с. 141-143].

Мара Вульф (справжнє ім'я – InaKörner) – німецька письменниця, яка пише в художньому стилі. Наразі вона є одним з найуспішніших самовидавців у Німеччині. Її твори

швидко набирають популярності, оскільки вона створює різні фантастичні світи і вміло розкриває проблеми суспільства через цікаві історії.

Перекладачем роману «Сестра зірок» є Оксана Губич. Вона вдало передала зміст та стилістику оригінального твору, вправно відтворила перекладацькі реалії та подолала різні труднощі під час процесу перекладу. Наприклад, одним із персонажів роману є *EzraTocqueville.* Оксана Губич, застосовуючи перекладацький прийом транскрипції, передає його як – *Езра Токвіль*. Крім того, протягом усього твору, головні героїні згадують свою бабусю називаючи її французьким словом – *Mèmè*. Перекладач вирішила не використовувати адаптацію та залишити *mèmè*, але зробила зноску і пояснила значення слова [3, с. 8], де читачі вперше його зустрічають. Ще один приклад – фразеологізм «*aufeineKartegesetzt*», який перекладено як *«поставити на кін»,* що повністю передає емоції, нашим українським відповідником.

Отже, аналіз оригіналу та перекладу дає можливість зрозуміти, наскільки точно перекладач передав зміст, ідіостиль, культурні особливості твору та які стратегії використав у процесі перекладу. Також він дозволяє оцінити різницю між мовними й стилістичними засобами та вплив перекладу на сприйняття читачами іншої культури.

Список літератури

1. Манаєнко В. С. Проблеми художнього перекладу [Електронний ресурс]. URL: https://confcontact.com/2013_02_20/15_Manaenko.html (дата звернення 21.01.2025).
2. Шулік С. Актуальні проблеми художнього перекладу. Суми : СумДУ, 2015. С. 141- 143.
3. Вульф М. Сага сестер-відьом. Сестра зірок. Руни й тіні. Пер. з нім. О. Губич. Харків: Вид-во «Ранок», 2024. 448с.
4. Woolf M. Sister of the Stars: Von Runen und Schatten. München: CPI Books GmbH, Leck Printed in the EU, 2022. 472 p.

Анастасія Паламарюк
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Види перекладацьких трансформацій та способи їх перекладу (на основі роману «Поллі́анна»)

Переклад художньої літератури — це складний процес, який потребує не лише точності відтворення змісту, але й збереження емоційної та стилістичної насиченості тексту. У романі Елеонор Портер "Поллі́анна" часто зустрічаються фразеологізми, гумористичні висловлювання та інші елементи, які вимагають застосування певних перекладацьких трансформацій.

У ході дослідження проаналізовано переклад роману з англійської В. Наливаної, опублікований 2014 року, видавництвом «Країна Мрій». Основну увагу приділено таким видам перекладацьких трансформацій:

1. Лексичні трансформації, за допомогою яких перекладач передає імена героїв, назви міст та організацій.Наприклад: *Myniece, Miss**PollyannaWhittier**, iscomingtolivewithme. - До нас приїжджає моя небога, міс **ПолліаннаВіттієр.*** Перекладач використав транслітерацію задля передачі імені та змішане транскодування– для прізвища. Приклад модуляції можна побачити в наступному реченні: *MissPollydidnotusuallymakehurriedmovements–Вона зазвичай не дозволяла собі рвучких рухів.*
2. Лексико-граматичні трансформації, які відповідають за точну передачу сенсу речення оригіналу на мову перекладу із використанням інших конструкцій та уточнень. У реченні *Hemeant**nottomention**itto HER. – Головне, щоб тітонці**анічичирк!***яскраво видно компенсацію значень аби передати суть із використанням українського аналога. Варто зазначити, що часто можна зустріти компресію, як от: *Nancy, **washingdishesatthesink**, lookedupinsurprise. – Ненсі, **яка мила посуд**, здивовано поглянула на господиню.*
3. Граматичні трансформації, якістосуються змін в синтаксичній структурі речень для збереження природності мовлення в перекладі: *Thatwilldo, Nancy. I didnotaskforexplanations. I*

askedforyourattention. –З мене годі,Нансі, я не прошу пояснень, мені потрібна лише увага.

4. Стилістичні трансформації відповідають за збереження емоційності та інтонації тексту через заміну або адаптацію образних виразів. Часто в романі можна зустріти саме експресивність: *Beforeherlay a gardeninwhich a bentold**man**wasworking. – Перед нею розкинувся сад, у якому працював згорблений старий **чолов'яга;** her**eyes**werefulloftears. - **оченята** налились слізьми.*

Отже, у перекладі роману "Полліанна" застосовано різні види перекладацьких трансформацій, що дозволило зберегти загальний стиль і зміст оригіналу. Найчастіше зустрічаються лексичні та стилістичні трансформації, які допомагають адаптувати текст до української аудиторії, не спотворюючи при цьому його культурну унікальність. Перспективи дослідження включають детальний аналіз перекладу дитячої літератури для вивчення специфіки передачі культурних реалій.

Список літератури

1. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу.FundamentalsofTranslationTheory : посібн. для студ. ф-тівіноземн. мов. Чернівці : Чернів. нац.ун-т, 2016. 372 с.

2. Портер Е. Поліанна / Елеанор Портер ; Пер. З англ. В.Наливаної ; Іл. О. Воронкової. К: Країна Мрій, 2014. 304 с.

3. Newmark P. A TextbookofTranslation / PeterNewmark. NewYork; London; Toronto; Sydney; Tokyo: PrenticeHall, 1988. C. 54–67

4. Porter E. Pollyanna.Boston: Lothrop, Lee&ShepardCompany, 1913.

Вікторія Палій
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Мовна та культурна адаптація у кіновсесвіті Marvel: Локалізація імен, персонажів, назв місць і фільмів

Глобалізація кінематографу сприяє поширенню популярних франшиз у різних країнах, що створює потребу в якісному аудіовізуальному перекладі. Однак пряма передача змісту не завжди забезпечує адекватне сприйняття іншомовною аудиторією. Тому важливу роль відіграє локалізація – процес мовної та культурної адаптації, що дозволяє адаптувати контент із врахуванням національних особливостей цільової аудиторії.

КіновсесвітMarvel є однією з наймасштабніших франшиз сучасного кінематографа, яка поєднує вигадані світи, власні назви, сленг, жарти, комічні діалоги та культурні референції. Саме тому переклад та адаптація цих елементів є складним і багаторівневим процесом. Для того щоб глядач міг повноцінно сприймати контент, перекладачі застосовують різні методи локалізації:транскрипцію, транслітерацію, калькування, адаптацію та транскреацію.

Один із найскладніших аспектів локалізації – передача вигаданих топонімів та імен персонажів. Наприклад, у фільмах Marvel зустрічаються назви вигаданих місць, таких як *Xandar* (Ксандар), *Knowhere* (Ніде), *Sakaar* (Сакар), які можуть бути перекладені через транслітерацію або часткове збереження оригінального значення. Імена персонажів також підлягають адаптації: наприклад, *RocketRaccoon* в українській версії був перекладений як *Ракета*, що зберігає основне смислове навантаження, але втрачає компонент *єнот*, тоді як *Star-Lord* залишився без змін, або у деяких перекладах *Зоряний Лицар*.

Окремої уваги заслуговує адаптація гумору та культурних референцій, адже фільми Marvel часто містять жарти, що базуються на специфічних особливостях американської культури. У багатьох випадках такі жарти або адаптуються через заміну на локальні еквіваленти, або залишаються без змін, якщо вони є зрозумілими для аудиторії. Наприклад, згадка про

Кевіна Бейкона у *Вартових Галактики* була збережена, оскільки цей актор відомий українським глядачам.

Ще одним важливим аспектом локалізації є адаптація супергеройських прізвиськ та їхнього контекстуального значення.Наприклад, у випадку *Ant-Man* використано адаптований переклад *Людина-Мураха*, який повністю зберігає свій зміст. Водночас *DoctorStrange* залишився без змін, адже його ім'я вже усталене у світовій культурі.

Ефективна локалізація сприяє не лише правильному сприйняттю контенту, а й підтриманню емоційного ефекту оригіналу. Як зазначає Дж. Діас-Сінтас, «аудіовізуальний переклад має не просто відтворювати зміст, а й забезпечувати автентичний досвід для глядачів» [3, с. 112]. Аналіз локалізації Marvel демонструє, що вдале використання адаптаційних стратегій дозволяє глядачам повною мірою зануритися у вигаданий світ, не втрачаючи при цьому важливих сюжетних та комічних елементів.

Отже, мовна та культурна адаптація є невід'ємною частиною аудіовізуального перекладу, що визначає його якість та ефективність. Локалізація кіновсесвітуMarvel демонструє широкий спектр перекладацьких стратегій, які дозволяють зберегти баланс між точністю перекладу та природністю для цільової аудиторії. Саме завдяки цьому глядачі можуть не лише зрозуміти зміст, а й відчути атмосферу фільму так, як це задумували його творці.

Список літератури

1 Gottlieb, H. (2005). MultidimensionalTranslation: SemanticsTurnedSemiotics. Amsterdam: JohnBenjamins.

2 DíazCintas, J., Remael, A. (2007). AudiovisualTranslation: Subtitling. London: Routledge.

3 Радецька С. В. Адаптація в аудіовізуальному перекладі: субтитрування та дубляж. Наукові записки НПУ ім. Драгоманова, 2020, № 5, с. 56–63.

4 Лисенко О. В. Особливості локалізації культурних реалій у фільмах. Філологічні науки: сучасні тенденції, 2021, № 8, с. 112–119.

Тетяна Паничева
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю. С.

Особливості перекладу термінологічної лексики в медичних текстах: лексико-семантичний аналіз

Медична термінологія є провідним механізмом мовознавства та лексикології. Визначення та назви медичного значення використовуються у повсякденному вжитку, хоч ще не вивчені достеменно. Проте саме англійська термінологічна лексика у медичних текстах захопила вчених та лінгвістів своєю неоднорідністю та комплікацією. Англійська мова сама по собі є доволі складною та заплутаною, але її використання на міжнародному рівні є неменучим. Вона вже давно посіла своє значуще місце в світі і допомагає порозумітися не тільки людям з різних країн, але й медикам у роботі над розробленням ефективного лікування нових вірусів та захворювань.

Актуальність теми перекладу медичної термінологічної лексики полягає в розширенні використання термінів на всесвітньому рівні та їх локалізації і приналежності окремо до кожної мови, в нашому випадку української [1, с. 3-4].

Як ми знаємо, існують кілька методів та прийомів перекладу, використовуючи лексичні трансформації. Проте метою цього дослідження є визначення особливостей перекладу термінологічної лексики у медичних текстах, використовуючи саме лексико-семантичний аналіз.

Лексико-семантичний аналіз включає: конкретизацію, генералізацію, диференціацію та модуляцію.

Спершу, звернемо увагу на конкретизацію. До прикладу, використаємо словосполучення "*family history*". При перекладі цього словосполучення, використовуючи конкретизацію, ми отримаємо "*родинний анамнез*", а не "*сімейна історія*", як би це вийшло за допомогою лексичної формальної трансформації калькування. Для порівняння перекладемо слово "*pill*". Якщо знову вжити конкретизацію, то вийде "*знеболювальна пігулка*", проте, використовуючи генералізацію, перекладаємо як "*препарат*". Це відбувається, тому що конкретизація замінює

слово ширшої семантики на вужчу, а у генералізації навпаки, конкретне слово замінюється загальним поняттям [2].

Перейдемо до прикладів диференціації. В цьому випадку ми маємо обрати між другорядними словами мови перекладу. Тобто "*tumour*" не буде "*пухлина*", а "*новоутворення*". Якщо вживаємо "*новоутворення*" як переклад, то це і буде вважатись диференціацією.

Модуляцію застосовують для того, щоб замінити слово мови-джерела на слово у мові перекладу, значення яких можна вивести логічним шляхом з початкового значення. Наприклад, застереження, яке ми не раз зустрічали на пачках лікарських засобів: "*keep out of reach of children*". Якщо перекладати дослівно, то це буде еквівалентно, але не адекватно. Для цього ми і використовуємо модуляцію, щоб переклад був "*зберігати в недоступному для дітей місці*" [3, с. 173-174; 4, с. 118, 182].

Підсумовуючи усе вищесказане, при перекладі термінологічної лексики у медичних текстах використовують різні методи лексико-семантичного аналізу. Проте найпоширеніші диференціація та генералізація, оскільки вони дозволяють точно передати значення термінів, враховуючи контекст і специфіку мови.

Список літератури

1. Фисун Д. М. Особливості медичної термінології у серіалі House M.D. Київ: КПІ, 2021.
URL: https://surl.li/vaycza [дата звернення - 31.01.2025]

2. Головаха А. Особливості основних типів лексико-семантичних трансформацій під час перекладу. Київ: Azurit, 2021. URL:https://www.azurit.kiev.ua/uk/2021/04/30/osoblivosti-osnovnih-tipiv-leksiko-semantichnih-transformatsij-pid-chas-perekladu/ [дата звернення - 31.01.2025].

3. Левченко О. М. Міжмовні контакти та проблеми мовної інтерференції. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Філологія*. 2023. Вип. 59, ч. 1. С. 198-205.

4. Prokop I., Kitura H., Yelahina N. English for Medical Students. Ternopil: TNMU, 2023.

Юлія Паренюк
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Особливості перекладу рекламних текстів

Переклад рекламних текстів вимагає поєднання креативності та точності. Прямий переклад часто не передає емоційного та мотиваційного ефекту оригіналу, тому важливо знайти еквівалент, який зберігає цей вплив. Культурна чутливість також відіграє важливу роль, оскільки реклама сприймається по-різному в різних країнах. Перекладачі повинні враховувати ці аспекти, щоб текст залишався зрозумілим і ефективним у новому контексті.

У умовах глобалізації компанії часто створюють універсальні рекламні кампанії, однак кожен ринок має свої локальні особливості. Це стосується не лише тексту, але й візуальних елементів, які можуть мати різне сприйняття в різних культурах. Гру слів передати складно, оскільки вона часто спирається на специфічні лінгвістичні особливості, які не завжди працюють у іншій мові. Важливо адаптувати гру слів до місцевого контексту, знаходячи відповідні еквіваленти або навіть змінюючи її.

Особливу увагу потрібно приділяти психології споживача, оскільки вибір слів може мати значний вплив на емоційний стан та мотивацію аудиторії. Переклад гумору та культурних образів часто є складним, адже гумор може бути незрозумілим або навіть образливим в іншій культурі. Так само символи або кольори можуть мати різне значення в різних країнах, і важливо бути обережним, щоб уникнути негативних асоціацій.

Машинний переклад може бути корисним для обробки великих обсягів тексту, але він часто не здатний передати емоційний або творчий зміст реклами. Для цього важливо використовувати людський переклад. Крім того, перекладачі повинні активно співпрацювати з дизайнерами, оскільки в рекламі текст і візуальні елементи мають працювати разом, щоб створити єдине враження.

При перекладі рекламних матеріалів важливо також зберігати ідентичність бренду. Навіть незначні зміни в тексті чи

візуальних елементах можуть змінити сприйняття бренду на новому ринку. Тому навіть при адаптації слогану чи рекламного матеріалу потрібно зберігати впізнаваність бренду та його унікальність.

Переклад для соціальних мереж та інтернет-реклами має свої специфічні вимоги. Користувачі цих платформ мають обмежену концентрацію уваги, тому рекламні тексти повинні бути лаконічними, простими для сприйняття та відповідати стилю кожної платформи. Важливо враховувати культурні та соціальні особливості, адже кожна соціальна мережа має свої вимоги до тону та стилю контенту.

Загалом, переклад рекламних текстів — це не лише лінгвістичний процес, але й мистецтво адаптації до нових культурних і соціальних реалій. Правильний підхід до перекладу може значно підвищити ефективність рекламної кампанії, забезпечивши позитивний відгук на нових ринках. Тому важливо, щоб перекладачі були не лише знавцями мови,а й мали глибоке розуміння психології споживачів і культури відповідних ринків.

Список літератури

1. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу / В. В. Коптілов. — Київ: Видавництво при Київському державному університеті видавничого об'єднання «Вища школа», 1982. 162 с.

2. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу. – Вінниця : НоваКнига, 2003. – 448 с.

3. М'яснянкіна Л. Структурні типи слоганів у телевізійній рекламі.Теле- та радіожурналістика. Львів, 2012. Вип. 11. С. 152-157.

4. Науменко Л.П. Практичний курс перекладу з англійської мови на українську: навч. Посіб. / Л.Науменко, Гордєєва. – Вінниця: НоваКнига, 2011. – 138 с.

5. Рябчик А. В. Методи психологічного впливу в рекламі. Ефективна економіка.2018. № 11. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=6695.

6. Ребрій О. В. Прагматичний аспект перекладу рекламних текстів.Вісник Харків. Нац. Універ. Імені В. Н. Каразіна. Харків, 2003. №609. С. 41-45.

Яна Пастернак
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Явище лакунарності у художньому перекладі

У парадигматиматиці сучасного мовознавства та перекладознавства термін ,,художній переклад" обумовлюється у продукуванні тексту зі збереженням культурних особливостей, художньо-естетичних цінностей та цілісної адаптації вихідної мови до мови перекладу [5, с. 164].

Протягом останніх десятиліть сучасна лінгвістика зосереджена на дослідженнях екстралінгвістичних феноменів, які мають суттєвий вплив на ефективність міжкультурної комунікацій та текстової наратології. Такі феномени обумовлюються знаннями щодо декодування тексту, його ретрансляцій, в яких часто спостерігається явище затекстованості тексту, енігматичності та імпліцитних ознак, які стрімко доповнюють реєстр термінологічної науки — лакунології. Така наука, в свою чергу, спрямована на визначення, декодування та адаптування лакун, що зумовлює новий напрям лінгвістики та перекладознавства від звичного аналізу мовних одиниць до проблематики їх актуалізації в тексті [1, с. 8].

Проблематику дослідження феномену лакунарності вивчали безліч мовознавців, як-от: Т. Анохіна, Ф. Бацевич, Л. Безугла, Т. Боса, А. Загнітко, С. Засєкін, Р. Зорівчак, Т. Кияк, Л. Коломієць, М. Кочерган, М. Крижановська, О. Крижко, В. Манакін, Л. Мельник, J. Darbelnet, K. Hale, A. Pym, J. Szerszunowicz.

Згідно з українським мовознавцем, М.Кочерганом, лакунарністю спершу називали ,,частину структурної мовної складової, а згодом — частину когнітивного механізму, який фільтрує всю отриману інформацію" [3, с. 174]. На думку Т. Кияка, з огляду на панхронічну типологію лакунарність належить саме до лінгвістики універсалій та тлумачиться як ,,явище моделей перекладу, що піддаються детальному

елімінуванню (дешифруванню) задля чіткого адаптування цільовій аудиторії ” [2, с. 55].

Процес лакунізації пояснюється довільною варіативністю одиниць мовної системи. Така система, зазвичай, є складовою етнопсихолінгвістичної теорії, що висуває диференціацію номінативних конструкцій, вивчає варіативну частоту вживання чужорідних одиниць та є однією з провідників тенденції економії знаків.

Мовні одиниці вважаються лакунарними за умов, якщо при інтерпретації знак зближується з десигнатом, або ж не має відповідних еквівалентів. Так, у мовознавстві існує певна класифікація лакун, що дає змогу науковцям докладно досліджувати їхню специфіку та еквівалентність: знак, культурний незбіг, денотат / сигніфікат, нульовий трансфер, концепт [4, с. 62].

Отже, у наукових розвідках лінгвістики та перекладознавства вчені застосовують релевантну систему підбірки методів ідентифікації інтерлінгвальних та інтралінгвальних лакун у межах інтерлінгвальної комунікації для виявлення абстрактних та предметних типів лакун щодо лінгвокогнітології для підвищення еквівалентності крізь призму мовної комунікації.

Список літератури

1. Анохіна Т. О. Корпусний лакунікон англомовної та україномовної картини світу: монографія. Суми : Сумський державний університет, 2018. 588 с.

2. Кияк Т. Р. Перекладознавство (німецько-український напрям). Київ : Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2008. 543 с.

3. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства. Київ : Видавничий дім “Академія”, 2006. 426 с.

4. Приходько А. Н. Міжкультурний трансфер концептів. *Синергетика у філологічних дослідженнях:*кол. моногр. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. 135 с.

5. Шемуда М. Г. Художній переклад як важливий чинник міжкультурної комунікації. *Наукові записки НДУ ім. М. Гоголя. Серія: філологічні науки,* 2013. № 1. С. 164 – 168.

Габрієла Патрашко
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Стилістичні аспекти перекладу сучасного сленгу (на матеріалі американських молодіжних серіалів)

Переклад сучасного сленгу є однією з найскладніших задач у галузі аудіовізуального перекладу, оскільки сленг постійно змінюється, має культурно та соціально обумовлені конотації, а також часто містить гру слів або приховані значення [2]. Актуальною ця проблема стає при перекладі молодіжних серіалів, де сленг відіграє важливу роль у створенні атмосфери, формуванні характерів персонажів і передачі їхньої ідентичності. Особливо це помітно у молодіжних серіалах, таких як «Euphoria», де сленг не лише передає стиль мовлення підлітків, а й відображає їхні емоції, спосіб мислення та соціальне середовище. У цій роботі розглядаються стилістичні аспекти перекладу сучасного сленгу на матеріалі американських молодіжних серіалів. Дослідження ґрунтується на аналізі різних стратегій перекладу, таких як адаптація, калькування, еквівалентний підбір, транслітерація, а також використання відповідників із національного мовного середовища [4]. Важливою проблемою є те, що буквальний переклад часто не передає емоційного забарвлення та комунікативної функції оригінального вислову, тому перекладачам доводиться шукати креативні рішення, щоб зберегти стиль і вплив реплік персонажів.

Одним із головних викликів є передача культурних реалій, пов'язаних із сленговими виразами. Деякі терміни та фрази можуть бути добре зрозумілими носіям мови, проте не мати аналогів в українській. У такому разі перекладачі можуть вдаватися до локалізації або навіть зміни змісту репліки, щоб вона зберігала той самий ефект у цільовій мові [1].

Наприклад, у Euphoria персонажі активно використовують сленгові слова та фрази, що часто несуть подвійне значення або є специфічними для американської молодіжної культури. Фрази на кшталт "That's cap" (що означає «це брехня») або "simp" (що означає «людина, яка занадто догоджає комусь у романтичному

плані») не мають прямих відповідників в українській мові, тому їхній переклад вимагає творчого підходу [4]. У деяких випадках перекладачі можуть використовувати пояснювальний переклад, адаптуючи фразу під зрозуміліші українські аналоги, або залишати англомовне слово зі сноскою [5]. Зазначимо, що різні стратегії перекладу можуть суттєво впливати на сприйняття серіалу глядачами. Якщо сленг перекладений надто буквально, це може призвести до втрати його емоційного забарвлення. З іншого боку, надмірна адаптація може зробити переклад неавтентичним і спотворити зміст реплік персонажів [1].

Отже, у межах цього дослідження здійснюється аналіз різних способів передачі сленгу та їх впливу на загальне сприйняття молодіжних серіалів українськими глядачами. Виявлення найефективніших стратегій дозволяє краще зрозуміти тенденції в аудіовізуальному перекладі та сприяє вдосконаленню методики адаптації сленгових висловів у кіноіндустрії.

Список літератури

1. Коновал, Я. І. (2019). Засоби досягнення адекватності в аудіовізуальному перекладі (на матеріалі перекладу молодіжного сленгу в телесеріалах).

2. Ставицька, Л. О. (2005). Український сленг: матеріали до словника. Київ: Критика.

3. Онушканич, І., & Штогрин, М. (2013). Сленг як перекладознавча категорія: поняття, етимологія, способи перекладу.

4. Коваленко, О. В. (2021). Класифікація сучасного американського сленгу та підходи до його перекладу.

5. Кравченко, Н. В. (2021). Специфіка відтворення американського сленгу у текстах публіцистичного стилю.

Вікторія Перчик
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Функціонування британського комунікаційного контенту в соцмережі Instagram

Соціальні мережі, зокрема Instagram, є важливим інструментом для комунікації, самовираження та маркетингових стратегій, що особливо помітно в британському контексті. В Instagram британський контент виступає не тільки як канал для трансляції особистих чи брендових повідомлень, а й як важливий елемент культурної комунікації, що формує сприйняття британської ідентичності в глобальному середовищі. Британські користувачі і бренди активно використовують платформу для поширення культурних, політичних та соціальних меседжів, а також для взаємодії з різними соціальними групами через фото, відео та тексти, що несуть специфічні культурні та мовні характеристики. У цьому дослідженні аналізується, як британський комунікаційний контент адаптується до візуального та лексичного середовища Instagram, зокрема через використання характерних мовних прийомів, таких як гумор, іронія, соціальні та політичні алюзії. Розглядається також роль хештегів та візуальних елементів у створенні контексту, що визначає ефективність комунікації в мережі.

Результати дослідження показують, що британський контент на платформі здатний виражати національні особливості та взаємодіяти з глобальними трендами, зберігаючи при цьому свою унікальність. Ключовими методами комунікації є змішання формальних і неформальних стилів, використання сленгу та популярних виразів, а також взаємодія з міжнародною аудиторією за допомогою зображень та мемів.

Дослідження також виявило, що ефективність британського контенту в Instagram залежить від уміння створювати відповідні візуальні і текстові комбінації, що відображають актуальні тенденції та запити аудиторії.

Список літератури

1. Галузинський О. В. Сучасні соціальні мережі як інструмент комунікації в інтернет-просторі. Київ: Вища школа, 2019. 280 с.
2. Мартиненко Т. С. Комунікація в соцмережах: теорія та практика. Львів: Літера, 2021. 210 с.
3. Калініна О. І. Лексичні особливості британського контенту в соціальних мережах. Харків: ХНУ, 2020. 185 с.
4. Джонс Д. SocialMediaCommunication: TheoryandPractice. London: Routledge, 2019.
5. Greenwood S., Perrin A. SocialMediaUsageinthe UK: TrendsandInsights. PewResearchCenter, 2022.

Софія Піддубна
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю.С.

Вплив соціальних мереж на лексикон сучасної англійської мови

Стрімкий розвиток цифрових технологій та інноваційних пристроїв суттєво змінює повсякденне життя сучасної людини, впливаючи на її спосіб комунікації, стиль життя та навіть мовну культуру. Ці зміни торкаються не лише нових термінів, що з'являються в мовному середовищі, але й способів використання вже існуючих лексичних одиниць.

Одним з основних аспектів є формування нових слів та виразів, що стають частиною повсякденного вжитку. Наприклад, терміни *"selfie"* та *"hashtag"* отримали популярність саме завдяки соціальним мережам, де вони використовуються для позначення певних культурних явищ та практик. Ці терміни швидко набули широкого вжитку і вийшли за межі інтернет-комунікації, ставши частиною звичайної мови [1].

Крім того, на мовні практики впливають технічні обмеження платформ, як-от обмежена кількість символів у Twitter. Це змушує користувачів до створення скорочень та акронімів, що також стають популярними в інших контекстах. Важливим аспектом є також те, що в соціальних мережах широко використовуються абревіатури, наприклад, *"lol"* (laughing out loud) або *"brb"* (be right back), що стає звичними навіть у звичайному спілкуванні поза мережею [3].

Крім скорочень, значний вплив на сучасний лексикон англійської мови мають неологізми, які відображають нові явища в соціальних мережах. Наприклад*: FOMO*(Fear of Missing Out)–страх пропустити щось важливе. *Finfluencer* (Financial + Influencer) – блогер, що спеціалізується на фінансових порадах. Deepfake–контент, створений за допомогою штучного інтелекту, який виглядає справжнім. Ці нові слова стали центральною темою статті *The Washington Post (2018)* під назвою *"From 'Hashtag' to 'FOMO': How Social Media is Reshaping English".*

Зміни в лексиконі також можна простежити через зростання використання специфічних сленгових виразів. Як зазначають

дослідники, соціальні мережі є простором для появи нових слів,що формують так звану "цифрову мову", де скорочення, сленг і неформальні вирази займають центральне місце [4]. Вони можуть включати нові способи висловлення емоцій або оцінки, наприклад, через використання емодзі та мемів, що стають важливими елементами мовного спілкування у цих платформах. Наприклад, популярними є нові фрази, як-от *"B2w"* (backtowork) - знову до роботи, або *"Ayfr"* (areyouforreal?) – ти серйозно? Інші нові терміни, такі як *"Brofie"*–селфі, зроблене з друзями, або *"Sitcom"* (situation + comedy) – ситуативна комедія, відображають зміни в культурних і соціальних контекстах, де кожен елемент цифрового спілкування має своє особливе значення. Ці вирази та символи стають важливими елементами мовного спілкування на платформах, таких як Twitter, Instagram, TikTok та інші.

Отже,соціальнімережісуттєво змінюють лексикон сучасної англійської мови. Вони сприяють виникненню нових термінів, змінюють способи комунікації, а також впливають на мовні структури та стилістичні особливості. Такий вплив демонструє динамічність мови у відповідь на розвиток технологій і зміну соціальних умов.

Список літератури

1. Вахула Б.Я. Соціальні інтернет-мережі, їхні функції та роль у формуванні громадянського суспільства. *Вісник Львівського університету. 2012.* Вип. 6. С. 312–313.

2.Крижановський А.Є. Використання соціальних мереж у навчальному процесі вищого навчального закладу. *Актуальні питання гуманітарних наук. 2020.* Вип 31. Т. 3. С. 276–281.

3. Каптюрова В. В. Сленг соціальних мереж та мікроблогів. *Лінгвістика XXI століття: нові дослідження і перспективи.* 2012. С. 134–140.4.

4.МайнаєвФ.Я. Використаннясоціальнихмережуon-linenавчанні. *Innovative solutions in modern science.* 2016. № 2(2).

Вероніка Подолян
Науковий керівник – асист. Чепишко Р.М.

Принципи і прийоми перекладу власних назв у культових мультфільмах

Дослідження принципів та способів перекладу власних назв є актуальною темою, адже вони часто містять багатошарові значення, включаючи гру слів, культурні алюзії або характеристики персонажів, які вкорінені в оригінальній культурі, саме це робить їхній переклад складним та важливим процесом. Метою дослідження є вивчення того, як різні методи перекладу впливають на сприйняття власних назв глядачами.

Опираючись на теоретичні основи перекладу власних назв, визначено його основні принципи, такі як: транслітерація, адаптація, калькування, транскрибування та заміна. Для того, щоб зрозуміти як різні підходи можуть зберегти оригінальне значення або змінити його, щоб зробити його більш доступним для різних мов і культур, розглянемо переклади власних назв на прикладі чотирьох популярних мультфільмів: Таємниці Ґравіті Фолз, Губка Боб Квадратні Штани, Король Лев і Думками Навиворіт. Аналізуються такі аспекти як:

-Культурний контекст і його вплив на вибір перекладу - імена на основі суахілі в «Король Лев» (Simba, Mufasa, Rafiki залишаються незмінними, тоді як описові імена (наприклад, Scar → Шрам) перекладено.

-Переклад імен персонажів та їхня функціональна роль - у мультфільмі «Думками навиворіт» використовуються повністю перекладені назви емоцій для забезпечення зрозумілості (Joy → Радість, Fear → Страх).

BillCipher (Білл Шифр) - у перекладі збережено значення «Cipher» як «Шифр», що відображає зв'язок персонажа з кодами та головоломками.

«Waddles» перекладено як «Пухля», оригінальне ім’я походить від слова "waddle" (шкандибати) – що відображує манеру ходьби свиней. В українській версії перекладачі обрали ім’я «Пухля», яке походить від слова «пухкий», що робить його таким милим, як сам герой.

-Складна гра слів – у мультфільмі «Таємниці ҐравітіФолз»,GrunkleStan (Great + Uncle → Дядько Стен) – гра слів у слові "Grunkle" втрачена в перекладі.

У мультфільмі «Губка Боб Квадратні Штани»,ім'я «Squidward» поєднує в собі слова «squid» (кальмар) та «Edward» (Едвард), створюючи каламбур в англійській мові.

В українській мові каламбур втрачається, і ім'я транслітерується як «Сквідвард», а «Tentacles» перекладається як «Щупальця», щоб зберегти зв'язок з кальмарами.

-Переклад географічних назв - BikiniBottom → Бікіні Боттом, назва залишається транслітерованою, оскільки «Бікіні» є відсиланням до реального атола Бікіні, де проводилися ядерні випробування. Це гарантує, що назва зберігає своє основне значення, але українська аудиторія може не розуміти її так сильно.

Отже, переклад власних назв є складним і багатогранним процесом, який вимагає збереження оригінального змісту та адаптації до мовних і культурних особливостей цільової аудиторії. Різні методи перекладу – транслітерація, адаптація, калькування, транскрибування та заміна – мають значний вплив на сприйняття твору глядачами. Саме тому цей процес вимагає зваженого підходу, який дозволяє зберегти зміст, атмосферу та культурну специфіку оригіналу, роблячи його зрозумілим для цільової аудиторії.

Список літератури

1. Возний Б. Особливості перекладу власних назву українською мовою в аудіовізуальних творах. URL: http://oldconf.neasmo.org.ua/node/2516
2. Рибко Н. Переклад власних назв. URL: https://ir.lib.vntu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/20320/4774.pdf?sequence=3
3. Перванчук Т. Аудіовізуальний переклад: основні види та особливості. URL: https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/4_2021/part_2/22.pdf.

Катерина Потапенко
Науковий керівник – асист. Прохоров. М.Г.

Вплив контексту на переклад фразеологічних одиниць

Фразеологічні одиниці вважають найскладнішою для перекладу лексичною категорією, що пов'язано, перш за все, зі знаходженням еквівалента оригінального фразеологізму в мові перекладу, або підбором аналога. Під час перекладу фразеологізму необхідно насамперед виявити його функцію в тексті, визначити роль контексту і стилю текстового повідомлення, тобто витягти інформацію, що міститься на всіх рівнях. Від цього залежить вибір оптимальної стратегії перекладу. У перекладознавстві контекст відіграє ключову роль, оскільки саме він визначає способи сприйняття та передачі змісту тексту. При аналізі іншомовного матеріалу він забезпечує необхідне смислове оточення мовної одиниці, що дозволяє інтерпретувати її значення. Це особливо важливо у випадку багатозначних конструкцій, де сенс формується завдяки взаємодії з іншими елементами висловлення [1,с. 59].

У науковій традиції контекст поділяють на вузький і широкий. Перший стосується меж одного речення, де слова та фрази набувають конкретного значення завдяки оточенню. Широкий контекст включає мовний матеріал за межами одного речення—це може бути абзац, розділ або навіть увесь твір. Оскільки межі широкого контексту є відносними, його обсяг варіюється залежно від структури тексту та комунікативного завдання.Щоб визначити вплив контексту на переклад стійких зворотів, необхідно проаналізувати принципи, які визначають процес їхньої трансформації. Одним із основних чинників є ступінь переосмислення виразу [2,с. 117]. Деякі звороти зберігають певний зв'язок із первинним значенням, тоді як інші повністю змінюють його, у таких випадках переклад здійснюється за аналогією до фразеологічних структур мови-реципієнта, що виконують аналогічну функцію.

Структурна організація таких мовних одиниць також важлива, замість поняття «зв'язаності значень», що стало

використовувалося в лінгвістиці, запропоновано концепцію семантичної сумісності. Вона передбачає взаємозв'язок значень елементів виразу, завдяки чому формується його цілісна інтерпретація. Залежно від рівня взаємозалежності компонентів виділяють вирази, у яких зберігається певна прозорість значення, та такі, де первинний зміст повністю трансформується.

Якщо певний вираз має часткову прозорість, його образність може бути збережена під час перекладу. Це особливо важливо в текстах, що не мають вираженого авторського стилю, наприклад у публіцистиці. У такому випадку збереження початкової метафоричної структури сприяє точнішій передачі змісту. Водночас при роботі з науковими або офіційними текстами доцільніше використовувати нейтральні конструкції, які не містять образних елементів, щоб уникнути двозначності [3, с. 22].

Отже, контекст є визначальним чинником у процесі відтворення багатозначних одиниць. Він дозволяє звузити можливі варіанти тлумачення виразу, забезпечуючи його однозначне розуміння, завдяки цьому перекладач може обрати найбільш відповідний еквівалент у мові перекладу. Звичайно, роль контексту далеко не обмежується реалізацією багатозначності слів та інших лінгвістичних одиниць; проте найважливіша його функція полягає саме в цьому.

Список літератури

1. Зорівчак Р. П. Фразеологічна одиниця як перекладознавча категорія. Львів : Вища школа, 1983. 173 с.

2. Володіна Т. С., Рудківський О. П. Загальна теорія перекладу для першого (бакалаврського рівня) : навч.-метод. посіб. Київ : Вид. центр КНЛУ, 2017. 296 с

3. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад): підручник. Вінниця : Нова Книга, 2003. 448 с.

Анастасія Пристайко
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Способи перекладу назв англомовних газет: міжкультурний аспект

Проблема перекладу назв газет, журналів та інформаційних агентств є важливою складовою міжкультурної комунікації. Сучасний глобалізований світ вимагає швидкого обміну інформацією, а власні назви ЗМІ часто стають першим елементом, із яким стикається іноземний читач. Як зазначає український дослідник О. Пономаренко, «власні назви є культурними кодами, які потребують збереження ідентичності у процесі перекладу» [1]. Це твердження акцентує увагу на необхідності врахування не лише лексичних особливостей, але й стилістичних та емоційних аспектів, які визначають загальний вплив на аудиторію.

У зв'язку з цим **метою роботи** є аналіз способів перекладу назв газет, журналів та інформаційних агентств, які дозволяють ефективно адаптувати ці маркери ідентичності для української аудиторії, зберігаючи їхню семантику та стилістику. Водночас важливо розкрити вплив цих перекладацьких стратегій на сприйняття назв читачами.

Наукова новизна дослідження полягає у порівняльному аналізі назв газет та журналів англійською мовою та їхніх перекладів українською. Як підкреслює О. Пономаренко, «важливим завданням перекладача є збереження культурної унікальності оригіналу, навіть якщо це потребує творчого підходу» [1]. У даній роботі розглянуто як загальноприйняті, так і менш поширені підходи до перекладу, що доповнює сучасну дискусію щодо застосування адаптації та еквівалентного перекладу в міжнародній журналістиці.

Розглянемо найбільш поширені способи перекладу: **Транслітерація (40%).** Назви, як-от *The Times* → *Таймс* або *The Independent* → *Індепендент*, є прикладами відтворення звукової форми. Дж. Максвелл зазначає, що «транслітерація ефективно працює для впізнаваних назв» [4]. Однак вона не передає семантики, наприклад, *Гардіан* не асоціюється з «опікуном».

Калькування (30%). Цей спосіб передбачає дослівний переклад, як-от *Financial Times → Фінансові часи*. Як стверджує О. Пономаренко, «калькування підходить для назв із чітким змістом» [1]. Проте для відомих брендів, таких як *The Times*, частіше обирають транслітерацію. **Еквівалентний переклад (20%).** Приклад: *Daily Mirror → Щоденне Дзеркало, The Sun → Сонце*. Дж. Максвелл вказує, що «еквівалентний переклад зберігає зміст і контекст» [4]. **Адаптація (10%).** Наприклад, *Daily Mail → Щоденна пошта*. Як зазначає О. Пономаренко, «адаптація враховує культурні особливості аудиторії» [1], забезпечуючи природність і зрозумілість.

Дослідження серед української аудиторії показало, що 60% респондентів вважають транслітерацію зрозумілою, але неінформативною, 70% підтримали калькування за точність, хоча воно може виглядати чужорідно, а 80% високо оцінили адаптацію за природність. Опитування проводилося через Google Forms серед 30 учасників (18–45 років) з досвідом читання медіа англійською та українською мовами.

Висновки. Результати дослідження свідчать, що вибір способу перекладу залежить від впізнаваності назви та її змістового навантаження. Транслітерація залишається найпоширенішим методом завдяки своїй простоті. Однак адаптація і еквівалентний переклад виявилися ефективнішими у збереженні стилістичних і культурних аспектів. Для поліпшення якості перекладу необхідно враховувати як мовні, так і культурні особливості аудиторії, до якої звертається видання.

Список літератури

1. Пономаренко О. А. Переклад власних назв у медійному контексті. Київ: Наукова думка, 2020. 120 с.

2. Maxwell J. Translation of Proper Names in Media Discourse: A Cultural Perspective. New York: Routledge, 2018. 180 p.

Юліана Проданчук
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Запозичення з німецької мови у сучасній англійській мові

Термін запозичення визначається як звук, морфема, слово або його окреме значення, фразеологізм, синтаксична конструкція, які перенесені з однієї мови в іншу, а також сам процес подібного перенесення[1].

Процес «запозичення» значно впливає на зміни у мові, адже він відбувається через контактування мов. Мовні контакти характеризуються різними чинниками, наприклад вони можуть бути спричиненні загарбанням території корінного етносу та його поневоленням; спільним проживання різномовного населення на одній території або ж коли різномовне населення проживає на сусідніх територіях; коли певне населення вступає в економічні, торговельні, культурні стосунки з іншим населенням; коли засвоюється інша мова у процесі шкільного навчання[2].

Німецька займає 2 місце з 38 мов, які вплинули на англійську мову, тим самим залишивши низку запозичень [4].Вважають, що галузі мінералогії та хімії складаються на 30% з німецьких слів[6]. Слідом, завдяки німецькомовним психотерапевтам З. Фройду,К. Юнгу тощо, в галузі психології та психотерапії з'явилися нові терміни для опису емоцій та людської поведінки, які складають 5%[4]. Біологія, геологія та ботаніка налічують до 10% германізмів[6]. З усіх семантичних груп, 22% слів припадає на політику та історію нацистської ідеології. 17,7% складають германізми, що позначають кулінарію, їжу та напої. Згідно досліджень, німецькі слова у галузі літератури, музики та мистецтва становлять приблизно 20%.

Більша частина запозичень в англійській мові, були адаптовані за відповідними моделями слів самої мови. Проте існують випадки коли, так звані«книжкові запозичення», певний час зберігають свою оригінальну форму. Це сприяло тому, що в англійській мові існує лексика з незвичним місцем наголосу, вимовою, а також графічним образом слова [3].

Серед усіх частин мови, іменники мають найбільшу схильність до запозичення. Причиною цього є їхня семантична функція, яка слугує для позначення нових речей, потреби в ефективному збагаченні або евфемізмі, а також для різноманітності та загальної необхідності в оновленні [4]. Варто зазначити, що процес запозичення часто супроводжуєтьсяй семантичними змінами слова, які характеризуються конкретизацією, генералізацією, калькуванням, редукцією та компенсацією [5].

Отже, запозичення з німецької мови в англійську мову мають вплив не лише на фонетику, але й на семантику та морфологію слів. Дослідження такихявищ допомагає розглянути динамічність мови, а також процеси мовної адаптації та її формування.

Список літератури

1. Гуменюк Т. І. Запозичення та їхні типи в сучасній українські телевізійній фаховій мові. Наукові записки Національного університету "Києво-Могилянська академія". - 2014. - Т. 164. - С. 55–59.

2. Кочерган М. П. Вступ до мовознавства: Підручник. – Вид. 3-тє. - Київ : Академія, 2010. - 464 с.

3. Федик В. Запозичення як засіб збагачення словникового складу англійської мови. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць / Видавничий дім «Гельветика» - Дрогобич, 2022. – Вип. 56. Т. 3. – С.117-121

4. Polishchuk G.V. German Borrowings In English In The Early 20 Century (Lexicographic Survey). Вчені Записки Таврійського Національного Університету Імені В. І. Вернадського Серія. - Видавничий дім «Гельветика», 2020. - Т. 33. – Вип. 1.- Ч. 1. - С. 181–186.

5. Schröter M. The wanderlust of German words and their pragmatic adaptation in English. Journal of Pragmatics. - 2021. - Vol. 182. P. 63–75. URL: https://doi.org/10.1016/j.pragma.2021.06.005 (date ofaccess: 27.01.2025).

6. Sheverun N., Leitsius H., Mozhova Y. Germanisms and their adaptation in english (based on materials of socio-political sphere and sphere of economy). Philological Review. - 2021. - № 1. - С. 163–168.

Ольга Петренко
Наукова керівниця – доц. Смірнова М.Р.

Залучення франкомовного пісенного матеріалу для розвитку граматичної компетенціїучнів 9 класу ЗЗСО

Сучасна освіта дедалі частіше ставить перед собою завдання вдосконалювати та поліпшувати в школярів здатність критичного мислення, швидкого розв'язання задач, нестандартний підхід мислення та навіть підвищення загальної мотивації. Вважаємо, що одним з кращих способів для цього є залучення різноманітних інтерактивних методів, зокрема пісенного матеріалу. Так, Т. Мерфі наголошує: «Пісні є багатим джерелом автентичної мови і можуть бути використані для навчання граматики, лексики та вимови у значущому контексті. Вони також допомагають учням засвоювати мовні моделі природнім шляхом через повторення та мелодію»[1,с. 7].

Актуальністьнашого дослідження зумовлена тим, що завдяки пісням учні всебічно розвивають свої мовні навички. Адже крім збагачення словникового запасу, учні також можуть наглядно спостерігати використання граматичних конструкцій та виразів у запропонованому пісенному матеріалі. За словами С. Медіни,«пісні допомагають учням засвоювати граматичні структури на підсвідомому рівні, піддаючи їх повторюваним та ритмічним моделям.Цей природній вплив полегшує засвоєння граматичних правил без чітких інструкцій»[2, с. 92].

Згідно з І. П. Тригуб, «Граматична компетенція – це здатність людини до конкретного граматичного оформлення своїх усних і писемних висловлювань і розуміння граматичного оформлення мовлення інших, яка базується на складній і динамічній взаємодії відповідних навичок, знань та граматичної усвідомленості»[3,с. 77].

Так, аналізуючи підручник Н. П. Чумак та Т. В. Кривошиєвої«Французька мова» 9 клас [4], бачимо, щоу кожному розділі присутні пісні, які відповідаютьграматичному матеріалу, котрий розглядаєтьсяу відповідному уроці. Для прикладу п'ятий розділ підручника, в якому розглядається тема **артиклів**, пропонує правила з конкретними прикладами та різні

види вправ для опрацювання. Для кращого засвоєння цього матеріалу пропонується пісня**«Hommagé à laFrancophonie»**,в якій присутньо 13 випадків вживання різних видів артиклів. Водночас, ми рекомендуємо додати такі пісні як «**Papaoutai**», «**Dernièredanse**», «**Toutvabien**» та «**LeFestin**» з метою підвищення інтересу учнів та розвитку їх мовних навичок з використанням таких інтерактивних ресурсі як Wordwall та Learningapp.

Підсумовуючи, можна стверджувати, що франкомовні пісні не лише здатні передати культуру та неповторність мови, а й відкривають можливості для поліпшення мовних навичок у контексті граматики, лексики та розвитку комунікативної компетенції. Їх прослуховування та аналіз на уроці допомагають учням не тільки запам'ятовувати граматичні конструкції, застосовувати їх у мовленні природнім чином.

Список літератури

1. Murphey, T. (1992). Music and Song. OxfordUniversityPress, p. 7.
2. Medina, S. L. (1993). The Effect of Music on SecondLanguageVocabularyAcquisition. TESOL Quarterly, 27(1), p. 92.
3. Тригуб І.П. Формування граматичної компетенції у студентів немовних спеціальностей ВНЗ у процесі вивчення англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. 2014 №10 том 2, ст.75
4. Чумак Н. П., Т.В.Кривошеєва. Французька мова (5-й рік навчання) : підруч. для 9 кл. загальноосвіт. навч. закл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2017. 224 с.

Аліна Преутеску
Наукова керівниця – проф. Мойсюк В. А.

Використання прагматичних стратегій у французькому рекламному тексті парфумерії

Сьогодні за умов ускладнення та інтенсифікації*конкуренції на* ринку товарів і послуг, маркетологи змушені вдаватися до певних заходів, щоб за рахунок формування прихильності споживачів збільшити прибутокі підвищити ефективність продажу товарів. Таким є створення ефективної реклами, складником якої є рекламний текст (далі – РТ). Різноаспектне вивчення РТ дозволяє зрозуміти, як реклама впливає на аудиторію через добір мовних одиниць та мовних засобів. Тому дослідження, зокрема, прагматики РТ привертає увагу багатьох науковців(Ю. Булик, Т. Гулак,Н.Лисата ін.)та визначає **актуальність** нашої роботи. **Метою** цієї розвідки є аналіз мовнихзасобів та прагматичних стратегій прямого/непрямого впливу на споживача на матеріалі РТ французької парфумерії.

Насамперед зазначимо, що прагматичні аспекти спілкування пов'язані «з впливом суб'єктів один на одного за допомогою мовних засобів» [1, с. 105]. Відповідно, РТ слугує засобом взаємодії, мета якої– вплинути на емоції та поведінку споживача. Вивчаючи засоби впливу на потенційних покупців, лінгвісти виокремлюють прямий та прихований мовний вплив.

Прямий мовленнєвий впливвідповідає відкритій меті й намірам адресанта. Основною його характеристикою єпряме звернення до споживача за допомогою різних займенників. Так, особовий займенник ***nous*** репрезентує компанію, яка просуває товар, а ***vous***передбачає пряме звернення до споживача; присвійний прикметник *notre* позначає товари або послуги, пропоновані брендом (напр.: *Notrecollection, Découvreznotrenouvelleodeur*), а ***votre*** акцентує увагу на клієнті та його потребах(напр.: *LuckyCandyc'estvotrenouveauporte-bonheur*).

Щодо прихованого мовного впливу, то одним з його різновидів є мовна маніпуляція, яка спрямована на поведінкову та когнітивну сфери діяльності реципієнта та імпліцитно

актуалізується мовними засобами. Серед основних способів маніпуляції у рекламі І. Мойсеєнко [3, с. 127-128] розрізняє:

1) «мова опису відчуттів»:підбір слів,які пробуджують у споживача сенсорні асоціації, пов'язані із запахом, смаком тощо, напр.: *Découvrezlanouvellesignaturecremosocacao*(парфуми Cacharel) [4].Одиниці *cacao*та *cremoso*апелюють до смакових та нюхових відчуттів, підкреслюючи унікальність продукту та створюючи асоціації із солодкістю аромату;

2) «апеляція до позитивних емоцій»:використаннямовних засобів,які викликаютьпозитивні емоції (радість, спокій, таємничість тощо), напр.:*Ressentezlapuissancedel'absoludefleur éternelle*(парфуми Mugler) [5]. Одиниця *lapuissance*передає інтенсивність аромату та посилює бажання відчути його «силу» на собі;

3)«соціальне підтвердження»:залученнядорекламної компанії фахівців та відомих особистостей, напр.:*DécouvrezlanouvellecampagneDiorHommeetsuivezRobertPattinson à traverslesruesdeNew-York* (парфуми Dior) [6]. Цей спосібзміцнює довіру до продукту, а залучення знаменитостейвикликає бажання наслідувати їх приклад.

Отже, використання в РТ відповідних мовних засобів є ключовим елементом для досягнення бажаного ефекту, оскільки вони безпосередньо впливають на сприйняття і реакцію потенційного споживача.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основикомунікативноїлінгвістики: підручник. Київ: Видавничий центр "Академія", 2004. 344 с.
2. Зірка В. В. Мовна парадигма маніпулятивної гри в рекламі: автореф. дис. ... д-ра філол. наук: 10.02.02 / НАН України. Ін-т мовознав. ім. О.О.Потебні, 2005. 32 с.
3. Мойсеєнко І. П. Вербальні засоби маніпуляції в рекламі. *Вчені запискиТНУ імені В. І. Вернадського*. *Серія: Філологія.Журналістика*. 2024. Вип. 126.С. 126-130.
4. https://surl.li/jlvpfx
5. https://surl.li/dgxuta
6. https://surl.li/jhznmb

Ольга Руснак
Наукова керівниця – асист. Москаль Т. Д.

Метод групової дискусії у формуванні англомовної компетентності в говорінні в учнів старшого ступеня середньої школи

Сучасна освіта орієнтована на розвиток комунікативної компетентності учнів, що є ключовим завданням при вивченні іноземних мов. Особливе значення має формування навичок говоріння, оскільки вони забезпечують можливість вільного володіння мовою в реальних умовах спілкування. Одним з ефективних методів, що сприяє цьому процесу, є групова дискусія, яка стимулює мовленнєву активність, розвиває критичне мислення та навички співпраці [2].

Групова дискусія як метод навчання ґрунтується на принципах інтерактивного навчання, що передбачає активну участь учнів у навчальному процесі. Під час дискусії учні мають можливість обмінюватися думками, аргументувати свою позицію, слухати та аналізувати інші точки зору. Існує багато дискусійних форм інтерактивних технологій. Серед них: «евристична» бесіда, презентація, «мозковий штурм», метод «круглого столу», метод «акваріуму», метод «світлофору», дебати, засідання експертної групи (панельна дискусія), форум, концентричні кола, обговорення аудіо- і відеозаписів, рольова дискусія [3]. Усі вони стимулюють пізнавальну активність учнів, розвивають творчі здібності, формують вміння висловлювати свою думку, слухати опонентів, розвивають здатність до критичного мислення. Перед проведенням дискусії необхідний етап підготовки: обговорення проблеми в групах чи в парах, відпрацювання нової лексики, складання діалогів. Під час проведення дискусії учнів можна розділити на групи з розподілом ролей. Учасникам дискусії по черзі надається час для виступу. Після проведення дискусії рекомендується провести аналіз виступу сторін. Використання цього методу дозволяє вдосконалювати навички говоріння та розвивати комунікативну компетентність [1]. Дискусія ефективна при наявності нижченаведених факторів: правильний вибір предмета

обговорення (дискусія – це не тільки «суперечка», а й цікаве обговорення проблеми); активна участь усіх учасників обговорення (учасники дискусії звертаються безпосередньо один до одного); умотивованість мовленнєвих дій учасників обговорення (мотивація мовленнєвої діяльності досить висока, якщо учасники обговорюють реальні, професійно зорієнтовані ситуації) [3].

Використання методу групової дискусії на уроках англійської мови має такі переваги: участь у дискусії робить процес навчання більш цікавим та замотивовує до вивчення англійської мови; групова дискусія створює природне середовище для спілкування, де учні мають можливість практикувати свої навички говоріння, слухання та розуміння; участь у дискусії спонукає учнів до активного пошуку інформації, аналізу та критичного осмислення різних точок зору; обговорення соціокультурних питань сприяє розширенню світогляду учнів, формуванню толерантного ставлення до інших культур та розвитку міжкультурної комунікації.

Отже, метод групової дискусії є ефективним інструментом формування англомовної компетентності в говорінні серед старшокласників. Він дозволяє створювати умови для активного використання англійської мови, розвиває мовленнєві та соціальні навички, мотивує учнів до самостійного мислення та вираження власної позиції. Застосування цього методу сприяє підвищенню якості навчального процесу та підготовці учнів до реального мовного середовища.

Список літератури

1. Бех П.О., Биркун Л.В. Концепція викладанняі ноземних мов в Україні. Іноземні мови. Київ, 2016. №2. С.3-8.

2. Боделан О.В. Вплив інтелектуальних і комунікативних особливостей учнів на їхню психологічну адаптацію у школі. *Наука і освіта.* Одеса,1998.№ 5.С.32-34.

3. Кларін М.В. Інновації у світовійпедагогіці: навчання на основі дослідження, ігри та дискусії. Рига, 1995. 176 с.

4. Ніколаєва, С. Ю. Сучасні технології навчання іноземних мов і культур у загальноосвітніх і вищих навчальних закладах. Київ, 2015. 444 с.

Богдан Рабанюк
Науковий керівник – проф. Бялик В.Д.

Структура англійських термінів газозварювання: перекладацький аспект

. Доведено, що в терміні виділяється стільки терміноелементів, скільки у ньому є морфем (чи слів). Вони можуть збігатися зі словом (головка,пам'ять), морфемою (найчастіше кореневою (патентовласник), рідше афіксальною, що характерне для терміносистем хімії, біології, медицини,мінералогії: -ид, -ат, -оз). [1; 2, с.3]. Важлива морфологічна структура терміна з виокремленням кореня та афікса[1]. Для прикладу, у терміні *weldable* [4] (*зварюваний,придатний до зварювання* [3]), *weld* – корінь,а , -able є суфіксом, що й додає слову weld нове значення *придатності, готовності об'єкта до обробки (зварювання) самим об'єктом*, про який ідеться у контексті (тут і далі приклади подані за словниками [3;4]. Структурна складність терміна традиційно охоплює прості терміни (складаються з одного слова :*electrode – електрод, nozzle– сопло, torch – пальник)*; складні терміни (складаються з двох і більше коренів якіможуть бути пов'язані за змістом :*undercut – підріз, ultraviolet – ультрафіолет, radiograph – рентгенограма*); складені терміни (складені з кількох слів :*filler rod – присадний прутень, arclength – довжина дуги, welding machine – зварювальний апарат)*;складноскорочені терміни (скорочені до абревіатур, але можуть також містити додаткові слова *(TIG welding – аргонодуговезварювання, mechanized MIG – механізоване напівавтоматичнезварювання, OCV – напруга, що подається на розімкнене коло).* Розглянемо відповідні приклади у термінології зварювання:*Air Carbon Arc Cutting* [4]. Цей складений термін позначає *процес,що передбачає різання листових і прокатних металевих деталей задопомогою електричного розряду (дуги), що розігріває вузькуділянку металевої деталі до температури плавлення і одночаснорозплавлений метал видувається стисненим повітрям[3]*. Термін складається з чотирьох терміноелементів, які також єтермінами: *air* (повітря – у даному

випадку мається на увазі *стиснене повітря*), *carbon* (у даномуконтексті позначає *вугільний (карбоновий) електрод*,*arc* (означає *дугу електричного розряду, що виникає між соплом різака та розрізуваною деталлю*)та *cutting* (різання – у даному контексті *дугове різання*). Термін лаконічний, точний, відповідає вимогам до терміна. Натомість, *current* [4] – простий термін, що складається з одноготерміноелемента і позначає *зварювальний струм, тобто номінальнийструм, що протікає по провідниках електричного кола під часзварювання* полісемічний, адже, крім значення *"струм", current* може трактуватися також як*"нинішній", "поточний". TIG Welding* – складноскорочений термін, що позначає *процесзварювання вольфрамовим електродом у аргоновому середовищі*. Термін складається з таких терміноелементів: *tungsten, inert, gas*, які подаються у вигляді абревіатури, та *welding*. Правильне відтворення такого типу термінів у перекладі можливе тільки на основі фонових знань перекладача про його структуру і зміст, притаманний галузі.Такий термін також можна вважати точним завдяки йогомоносемічності та лаконічності.

Серед інших складнощів, які постають перед перекладачем галузевої літератури, в тому числі термінології зварювання, слід віднести внутрішню семантичну структуру терміна, його синонімію[1], що неодмінно призводить термінологів і перекладачів до проблем стандартизації, нормалізації та уніфікації термінів[2]. Уніфікація дозволяє підвищити зручність використання обладнання іпристроїв серед зварників, краще розуміти технічні процеси, з одного боку, та сприяє ефективному перекладу газозварювальної термінології – з іншого.

Список літератури

1.Баган М.П. Основи термінознавства. Київ, 2023.

2.Вакуленко М.О.:Українська термінологія: комплексний лінгвістичний аналіз. Івано-Франківськ, 2015.

3.Англо-український словник зварювання Режим доступу: https://ulif.mon.gov.ua/system/files/zvaryuv_slovnyk_part1.pdf.

4.WeldingDictionary. Access mode: https://www.millerwelds.com/resources/welding-guides/welding-dictionary

Аделіна Рижак
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Вплив контексту на переклад політичного дискурсу ЗМІ

З розвитком технологій, цифрова комунікація сприяла поширенню інформації, але ускладнила процес перекладу, адже перекладачі мають правильно інтерпретувати текст, де важливий контекст.

Контекст у перекладі – це середовище, що оточує певне слово, речення або текст,включаючи соціокультурні, лінгвістичні, історичні та ситуативні умови[1, с. 33]. Крім того він в основі ширшого явища – дискурсу, який охоплює взаємодію між мовцем і слухачем і створює смислову єдність у межах тексту або розмовної мови. На даний момент інформація в світі поширюється миттєво, особливо популярні політичні теми. Саме тому вартовиокремити терміни політичного дискурсу та політичного дискурсу ЗМІ.

Обидва вони пов'язані зі сферою політики, але не тотожні. Наприклад, виступ політика на конференції, зустрічі чи круглому столі – це політичний дискурс. Політичний дискурс у ЗМІ – складне комунікативне явище, спрямоване на боротьбу за владу через формування громадської думки. Він включає тексти, контексти (ситуативні, соціокультурні та прагматичні) і мовні засоби[3, с. 179-180]. На основі заголовків газет, можна виділитимовні засоби, за допомогою яких привертається увага читачів, а саме, евфемізми, їхньою метою є пом'якшити висловлювання[2, с. 100]. Аналізуючи газетністатті, слід звернути увагу на перекладацькі стратегії та трансформації (калькулювання, адаптація, заміна або компресія), які зазвичай використовуються для збереження смислу в іншій мовній культурі. Розглянемо декілька прикладів:

1. ZelenskyyinDavos*criticises*Slovakprimeministerover "love" forRussiangas - Зеленський у Давосі *вколов*Фіцо за "любов" до газу з РФ [4]. У цьому випадку розглянемо слово *“criticise”*,

перекладач використав модуляцію, це додає експресивності та створює сильніший емоційний ефект.

2. Ifwedon'tspendconsiderablymorethan 2% ondefence, *wewillhavetodoRussianlanguagecourses*– Або ми збільшимо витрати на оборону, *або дістaвайте підручники з російської* [5]. У цьому варіанті перекладу фраза*"wewillhavetodoRussianlanguagecourses"* перетворюється на образний вираз *"або дістaвайте підручники з російської"*. Це змінює формулювання, але зберігає ідею. Також компресія робить фразу більш динамічною й придатною для газетного стилю.

Отже, важливо розуміти, що при інтерпретації будь-якого матеріалу, де точність і адаптація змісту культурних і мовних особливостей аудиторії критичні для збереження ефективності та впливу повідомлення, роль перекладача є невід'ємною частиною процесу.

Список літератури

1. Герасимова О. І. Важливість контексту у перекладі з англійської. *Іноземні мови XXI століття: професійні комунікації та діалог культур*: Збірник наукових праць ДонНУЕТ. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2023. с. 33.

2. Коляда Е., Кондрук А. Евфемізми як засіб маніпуляції у політичному дискурсі. *Актуальні питання іноземної філології.* Науковий журнал. № 2/2015. с. 100.

3. Лойко В. До питання маніпуляції суспільною свідомістю у політичному дискурсі ЗМІ. *Вісник Житомирського державного університету.* Випуск 57. Філологічні науки. 2011. с. 179-180.

4. ZelenskyyinDavoscriticisesSlovakprimeministerover "love" forRussiangas. EuropeanPravda. URL: https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2025/01/21/7203026/ (dateofaccess: 24.01.2025)

5. Ifwedon'tspendconsiderablymorethan 2% ondefence, wewillhavetodoRussianlanguagecourses. EuropeanPravda. URL:https://www.eurointegration.com.ua/eng/news/2025/01/14/7202496/ (dateofaccess: 23.01.2025).

Ольга Робуляк
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Проблеми перекладу мови реклами

У контексті посилення міжнародних зв'язків та швидкого обміну інформацією постає проблема правильного, доречного та адекватного перекладу реклами. Рекламний дискурс поєднує мовні, когнітивні та соціокультурні компоненти, що ускладнюють процес його передачі з мови оригіналу на цільову мову [2].

У межах перекладознавства рекламний текст уже тривалий час є об'єктом наукових досліджень, складність перекладу зумовлена лінгвістичними та соціокультурними відмінностями.Зважаючи на характерні особливості реклами, такі як: апелювання до емоцій споживачів, адаптація до культурних і соціальних контекстів, використання переконливих мовних засобів, виникає стійкий інтерес до вивчення природи рекламного дискурсу серед соціологів, економістів, психологів і лінгвістів [1].

Проблематику перекладу рекламних текстів досліджували безліч перекладознавців, як от: Ю. С. Бернадська (2008), Х. Кафтанджиєв (1995), Н. Л. Коваленко (2006), Ю. В. Кривобок (2012), А. Д. Кривоносов (2001), Н. С. Лиса (2003), Є. В. Медведєва (2003), А. В. Оляніч (2016).

Прагматична адаптація англомовних рекламних текстів потрібна, коли буквальний переклад неможливий через відсутність прямого еквівалента або інші перекладацькі труднощі. У таких випадках застосовується адаптація чи локалізація, що змінює текстове наповнення, але зберігає візуальну складову. Основні виклики виникають через відмінності у менталітеті та мовній типології англомовної та іноземної культур[3].

Рекламні тексти часто насичені ідіомами, слоганами, грою слів, що вимагає не дослівного перекладу, а адаптації [2]. Наприклад, у 1990-х роках компанія Pepsi запустила рекламну кампанію в Китаї з гаслом "ComealivewiththePepsigeneration" (Поживи з поколінням Pepsi). Однак при перекладі цього

слогану на китайську мову він набув негативного забарвлення, оскільки звучав як "Pepsibringsyourancestorsbackfromthegrave" (Pepsi повертає ваших предків із могил).Така адаптація викликала значне непорозуміння, оскільки в китайській культурі шанування предків є важливою духовною практикою, і використання цього образу у контексті реклами виглядало неприязно і навіть образливо[4].

Ще одним прикладом невдалого перекладу рекламного тексту є слоган компанії KFC , який був використаний у Японії в 1980-х роках — "Finger-lickin' good" (Смачно до пальців). Цей слоган не відповідав культурним особливостям місцевого ринку, оскільки в японській культурі пальці часто асоціюються з нечистотою, що сприяло негативному сприйняттю рекламного повідомлення. Враховуючи ці культурні уподобання, компанія була змушена адаптувати слоган, змінивши його, щоб уникнути непорозумінь і забезпечити позитивне сприйняття бренду серед японських споживачів [4].

Отже, при перекладі рекламних текстів виникають певні труднощі, найпоширеніші з яких – збереження оригінального задуму, а також експресивності та прагматичності тексту оригіналу. Не варто забувати і про врахування культурного аспекту при перекладі, що дозволяє враховувати цінності, традиції та особливості світогляду цільової аудиторії.

Список літератури

1. Аврасін В. М Соціальні та психолінгвістичні характеристики мовиреклами / В. М. Аврасін. – М. : Міжнароднівідносини, 2011. – 196 с.

2. Коваленко Є. Г. Рекламний дискурс: лінгвістичніаспектививчення : зб. наук. праць. Донецьк : Дон. нац. ун-т., 2009. С. 314-319.

3. Костенко Г. М. Прагматична репрезентаціярекламнихтекстів : тези. Запоріжжя : зб. тез доп. щорічн. наук.-практ. конф. середвикл., наук., мол. уч., асп. і студ. ЗНТУ, 2014. С. 31-32.

4. Малишенко А.О. Переклад слоганів в англомовному рекламному дискурсі. Вісник ХНУ. 2011. № 793. С. 188–192.

5. TOPPANDIGITALLANGUAGE. URL: https://toppandigital.com/translation-blog/5-marketing-translation-mistakes/ (дата звернення: 30.01.2025).

Марина Роман
Наукова керівниця – доц. Сунько Н. О.

Лінгвістичний аспект локалізації мобільних додатків українською мовою

Сьогодні задля просування цифрових продуктів на ширший ринок важливо вміти вдало адаптуватися до культурних особливостей різних регіонів. Локалізація – комплексне явище, яке обіймає економічні, технологічні та лінгвістичні складники.[1, с.90].

У сучасному світі більшість діджитал продуктів практичніші саме у форматі мобільних застосунків (далі – МЗ). Відомо, що після 16 липня 2022 року сайти та сторінки в соціальних мережах мають вестися українською мовою. Йдеться про YouTube-, Viber-, Telegram-канали, мобільні застосунки тощо[2]. Тому тема локалізації, як ніколи, актуальна.

Метою розвідки є дослідження лінгвістичних особливостей локалізації МЗ українською мовою. У ході роботи порушено декілька важливих питань, а саме: мовне оформлення інтерфейсів мобільних додатків та забезпечення і збереження зручності використання.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній проаналізовано й порівняно 3 МЗ, які відрізняються своїм призначенням, сферою, країною-виробником та цільовою аудиторією.

В основі даної роботи лежать три МЗ, а саме: соціальна мережа«Instagram», месенджер «WhatsApp» та додаток для навчання «Duolingo». У ході дослідження стало зрозуміло, що для перекладу різноманітних мобільних програм існують кілька «сталих фраз», які використовують незалежно від виду МЗ. Наприклад, «*Learnmore*» усюди передають як «Докладніше» (замість «Дізнайся більше», «Детальніше» чи інших варіантів перекладу) чи «*Search*» як «Пошук» (замість, до прикладу, наказовою формою дієслова «Шукай»). Методом порівняння виявлено, що відсоток фраз і термінів, перекладених дослівним перекладом, набагато менший (30%), ніж тих, які переклали шляхом модуляції, адаптації та ін. (70%). Цікаво зазначити, що

адаптативним шляхом переклали навіть ті слова, які можна було б перекласти й шляхом транскрипції чи транслітерації, як-от: *«post» – «допис», «account»– «обліковий запис», «followers» – «читачі»* (замість *«пост», «акаунт», «фоловери»,* оскільки ці слова вже ввійшли у наше використання).

У результаті дослідження, після окремого аналізу та зіставлення локалізованих версій МЗ, можна чітко виокремити такі висновки: за допомогою локалізації вдалось уникнути неясності певних термінів;найбільш вагомим чинником, що впливає не лише на процес перекладу, а й на візуальну складову додатків, є граматичні особливості української та англійської мов.

Отже, сфера локалізації мобільних застосунків наразі є однією із ключових для розвитку продукту в інфопросторі. Через це подальше її дослідження може базуватись на застосунках із зовсім іншою лексикою(історизми, архаїзми, жаргон, варваризми тощо), специфікою роботи чи використання.

Список літератури

1. Мазур О. В., Кучів С. Локалізація як явище перекладу. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. Т. 7, № 35.

С. 89-95.

2. Сайти та соцмережі українською: які норми мовного закону запрацюють з 16 липня - BBC News Україна. *BBC News Україна.* URL: https://www.bbc.com/ukrainian/features-62124819.amp (Last accessed: 29.01.2025).

3. Мобільний застосунок «Instagram». URL:https://www.instagram.com/

4. Мобільний застосунок ««WhatsApp». URL: https://www.whatsapp.com/.

Олександра Романюк
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Вживання військової термінології в промовах політиків 2022-2024 рр. та особливості її перекладу

З початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну в лютому 2022 року військові питання стали основною частиною політичних дискусій. Політичні діячі використовують військову термінологію у своїх інтерв'ю та промовахчерез актуальність цієї тематики у світі та потребу надавати людству актуальні проблеми та новини. Саме тому необхідно звертати особливу увагу до точності перекладу військової термінології, щоб основні поняття, теми та ідеї передані з абсолютною чіткістю.

Військова термінологія також впливає на міжнародні відносини, адже точне розуміння та передача військових понять необхідна для дипломатії та переговорів між державами. Некоректно перекладені терміни можуть спричинити непорозуміння або конфлікти[1, с. 97].Саме тому метою роботи є дослідження вживання військової термінології у промовах політиків 2022-2024 років та дослідження особливостей її перекладу. Щоб досягти необхідної мети, маємо виконати такі завдання: визначити основні функції військової термінології у політичних промовах; провести аналіз основних військових термінів, які використовуються політиками у промовах дослідити особливості їх перекладу українською та англійською мовами; виявити основні перекладацькі трансформації, які найчастіше застосовуються для передачі військової термінології.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній вперше аналізується, як військова термінологія використовується в промовах політиків під час війни в Україні , а саме у 2022-2024рр. Дослідження військової термінології в цей період є на часі через постійне використання цієї лексики в медіа, політиці та міжнародних переговорах.Особлива увага приділяється тому, як ці терміни перекладаються українською та англійською мовами, які проблеми можуть виникати при перекладі і як будуть змінюватися значення термінів в іншій культурі.

Під час дослідження проаналізовано політичні промови та інтерв'ю українських і західних діячів, таких як Володимир Зеленський, Джо Байдена, Борис Джонсон, тощо. Обрано найбільш поширені військові терміни:*escalation* – ескалація; *casualties*– втрати (загиблі та поранені); *shelling* – обстріл; *airdefensesystem*– система протиповітряної оборони; *militaryaid* – військова допомога, які часто використовують політики у своїх промовах.

Можемо зробити висновок, що військова термінологія відіграє важливу роль у політичному світі, формуючи суспільну думку. У військовому перекладі важливе значення мають точність та адекватність перекладу, оскільки перекладений матеріал може слугувати основою для прийняття важливих рішень, проведення військових операцій. Важливе значення має також передача структурної форми та послідовність викладу інформації.

Під час перекладу військової термінології часто виникають труднощі, пов'язані з відсутністю точних відповідників та необхідністю адаптації деяких термінів. Саме тому дуже часто перекладачі використовують трансформації, які допомагають зменшити ризики втрати змісту та передати основну суть інформації.

Список літератури

1. Зайцева М.О. "Особливості перекладу термінів на військову тематику". *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова*. 2013. №10. С. 96–102.

2. Інтерв'ю на YouTube. URL: https://youtu.be/fDKxUitS2gc?si=I1G8tLfHWA-pioNb

3. Офіційний сайт Президента України. URL: https://www.president.gov.ua (https://www.president.gov.ua/)

4. Офіційний сайт Білого дому. URL: https://www.whitehouse.gov (https://www.whitehouse.gov/)

5. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com (https://www.theguardian.com/).

Таісія Ропчан
Наукова керівниця – доц. Стефурак О. В.

Лексична модуляція у французько-українському художньому перекладі

У сучасному перекладознавстві значну увагу приділяють дослідженню перекладацьких трансформацій, серед яких важливе місце займає лексична модуляція. Вона є одним із ключових прийомів, що дозволяє адаптувати зміст оригінального тексту до мовних і культурних особливостей мови перекладу. Лексична модуляція включає такі типи трансформацій, як зміна точки зору, антонімічний переклад, переосмислення причинно-наслідкових та часових відношень, використання перифраз та метонімічних змін [1].

Дослідження показує, що лексична модуляція є ефективним інструментом у художньому перекладі, особливо при передачі стилістичних і семантичних особливостей тексту. Вона дозволяє зберегти авторський задум та емоційну насиченість твору, забезпечуючи його адекватне сприйняття читачем.

Метою даного дослідження є аналіз механізмів лексичної модуляції у французько-українському художньому перекладі. Зокрема, розглянуто такі аспекти:

1. **Переосмислення причинно-наслідкових відношень.** Роман Альбера Камю "Сторонній" (L'Étranger) містить фразу "*Lamer, lesoleil, etlalumièrequ'ilsdonnaientétaientpourmoidesobstacles à surmonter*"[4], що в українському перекладі звучить як "*Море, сонце і світло, які вони дарували, були для мене перешкодами, які потрібно було подолати*". Модуляція тут відображається у зміщенні фокусу з простого опису зовнішніх об'єктів на їх вплив на внутрішні переживання персонажа, підкреслюючи його сприйняття цих елементів як викликів, що потребують подолання.

2. **Трансформація часових відношень.** У романі Альбера Камю "L'Étranger" речення "*Aujourd'hui, mamanestmorte. Oupeut-êtrehier, jenesaispas.*" перекладено як "*Сьогодні померла мама. Або може, це було вчора, я не знаю*". Цей рядок відображає невизначеність і байдужість персонажа до часу [2].

3. **Антонімічний переклад.** У п'єсі Жан-Батіста Мольєра "Міщанин-шляхтич" (LeBourgeoisgentilhomme) іронія та сатира відіграють важливу роль. Якщо в оригіналі герой каже "Jeveuxêtrenoble", що перекладається як "Я хочу бути шляхетним", антонімічний переклад може використати "Я відмовляюся бути простолюддям", що підкреслює його презирство до свого походження і бажання змінити свій соціальний статус, зберігаючи при цьому саркастичний тон п'єси [3].

4. **Метонімічні зміни та перифрази.** У романі "Граф Монте-Крісто" Дюма часто використовується метонімія "l'îled'If" (острів Іф) для позначення ув'язнення та втрати свободи. У французькому тексті може бути висловлювання: "Il a laissésonespoir à l'îled'If." В українському перекладі ця фраза може бути інтерпретована метонімічно, де "острів Іф" стає символом розпачу та самотності, що підкреслює глибокий внутрішній стан героя [5].

Проаналізовані приклади з французької художньої літератури демонструють, що лексична модуляція є невід'ємною частиною перекладацького процесу, що сприяє підвищенню точності, стилістичної виразності та культурної адаптації тексту.

Отже, використання лексичної модуляції в художньому перекладі дозволяє забезпечити адекватну передачу змісту, зберігаючи стилістичні та емоційні особливості оригіналу. Це підтверджує її важливу роль у досягненні еквівалентності між текстами різних мовних і культурних систем.

Список літератури

1. Білоус І. М. Перекладацькі трансформації у французько-українському перекладі. – Львів: ЛНУ імені І. Франка, 2004.
2. Бик Н. Л. Сучасні підходи до лексичної модуляції в перекладі. – Харків: ХНУ, 2013.
3. Шавкун Л. О. Теоретичні аспекти перекладацьких стратегій. – Дніпро: ДНУ, 2009.
4. Camus, Albert. "L'Étranger." ÉditionsGallimard, 1990.
5. Dumas, Alexandre. "LeComtedeMonte-Cristo." Pétion, 2018.

Євгенія Сандуляк
Наукова керівниця – доц. Мігорян О.В.

Політична промова як об'єкт лінгвістичних досліджень

Політичні процеси відіграють неабияку роль у житті чи не кожного громадянина, мають істотне значення для встановлення правопорядку й підтримки стабільності в суспільстві в цілому. Політична промова є важливим елементом формування політичної культури, а дослідження її ознак, технік, прийомів, лексичних та функційних аспектів відіграє суттєву роль для розуміння взаємозв'язків мови та політики, розкриття маніпулятивних прийомів й ідейних характеристик політичних ідеологій. Лінгвістичний аналіз сприяє кращому розумінню політичної комунікації і її впливу на суспільну свідомість [1].

Вивченням політичної промови як явища і політичного дискурсу в цілому займалася значна кількість зарубіжних і вітчизняних дослідників. Одними із перших сучасних вчених до цієї теми звернулися такі представники соціолінгвістичного напряму як Г. Лассуел, Дж. Фішман, Е. Гоффман, Г. Гарфінкель, неоструктуралісти Р. Барт, А. Греймас, К. Мец та інші [2].

Стосовно вітчизняних досліджень політичного дискурсу, то його вивчали такі вчені як В. Дем'янков, М. Кожина, О. Федорова, О. Паршина, Г. Почепцов, Ю. Степанов, В. Чернявська, О. Шейгал тощо [3].

Відповідно до визначення української дослідниці Л. Мацько, «політична промова – завчасно підготовлений політичний виступ із негативними чи позитивними оцінками, конкретними фактами, обґрунтуваннями, з чітко окресленими планами, перспективою змін» [4]. Вона часто стає об'єктом лінгвістичних досліджень, оскільки відображає взаємодію мови й політики, а також безпосередній вплив мовних явищ на формування і вираження політичних ідей, установок та дискурсів.

Політична промова є складовою політичної комунікації. Промови політичних діячів або лідерів англомовних країн зазвичай вважаються гостро публіцистичними, саме через те, що

в них переважають ідейні ствердження, а також висвітлюються погляди, напрямки та ідеологічна позиція.

Дослідник О. Падалка стверджує, що політична промова має бути зрозумілою, сприйнятливою для суспільства та «своєю інформацією і вербальним її втіленням має відповідати активній чи хоча б пасивній мовній компетенції загальної маси членів етнічного колективу» [5].

Як зазначає В. Бутова, мова відіграє велику роль в світі політики, і ця роль постійно посилюється. Політична мова – необхідний інструмент політики і влади, який не тільки відображає дійсність, а й формує її за допомогою інформаційного впливу. Вона забезпечує передачу політичної інформації, формування соціальних і політичних ідеалів, норм і цінностей, політичних переконань громадян [6].

Отже, вивчення політичної промови вимагає розуміння політичного контексту, культурних норм, політичного протоколу та етикету, а також аналізу мовних засобів, використовуваних політичними діячами.

Список літератури

1. Hashim S. Speech Acts in Political Speeches. *Journal of Modern Education Review*. 2015. Vol. 5, No. 7. P. 699–706.
2. Chilton, P. Analysing Political Discourse: Theory and Practice. London, New York : Routledge Taylor and Francis Group, 2004. 218 p.
3. Гончарова О. М. Політичний дискурс риторики: історико-культурологічнівиміри. *Культура і сучасність*. 2013. № 1. С. 65–72.
4. Мацько Л. І. Лінгвістична риторика. *Наука і сучасність*: зб. наук. праць. Київ : Логос, 2012. С. 3–16.
5. Падалка О. В. Політичнапромова та їїпросодичні характеристики. НауковийвісникСхідноєвропейськогонаціональногоуніверситетуімені ЛесіУкраїнки. Філологічні науки. *Мовознавство*. 2012. № 6. С. 66–69.
6. Антонюк О., Вусик Г. Сучаснийполітичний дискурс як об’єктлінгвістичнихдосліджень. *ВісникстудентськогонауковоготовариствaДонНУімені Василя Стуса*. 2020. № 12. Т. 2. С. 213–217.

Тетяна Сергійчук
Наукова керівниця – асист. Батринчук З.Р.

Етапи формування лексичної компетентності на уроках англійської мови у старшій школі

Оволодіння лексичною компетентністю є ключовим аспектом у процесі вивчення іноземної мови, адже саме словниковий запас визначає здатність учнів висловлювати думки, розуміти співрозмовника та ефективно комунікувати у різних життєвих ситуаціях.

Знання англійської мови відкриває безліч можливостей перед старшокласниками. Вони матимуть змогу реалізувати потенціал у відповідних професійних напрямках. Завдяки цьому здобувачі освіти формуватимуть компетентності, необхідні для спілкування, зокрема й лексичну. О. Бігич визначає лексичну компетентність як "здатність людини до коректного оформлення своїх висловлювань та розуміння мовлення інших, яка базується на складній динамічній взаємодії відповідних навичок, знань і лексичної усвідомленості. Успішність формування лексичної компетентності залежить від рівня сформованості лексичних навичок, обсягу отриманих і засвоєних знань про лексичну сторону мовлення та динамічної взаємодії цих складових на основі загальної мовної лексичної усвідомленості" [1, с. 210]

Як стверджує В. Осідак, етапи формування лексичної компетентності в учнів старших класів поділяється на:

1) *ознайомлювально-підготовчий етап*, на якому заняття з розпочинається з бесіди, яка містить питання, що мають на меті активізувати мовний досвід та фонові знання учнів з граматики рідної та іноземної мови. Такий підхід дозволяє, з одного боку, консолідувати наявні знання з теми, а з іншого, підготувати до опанування нових граматичних форм;

2) *етап автоматизації*, на якому проводиться перевірка засвоєних правил, актуалізація уже засвоєних знань, вдосконалення раніше сформованих лексичних навичок, поглиблення знань новими висновками;

3) *варіативно-ситуативний етап*, під час якого здійснюється закріплення засвоєного лексичного матеріалу та формування навичок практичного усвідомленого вживання лексичних структур [2, с. 10].

Розвиток англомовної лексичної компетентності у старшокласників є важливим етапом їхнього навчання, оскільки на цьому рівні учні мають не лише засвоїти базову лексику, а й опанувати більш складні мовні одиниці. Це забезпечить їм можливість вільно спілкуватися англійською мовою в різних життєвих ситуаціях, а також у навчальному та професійному середовищі.

Отже, формування лексичної компетентності є значущою складовою оволодіння англійською мовою. Саме знання лексики надає учням здатність вільно вести діалог іноземною мовою у спілкування та розуміти співрозмовника. Дотримуючись етапів формування лексичної компетентності, учні з часом закріплюють нові слова та граматичні конструкції, автоматизують попередньо вивчений матеріал та практикують навички говоріння у комунікативних ситуаціях. Розширення словникового запасу та вдосконалення усного мовлення допоможе учням старшої школи не лише у повсякденному житті, але й у майбутній професійній діяльності.

Список літератури

1. Бігич О.Б. Методика навчання іноземних мов і культур: теорія і практика: підручник для студ. класичних, педагогічних і лінгвістичних. Київ: Ленвіт. 2013. 590 с.
2. Осідак В. В. Особливості застосування проблемно-пошукового методу у навчанні учнів вищих закладів освіти граматики іноземної мови. ScientificJournal «ScienceRise: PedagogicalEducation». 2017. № 1(9). С.9-15.

Анастасія Славік
Науковий керівник – асист. Лукащук М.В.

Поняття та сутність індуктивного методу Guided Discovery при навчанні граматики

Традиційні методи навчання граматики стають менш актуальними на тлі розвитку інноваційних методів навчання. Так, граматико-перекладний метод занадто вчительоцентралізований для учнів XXI століття. На противагу цьому, використання індуктивного навчання граматики зумовлює поліпшення автономності та мотивації учнів, стимулює розвиток критичного мислення та сприяє розумінню та запам'ятовуванню цільової граматики [3, с.54].

British Council надає таке визначення методиці Guided Discovery (далі – GD) – індуктивний підхід до навчання, що допомагає учням самостійно дізнатись правила використання граматики на базі аналізу наданих вчителем прикладів того, як ця граматика використовується [2].

При навчанні граматики за допомогою GD вчитель не подає матеріал готовим. Навпаки, учень здобуває більшу частину знань самостійно, через особистий досвід відкриття (discovery) цієї інформації. У цьому типі навчання учень бере активнішу участь, що, на противагу класичним методам навчання граматики, стимулює автономність учня, критичне мислення, мотивацію, STT (student talking time), що потенційно приносить позитивні результати навчання.

У контексті навчання за GD вчитель виступає не центральним джерелом знань, а фасилітатором відкриття та накопичення цих знань [4, с.118].

За словами Юлії Чорної з тренінгового центру Grade для вчителів, урок із використанням GD проходить у 5 кроків [1]:

1) підбір відповідного матеріалу, прикладів використання граматики;

2) аналіз MFP (meaning, form, pronunciation) цільової граматики відбувається із використанням CCQs (concept checking questions) із метою самостійного сформулювання учнями правил використання цільової граматики;

3) формулювання правила;

4) controlled practice & semi-controlled practice (Завдання з граматики формату “open the brackets”, “choose the correct alternative”, “fill out the gaps with the correct forms of the verbs” &“complete sentences with your own ideas”);

5) комунікативні завдання (“Freer practice”) із значно меншим градусом втручання вчителя у процес виконання завдання.

Для використання методу GD підходить один з найтиповіших форматів для планування уроків – PPP (Presentation, Practice, Production). Аналогічні кроки описувалися в попередньому пронумерованому списку. Презентація: учні формулюють правила використання граматики. Практика:учні проходять низку вправ на використання граматики (controlled/semi-controlled practice)та Продукування: учні практикують цільову граматику у певному комунікативному контексті.

Отже, сутність GD полягає у зміні фокусу навчання. Урок стає студенто-центричним та учень, замість того щоб отримувати інформацію від вчителя напряму, відкриває та здобуває знання шляхом аналізу наданих йому мовних матеріалів. Під час цього процесу, на відміну від традиційних методів навчання, вчитель виступає фасилітатором процесу аналізу з подальшим відкриттям знань.

Список літератури

1. Чорна Ю. (2019).Як навчати граматиці методом сугестивного відкриття (Guided discovery).*Grade Teaching Center*. URL: https://grade.ua/uk/blog/guided-discovery/
2. Guided Discovery. British Council. URL: https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers/knowing-subject/d-h/guided-discovery
3. Fahimeh, E. (2019). The Effects of Guided-discovery, Self-discovery, and Situational-presentation Techniques on Learning Conditional Sentences in English. *Applied Linguistics Research Journal.* 3(3), 51–63
4. Priscial, S. Zambrano, V. (2024). Compelling reading skills in English classes through guided discovery strategy. *Cedotic Journal* , 9 (2), C. 115–141. URL: https://doi.org/10.15648/cedotic.2.2024.4056.

Раїса Стус
Наукова керівниця – доц. Гнатковська О.М.

Основні підходи до дослідження фреймів у лінгвістиці

У лінгвістиці фрейми розглядаються як когнітивні структури, які допомагають людям зрозуміти світ, організовуючи інформацію та досвід у послідовні моделі або схеми. Вони охоплюють низку понять і зв'язків між ними, що полегшуютьорієнтацію в певних ситуаціях, інтерпретацію значення слів і виразів та вживання мови в певних контекстах. "Фрейм (від англ. 'framework' каркас) – це структура репрезентації знань, у якій відображено набуту досвідним шляхом інформацію про деяку стереотипну ситуацію та про текст, що її описує, а також інструкцію по її використанню" [2, с. 645].

Актуальність дослідження фреймів зумовлена необхідністю досліджувати процеси мислення, що лежать в основі розуміння та вживання мови, вплив різних контекстів та ситуацій на інтерпретацію інформації та на поведінку людей. Зважаючи на те, що фрейми також можуть відображати культурні та соціальні реалії, з їх допомогою лінгвісти досліджують, як мова відображає й формує суспільні норми, цінності та переконання.

Поняття "фрейму" вперше застосоване в лінгвістиці у 1975 р. М. Мінським під час дослідження штучного інтелекту, де фрейми описувалися як структури даних, що репрезентують стереотипні ситуації[1, с. 139]. Наразі фрейми досліджуються у різних галузях лінгвістики, зокрема у когнітивній лінгвістиці, психолінгвістиці, дискурс-аналізі, соціолінгвістиці та корпусній лінгвістиці.

У когнітивній лінгвістиці одним із найвідоміших підходів до дослідження фреймів вважається фреймова семантика Ч. Філлмора. На його думу, слова активують певні фрейми, і розуміння їх значення потребує знань про пов'язаний фрейм. Наприклад, слово «купити» пов'язане з фреймом комерційної операції, що включає покупця, продавця, товари та оплату [4, с. 792]. У когнігивній граматиці Р. Ленекера на позначення

різновиду фрейму, що “представляє узагальнену ситуацію або родове понятгя класу об’єктів” [2, с. 595], вживається термін ‘схема’.

Психолінгвістичний підхід зосереджується на функціонуванні фреймів як сценаріїв. Р. Шенк і Р. Абельсон ввели поняття «концептуальних графів» у рамках теорії концептуальних залежностей для “демонстрації глибинно-смислової репрезентації текстів із метою аналізу й синтезу висловлень природною мовою” [2, с. 104].

Соціолінгвістичні дослідження фрейму грунтується на праці Е. Гоффмана [1, с. 140], який увів концепцію «фреймів» як інтерпретаційних схем, які допомагають людям зрозуміти соціальну взаємодію.

Дискурс-аналіз зосереджується на тому, як фрейми конструюються під час використання мови, особливо в медіа та політичному дискурсі. Т.А. Ван Дейк розглядає поняття фрейму з точки зору сприйняття тексту[3, с. 151].

Корпусний підхід використовує великі текстові корпуси та обчислювальні інструменти для ідентифікації та аналізу фреймів на основі мовних даних. Проєкт FrameNet, очолюваний Ч. Філмором та його колегами, є комплексним ресурсом для вивчення фреймів у мові [4, с. 798].

Отже, в сучасній лінгвістиці значна увагаприділяєтьсявивченню фреймів як інструментів розуміння механізмів організації та інтерпретації знань під час спілкування, впливу мови на сприйняття, пізнання та соціальну взаємодію.

Список літератури

1. Коляденко О. О. Термін фрейм у лінгвістиці.*Термінологічний вісник.* 2013. Вип. 2(1). С. 139-144.
2. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля-К , 2006. 716 с.
3. Dijk T. A.van Frame analysis. *Discourse Studies,* 2023. 25(2), P. 151-152.
4. Fillmore Ch. J., Baker C. A Frames Approach to Semantic Analysis. *The Oxford Handbook of Linguistic Analysis* / ed. Heine B., Narrog H. Oxford University Press, 2015. P. 791-816.

Юлія Смутило
Наукова керівниця – доц. Мельник Ю.Й.

Структурні та функціональні особливості іменних композитівна позначення почуттів та емоцій у німецькій мові

Емоційний інтелект є однією з 10 ключових навичок майбутнього, визначених у звіті Міжнародного економічного форуму TheFutureofJobs у 2018 році[6]. Це підкреслює важливість розвитку здатності розпізнавати і ефективно керувати емоціями, що є невід'ємною частиною міжособистісної комунікації та саморозвитку. У цьому контексті тема емоцій і почуттів набуває особливої лінгвістичної значущості, оскільки німецька мова активно використовує іменні композити для позначення емоційних станів. Іменні композити є важливим компонентом німецької мови, що відображає багатство її словника та продуктивність словотвірного потенціалу. Тема емоцій в німецькому мовному просторі не лише розкриває особливості мовної картини світу, але й відображає важливі культурні та лінгвістичні аспекти, що знаходять своє відображення в мовних структурах. Основні завдання дослідження включають визначення моделей словотворення, дослідження семантичних груп композитів, пов'язаних із емоціями, та аналіз їх функцій у текстах різних жанрів.

Композити є однією з найпродуктивніших моделей словотворення в німецькій мові. Вони створюються шляхом поєднання двох або більше основ, що дозволяє отримати нові відтінки значення [1,с. 45]. У сфері емоцій існує кілька семантичних груп: позитивні емоції (*Freudenschrei–"крик радості"*), негативні емоції (*Angstgefühl–"відчуття страху"*, *Trauerschmerz–"біль скорботи"*) та складні або змішані почуття (*Gefühlschaos–"хаос почуттів"*) [3, с. 97]. За морфологічною структурою композити можуть бути побудовані за моделями іменник + іменник (*Gefühlswelt–"світ почуттів"*, *Herzensangst–"сердечний страх"*) або дієслівна основа + іменник (Sehnsuchtsblick–"*погляд туги"*) [4, с. 122].

Функції іменних композит у текстах змінюються залежно від контексту. Часто вони виконують експресивну функцію, передаючи відтінки почуттів, номінативну функцію, уточнюючи поняття (наприклад, *Liebeskummer* – "туга за коханням"), естетичну функцію, створюючи художні образи у літературі (*Gefühlspalette* – "палітра почуттів"), та комунікативну функцію, забезпечуючи точність у вираженні думок [5, с. 134].

Культурно-лінгвістичний аспект іменних композитів відображає зв'язок між мовною картиною світу та емоційною лексикою. Наприклад, у німецькій мові значущість серця як емоційного центру продемонстрована у словах *Herzleid–"сердечне страждання"*, *Herzenswunsch–"сердечне побажання"*[2, с. 178]. Порівняння з українськими відповідниками, такими як "*серцебиття"* і *Herzklopfen*, вказує на спільність та відмінності у відображенні емоцій у різних культурах.

Таким чином, іменні композити є ключовим засобом словотворення в німецькій мові, особливо в сфері емоцій. Вони виконують важливі комунікативні та естетичні функції, забезпечуючи точність і багатогранність вираження почуттів. Їх структурні особливості демонструють мовну економію та здатність створювати складні поняття з простих елементів, а лексика емоцій відображає культурні та соціальні особливості суспільства.

Список літератури

1. Баран І. *Лексико-семантична структура німецьких композит*. Львів: Видавництво "Світ", 2015. - 198 с.

2. Вельс Б.*VomEndederEinsamkeit*, Берлін, 2016. – 320 с.

3. Германюк Л. *Функціональні особливості словотворення у німецькій мові*. Ужгород: Карпати, 2018. - 215 с.

4. Левицький А.Е. *Основи теорії німецької мови*. Київ: Видавництво університету, 2010. - 276 с.

5. Хофман М. *Мовна картина світу в німецьких художніх текстах*. Харків: Фоліо, 2017. – 189 с.

6. ForbesUkraine. «*Розвиток на випередження. Найголовніші навички бізнес-лідера майбутнього.»* URL: https://forbes.ua/leadership/navichki-dlya-lideriv-15092020-90.

Анастасія Савчук
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Поняття та види перекладацьких деформацій

Перекладацькі деформації є змінами, які вносятся до текстів в процесі перекладу з метоютрансформації їх вихідного змісту, стилю або структури[1, с. 82]. Вони можуть бути свідомими та несвідомими, часто є наслідком різних факторів, таких як розбіжності між мовами, культурні особливості чи недостатня кваліфікація перекладача. Важливо розуміти, що деякі деформації можуть бути виправданими, які допомагають адаптувати текст до цільової аудиторії.

Одним із основних видів перекладацької деформації є викривлення змісту[2, с. 28]. Воно може виникати через неправильне розуміння вихідного тексту чи неточний добір еквівалентів. Наприклад, якщо перекладач неправильно інтерпретує значення багатозначного слова, це може призвести до значних змістових відхилень. Іншим видом деформації є вилучення інформації[2, с. 29]. Так, у процесі перекладу деякі слова або навіть цілі фрагменти тексту можуть бути втрачені через складності перекладу або через прагнення до спрощення тексту. Хоча іноді подібні дії можуть бути виправданими (наприклад, у випадку скорочення довгих конструкцій), у деяких випадках це призводить до втрати важливих деталей.Додавання інформації також може бути іншою формою деформації [2, с. 29]. Перекладач може свідомо або не свідомо вносити додаткові пояснення, відсутні в оригіналі. Це часто відбувається при перекладі культурно специфічних реалій, коли перекладач намагається зробити текст більш зрозумілим для цільової аудиторії.

Ще одним видом деформації є зміна стилю оригінального тексту [2, с. 30]. Деякі переклади втрачають оригінальний ритм, тональність або емоційне забарвлення. Наприклад, якщо художній текст з емоційно навантаженою лексикою перекладається нейтрально, це може призвести до втрати авторського стилю.

Граматичні деформації також часто зустрічаються в перекладі. Вони можуть включати помилки в узгодженні часів, неправильне використання стану чи синтаксичні відхилення [3, с. 35]. Подібні деформації вважаються помилками, які є особливо критичними для технічного чи юридичного перекладу, де точність формулювань має вирішальне значення.Вплив деформацій на сприйняття тексту може бути значним. Вони можуть ускладнювати розуміння тексту, спотворювати авторський задум, робити текст менш привабливим для читача. У деяких випадках вони можуть навіть змінити ставлення адресата до оригінального твору, що підлягає перекладу. Щоб запобігти деформаціями, перекладачеві необхідно ретельно аналізувати вихідний текст, враховувати контекст і специфіку цільової мови. Потрібно також вживати методи контролю якості перекладу, такі, як його вичитування, редагування та порівняння з оригіналом [3, с. 49].

Отже, перекладацькі деформації є складним явищем, яке виникає з різних причин. Хоча деякі з них неминучі, важливо прагнути до їх мінімізації, щоб забезпечити адекватність і точність перекладу. Розуміння природи деформацій, їх впливу на текст допомагає перекладачам вдосконалювати свої навички та досягати якісних результатів.

Список літератури

1. Борецька О. С. Семантичні та прагматичні прояви перекладацької деформації у англо-українських перекладах анімаційних фільмів. *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації*: збірник наукових праць / за заг. ред. В. В. Жуковського, О. А. Черниш. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. С. 82–92.

2. Карабан В., Рябенко М. Природа перекладацьких деформацій. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. *Іноземна філологія*. 2007. № 41. С. 27–31.

3. Berman A. Translation and the Trials of the Foreign. *The Translation Studies Reader* / ed. by L. Venuti. London : Routledge, 2020. P. 34–52.

Валентина Свешнікова
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Роль фонових знань та імпліцитної інформації при перекладі художніх творів

Переклад художніх творів є складним процесом, який вимагає не лише мовної компетенції, а й глибокого розуміння культурних та історичних контекстів. Фонові знання та імпліцитна інформаціязабезпечують правильнеінтерпретування підтекстів та конотацій, котрі можуть бути втрачені під час перекладу без належного контексту.Імпліцитна інформація– прихований смисл, який виводитьсяслухачем (читачем) із значень мовних одиниць під впливом певної ситуації та контексту спілкування [1, с. 156]. Відомо, що фонові знання–це один із ключових термінів когнітивної лінгвістики, який використовують під час обговорення екстралінгвістичних аспектів комунікаційного процесу [2, с. 28].

Актуальність теми зумовлена зростаючим значенням комунікації між різними культурами та необхідністю розуміння та створення перекладацьких стратегій у художньому перекладі і не тільки. Окрім вищенаведеного, дослідження актуалізує питання творчого підходу перекладача до створення адекватного, унікального перекладуз урахуванням культурних відмінностей.

Мета – дослідити культурні, історичні та соціальні контексти разом з іншими важливими аспектами впливають на точність та адекватність перекладу, а також на сприйняття тексту читачем.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному дослідженні способів інтерпретації фонових знань та імпліцитної інформації у художньому перекладі. Це дослідження допоможе звернути увагу й на особливості використання перекладачем культурного контексту та виявлення прихованих значень оригінального твору.

У ході дослідження виявлено такі типи імпліцитної інформації: конститутивна,конотативна, комунікативна,

маніпулятивна.Для збереження імпліцитної інформації під час перекладу використовуються такі методи як: експлікація, парафразування та адаптація культурно-специфічних елементів до цільової культури.

Використано твір авторки Агати Крісті, а саме «Привиди у Венеції». Вона використовує багато визначень, котрі на культурному рівні мають велику різницю між народами. До прикладу, назва твору також відома як «Вечірка на Гелловін». Культурно-специфічним елементом є святкування Гелловіна, яке вимагає від читача наявності та розуміння відповідних фонових знань щодо цих культурних традицій.До цього свята також відносять тематичні прикраси та дитячі ігри, які важко зрозуміти без додаткового уточнення. До прикладу, гра "вилови яблуко з води", котра не існує в українській культурі, але відома в інших країнах. Тут теж прослідковується історичний констекст: події відбуваються у післявоєнній Венеції, що включає фонові знання про історичні події того часу та їхній вплив на персонажів та на їхні діалоги.

Отже, дослідження підтверджує, що звертаючи увагу на фонові знання та імпліцитну інформацію, можна створитиуспішний переклад художніх творів. Перекладачі повинні не лише володіти мовними навичками, але й мати розуміння культурних контекстів та намагатися передати їх настільки якісно, щоб читач міг сприйняти текст так, як це було задумано в оригіналі.

Подальше дослідження цієї теми може включати експериментальні методи, такі як порівняльний аналіз різних версій перекладів одного й того ж твору з акцентом на різні стилі перекладачів. Це дозволить набагато глибше зрозуміти динаміку між мовами і культурами в контексті сучасного літературного процесу.

Список літератури

1. Бацевич Ф.С. Основи комунікативної лінгвістики: Підручник для вищих навчальних закладів. Київ, 2004. 342 с.
2. Вчерашня А. Б. Фонові знання при перекладі країнознавчих текстів. Київ, 2020. 107 с.

Діана Свищук
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Вплив англійськомовної інтернет-комунікації на мовну особистість

Завдяки сучасній епосі глобалізації англійська мова відіграє важливу роль у формуванні мовної особистості, а також комунікації в інтернет-просторі в цілому. Проте надто важливо під впливом певних факторів не загубити почуття мови та стилю. Мовну особистість розглядають як індивіда, який має можливість володіти сукупністю здатностей і певних характеристик, що зумовлюють сприйняття текстів та створення їх у такий спосіб, що вирізняє рівень структурно-мовної складності та чіткість і глибину відображення дійсності. [1, с. 188].

Метою даної роботи є шлях аналізу медійних осіб котрі мають значний вплив на формування особистості, зокрема на її мовні звички, лексичний запас та культурну ідентичність. О. Сахарова, наголошує, що «мовна особистість – це інваріант людини, що має характеристики у соціально-психологічному плані, яка самостійно визначає свій внутрішній світ та взаємодіє у виборі мовних та дискурсивних засобів у комунікативних ситуаціях» [2, с. 352].

У ході дослідження використано матеріали, а саме: дописи соціальних мереж *Twitter, Facebook, Instagram, YouTube*, тощо. Дослідженнягендерних особливостей мовлення чоловіків та жінок продемонструвало ефективність використання англійської мови у різних контекстах, на кшталт: соціальні мережі, медіа простір, тощо. Для аналізу чоловічої комунікації використали Ілона Маска його авторитетний та прямий, мінімалістичний стиль комунікації, використовуючи короткі та імпульсивні твіти без зайвих пояснень до прикладу, «*Dogetothemoon*», що означає стрімке зростання криптовалюти, ніби щось стрімко змінюється на краще. Проте цей термін активно використовується у багатьох сферах життя, не тільки пов’язаних із криптовалютою.

Позаяк жіночий аспект спілкування дещо відрізняється, до прикладу ми розглянули Емму Чемберлен, а саме її

експресивність та молодіжні фрази, на кшталт, «*Literally*me», часто вживається серед молоді, коли хтось ототожнює себе із мемом або ж певною ситуацією, або «*I'mobsessed»,*саркастичний підтекст та захоплення чимось.

Нами проведено аналіз вживання сленгових виразів та технічної лексики, що дозволило окреслити гендерні відмінності. Зокрема, у жіночому мовленні спостерігалася емоційність вияву думок, часте використання звертань, наприклад: «*Youguys*», яке характеризується дружнім тоном зі своєю аудиторією у спілкуванні.

З боку чоловічої статі, спостерігається прямолінійний стиль, мінімум емоційних реакцій, менше сленгу та вигуків. Можна стверджувати, що медійні особи мають значний вплив на мовну особистість, а саме: використання фраз, на кшталт, «Literallyme», в повсякденному житті спричиняють втрату мовної ідентичності.

Отже, підсумовуючи дані дослідження та факти щодо впливу англійськомовної інтернет-комунікації на мовну особистість, можна зазначити, що в епоху цифрового світу дуже важко зберегти мову цілісною. Через значний вплив медійних осіб та вагомий внесок новітніх словесних засобів у мовне суспільство,це залишає слід у формуванні мовної особистості.

Список літератури

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Видавничий центр «Академія» 2004. С. 187-188.

2. Сахарова О. Персонажі сучасної української драматургії: лінгвістичні аспекти. Київ: видавничий дім ДмитраБураго, 2019. С. 352.

Богдана Світлинець
Наукова керівниця – асист. Нузбан О. В.

Способи перекладу оказіоналізмів у літературі фентезі (на матеріалах серії романів Дж. Роулінґ «Гаррі Поттер»)

Щороку інтерес та попит на літературу фентезі зростає, що водночаспробуджує цікавість дооказіоналізмів. Саме тому проблема перекладу цих новоутворень нині доволі актуальна.

Дж. Б. Мецлер трактує оказіоналізм так: «Термін для позначення словотвірних продуктів, які не є очевидними без знання контексту їхнього походження … цим самим оказіональні утворення відрізняються від неологізмів, утворення яких є результатом потреби в найменуванні, що виходить за межі окремого випадку» [1]. Такі характеристики оказіоналізмів, як *новизна*, *залежність від контексту*, *девіація* та *неможливість лексикалізації*, роблять їх особливими на тлі інших мовних одиниць.

У науковій літературі оказіоналізми класифікують за способами їх утворення. Розрізняють **фонографічні** та **словотвірні** оказіоналізми, які й собі поділяються на ті, що утворені *словоскладанням*, *афіксацією*, та *телескопією.*Ця класифікація видається слушною, адже вона охоплює низкуцих новоутворень і може бути застосована до різних літературних жанрів.

Труднощі при перекладі оказіоналізмівзумовленіновизною та відсутністю наявних еквівалентів у мові. Для здійснення адекватного перекладу використовують такі способи: транскрипція, транслітерація, калькування, та описовий метод.

Транскрипція та транслітерація передбачають відтворенняфонетичної або графічноїформслова оригіналу за допомогою літер мови перекладу[2, с. 50].Калькування утворює нове слово або словосполучення через буквальний переклад відповідного іншомовного елемента[3, с. 8]. Описовий переклад – це прийом перекладу нових лексичних

елементів мови, коли певне слово чи словосполучення замінюється в мові перекладу словосполученням, яке адекватно передає зміст оригіналу[4, с. 16].

Дослідницьку роботу присвячено розгляду оказіоналізмів в серії романівДж. Роулінґ «Гаррі Поттер», а саме способам їхнього перекладу українською мовою.Виходячи з аналізу українського перекладу цих романів встановлено, що транскрипція, транслітерація, та калькування – найпоширеніші способи перекладу оказіоналізмів.

Наведемо кілька прикладів використання цих методів:

- ***Транскрипція***:Snitch - снич; Bludger - бладжер; Quaffle – квафел; LittleWhinging – Літл-Вінгін.
- ***Транслітерація***:LordVoldemort – Лорд Волдеморт; Dementor – Дементор; Alohomora – Алогомора; LocomotorMortis – ЛокомоторМортіс.
- ***Калькування***: BloodyBaron – Кривавий Барон; GobletofFire – Келих Вогню; Marauder'smap – карта Мародерів; ElixirofLife – еліксир життя.

Підсумовуючи, зазначимо, що актуальність дослідження питання перекладу оказіоналізмів в контексті фентезізумовлена особливим інтересом читачів до цього літературного жанру. Найпродуктивнішими методами перекладу цих новоутворень є транскрипція, транслітерація, та калькування.

Список літератури

1. Metzler Lexikon Sprache, J.B. Metzler Stuttgart, Springer-Verlag Berlin Heidelberg 2010, p. 814

2. Литвин І. М. Перекладознавство: науковий посібник. Черкаси : Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288 с.

3. Гладка В. А. Калька як один зі шляхів неологізації французької мови / В. А. Гладка // Науковий вісник Чернівецького університету.Романо-слов'янський дискурс. - 2011. - Вип. 537. - С. 8-13

4. Спецрозділи перекладу зі змістовим модулем: переклад ділового мовлення : конспект лекцій / укладач С. В. Баранова. – Суми : Сумський державний університет, 2023. – 103 с.

Олена Семенюк
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю. С.

Лексичні засоби створення атмосфери в творах Едгара Аллана По: стилістичний аналіз

Стилістичний аналіз – це детальний аналіз певного твору та мовних засобів, що використовувалися для створення певного ефекту або вираження думки. Також в рамках стилістичного аналізу розглядаються, які стилістичні фігури використовувалися для створення першого стилістичного ефекту [3].

Лексико-стилістичний аналіз у межах цього дослідження був проведений на матеріалі творів відомого американського письменника Едгара Аллана По, а саме «Чорний кіт» та «Серце виказало».

У ході дослідження було виявлено використання таких стилістичних фігур на матеріалі лексики, як метафори, епітету, оксюморону та градація. Проаналізуємо на уривках із художніх творів. До прикладу: «Душа моя, здавалося, враз покинула тіло» [1, с. 2]. Тут можна простежити використання метафори, яка є вживанням слів у переносному значенні.

Ще одним свідченням метафори є вираз «примара смерті» – це приклад із твору «Серце виказало» [2, с. 52]. Це словосполучення можна розглядати і як епітет, оскільки слово «смерть» уточнює суть примари, надаючи їй конкретної функції та значення.

Наступний приклад метафори – «яструбине око» [2, с. 51]. Тут ми бачимо порівняння людського ока з гострим зором яструба, що, дивлячись з контексту, лише підсилює значення «помічати найдрібніші деталі».

У ході аналізу також було виявлено велику кількість епітетів. Наведемо приклад: «Вчинивши це страхітливе вбивство…» із твору «Чорний кіт» [1, с. 4]. Тут знаходимо слово «страхітливий» як епітет, що надає вислову емоційності, підсилюючи вплив на читача [4]. Інший приклад – «смертельний жах». Тут бачимо емоційно забарвлене словосполучення, яке підкреслює інтенсивність емоцій і напругу. Також у фразі

«бридкий норов» підкреслюється негативна характеристика норову або характеру задля надання емоційної забарвленості [3, с. 2].

Також у творі «Чорний кіт» було виявлено ще одну стилістичну фігуру – оксюморон. До прикладу: «нестерпні ніжності» або поєднання слів, що мають протилежне значення, яке часто використовується для підкреслення контрасту.

Також було виявлено приклад евфемізму – «Старий випустив дух» [3, с. 4]. Це інтерпретується як пом'якшений та непрямий спосіб щось донести, в цьому випадку – смерть [4].

Ще одна стилістична фігура, що використовується в творах, – градація, тобто поступове нагнітання інформації. До прикладу, в творі «Серце виказало»: «Я показав їм дідові скарби – вони всі були на місці, ніхто їх не чіпав» [4, с. 56]. Спочатку зазначається, що скарби на місці, а підкреслюється це тим, що ніхто їх не чіпав.

Отже, у ході дослідження ми зробили висновок, що наступні стилістичні фігури – метафора, епітет, оксюморон, евфемізм і градація – були використані автором для створення похмурої атмосфери, а також для відтворення емоційності та напруги у відповідних частинах тексту.

Список літератури

1. По Е. А. Чорний кіт та інші історії. Київ: English Library, 2015. 190 с.
2. По Е. А. Оповідь Артура Гордона Піма. Харків: «Фоліо», 2024. 288 с.
3. Пономарів О. Стилістика Сучасної Українсько їМови. Тернопіль: Навчальна Книга Богдан, 2000. 246 с.
4. Стилістичніфігури та їхвиди. URL: https://studfile.net/preview/3741302/page:21/ (дата звернення 30.01.2025).

Денис Сердюк
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Особливості українського перекладу англомовних публічних виступів із проблем освіти (на матеріалі TED Talks)

TED Talks є популярною платформою, яка дозволяє експертам з різних галузей проводити виступи. Їх переклад дозволяє більш широкому колу людей отримати доступ до нової та цікавої інформації про освітні теми. Особливості українського перекладу виступів можуть впливати на сприйняття та розуміння змісту цих промов. Дослідження цього процесу допоможе краще зрозуміти, як зберегти точність та покращити ефективність перекладу.

Лише певна частина виступу відведена саме на донесення ідеї, інша частина має на меті розкрити особистість автора та надихнути слухачів. Публічні виступи на TED Talks мають ряд характерних особливостей, які відрізняють їх від інших публічних виступів. Доповідачі наводять приклади з реального життя,використовують чіткі та однозначні терміни, жартують або створюють цікаві образи чи порівняння, що допомагає краще сприйняти та запам'ятати його чи її розповідь[1].

Розглянемо кілька прикладів успішного та неуспішного українського перекладу TED Talks:

«Andacoupleofyearsago, Idecidedtowriteaboutprocrastination.» -«*Кілька років тому я вирішив написати про прокрастинацію.»*[3] - Перекладач влучно вирішив використати слово «прокрастинація», не дивлячись на те, що воно запозичене. Альтернативно можна булодоместикувати переклад, обравши слово «лінощі», проте за словниковим визначенням лінощі - це відсутність бажання працювати, а прокрастинація – це схильність до постійного відкладання справ [2].

«Now, the Dark Playground… It's where leisure activities happen at times when leisure activities are not supposed to be happening.»- «*Лиховісний Ігровий Майданчик… Там відбуваються всі розваги тоді, коли не час для дозвілля.»* [3] - В цьому прикладі було успішно передано гумористичний образ

«the Dark Playground» - «Лиховісний Ігровий Майданчик», що може допомогти залишити більш яскраве враження від виступу.

«…anditismyjob, myresponsibility, asanastronomertoremindpeoplethatalienhypothesesshouldalwaysbea lastresort.»- «…і це моє завдання, мій обов'язок, як астронома, нагадати людям, що інопланетні гіпотези мають бути останнім засобом.»[4]- В оригіналі вжито слово «resort», тобто ці гіпотези мають бути використані при поясненні, якщо більше немає ніяких інших доказів. В перекладі використано слово «засіб», яке не повною мірою передає значення оригіналу, тому пропонуємо наступне:«*…інопланетні гіпотези слід використовувати в останню чергу як пояснення.»*

«Andsoitwason, theclassichumanversusmachinegamble.» - «І так це було, класична людина проти азарту машини.»- Слово «classic» відноситься до «gamble», а не до «human». «Gamble» можна перекласти як «азартна гра», «спір», але найбільш доречно було б перекласти його словом «змагання», оскільки в контексті відео вчена хотіла довести своїй колезі, що робота комп'ютера не завжди ідеальна.Запропонований переклад:*«І ми почали цю гру – класичне змагання людини проти машини.»*

Отже, перекладачам слід пам'ятати про особливості TEDTalksпри перекладі, головним їх завданням є передання сенсу оригіналу, а не дослівний переклад.

Список літератури

1. Запольських С. П., Запольских А. Ю. Лінгвопрагматичні особливості англомовних публічних промов (на матеріалі доповідей конференції Technology Entertainment Design Talks (TED-Talks)). Нова філологія. № 68. 2016. С. 85-89.

2. |Горох – українські словники. URL: https://goroh.pp.ua/ (дата звернення: 27.01.2025)

3. Tim Urban: Inside the mind of a master procrastinator | TED – Access mode: https://www.ted.com/talks/tim_urban_inside_the_mind_of_a_master_procrastinator (last access: 27.01.2025).

4. The most mysterious star in the universe – Access mode: https://www.ted.com/talks/tabetha_boyajian_the_most_mysterious_star_in_the_universe (last access 27.01.2025).

Юлія Сичова
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Формування мовного іміджу американського політика крізь призму політичних виступів (на матеріалі американського передвиборчого дискурсу)

Останнім часом в українській лінгвістиці помітно зріс інтерес до аналізу політичного дискурсу та комунікації. Як вважає І. Бутова, «політичний дискурс став предметом особливої та навіть прискіпливої уваги лінгвістів саме у той період, коли політична комунікація набула рис засобу маніпулювання свідомістю» [1, с. 232]. Водночас підвищений інтерес до цієї тематики значною мірою зумовлений активізацією політичного життя, а також загостренням внутрішньої політичної боротьби, що призводить до регулярних змін у структурі української мови на рівні лексики, фразеології, синтаксису та стилістики. Зв'язок між мовою та політикою залишається нерозривним. Адже мова відіграє ключову роль у політичному спілкуванні, виступаючи потужним інструментом у боротьбі за владу. Водночас політичну конкуренцію можна розглядати як змагання не лише ідей, але й мовних засобів та особистостей. Саме це й підкреслює актуальність подібного дослідження.

Мета роботи полягає у визначенні основних лінгвістичних засобів, які використовуються американськими політиками у передвиборчих кампаніях, та їх впливу на формування мовного іміджу. Завданнями дослідження є аналіз політичних виступів Дональда Трампа та Камали Гарріс у рамках їхньої передвиборчої діяльності у 2024 році, виявлення та класифікація мовних засобів, що формують їхній імідж, а також визначення ефективності цих засобів з точки зору впливу на аудиторію.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному підході до аналізу мовного іміджу американських політиків на основі передвиборчої діяльності 2024 року, з використанням широкого спектру методів лінгвістичного аналізу.

Методи дослідження включають функціональний підхід, дискурс-аналіз, метод компонентного аналізу, прагматичний метод, контекстуальний метод, кількісний аналіз та метод

лінгвістичного експерименту. Вибір методів зумовлений необхідністю всебічного вивчення мовних особливостей політичних виступів.

Основні результати дослідження свідчать про те, що Дональд Трамп активно використовує спрощену лексику, метафори, повтори та прямі звернення до аудиторії, що сприяє створенню образу «лідера народу». Як зазначає Т. ван Дейк, «Політичний дискурс - це клас жанрів, обмежений соціальною сферою, а саме політикою. Урядові обговорення, парламентські дебати, партійні програми, промови політиків –це ті жанри, які належать сфері політики» [2, с. 742]. Натомість КамалаГарріс фокусується на інклюзивній риториці, апеляції до соціальної справедливості та використанні складних синтаксичних конструкцій, що підкреслює її інтелектуальність та емпатію. Як зазначає Р. Водак, «Дискурс-аналіз має на меті дослідити часто опосередковані або приховані типи відносин між (дискурсивними та іншими) соціокультурними структурами, відносинами та процесами» [3]. Аналіз показав, що кожен з цих підходів орієнтований на певну аудиторію і забезпечує досягнення політичних цілей.

Практична цінність роботи визначається можливістю застосування результатів для подальшого дослідження політичного дискурсу, використання їх у навчальному процесі, розробки ефективних стратегій політичних комунікацій, а також удосконалення підходів до перекладу політичних текстів, що забезпечує збереження їхньої стилістичної та прагматичної складових.

Список літератури

1. Бутова І. Політичний дискурс як об’єкт лінгвістичних досліджень. Вісник Львів. ун-ту. Серія: Іноземні мови. Львів, 2009. Вип. 16. С. 232–238.

2. Ван Дейк, Т. (2008). Політичний дискурс та його прагматика. К.: Наукова думка. С. 742.

3. Wodak, R. (2001). "CriticalDiscourseAnalysis." InWodak, R. &Meyer, M. (Eds.), MethodsofCriticalDiscourseAnalysis. London: SAGE Publications.P. 14-32.

Вікторія Сірман
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Переклад безеквівалентної лексики (на основі роману «Герцог і Я» Джулії Квінн)

Мова відображає культурну ідентичність кожного етносу, що проявляється в наявності унікальних для окремого народу лексичних одиниць.Зважаючи на це, перекладач неминуче стикається з явищем безеквівалентності. К. Норд розглядає переклад як діяльність, спрямовану на реалізацію комунікативної мети між носіями різних культур та мов [4; с. 17]. Вчені вважають, що текст перекладу не може бути абсолютним еквівалентом оригіналу, тож це дає підстави вважати досягнення адекватності основним принципом перекладу.

Р. Зорівчак співвідносить поняття *безеквівалентна лексика* (далі – БЛ) з реалією, адже обидва явища закодовуютьетнокультурну інформацію [2, с. 58]. Однак варто зазначити, що БЛ – поняття ширше, тому включає реалії.

На думку А. Бронської, «Серед слів з культурним компонентом є слова, які неможливо семантизувати за допомогою простого перекладу. Близькими до безальтернативної лексики є також слова, що збігаються у двох мовах своїми денотатами (тобто об'єктивним змістом), але не збігаються своїми конотатами (тобто емоційно-естетичними асоціаціями)»[1, с. 43].

Актуальність даної роботи полягає в необхідності вдосконалення практичних навичок перекладачів задля збереження культурної специфіки при передачі тексту іншою мовою. Метою роботи є дослідження основних підходів до перекладу БЛ в романі «Герцог і Я». Згідно з метою, перед нами постали такі завдання: визначити поняття БЛ та причини її виникнення; запропонувати класифікацію БЛ; дослідити БЛ у романі; виявити особливості її перекладу та виявити використані перекладацькі трансформації.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вперше проаналізовано БЛ у романі Джулії Квінн «Герцог і Я» та методи її перекладу.

У ході нашоїрозвідки досліджено способи перекладу БЛ у романі «Герцог і Я». Нами виявлено, що найчастіше застосовуваними перекладацькими трансформаціями у творі є:**описовий переклад** *If she weren't a member of the ton… – Якби вона не була з вищого світу…* [3, с. 5]; **адаптивне транскодування** *Such industriousness on the part of thev is countess and the latev is count is commendable. – Така працьовитість з боку віконтеси та покійного віконта гідна похвали.* [3, с. 5]; **транскрибування** для імен та власних назв *Anthony – Ентоні, Gregory – Ґреґорі, Oxford – Оксфорд,* Featherington– *Фезерінгтон* [3, с.5]; **транслітерація** для власних назв *Hastings – Гастінгс, Basset – Бассет*[3, с. 5]; **декомпресія** *who received vouchers to Almack's… – хто одержав запрошення на бал до шляхетного зібрання Олмака.* [3, с. 5].

Роман «Герцог і Я» є яскравим прикладом тексту, багатого на культурно специфічну лексикута безеквівалентні вирази, оскільки події твору відбуваються в епоху Регенства(1811-1820 рр.).

Отже, переклад безеквівалентної лексики складний, проте необхідний процес, що вимагає гнучкого використання трансформацій для балансу між точністю та природністю викладу та вдалого передання культурно-історичного контексту.

Список літератури

5. Бронська А. Лінгвокраїнознавчий аспект у викладанні української мови як іноземної. Дивослово. 2000. № 7. С. 43–44.

6. Зорівчак Р. Реалія і переклад (на матеріалі англомовних перекладів української прози) : монографія. Львів: Вид-во при ЛНУ, 1989. 216 с.

7. Квінн Дж. Герцог і я / пер. з англ Д. Москвітіна. Харків : Vivat, 2023. 496 с.

8. Nord C. Translatingas a purposeful activity: a prospective approach. TradTerm. 2005. Vol. 11. P. 15–28. DOI: https://doi.org/10.11606/issn.2317-9511.tradterm.2005.49673

9. Quinn J. Thedukeand I. London : AvonBooks, 2000.

Кристина Скрильнік
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Особливості перекладу науково-технічного тексту

У контексті глобалізації та стрімкого розвитку науки і технологій, переклад науково-технічних текстів набуває все більшого значення. Англійська мова, будучи «*lingua franca*» наукового світу, відіграє ключову роль у міжнародному обміні знаннями та інноваціями. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується інтенсивною інтеграцією наукових спільнот різних країн, що створює потребу в якісному та точному перекладі технічної документації, наукових публікацій та досліджень. Особливої уваги заслуговує переклад у сфері інформаційних технологій, інженерії та точних наук, де точність передачі інформації критично важлива для успішного впровадження нових розробок та технологій.

Науково-технічний англійський текст характеризується низкою специфічних рис, які відрізняють його від інших функціональних стилів мови. Ці особливості спричинені передусім комунікативною метою таких текстів – точною та однозначною передачею наукової інформації, а також презентацією результатів досліджень та експериментів.

Актуальність дослідження зумовлена зростаючою потребою у якісному перекладі науково-технічної літератури з англійської мови, що необхідно для інтеграції України у світовий науковий простір та розвитку вітчизняної науки і технологій.

Мета дослідження – комплексний аналіз особливостей перекладу науково-технічних текстів з англійської мови та розробці практичних рекомендацій для підвищення якості такого перекладу.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному підході до аналізу особливостей перекладу науково-технічних текстів з англійської мови, що враховує як лінгвістичні, так і екстралінгвістичні фактори, а також у розробці практичних рекомендацій, які відображають сучасні тенденції в галузі науково-технічного перекладу.

У процесі дослідження особливостей перекладу науково-технічних текстів проведено детальний аналіз фрагменту технічної документації програмного забезпечення *MongoDB*. Оригінальний текст взято з офіційної документації *MongoDB* версії 4.4 [1], а переклад виконано учасником української спільноти розробників на платформі *GitHub* у межах проєкту з локалізації технічної документації *MongoDB* у 2022 році [2]. Вибір саме цього матеріалу викликаний його репрезентативністю для дослідження типових перекладацьких помилок у галузі технічного перекладу.

Проведений аналіз дозволяє виявити кілька суттєвих категорій перекладацьких помилок. Насамперед привертає увагу систематичне порушення норм української мови щодо побудови означальних конструкцій. У тексті перекладу спостерігаємо неправильне розташування означень у словосполученнях «*BSON* документи», «*JSON* документів» та «*MongoDB* документи». Відповідно до норм української мови, у таких конструкціях означення має розташовуватися після означуваного слова, тобто правильними варіантами будуть «документи *BSON*», «документів *JSON*» та «документи *MongoDB*».

Отже, проведене дослідження підтверджує, що якісний переклад науково-технічних текстів вимагає комплексного підходу, який поєднує глибоке розуміння предметної галузі, володіння перекладацькими технологіями та дотримання мовних норм цільової мови. Особливу роль відіграє постійне професійне вдосконалення перекладача та його активна взаємодія з технічною спільнотою.

Список літератури

4. MongoDB Documentation. Document : web-site. URL: https://www.mongodb.com/docs/v4.4/core/document (date of access: 10.11.2024).

5. MongoDB Ukrainian Documentation : repository / MongoDB. GitHub, 2024. URL: https://github.com/mongodb/docs-mongodb-ukrainian (dateofaccess: 10.11.2024).

Софія Стасюк
Наукова керівниця – доц. Беженар І. В.

Проблеми та виклики термінознавства XXI століття

Термінознавство є науковою дисципліною, яка займається дослідженням та систематизацією термінів у різних галузях знання. У XXI столітті термінознавство зіштовхнулося з низкою проблем і викликів, зумовлених процесами глобалізації, розвитком технологій і науки, а також змінами в мовній політиці та міжкультурних взаємодій різних країн.

Процеси глобалізації спричиняють необхідність уніфікації термінів для ефективного міжмовного та міжкультурного спілкування [2, с. 27]. Проблеми виникають, коли терміни мають різні значення у різних країнах та мовах, що може призвести до непорозуміння та викривлення фахової інформації. Важливо враховувати культурну значущість термінології за умов її наявності та специфіку вживання її у цільовій мові при перекладі.

В умовах глобалізації зростає кількість запозичених термінів, які не адаптуються належним способом до мовних систем.Внаслідок цього може також виникати їх нерозуміння та ускладнення професійної комунікації.

У сучасних науках і професійних сферах спостерігається ріст міждисциплінарності, що призводить до появи багатозначності термінів. Це викликає складнощі в уточненні їх значення та їх інтеграції до більш широких контекстів.

Швидкий розвиток технологій зумовлює постійну появу нових термінів, особливо у сфері інформаційних технологій, біотехнологій і медицини. Це викликає необхідність постійного оновлення та адаптації термінологічних систем, що викликаєтруднощі для термінологів.

Багато термінів із часом також змінюють своє значення, особливо в тих галузях науки та техніки, які бурхливо розвиваються. Це теж ставить перед термінологами завдання відслідковувати та корегувати їх значення.

Хоча сучасні технології, зокрема такі, як штучний інтелект та машинне оброблення, відкривають нові можливості для

систематизації термінів, вони зазвичай не враховують контекст і специфіку мови, що потребує підвищення точності алгоритмів та розроблення нових інструментів для стандартизації термінології.

У деяких країнах, наприклад, у Німеччині, існує сувора правова норма стосовно використання певних термінів, особливо в юридичній сфері. Це викликає необхідність розроблення та підтримання стандартизованих термінів, що потребує участі держави, наукових і освітніх закладів.

Стандартизація термінів є важливим інструментом у боротьбі з дублюванням і неоднозначністю в термінології [1, с. 31]. Однак цей процес також викликає складнощі, пов'язані з розбіжностями в національних та міжнародних стандартах, а також необхідністю створення спільних термінологічних баз [3, с. 67].

Отже, у XXI столітті термінознавство стикається з викликами глобалізації, що вимагають уніфікації термінології для ефективного міжкультурного професійного спілкування. Різні значення термінів у різних країнах створюють ризик спотворення фахової інформації, що підсилює потребу в адаптації та стандартизації. Сучасні технології, зокрема штучний інтелект, відкривають нові можливості для систематизації термінів, але залишають виклики щодо точності врахування контексту і культурних особливостейїх вживання. Ефективне вирішення цих питань потребує кропіткої праці фахівців різних сфер, які займаються проблемами термінології.

Список літератури

1. Мельник О. В.. Терміни і термінологія в сучасних умовах: проблеми та виклики. Львів : Видавництво Львівського національного університету, 2018. 182 с.

2. Snow R. Terminology Management in the 21st Century. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 182 p.

3.Wright B.*Challenges in Terminology: Global Perspectives*. Oxford: Oxford University Press, 2015. 212 p.

Лілія Стецик
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Переклад ідіоматичних і фразеологічних виразів

Ідіоми та фразеологізми є не лише засобами комунікації, а й втіленням культурних стереотипів, традицій, історії та колективного досвіду суспільства, тому їх переклад вимагає спеціального підходу.Задля адекватного передавання змісту, сюжету та забезпечення розуміння даних в цілому, важливим чинником відіграє дотримання усіх норм перекладу та відповідних його трансформацій, які не спотворять передавання інформації читачеві.

Однак переклад ідіоматичних та фразеологічних виразів зустрічає значні труднощі через їхню специфіку. Часто буквальний переклад може призвести до втрати сенсу, образності та експресивності оригіналу, оскільки значення таких виразів не завжди відображається на рівні окремих слів. Також існує ризик неправильного розуміння або неприйняття перекладених ідіом за різних культурних або лінгвістичних контекстів.Є кілька характеристик, які визначають особливості ідіоматичних та фразеологічних виразів, зокрема:

1. **Культурна специфіка:** Ідіоми в основному формуються в певному культурному контексті. Те, що зрозуміле й адекватне в одній мові, може бути абсолютно незрозумілим у іншій. Наприклад, вираз ***"to kick the bucket" (помирати)*** має специфіку англомовної культури, і відповідний переклад в українській мові має враховувати цю культурну специфіку.

2. **Метафоричність:** Багато ідіоматичних виразів базуються на метафоризмі, що ускладнює їх переклад. Наприклад, англійське ***"spill the beans" (розповісти секрет)*** важко перекласти без контексту, адже в українській мові можна використовувати різні фрази для цього значення.

3. **Відсутність еквівалентів:** Деякі ідіоматичні вирази можуть не мати прямих відповідників у мові перекладу, що потребує від перекладача творчого підходу. Наприклад, вираз ***"the ball is in your court" (тепер твоя черга)*** може бути перекладений як ***(тепер усе залежить від тебе). "One man's***

meat is another man's poison," який означає, що смакилюдей можуть бути дуже різними і те, що приємне для одного, може бути неприємним для іншого. У випадку відсутності еквіваленту цього вислову в рідній мові, перекладач має використати описовий переклад, наприклад: ***(про смаки не сперечаються.)***

4. **Передача емоційного забарвлення:** Ідіоми часто не тільки передають інформацію, але й містять емоційний зміст. Перекладач має знайти рівноцінний вираз, що відтворює не лише зміст, а й емоційний відтінок.

5. **Ускладнення при калькуванні:** Іноді перекладачі вдаються до калькування, що може призвести до незрозумілих або дивних виразів. Наприклад, пряма калька англійського ***"to bite the bullet"*** може бути неправильно сприйнята в українській мові, як ***(вкусити кулю)***, але насправді цей вираз означає ***змусити себе зробити щось неприємне.*** В українській мові є таке вираження як ***(зціпити зуби, робити щось через силу),*** саме такий переклад адекватно підходить до виразу ***"to bite the bullet".***

Список літератури

1. https://scholar.google.com.ua/citations?user=9YPQKyMAAAAJ&hl=uk
2. http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Nznuoaf_2013_36_98

Ольга Стінкова
Науковий керівник – асист. Чепишко Р.М.

Особливості використання фразеологічних одиниць в англомовних піснях

Фразеологізми є важливою частиною англійської мови, їх часто використовують у піснях, щоб зробити тексти більш виразними, емоційними та поетичними. Вони допомагають артистам створювати глибші сенси, встановлювати зв'язок зі слухачами.

Фразеологізми використовують у піснях з кількох причин. Вони допомагають передати емоції, роблячи тексти більш природними та зрозумілими, створюють яскраві образи та символізм, що допомагає слухачам краще уявити зміст пісні. Деякі фразеологізми мають природний ритм, що добре вписується у структуру пісні. Вони часто відображають традиції та культуру, надаючи пісням особливого змісту. У багатьох популярних піснях використовуються фразеологізми. Наприклад, "break a heart" означає **розбити серце**, завдати емоційного болю ("You broke my heart into a million pieces." – **Ти розбив моє серце на мільйон частинок**).

Фраза "cry over spilt milk" означає **засмучуватися через те, що вже не змінити** ("No use crying over spilt milk, just move on." – **Немає сенсу плакати через розлите молоко, просто йди далі**).

Відомий вираз "hit the road" означає **вирушати в дорогу** або **йти геть**, як у пісні Рея Чарльза: *"Hit the road, Jack, and don't you come back no more!"*

Інший популярний фразеологізм "under my skin" використовується у значенні **"сильно впливати на когось"** ("I've got you under my skin." – **Ти мені запав у душу**).

А вираз "burning bridges" означає **спалювати мости**, тобто **руйнувати стосунки** ("I'm not gonna burn my bridges for you." – **Я не збираюся палити мости заради тебе**).

Проте розуміння фразеологізмів у піснях може бути складним. Їх значення не буквальне, тому іноземцям може бути важко зрозуміти. Деякі вирази мають культурний контекст і

характерні лише для певної країни або покоління. Артисти інколи змінюють фразеологізми або використовують гру слів, що ускладнює їх розуміння. Щоб навчитися краще розуміти фразеологізми у піснях, можна дотримуватися кількох порад. Варто уважно слухати тексти пісень і намагатися вловити знайомі вирази. Не менш важливо читати тексти пісень на спеціальних сайтах, щоб легше знаходити фразеологізми, можна використовувати словники або онлайн-ресурси для пояснення незнайомих фраз, співати разом із виконавцем також допоможе краще запам'ятати нові вирази.

Ще одним важливим аспектом є складність перекладу фразеологізмів у піснях іншими мовами. Оскільки ідіоми не мають буквального значення, їх дослівний переклад може втратити сенс або звучати штучно. Перекладачі часто адаптують тексти, замінюючи англійські ідіоми еквівалентними виразами у відповідній мові. Наприклад, фраза break a leg, яка означає побажання успіху, у буквальному перекладі звучала б нелогічно, тому її адаптують відповідно до культурного контексту.

Отже, фразеологізми роблять пісні більш виразними, емоційними та глибокими. Вони допомагають передати почуття, створити яскраві образи та краще зрозуміти культуру носіїв мови. Вивчаючи англійські пісні та звертаючи увагу на фразеологізми, можна значно поліпшити знання мови та збагатити словниковий запас.

Список літератури

1. Богданов М. І. Фразеологія сучасної англійської мови. Київ: Вища школа, 1987. 264 с.
2. Гураль С. М. Фразеологія сучасної української мови. Київ: Наукова думка, 2007. 352 с.
3. Жайворонок І. О. Стилістика української мови. Київ: Вища школа, 2003. 286 с.
4. Крижанівський В. І. Стилістика англійської мови. Київ: Либідь, 1999. 255 с.

Назарій Стовп'юк
Науковий керівник – проф. Кушнерик В. І.

Проблема широкого контексту при перекладі

Переклад є важливим засобом, що забезпечує виконання функцій комунікації через мову, дозволяючи людям виражати свої думки різними мовами. Тому переклад можна трактувати як акт міжмовної комунікації [1, с. 32].

Процес перекладу не обмежується простим заміщенням слів однієї мови на слова іншої. Це складна діяльність, що включає кілька труднощів, які необхідно подолати перекладачеві. Однією з таких складнощів є усунення багатозначності та вибір найточнішого відповідника в мові перекладу. Серед основних завдань перекладача під час роботи з англійським текстом – знаходження еквівалентів англійських слів в українській мові. Першим етапом цього процесу є пошук слова в словнику та визначення його частини мови. Деякі англійські слова мають чіткі українські відповідники, які не залежать від контексту (наприклад, терміни в технічній чи спеціалізованій лексиці). Проте для більшості слів словники пропонують кілька варіантів, серед яких необхідно вибрати найбільш відповідний. Наприклад, слово *"test"* має декілька перекладів: *випробування, мірило, критерій, контрольна робота, дослідження, аналіз, перевірка.* Звичайно, вибір найбільш підходящого варіанта залежить від контексту, в якому вжито це слово. Для визначення значення англійського слова зазвичай достатньо обмеженого контексту, тобто найближчого лексичного оточення в межах одного речення [2, с. 101].

Більшість мовних одиниць мають кілька значень, але в контексті зазвичай вживаються в одному з них. Порівняння можливих значень однакових мовних одиниць дозволяє визначити, яке з них використовується в конкретному висловлюванні. Як правило, це можна зробити, аналізуючи вузький контекст [3, с. 22]. Однак іноді для вибору правильного відповідника вузького контексту буває недостатньо, і треба звертатися до ширшого контексту. Прикладом може служити реченнязповістіДж. Селінджера «Надпрірвоювжиті» [4]: *"Then I*

got his book I was reading and sat down in my chair". Англійськеслово*"chair"*в українськіймові маєдваваріанти: *стілецьікрісло*. У цьому випадку, при перекладі, перекладач не має достатньо інформації для вибору українського еквівалента. Тому необхідно звернутися до більш широкого контексту. Далівтекстійдеться: *"The arms were in sad shape, because everybody was always sitting on them, but they were pretty comfortable chairs."*Вказівка на *"arms"* (ручки) є ключем до правильного перекладу та дозволяє перекладачеві зробити вибір на користь варіанта *"крісло"*. Як видно, контекст допомагає уникнути неправильної інтерпретації багатозначного слова.

Іноді навіть широкий лінгвістичний контекст не дає достатньо інформації для правильного вибору відповідника, і доводиться враховувати ситуативний (екстралінгвістичний) контекст. Він включає відомості про культуру, історію, соціальні реалії та прагматику висловлювання. Наприклад, у реченні *"The striking unions have won concessions despite bitter opposition of the employers"* правильний переклад можливий лише з урахуванням загального змісту тексту: *"Страйкуючі профспілки домоглися поступок, незважаючи на запеклий опір роботодавців"* [1, с. 142].

Отже, роль широкого контексту у перекладі вирішальна, особливо при передачі стилістичних і прагматичних значень. Переклад має враховувати не лише окремі мовні одиниці, а й увесь текст як єдине ціле, що забезпечує адекватність і точність передачі змісту.

Список літератури

1. Литвин І. М. Перекладознавство: наук. посіб. Черкаси: Видавництво Ю. А. Чабаненко, 2013. 288с.

2. Білозерська Л.П., Возненко Н.В., Раденька С.В. Термінологія та переклад: навч. посіб. Вінниця: Нова книга, 2010. 232 с.

3. Білоус О. М. Теорія і технологія перекладу. Курс лекцій: доопрацьований та доповнений : навчальний посібник для студентів перекладацьких відділень. Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2013. 200 с.

4. Джером Д. Селінджер. Над прірвою у житі. Переклад з англійської: Олекси Логвиненка. Київ: Котигорошко, 1993. 272 с.

Дарина Сяйлева
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Особливості перекладу рекламних текстів та слоганів

Наш світстає чимраз розвиненим. Кожного року ми можемоспостерігати за колосальнимрозвиткомлюдства в абсолютно усіх сферах життя. На сьогоднішній день, дуже сильно прогресувала сфера реклами, функцією якої є зацікавлення та приверненняувагимільйонів людей по всьомусвіту.

Творці рекламних повідомлень мають різноманітні цілі. Деякі з них ставлять за мету збільшення продажів конкретного товару або послуги, інші — підвищення усвідомленості про бренд або створення певного образу компанії. Щоб досягти цих цілей, вони використовують різні стратегії та маніпулятивні прийоми.

У сьогоденні, через величезний розвиток реклами, багато українських компаній постійно в пошуках гарних спеціалістів, професіоналів своєї справи, які змогли б створити адекватний переклад, а що найважливіше – такий, що чіпляє за душу. З кожним днем українськийринокрозширяється та починає все більше й більшеспівпрацювати з іноземнимикомпаніями. Перше, що для них потрібно, це не створення нового продукту, а саме переклад існуючого, якийвжеподіяв на свідомістьтисячі людей за кордоном. Отже, дослідження на тему «Особливості перекладу рекламнихтестів та слоганів» досить актуальне, саме через великий попит на ринку.

Рекламний текст відіграє ключову роль у комунікації, і його якість визначається: 1) цілісністю; 2) зв’язністю; 3) структурою; 4) завершеністю. Крім того, розуміємо, що кожна з цих характеристик має важливе значення для успішного обміну інформацією між автором та читачем[1].

Проте реклама є не лише інструментом просування товарів і послуг, але й мистецтвом, що об'єднує в собі психологію, креативність, техніку і стратегію. Ефективний переклад

рекламних текстів і слоганів вимагає врахування культурних, етичних та психологічних особливостей цільової аудиторії.

Дослідження на тему перекладу рекламних текстівпроводились багатьма науковцями, серед яких: Федірець, Т., Опанасенко, В., Сидоренко М.С., Сітко А.В. та інші.

Зазначимо, що результати дослідження, перш за все, можна буде застосувати під час перекладу та адаптації різних рекламних текстів. Крім того, завдяки цьому дослідженню, можна буде легше зрозуміти принцип адаптації не тільки рекламних текстів, а й слоганів до певної культури, менталітету та особливості мови, а саме в цьому дослідженні особливості української мови. Адже кожна нація унікальна та має свої особливості.

Переклад англомовних рекламних слоганів на українську має свої виклики, вимагає від перекладачів глибокого розуміння як мови, так і культури, для якої вони працюють. Врахування відмінностей у граматиці, лексиці та стилістиці обох мов допомагає вибирати відповідні перекладацькі стратегії, такі як заміна заперечення на позитивне висловлення, активного дієслова на пасивне та інші. [2].

Отже, можна стверджувати, що реклама та її перекладпостійно змінюється й удосконалюється, щоб привабити дедалі більше людей. Саме тому адекватний переклад дозволяє ефективно передати ідею бренду українській аудиторії, зберігаючи його сутність та емоційний заряд.

Список літератури

1. Загнітко А. П. Словник сучасної лінгвістики : поняття і терміни. Донецьк : ДонНУ, 2012. 388 с.

2. Лотоцька І. Стратегії перекладу рекламних повідомлень. *Студентський науковий вісник.* 2017. № 42. 183 с.

Валерія Середенко
Наукова керівниця – проф. Мойсюк В.А.

Особливості перекладу французьких дипломатичних термінів українською мовою

Сьогодні, в контексті євроатлантичної інтеграції України, дипломатичні документи постають ґрунтовним доказом міжнародних домовленостей, співпраці та комунікації нашої держави з країнами-партнерами. Точність передачі змісту цих офіційних паперів різними мовами безпосередньо впливає на міжнародні відносини та правові зобов'язання країн-учасниць. Власне тому, дослідження аспектів їхнього перекладу привертає увагу вітчизняних і зарубіжних науковців (С. Дерба, А. Коваленко, Т. Саворі та ін.), що й визначає **актуальність** нашої розвідки.

Метою нашого дослідження є аналіз особливостей перекладу дипломатичних термінів з французької на українську мову, а також виявлення основних труднощів і шляхів їх подолання для забезпечення точності та адекватності міжмовної комунікації.

Однією з особливостей дипломатичного дискурсу, як «форми офіційно-ділового мовлення, що використовується в міжнародних відносинах» [1, с. 67], є використання специфічної дипломатичної терміносистеми. Її ключовим елементом є термін, тобто «одиниця усталеної термінологічної системи, яка визначає певне поняття та його взаємозв'язки з іншими поняттями» [3, с. 112].

Основними етапамиперекладу термінів, за словами лінгвістів, є, насамперед, з'ясування контексту та значення цих одиниць у мові-донорі, а потімпереклад цих значень за допомогоюеквівалента мови-реципієнта [2, с. 68].

Аналіз фактичного матеріалу показав, що під час перекладу французьких термінів дипломатичного дискурсу українськоюмовоюпевнітруднощіможуть викликати, зокрема: терміни, які мають рівноправні синонімічніваріантиперекладу, напр.: *préambule*«преамбула» або «вступна частина», *préliminaire*«попередній» або «прелімінарний»; терміни, що мають інше, відмінне від загальноприйнятого значення, або так

звані «фальшиві друзі перекладача», напр.: *échelon*«ранг, рівень, ланка»;*partisan*«прихильник, прибічник»; полісемантичнітерміни, які змінюють своє значення залежно від контексту, напр.: одиницю *état* найчастіше перекладають як «держава», але в контекстіреалій США вона відповідає терміну «штат»; термін*partie*«частина» в конвенціях, договорах та угодах отримує переклад «сторона, уряд країни, щопідписує документ»; абревіатури, акроніми та ініціальні скорочення, які передаються наявними в мові-реципієнті відповідниками (напр.: *ONU* «ООН») або ж, за умов відсутності останніх, транскрибуються аботранслітеруються (напр.: *UNESCO* «ЮНЕСКО»).

Серед найпоширеніших засобів перекладу термінів дипломатичного дискурсу можна виокремити такі: калькування, напр.: *accord bilatéra l*«двостороння угода», *cerclediplomatique* «дипломатичне коло»; транскрипція та транслітерація, напр.: *consul*«консул», *attaché* «аташе»; модуляція, напр.: *médiation internationale* «міжнародне посередництво», *incident diplomatique* «дипломатичний конфлікт».

Отже, переклад дипломатичних документів, який є дуже важливим у веденні міжнародних справ, вимагає ретельної і кропіткої праці з термінами мови-донора на контекстуальному рівні та під час вибору термінологічних відповідників у мові-реципієнті, а також застосування різних перекладацьких стратегій з метою забезпечення точності, адекватності та уніфікації офіційної дипломатичної термінології.

Список літератури

1. Дерба С. М. Термінологія дипломатичних документів. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія».* 2022. Вип. 15(83). С. 66–68.

2. Нідзельська Ю. М. Основні особливості перекладу термінів. *Advanceddiscoveries of modernscience: experience, approaches and innovations.* 2024. С. 66-69.

3. Стацюк Р. В. Основні підходи до визначення поняття «термін» у сучасній лінгвістичній науці. *Науковий вісник ДДПУ імені І. Франка*. 2016. Т. 2, № 56.

Інна Середюк
Наукова керівниця – доц. Смірнова М.Р.

Прийоми досягнення стану потоку (flow) для поліпшення мотивації та навчальних досягнень учнів на уроці французької мови

Навчання є важливою частиною розвитку кожної особистості, а його ефективність певною мірою залежить від мотивації учнів,яка спонукає до досягнення кращих результатів. Вивчення іноземних мов відіграє суттєву роль не лише для знання мови, а й у формуванні загальних здібностей учнів до самостійної діяльності, комунікації та критичного мислення.

У сучасному навчальному процесі важливо враховувати, що для досягнення високих результатів необхідно поєднувати академічні знання та психоемоційну залученість учнів. Одним з важливих факторів для ефективного навчання є відчуття стану потоку (англ. flow), який дає змогу учням повністю зануритися в навчальну діяльність та отримувати задоволення від самого процесу. Застосування прийомів для досягнення стану потоку постає ключовим аспектом навчання, особливо на уроках французької мови, що і зумовлює **актуальність** даного дослідження.

Стан потокухарактеризується не просто повним зосередженням людини над завданням, яке вона виконує, а й відчуттям задоволення, радості та легкості після його виконання. Науковці наголошують, що: «Стан потоку («Flow state») – це психічний стан повного поглинання своєю діяльністю (творчість, будь-яка професійна діяльність тощо), який характеризується інтенсивною концентрацією, повною залученістю, відчуттям досконалості й відчуттям, що «час летить»[2, с. 87].

Проведене дослідження серед американських підлітків показують, що 44% досягають стан flow під час занять спортом або іграми, 34% – протягом активної діяльності, пов’язаної з хобі, 20% – у процесі спілкування, 19% – роздумів, 15% – слухання музики, і 13% – перегляду телебачення. Старше

покоління часто відчувають стан потоку однаково під час роботи і відпочинку, тоді як у молоді цей стан виникає рідше і здебільшого пов'язаний з відпочинком [1, с. 171-172].

Потік досягається через безпосередню участь у розумових, спортивних і творчих діяльностях, які сприяють зосередженості та отриманню задоволення від процесу. Це можливо завдяки самопізнанню, спілкуванню, розвитку навичок та постійному навчанню. Вміння знаходити сенс у щоденних заняттях і контроль над свідомістю є ключем до змістовного та гармонійного життя [3, с. 4-5].

Досягнення стану потоку на уроках французької мови особливо актуальне, адже вивчення іноземних мов потребує постійної зосередженості та безперервного навчання. Для цього важливо створити відповідне середовище, яке включатиме оптимальний рівень складності завдань та чітко сформульовані цілі. Перебуваючи у потоці, учні краще розуміють та засвоюють новий матеріал, розвивають комунікативні навички та легше долають мовний бар'єр. Школярі повинні бути максимально залученими, що можна досягнути через використання інтерактивних методик, технологій, творчих завдань та ігор.Стан потоку часто пов'язаний з особистими характеристиками, такими як висока самооцінка та оптимізм, а вони зазвичай призводять до більшої залученості в діяльність.

Отже, прийоми для досягнення стану потоку не тільки стимулюють інтерес та захоплення учнів до французької мови, а й підтримують їхній всебічний розвиток, формують позитивне ставлення до навчання.

Список літератури

1. Дроздов О.Ю. Феномен потокових станів свідомості та умови їх виникнення у студентів. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету імені Т.Г.Шевченка.*Чернігів: Вісник ЧДПУ, 2009. С. 170-176

2. Найчук В.В., Фоменко К.І., Кузнєцов О.І. Психодіагностика стану потоку у творчій діяльності. *Науковий журнал «Габітус».* Одеса: Видавничий дім «Генеза», 2021. С. 87-91

3. CsikszentmihalyiM. Flow: The Psychology of optimal experience. Harper & Row, 1990. 9 с.

Тетяна Торська
Наукова керівниця – доц. Гнатковська О.М.

Мовний образ інфлюенсера у романі Дж. Браун «Звабливі речі»

Інфлюенсери стали однією з найвпливовіших категорій комунікаторів у сучасному суспільстві. Їхній мовний образ не лише визначає їхній соціальний статус, а й слугує засобом побудови авторитету та зміцнення довіри аудиторії [2]. Актуальність дослідження зумовлена необхідністю аналізу мовного образу інфлюенсера як нового типу лідера думок, який впливає на масову аудиторію, використовуючи мову як інструмент для формування персонального бренду. Мовний образ визначається як сукупність лексичних, граматичних, синтаксичних та стилістичних особливостей мовлення, що відображають соціальний статус, особистісні риси та комунікативні стратегії мовної особистості [3, с. 18]. Лінгвоперсонологічний підхід до аналізу мовлення інфлюенсерів дозволяє не лише розкрити механізми їхньої комунікації, а й дослідити їхній вплив на формування соціокультурних норм у цифрову епоху.

Аналіз мовлення Ванесси показав, що її лексика є насиченою атрибутами розкоші, статусності та успішності. Назви брендів, фрази з маркетинговими конотаціями та елітарна термінологія формують її образ як представниці вищого класу. Наприклад, у своїх дописах вона використовує вислови на зразок *«artisanal Norwegian handcrafted cribs»* та *«eco-friendly diaper companies»* [1, с. 37], що підкреслює її орієнтованість на ексклюзивність і трендовість.

Граматичні особливості мовлення героїні свідчать про її схильність до саморефлексії та потребу виправдовувати власні дії. Наприклад, її вислови часто містять складнопідрядні конструкції, що ілюструє роздумування та спроби аргументувати власні рішення: *«I thought that maybe if I gave him some space, he would come around and realize how much I've sacrificed»* [1, с. 95]. Водночас її емоційна нестабільність відображається через використання еліпсису, наприклад: *«I*

thought… but then, everything changed» [1, с. 123]. Ця стилістична риса створює ефект недомовленості, підсилюючи драматизм її мовлення та показуючи, як важко їй знайти правильні слова для вираження своїх почуттів.

Стилістичний аналіз мовлення Ванесси також виявив значну кількість метафор і порівнянь, які підкреслюють її внутрішню боротьбу. Наприклад, у сцені роздумів над минулим вона говорить: «*My memories are like shattered glass—fragmented, cutting into me when I least expect it*» [1, с. 156]. Ця метафора розкриває руйнівний характер її емоційних спогадів, які несподівано завдають їй болю. У її висловлюваннях простежується використання антитез, що підкреслюють контраст між зовнішнім образом та внутрішнім станом: «*I was both powerful and powerless*» [1, с. 182]. Риторичні питання виконують функцію саморефлексії, наприклад: «*How could I have trusted him? How could I have been so blind?*» [1, с. 217]. Це підкреслює її невпевненість у собі та невідповідність між очікуваннями та реальністю.

Наше дослідження показало, що мовний образ Ванесси, головної героїні роману Дж. Браун *«Звабливі речі»*, формується через поєднання лексичних, граматичних, синтаксичних та стилістичних засобів, які відображають її соціальний статус, емоційну вразливість та роль інфлюенсера. Її лексика слугує засобом утвердження її образу як представниці еліти. Граматичні структури демонструють її схильність до рефлексії та внутрішніх сумнівів. Стилістичні прийоми підсилюють експресивність її мовлення, відображаючи прагнення знайти баланс між створеним образом успішної жінки та власною емоційною нестабільністю.

Список літератури

1. Brown J. Pretty Things. New York: Random House, 2020. 320 p.
2. Дудко В. Інфлюенсери – нові зірки, за якими стежать мільйони. Forbes. URL: https://forbes.ua/news/vplivay-yakshcho-mozhesh-15112020-496 (дата звернення: 03.10.2024).
3. Greymont L., Farias R. The Influencer's Impact: Creating Connection and Community in Today's Digital Age. Game Changer Publishing, 2021. 74 p.

Юлія Торська
Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н. Г.

Термінологія військової сфери: етимологія та тематичні групи

Військова сфера охоплює сукупність організаційних, технічних, соціальних, правових, політичних і культурних аспектів, пов'язаних із забезпеченням безпеки, оборони та воєнної діяльності держави чи об'єднання держав. Це поняття має широке теоретичне та практичне значення, оскільки відображає процеси стратегічного управління, підготовки та реалізації воєнних операцій, взаємодію між військовими й цивільними інститутами. Основу військової сфери складають структурні елементи, такі як збройні сили, оборонно-промисловий комплекс, військові навчальні заклади та інші інституції. Вони організовані за принципами централізованого управління, суворої субординації та професійної підготовки [4].

Розглядаючи військову сферу з позиції лінгвістики, основну увагу слід приділити вивченню військової термінології, яка є ключовим елементом цієї сфери. В контексті військової лексики Г. Бучина розрізняє термінологічну спеціальну лексику та професійну загальнолюдську лексику. Остання являє собою унікальну мовну сферу, яка обмежена межами будь-якої професії і розташована між термінологічною лексикою та літературною загальновживаною лексикою [2]. О. Лемешко висловлює думку, що всередині військової справи існує багато областей, які можуть розглядатися як самостійні галузі. З цього випливає, що загального поняття "військовий термін" не існує, але розрізняються терміни за тактичними, організаційними, військово-технічними та іншими характеристиками військ і збройних сил [3, с. 57].

З іншого боку, Ю. Байло розглядає військовий термін як слово або словосполучення, що позначає конкретне спеціальне поняття, входячи в сферу військової науки або техніки [1]. Науковець Н. Дзюбак визначає військовий термін як лексичну одиницю, що служить для висування конкретного військового поняття в офіційному військовому спілкуванні.

Аналіз чотирьох статей з "TheNewYorkTimes" виявив 80 військових термінів, класифікованих за трьома основними групами: "Озброєння та технічне оснащення армії" (50 термінів), "Армія як інструмент держави" (24 терміни) та "Армія як соціальний інститут" (6 термінів). Найбільша частка термінів припадає на технічні аспекти війни, що свідчить про важливість технологій у сучасних військових конфліктах.

Терміни, що стосуються зброї та військової техніки, мають глибоке історичне коріння. Наприклад, *ammunition* і *munition* походять від латинського *munire* («зміцнювати»), що спочатку позначало постачання захисних матеріалів, а пізніше стало асоціюватися з боєприпасами. Термін *antitankmissiles*, що об'єднує грецьке *anti-* («проти») і латинське *missilis* («кинутий»), з'явився в епоху технологічного вдосконалення бронетехніки. *Guidedbomb* і *sniperrifles* свідчать про розвиток точної зброї: перший термін виник у XX столітті, коли технології дозволили створювати керовані боєприпаси, а другий має етимологічний зв'язок із середньоанглійським словом *snipe* (птах, якого важко влучити), що символізує майстерність стрільби.

Отже, терміни військової сфери є часто вживаними лексичними одиницями у сучасному публіцистичному дискурсі, а етимологія військових термінів у більшості випадків бере початок з латинської мови.

Список літератури

1.Байло Ю. В. Теоретичні засади дослідження термінів військової справи як номінативних одиниць у сучасній англійській мові. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. 2018.Вип. 37(2). С. 18-20.

2.Бучина Г. А. Роль метафори в структуруванні та функціонуванні лексики обмеженого використання: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук, 2003. 24 с.

3.Лемешко О. Структурні характеристики англомовних військових термінів. *Актуальні питання гуманітарних* наук. 2020. Вип. 27(3). С. 55-59

4.Al-Malki F. A. Military abbreviation and terminology. Long Beach, CA, U.S.A. : Once Read Books, 1997. 291 p.

Надія Тарновецька
Наукова керівниця – доц. Кудрявцева О.Д.

Проєктна діяльність учнів на уроках німецької мови (7-8 класи)

Темою дослідження є використання проєктної діяльності на уроках німецької мови в 7-8 класах як одного з найбільш ефективних методів формування комунікативних навичок учнів. Метою роботи є аналіз переваг впровадження проєктної діяльності, її впливу на розвиток мовної компетенції, мотивацію учнів до вивчення іноземної мови та активізацію їх творчого потенціалу.

Проєктна діяльність є однією з провідних форм інтерактивного навчання, яка передбачає виконання учнями творчих завдань із застосуванням отриманих знань у реальних ситуаціях. Згідно з дослідженням Редько В. Г. (2024), урок іноземної мови розглядається як мікромодель системи компетентнісно орієнтованого навчання, де проєктні завдання сприяють розвитку не лише мовних, але й соціальних компетенцій учнів [2, с.141].Під час роботи над проєктами учні мають змогу активно використовувати отримані знання у практичній діяльності, що мотивує їх до подальшого вдосконалення мовних навичок. Петришак Б. (2015) підкреслює, що інноваційні методи навчання, зокрема використання проєктної роботи, дозволяють не лише покращити якість освітнього процесу, але й сприяють формуванню в учнів здатності до міжкультурної комунікації [1, с.391].

Методика проєктної роботи включає планування, підготовку, виконання та презентацію завдань, що дозволяє учням відчути відповідальність за свою роботу, розвиває навички співпраці та комунікації, підвищує залученість учнів до спільної діяльності і сприяє формуванню інтегрованих знань.

Особливу роль у реалізації проєктної роботи відіграють інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ). Вони забезпечують доступ до сучасних навчальних матеріалів, дозволяють учням створювати мультимедійні презентації та проводити дослідження, що сприяє підвищенню ефективності

навчального процесу та розвитку інформаційної грамотності учнів.

Проєктна діяльність на уроках німецької мови охоплює різноманітні завдання, які спрямовані на всебічний розвиток мовних і комунікативних компетенцій учнів., до яких належать створення тематичних презентацій, відеоматеріалів, участь у рольових іграх, підготовка виставок, розробка інтерактивних матеріалів або виконання дослідницьких робіт. Проєктна діяльність забезпечує інтеграцію знань з інших предметів, що дозволяє учням застосовувати міждисциплінарний підхід до вирішення завдань. Вона стимулює розвиток когнітивних навичок, таких як критичне мислення, планування та організація роботи. У процесі виконання проєктів учні занурюються у мовне середовище, де вони вчаться використовувати нові лексичні й граматичні структури в практичних ситуаціях, розширюють свій словниковий запас і вдосконалюють вимову.Крім того, проєктна діяльність сприяє розвитку вмінь працювати в команді, ефективно розподіляти обов'язки, вирішувати конфлікти та досягати спільних цілей.

Висновки. Проєктна діяльність є дієвим інструментом для розвитку комунікативних, соціальних і дослідницьких компетенцій учнів 7-8 класів. Її впровадження сприяє підвищенню інтересу до вивчення німецької мови, стимулює творчу активність та забезпечує інтеграцію навчального процесу з реальними життєвими ситуаціями.

Список літератури

1. Петришак Б. Інноваційний підхід в організації процесу навчання іноземних мов // Сучасні дослідження з лінгвістики, літературознавства і міжкультурної комунікації (ELLIC 2015): матеріали II Міжнародної наукової конференції / відп. ред. Н. Я. Яцків. Івано-Франківськ: Вид. Кушнір Г. М., 2015. С. 390–393.

2. Редько В. Г. Урок іноземної мови як мікромодель системи компетентнісно орієнтованого навчання іншомовного спілкування в умовах освітнього іншомовного комунікативного середовища гімназії // Український педагогічний журнал. 2024. № 1. С. 141–150. URL: https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/740705.

Дмитро Тацюк
Наукова керівниця – асист. Ніжнік Л. І.

Англійськомовний сленг в діахронії та способи його перекладу українською мовою

Сленг є невід'ємною частиною сучасної мови, що постійно змінюється та відображає соціальні й культурні тенденції. Він використовується для створення групової ідентичності, вираження емоцій і навіть як засіб виключення сторонніх. У молодіжному середовищі сленг стає особливо популярним, оскільки дозволяє коротко й образно передавати думки та почуття. Його особливість полягає в тому, що він часто не має фіксованих норм, швидко застаріває або ж, навпаки, переходить у загальновживану лексику.

З історичної точки зору, сленг існував завжди, змінюючись відповідно до соціальних умов. Ще у XVII-XVIII століттях у Великій Британії кримінальні та професійні групи використовували особливі лексичні системи для комунікації, що можна вважати ранніми формами сленгу [1]. У XIX столітті сленг набув поширення серед робітничого класу та військових, а у XX столітті значний вплив на його розвиток мали музика, кіно та субкультури. Сьогодні значну роль у його поширенні відіграють соціальні мережі та інтернет-комунікація, що сприяє глобалізації сленгу.

Одним із викликів для перекладу сленгу є те, що він тісно пов'язаний із культурним контекстом і може не мати прямого еквівалента в іншій мові. Втрата контексту або неправильний вибір еквівалента може суттєво змінити зміст оригінального вислову. У перекладацькій практиці існує кілька основних методів передачі сленгу. Один із них — еквівалентний переклад, коли знаходиться найближчий аналог у цільовій мові. Наприклад, англійське "I'mdead" у значенні "мені дуже смішно" може бути передано як "вмер(ла) від сміху". Інший метод — модуляція, тобто заміна сленгового виразу на більш природний відповідник, який передає сенс. Часто застосовується й транслітерація, коли іншомовне слово адаптується до фонетичних норм української мови, наприклад, "vibe" — "вайб",

"cringe" — "крінж" [2]. Якщо ж у мові перекладу немає відповідника, можливе пом'якшення або навіть опущення сленгу, якщо його втрата не впливає на зміст тексту.

Дослідження особливостей перекладу молодіжного сленгу особливо цікаве в контексті кіно, оскільки саме фільми відображають актуальні мовні тенденції. Аналіз перекладу молодіжного сленгу у фільмі "Освіта" демонструє різноманітні підходи до передачі неформальної лексики. Наприклад, ім'я "Triple A", яке в оригіналі є алюзією на Американську автомобільну асоціацію та натякає на звичку героїні підвозити хлопців, у перекладі трансформували в "Аварійку", що зберігає ідею, пов'язану з автомобілями. Інший приклад — переклад фрази "Whatup, chicas?" як "Як справи, малі?", де перекладачі адаптували іспанське слово "chicas", підібравши природний український відповідник. У деяких випадках застосовувалася нейтралізація або ж повне опущення сленгових виразів, якщо їх неможливо було точно передати в українському контексті.

Отже, переклад сленгу — це не просто передача лексичних одиниць, а й творчий процес, що вимагає розуміння соціальних і культурних особливостей мов. Вибір методів перекладу залежить від контексту, жанру тексту та аудиторії, для якої він призначений. Жоден із методів не універсальний, тому часто використовується їх комбінація. Сленг відіграє важливу роль у формуванні сучасної мови, відображає культурні зміни й продовжує активно впливати на комунікацію, тому дослідження його перекладу залишається актуальним і надалі.

Список літератури

1. GroseFrancis. A Classical Dictionary of the Vulgar Tongue. 1788. 427 p.
2. Яровенко Л. С. Теорія Перекладу. 2021. 79 с.

Юлія Тенжала
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Когнітивні аспекти перекладу: роль мислення та пам'яті перекладача

Переклад – це складний когнітивний процес, при якому задіяні увага, пам'ять, мислення, прийняттярішень. Перекладач повинен не тількирозумітивихідний текст, але й знаходитиадекватнімовнівідповідники у цільовіймовіабостворюватиїх за допомогоюїїзасобів в процесіперекладу.

Одну ізключовихфункційвиконує в процесі перекладу короткостроковапам'ять. Вона дозволяє перекладачеві утримувати в пам'яті фрагменти тексту, аналізувати їх та перефразовувати відповідно до норм цільової мови [1, с. 27]. Без розвиненої робочої пам'яті перекладач може втрачати змістові зв'язки між частинами тексту, що призведе до помилок у перекладі.

Довгострокова пам'ять також відігає важливу роль для професійної діяльності перекладача, оскільки завдяки їй він володіє накопиченим лексичним складом, знаннями про граматику, синтаксис і стилістику мов[3, с. 84]. Досвідчені перекладачі володіють великою кількістю мовних шаблонів і мовленнєвих кліше, готових „перекладацьких рішень", що дозволяє їм скоріше знаходити відповідники у цільовій мові при перекладі.

Мислення перекладача активно працює в процесі оброблення інформації. Воно включає аналіз контексту, прогнозування можливих значень слів і виразів, а також вирішення проблем, що виникають при перекладі складних конструкцій[2, с. 17]. Наприклад, якщо в тексті, який потрібно перекласти, зустрічається культурно-маркована одиниця, перекладач повинен вирішити, чи необхідно відтворювати її буквально, що призведе до втрати цією одиницею культурно-забарвленого значення, чи передати її описовим шляхом.

Когнітивне навантаження особливо високе при усному перекладі. Перекладачі-синхроністи змушені одночасно слухати

текст, аналізувати його та відтворювати іншою мовою. У цьому випадку у процесіпрофесійноїдіяльностіперекладача активно задіяні його короткострокова, довгострокова пам'ять, а такожавтоматизованінавички перекладу[4, с. 84].

При виконанніписьмовихперекладівкогнітивненавантаженнявидаєтьсяменшим. Водночас велике значення отримує критичне мислення перекладача, оскільки йому, як правило, доводиться перечитувати текст, редагувати його, шукати додаткову інформацію за необхідності. Але швидкість оброблення та ретрансляції інформації також відіграє важливу роль, якщо виконання роботи пов'язане з обмеженими термінами.

Досвідчені перекладачі активніше використовують такі когнітивні стратегії, як структурування інформації, антиципацію значення та опору на контекст. Це дозволяє їм швидше та точніше знайти їм правильні перекладацькі рішення.

Розвиток пам'яті та когнітивних здібностей – це важливий аспект професійної підготовки перекладача. Багато фахівців тренують пам'ять за допомогою спеціальних вправ, наприклад, запам'ятовування довгих послідовностей слів, переказ текстів і робота з перекладацькими базами даних.

Отже, когнітивні аспекти перекладу включають взаємодію пам'яті, мислення та уваги. Гарно розвинуті когнітивні здібності допомагають перекладачеві працювати більше фективно та запобігати помилкам. Розвиток подібних навичок потребує постійної практики, досвіду та навчання.

Список літератури

1. Герман К. В.*Когнітивні стратегії перекладу: теоретичні аспекти та практичні застосування*. Київ: Видавництво КНУ, 2015. 124 с.

2. КиякТ. Р., НауменкоА. М. Когнітивні аспекти перекладу термінології. Вінниця: ВНТУ, 2020. 112 с.

3. Gile D. Basic Concepts and Models for Interpreter and Translator Training / 2-nd ed. Amsterdam : John Benjamins, 2009. 283 p.

4. Moser-Mercer B. Simultaneous Interpreting: Cognitive Potential and Limitation. Interpreting. 2000. № 5(2). P. 83–94.

Ольга Тимофійчук
Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.

Сучасна німецька фахова мова математики

Фахова мова математики, як спеціалізований різновид мови, відіграє важливу роль у забезпеченні точності й однозначності наукової комунікації та передачі знань у шкільному навчальному дискурсі. Її основною характеристикою є високий рівень формалізації, що досягається за допомогою використання спеціальної термінології, символів, формул та логічних мовних конструкцій. Незважаючи на свої особливості, вона тісно пов'язана із загальновживаною мовою (пор. [4]).

Актуальність дослідження обумовлена зростаючою роллю міжкультурної комунікації, потребою у вдосконаленні методик викладання фахових іноземних мов і важливістю адаптації шкільних навчальних матеріалів до потреб сучасного освітнього середовища.

Мета студії – встановити особливості німецької фахової мови математики на граматичному, лексичному та текстовому рівнях на матеріалі шкільних підручників.

Об'єкт дослідження – німецька фахова мови математики у шкільних підручниках.

Предмет дослідження – особливості німецької фахової мови математики у граматичному, лексичному і текстовому аспектах.

Матеріалом дослідження слугували німецькі автентичні підручники та посібники з математики для школи [1; 3; 5].

Комплексне дослідження німецької фахової мови математики на матеріалі шкільних підручників виявило такі особливості:

Німецька математична мова послуговується спеціалізованою термінологією, багато з якої грецького або латинського походження (наприклад, *Funktion, Symmetrie, Produkt*). Універсальні символи та інтернаціоналізми надають їй статус легко зрозумілою мовою для носіїв інших мов (напр., +, -, =). Особливістю математичної мови вважаємо використання складних слів (напр., *Wahrscheinlichkeitsverteilung*), які точно передають математичні концепції, але, разом з тим, можуть ускладнювати сприйняття матеріалу.

У німецькій фаховій мові математики домінують такі частин мови як іменники, числівники та дієслова, що позначають математичні дії та правила. У цій фаховій мові часто використовують пасивні конструкції для створення нейтрального викладу, а також інфінітиви та імперативи в завданнях для стислості викладу, як-от: *DieGleichungwirdgelöst*; *Zuberechnenist...; Berechne …*). Короткі, чітко структуровані речення загалом полегшують сприйняття матеріалу (пор. [2]).

Основними жанрами у німецькій фаховій мові математики є правило, завдання та приклад. Для цих жанрів характерні структурованість, лаконічність й наочність, що оформлюють у вигляді графіків, таблиць, формул та схем. Це, безперечно, сприяє кращому засвоєнню матеріалу.

Отже, німецька фахова мова математики у шкільних підручниках відзначається універсальністю, структурністю та адаптованістю до потреб навчального процесу. Ці особливості спрямовані на забезпечення ефективності навчання, полегшення розуміння та засвоєння складних математичних понять, а також на формування в учнів високого рівня математичної компетентності.

Перспективним напрямом подальшого дослідження вважаємо зіставлення отриманих результатів з даними про інші фахові мови для виявлення спільних та відмінних рис, а також вивчення новітніх підходів до створення навчальних матеріалів, що базуються на сучасних вимогах до викладання математики.

Список літератури

1.*Duden 150 Textaufgaben: 5. Bis 10. Klasse*. Mannheim, Zürich: Dudenverlag, 2021. 164 S.

2.Kijko J. / Kudrjawzewa O. *DeutscheGrammatik: TheorieundPraxis*. Tscherniwzi: Unidruckerei, 2018. 188 S.

3.*Lambacher SchweizerMathematikfürGymnasien 8*. Klett, 2022. 241 S.

4.Roelcke Th. *Fachsprachen.*Berlin: ErichSchmidtVerlag, 2010. 266 S.

5.*Schulwissen Mathematik: 5. bis 10. Klasse*. Berlin, Mannheim, Zürich:DudenSchulbuchverlag, 2021. 404 S.

Діана Тимощук
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Особливості перекладу термінів у технічних текстах сфери інформаційних технологій

У сучасному світі розвиток інформаційних технологій зумовлює стрімке зростання кількості технічної документації, яка потребує якісного перекладу. ІТ-тексти є основним інструментом міжнародної співпраці в галузі технологій, забезпечуючи доступність інновацій для глобальної аудиторії. Як зазначає Р.В. Зорівчак, точний переклад термінів є ключовим фактором для ефективної комунікації у технічній сфері, адже помилки можуть призводити до непорозумінь та зниження ефективності використання технологій [1].

Мета дослідження. Після визначення актуальності постає питання основної мети роботи, яка полягає у вивченні особливостей перекладу термінів у технічних текстах, аналізі ключових методів та виявленні основних труднощів, що виникають у процесі перекладу.

Точність перекладу термінів – одне з головних завдань перекладача. Як зауважує І.В. Корунська, перекладач повинен не лише передати зміст терміна, але й забезпечити його відповідність конкретній предметній галузі [2]. Це дозволяє уникнути викривлень у сприйнятті технічної інформації. Для демонстрації цього можна навести приклади перекладу:

- *recursion depth* перекладається як «глибина рекурсії»;
- *back propagation* – як «зворотне поширення».

Для досягнення адекватного перекладу використовуються різні методи, такі як калькування, транскрипція та описовий переклад. Кожен із цих методів має свої особливості, наприклад: **калькування**: термін *floating-point operations per second* перекладається як «операції з плаваючою комою за секунду»; **транскрипція:** наприклад, *Bitcoin* – «біткоїн»; **описовий переклад:** *bare metal* – «серверна платформа без операційної системи».

Однак деякі терміни, такі як *multi-tenant* або *multi-user*, створюють додаткові виклики через свою багатозначність.

Особливу складність становлять багатозначні терміни. Наприклад, *multi-tenant* може перекладатися як «мультикористувацький», але в контексті віртуалізації має значення «здатність обробляти дані кількох клієнтів». Термін *multi-user* в ігровій індустрії зазвичай перекладається як «multiplayer».

Результати дослідження. У ході аналізу вивчені 34 тексти, зібрані з офіційних сайтів Microsoft, Google, Adobe та Schema. У дослідженні виявлено кілька ключових проблем, із якими стикаються перекладачі: швидке старіння термінології, через що деякі терміни втрачають актуальність за кілька років; різна термінологія, яка використовується конкуруючими компаніями для опису однакових концептів; необхідність враховувати культурні та соціальні особливості, наприклад, уникнення політично некоректних термінів (*master-slave, blacklist* тощо).

Як зазначає Л.В. Щербак, перекладач технічних текстів повинен враховувати не лише лексико-граматичні особливості, але й комунікативну функцію тексту, що забезпечує точність і зрозумілість для цільової аудиторії.

Висновок. Переклад технічних текстів у сфері інформаційних технологій потребує від перекладача високої кваліфікації, що включає як мовну, так і технічну компетенцію. Застосування таких методів, як калькування, транскрипція, описовий переклад і адаптація термінів, сприяє створенню текстів, які відповідають вимогам сучасної технічної комунікації.

Список літератури

1. Зорівчак Р.В. Теорія і практика термінологічного перекладу. Львів: Видавництво ЛНУ, 2008. 216 с.

2. Корунська І.В. Особливості науково-технічного перекладу. Київ: Наукова думка, 2012. 145 с.

3. Щербак Л.В. Комунікативні аспекти перекладу технічних текстів. Харків: Видавництво ХНУ, 2015. 124.

Ольга Ткачук
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Особливості перекладу новин (на основі матеріалів BBC та CNN)

Сучасний світ,що характеризується стрімким розвитком засобів масової комунікації, став тим інформаційним простором, який передає людям повідомлення про важливі події та новини в будь-які куточки світу. Водночас переклад як посередник у соціокультурному контексті теж відіграє надважливе значення, адже, щоб передати інформацію, необхідно не лише правильно відтворити текст, а й зберегти стилістичні прийоми, експресивність, тональність викладу. Тому переклад передбачає собою складний процес когнітивної діяльності перекладача й увага до різних тонкощів мови відіграють важливу роль в адаптації оригінального тексту до певної категорії споживачів інформації.

Актуальність роботи полягає у тому, що вона присвячена детальному порівняльному дослідженні перекладу новин двох англомовних медіа-ресурсів –BBC та CNN (2022-2025 рр.) з урахуванням своєрідності написання.

Мета роботи полягає в дослідженні лексичних, стилістичних та прагматичних особливостей перекладу новин, які транслюються на відомих телеканалах BBC та CNN (2022-2024 рр.) Згідно з метою, перед нами постали такі завдання: охарактеризувати ознаки та типологію медіадискурсу; дослідити особливості перекладу новин; провести практичний порівняльний аналіз перекладу новинBBC іCNN та виявити стилістичні та лексичні елементи; визначити функціональну спрямованість новинта їх прагматичне транспонування.

У даній роботі, згідно з Роном Сколлоном, виявлено, щопоняття медіадискурсу багатоаспектне. Проте серед жанрового різномаїття медійного дискурсу можна вирізнити новинний дискурс, репортажний, інформаційно-аналітичний, рекламний та PR-дискурс [2]. За визначенням шотландської вченої Міри Макдональд, сама ж концепція дискурсу полягає у тому, що медіа відіграють ключову роль у створенні різних

уявлень про події та явища, не обов'язково відповідаючи єдиній об'єктивній реальності[1]. Тому новини, як елемент медіа-дискурсу, є потужним інструментом впливу на суспільство та формування громадської думки.

Відповідно до вищезазначених трактувань, ми виокремили три рубрики***: «World»,«Business»та«Politics»,***щоб проаналізувати, як в контексті цих жанрівмедіа формують сприйняття світових подій. Застосувавши порівняльний метод й дискурс-аналіз нами було виявлено: відмінності в написанні новин BBC та CNN, риторичних прийомах та перекладі. Наприклад, BBC відома своїм урівноваженим та неупередженим підходом, а CNN– більш динамічним та емоційним.Типовим прикладом може слугувати заголовок статті CNN: "*Where to buy the original Apple Watch Series 9 and Ultra 2 with all the features"("Де придбати оригінальні годинники Apple Watch Series 9 та Ultra 2 з усіма функціями?") ,* в якому автор намагається зацікавити читача та привернути увагу до проблемипитанням. [3]. На противагу, BBC відзначається фактами та об'єктивністю, без залучення емоцій: "*Applewatch: USupholdsbanonsaleoverpatentdispute"* (*"Годинники компанії Apple: США підтримують заборону на їх продаж через патентну суперечку")*[4].

Отже, переклад новин від BBC та CNN вимагає використання різних перекладацьких трансформаційдля забезпеченняточної та виразної передачі інформації, що початково була закладена редакцією цих каналів. Перекладач повинен бути гнучким та адаптивним до змін в мовних та культурних аспектах, щоб вміти правильно передати матеріал.

Список літератури

1. Myra Macdonald.Exploring Media Discourse, Hardcover – March 28, 2003. P.22-23
2. Scollon R. Mediated Discourse as Social Interaction. London: Routledge, 2001.
3. URL:https://edition.cnn.com/cnn-underscored/electronics/where-to-buy-apple-watch-series-9-before-too-late(дата звернення 27.01.2025)
4. URL:https://www.bbc.com/news/business-68014619(дата звернення 27.01.2025)

Ірина Токар
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Мультимодальні характеристики та переклад англомовних вебкоміксів

У сучасному інформаційному суспільстві мультимодальність відіграє ключову роль у створенні комплексних комунікативних повідомлень. Вебкомікси, як приклад мультимодальних текстів, інтегрують текстові, візуальні, звукові та інші елементи, що дозволяє передавати ідеї, наративи та емоції. Їхня популярність обумовлена інтерактивністю та доступністю в інтернет-просторі.

Мультимодальність є здатністю людини поєднувати декілька шляхів пізнання світу та спілкування: вербальний, візуальний, кінетичний та деякі інші. Г. Кресс визначає мультимодальність як процес спілкування із залученням різних модусів (письма, усного мовлення, жестів, візуальних образів тощо). Власне модус, за Г. Кресом, є каналом комунікації, культурно впізнаваним шляхом передачі інформації від одного співрозмовника до іншого [3, с. 114].

Поняття мультимодальності в мовознавстві походить від ідей М. В. Галлідея, який підкреслював важливість подолання «мономодальності» лінгвістичних досліджень, які традиційно аналізували лише вербальні аспекти спілкування [1, с. 146-150]. Мультимодальний підхід не лише розглядає мову як сукупність граматичних правил, але зосереджує нашу увагу на взаємодії різних знакових систем. Головна мета цього підходу – проаналізувати та описати весь спектр засобів (наприклад, візуальний, письмовий, жести тощо), які використовуються людьми у різних сферах, та зрозуміти, як ці одиниці організовані для створення значень [1, с. 613-625].

Вебкомікси створюються для цифрового середовища, використовуючи інтерактивні можливості, як-от додаткові текстові шари (наприклад, спливаючі вікна). Вони об’єднують графіку, текст та інші елементи для створення унікального досвіду.

Зважаючи на зазначену мультимодальність, переклад вебкоміксів є складним процесом, який включає адаптацію мовних, візуальних, символічних та звукових елементів. Особливу увагу приділяють культурним реаліям, адже сленгові вирази, ідіоми чи символіка можуть бути незрозумілими для української аудиторії без додаткового творчого опрацювання[2, с. 132-147]. Важливо враховувати й особливості текстових бульок, шрифтів і кольорів, які візуально передають значення[5]. Звуконаслідувальні слова також адаптуються до специфіки української аудиторії, в тому числі до української звукової та графічної систем [4, с. 137-143].

Беручидо уваги описані умови, можемо виділити наступні стратегії перекладу:

- адаптація культурних елементів;
- лінгвістична адаптація;
- адаптація візуальних елементів;
- скорочення тексту в обмеженому просторі;
- адаптація звуконаслідування;
- творче відтворення гумору, емоційного фону та авторського задуму.

Отже, переклад вебкоміксів поєднує мовні та культурні знання. Збереження мультимодальних характеристик дозволяє досягнути естетичної та функціональної цілісності тексту. Наразі важливе подальше дослідження мультимодального перекладу, який сприятиме міжкультурній комунікації.

Список літератури

1. Halliday M.A.K., Matthiessen C.. An Introduction to Functional Grammar (Third Revised Edition).New York: Hodder Arnold. 2004. 689 p.

2. Kaindl K. Comics as a Medium for Translation: Approaches and Challenges. The Routledge Companion to Translation Studies. London : Routledge. 2010. P. 132–147.

3. Kress G. Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication. New York : Routledge. 2010. 212 p.

4. Leeuwen van T. Typographic meaning. Visual Communication. Vol. 4, № 2. 2005. P. 137–143.

5. McCloud S. Understanding Comics: The Invisible Art. New York : HarperPerennial, 1993. 224 p.

Олександра Трофимчук
Науковий керівник – проф. Бехта І.А.

Особливості перекладу політичних промов з англійської мови на українську (за промовами Камали Гарріс)

У сучасному глобалізованому світі політичні промови є важливим інструментом впливу, оскільки вони не лише інформують аудиторію, а й формують її переконання, мотивують до дій та створюють певний імідж оратора. У зв'язку з цим переклад політичних промов набуває особливого значення, адже він повинен не лише передавати зміст висловлювань, а й зберігати стиль, емоційне забарвлення та прагматичні аспекти оригінального тексту. Окремої уваги потребує вивчення перекладу промов Камали Гарріс – першої жінки на посаді віце-президента США, чиї виступи вирізняються використанням риторичних прийомів, звернень до суспільних цінностей і символічних концептів.

Політична промова — це публічний виступ, який виголошує представник певної політичної сили або громадський діяч з метою впливу на аудиторію, формування громадської думки та мобілізації підтримки. Характерними рисами таких промов є ідейність, конфліктність та урочистий стиль. Політичні промови, як публічні виступи, спрямовані на вплив на аудиторію, формування громадської думки та мобілізацію підтримки, часто містять риторичні прийоми та культурні відсилки, що становлять виклик для перекладачів. Сутність таких прийомів розглянемо у прикладах промов Камали Гарріс [1].

1) Під час свого виступу на з'їзді Демократичної партії США в Чикаго 23 серпня 2024 року Камала Гарріс зазначила: "West and at across roads, where the decisions we make today will define the trajectory of our nation for generations to come." ("Ми стоїмо на роздоріжжі, де рішення, які ми приймаємо сьогодні, визначать траєкторію нашої нації на покоління вперед.") У цьому уривку використано метафору "роздоріжжя", що символізує критичний момент вибору, яку перекладач зберіг для адекватної передачі значення в українському контексті, зберігаючи структуру та

урочистий стиль оригіналу. Також збережено структуру речення та ключові терміни, що дозволяє передати урочистий стиль оригіналу [2].

2) Під час свого звернення після виборів Камала Гарріс сказала: "While I may be the first woman in this office, I will not be the last." ("Хоча я можу бути першою жінкою на цій посаді, я не буду останньою."). Цей уривок підкреслює історичну значущість обрання першої жінки на посаду віце-президента США та надихає майбутні покоління жінок. Перекладач зберіг простоту та лаконічність оригіналу, що підсилює емоційний вплив промови, передаючи особистий тон звернення та впевненість оратора через точний переклад займенників і дієслівних форм [3].

Отже, дослідження особливостей перекладу політичних промов Камали Гарріс засвідчило, що ключовими аспектами є збереження змісту, риторичних прийомів та емоційного забарвлення виступів. Аналіз уривків продемонстрував, що перекладач має враховувати структурні особливості тексту, використання метафор, повторів та закликів до дії, які формують впливовий політичний дискурс.

Список літератури

1. Крапива, Ю. В. (2019). Політична промова як різновид політичної комунікації. *Закарпатські філологічні студії*: науковий журнал. Ужгород: Видавничий дім "Гельветика". Т. 2. Вип. 11. С. 42-45.

2. (2024). Повний розбір промови Камали Гарріс. *The J.F. Kennedy Institute of Rhetoric.* URL: https://rhetoric-hall.com/rozbir-promovy-kamaly-harris (дата звернення: 29.01.2025).

2. (2024). Full Transcript of Kamala Harris's Democratic Convention Speech. *New York Times.* URL: https://www.nytimes.com/2024/08/23/us/politics/kamala-harris-speech-transcript.html (date of access: 29.01.2025).

Соломія Терлецька
Наукова керівниця – доц. Смірнова М.Р.

Практика впровадження програми MindUp у навчальний процес

Численні дослідженнявиявили високу ефективність програмиMindUp, яка сприяє зміцненню емоційного зв'язку між учнями, вчителями та близькими людьми, що позитивно впливає на навчальні досягнення. **Актуальність** нашої розвідки полягає у необхідності впроваджувати цю практику в навчальний процес, щоб кращезрозуміти її впливна динаміку як навчальних результатів, так і загальної емоційної стабільності учнів. Практика MindUp спрямована на розвиток усвідомленості, емоційного інтелекту та позитивного мислення, що створює сприятливе середовище для навчання[2]. Важливо розуміти, що MindUp ґрунтується на принципах нейронауки та психології, які доводять, що стрес і негативні емоції можуть мати суттєвий вплив на розвиток мозку дитини, зокрема на її здатність зосереджуватися, аналізувати інформацію, приймати рішення [4].

Дослідження показують, що навіть незначні негативні переживання можуть впливати на формування психоемоційного стану та загальне благополуччя дитини. Саме тому MindUp навчає дітей усвідомлювати та керувати своїми емоціями, розвиваючи стресостійкість і здатність до позитивної комунікації. Важливим аспектом програми є розуміння того, що проявляти емоції, робити помилки, мати власну точку зору та прагнути досягати більшого – це природна частина розвитку[2]. Ця програма була створена на основі численних досліджень у галузі позитивної психології та неврології. MindUp ґрунтується на здійсненні певних заходів, таких як : дихальна гімнастика 3 рази на день; філософські дебати, переживання вдячності, оптимізму; переживання стійкої уваги до теперішнього моменту; колективні проекти, спрямовані на покращення якості життя людей, які відвідують школу, або залучені у громадські діяльності [3].

Завдяки цій практиці учням значно легше справлятися зі стресом, адже вона спрямовані на контроль емоцій, усвідомлене мислення, оптимістичні погляди та емпатичне ставлення до близького оточення. Результати впровадження методу свідчать, що переважній більшості учнів сподобалось брати участь у програмі MindUp – 88%, що вони дізнались щось нове – 92%, і що речі які вони дізналися були цінними для них у школі та у повсякденному житті – 96%, а також 70% учнів порекомендували би програму MindUp своїм друзям [1].

Під час 6 тижнів педагогічної практики у ліцеї № 10 м. Чернівці учням 5 та 8 класів запропоновано починати урок з короткої медитації. Результати свідчать, що 76% учнів зазначають зменшення рівня стресу на уроці, 59% відчули зменшення тривожності у повсякденному житті, у 65% учнів після практики медитації покращився настрій, у 75,5% покращилась здатність концентрації на уроці, 70% відчули здатність краще засвоювати навчальний матеріал, 53% відмічають покращення результатів навчання та 58% відчувають покращення загального самопочуття.

Отже, практика MindUp не лише поліпшує навчальні результати, а й формує емоційну стійкість, яка залишається важливою навичкою протягом усього життя.

Список літератури

1. Maloney, J. E.*Earlyadolescents' evaluations of MindUP : a universalmindfulness-basedsocial and emotionallearningprogram*. URL: Early adolescents' evaluations of MindUP : a universal mindfulness-based social and emotional learning program - UBC Library Open Collections
2. Crooks, C.V., Bax, K., Delaney, A. *etal.* Impact of MindUPAmongYoungChildren: ImprovementsinBehavioralProblems, AdaptiveSkills, and ExecutiveFunctioning. *Mindfulness* 11, 2433–2444 (2020). https://doi.org/10.1007/s12671-020-01460-0
3. Mind Up : un Social and Emotional Learning Program URL: Mind Up : un Social and Emotional Learning Program
4. Regier, Christopher C.*MindUp and mindfulness : an optimistic expansion of the mission and vision of the Mind Upprogram through contemplative, moral, and ideologica linquiry* URL: MindUp and mindfulness : an optimistic expansion of the mission and vision of the MindUp program through contemplative, moral, and ideological inquiry.

Дана Тетеля
Наукова керівниця – доц. Руснак Д.А.

Переваги інтегрованого навчання французької мови та культури у ЗВО

Мова та культура нерозривно пов'язані між собою, позаяк мова є носієм культурних цінностей, світоглядних особливостей, традицій та способу мислення народу. Зосередження виключно на мовних правилах без врахування культурного контексту суттєво звужує ефективність спілкування та взаєморозуміння між представниками різних культурних середовищ. Саме тому в сучасному мультикультурному світі, дослідження питання інтегрованого навчання французької мови та культури у закладах вищої освіти надзвичайно важливе та **актуальне**. Основною **метою**нашої розвідки є вивчення інтегрованого принципу навчання мови і культури та визначення переваг інтегрованого навчання французької мови та культури в системі вищої освіти.

Одна з пріоритетних цілей навчання іноземних мов у ЗВО – набуття міжкультурної компетентності, яка розглядається як здатність особистості пізнавати власну культуру, а також навчатися новій культурі, новій мові, іншим позитивним навичкам поведінки, вміти їх застосовувати у власному культурному просторі та ефективно взаємодіяти з представниками інших культур [3]. Якісне опанування іноземної мови неможливе без ознайомлення з її культурою. Дослідники нашого часу схиляються до думки, що іноземна культура розглядається або після того як студенти набули достатнього рівня володіння мовою, або ж навчання культури залежить від мовного змісту [4, с. 24], тобтоінтегрується у процес вивчення іноземної мови.

Інтеграція в освіті, інакше кажучи, об'єднання, з'єднання дисциплін чи аспектів в єдине ціле на основі спільного підходу [1, с. 22] набуває більшої популярності, щоє абсолютно закономірним.Впровадження інтегрованого, комплексного навчання іноземної, а саме французької мови та її культури дозволяє студентам глибше пізнавати культурні реалії

франкомовних країн, що, як наслідок, сприяє продуктивнішому засвоєнню мови таспрощує процес адаптації до різних соціальних контекстів. Серед інших переваг даного принципу навчання варто зазначити стимулювання позитивних процесів у студентів, збагачення їх особистісногодосвіду, набуття не тільки соціолінгвістичних, а й соціокультурних, дискурсивних знань, глибше пізнання рідної та іноземної мов,і зрештою, успішне вдосконалення комунікативних вмінь [2].

Отже, підсумовуючи наведену інформацію, можемодійти висновку, що інтегроване навчання французькоїмови та культури у ЗВОє сучаснимключем до всебічного розвиткувисококваліфікованого фахівця та до становлення його конкурентоспроможності на міжнародному рівні, завдяки здатності представників різних культурвзаємодіяти у сьогоденному багатокультурному середовищі.

Список літератури

1. Бобакова Л. А, Сопільняк Н. І. Інтеграція сучасного освітнього процесу в умовах спеціалізованої школи з національним аспектом. *ScienceReview.* 2018. № 2. С. 21 – 26.

2. Калініна Л. В., Прокопчук Н. Р. Можливості інтегрованого навчання іноземної мови та культури учнів старшої школи філологічного профілю.*Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова.Педагогічні науки : реалії та перспективи.*2020.

3. Філіппова І. Ю. Формування та розвиток міжкультурної компетентності як важливе завдання університетської освіти: матеріали першої міжнар. наук. – практ. конф. «Особистість в міжкультурному та освітньому просторі». URL: https://search.app/57cGtN2a7aYXiiCm7 (дата звернення 05.01.2025).

4. FlorenceW. Françaislangueétrangère (FLE). L’approcheculturelleetinterculturelle. Paris : Berlin, 2011. 160 p.

Каріна Уколова
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Абревіатури та скорочення в англомовних текстах та особливості їх перекладу

Абревіація є одним із найпоширеніших способів словотворення в англійській мові. Вона сприяє економії мовних засобів, підвищенню швидкості комунікації та лаконічності тексту. Сучасний інформаційний простір насичений великою кількістю скорочень, які активно використовуються в наукових, технічних, публіцистичних та розмовних текстах. Однак багатозначність абревіатур може створювати труднощі в розумінні тексту, адже одна й та сама одиниця може мати кілька значень залежно від контексту. Наприклад, скорочення AI може означати як *ArtificialIntelligence* (штучний інтелект), так і *AppreciationIndex* (індекс популярності).

Дослідження англомовних абревіатур важливе для лінгвістики та перекладознавства, адже їх правильна інтерпретація безпосередньо впливає на адекватність перекладу. Мета цього дослідження – аналіз особливостей функціонування абревіатур в англомовних текстах, їхніх структурних типів і закономірностей перекладу українською мовою.

Абревіація як мовне явище була предметом досліджень багатьох мовознавців. Зокрема, Д. Крайг розглядав структурні моделі англомовних скорочень, Ж. Дюбуа аналізував їхню роль у термінології, а український мовознавець О. Пономарів досліджував особливості адаптації англомовних скорочень в українській мові. В англійській мові абревіатури поділяються на кілька основних типів. Акроніми, які вимовляються як слова, широко використовуються у сфері міжнародних організацій, наприклад, *NASA (NationalAeronauticsandSpaceAdministration) чи UNICEF (UnitedNationsInternationalChildren'sEmergencyFund)*. Ініціальні абревіатури, що читаються по літерах, такі як *FBI (FederalBureauofInvestigation) чи BBC (BritishBroadcastingCorporation)*, є типовими для державних і медійних структур.

Переклад англомовних скорочень українською мовою є складним завданням, оскільки різні мови мають власні традиції утворення абревіатур. Серед найпоширеніших стратегій перекладу – калькування, коли скорочення перекладається дослівно, наприклад, *NATO як Організація Північноатлантичного договору або DIY (DoItYourself) як Зроби сам*. Часто застосовується адаптація за фонетичним принципом, тобто транслітерація або транскрипція, як у випадках *NASA → НАСА або UNESCO → ЮНЕСКО*. В українській мові активно використовуються лексичні еквіваленти, що відображають значення абревіатури рідною мовою, наприклад, *EuropeanUnion → ЄС (Європейський Союз) або UnitedNations → ООН (Організація Об'єднаних Націй)*. У деяких випадках застосовується змішаний підхід, як у випадку *VIP (VeryImportantPerson), що перекладається як ВІП (високоповажна особа), або COVID-19*, який отримав описовий відповідник *Коронавірусна хвороба 2019 року.*

Успішний переклад англомовних скорочень потребує глибокого аналізу контексту, оскільки абревіатури можуть мати кілька значень, а їхнє неправильне тлумачення може призвести до спотворення змісту. Вплив технологій та глобалізації сприяє активному поширенню нових скорочень, які швидко входять у повсякденну лексику. Подальші дослідження у цій сфері можуть зосередитися на аналізі скорочень у спеціалізованих дискурсах, зокрема в цифрових технологіях, соціальних мережах та мас-медіа, де нові терміни виникають особливо швидко.

Список літератури

1. Крайг Д. Основи сучасної англійської морфології. Лондон : CambridgePress, 2017.
2. Дюбуа Ж. Структура та функції скорочень у сучасних мовах. Париж : Larousse, 2015.
3. Пономарів О. Культура слова: Мовознавчі студії. Київ : Либідь, 2020.
4. Гуменюк Л. Абревіація як засіб словотворення в англійській мові. Львів : Світ, 2018.
5. Мацюк Г. Українська термінологія: проблеми і перспективи. Харків : Видавництво Харківського національного університету, 2021.

Єлизавета Українець
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Поліпарадигмальний характер сучасних термінологічних досліджень

Поліпарадигмальний характер сучасних термінологічних досліджень свідчить про багатоплановість підходів, що застосовуються для аналізу та систематизації термінів у різних галузях знання. Це означає, що прививченні термінології поєднуються як класичні, так і інноваційні теоретичні концепції, які дозволяють враховувати когнітивні, соціокультурні, комунікативні і технологічні аспекти. Такий підхід забезпечує глибше розуміння специфіки формування термінологічних систем та динаміку подібних процесів за умов стрімкого розвитку науки й техніки.

Історично термінологічні дослідження ґрунтувалися на структурно-семантичному аналізі та формальних характеристиках термінів. З розвитком лінгвістики та суміжних наук стало очевидним, що такий підхід запобігавкомплексному характеру вивчення термінологічних явищ. Виникла потреба у гнучкіших і багатогранних методах дослідження, що призвело до формування поліпарадигмального підходу.

Внаслідок розвитку когнітивної парадигми дослідження мов та їх одиниць, терміни стали розглядати як інформаційні структури, одиниці концептуалізації професійних понять [1, с. 32]. Соціокультурна парадигма підкреслює вплив культурних та соціальних факторів на формування та розвиток термінології. У її межах терміни розглядаються як елементи культурного коду, що відображають специфічні для певної спільноти знання, цінності та практики. Це особливо важливо в умовах глобалізації, коли взаємодія різних культур призводить до взаємного збагачення та зміни термінологічних систем[3, с. 22].

Комунікативна парадигма фокусується на функціонуванні термінів у професійній комунікації. У її межах терміни вивчаються як одиниці, які використовуються для передачі спеціалізованої інформації, забезпечення точності та ефективності спілкування між фахівцями[2, с. 42]. Цей підхід

допомагає зрозуміти прагматичні аспекти вживання термінології та її роль у професійних дискурсах.

Технологічна парадигма розглядає вплив сучасних технологій на розвиток та стандартизацію термінології. З розвитком інформаційних технологій та появою нових засобів комунікації виникають нові терміни та змінюються значення деяких із тих, що існують [4, с. 54]. Технологічна парадигма сприяє ефективному управлінню термінологічними ресурсами.

Застосування поліпарадигмального підходу особливо актуальне в умовах швидкого науково-технічного прогресу, коли з'являються нові терміни. Поліпарадигмальний підхід дозволяє оперативно реагувати на ці зміни, забезпечуючи актуальність та точність вивчення термінологій. Крім того, він сприяє розвитку методологічних баз термінологічних досліджень, збагачуючи їх новими концепціями та методами.

Отже, поліпарадигмальний підхід у термінологічних дослідженнях відкриває нові можливості для глибокого і всебічного вивчення термінології. Він дозволяє враховувати складність і багатогранність термінологічних явищ, забезпечуючи більш повне та точне розуміння їх природи та механізмів функціонування. Застосування цього підходу сприяє розвитку теоретичної та методологічної бази термінологічних досліджень, а також підвищенню ефективності професійної комунікації та управління знаннями у різних галузях.

Список літератури

1.Тищенко К. М. Метатеорія термінознавства. Київ : Основи, 2000.138 с.

2. Тур О. М., Шабуніна В. В. Методологічний інструментарій сучасних термінологічних досліджень. *Закарпатські філологічні студії*. 2023. Вип. 28. Т. 2. С. 42-47.

3. Snow R. Terminology Management in the 21st Century. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 182 p.

4.Wright B. *Challenges in Terminology: Global Perspectives.* Oxford: Oxford University Press, 2015. 212 p.

Яна Феркаляк
Наукова керівниця – доц. Суродейкіна Т. В.

Типологія фешн-влогів та їх роль у цифровій комунікації

Блоги досліджувалися такими вченими як О. І. Горошко, S. Krishnamurthy, R. Blood, S. Herring (група дослідників блогівBROG «(We) blogResearchonGenreproject»), В. Л. Волохонський та ін.

Термін "блог"був створений шляхом скорочення слова "веблог" (англ. *Weblog*– "мережевий бортовий журнал"). Це було зроблено ПітеромМерхольдзом, який в квітні 1999 розмістив на своїй вебсторінці*peterme.co*m фразу "*weblog*" (яку можна перевести як "ми ведемо блог").

Фешн-влоги (відеоблоги) є важливим засобом комунікації в сучасному інформаційному суспільстві. Дослідження лексичних і прагматичних аспектів цих відео дозволяє виявити особливості мовленнєвої взаємодії блогерів із аудиторією та вплив інтернет-комунікації на мовну норму. Фешн-влогінг як явище сформувався разом із розвитком соціального програмного забезпечення та відкрив нові можливості для виробництва та взаємодії з онлайн-контентом. Це стало однією з ключових форм комунікації у сфері моди, дозволяючи блогерам ділитися власними уподобаннями, аналізувати тенденції та взаємодіяти з аудиторією.

Перші фешн-влоги з'явилися в середині 2000-х років як приватні проєкти ентузіастів, які публікували власні думки, стильові референси та запозичені матеріали. Незабаром великі модні журнали почали інтегрувати елементи влогінгу у свої веб-платформи [1, с.32].

Науковці Е. Хансен-Хансен та І. Енгхольм виділяють три основні типи фешн-влогів:

1. Професійні фешн-влоги – створюються редакціями модних журналів і поєднують традиційний журналістський стиль із блогерською подачею матеріалу. Вони використовують професійну фотографію, ґрунтуються на усталених

комунікаційних конвенціях і можуть залучати популярних блогерів як запрошених авторів.

2. Fashiondustrias – влоги, які ведуть представники індустрії моди (стилісти, журналісти, фотографи, моделі), маючи доступ до найпрестижніших подій. Вони можуть включати аналіз показів, трендів і закулісних процесів модного світу.

3. Влоги вуличного стилю(Streetstyleblogs**)** – зосереджуються на відображенні реального стилю мешканців великих міст. Вони акцентують увагу на спонтанності зображень та унікальних стилістичних рішеннях звичайних людей, що робить їх ближчими до документальної фотографії [2, с. 1-5].

Фешн-влоги відіграють важливу роль у конструюванні ідентичності та просуванні модних брендів. Вони є інструментами користувацького маркетингу, адже блогери активно взаємодіють із брендами, формуючи споживчі вподобання. Це створює ефект «аристократичних мереж», де популярні блогери стають центральними вузлами комунікації, впливаючи на загальний дискурс у сфері моди.

З точки зору теорії мовленнєвих актів, фешн-влоги є платформами для реалізації мовленнєвих дій, що мають комунікативну мету, відповідну соціальним нормам. Мовлення – це не лише засіб передавання інформації, а й форма дії, що впливає на поведінку аудиторії та формують сприйняття модних тенденцій.

Отже, сучасний фешн-влогінг є розвиненим і впливовим жанром, що поєднує особистий досвід блогерів, журналістські стандарти та візуальні стратегії, створюючи унікальну форму цифрової модної комунікації.

Список літератури

1. Гаталяк М. Особливості блогу як інтернет-жанру. *English for Specific Purposes*. Збірник наукових тез, вип. 4. 2017. С. 29 –35.

2. Hansen-Hansen, E; Engholm, I. The fashion blog asgenre - betweenuser-
drivenbricolagedesignandthereproductionofestablishedfashionsystem. *DigitalCreativity* 25(2), 2013. DOI: 10.1080/14626268.2013.814148.

Марина Фока
Наукова керівниця – доц. Суродейкіна Т.В.

Вимоги до автентичних текстів для читання

На думку І. М. Кушнір, ефективне формування соціокультурної компетентності здійснюється шляхом використанням автентичних текстів, які дослідниця називає «методичними одиницями навчання» [2, с. 61].

Г. Е. Борецька також наголошує, що одним із видів навчальних матеріалів, які сприяють ефективному оволодінню іноземною мовою та формуванню іншомовної комунікативної компетентності, є автентичні тексти, оскільки автентичність текстів забезпечує природність їх лексичного наповнення, завдяки реальним мовним засобам, що їх використовують носії мови, та оригінальності вживання лексичних одиниць [1, с. 5].

Серед вимог до іншомовних текстів науковці виділяють: науковість їх змісту, відповідність змісту текстів віковим особливостям та інтересам учнів, виховний та розвиваючий потенціал текстів, наявність різних форм мовлення (монологічного та діалогічного мовлення)

У методиці С. Ю. Ніколаєва, О. Б. Бігич, Н. О. Бражник та ін. називають кілька головних функцій іншомовного тексту: збагачення і розширення знань та досвіду учнів у різних сферах життя; тренування з метою засвоєння лексико-граматичного матеріалу та забезпечення учням вправляння в читанні і використанні певного мовного матеріалу у відповідях на запитання вчителя, у процесі вільного переказу змісту чи в переказі, близькому до тексту; розвиток усного мовлення учнів на основі прочитаного тексту: переказ тексту своїми словами, драматизація окремих епізодів, придумування продовження фабули тексту або іншого початку, бесіда за окремими проблемами, які розкриваються в тексті тощо; розвиток смислового сприйняття тексту – його розуміння. [4].

Ю. В. Маркобок визначає автентичність як таку «якість тексту, що забезпечує під час його опрацювання функціонування саме тих мовленнєвих механізмів, які реалізують спілкування в природних умовах реального життя»

[3, с. 137]. На думку автора, для автентичного тексту характерні «широкий вибір лексики та правильне граматичне оформлення висловлювання, а також змістовна сторона, що відіграє важливу роль та містить інформацію про культуру країни; відтворено національну специфіку країни, мова якої вивчається; інформацію, яка є цікавою та значущою для учнів і відповідає їх потребам та інтересам» [там само, с. 138].

Для формування компетентності у читанні у загальноосвітніх навчальних закладах використовуються автентичні, напівавтентичні та укладені (навчальні) тексти. Найлегшими для сприйняття є навчальні тексти, тобто тексти, укладені авторами підручників з англійської мови чи учителем. Структура та інформаційна насиченість напівавтентичних текстів, тобто текстів, автентичних за своєю природою, проте скорочених та модифікованих, також дещо спрощує їхнє сприйняття учнями. Проте значною перевагою автентичних текстів є те, що вони є зразками реальної комунікації.

Отже, англомовні тексти для навчання читання повинні відповідати таким вимогам: мати пізнавальну цінність, відповідати віковим особливостям та інтересам учнів, мати виховний та розвиваючий потенціал, включати різні форми мовлення.

Список літератури

1. Борецька Г. Е. Методика формування іншомовної компетентності у техніці читання. *Іноземні мови*. 2012. № 1 (69). С. 3–8.

2. Кушнір І. М. Методичні засоби формування соціокультурної компетентності іноземних студентів. *Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти*. 2011. Вип. 19. С. 57–64.

3. Маркобок Ю. В. Використання автентичних матеріалів для формування комунікативної та соціокультурної компетенції старшокласників на уроках англійської мови. *Таврійський вісник освіти*. 2014. № 1 (45). Ч. І. С. 137–144.

4. Методика викладання іноземних мов у середніх навчальних закладах : підручник. Вид. 2-е, випр. і перероб. / за ред. С. Ю. Ніколаєвої. К. : Ленвіт, 2002. 328 с.

Ольга Федорів
Наукова керівниця – доц. Лех О.С.

Особливості укладання вправ з граматики для учнів 10-их класів з допомогою штучного інтелекту

Граматика є основою будь-якої мови, що дозволяє учням не лише будувати речення, але й розуміти структури, які вони використовують [1]. Граматична компетентність включає знання правил, здатність їх застосовувати та розуміти мовлення інших [1]. Зокрема, у навчанні учнів 10-х класів важливо враховувати вікові особливості та адаптувати вправи до їхнього рівня підготовки [2]. Штучний інтелект відкриває нові можливості для створення таких завдань, дозволяючи автоматизувати процес їхньої розробки та зробити навчання інтерактивним і персоналізованим [3].

Актуальність теми роботи полягає у використанні сучасних технологій для створення вправ, які сприяють формуванню граматичної компетентності. Зокрема, завдяки ШІ вдається генерувати завдання, що відповідають рівню знань учнів, аналізувати їхні помилки в реальному часі та надавати пояснення [3]. Такі інструменти, як ChatGPT і Grammarly, забезпечують швидкий зворотний зв'язок, сприяючи кращому засвоєнню граматичних правил [2].

Метою даної роботи передбачається укладання граматичних вправ на уроках німецької мови із допомогою штучного інтелекту, заразом з'ясувати який вплив має вивчення іноземної мови на розвиток школярів середньої школи.

Наукова новизна роботи полягає у розробці та обґрунтуванні методики створення граматичних вправ для учнів 10-их класів із використанням штучного інтелекту, аналізі їх ефективності порівняно з традиційними методами та дослідженні впливу адаптивного навчання на засвоєння матеріалу.

Експериментальна частина роботи включала порівняльний аналіз ефективності вправ, створених ШІ, із традиційними завданнями. Дослідження було проведено серед учнів 10-А та 10-Б класів Чернівецького ліцею №8. Учні 10-А використовували інтерактивні вправи, створені ШІ, тоді як 10-Б

працювали з традиційними методами. Результати експерименту показали, що учні, які працювали з завданнями ШІ, демонстрували вищу залученість (85% проти 70%), точність (78% проти 72%) та рівень інтересу (90% проти 80%).

Практичні вправи, створені за допомогою ШІ, включали завдання на заповнення пропусків, трансформацію речень, тести та творчі завдання. Наприклад, завдання на використання Perfekt дозволили закріпити знання про минулі часи: IchhabegesternFußballgespielt. Такі вправи інтегрували теоретичні знання у практичні ситуації, сприяючи їхньому закріпленню.

Проведене дослідження підтвердило ефективність використання штучного інтелекту для створення граматичних вправ у навчанні учнів 10-х класів.

Результати експерименту показали, що учні, які працювали із завданнями, створеними за допомогою ШІ, продемонстрували вищий рівень залученості, точності виконання вправ та інтересу до навчання порівняно з традиційними методами. Практичні завдання, інтегровані у навчальний процес, ефективно закріплювали теоретичні знання через застосування в реальних ситуаціях.

Таким чином, використання сучасних технологій, зокрема штучного інтелекту, у навчанні іноземної мови є перспективним напрямком, який сприяє підвищенню якості освіти, формуванню граматичної компетентності та розвитку пізнавальної активності учнів середньої школи.

Список літератури

1. Романюк, О. А. Основи граматичної компетентності у вивченні іноземних мов. Київ: Освіта України, 2023. С. 34–45.
2. Ковальчук, І. М. Використання штучного інтелекту у навчанні граматики. // Науковий вісник Київського національного університету. 2023. №2. С. 112–118.
3. Осарчук, К. В. Штучний інтелект у викладанні іноземних мов: інноваційні підходи. Проблеми та перспективи методики навчання. 2024. Вип. 4. С. 6–12.

Ганна Федорюк
Науковий керівник – проф. Бехта І. А.

Переклад фразеологічниходиниць у художньому тексті (на основі роману Агати Крісті «Таємниця індіанського острова»)

Проблема перекладу мовних одиниць займає одне з провідних місць у сучасній науці перекладознавства. Це пояснюється тим, що культура народу завжди знаходить своє відображення в мові, яка є ключовою ланкою між внутрішнім світом людини та її зовнішньою реальністю.

Фразеологічна одиниця – стійке словесне поєднання із незмінним лексичним складом, граматичною структурою та загальновідомим значенням для носіїв мови. У сучасній англійській мові фразеологічні вирази не лише слугують мовними знаками, а й відображають культурний світ носіїв та їхнє сприйняття реальності. Через фразеологізми люди, для яких англійська не рідна, отримують можливість краще зрозуміти особливості побуту, мислення та культури іншомовних співрозмовників [2, с. 29].

Дослідження перекладацьких трансформацій базувалося на аналізі фразеологічних одиниць англійської та української мов, відібраних методом суцільної вибірки з роману Агати Крісті «Таємниця Індіанського острова». Твори Агати Крісті є класичними прикладами детективної літератури й досі викликають інтерес у літературознавців із різних країн світу. Їхні дослідження спрямовані на розкриття своєрідності творчого стилю цієї всесвітньо відомої письменниці.

Твір вирізняється широким використанням фразеологізмів, і їхнє відображення в українських перекладах залежить від наявності відповідників та стилістичних особливостей тексту. У романі присутня значна кількість нейтральних фразеологічних одиниць, які перекладаються з орієнтацією на зміст і тональність контексту. Завдяки відсутності образної основи та конотативного забарвлення такі вирази адаптувати легше, оскільки наявні аналоги вже утвердилися в обох мовах.

Особливу увагу варто звернути на численні експресивно-емоційні фразеологізми з негативним акцентом, що є однією з ключових рис тексту. Їхнє використання напряму пов'язане з сюжетом і допомагає авторці занурити читача в напружену атмосферу подій. Відтворення емоційного заряду цих висловів у перекладі часто стає складним завданням.

Аналіз перекладу свідчить, що у більшості випадків вдалося зберегти прагматичну настанову оригіналу. Однак у своїй роботі В. Хазін місцями вдався до змін цієї спрямованості, що проявилося у варіаціях ступеня та типу іллокутивної сили висловлювань.

Загалом можна зазначити, що В. Хазіну вдалося досить вдало передати ідіостиль Агати Крісті у перекладеному тексті. Збережено синтаксичну структуру, притаманний авторові розмовний стиль, а текст наповнений фразеологічними виразами. Однак подекуди спостерігаються елементи адаптації до культури цільової аудиторії, що іноді змінює стилістичне забарвлення оригіналу [3, с. 141].

Проведений аналіз демонструє, що фразеологізми у романі Агати Крісті «Таємниця Індіанського острова» були перекладені із застосуванням різноманітних перекладацьких трансформацій.

У перспективі подальших досліджень доцільно зосередитися на вивченні способів відтворення метафор та інших засобів художньої виразності у творах британської письменниці.

Список літератури

1. Іванченко М. Ю., Барнич І. І. Особливості перекладу фразеологізмів у детективних творах Агати Крісті. *Науковий журнал Львівського державного університету безпеки життєдіяльності «Львівський філологічний часопис».* 2021. № 9. С. 95-100.

2. Кравцова І. І. Фразеологізми в сучасній англійській мові: визначення, підходи, класифікації. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету.* 2016. Вип. 20(2). С. 29-32.

3. Школьний С.С. Дослідження фразеологізмів у детективному романі Агати Крісті «Десять негритят». *Перекладацькі інновації: матеріали VII Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції.*Суми: СумДУ, 2017. С. 141-142.

Адріана Федуник
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Реалізація лінгвокультурної адаптації при перекладі кінотексту (на матеріалі англомовних комедійних фільмів і серіалів)

Переклад виконує важливу міжкультурну функцію, долаючи мовний бар'єр і забезпечуючи взаєморозуміння між різними культурами. Не менш важлива лінгвокультурна адаптація, завдання якої полягає не лише у передачі змісту, а й у збереженні емоційноїглибини, характеру персонажів та культурної специфіки.У межах даного дослідження було розглянуто ключові аспекти поняття лінгвокультурної адаптації.Лінгвокультурна адаптація художнього тексту при перекладі з української як іноземної мови – це адаптація ключових образів мовного та художнього світоглядів [1].Для того щоб іноземець міг зрозуміти концепції, йому необхідно ознайомитися з особливостями мовних та художніх світоглядів, які визначають особливості відображення реальності в тексті [2]. Важливу увагу приділено аналізу методів лінгвокультурної адаптації.

У роботі досліджено основні риси кінотексту, зокрема його структуру, особливості та механізми взаємодії з аудиторією. Кінотекст встановлює взаємодію між автором (відправником) та одержувачем повідомлення, тому їх характеристики активно впливають на формування стратегії перекладу кінотексту та є об'єктом дослідження в галузі кіноперекладу [3].

Зокрема, у роботі розглянуто такі підходи до адаптації, як лексична заміна, стилістична трансформація та передача емоційно-експресивних елементів. Процес перекладу ілюстровано прикладами з англомовних комедійних фільмів і серіалів, зокрема на матеріалі «Дивовижної місіс Мейзел». Аналіз адаптації цього серіалу показав, що ефективність перекладу значною мірою залежить від здатності передати мовну гру, культурно марковані елементи, а також гумористичні та стилістичні нюанси оригінального тексту.

Під час дослідження виокремлено три основні стратегії адаптації, які демонструють різний підхід до перекладу гумористичного контенту. Згідно з оригіналом, *«Who needs therapy when you have coffee?»*. У першому варіанті*«Навіщо потрібна терапія, якщо є кава?»* акцент робився на максимальній зрозумілості тексту для аудиторії за рахунок спрощення конструкцій та забезпечення лаконічності. Другий варіант– *«Кому потрібен психолог, коли є кава?»* передбачав адаптацію культурних відсилок, що дозволило наблизити текст до реалій аудиторії, для якої здійснювався переклад. Третій варіант– *«Навіщо терапія, якщо можна просто випити кави?»,* який застосовувався у меншій кількості випадків,відзначався експериментальним підходом, спрямованим на створення креативного ефекту та залучення специфічної частини глядацької аудиторії.

Дослідження підтвердило, що баланс між точністю передачі оригінального змісту, локалізацією культурно специфічних елементів та творчим підходом ключовий для успішного перекладу аудіовізуальних продуктів, особливо у жанрі комедії. Збереження комічного ефекту значною мірою залежало від уміння перекладача адаптувати специфічні мовні ігри, метафори та відсилки до соціальних і культурних реалій США середини XX століття. Отже, ефективний переклад комедійних кінотекстів вимагає не лише мовної компетенції, а й розуміння культурного контексту та очікувань аудиторії.

Список літератури

1. Лисиченко Л. А. Структура мовної картини світу. Мовознавство. 2004. № 5–6.С. 36–41

2. Брагінець Н. В. Концепти душа і серце в національно-мовних картинах світу (на прикладі української та англійської мов). Наукові записки. Том 34. Філологічні науки. 2004. С. 21–25.

3. Демецька В. В. Теорія адаптації в перекладі : автореф. дис. … д-ра філол. наук : 10.02.16. Київ, 2008. 27 с.

Єва Фендюр
Наукова керівниця − доц. Сунько Н.О.

Специфіка перекладу новинних текстів

Сучасний медійний простір характеризується інтенсивним міжкультурним обміном інформацією, де переклад виступає ключовим інструментом міжмовної комунікації.[1] Особливого значення набуває переклад новинних текстів провідних світових медіаплатформ, зокрема BBC та CNN, які формують глобальний інформаційний порядок денний.

Актуальність дослідження зумовлена потребою ґрунтовного вивчення стратегій перекладу в медійному дискурсі, підвищенням значущості якісного перекладу в умовах глобалізації та необхідністю розроблення дієвих підходів до подолання перекладацьких складнощів [2].

Метою цього дослідження є проведення комплексного аналізу особливостей перекладу новинних текстів BBC та CNN українською мовою, встановлення специфіки перекладацьких трансформацій та формування рекомендацій щодо оптимізації перекладацької діяльності.

До основних завдань дослідження належать: визначення теоретичних засад перекладу медійних текстів; характеристика лінгвостилістичних особливостей новинних текстів BBC та CNN; виокремлення провідних перекладацьких стратегій; дослідження трансформацій, що застосовуються під час перекладу; встановлення лінгвокультурних особливостей передачі медійного контенту.

Наукова новизна роботи полягає у всебічному дослідженні специфіки перекладу новинних текстів, системному аналізі перекладацьких прийомів на матеріалі текстів BBC та CNN, а також у розробленні практичних рекомендацій для вдосконалення перекладацької діяльності [1].

Методологічну основу дослідження становлять порівняльно-зіставний метод, метод контекстуального аналізу, описовий метод та метод перекладацького аналізу. Емпіричною базою слугують 150 новинних текстів BBC та CNN за період 2022-2025 років.

Дослідження виявило, що переклад новинних текстів BBC та CNN характеризується такими особливостями: лексичні трансформації охоплюють 30% перекладацьких прийомів, серед яких переважають генералізація та конкретизація; граматичні трансформації становлять 25%, де основними є синтаксичні перебудови та заміни структур; семантичні трансформації складають 20%, з домінуванням прийомів смислового розвитку та контекстуальної заміни; культурологічні адаптації становлять 15%, що передбачає врахування соціокультурної специфіки цільової аудиторії; стилістичні трансформації охоплюють 10%, включаючи прийоми компенсації та нейтралізації експресивних елементів [5].

Результати проведеного дослідження мають практичну цінність та можуть знайти застосування у перекладацькій діяльності, системі підготовки майбутніх перекладачів, а також при створенні методичних розробок та навчальних матеріалів для фахової підготовки спеціалістів у галузі перекладу.

Подальші наукові розвідки в цьому напрямку відкривають можливості для детального дослідження особливостей перекладацьких стратегій у різноманітних типах медійних матеріалів, розширення спектра емпіричних досліджень та створення всеохопних моделей перекладацької діяльності.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Вінниця : Нова книга, 2018. 656 с.
2. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : монографія. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 272 с.
3. BBC News. URL: https://www.bbc.com/news
4. CNN International. URL: https://edition.cnn.com/
5. Munday J. Introducing Translation Studies: Theories and Applications. London : Routledge, 2016. 330 p.

Діана Фортуна
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Поняття „норма перекладу”

Під поняттям „норма перекладу” розуміють „сукупність правил і принципів, що регулюють процес перекладу та забезпечують його адекватність і еквівалентність” [2, с. 52]. Ці норми формуються під впливом різних факторів, включаючи мовні, стилістичні, культурні та професійні [1, с. 144].

Розрізняють мовні норми, що стосуються граматики, синтаксису, лексики мови перекладу. Відтворений іншомовними засобами текст має відповідати мовним стандартам і бути зрозумілим для носіїв цільової мови.

Виокремлюють семантичні норми, що забезпечують передавання змісту, щоб уникнути спотворення значення. Стилістичні норми визначають, як зберігати тональність, жанр і стиль вихідного тексту[4, с. 36].

Норми перекладу залежать від типу тексту та його функціональної спрямованості. Художній переклад припускає певну ступінь свободи, щоб передати стиль і емоції оригінального тексту. Юридичний та медичний переклад потребують використання еквівалентної термінології та виключає двозначність.

Технічний переклад орієнтований на чіткість, стандартизовані формулювання та точність передачі даних. У аудіовізуальному перекладі (субтитри, дубляж) враховуються часові обмеження та особливості сприйняття інформації глядачем.

У зв’язку з цим науковці говорять про функціональні норми, які орієнтують на мету перекладу та цільового адресата, та локальнінорми, які залежать від жанру та стилю тексту [5, с. 27].

Комунікативні норми регулюють вибір засобів вираження залежно від цільового читача. Культурні норми передбачають адаптацію тексту з урахуванням культурних особливостей та традицій цільового адресата [3, с. 37].

Важливу роль у встановленні норм перекладу відіграє перекладацька етика. Її дотримання передбачаєуникнення

викривлення змісту текстів оригіналів при їх перекладі, внесення суб'єктивних інтерпретацій до них.

З розвитком мов, технологій і міжкультурних контактів норми перекладу також змінюються. Сучасні перекладацькі практики все частіше орієнтуються на адаптацію, а не на буквальний переклад. Це особливо помітно в сфері локалізації контенту, реклами та цифрових технологій.

Машинний переклад та системи автоматизованного перекладу забезпечують правильне відтворення семантики мовних одиниць, сприяють прискоренню процесу перекладу, проте вимагають редагування перекладених машиною текстів.Існують також програми автоматичної перевірки якості перекладу, програми QA-тестування. До таких програм належать Xbenchта Verifika, які допомагають виявити помилки, невідповідності термінології та порушення формальних норм перекладу.

Отже, норма перекладу – це не жорсткий набір правил, а гнучка система орієнтирів, які допомагають забезпечити адекватний переклад у різних мовних і культурних контекстах. Ключова роль у процесі перекладу належить перекладачеві.

Список літератури

1. Вознюк М. Ю.Критерії оцінювання перекладу. *Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка*. 2011. № 9 (220). Ч. ІІ. С. 143-149.

2. Гапоненко Л. П. Переклад і нормативні аспекти перекладу.*Філологічні студії*. 2015. Вип. 13. С. 51-56.

3. GideonT. TheNature and Role of Norms in Translation. *Descriptive Translation Studies and Beyond*. Amsterdam : John Benjamins Publishing Company, 1995. P. 53-69.

4. Martin A. A Translator's View of Translation Norms.*Helsinki English Studies*. 2001. Vol. 1. P. 34-56.

5. Mercedez E.-A. Translation Norms in the Light of Practical Research in Literary Translation. London : Routledge, 2012. 184 p.

Вікторія Хвойна
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Переклад власних назв у культових мультфільмах

Характеризуючи власні назви як об'єкт перекладу, зазвичай вважають, що вони, як правило, не підлягають перекладу. Під цим мається на увазі, що для розуміння власної назви досить вказівки на те, що перед нами – ім'я або назва (цю функцію виконує в письмовому тексті велика літера) [1, с. 80]. Але в деяких випадках для правильного розуміння і перекладу тексту недостатньо знати, що це слово – власна назва, а для поняття смислової структури потрібна додаткова інформація.

Виокремлюють такі способи перекладу власних назв:

1) запозичення / дослівний переклад;
2) транскодування;
3) транскодування і коротка експлікація в поєднанні;
4) пряме запозичення;
5) культурний еквівалент.

Для проведення дослідження щодо власних назв використано такі мультфільми як:*"Angry Birds", "The Secret Life of Pets" "Cars"* та *"Ratatouille"*.

Отже, розглянемо особливості перекладу власних назв на матеріалі зазначених мультфільмів. Буде проаналізовано особливості застосування трансформації, калькування, транслітерації, транскрибування та заміни власної назви :

We live under the protection of ***Mighty Eagle***.[3] – *Ми – під захистом* ***Могутнього Орла.***

У фрагменті мультфільму Angry Birds застосовано таку власну назву, як *Mighty Eagle*. При перекладі, власну назву передано засобами трансформації калькування: *Могутній Орел.*

Chef Gusteau's cookbook, ***Anyone Can Cook!***[6] – *Книга Гюсто* ***«Готувати може кожен»***.

Як демонструє текст перекладу, у перебігу відтворення найменування книги, яка згадується у мультфільмі Ratatouille, застосовано трансформацію транспозиції: *готувати може кожен*.

You're the ***Hudson Hornet***..[5] – *Ви* ***Гадсон Горнет***...

У фрагменті ім’я героя відтворене засобами транскрипції.

Ain't that right, ***Sea-Monkeys?***[7]. *– Чи не так,* ***Риб’ячий корм?***[2].У наведеному прикладі застосовано таку власну назву, як Sea-Monkeys. Це маркетинговий термін для артемій, що продаються як нові акваріумні домашні тварини. При перекладі, перекладач використовує заміну на словосполучення Риб’ячий корм, передаючи значення власної назви.

If my name was ***Judas****– would you ask what my mood is?*[7] *– А якби мене звали* ***Кузя*** *– ви б спитали де мої друзі?*[2].У цьому випадку перекладач замінює ім’я *Judas*на *Кузя* заради створення рими та доместикації непритаманного українській мові імені.

Отже, переклад власних назв є складним завданням, яке вимагає уважного відношення до деталей та культурних особливостей. Згадані у роботі методи перекладу використовуються для передачі власних назв між мовами. Аналіз перекладу власних назв у мультфільмах *"Angry Birds" та "The Secret Life of Pets", "Cars"* та *"Ratatouille"* демонструє різноманітні стратегії та методи, що використовуються для забезпечення адекватного перекладу і збереження смислу та характеру оригіналу.

Список літератури

1. Борисова О. Особливості перекладу власних назв. С. 80-84. URL: http://philology.knu.ua/files/library/movni_i_konceptualni/50-1/14.pdf
2. Секрети домашніх тварин. URL : https://uakino.club/cartoon/features/1082-sekreti-domashnh-tvarin.html#comment-id-16420
3. Angry Birds. URL : https://uafilm.tv/5453-angry-birds-u-kno.html
4. Angry Birds. URL : https://www.tvguide.com/movies/the-angry-birds-movie/2000298657/
5. Cars. URL : https://uaserial.tv/movie-cars
6. Ratatouille. URL : https://www.imdb.com/title/tt0382932/
7. The secret life of pets. URL : https://www.imdb.com/title/tt2709768/.

Аніта Ходань
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Особливості перекладу термінології спорту

Дослідження особливостей перекладу спортивної термінології набуває особливої актуальності у контексті глобалізації спортивної індустрії та розвитку міжнародного спортивного співробітництва [7]. Теоретичне осмислення проблематики перекладу спортивних термінів вимагає комплексного підходу та врахування специфіки терміносистеми спорту [1].Термін як лінгвістичне явище характеризується системністю, точністю значення, однозначністю у межах певної терміносистеми, стилістичною нейтральністю та відсутністю експресивності [2]. Спортивна термінологія формує специфічну терміносистему, якій притаманні: динамічний характер розвитку, інтенсивні процеси запозичення, наявність міжнародних стандартів та національна специфіка термінотворення [6].

На матеріалі термінології по бодібілдингу [8, 9] виявлено такі основні способи перекладу: 1) транскодування: bulk – булк (період набору маси), cut – кат (період схуднення), pump – памп (відчуття напруження м'язів) [10]; 2) калькування: massgain – масонабір, musclegrowth – ріст м'язів, peakweek – піковий тиждень [3]; 3) описовий переклад: shredded – максимально схуднути зі збереженням м'язової маси, ripped – мати чіткий рельєф м'язів [8]; 4) добір питомого відповідника: strength – сила, failure – відмова, recovery – відновлення [10].

У процесі дослідження виявлено специфічні проблеми перекладу термінології бодібілдингу [4]: 1) полісемія термінів (set – 1) підхід; 2) набір вправ); 2) наявність безеквівалентної лексики (mind-muscleconnection); 3) варіативність перекладу (gains – 1) набір маси; 2) прогрес у тренуваннях); 4) жаргонізми (juice – стероїди, natty – природній атлет); 5) термінологічні словосполучення (progressiveoverload – прогресивне перевантаження).

На основі досліджень такої видатної української мовознавиці як О. О. Селіванова [5] систематизовано основні принципи перекладу спортивних термінів:

- системності (врахування зв'язківтерміна в системі);
- мотивованості (збереження внутрішньої форми терміна);
- функціональної адекватності (відповідність комунікативній ситуації);
- врахування національно-культурної адаптації.

Дослідниця також наголошує на важливості контекстуального підходу до перекладу термінів, що дозволяє уникнути неоднозначності та забезпечити точність перекладу.

Методологічну основу перекладу складають когнітивно-ономасіологічний, компонентний, контрастивний та етимологічний підходи [2]. Ефективний переклад спортивних термінів потребує застосування комплексних перекладацьких стратегій з урахуванням контексту використання термінів [7].

Список літератури

1. Боровська О. Проблеми перекладу спортивної термінології. *Молода спортивна наука України.* 2008. Т. 1. С. 51-55.
2. Д'яков А. С., Кияк Т. Р., Куделько З. Б. та ін. Основи термінотворення: Семант. та соціолінгвіст. аспекти. Київ, 2000. 218 с.
3. Іщенко Т. В. Деякі особливості перекладу фахових текстів спорту. *Наукові записки. Серія: Філологічні науки (Мовознавство).* 2014. № 126. С. 354-259.
4. Паночко М. М. Семантика спортивних термінів як результат метафоризації. *Дослідження з словотвору та лексикографії.* Київ : Вища школа, 1995. С. 90-92.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія : підручник. Полтава: Довкілля-К, 2006. 722 с.
6. Симоненко Л. О. Українська наукова термінологія: стан та перспективи розвитку. *Українська термінологія і сучасність.* 2001. Вип. IV. С. 3-8.
7. Скрипніченко О. С. Проблеми перекладу спортивних термінів (на матеріалі англійської та української мов). *Вісник Сум ДУ.* 2006. № 11 (95). Т. 2. С. 166-170.
8. Cambridge Dictionary. URL: https://dictionary.cambridge.org
9. Schwarzenegger, A., Dobbins, B. (1985).Encyclopedia of Modern Bodybuilding. Simon&Schuster, 736 p.

Анастасія Ходосевич
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Запозичення з європейських мов у сучасній англійській мові

Лексичний склад кожної мови збагачується завдяки процесу виникнення нових слів. Запозичення виступає одним із головних джерел поповнення словникового запасу мови.

Актуальність теми полягає в складності дослідження запозичень, що є однією з найсуттєвіших проблем сучасної лексикології. Нагальне й питання дослідження чинників, що вплинули на ті чи інші запозичення, а також вживання запозичень у літературних творах.

Це дослідження вирізняється тим, що фокусується на запозиченнях як шарі лексики, містить визначення місця запозичень в англійській мові та опис запозичень із німецької, французької, ірландської та грецької мов.

Запозичення – це перенесення звука, морфеми, слова чи значення з однієї мови на іншу. Це не калькування, останнє передбачає буквальний переклад [1, с. 9]. Технічні або академічні запозичення часто використовуються в писемній мові з науковою метою. Багато музичних, спортивних і гастрономічних термінів походять з італійської, французької та китайської мов.

Різні лінгвісти виділяють різні причини виникнення запозичень. Наприклад, Л. Архипенко висунула власну класифікацію причин (лінгвальні та екстралінгвальні) [2, с. 5–6].

Наявність германізмів в словниковому складі англійської мови можна пояснити спільною мовною спадщиною між англійською та німецькою мовами, а також різними історичними подіями. Німецькі запозичені слова представлені такими семантичними групами: лінгвістика, хімія, біологія, культура, суспільство та їжа.

Основними причинами появи французьких запозичень в англійській мові є норманське завоювання та поява англо-норманської мови, варіанту старофранцузької [3]. Французькі запозичення в англійській мові об’єднані в окремі семантичні

групи, кожна з яких є свідченням різного впливу французької мови та культури на англійську мову.

Тісна взаємодія між англійською та ірландською мовами тривала понад 800 років, які можна розділити на чотири історичні періоди [4]. Історична, соціальна та географічна близькість Ірландії та Англії сприяла тому, що ірландизми асимілювалися в англійській мові.

Вагому роль в появі грецизмів в англійській мові відіграли: прийняття англосаксами християнства після прибуття святого Августина в Британію у 597 році та епоха Відродження. Деякі грецизми повністю асимілювалися в англійській мові, у той час як інші запозичення зберегли оригінальний правопис та вимову.

Отже, результатом дослідження є з'ясування значної ролі лексичних запозичень у розвитку англійської мови. Слова з німецької, французької, ірландської та грецької мов увійшли в англійську через історичну та культурну взаємодію, з часом сформувавши її словниковий запас та продемонструвавши динамічну природу еволюції мови.

Список літератури

1. Гладка В. А. Калька як один зі шляхів неологізації французької мови / В. А. Гладка // Науковий вісник Чернівецького університету. Романо-слов'янський дискурс. – 2011. – Режим доступу до ресурсу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvchu_rsd_2011_537_4.

2. NormanConquest [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу:https://en.wikipedia.org/wiki/Norman_Conquest.

3. Архипенко Л. М. Іншомовні лексичні запозичення в українській мові: етапи і ступені адаптації (на матеріалі англіцизмів у пресі кінця XX - початку XXI ст.) : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук : спец. 10.02.01 "українськамова" / Л. М. Архипенко – Харківський національний ун-т ім. В.Н. Каразіна, 2005.

4. Макаришин Н. О. Особливості вживання ірландизмів в ірландській англійській періоду ірландського літературного відродження (кінець XIX – початок XX століття) / Н. О. Макаришин // Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: Серія «Філологія». 2020. №10(78). С. 211-214.

Аліна Хомишин
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Використання поетичних засобів у Псалмах: аналіз англомовних та україномовних перекладів

Псалми є однією з найпоетичніших книг у Біблії, насичена метафорами, паралелізмами та іншими художніми засобами. Переклад цих текстів – складне завдання, оскільки важливо зберегти як богословську глибину, так і поетичну витонченість. Дослідження відображає, як англійські та українські переклади адаптують художні засоби Псалмів.Метою дослідження буловизначити особливості використання поетичних засобів у англійських та українських перекладах Псалмів та їхній вплив на змістову і стилістичну цілісність тексту.

Завдання дослідження:

1. Визначити найпоширеніші художні засоби в Псалмах та їхню функцію в оригінальному тексті.
2. Проаналізувати особливості передачі цих засобів у перекладах англійською та українською мовами.
3. Порівняти підходи перекладачів у різних мовах до адаптації художніх засобів.
4. Оцінити вплив перекладацьких стратегій на стилістичну та емоційну виразність Псалмів.

У ході дослідження використовувалися різноманітні наукові методи, такі якпорівняльний аналіз перекладених текстів, лінгвостилістичний аналіз художніх засобів, дослідження впливу культурних факторів на переклад.

Художні засоби в Псалмах:

1. Паралелізм – аналогія, уподібнення, спільність ознак або дій, художній і композиційний прийом, що полягає у зіставленні чи протиставленні двох чи кількох образів, найчастіше явищ природи та світу людини [3]. Наприклад, "Господь – мій пастир, тому в недостатку не буду" [1] (Псалом 23:1).
2. Метафори – троп художньої літератури, що полягає у перенесенні значення одного слова (словосополучення) на інше, розкриття сутності явищ чи предметів через інші за схожістю і

контрастом.[3] Наприклад, "Бог – моя скеля і моя твердиня" [1] (Псалом 18:2).

3. Символіка – система традиційної заміни конкретних почуттів, дій, предметів символом, що має образну або ситуаційну характеристику. [3] Наприклад, "Твоє Слово – світильник для моєї ноги" [1] (Псалом 119:105).
4. Гіпербола – троп, для якого характерне надмірне перебільшення особливостей чи ознак предмета, явища або дії задля увиразнення та більшої переконливості художнього зображення, вираження емоційного ставлення до нього. [2] Наприклад, "Сльози мої стали для мене хлібом удень і вночі" [1] (Псалом 42:3).
5. Анафора та епіфора – повторення слів або фраз на початку чи в кінці віршованих рядків. Наприклад, "Господи, як і численні вороги мої! Багато тих, хто повстає проти мене" [1] (Псалом 3:1).
6. Алітерація та асонанс – повторення приголосних та голосних звуків для створення мелодійності тексту. Наприклад, "Голос Господа лунає над водами, Бог слави громовить" [1] (Псалом 29:3).

Дослідження аналізує способи передачі художніх засобів у перекладах Псалмів, що дозволяє глибше зрозуміти стилістичні особливості Біблійної поезії та вплив перекладацьких стратегій на її сприйняття. Результати дослідження показали, що поетичні засоби відіграють важливу роль у збереженні стилю та змісту Псалмів. Англійські та українські переклади застосовують різні стратегії їхньої адаптації, що впливає на емоційний та стилістичний ефект тексту. Аналіз показує, що баланс між точністю та художньою виразністю залишається ключовим викликом у перекладі Біблійної поезії.

Список літератури

1. Турконяк, Р. (переклад). (2011). Біблія: Книги Святого Письма Старого та Нового Заповіту (Переклад з давньоєврейської, арамейської та грецької мов). Українське біблійне товариство.
2. Ковалів Ю. І. (2007). Літературознавча енциклопедія. Том 1. Академія.
3. Ковалів Ю. І. (2007). Літературознавча енциклопедія. Том 2. Академія.

Галина Хрептюк
Наукова керівниця – асист. Головащенко Ю. С.

Особливості перекладацьких трансформацій в українському перекладі “Портрет Доріана Грея” Оскара Уайльда

Переклад художніх творів завжди був і залишається актуальним завданням для перекладачів, оскільки саме перекладзабезпечує доступ до культурної спадщини інших народів. Роман “*Портрет Доріана Грея”* (1890) Оскара Уайльда є одним із найвпливовіших творів англійської літератури кінця XIX століття. Цей твір спонукає до філософських роздумів про мораль, гріх, вічну молодість та мистецтво.Стиль роману характеризується естетичною вишуканістю, багатством метафор та афоризмів. Дослідження перекладацьких трансформацій, використаних в українському перекладі роману, дозволяє зрозуміти, як зберігаються смислові й емоційні нюанси тексту. Ось чому цей роман продовжує бути предметом дослідження літературознавців і перекладознавців.

Метою дослідженняє аналіз особливостей перекладацьких трансформацій застосованих в українському перекладі роману Оскара Уайльда “*Портрет Доріана Грея”*та оцінка їхнього впливу на передачу змісту, стилю й атмосфери оригіналу.

Наукова новизна дослідження полягає в детальному аналізі перекладацьких трансформацій в українському перекладі роману “Портрет Доріана Грея”, що дозволяє розкрити їхній вплив у збереженні стилістичної та естетичної цінності твору.

У ході дослідження проаналізовано,які трансформаціїдля збереження художньої естетики оригіналузастосовуються частіше.Однією з найбільшвживаних виступає **модуляція (Modulation)**– вибір слова з переосмисленим значенням. До прикладу:“*thestudiowasfilledwiththe**richodor**ofroses”→“робітню художника сповнювали **густі пахощі** троянд”, “here**came**throughtheopendoorthe**heavyscent**ofthelilac” →* “*він **доносив** крізь відчинені двері то **п'янкий запах** бузкового цвіту”*. До того ж вона застосовується для передачі емоційних та атмосферних відтінків тексту.

Ще одним видом перекладацьких трансформацій є **експресивація (Expressivity)** – нейтральне слово оригіналу замінюється стилістично забарвленим словом у перекладі. Наприклад:“*whenthelightsummer**wind**stirredamidstthetreesofthegarden”* → “*коли в садку знімався літній **легіт”*,знову ж таки“***heavy***scent”* → “***п’янкий** запах”, “themore**delicate**perfumeofthepink-floweringthorn”* → “**погідніший** аромат рожевих квіток шипшини”.Ця трансформація здебільшого використовується для збереження поетичного або естетичного стилю оригіналу.

Диференціація значення (Differentiation of meaning) – вибір конкретного значення багатозначного слова, що відповідає контексту. До прикладу:“*odor”* → “*пахощі”, “perfume”* → “аромат”.Нами було досліджено, що вона застосовується для забезпечення відповідності між оригінальним контекстом і перекладом.

Архаїзація (Archaization) – використання архаїчних або стилістично застарілих слів для створення ефекту епохи. Наприклад:“*studio”* → “*робітня”,*“*delicate”* → “погідніший”.Ця трансформація переважно застосовується для збереження атмосфери часу, в якому написаний твір.

Отже, перекладацькі трансформації, застосовані в українському перекладі, зберігають смислову та стилістичну глибину роману. Найчастіше використовуються модуляція, експресивація, архаїзація та диференціація значення, що забезпечують баланс між точністю й художністю перекладу.

Список літератури

1. Wilde O. Picture ofDorianGray: The Picture ofDorianGray. IndependentlyPublished, 2022.

2. Вайльд О. Портрет Доріана Грея: роман, п’єси / Пер. з англ., передмова та примітки Р. Доценка. Харків: Фоліо, 2006. 398 с.

Юлія Цопа
Наукова керівниця – доц. Суродейкіна Т.В.

Використання неформальної лексики в кулінарному блозі Джеймі Олівера в мережі Instagram

Роботу присвячено аналізу використання неформальної лексики в інтернет-постах кулінарного блогу Джеймі Олівера.

«Блог (скорочення від web log) найчастіше визначається як «інтернет-щоденник, персональний хронологічний журнал думок користувача, що публікується на веб-сторінці. Структурно блог складається з основного повідомлення (поста), навколо якого розгортається дискусія, та коментарів до нього» [1].

Р. Блад ключовими характеристиками блогу вважає «регулярне поновлення інформації, високу кількість посилань та значний рівень соціальної інтерактивності» [2].

Структурно блог є багатошаровою формою представлення інформації, адже поєднує різні засоби вираження: текст, аудіо, відео, фото. Невербальні компоненти можуть виконувати самостійну інформативну функцію чи доповнювати вербальні.

У 2024 році Джеймі Олівер (@jamieoliver [3]) активно використовував свій Instagram акаунт для просування рецептів, кулінарних книг і сімейного способу життя. У нього приблизно 9,5 мільйонів підписників і 10 479 постів. Основними темами постів є домашні рецепти, рецепти здорового харчування, святкові ідеї для новорічної кулінарії. Він часто публікує короткі відео, що демонструють приготуванням страв, фото своєї родини та відео для просування його нового дитячого проекту *#BillyAndTheGiantAdventure* та книги *Simply Jamie***.** Джеймі Олівер публікує в середньому один пост на день.

У постах Джеймі Олівера в Instagram за 2024 рік ми виявили багато елементів неформальної лексики, що справді характерно для його стилю спілкування. Це робить контент його постів більш дружнім і доступним для широкого загалу, а також надає легкість у спілкуванні. наприклад: ”gonna” (замість “going to”) або “wanna” (замість “want to”). Наведемо кілька прикладів з його постів:

У пості від 9 серпня 2024 року**:** про приготування піци Джеймі пише: "*Sometimes simple pizzas are the best pizzas and like me and Gennaro said, if someone makes it better, we don't* ***wanna*** *know!"* [3]

15 травня 2024 року він поділився рецептом салату, коментуючи його так: "***Whack*** *it all together,* ***guys****, and you've got a beauty of a dish!*" [3]

Такі вирази, як "whack it" – додати щось невимушено, без зусиль – і "guys" – звернення до аудиторії, додають особистого характеру.

Неформальний стиль Джеймі Олівера також часто включає такі слова: *pukka, gonna, lug, cheeky, scrummy.*

У пості, присвяченому простому рецепту пасти за вересень 2024 року, він зазначив: "*This* ***pukka*** *pasta is the perfect midweek treat – quick, tasty, and full of flavor!"* [3]. Це слово він часто використовує на позначення якісності чи автентичності страви.

У своєму відеорецепті піци за липень 2024 року Джеймі написав: "***Gonna*** *show you how to make the ultimate Margherita pizza at home – it's easier than you think!"* [3]

"*Add a nice* ***lug*** *of olive oil to finish it off!"* [38] - ***lug*** *у значенні невеликої кількості рідини.*

"*This* ***cheeky*** *little salad is perfect for the weekend!"* [38]*, де* ***cheeky*** використовується для опису чогось невеличкого або веселого.

"*This* ***scrummy (дуже смачний)*** *dessert will impress everyone at the table!"* [3]

За нашими підрахунками, кількість таких неформальних виразів склала 1460 прикладів за 2024 рік, по 3-4 у кожному пості. Отже, неформальна лексика характерна для блогу Джеймі Олівера і використовується ним для зближення з аудиторією та створення невимушеного спілкування.

Список літератури

18.Блог : веб-сайт. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Блог (дата звернення: 20.11.2024)

19.Blood R. Weblogs: A History and Perspective. Rebeca's Pocket. 2000. URL: http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html

20.Jamie Oliver. URL: https://www.instagram.com/jamieoliver/.

Михайлина Цуркан
Наукова керівниця – доц. Ковалюк М. В.

Вплив цифрових технологій на формування граматичних навичок англійської мови

Система освіти постійно оновлюється, тому визначальним чинником освітніх змін є науково-технічний прогрес, який неможливий без застосування цифрових технологій[4].

Відповідно до досліджень українських науковців, таких, наприклад, як І. Кузьміна, О. Юзьвяк та Г. Вороніна, інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) активно використовуються для поліпшення мовної освіти, забезпечуючи більшу взаємодію та залученість учнів[1].

Мін Пун виокремив такі позитивні моменти процесу іншомовної підготовки за допомогою цифрових технологій:мотивація учнів вивчати англійську мову;розвиток комунікативної компетентності учнів;розширення знань учнів про культуру англійської мови;поліпшення ефективності навчання;можливість викладання англійської мови поза аудиторіями.Однак науковець також зауважує, що надмірне та неправильне використання цифрових технологій викладачами може призвести до оманливої симуляції навчального процесу [5, с. 32–33].

У навчанні граматики англійської мови для учнів 5-6 класів використовуються різноманітні цифрові технології, які суттєво поліпшують ефективність навчання. Найпоширеніші такі:

1. Інтерактивні платформи та додатки – *Duolingo, Quizlet,* або *Kahoot*, дозволяють учням активно взаємодіяти з матеріалом через вправи на граматику.

2. Онлайн-курси та відеоуроки – *YouTube* або спеціалізовані вебсайти для навчання (наприклад, *BBC LearningEnglish, EnglishClass101*) надають можливість учням ознайомлюватися з граматичними правилами через відео, що поєднують пояснення теорії та практичні вправи.

3. Додатки, такі як *Grammarly, EnglishGrammarBook*, або *EnglishGrammarTest*, пропонують учням можливість працювати з граматичними помилками в реальному часі[3].

4. Використання платформ для дистанційного навчання, таких як *GoogleClassroom або Zoom*, дозволяє створювати віртуальні заняття, де учні можуть отримувати завдання на граматику, виконувати вправи в групах.

5. Ігри та квести, інтегровані в навчальний процес, які дозволяють створити більш захоплюючу атмосферу для засвоєння граматичних правил.

Вплив цифрових технологій на ефективність навчання полягає у:

– стимулюванні учнів до більш активної участі в навчальному процесі, роблячи вивчення граматики цікавішим і менш монотонним:;

– адаптації матеріалу під індивідуальні потреби учнів, надаючи їм можливість працювати в їхньому власному темпі;

– застосуванні граматичних правил на практиці, перевіряючи свої знання через інтерактивні вправи та тестита в можливості одразу отримувати відгуки пропомилки учнів [2].

Отже, використання цифрових технологій для викладання граматики значно підвищує ефективність навчання, роблячи процес вивчення мови більш доступним, цікавим і ефективним для учнів середнього шкільного віку.

Список літератури

1. Кузьміна І. О. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні іноземних мов. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Філологія.* 2019. № 41. С. 78-82.

2. Мельничук І. М. Інтерактивні методи навчання в умовах цифрово їосвіти. Освітні технології в школі. 2018. №12. С. 56-60.

3. Сидоренко О. В. Вплив цифрових технологій на процес навчання іноземним мовам. Педагогічна наука. 2020. №3(11). С. 44-48.

4. ТесповаО.О., Лопата І.Л.Рольцифровихтехнологій у процесівивченняіноземноїмови. URL: https://journals.cusu.in.ua/index.php/philology/article/view/71/61 (датазвернення: 24.11.2024)

5. Pun M. The use of multimedia technology in English language teaching: a global perspective. Crossing the Border: International Journal of Interdisciplinary Studies. 2014. No 1(1). P. 29–38.

Альона Цап
Наукова керівниця – доц. Косенко А. В.

Стилістичні особливості англомовних рекламних текстів

Реклама є важливим засобом комунікації, що впливає на споживачів через різні стилістичні прийоми. У сучасній лінгвістиці існує кілька підходів до визначення поняття «рекламний текст». Ю. Булик розглядає рекламний текст як вербалізований елемент реклами, що містить позитивну інформацію, яка передається словами, про річ чи послугу та ставлення адресата й відправника [1, с. 5]. У наукових дослідженнях В. Зірки йдеться про те, що реклама представлена у вигляді екстралінгвальних та лінгвальних знаків, які функціонально організовані та являє собою рекламне спілкування з метою формування позитивних прагматичних моделей соціальної поведінки [3, с. 12].

Рекламний текст – створений для привернення уваги цільової аудиторії, формування позитивного ставлення до товару чи послуги та стимулювання певних дій [4]. Англомовні рекламні тексти мають специфічні мовні та стилістичні особливості, що визначають їх ефективність. Основними функціями рекламного тексту є:інформативна – подання ключової інформації про товар або послугу;емоційна – вплив на почуття споживачів через стилістичні засоби;переконувальна – формування довіри та бажання здійснити покупку;контактна – встановлення комунікативного зв’язку між рекламодавцем і споживачем.

Особливостями рекламного тексту є його лаконічність, яскравість, використання емоційно забарвлених слів, риторичних фігур і експресивних засобів.

Рекламний текст, використовуючи усі види інформації, повинен виконати головне завдання – це сповістити споживача про нові вірогідні дані, а це когнітивна інформація, та закріпити засвоєння вказаних даних за допомогою емоційної пам'яті, тобто емоційна інформація[2, с. 102].

У рекламних текстах активно використовують стилістичні прийоми, а саме: метафори – переносне значення слова, що

допомагає створити асоціацію між продуктом і певними якостями.*RedBullgivesyouwings* (RedBull) – створює асоціацію з енергією та швидкістю.

Гіперболи – перебільшення, яке підсилює враження від продукту.*Theultimatedrivingmachine* (BMW) – наголошує на винятковій якості авто.

Гра слів (каламбур) – використання омонімів, паронімів або співзвучних слів для створення цікавого ефекту.*Maybeshe'sbornwithit. Maybeit'sMaybelline* – рима та двозначність підкреслюють природність краси.

Синтаксичні конструкції:

– інверсія – незвичайний порядок слів для привернення уваги. *Imagination at work* (General Electric) – підкреслює важливість креативності.

– риторичні питання – питання, які не потребують відповіді, але стимулюють роздуми.*Canyouhearmenow?* (Verizon) – наголошує на якості зв'язку.

Основні риси ефективних слоганів:

– ритмічність і рима (*Snap! Crackle! Pop!* – Kellogg'sRiceKrispies).

– простота і лаконічність (*Justdoit* – Nike).

– заклик до дії (*Have a break, have a KitKat* – KitKat).

Отже, англомовні рекламні тексти використовують широкий спектр лінгвостилістичних засобів, таких як метафори, гіперболи, гра слів та риторичні питання, щоб привернути увагу та вплинути на споживача.

Список літератури

1. Булик Ю. В. Рекламний текст в параметрах аксіологічної прагмалінгвістики : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.02. Харків, 2009. 21 с.

2. Бурковська Л. Лінгвістичні аспекти англомовних рекламних текстів Філологічні науки. 2014. № 18. С. 101-105.

3. Зірка В. В. Рекламний текст і його особливості. Вісник Дніпропетровського університету ім. Альфреда Нобеля: Серія: Філологічні науки. 2011. № 2. С. 208-214.

4. Cook G. *Thediscourseofadvertising*. 2nd ed. London: Routledge. 2001.

Анастасія Цимбал
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Основні способи перекладу біблійних фразеологізмів українською мовою

Фразеологізми біблійного походження невід'ємна частина англійської мови, формуючи її культурну та історичну складову. Однак особливості семантики та культурної значущості таких виразів ускладнюють процес їхнього перекладу на українську мову. Основною проблемою постає необхідність збереження не лише лексичного значення, а й стилістичних і прагматичних характеристик фразеологізмів, що закріпилися в мові оригіналу.

Дослідження базується на порівняльному аналізі різних перекладацьких стратегій, що застосовуються в сучасних українських перекладах Біблії та світської літератури.

Переклад фразеологізмів біблійного походження – складне завдання, що вимагає врахування низки лінгвістичних і культурних чинників.

Одним із найпоширеніших способів є дослівний переклад (калькування), який передбачає збереження структурної організації оригінального вислову. Цей метод є ефективним, коли фразеологізм уже має аналог у мові перекладу. Наприклад, вираз "A thorn in the flesh" було передано українською мовою як "Тернин у плоті", а "By the sweat of one's brow" – "В поті чола" [1].

Подібні кальки зберігають стилістичне забарвлення оригіналу та є впізнаваними для українського читача. Проте цей підхід не завжди виправданий, особливо якщо буквальний переклад звучить неприродно або несе інше семантичне навантаження. Наприклад, фраза "The powers that be" при дослівному перекладі "Сили, що існують" втратила б свій загальноприйнятий зміст, тому в українських біблійних текстах використовують варіант "Владу, що існує" [2].

Значна частина біблійних фразеологізмів вже має традиційні відповідники, закріплені у відомих перекладах Святого Письма, зокрема в текстах Івана Огієнка, Пантелеймона Куліша та Рафаїла Турконяка. Наприклад, англійський вислів "To cast the

first stone" в українських перекладах подається як "Хто з вас без гріха, нехай перший кине камінь", що відповідає оригінальному біблійному формулюванню [3].

У деяких випадках доцільніше використовувати не буквальний, а функціональний аналог, тобто знайти в українській мові фразеологізм, який передає те саме значення, навіть якщо його структура відрізняється. Наприклад, "By the skin of one's teeth" у багатьох випадках перекладається як "Ледве-ледве", а "A Good Samaritan" – як "Милосердний самарянин" [4].

Такий підхід виправданий у публіцистичних та художніх текстах, оскільки дозволяє зберегти стилістичну й емоційну забарвленість виразу.

У випадках, коли дослівний переклад чи функціональний відповідник є неможливими або можуть призвести до втрати змісту, застосовується описовий переклад. Він передбачає передачу значення фразеологізму через розгорнуте пояснення. Наприклад, вираз "The writing on the wall" може бути перекладений як "Очевидне передвіщення біди", а "To cast the first stone" – як "Перекласти провину на іншого, не будучи безгрішним" [1].

Отже, вибір стратегії перекладу біблійних фразеологізмів залежить від контексту, функціонального призначення тексту та цільової аудиторії. Оптимальний підхід передбачає гнучке використання різних методів для досягнення максимальної адекватності перекладу.

Список літератури

1. Nida, E. A. Toward a Science of Translating: With Special Reference to Principles and Procedures Involved in Bible Translating. Brill, 1964. 295 с.

2. Catford, J. C. A Linguistic Theory of Translation. Oxford University Press, 1965. 103 с.

3. Venuti, L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. Routledge, 1995. 219 с.

4. Baker, M. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 2018. 324 с.

Тетяна Ціпемука
Наукова керівниця – доц. Сунько Н. О.

Сучасні тенденції творення англійськомовних термінів та особливості їх перекладу

Дослідження сучасних тенденцій у формуванні англомовних термінів та їх перекладі на українську мову надзвичайно актуальне у зв'язку зі стрімким розвитком науки, технологій і глобалізаційнимипроцесами. Ці чинники сприяють постійномупоповненнюлексичного запасу новими термінами. Мета цьогодослідження полягає ваналізі основних способів творення англійських термінів та вивченніособливостей їх передачіукраїнською мовою.

Сучасна англійська мовадемонструє активне застосування різних методів словотворення, серед яких афіксація, словоскладання, абревіація та калькування займають провідні позиції [1]. Ці тенденції характеризуютьсяактивним застосуванням абревіацій, як-от*COVID (coronavirusdisease),* що дозволяє спрощувати складні терміни,роблячиїх більшзручними у використанні.

Водночас помітне запозичення з інших мов, середякихособливовиділяютьсялатината французька, оскільки вони додають термінам міжнародного та універсального характеру, наприклад, *curriculumvitae*. Не менш важлива тенденція створення нових термінів шляхом комбінування вже існуючих слів, що відповідає новимсуспільнимі професійним реаліям. Типовим прикладом цього є *workation (work + vacation),* який ілюструє зміну підходів до сучасного робочого процесу.

Особливуувагу варто приділитививченню неологізмів, які виникають підвпливом технологічних та соціальних змін. Наприклад, у галузі інформаційних технологій активно з'являються терміни, що поєднують англійські слова чи їхніокреміелементи,утворюючи нові мовніконструкції накшталт*«cybersecurity» (кібербезпека)* або *«cloudcomputing» (хмарні обчислення).* Такі поняття часто не мають точного

відповідника в українській мові, що створює певнітруднощі при їх перекладі.

Процесперекладу англійських термінів на українську мову потребує врахування не лише лексичних, але й культурних та контекстуальних факторів. Серед основнихпідходів до перекладу можна виділитивикористанняеквівалентів, калькування, транскрипцію,транслітерацію та описовий метод.

Наоснові проведеного дослідження можна дійти висновку, що сучасні тенденції уформуванні англійських термінів відображають стрімкий розвиток суспільства і технологій. Переклад цих термінів українською мовою потребує адаптивного підходу зурахуванням різноманітних лінгвістичних технік,що забезпечують їхню точність і доступність для розуміння.[2]

Подальші наукові розвідки мають перспективу зосередитися на глибшому аналізі термінівокремих галузей, дослідженні впливу англійської мови на українську термінологічнусистему,атакож створенні рекомендацій дляуніфікації перекладів нових термінів у різних професійних сферах.

Отже, переклад англомовних термінів українською є складним багатовимірним процесом, що потребує ґрунтовного розуміння як мовнихособливостей, так і культурногоконтексту. Подальші дослідження у цій сфері можуть сприяти вдосконаленню підходівдо перекладу та стандартизації термінології, що критично важливе для забезпечення точності йдоступності наукових і технічних текстів.

Список літератури

1. Сучасні тенденції розвитку лінгвістики та лінгводидактики. Національний університет водного господарства та природокористування.
URL: https://ep3.nuwm.edu.ua/30386/1/Збірник%20тез_2024.pdf

2. Утворення неологізмів у сучасній англійській мові та способи їх перекладу українською мовою. Науковий блоґ.
URL: https://naub.oa.edu.ua/utvorennya-neolohizmiv-u-suchasnij-anh/

Станіслав Цуркан
Науковий керівник – проф. Кушнерик В.І.

Особливості перекладу економічної та банківської термінології

Значна частина фінансової, банківської та правової документації представлена англійською мовою. Це зумовлює необхідність якісного перекладу економічних термінів, який є складним процесом через наявність термінів без однозначних відповідників, розбіжності у правових і фінансових системах, а також відмінності в семантичних структурах мов [1, с. 35].

Мета дослідження – проаналізувати особливості перекладу англомовної економічної термінології, визначити основні труднощі та розглянути ефективні підходи до адаптації термінів українською мовою.

Основні методи дослідження:
• описово-аналітичний метод – для узагальнення теоретичних підходів до вивчення економічної термінології;
• зіставний метод – для порівняльного аналізу економічних термінів англійської та української мов [4, с. 102];
• метод перекладацького аналізу – для визначення ефективності застосування різних стратегій перекладу;
• статистичний метод – для оцінки частотності використання різних способів перекладу [5, с. 118].

Результати дослідження:
Аналіз засвідчив, що основними способами перекладу економічної термінології є:
• еквівалентний переклад – застосовується, коли термін має точний відповідник в українській мові (inflation – інфляція);
• калькування – використовується для дослівного перекладу складених термінів (capital investment – капіталовкладення);
• транслітерація – передбачає фонетичне відтворення іншомовного терміна (leasing – лізинг, franchise – франшиза) [2, с. 76];
• описовий переклад – використовується у випадках, коли точного відповідника немає (hedge fund – інвестиційний фонд із високими ризиками).

Серед основних труднощів під час перекладу економічної термінології можна виділити:

1. Багатозначність термінів (capital – капітал, столиця, ресурс).
2. Фразеологічні вирази, специфічні для англійської мови (to go public – вийти на фондовий ринок).
3. Терміни, що не мають точного українського відповідника (short selling – короткий продаж) [3, с. 125].

За результатами аналізу встановлено, що комбіноване використання еквівалентного перекладу, калькування та описового методу забезпечує найбільш точну передачу економічних понять. Водночас, некоректне застосування транслітерації та дослівного перекладу без урахування контексту може призвести до втрати або спотворення змісту терміна [4, с. 143].

Отже, переклад англомовної економічної термінології є складним процесом, що вимагає комплексного підходу, врахування контексту та особливостей правової й економічної систем. Подальші дослідження можуть бути зосереджені на розробці автоматизованих систем перекладу та створенні двомовних термінологічних словників [5, с. 167].

Список літератури

1 Артикуца Н. В. Українськаюридичнатермінологія. Київ : Програма курсу, 1998. 38 с.

2 Білоконь К. Особливості перекладу термінівюридичноїсфери з англійськоїмови // НауковийвісникХерсонськогоуніверситету. 2018. №5. С. 55-60.

3 Дуднік Г. Проблеми перекладу юридичної лексики й термінології // НауковийвісникМіжнародногогуманітарногоуніверситету. 2019. № 43 (5). С. 56-58.

4 Карабан В. Переклад англійськоїнаукової і технічноїлітератури. Вінниця: Нова Книга, 2004. 576 с.

5 Корунець І. Теорія і практика перекладу (аспектний переклад). Вінниця: Нова книга, 2001. 380 с.

Роман Цуркан
Наукова керівниця – доц. Руснак Д. А.

Медіаграмотність як ключова компетентність учнів у контексті навчання іноземним мовам

У сучасному глобалізованому світі медіаграмотність є важливою компетентністю, яка відіграє ключову роль у формуванні критичного мислення та підвищенні ефективності навчання іноземним мовам. Інформаційне середовище вимагає вміння аналізувати, перевіряти та інтерпретувати інформацію, що особливо важливо для міжкультурної комунікації.

Вивчення іноземних мов нині виходить за межі традиційного опанування мовних структур. Використання медіаресурсів, таких як новини, соціальні медіа, блоги та подкасти, сприяє кращому розумінню культурного та соціального контексту. Медіаграмотність допомагає учням розпізнавати маніпуляції, оцінювати достовірність джерел та аналізувати інформаційні потоки.

Критичне мислення – основа мовної освіти. Учні повинні вміти розрізняти об'єктивну інформацію та контент, створений із прихованою метою. Як зазначає Г. В. Онкович, медіаграмотність є необхідною умовою адаптації до інформаційного суспільства [1].

Уміння працювати з медіа не обмежується їх споживанням. Учні повинні ставати активними творцями контенту. Ведення блогів, створення відео чи подкастів іноземною мовою допомагає вдосконалювати мовленнєві компетентності, розвивати креативність та навички самопрезентації.

Особливу увагу слід приділити етичній поведінці в цифровому просторі. Учні мають дотримуватися правил онлайн-комунікації, поважати інтелектуальну власність та академічну доброчесність. І. І. Курліщук підкреслює роль медіаграмотності у створенні безпечного освітнього середовища [2].

Методи впровадження медіаграмотності включають використання автентичних матеріалів, дискусії на основі іншомовного контенту, аналіз інформації з різних країн та

створення власних медіапродуктів. В умовах дистанційного навчання ці навички стають ще більш важливими, оскільки медіа є основним засобом комунікації.

Глобальна мета інтеграції медіаграмотності — підготовка учнів до ефективної комунікації в інформаційному суспільстві. Володіння цими навичками допомагає критично аналізувати інформацію, створювати якісний контент і адаптуватися до глобалізованого світу.

Крім того, медіаграмотність сприяє командній роботі. У процесі створення спільних проєктів іншомовою учнів чать комунікувати, розподіляти обов'язки та вирішувати конфлікти. Це важливо не лише для навчання, а й для підготовки до майбутньої професійної діяльності.

Гейміфікація також відіграє важливу роль. Інтерактивні платформи, відеоігри та віртуальна реальність роблять навчання більш цікавим і ефективним, сприяючи кращому запам'ятовуванню матеріалу.

Проєктний підхід у навчанні мов дозволяє учням створювати мультимедійні проєкти, такі як відеопрезентації, електронні журнали або цифрові портфоліо. Це допомагає застосовувати мовні навички на практиці та розвивати аналітичне мислення.

Отже, можна зробити висновок, що інтеграція медіаграмотності у навчання іноземних мов підвищує якість мовної освіти, сприяє розвитку критичного мислення та цифрових компетентностей. Ця компетентність дозволяє не лише опановувати мову, а й ефективно адаптуватися до інформаційного суспільства, розширюючи освітній та культурний досвід учнів.

Список літератури

1. Онкович Г. В. Медіаосвіта як інтелектуально-комунікативна мережа. *ВищаосвітаУкраїни*. 2008. № 3. С. 130-137.
2. Курліщук І. І. Медіаграмотністьшколярів як умовастворенняздоров'язбережувальногоосвітньогосередовищапочатковоїшколи. *Біорізноманіття: теорія, практика*: матеріалиВсеукр. наук.-практ. конф. Полтава, 2020. С. 292-295.

Наталія Чубатенко
Наукова керівниця – доц. Гнатковська О. М.

Епітет у системі стилістичних засобів

Теорія епітета цікавила як літературознавців, так і лінгвістів, що не могло не позначитися на результатах його вивчення. Традиційно розробка теорії епітета пов'язана з дослідженнями таких учених, як О. Брайко, О. В. Лавер, Т. Онопрієнко, Л. Підкамінна. О. Пригодій, та ін. І. В. Приходько описує вживання епітетів, що характеризують Канаду. Він зазначає, що завдяки епітету happy Канада є людиною, завдяки епітету newborn – дитиною [2, с. 38], тобто епітети передають ставлення мовця до явищ навколишнього світу. О. М. Рудь та І. С. Горбатенко стверджують, що «у поетичних текстах Сергія Жадана епітет є найуживанішим художнім образним засобом. … Епітет як «першотроп» … аналізується як художнє, образне означення; один із основних тропів поетичного мовлення; стилістичний засіб передачі власного світобачення письменника» [3, с. 71].

Д. Ганич та І. Олійник у словнику лінгвістичних термінів подають таке визначення: «епітет – один із основних тропів, художнє образне означення, що підкреслює характерну рису, визначальну якість предмета, поняття, дії. Найчастіше епітетами виступають означення-прикметники, у широкому розумінні епітетами називають іменники-прикладки, а також прислівники, які метафорично пояснюють дієслово» [1, с. 76].Епітети переважно виражаються прикметниками, дієприкметниками, що перебувають як у препозиції, так і в постпозиції. Вони вказують на якість, яка є суттєвою характеристикою свого носія.Прикметники, позначаючи певну царину реальної дійсності (властивості, ознаку, якість), формують окремий прошарок лексики та вирізняються насамперед своєю змістовою основою.

Антропоцентричний підхід до вивчення семантики мовних одиниць передбачає виявлення тих суттєвих, глибинних характеристик імені предмета, ознаки тощо, що формують уявлення носія мови про той чи той об'єкт і ситуацію

зовнішнього світу. Ці глибинні семантичні характеристики проявляються на поверхневому рівні, у синтаксичній поведінці мовної одиниці. Тому сполучуваність слова підпорядковується семантичним правилам.

Епітет, як і будь-яке поетичне слово, є поліфункціональною, полісемантичною одиницею, життя якої детерміноване художньою тканиною твору, естетикою автора та його світосприйняттям. Епітет – лінгво-естетична категорія, що входить до сфери мистецького пізнання і підвладний загальним закономірностям розвитку мистецтва та способам художнього освоєння світу. Зі зміною мислення змінюється художнє віддзеркалення дійсності і, як наслідок, змінюються семантика та функція епітета.

Первісне призначення епітета – посилити найпоказовішу рису в предметі мовлення – з плином часу заміщується функцією суб'єктивної характеризації предмета, яка акцентує увагу реципієнта не на увагу реципієнта не на типовій ознаці, а на ознаці, актуальній для інтерпретації цього предмета з позиції суб'єкта мовлення. Функціональна еволюція епітета зумовлює зміну семантичних відношень у структурі атрибутивного сполучення і збільшує роль означення.

Отже, епітетом можна вважати одиниці, які за своєю природою емоційно-експресивні, оціночно-експресивні або стають такими в певній ситуації, тобто в контексті. Оригінальними авторськими епітетами завжди є образні епітети, що максимально передають індивідуальне сприйняття мовця.

Список літератури

1. Ганич Д., Олійник І. Словник лінгвістичних термінів. Київ: Вища школа, 1985. 360 с.
2.Приходько І. В. Образний складник концепту «Канада» в канадських англійськомовних віршованих текстах періоду європейської колонізації Канади. *Закарпатські філологічні студії*. Випуск 3. Том 2. 2018. С. 36-39.
3.Рудь О. М., Горбатенко І. С. Функціонування тропеїчних засобів у поетичних текстах Сергія Жадана. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського.* Серія: Філологія. Журналістика. Том 33 (72) № 5 Ч. 1 2022. С. 70-75.

Анастасія Четвертак
Наукова керівниця – доц. Олексишина Л.Г.

Особливості перекладу сучасної дитячої літератури з німецької мови українською (на матеріалі творів Крістіни Нестлінґер)

Дитяча література завжди залишається у фокусі уваги науковців, літературознавців, психологів та педагогів. Це не лише джерело фантазії та натхнення, а й потужний інструмент для розвитку та виховання дитини. Прекрасною нагодою для пізнання світобудови та інших культур є можливість ознайомитися з перекладеною дитячою літературою. Дитина знайомиться з абсолютно новою культурою та ментальністю іншого народу. Німецькомовні книжки також допомагають у вивченні іноземної мови [1]. Перекладач дитячої літератури стає свого роду містком між різними культурологічними засадами автора (вихідного тексту) та реципієнта (тексту перекладу) [2].

Метою нашого дослідження є виявлення специфічних перекладацьких проблем, які виникають при перекладі дитячої літератури з німецької мови українською, зокрема на прикладі твору Крістіни Нестлінґер «Конрад, або дитина з бляшанки». Дослідження має на меті проаналізувати, як перекладач адаптовує текст для цільової аудиторії, враховуючи культурологічні, лексичні та стилістичні особливості оригіналу. Об'єктом даного дослідження є дитяча повість «Конрад, або дитина з бляшанки» у перекладі з німецької Євгена Поповича.

Розглянемо приклади. «*Dannnah msieden* ***Badeschwamm*** *und wischte da sebenfalls mit Lippenstiftgeschriebene KLOPAPIER KAUFEN vonden Kacheln, denn das Klopapier hatte siegestern schon besorgt*»[3, с.7].Перекладач пропонує читачу це речення наступним чином: *«Тоді взяла* ***мачулу*** *і стерла з кахлів напис КУПИТИ ТУАЛЕТНОГО ПАПЕРУ, теж зроблений губною помадою, бо паперу вона вчора вже придбала»*[4, с.8]. Можемо побачити, що автор перекладу передає слово «*Badeschwamm*»як *«мачула»,* яке відноситься до діалектизмів Наддністрянщини і є синонімом до *«губки для миття»* або *«мочалки».* Спірним є питання, наскільки зрозумілим є це слово для цільової аудиторії.

Однак перекладач ймовірно намагався віддати пріоритет естетичності мови та функції унаочнення.

«Dersiebenjährige Junge, der laut Taufschein Konrad Bartolotti hieß, klapperte mit den Zähnenundeine ***Gänsehauthatte****erauch»*[3, с.21]у перекладі читаємо «*Семирічний хлопчик, який, згідно з метрикою, звався Конрад Бартолотті, тим часом цокотів зубами і весь* ***узявся сиротами***» [4,с.24]. *«Взятися сиротами»* є фразеологізмом і означає покриття шкіри маленькими пухирцями від холоду або нервового збудження.

«*Eine Mützeaushellblauem Leder, mit einemsilbergo ldenen Muste rbestickt, und obenaufder Mützewareinkleinesgoldenes Glöckchen»*[3, с.27] має переклад *« А ще купила чудернацьку шапку з блакитної шкіри, з вишитим срібними й золотими нитками візерунком і з золотим дзвоником посередині»*[4, с.31]. Автор додав слово *«чудернацьку»,* яке емоційно підсилює текст та додає певної колоритності.

«Der Konradsaßaufeiner Kiste Babynahrung»[3, с.156] перекладено як *«Конрад сидів на ящику сухого молока для немовлят»*[4, с.188]. Євген Попович використав уточнення загального поняття для його більшого унаочнення та кращого розуміння ситуації.

Отже, в процесі перекладу дитячої літератури автор перекладу адаптує текст вихідної культури для цільової аудиторії, спрощує процес розуміння тексту, надає мові емоційності та милозвучності.

Список літератури

1. URL: https://zp.edu.ua/uploads/dept_s&r/2020/conf/2.1/Zbirka.pdf#page=347.
2. URL: https://ir.nmu.org.ua/bitstream/handle/123456789/157108/%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%B3%D1%96%D0%BD%D0%B0.pdf?sequence=1
3. KonradoderdasKindausderKonservenbüchse. Hamburg : VerlagFriedrichOetinger, 2015. 153 p.
4. Нестлінгер К. Конрад, або дитина з бляшанки. Вінниця : Мій улюбл. авт.

Юліанна Чікал
Наукова керівниця – доц. Олексишина Л. Г.

Використання ШІ для перекладу художньої прози

Сьогодні штучний інтелект (ШІ) є широко поширеним засобом для перекладу, хоча більшість досліджень стверджують, що він не може якісно відтворювати художніособливості літературних творів мовою перекладу. Однією з головних причин цього є складність передачі культурних, емоційних та стилістичних особливостей, які відіграють важливу роль у літературі [4]. Через це дедалі частіше машинний переклад використовують із подальшим редагуванням людиною, оскільки цей підхід є швидшим і дешевшим, ніж переклад з нуля. Однак він менш ефективний для текстів, насичених метафорами, ідіомами та іншими художніми засобами, що ускладнюють процес вибору ШІ єдиного влучного еквіваленту.

Основною метою нашого дослідження є визначення, чи спроможні засоби штучного інтелекту відповідати критеріям якості оцінювання художнього перекладу та досягти адекватного перекладу. Об'єктом дослідження стала збірка документальної прози Артема Чеха «Точка нуль», її переклад німецькою мовою, який здійснили АлександерКратохвільіМарія Вайсенбекта аналіз перекладів, здійснених за допомогою засобів штучного інтелекту.

Переклад текстів військової та воєнної тематики має відповідати функціональним вимогам, забезпечуючи чіткість і логічну послідовність, щоб уникнути неоднозначностей. Оскільки військова лексика постійно оновлюється через появу нових термінів, успішний переклад вимагає глибокого знання та розуміння спеціалізованої термінології [1].

Під час дослідження ми розглядали приклади, здійснені за допомогою застосунків машинного перекладу DeepL, GoogleTranslate, ReversoContext, Multitran. Наведемо деякі з них: оригінал «Мобілізовані в учебці…» [2, с. 18]–літературний переклад – «DieRekrutenimAusbildungscampf…»[3. с. 16]; DeepL «DieimRahmenderAusbildungmobilisiertenPersonen…»; GoogleTranslate «DieimLehrbuchmobilisiertenPersonen…»;

ReversoContext «DiemobilisiertenAusbildungen…»; Multitran «Eingezogene…».

Як бачимо, переклад даної фрази потребує точного розуміння військової термінології та контексту, оскільки «учебка» є сленговою лексикою для позначення навчального підрозділу. Варіант перекладу, який здійснили професійні перекладачі, є адекватним та якісним і повністю передає інформаційне навантаження повідомлення. Застосунки машинного перекладу не завжди здатні враховувати контекст та інтерпретувати неформальні форми слів, сленг та скорочення, розрізнити конотативні відтінки значення, що призводить до невірного або неточного перекладу.

Розглянемо наступний приклад: оригінал «Для сонечок наших» [2, с. 117] – літературний переклад «FürunsereLieblinge» [3, с. 107]; DeepL «FürunsereLiebsten»; GoogleTranslate «FürunsereMarienkäfer»; Reverso «FürunsereSonnen»; Multitran «FürunsereSonnen».Ця фраза є зменшувально-пестливою формою звертання, яка може означати «для нашихдорогих». Ми можемо побачити, що застосунки машинного перекладу не завжди здатні правильно інтерпретувати емоційно забарвлені слова. На приклад, переклад, який було здійснено за допомогою GoogleTranslate, зовсім некоректно і буквально передав це слово як «Marienkäfer», що в німецькій є назвою для комахи.

Отже, засоби штучного інтелекту поки що не завжди спроможні відповідати критеріям якості художнього перекладу та досягати адекватності передачі змісту.

Список літератури

1. Пуш О. М., Гасюк Н. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 2022. Сер.: Філологія. 2022. С. 306–308.
2. Чех А. Точка нуль. Чернівці: Вид. Померанцев С., 2023. 216 с.
3. A. Tschech. Nullpunkt. Wuppertal : AcroVerlag, 2022. 196 S.
4. Klemin J. TheLastFrontierofMachineTranslation. TheAtlantic. URL:https://www.theatlantic.com/technology/archive/2024/01/literary-translation-artificial-intelligence/677038/.

Соломія Чорнокоза
Наукова керівниця – доц. Мельник Ю.Й.

Інтерактивні застосунки на основі штучного інтелекту на уроках іноземної мови

Система штучного інтелекту (ШІ), розвинута завдяки сучасним технологіям, інтегрується в усі сфери нашого життя.У реальному часі ми можемо спостерігати, якШІ стає незамінним інструментом вивчення іноземних мов, зокрема німецької, через інтерактивні застосунки й адаптивні платформи, які забезпечують індивідуальний підхід до кожного учня.

Термін «штучний інтелект» ввів Джон МакКарті у 1956 році, досліджуючи можливість машинного навчання та розвитку формального мислення [1, с. 17]. Історія та теоретичні основи ШІ займають важливе місце в літературі з цієї теми. Головною метою цієї науки є моделювання процесів мислення та прийняття рішень, властивих людині. Більшість дослідників вважають, що ШІ – це не лише галузь комп'ютерної науки, а й дисципліна, яка аналізує артефакти і вивчає закономірності розумної поведінки. Водночас аналіз новітніх методичних доробків свідчить, що традиційні методи навчання не вирішують завдань сучасного світу: не забезпечують активного залучення учнів, оскільки часто бракує достатнього зворотного зв'язку, контролю з боку вчителя та самоконтролю учнів [2, с. 6]. У зв'язку з цим на зміну старим методам приходить інтерактивне навчання – підхід, заснований на взаємодії між учителем і учнями, а також між самими учнями. Під час інтерактивних завдань учні не лише закріплюють раніше вивчений матеріал, а й здобувають нові знання, співпрацюючи на уроці: кожен робить свій індивідуальний вклад, обмінюється ідеями, думками та знаннями. Розвиток інтерактивних технологій у школах сприяв значним змінам у навчальному процесі: навчання тепер здійснюється не лише через діалог чи групову роботу, а й завдяки використанню інтерактивних застосунків і платформ. Це дає учням змогу краще засвоювати матеріал як через взаємодію з іншими учасниками освітнього процесу, так і через ігрові елементи. Використання

інтерактивних технологій значно підвищує якість навчання, роблячи процес здобуття знань більш осмисленим і цікавим для учнів [3, с. 4]. Система ШІ тісно пов'язана з вивченням іноземних мов і активно застосовується в освіті для виконання різноманітних завдань. Це включає моніторинг активності учнів, створення моделей для розуміння та переклад текстів. Окрім цього, активно досліджуються можливості використання голосових технологій ШІ для діагностики навичок читання та вирішення інших академічних проблем. ШІ сприяє оцінюванню та актуалізації знань, забезпечує адаптивне навчання та індивідуальний підхід, автоматично перевіряючи виконані завдання, виявляючи помилки та здійснюючи контроль знань.

Одним із цікавих інструментів, який можна використовувати на заняттях з іноземної мови, є чат-боти на основі ШІ. Вони допомагають учням під час уроків німецької мови в реальному часі, зокрема у вивченні лексики, граматики та у практиці розмовної мови, аджепрограма здатна імітувати реальну розмову з користувачем. Особливо ефективним є принцип «dailychallenge», коли чат-бот щодня надсилає завдання з обмеженим часом на виконання. Це сприяє систематичному вивченню мови, покращує засвоєння лексики та граматики, а також формує звичку до регулярного навчання [4, с.72-73].

Таким чином, використання ШІ у навчанні через інтерактивні програми, адаптивні платформи та чат-боти дає змогу враховувати індивідуальні потреби учнів, робить процес вивчення мови цікавим, доступним й ефективним.

Список літератури

1. Вдовиченко І., Хоцкіна В. Інтелектуальні системи: навчальний посібник. Кривий Ріг : Держ. ун-т, економіки і технологій, 2023. 187 с.

2. Інтерактивні технології: теорія та методика / О. Пометун та ін. Умань-Київ, 2008. 94 с.

3. Патиченко М. Використання цифрових інтерактивних технологій в освітньому процесі. Київ : КВПУТДО, 2021. 17 с.

4. Качур І.І. Штучний інтелект: новий рівень у вивченнііноземних мов // Актуальні проблеми мовно-літературної освіти в середній та вищій школах:матеріали IV Всеукр. наук.-практ.конф., м. Київ, 27 квіт. 2023 р. / УДУ іменіМихайла Драгоманова, 2023. С. 71-74.

Анастасія Чегурко
Наукова керівниця – асист. Нузбан О.В.

Засоби реалізації комунікативних інтенцій автора в перекладі художнього твору

Переклад є важливим інструментом міжкультурної комунікації, щовідкриваємożливістьобмінуінформацією, ідеями та культуроюміжрізнимимовами. Оскільки переклад завжди викликає асиметрію, він тісно пов'язаний із поняттям еквівалентності. Еквівалентність у теорії перекладу розглядається як збереження відносної відповідності змістової, семантичної, стилістичної та функціональної інформації між оригінальним і перекладеним текстами[1].

Еквівалентність асоціюється із таким комунікативним аспектом, як комунікативна інтенція. Комунікативнаінтенція – цеантропоцентричнакатегорія, щовиражає потреби мовця через синтаксис[4, с. 105].

Одним із способів досягнення еквівалентності та реалізації комунікативних інтенцій автора є застосування перекладацьких трансформацій. Класифікація В. Бялика включає чотири типи: граматичні, стилістичні, лексичні та лексико-граматичні [5].

Мета нашого дослідження полягає у виявленні та аналізі комунікативних інтенцій та засобів їх реалізації у перекладах художніх текстів, зокрема романів Д. Тартт "Таємна історія" та "Щиголь". Основна увага приділяється дослідженню когнітивно-комунікативного виміру перекладу, розкриттю поняття еквівалентності та ролі перекладацьких трансформацій.

Щоб проілюструвати, як перекладацькі трансформації допомагають передати комунікативний намір, звернемося до прикладів:

«*Cheddarcheeseandcommoncrackers**morelikeit***» [7, с. 34]. – «***Ага. Розженуться вони***. *Скоріше сиром чедер і звичайним печивом*» [2, с. 21]

Фраза *morelikeit* передає сарказм і зневагу, і перекладач майстерно передав це з допомогою лексико-граматичної трансформації, а саме компенсації. Ймовірно, розділення на окремі речення також здійснено з цією ж метою.

«*'It's****antisocial****,' a****loudmouthgirl****interjectedeagerlyoverthelaughterthatfollowedthis*»[6, с. 234]. –«***Це суперечить інтересам суспільства****, – втрутилася до розмови* ***широкорота дівуля****, намагаючись перекричати сміх*»[3, с. 244].

Метод декомпресії застосовано, аби передати інтенцію авторки, показавши дівчину у ролі «всезнайки». Це поєднано із тим, як зневажливо її описує головний герой – loudmouthgirl, – що в перекладі продемонстровано через застосування такої стилістичної трансформації, як експресивація.

З'ясовано, що перекладацькі трансформації – це інструмент вираження комунікативного наміру автора у перекладі. Кожен вид трансформацій – граматичні, стилістичні, лексико-граматичні – перекладачі застосували, щоб зберегти ефект оригіналу та емоційний вплив на читача.

Список літератури

1. Загнітко А. Сучасний лінгвістичний словник / Анатолій Загнітко. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ», 2020. 920 с.
2. Тартт Д. Таємна історія: роман / пер. з англ. Б. Стасюка. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2017. 560 с.
3. Тартт Д. Щиголь: роман / пер. з англ. В. Шовкуна. Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2023. 812 с.
4. Шабат-Савка С. Т. Категорія комунікативної інтенції: Типові вияви та синтаксична реалізація в сучасній українській мові. *Новий погляд на категорію комунікативної інтенції: україномовний дискурс*. Чернівці, 2013. С. 105.
5. Bialyk V. D. Fundamentalsoftranslationtheory. Чернівці, 2016. 366 с.
6. Tartt D. TheGoldfinch : A Novel. London : Abacus, 2015. 872 с.
7. Tartt D. TheSecretHistory. London : PenguinBooks, 1993. 628 с.

Віталіна Чжоу
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Лексико-граматичні трансформації у перекладі твору Джейн Остін "Нортенгерське абатство"

Переклад – невід'ємна частина культурного обміну між народами та забезпечує доступ до світової літератури. Важливим аспектом перекладу є використання перекладацьких трансформацій, що дозволяють зберегти значення оригінального тексту, одночасно адаптуючи його до мовних та культурних реалій мови перекладу. Особливо це стосується художнього перекладу, де збереження авторського стилю та передачі емоційної насиченості постає важливим завданням для перекладача. Тому дослідження цих трансформацій в контексті перекладу творчості Джейн Остін особливо актуальне. Згідно з цим, метою нашого дослідження є аналіз лексико-граматичних трансформацій у перекладі твору Джейн Остін "Нортенгерське абатство", вивчення їхнього впливу на збереження стилістичних та емоційних характеристик оригіналу при адаптації до вимог цільової мови.

Для того, щоб чітко окреслити предмет дослідження, важливо визначити ключові терміни, що будуть використовуватись у роботі. Перекладацька трансформація — це будь-яка зміна в оригінальному тексті, що відбувається у процесі перекладу, спрямована на досягнення точності, ясності або стилістичної відповідності тексту перекладу [1]. Лексико-граматична трансформація включає в себе зміни у лексичному та граматичному аспектах мови перекладу, які необхідні для збереження емоційного та змістового навантаження оригіналу, а також для відповідності мовним нормам цільової мови [2].

Аналіз лексико-граматичних трансформацій у перекладі твору Джейн Остін "Нортенгерське абатство" показав, що цей вид трансформацій найбільш часто використовуваний у перекладі, займаючи понад 40% всіх змін у тексті. Зокрема, часто спостерігаються адаптації граматичних структур, необхідних для збереження правильності та логічної цілісності в цільовій мові. Наприклад, перехід від англійських часових форм

до українських, зміна форм дієслів чи адаптація конструкцій, характерних для оригіналу. В одному з прикладів: *She had never felt so well in her life [4]*. – Вона ніколи не почувала себе так добре в своєму житті [3].

Тут ми спостерігаємо зміну англійської форми *had never felt* на українську конструкцію *ніколи не почувала себе,* що відображає певну граматичну адаптацію під цільову мову.

Що стосується лексичних трансформацій, то у досліджуваному тексті переважають синонімічні заміни, що допомагають зберегти емоційну та смислову насиченість оригіналу. *He was very proud of his accomplishments [4]*. – Він був дуже пишався своїми досягненнями [3].

У цьому випадку спостерігається використання синоніма *пишався* замість прямого перекладу *proud of,* що дозволяє зберегти емоційну насиченість і звучання фрази в українському контексті.

У процесі перекладу твору Джейн Остін «Нортенгерське абатство» лексико-граматичні трансформації є одними з найбільш використовуваних, оскільки вони забезпечують точність передачі значень і стилістичних особливостей оригіналу. Їхнє застосування дозволяє зберігати емоційну та смислову насиченість тексту при його адаптації до вимог цільової мови. Отже, лексико-граматичні трансформації є важливим інструментом перекладача, що дозволяє досягнути балансу між точністю і художньою виразністю.

Список літератури

5. Селіванова Н. М. Теорія та практика перекладу: основи та методи. Харків : Вид-во ХНУ, 2013. 348 с.

6. Матвієнко Л. О. Лексико-граматичні трансформації в художньому перекладі. Київ : Літера, 2017. 256 с.

7. Остін, Д. Нортенгерське абатство / пер. О. Юрченко. Київ : Знання, 2011. 413 с. URL : https://www.knowledge.ua

8. Austen, J. Northanger Abbey. Джейн Остін. London : Penguin Classics, 2003. 371 p. URL : https://www.penguin.co.uk.

Юліанна Чорна
Науковий керівник – проф. Кушнерик В. І.

Міжкультурні аспекти та особливості перекладу фразеологізмів у творах про Шерлока Холмса А. К. А. А. К. Дойля та їхній вплив на сприйняття сюжету

Фразеологізм – це словосполучення або висловлення, яке має певну поширюваність серед носіїв мови в мовленні та має тісний зв'язок із змістом. Фразеологічні конструкції виникають тому, що культура та колективна свідомість певного народу закріплюють певне уявлення про світ за допомогою стереотипних образів [1, с. 641].

Згідно з численними дослідженнями, структурно-семантична класифікація виділяє три основні типи фразеологізмів: фразеологічні єдності (допущення семантичний розділ компонентів, що дає можливість зрозуміти загальне значення виразу), фразеологічні сполучення (фразеологічно-зв'язаних значень слів із допускам заміни компонентів) та фразеологічні зрощення чи ідіоми (значення фрази не випливає з визначення значень окремих компонентів) [1, с. 643].

Існує кілька ключових підходів до перекладу фразеологічних конструкцій: фразеологічний еквівалент (повністю відтворюють сенс англійських фразеологізмів); фразеологічні аналоги (часткове збереження образів); дослівний переклад, або калькування (точний переклад, який відповідає граматичним нормам та не спотворює сприйняття оригіналу). Застосовується й описовий переклад (для пояснення значення, якщо відсутній аналог чи еквівалент у цільовій мові) та контекстуальні зміни (пошук українського фразеологізму згідно контексту твору).

Міжкультурний аспект фразеологізмів англійської та української мов вражає, адже зважаючи на різницю історії носіїв цих мов, у ході дослідження виявлено як використання фразеологічного еквіваленту виразу, який має зв’язок із Біблійною постаттю Понтієм Пілатом “*to wash one’s hands of*” [2] - “вмити руки”, так і застосування фразеологічного аналогу, який вказує на відображення одного сенсу різними образами

“*heads I win and tails you lose*” (образ сторін монет) та “мені пагінці, тобі корінці” (образ частин рослин).

Згідно з аналізом 45 обраних фразеологічних конструкцій, які були вжиті у творах про Шерлока Холмса авторства А. К. Дойля [5, 6], найчастіше зустрічалося вживання фразеологічних єдностей - 18 разів (напр., *at one’s finger ends, wash one’s hands of*). При аналізі українського перекладу [3, 4] перекладач найчастіше застосовував описовий переклад - 18 разів (напр., “*make a clean breast of*” - “розповісти щиро”). Та за результатами анкетування, респондентам найбільше сподобався переклад “*head is in the whirl*” – “паморочиться в голові” (92%), а найменше - “*the black sheep*” – “виродок” (60%).

Отже, фразеологізми складають невід’ємну частину нашого мовлення, позаяк вони репрезентують колективну свідомість народу. Зазначимо, що переклад напряму впливає на сприйняття фразеологізмів відповідно до контексту першотвору. Тому перекладачам надто важливо знати всі тонкощі сюжету для підбору найвдалішого варіанта перекладу для кращого сприйняття твору читачами.

Список літератури

1. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика. Термінологічна енциклопедія. Полтава : Довкілля. К., 2006. 716 с.
2. Онлайн-словник “Dictionary.com” https://www.dictionary.com/browse/wash%20one's%20hands%20of (date of access: 01.02.2025)
3. Пригоди Шерлока Холмса у 4-х томах. Київ : Веселка, 2010. Т. 1 : Пригоди Шерлока Холмса. Том 1. 411 с.
4. Пригоди Шерлока Холмса у 4-х томах. Київ : Веселка, 2010. Т. 2 : Пригоди Шерлока Холмса. Том 2. 334 с.
5. Doyle A. C. A Study in Red. Harper Collins UK, 2014. 172 p
6. Doyle A. C. The Hound of the Baskervilles. London: Penguin Books, 2007. 174 p.

Анастасія Чупак
Наукова керівниця – доц. Петренко О. Д.

Еквівалентність у перекладі

Еквівалентність є ключовим поняттям сучасного перекладознавства, що вживається в ньому для позначення ступеня відповідності одиниці мовиперекладу (слова, словосполучення, речення, тексту) одиниці мови оригіналу [1, с. 34]. Зауважимо, що в науці про переклад розрізняють формальну та динамічну еквівалентність [2, с. 44; 3, с. 24; 4, с. 76].

Формальну еквівалентність пов'язують при цьому із максимально точним відтворенням мовної структури та елементів оригіналу [5, с. 56].Формальний переклад передбачає якомога точне відтворення граматичних форм, синтаксичних конструкцій, лексичних одиниць, текстів на рівні їх форми, що може спричинити труднощі їх сприйняття через невідповідність мовних систем, сполучуваності одиниць та ін.Переклад на визначеному рівні еквівалентності не враховує також культурні відмінності та прагматичне навантаження текстів і засобів їх творення.

Динамічну еквівалентність пов'язують зі змістовою та функціональною відповідністю мовних одиниць перекладу та оригіналу, із здібністю цих одиниць здійснювати однаковий комунікативний вплив на їх адресатів [6, с. 78]. Це передбачає внесення необхідних змін для здійснення подібного впливу у текст перекладу та врахування лінгвокультурних відмінностей, прагматичного навантаження тексту оригіналу. Так, попри необхідність внесення необхідних лексичних, граматичних, структурних та інших змін, при перекладі художніх творів динамічна еквівалентність сприяє передачі їх атмосфери, стилю та емоцій автора.

Не можна при цьому вважати формальну та динамічну еквівалентність взаємовиключними поняттями. На практиці вони комбінуються. Наприклад, при перекладі наукових статей їх термінологія відтворюється переважно еквівалентними одиницями, тобто йдеться про формальну еквівалентність.

Введення пояснень або адаптація до читацького досвіду може вимагати динамічного підходу при перекладі.

Проблема вибору між формальною та динамічною еквівалентністю залишається актуальною, оскільки вона вимагає від перекладача високого рівня компетенції, чутливості до культурних особливостей і творчого підходу. Успішний переклад залежить від здібності адаптувати способи перекладу до конкретних умов, зберігаючи баланс між точністю та природністю тексту.У перекладознавстві з'явились нині і такі поняття, як культурна, функціональна та естетична еквівалентність [4, с. 78−79], що значно розширило зміст цього поняття, привнесши додаткові нюанси до його розуміння.

Як бачимо, перекладацька еквівалентність є складним та багатовимірним явищем, ключовим для сучасного перекладознавства та конкретних перекладацьких практик, що забезпечує відтворення змістурізнорівневих мовних одиниць іншомовними засобами, сприяючи при цьомутакому обміну інформацією. Це дозволяє здійснити рівноцінний вплив на адресата, який є носієм іншої мови, адекватно передавшипри цьому етнокультурне, прагматичне забарвлення текстів і засобів мови оригіналу, авторський задум, стиль мовленнята дискурсу.

Список літератури

1. Баранцова І. О., Ткач М. В., Котлярова В. Ю., Основи перекладознавства : навчальний посібник. Мелітополь : Вид-во МДПУ, 2020. 282 с.

2. Бялик В. Д. Основи теорії перекладу : посібник для студ. ф-тів іноземн. мов. Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2016. 374 с.

3. Gentzler E. Contemporary Translation Theories / 2-nd ed. Clevedon : Multilingual Matters, 2001. 222 p.

4. Hatim B., Munday J. Translation: An Advanced Resource Book. L. : Routledge, 2004. 373 p.

5. Munday J., Pinto S. R., Blakesley. Introducing Translation Studies : Theories and Applications / 5-th ed. L. : Routledge, 2022. 304 p.

6. Nida E. The Theory and Practice of Translation / 3-rd ed. Boston : Brill, 2003. 218 p.

Катерина Швець
Наукова керівниця – проф. Єсипенко Н.Г.

Кольоропозначення у класичній і сучасній англійській поезії

Кольоропозначення – унікальний елемент у вірші, оскільки він творить простір, до якого можна додатисмислотвірні та емотивні компоненти. Колір бере участь у відображенні внутрішнього стану героя, переживання або ж почуття. Звідси, колір має одне з основних значень функцій при творенні художнього тексту [2, с. 98].

Семантика кольору складна, тому що її інтерпретацію досліджують лише через вживання у самому тексті. Класифікації лексико-семантичних полів кольору у різних віршах неоднозначні, оскільки кольори мають різні символи, причому один колір може вживатися для позначення різних смислів.

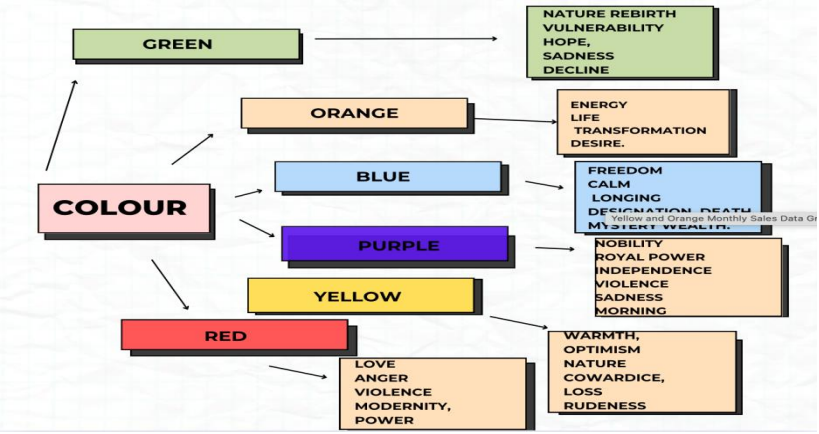

Рис. 1. Семантичні особливості кольоропозначень

Проаналізувавши 102 вірша класиків та сучасників англійської поезії, дійшли висновків, що, червоний колір асоціюється із любов'ю, гнівом чи насильством, а от у сучасниці Сільвії Плат червоний може позначати владу. Жовтий позначає тепло, оптимізм та природу, але дослідження віршів поетів-класиків, доводить, що жовтий уособлює також боягузтво,

втрату та навіть грубість. Помаранчевий колір символізує енергію та життя у більшості проаналізованих віршів, але фіксуємо кілька нових символів: трансформацію та бажання. Зелений частіше уособлює природу або відродження, проте може вказувати на вразливість, надію, сум та навіть занепад. Колір неба – синій – символізує свободу, спокій або ж тугу, але у проаналізованих віршах спостерігаємо позначення цим кольором смерть, таємничість та багатство. Фіолетовий вказує на благородство, королівську владу,гідність та незалежність, але також може уособлює насильство, сум та ранок [3, с. 4].

Як бачимо, що символи кольорів у поезії можуть позначати загальновідомі уособлення, проти інколи навіть набувають протилежних смислів. Доцільно зазначити, що смислотвірні особливості кольорів тісно пов'язані із дискурсом. Поетичний дискурс – це літературна комунікація, де особлива інтенсивність простежується у вираженні почуттів, думок, ритму, рими, а також стилю. Кінг зазначає: "Поезія використовує потужні слова та фрази, щоб передати ідею та емоцію для отримання повного сенсу написаного поетом [4, с. 39-40].

Отже, у поєднанні з іншими лексичними і стилістичними засобами, колір може набувати позитивне або негативне значення.

Список літератури

1.Приблуда Л. М. ХУДОЖНІЙ ДИСКУРС: ПРОБЛЕМА ІНТЕРПРЕТАЦІЇ. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика, Том 33 (72) № 1 Ч. 1 2022, 80 ст.

2.Шуст Л. М. КОЛЬОРИСТИЧНА СЕМАНТИКА В РАННІЙ ПОЕЗІЇ МАКСИМА РИЛЬСЬКОГО Слобожанський науковий вісник. Серія: Філологія № 3, 2023. 98 ст.

3.Aldaw, H. M. M. (2023). ThesemanticsofcolorsinArabicandEnglishpoetry: A comparativestudyofAl-Mutanabbi'spoemsandShakespeare'ssonnets. ResearchJournalinAdvancedHumanities, 4(4). **https://doi.org/10.58256/2ejtac84**

4.Chan, SheungWai@Sherry (2003) SomecrucialissuesonthetranslationofpoeticdiscoursefromChinesetoEnglish. GEMA: OnlineJournalofLanguageStudies, 3 (2). pp. 39-40.

Христина Шкільнюк
Наукова керівниця – доц. Сапожник І.В.

Лексичні та синтаксичні трансформації засобів комічного у перекладі роману «Добрі передвісники»

У перекладі засобів комічного важливим завданням є адаптація цих елементів до мовних і культурних особливостей цільової аудиторії. Перекладачі часто застосовують різні лексичні та синтаксичні трансформації, щоб зберегти гумористичний ефект оригіналу, враховуючи відмінності між мовами. В. І. Карабан зазначає, що трансформації обов'язкові для збереження рівноцінності текстів, і виділяє лексичні, граматичні та лексико-граматичні трансформації [2]. З поміж лексичних він виділяє конкретизацію, генералізацію, додавання чи вилучення слів, перестановку, заміна частини мови, тобто акцент відбувається на формальних змінах. Слабкими сторонами цього підходу є обмеження щодо більш комплексних змін. Пітер Ньюмарк[4] підкреслює необхідність врахування культурного контексту, що є важливим для перекладу засобів комічного.Науковці, такі як В. Карабан, найчастіше виділяють такі синтаксичні трансформації: синтаксичне уподібнення, перестановку, заміну членів речення, зміну предикатів, заміна типу синтаксичного зв'язку, додавання, опущення та перетворення активних конструкцій у пасивні.

Проаналізувавши чимало засобів комічного у творі «Добрі передвісники», виявлено різноманітні лексичні та синтаксичні трансформації. Серед них превалюють конкретизація та генералізація значення слів, що дозволяє адаптувати гумор і іронію до контексту цільової мови. Значну роль відіграє додавання та вилучення слів, що сприяють збереженню логіки та стилістичних особливостей оригіналу. Важлива і перестановка слів, яка допомагає зробити текст більш зрозумілим і плавним для читача іншої культури. Що стосується синтаксичних трансформацій, то найбільш поширені зміна структури речень, заміна членів речення та використання дієслівних форм, що підсилюють гумористичний ефект. Ці трансформації сприяють збереженню функціональної

еквівалентності, що є необхідним для адекватного перекладу засобів комічного, ось як у цьому прикладі:

Оригінал:"'And I wil lcall him … The hound waited. This was the moment. The Naming. This would give it its purpose, its function, its identity. Itseyes glowed a dullred, eventhough they were a lot closer to the ground, and it dribbled into the nettles. 'I'll call him Dog'." [3, 81]

Переклад: "– А назву я його ... Пес чекав. Це був особливий момент. Йому мали дати ім'я. Тепер він отримає мету, особистість, призначення. Його очі тьмяно запалали (хоча вони і були тепер набагато ближчі до землі), а слина закапала у нього з пащі прямо в кропиву. – Я назву його Пес"[1, 96].

У цьому прикладі спостерігаються кілька лексичних і синтаксичних трансформацій: конкретизація(Термін "Naming" було конкретизовано як "дати ім'я", що точніше передає значення в контексті), додавання слова «особливий». Перестановка слів ("itspurpose, itsfunction, itsidentity" → "мету, особистість, призначення") та заміна членів речення ("Thiswouldgiveit" → "Тепер він отримає") зберігають логічну послідовність і гумористичний ефект у перекладі.

Отже, аналіз лексичних і синтаксичних трансформацій показав, що для збереження засобів комічного у перекладі важливо застосовувати перекладацькі трансформації, які дозволяють адаптувати текст до мовних і культурних норм цільової мови. Ці трансформації зберігають функціональну еквівалентність і гумористичний ефект оригіналу, забезпечуючи його сприйняття цільовою аудиторією.

Список літератури

1. Ґейман, Н., & Пратчетт, Т. (2019). *Добрі передвісники: ґрунтовні й вичерпні пророцтва Агнеси Оглашенної, відьми* (Пер. Б. Терещенко, О. Петіка, 2-ге вид., виправл.). Київ: Видавнича група КМ-БУКС.

2. Карабан, В. І. (2004). *Переклад англійської наукової і технічної літератури: граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми*. Вінниця: Нова книга.

3. Gaiman, N., & Pratchett, T. (1990). *Good Omens: The nice and accurate prophecy of Agnes Nutter, witch*. Gollancz.

4. Newmark, P. (1988). *A textbook of translation*. Prentice Ha

Віра Швед
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Застосування лексичних трансформацій для збереження експресивності та автентичності сленгових висловлювань

Застосування лексичних трансформацій є важливим інструментом для збереження експресивності та автентичності сленгових висловлювань у процесі перекладу та адаптації текстів. Сленг відображає культурні, соціальні та емоційні особливості мовців, тому його передача вимагає глибокого розуміння контексту. Часто сленгові вислови не мають прямих відповідників в іншій мові, що зумовлює необхідність використання лексичних трансформацій, таких як транскрипція, транслітерація, калькування, описовий переклад, переклад через пряме включення та приблизний переклад.[1]

Одна з найпоширеніших трансформацій – калькування, що передбачає буквальне відтворення сленгового виразу мовою перекладу. Наприклад, фраза“atethatup”(“*Ohyeah, we* ***atethatup*** *likeitwasicecream” [2])*може бути перекладенау реченні як "О так, ми з'їли це, як морозиво". Такий підхід дозволяє зберегти образність та експресивність оригінального вислову. Проте інколи дослівний переклад може не передати повний зміст висловлювання, що вимагає застосування інших трансформацій.

Описовий переклад постає ефективним способом передати значення сленгових виразів, які не мають точних еквівалентів в українській мові. Наприклад, англомовний термін "cheugy" (*“Beingabit****cheugy****fromtimetotimeisacceptable...” [2])* вживається для опису людини, яка не виглядає стильною. У перекладі його можна передати як "застарілий" або "неактуальний", що дозволяє відобразити основний зміст поняття. Подібним способом, абревіатура "IYKYK" *(“Thisisoftenhighlyspecific, an****IYKYK****wink” [2]*) може бути адаптована як "Хто знає, той знає", що зберігає ідею висловлювання.

Транскрипція та транслітерація застосовуються у випадках, коли важливо зберегти фонетичну або графічну форму слова.

Наприклад, слово "TikToker" (“*Asone**TikToker**said, It’sOK...” [2]*) може залишитися без змін в українському перекладі, адже воно вже інтегроване в мовний простір.

Приблизний переклад використовується у випадках, коли необхідно передати загальне значення висловлювання, а не його буквальне значення. Зокрема, вираз "He'ssalty" (“*Andhe'ssuper**salty**.” [3]*)у контексті сленгу означає роздратування або образу, тому його можна перекласти як "Він злий" або "Він розлючений". Аналогічно, сленговий вислів "lit AF" (*“Trust me, this story is the **lit AF**, and you won't wanna miss it.” [3])* може бути адаптований як "до біса круто" або "надзвичайно класно".

Пряме включення слів оригінальною мовою застосовується тоді, коли термін не має адекватного перекладу або є широко вживаним в оригінальній формі. Так, вираз "ratio'd" (*“The backlash resulted in Sonmez’s post getting “**ratio’d**” – the term for when...” [3])* може бути залишений без змін у тексті перекладу, оскільки він має не має прямого еквіваленту в українській мові.

У ході дослідження проаналізовано 60сленгових виразів, з яких у 35% випадків застосовувалося калькування, у 25% – описовий переклад, у 15% – транскрипція або транслітерація, у 15% – приблизний переклад, а у 10% випадків використовувалося пряме включення. Аналіз показав, що калькування є найпоширенішою трансформацією. Проте у випадках, коли калькування не передає значення або не є природним для української мови, перекладачі вдаються до описового або приблизного перекладу. Отже, лексичні трансформації відіграють важливу роль у перекладі сленгових висловлювань, дозволяючи зберегти їхню експресивність та автентичність, адаптуючи сленгові вирази до цільової аудиторії.

Список літератури

1. Погоріла А.І., Тимчук О.Т. Особливості перекладу неологізмів українською мовою.URL: http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/3.1/35.pdf
2. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com/.
3. USA Today. URL: https://www.usatoday.com/.

Наталія Шундерюк
Наукова керівниця – доц. Лесінська О.М.

Особливості молодіжного інтернет-слегу сучасної англійської мови

У сучасному світі інтернет відіграє ключову роль у комунікації, а розвиток соціальних мереж, онлайн-форумів і месенджерів сприяв виникненню нового лексичного пласту – молодіжного інтернет-сленгу. Ця лексика характеризується високою динамічністю, оскільки змінюється під впливом технологічного прогресу, модних тенденцій і соціокультурних змін.

Актуальність цієї роботи зумовлена тим, що молодіжний інтернет-сленг є важливим елементом комунікативної культури, особливо серед носіїв англійської мови. Вивчення цього явища дозволяє краще зрозуміти мовні процеси, що відбуваються у цифровому просторі, а також його вплив на традиційні мовні норми.

Метою роботи є аналіз особливостей молодіжного Інтернет-сленгу в сучасній англійській мові; визначення основних механізмів його утворення; виявлення його функцій у міжособистісному спілкуванні; дослідження впливу соціальних мереж на формування і поширення сленгової лексики; вивчення ключових досліджень, присвячених цій темі.

Перші наукові праці, присвячені сленгу, з'явилися ще у XX столітті, коли дослідники почали аналізувати мовні варіації серед різних соціальних груп. Зокрема, Ерік Партрідж (Eric Partridge) у "Slang: Today and Yesterday" (1933) розглядав сленг як відображення культурних і соціальних змін. У XXI столітті інтерес до цієї теми значно зріс у зв’язку з розвитком цифрових комунікацій. Важливий внесок у дослідження зробили такі лінгвісти, як Девід Кристал (David Crystal), який у книзі "Internet Linguistics" (2011) проаналізував особливості мови в Інтернеті, та Гретхен МакКаллох (Gretchen McCulloch), яка у книзі "Because Internet: Understanding the New Rules of Language" (2019) дослідила, як змінюється мова у цифровому середовищі.

Молодіжний інтернет-сленг має низку ключових характеристик. По-перше, він відзначається широким використанням акронімів і абревіатур (*LOL – "laugh out loud", BRB – "be right back", SMH – "shaking my head*"). По-друге, до нього входять запозичення з інших мов та їхні адаптації (наприклад, іспанське "*vamos*" у значенні "*let's go*"). По-третє, важливу роль відіграє фонетичне скорочення слів (*gonna – "going to", wanna – "want to*"). По-четверте, сленг часто містить емодзі та меми, що доповнюють вербальне спілкування.

Зазначимо, що молодіжний інтернет-сленг виконує кілька важливих функцій: спрощення та пришвидшення комунікації, вираження емоцій та ідентифікації в межах певних онлайн-спільнот. Разом з тим, його використання може спричиняти труднощі в міжпоколіннєвому спілкуванні та впливати на формування мовних норм у формальному дискурсі.

Отже, молодіжний інтернет-сленг є динамічним і багатогранним явищем, що відображає соціальні та культурні процеси сучасного суспільства. Його дослідження допомагає зрозуміти особливості цифрової комунікації та вплив Інтернету на еволюцію англійської мови. Подальші наукові розвідки можуть зосереджуватися на детальнішому аналізі сленгу в різних соціальних групах, його впливі на академічну та професійну комунікацію, а також на способах його перекладу та адаптації іншими мовами.

Список літератури

1. Crystal, D. Language and the Internet. Cambridge University Press, 2006.
2. Tagliamonte, S. Teen Talk: The Language of Adolescents. Cambridge University Press, 2016.
3. Danesi, M. The Semiotics of Emoji: The Rise of Visual Language in the Age of the Internet. Bloomsbury Academic, 2017.
4. Thurlow, C., & Mroczek, K. (Eds.). Digital Discourse: Language in the New Media. Oxford University Press, 2011.

Євгенія Швець
Науковий керівник – асист. Чепишко Р.М.

Англомовні прислів'я, приказки та особливості їх перекладу

Англомовні прислів'я та приказки є важливою частиною мовної культури, що відображають історичні, соціальні та культурні призначення народу. Вони використовуються у літературі, публіцистиці, усному мовленні та в сучасних медійних засобах масової інформації.

Мета нашої роботи – вивчення особливостей перекладу англомовних прислів'їв і приказок та аналіз основних стратегій їх відтворення українською мовою. Для досягнення цієї мети були поставлені такі завдання:

1) з'ясувати поняття та функції прислів'їв і приказок у мові;

2) дослідити семантичні та стилістичні особливості англійських прислів'їв і приказок;

3) визначити основні труднощі при їхньому перекладі

4) проаналізувати стратегії та методи перекладу;

5) встановити найбільш типові перекладацькі трансформації на основі мовного матеріалу.

Наукова новизна роботи полягає у комплексному підході до вивчення перекладу англомовних прислів'їв та приказок із урахуванням їх культурної специфіки. У дослідженні вперше проведено аналіз корпусу з 1000 англомовних прислів'їв та приказок, відібраних з англомовних літературних творів, газетних публікацій та медійних матеріалів, для визначення найбільш уживаних перекладацьких стратегій.

У ході дослідження проаналізовано 500 прислів'їв і приказок англомовної художньої літератури та 500 із сучасних медіа. Виявлено, що найчастіше застосовуються такі методи перекладу:

• еквівалентний переклад (35%) (Like father, like son → Яблуко від яблуні недалеко падає);

• адаптація під культуру цільової мови (25%) (A penny for your thoughts → Гроші на вітер);

• калькування (18%) (The early bird catches the worm → Рання пташка хробака зловить);

• описовий переклад (12%) (When pigs fly → Коли рак на горі свисне);

• запозичення без змін (10%) (Time is money → Time is money).

Встановлено, що переклад англомовних прислів'їв та приказок часто потребує застосування лексичних і лексико-граматичних трансформацій, таких як калькування, описовий переклад, адаптація та компресія.

Отже, англомовні прислів'я та приказки відіграють важливу роль у мовному та культурному просторі. Їхній переклад є складним процесом, що потребує не лише мовного аналізу, а й глибокого розуміння культурного контексту. Найбільш ефективними методами перекладу вважаємо еквівалентний переклад, адаптацію та калькування, які дозволяють зберегти семантичне і стилістичне забарвлення висловів.

Список літератури

1. Бейкер М. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 2011. 345 p.

2. Ньюмарк П. A Textbook of Translation. Prentice Hall, 1988. 292 p.

3. Norrick N. Proverbial Language in English. Cambridge University Press, 2009. 256 p.

4. Oxford Dictionary of Proverbs. Oxford University Press, 2015.

5. The Guardian. URL: https://www.theguardian.com/

Аріна Швець
Науковий керівник – проф. Бехта І.А.

Переклад англійських пісенних текстів

Переклад пісенних текстів є важливим та складним аспектом у галузі перекладознавства, оскільки пісня складається не лише з вербальних елементів, а й містить музичний компонент, що значно впливає на сприйняття її змісту. Важливість цього завдання полягає в тому, щоб створити переклад, який не лише точно передає оригінальну ідею та зміст, але й гармонійно поєднується з мелодією, забезпечуючи природну ритмічність та звучання. Крім того, необхідно зберегти емоційну насиченість та атмосферу оригіналу, адже пісня, як форма мистецтва, має великий емоційний вплив на слухача, і важливо передати цей вплив у перекладі.

Перекладач пісенних текстів стикається з такими викликами: збереження ритму, рими та мелодійності, а також змісту. Ритм перекладу має відповідати оригінальному музичному розміру. Крім того, важливо адаптувати текст так, щоб він природно звучав у музичному контексті. Передача ідей, закладених в оригіналі, ключова, особливо у випадках, коли текст соціально чи культурно значущий.

Для аналізу обрані пісні *"Shape of You"* Еда Ширана та *"Someone Like You"* Адель. У процесі аналізу виявлено, що перекладачі часто жертвують точністю змісту задля збереження музичності. Наприклад, у пісні *"Shape of You"* деякі фрази були змінені, щоб зберегти ритм і звучання, що призвело до втрати частини оригінального змісту.

Переклад пісенних текстів є складним та багатогранним процесом, який вимагає від перекладача не лише глибоких лінгвістичних знань, а й здатності поєднувати літературні та музичні елементи. Це завдання включає синтез мовних навичок, творчого підходу до адаптації тексту та розуміння музичної структури. Найефективніші переклади пісень досягають гармонії між точністю змісту, збереженням ритмічного та музичного звучання, а також збереженням рими, що дозволяє передати емоційний підтекст і атмосферу оригіналу. Важливо не

лише точно відтворити зміст пісні, але й забезпечити, щоб текст природно лягав на мелодію, зберігаючи її емоційну насиченість. Перекладач пісенних текстів повинен бути готовий до різноманітних викликів, таких як необхідність адаптації фраз і виразів, що часто мають особливе культурне забарвлення, а також до змін в стилістиці та структурі мовних елементів, щоб зберегти музичний ритм і звучання. Окрім цього, важливо враховувати, як соціально-культурні відмінності між мовами можуть впливати на процес перекладу.

Подальші дослідження в цій галузі можуть бути спрямовані на вивчення впливу культурних особливостей на переклад пісень, а також на розробку нових методик, які дозволяють зберігати баланс між змістом, емоційною насиченістю та музичною виразністю. Це відкриває нові перспективи для глибшого розуміння того, як культура, мова і музика переплітаються у перекладі пісень, і як це впливає на сприйняття та адаптацію пісень у різних культурних контекстах.

Список літератури

Baker M. In Other Words: A Coursebook on Translation. Routledge, 2011. 304 p.
Bassnett S. Translation Studies. Routledge, 2002. 176 p.
Newmark P. A Textbook of Translation. Prentice Hall, 1988. 292 p. House J. Translation Quality Assessment: Past and Present. Routledge, 2014. 220 p.

Анна Шевчук
Науковий керівник – асист. Прохоров М.Г.

Переклади богослужбових текстів: контрастивний аналіз

Переклад релігійних текстів є одним із найскладніших напрямків перекладацької діяльності, що вимагає особливої уваги до збереження сакрального змісту та стилістичних особливостей оригіналу. Множинність перекладів релігійних текстів свідчить про складність досягнення повної еквівалентності при перекладі такого типу текстів.

Богослужбові тексти, зокрема молитви, характеризуються особливою лексикою, синтаксисом та прагматичним навантаженням. Молитва "Символ віри" як один із основних текстів християнського богослужіння має численні переклади різними мовами, що робить її цікавим об'єктом для контрастивного аналізу.

Дослідження зосереджується на порівняльному аналізі перекладів молитви "Символ віри" англійською та українською мовами. Особлива увага приділяється вивченню лексико-семантичних, граматичних та стилістичних особливостей перекладів, а також аналізу способів передачі релігійної термінології та збереження сакрального змісту.

Явище множинності перекладів розглядається як важливий аспект перекладознавчої проблематики. За визначенням В. Коптілова, множинність перекладів – це існування кількох перекладів одного й того самого твору, що зумовлено різними факторами: часом створення перекладу, особистістю перекладача, цільовою аудиторією.

Контрастивний аналіз перекладів молитви "Символ віри" виявляє специфіку відтворення релігійної лексики в різних мовних традиціях. Важливим аспектом є збереження архаїчних елементів, характерних для богослужбових текстів, при одночасному забезпеченні зрозумілості тексту для сучасного читача.

Дослідження демонструє, що переклади богослужбових текстів вимагають особливого підходу, який враховує не лише

лінгвістичні, але й теологічні аспекти. Результати аналізу можуть бути використані для вдосконалення методології перекладу релігійних текстів та розробки рекомендацій для перекладачів.

Список літератури

1. Комісаров В.Н. Теорія перекладу. К.: Либідь, 2022. 165 с.

2. Коптілов В.В. Множинність перекладів як теоретична проблема. Х.: Основа, 2023. 245 с.

3. Решетняк О. Особливості перекладу церковно-релігійних текстів // Філологічні студії. 2021. №3. С. 89-96.

Марія Шустрова
Науковий керівник – асист. Прохоров М. Г.

Особливості перекладу фразеологічних одиниць, до складу яких входять власні назви

Перекладачі стикаються з низкою труднощів, пов'язаних не лише з пошуком лексичних еквівалентів, а й зі збереженням усіх конотативних та асоціативних відтінків значення [1, с. 45].

Важливо усвідомлювати, що фразеологічні одиниці з власними назвами нерідко виникають на перетині двох культурних кодів: першого, закладеного у власне ім'я, і другого, що формується значенням фразеологізму. Наприклад, одиниці "Achilles' heel" чи "Adam's apple" походять із давньогрецької міфології та біблійної історії відповідно, однак обидві вже міцно закріпилися в англомовній культурі й можуть мати трансформоване або метафоричне значення, відмінне від первинного [2, с. 136]. Перекладач має зважати на ці нашарування й оцінювати, наскільки вони відомі цільовій аудиторії. Якщо фразеологізм уже має усталений еквівалент у перекладацькій традиції (приміром, "Ахіллесова п'ята"), тоді слід використовувати саме його. У ситуаціях, коли точний відповідник відсутній або несе відмінну конотацію, доводиться вдаватися до адаптації, описового перекладу чи модуляції, щоб зберегти смислову й експресивну насиченість [3, с. 22].

Проблема полягає ще й у тому, що власні назви можуть бути багатозначними: одне й те саме ім'я в різних культурах викликає різні асоціації. Знамениті історичні чи літературні персонажі можуть бути цілковито впізнаваними в одній мовній спільноті й малознаними в іншій. Як наслідок, при буквальному перекладі зникає значна частина змісту, а іноді навіть іронічний чи сатиричний ефект. У випадку, коли згаданий персонаж чи топонім для цільової аудиторії не має жодної семантичної або культурної ваги, доречно вдатися до компенсації: перемістити частину значущих смислів в іншу частину речення або додати пояснення, зберігаючи стиль оригіналу [4, с. 87]. Водночас треба уникати надмірних приміток, які руйнують цілісність перекладу й відволікають читача чи глядача від головної лінії сюжету.

На відміну від звичайних фразеологізмів, де образ може бути універсальним для багатьох культур, власні назви часто прив'язані до конкретного простору, історичних реалій і літературних джерел. Тому перекладач повинен не лише констатувати факт наявності власного імені, а й зважати на обсяг культурних знань своєї аудиторії, враховувати цілі перекладу та жанрові особливості тексту. Оптимальна стратегія перекладу формується на перетині лінгвістичного аналізу й культурологічної адаптації, адже без гармонійного поєднання цих підходів неможливо забезпечити якісне відтворення змісту, стилістики та емоційного забарвлення. У результаті досягається як загальна зрозумілість тексту для адресата, так і збереження унікального колориту, що робить фразеологічну одиницю впізнаваною й експресивною.

Підсумовуючи, зауважимо: особливості перекладу фразеологічних одиниць, до складу яких входять власні назви, зумовлені необхідністю збереження оригінальної семантики й символічного навантаження, водночас адаптуючи культурні реалії до цільової аудиторії. Розв'язати ці проблеми допомагає комплексна стратегія, яка враховує семантичні, стилістичні та культурні аспекти, а також переваги різних перекладацьких прийомів. Усі ці фактори мають бути гармонійно поєднані, щоб переклад зберігав повноту та виразність першоджерела і водночас залишався зрозумілим і природним для реципієнтів.

Список літератури

1. Карабан В. І. Переклад англомовної науково-технічної літератури (теорія та практика). Вінниця: Нова Книга, 2001. 576 с.
2. Бейкер М. In Other Words: A Coursebook on Translation. 2nd ed. London: Routledge, 2011. 344 p.
3. Хаус Дж. Translation Quality Assessment: Past and Present. London: Routledge, 2015. 234 p.
4. Корунець І. В. Теорія і практика перекладу (англійська мова). Вінниця: Нова Книга, 2003. 448 с.

Іван Якубович
Науковий керівник – проф. Кійко Ю.Є.

Структурні характеристики сучасних німецьких топонімів

Топоніми будь-якої мови є, поза сумнівом, невід'ємною складовою її лексичного складу. Вони містять не лише історичну, а й лінгвокультурну цінності. Знання про ці цінності дозволяють якомога всебічно набути лінгвокультурних компетентностей при вивченні іноземної мови загалом та німецької зокрема. При цьому у фокусі уваги дослідників перебуває структура онімів (пор. [1; 2]).

Мета дослідження – встановити структурні характеристики топонімів у сучасній німецькій мові.

Матеріалом дослідження слугують оніми, що репрезентують топоніміку сучасної німецької мови, яку зібрано з лексикографічних джерел, країнознавчих довідників та засобів масової інформації. Фактичний матеріал складає 8895л одиниць.

Аналіз структури топонімів у сучасній німецькій лінгвокультурі дозволив окреслити такі п'ять груп онімів:

Топоніми із прозорою семантичною структурою. Так, наприклад, у топонімі *Neustadt* простежується семантичний зв'язок з апелятивним словосполученням *нове місто*. Семантична структура таких імен цілком прозора. Вони складаються з тих самих компонентів, що й загальні назви.

Топоніми без потенційного смислового зв'язку. Наприклад, у топонімів *Mannheim, Würzburg, Regensburg* обидва компоненти співвідносні з апелятивними морфемами, але їхня комбінація не утворює жодного потенційного сенсу. Іншими словами, сума значень компонентів не складається в єдиний семантичний комплекс, не вказує безпосередньо об'єкт референції.

Топоніми з незначними формальними відхиленнями від загальних назв. Такі оніми мають деякі відхилення від стандартизованих форм загальних назв, що може призвести до певних непорозумінь у змістовному плані. Але, незважаючи на структурні відхилення, тут все ж простежується очевидний зв'язок компонентів топоніма з відповідними номінальними

іменами. Так, наприклад, *Eichstätt* складається з *Eiche* «дуб» та *Stadt* «місто». Цей тип широко представлений у німецькій ономастиці серед назв населених пунктів.

Топоніми з напівпрозорою семантичною структурою. До таких онімів належить, наприклад, топонім *Gelsenkirchen*. Семантична структура тут напівпрозора. Один з компонентів, зазвичай останній, співвідноситься з апелятивною морфемою. У наведеному прикладі це *-kirchen* (die *Kirche* „церква"), а компонент *Gelsen-* має відповідності з загальною назвою. Як другі компоненти трапляються тут часто *-hausen, -feld, -hof, -heim* тощо. Непрозорі перші компоненти у складі топонімів *Gelsen-, Bam-, Ham-, Hom-, Ulz-, War-* можна порівняти з такими унікальними морфемами, як *Him-* у слові *Himbeere* «малина», які не виражають значення, а слугують лише для диференціації значення.

Семантично непрозорі топоніми. Ці топоніми характеризується повною довільністю назви, наприклад, *Main, Köln, Weimar*. Їх умовно можна було би розташовати на шкалі мотивованості наприкінці. Немотивовані топоніми часто мають одночленну структуру, наприклад, *Bonn.*

Таким чином, топоніми виявляють низку мовних особливостей, що відрізняють їх від мовних характеристик апелятивів. Відношення між структурними компонентами топонімів характеризуються різним ступенем прозорості. Внутрішня будова топоніма зумовлена ідентифікуючою функцією, що дозволяє відрізнити топонім від інших мовних знаків.

Перспективним напрямом подальшого дослідження вбачаємо у зіставленні отриманих даних з подібними даними у інших лінгвокультурах.

Список літератури

1.Кійко Ю.Є. Nomina propria в німецькому й українському інформаційних зовнішньополітичних дискурсах. *Слов'янський збірник*. Київ: Вид-во С.Будаго, 2012. Вип. 17. Ч. 1. С. 353–358.

2. Koß G. *Namenforschung.* Eine Einführung in die Onomastik. Tübingen: Niemeyer, 2012. 248 S.

Світлана Ялівчук
Наукова керівниця – доц. Сунько Н.О.

Лексико-семантичний потенціал молодіжного сленгу та та особливості його перекладу (на матеріалі серіалу «The Big Bang Theory»)

Мова – це основний засіб спілкування, і її розвиток відображає зміни в соціальній, культурній та технологічній сферах життя. Однією з важливих мовних категорій є сленг, який являє собою неформальну, часто експресивну лексику, що використовується специфічними соціальними групами.

Мета роботи полягає у дослідженні мовних характеристик молодіжного сленгу, визначенні його функцій та семантичних особливостей, а також у аналізі методів та проблем його перекладу на матеріалі серіалу «TheBigBangTheory».

Повністю розкрили суть сленгу Дж. Лайтер і Б. Дюма: «кожен може розпізнати сленг, але ніхто не може дати йому визначення» [2]. Лексика сленгу включає не лише нові слова, але й інші мовні інновації, створюючи ефект «закритої мови», характерної для молоді. Роль в цьому процесі також відіграють медіа, зокрема інтернет, які активно сприяють виникненню нових лексичних одиниць.

Розглянувши особливості формування нових сленгових слів та виразів, відзначено, що багато з них утворюються через словоскладання та основоскладання. Зазвичай слова, утворені цими методами, є іменниками, які можуть формуватися за такими моделями: іменник + іменник, прикметник + іменник, дієслово + іменник, прислівник + іменник, числівник + іменник[1].

Характерна особливість молодіжного сленгу – його динаміка, яка пояснюється постійною зміною поколінь. З кожним новим поколінням, яке прагне відрізнятися від батьків і старших молодих людей, відбувається введення власних кодів для загальновідомих понять, що призводить до трансформації термінів.

Дослідник Е. Найда зазначає, «еквівалентність у перекладі має два головні аспекти: формальну та динамічну.

Формальна еквівалентність орієнтована на збереження форми та структури оригіналу, тоді як динамічна еквівалентність акцентує увагу на впливі тексту на читача» [3].

Наочним прикладом перекладу слугує фраза Говарда Воловіца:

«What do you recommend for someone who worked up ***a mansized ap petite*** *from a morning ofweight training and cardio-funk?» – «Що ви порадите тим, хто готовий слона з'їсти після ранкових тренувань та кардіо?»*.

Отже, молодіжний сленг – це динамічна частина мови, що відображає стиль життя та цінності молоді, слугуючи засобом самовираження і формування соціальних зв'язків.

За допомогою кількісного аналізу встановлено, що при перекладі сленгу в серіалі «TheBigBangTheory» еквівалент (12 одиниць) використовується у 43% випадках, описовий переклад (6 одиниць) – 22%, цілісне перетворення (6 одиниць) – 21%, контекстуальна заміна (2 одиниці) – 7%, модуляція (2 одиниці) – 7%.

Подальше дослідження цієї теми може бути спрямоване на розширення аналізу перекладу молодіжного сленгу в інших медіаформатах, які є важливими елементами сучасної комунікації. Перспективним напрямком вважаємо також вивчення міжкультурних особливостей перекладу, зокрема аналіз впливу соціальних, культурних та регіональних факторів на адаптацію сленгових виразів. Крім того, доцільно порівняти перекладацькі стратегії для різних мовних пар, дослідити, як процес локалізації впливає на сприйняття тексту цільовою аудиторією.

Список літератури

1. Лохач А. О. Лексико-семантичні аспекти англомовного молодіжного сленгу. Кривий Ріг : Криворізький державний педагогічний університету, 2023. 77 с.

2. Dumas B.K., Lighter J. Isslang a wordforlinguists?. Americanspeech 53.1, 1978 P. 5-17

3. Nida E. A. Towards a Science of Translating. Leiden: E. J. B., 1963. 321 p.

Єлизавета Никула
Наукова керівниця – доц. Лесінська О. М.

Застосування лексико-семантичних трансформацій при перекладі з англійської на українську (на матеріалі роману «Під скляним Ковпаком» Сильвії Плат)

Художній переклад – переклад літературних творів, в якому домінує естетична функція й ідея створення художнього образу. Головна мета художнього перекладу полягає у послідовному дотриманні адекватного відтворення мовних засобів мови оригіналу на мову перекладу, з метою уникнення перекладу "слово в слово". Метою дослідження було розглянути види лексико-семантичних трансформацій, проаналізувати їхнє практичне застосування та охарактеризувати особливості і труднощі їхнього перекладу і художніх творах.

Перекладацькі трансформації – це міжмовний процес, який полягає у зміні чи перефразуванні елементів мови оригіналу з метою досягнення перекладацької еквівалентності [2, с. 90]. В нашому дослідженні зупинимося на лексико-семантичних перекладацьких трансформаціях. Проаналізувавши український переклад психологічного роману американської письменниці та поетки Сильвії Плат, здійснений перекладачкою Ольгою Любарською, ми з'ясували, що основна причина застосування лексико-семантичних трансформацій в художньому перекладі – прагнення досягти найбільш можливого рівня еквівалентності шляхом застосування трансформаційних моделей перекладу.

Наприклад, застосування генералізації зумовлюється випадками, коли авторка оригінального твору вдається до синекдохи і використовує назви газет, марок продуктів харчування тощо, замість загальних іменників, як от в наступному уривку: *«We stuffed a pile of silver into the cabby's hand and dropped a couple of Kleenexes to cover the mess on the floor...»* [3, с. 45]. Натомість, перекладачка вдалася до генералізації і переклала *Kleenexes* як *паперові носовички: «Просто поскидали йому в жменю всі монети, які мали, кинули кілька паперових носовичків на підлогу…»* [1, с. 62].

Під час дослідження помічено, що перекладачка зверталася до використання конкретизації задля того, аби замінити мовні одиниці із ширшим значенням на вужчі. Зокрема, задля перекладу таких слів, як thing, piece, unit, good, to get, тощо. В уривку: *« I thought it must be the worst thing in the world.»* [3, с. 13] слово *thing* в перекладі відтворене як *почуття*, що достовірніше відображає контекст, аніж слово річ: *«Це, здавалося мені, найжахливіше у світі відчуття»* [1, с. 2].

Наступний уривок тексту демонструє приклад застосування модуляції, де словосполучення the color of skin, себто тілесний колір, перекладено як гріховний: *«…and dressing gowns the color of skin, that stuck to her by some kind of electricity»* [3, с. 16] – *«…і шовкові халати гріховних кольорів, що, електризуючись, прилипали до тіла»* [1, с. 2]. В даному контексті мова йде про предмет гардеробу, який не призначений для того, аби його одягали "у світ", що підсвідомо робить халат чимось інтимним і особистим. Саме тому, той факт, що колір халату зливається з шкірою і створює ілюзію оголеності, робить його ніби-то чимось "гріховним".

Отже, використання лексико-семантичних трансформацій залежить від різних чинників, серед них – збереження смислової та стилістичної збіжності між оригінальним твором та його перекладом. Крім того, під час дослідження було помічено, що застосування трансформацій у перекладі вимагає розуміння особливостей обидвох мов, адже їхнє недоречне використання може зробити переклад менш точним та повноцінним.

Список літератури

1. Плат С. Під скляним ковпаком / Сильвія Плат ; пер. з англ. Ольги Любарської, іл. Анастасії Стефурак. Львів : Видавництво Старого Лева, 2017. – 360 с.

2. Сіняговська І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту / І. Ю. Сіняговська. // Наукові праці [Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу "Києво-Могилянська академія," Сер. : Філологія. Мовознавство, 2014. Вип. 209. С. 89–93.

3. Plath S. The Bell Jar / Sylvia Plath. New York: Harper Perennial Modern Classics, 2006. 294 c.

Тетяна Москалюк
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Види мовного посередництва та переклад як його процес

У сучасному світі міжкультурна комунікація відіграє важливу роль у взаємодії між народами, забезпечуючи обмін інформацією, ідеями та культурними цінностями. Переклад як один із ключових інструментів цього процесу сприяє подоланню мовних бар'єрів і формуванню глобального порозуміння. Його значення зростає в умовах активної міжнародної співпраці в науці, економіці, освіті, дипломатії та багатьох інших сферах.

Переклад можна розглядати не лише як механічний процес перетворення тексту з однієї мови на іншу, а як складне явище, що охоплює мовний, культурний та когнітивний рівні. Успішний переклад забезпечує не лише точність переданого змісту, а й збереження комунікативного ефекту, стилю та особливостей вихідного тексту.

Перекладач виконує функцію мовного та культурного посередника, адже передача інформації між носіями різних мов передбачає не тільки лінгвістичну адаптацію, а й врахування особливостей світосприйняття. Текст, що є зрозумілим для носіїв однієї культури, може викликати труднощі в іншому середовищі, тому важливою є його адаптація відповідно до культурного контексту.

Види перекладу залежать від його цільового призначення. Технічний, юридичний та науковий переклади вимагають максимальної точності та суворого дотримання термінології, тоді як художній переклад передбачає збереження стилістики, образності та емоційного забарвлення тексту. Переклад аудіовізуального контенту, наприклад субтитрування чи дубляж, вимагає ще й урахування особливостей невербальної комунікації.

Перекладацька діяльність постійно змінюється під впливом технологічного прогресу. Використання автоматизованих перекладацьких систем і штучного інтелекту значно прискорило процес перекладу, однак постає питання

якості та точності таких текстів. Незважаючи на розвиток машинного перекладу, людський фактор залишається незамінним у забезпеченні адекватності та культурної відповідності текстів.

Ще однією проблемою є збереження стилю та емоційного впливу оригіналу, особливо у літературних та публіцистичних текстах. Тут перекладач виконує не лише технічну, а й творчу функцію, відтворюючи не лише зміст, а й загальну атмосферу тексту.

Таким чином, переклад є важливим інструментом міжкультурної комунікації, що виходить далеко за межі простого перенесення слів з однієї мови в іншу. Він формує взаєморозуміння між народами, сприяє розвитку міжнародних зв'язків і дозволяє зберігати культурну спадщину різних націй у глобалізованому світі.

Список літератури

1. Грицай І. «Теорія і практика перекладу: сучасні підходи та методи».– Львів: Видавництво Львівського університету, 2020. – 198 с.
2. Найда Ю. «Основи міжкультурної комунікації». – Київ: Наукова думка, 2019. – 176 с.
3. Baker M. «In Other Words: A Coursebook on Translation». – London: Routledge, 2018. – 345 p.
4. Munday J. «Introducing Translation Studies: Theories and Applications». – New York: Routledge, 2020. – 400 p.

Анна Буртняк
Наукова керівниця – доц. Петренко О.Д.

Метафори в англомовному медіа тексті та способи їх перекладу

При перекладі метафор важливо враховувати, що прямий переклад часто не може зберегти глибинний сенс та культурні асоціації, закладені в оригінальному тексті [2].

Абстрактні метафори допомагають передавати складні емоції чи концепти, які важко висловити безпосередньо, як у виразах "His mind is a labyrinth" або "The city is a jungle" [4].

Переклад метафор є не просто передачею слів, а й важливим процесом збереження образності та емоційної сили оригіналу [1].

Основні способи перекладу метафор в англомовному медіа тексті включають кілька підходів, залежно від контексту, складності метафори та її культурних особливостей. Ось основні методи: Прямий переклад (літературний переклад): Якщо метафора стандартна і має прямий аналог у цільовій мові, її можна перекласти дослівно, зберігаючи її смислове навантаження. Такий підхід доцільний для широко зрозумілих метафор, наприклад:

Time is money → Час — це гроші.

A flood of information → Потік інформації.

Замінювання метафори на аналог в цільовій мові: Коли в цільовій мові немає прямого аналога для метафори, перекладач може використовувати схожу метафору або образ, який буде зрозумілим для місцевого читача. Наприклад:

The economy is a ship that's about to sink → Економіка — це корабель, що ось-ось потоне (можна також варіативно передати як економіка, що йде до катастрофи).

Інтерпретація метафори: Для складних або культурно специфічних метафор перекладач може здійснити вільну інтерпретацію, пояснюючи концепт, що стоїть за метафорою. Це дозволяє передати не лише буквалізм, а й суть і емоційне забарвлення:

The government's promises are just hot air → Обіцянки уряду — це лише порожні слова, що не мають реального змісту.

Використання кальки (перенесення виразу дослівно): У разі, коли метафора має бути перенесена в цільову мову без значних змін, можна використовувати кальку — прямий переклад частинами виразу:

Walking a tightrope → Йти по канату.

A storm of protest → Шторм протестів [3].

Виключення метафори: Іноді метафора може бути занадто складною або культурно специфічною, щоб бути зрозумілою для цільової аудиторії. В таких випадках перекладач може вибрати не використовувати метафору взагалі, а замінити її описом або прямим виразом:

His mind is a labyrinth → Його розум — це складна і заплутана структура [2].

Вибір методу перекладу залежить від конкретної метафори, контексту та цільової аудиторії, з якою працює перекладач.

Список літератури

1. Довгань О. С. Англомовний новинний дискурс у сучасному медіапросторі. 2018. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64 .exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR =20& S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S 21ST R=nvnau_fil.n_2018_281_37
2. Кіс Т.Є. Формування метафоричної парадигми у процесі еволюції базової метафори. *Мовознавство*. 2000. № 4–5. С. 52–60.
3. Овсієнко А. С. Метафора в сучасному мовознавстві: тлумачення та класифікація. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія : Філологія. 2018. Вип. 32 (3). С. 105-110.
4. Сахнюк О. С. Теорії метафори. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія*: серія «Філологія». Острог: Вид-во НаУОА, 2019. Вип. 6 (74), червень. С. 30-33.

Марія Штефанюк
Науковий керівник – проф. Бялик В. Д.

Антропоніми в драматургії В. Шекспіра: лінгвальні особливості та переклад

Антропонімійна система кожного народу є відображенням його історичного шляху. У ній закарбовані особливості суспільного та політичного розвитку, побуту, світогляду, культури й традицій різних епох. Імена несуть у собі відгомін матеріальної та духовної спадщини, вплив природного середовища, демографічні зміни та взаємозв'язки з іншими народами, а також народну мудрість, дотепність і спостережливість, що формують «етнічну індивідуальність» [5, с. 16].

Творчість Вільяма Шекспіра залишається предметом пильної уваги дослідників, адже його п'єси не лише відображають дух епохи, а й містять багатий культурний і соціальний контекст. Значну роль у них відіграє антропоніміка, що сприяє побудові хронотопу та створенню глибших смислових нашарувань. Антропоніми у творах Шекспіра охоплюють загальновживані імена, імена історичних діячів, міфологічні імена, прізвиська та «промовисті» імена із символічним навантаженням [2, с. 75]. Їхній аналіз дозволяє глибше осмислити шекспірівський текст.

В українському перекладознавстві твори Вільяма Шекспіра набули статусу канону та стали показником еволюції стилістичних можливостей української мови. Починаючи з останньої чверті XIX століття і до сьогодення, різні перекладацькі стратегії — від переспівів і травестій до стилістично виважених неокласичних перекладів, а згодом і до традицій грайливого одомашнення — відображали не лише мовні норми, а й культурні та історичні зміни, що відбувалися в Україні [4].

Аналіз перекладу імен у творах Шекспіра є важливою складовою дослідження. Використовуючи класифікацію В. Карабана [3], можна виокремити такі перекладацькі стратегії: Транскодування, що включає транскрибування (Page/Пейдж,

Leonato/Леонато), транслітерацію (Bassanio/Бассаніо, Salarino/Саларіно), змішане транскодування (Portia/Порція, Goliath/Голіаф) та адаптивне транскодування (Cassius/ Кассій, Alcides/Алкід).

Особливий інтерес становить переклад власних імен методом калькування, що передбачає створення повного або часткового еквівалента в цільовій мові. Цей метод демонструє не лише мовну гнучкість, а й креативний підхід перекладача, адже вимагає збереження смислового навантаження імені. Наприклад, у перекладі Ірини Стешенко комедії «Багато галасу з нічого» використано такі кальковані відповідники: Dogberry /Кизил (гра слів: ім'я персонажа співзвучне з назвою ягоди), Lady Disdain/Синьйора Зневага (збереження характеру персонажа через точне відтворення значення).

Антропоніми у творах Шекспіра відіграють важливу роль у формуванні культурного й історичного контексту. Їхній переклад вимагає точного передання змісту й символіки, що уможливлюється різними стратегіями, зокрема транскодуванням і калькуванням. Дослідження цих підходів допомагає зрозуміти не лише особливості перекладу, а й еволюцію українського перекладознавства.

Список літератури

1. Загороднюк М. П., Бялик В. Д. Види та способи перекладу шекспірівських антропонімів. Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Соціальні комунікації. Київ, 2020. Том 31 (70). №1. Ч.2. С.74-78.
2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури. Граматичні труднощі, лексичні, термінологічні та жанрово-стилістичні проблеми. Вінниця : Нова книга, 2018. 564 с.
3. Коломієць Л. Український Шекспір як досвід переісточення рідної мови. Перекладацькі та інтермедіальні проекції ренесансних творів. Мова і культура. Київ, 2005. Вип.8. Т.3. С. 211-234.
4. Худаш М. Л. З історії української антропонімії. Київ : Наукова думка, 1977. 236 с.
5. Шекспір В. Зібрання творів : у 6-ти томах. Київ : Дніпро, 1986. Том 4. 678.
6. Shakespeare W. Complete works. New York : Barnes&Noble, Inc, 2016. 1280 p.

Даніела Тарновецька
Наукова керівниця – доц. Косенко А.В.

Специфіка перекладу англомовного молодіжного сленгу (на матеріалі англомовних сленгових виразів, характерних для підлітків)

Переклад сленгової лексики набуває дедалі більшого значення, адже сленг відображає динамічну й часто неформальну складову мовного середовища. Молодіжний англомовний сленг постійно поповнюється новими словами та виразами, що виникають під впливом соціальних мереж, субкультур і поп-культури [1, с. 12]. Його складність для перекладача полягає не тільки у пошуку точного лексичного відповідника, а й у збереженні емоційно-оцінного забарвлення, гумору та культурного контексту.

Молодіжний сленг відображає специфіку комунікації переважно серед підлітків, які активно використовують нові цифрові платформи та швидко переймають популярні тренди. Зокрема, в англомовному молодіжному середовищі широкого вжитку набувають скорочення (LOL, BRB, TFW), метафоричні конструкції (to spill the tea – «пліткувати»), а також слова із зміненими чи додатковими значеннями (fire – «крутий», ghosting – «раптове припинення спілкування») [2, с. 98]. Такі одиниці не завжди зафіксовані у словниках, оскільки сленг має здатність швидко застарівати або трансформуватися.

При перекладі англомовного молодіжного сленгу зберігається кілька важливих проблем. По-перше, відсутність прямих еквівалентів в українській мові. Наприклад, поширене серед підлітків словосполучення no cap вказує на абсолютну чесність, що буквально не відповідає жодному сталому звороту української мови. Деякі дослідники пропонують передавати його описово («без жартів», «чесно кажучи»), але при цьому частково втрачається «молодіжна» характеристика виразу [3, с. 57]. По-друге, культурна специфіка. Такі назви, як Karen (прізвисько для жінки середнього віку, яка скаржиться та робить непрохані зауваження), не завжди матимуть зрозуміле звучання в українському контексті й потребують пояснення або адаптації

[4, с. 201]. По-третє, динамічність сленгу. Слова, які були популярні кілька місяців тому, можуть майже повністю вийти з вжитку або набути нових значень, тому перекладач мусить орієнтуватися в актуальних тенденціях.

Для ефективної передачі молодіжного сленгу використовують низку методів. Якщо в українській мові є близький за функцією та емоційним забарвленням відповідник, застосовують пряму заміну (наприклад, англ. cool → укр. «класно») [5, с. 75]. У випадку безеквівалентної лексики доцільним стає описовий переклад (throw shade → «натякати на зневагу/зверхність») або добір стилістично близьких виразів (to flex → «хизуватися/випендрюватися») [6, с. 128]. Інколи перекладачі вдаються до транскрипції чи транслітерації (LOL → «лол»), але такий крок виправданий лише тоді, коли слово чи скорочення вже закріпилися у вжитку носіїв цільової мови.

Отже, баланс між точністю й адаптацією є важливим, адже треба передати зміст і особливу атмосферу сленгу, урахувати мовні норми та зрозумілість для українського читача. Вдалий переклад сленгу передбачає знання англійської мови, розуміння актуальної поп-культури та молодіжних субкультур.

Список літератури

1. Балабін В. В. Сленг у сучасній лінгвістиці: огляд літератури, присвяченої проблемам сленгу. Київ : Військ. ін-т Київського нац. ун-ту ім. Т. Г. Шевченка, 2001. 62 с.

2. Бондаренко К. Л. Лінгвокультурні особливості українського та англійського сленгу : автореф. дис. … канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2007. 17 с.

3. Бездітко А. Англійський sms-сленг як сучасна форма усно-письмової електронної комунікації. Південний архів. Серія : Філологічні науки. 2020. № 81. С. 56-60.

4. Ставицька Л. Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференціація української мови. Київ : Критика, 2005. 464 с.

5. Мартос С. А. Молодіжний сленг: міф чи реальність? Вивчаємо українську мову та літературу. 2004. № 11. С. 12-15.

6. Онушканич І., Штогрин М. Сленг як перекладознавча категорія: поняття, етимологія, способи перекладу. Вісник Житомирського державного університету. Серія : Філологія. 2013. №3. С. 296.

Аліна Беженар
Наукова керівниця – проф. Осовська І. М.

Особливості перекладу науково-фантастичного дискурсу (на прикладі роману Френка Герберта “Дюна”)

Роман “Дюна” Френка Герберта – яскравий представник науково-фантастичної літератури, що вимагає від перекладача ретельного підходу до передачі термінології та адекватного відтворення культурних реалій. Текст наповнений науковими поняттями, вигаданими словами, запозиченнями з арабської, перської та латинської мов, що ускладнює вибір відповідних методів перекладу. Мета дослідження – виявити основні труднощі перекладу науково-фантастичного дискурсу, пов’язані з передачею термінології, неологізмів та культурно специфічних елементів, а також встановити специфіку використання перекладацьких трансформацій на прикладі зазначеного твору. Завдання дослідження – оцінити вплив перекладацьких стратегій на збереження стилю й атмосфери твору, адже жанр наукової фантастики має специфічну мову, яка поєднує реальні наукові терміни з авторськими неологізмами.

Як засвідчує проведений аналіз, авторські неологізми можуть бути адаптовані кількома способами: *транслітерацією*: *“Kwizatz Haderach – Квізац Хадерах”; “kanly – канлі”; “Azhar – Азхар”; “Dictum Familia – Диктум Фаміліа”*, *калькуванням*: *“dew precipitator – росовсотувач”; “dew collector – росозбірник”* або *описовим перекладом*: “*melange – пряноші”* (вигадана речовина з особливими властивостями). Вибір перекладацьких стратегій впливає на сприйняття тексту: доместикація (адаптація до цільової культури) полегшує розуміння, тоді як форенізація (збереження оригінальних елементів) передає екзотичність твору [4, с. 99].

Однією з головних проблем у перекладі “Дюни” є передача специфічних термінів та неологізмів. У романі вони відіграють не лише стилістичну, а й концептуальну роль, формуючи унікальний світ. Наприклад, слово *Fremen* походить

від *free men* (вільні люди), яке потребує збереження етимологічного змісту. Термін *Sietch* є латинізованим терміном українського походження *Січ*, що у романі означає *місце зборів у часи небезпеки* [1, с. 364].

Перекладацькі трансформації, такі як транспозиція, модуляція та експлікація, адаптують складні конструкції. Наприклад, довгі складнопідрядні речення можуть вимагати зміни структури, щоб зробити їх зрозумілими для українського читача: *"When law and duty are one, united by religion, you never become fully conscious, fully aware of yourself. You are always a little less than an individual" – "Коли закон та обов'язок, скріплені релігією, стають одним цілим, ти перестаєш повністю розуміти себе й більше не належиш самому собі. Ти завше є чимось меншим за особистість"*.

Деякі терміни у романі містять зсув значення, що створює деякі труднощі для перекладачів. Наприклад, *slip-tip* в англійській мові означає тип шприца, проте в "Дюні" цей термін позначає різновид зброї з тонким коротким лезом. Оскільки в українській мові немає усталеного відповідника, цей термін варто віднести до неологізмів. Загалом у тексті налічується 96 авторських неологізмів, які не мають аналогів ні в англійській, ні в українській мовах [2, с. 387].

Отже, переклад науково-фантастичного дискурсу вимагає комплексного підходу. Він, зі свого боку, повинен враховувати лексичні, стилістичні та культурні особливості твору.

Список літератури

1. Герберт Ф. Дюна: роман; пер. з англ. А. Пітика й К. Грицайчук. Харків : Книжковий Клуб "Клуб Сімейного Дозвілля", 2017. 656 с.

2. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури [англ/укр]: Навчальний посібник для ВНЗ. Вінниця: "Нова Книга", 2004. 576 с.

3. Herbert F. *Dune*. Ace trade paperback edition. New York: Ace books, 2005. 544 c.

4. Venuti, L. The Translator's Invisibility: A History of Translation. London: Routledge, 1995.

Наукове видання

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

студентської наукової конференції Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ МОВ

12-15 травня 2025 року

Літературний редактор
Лупул О.В.

Технічна редакторка Кудрінська О.М.

Підписано до друку 12.06.2025. Формат 60 х 84/16.
Електронне видання.
Ум.-друк. арк.31,8. Обл.-вид. арк. 34,2. Зам. З-010.
Видавництво та друкарня Чернівецького національного університету 58002, Чернівці, вул. Коцюбинського, 2
e-mail: ruta@chnu.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК №891 від 08.04.2002 р.